

ပိယုဒ္ဓိမဂ်အရသာ

ညောင်လေးပင်မြို့-ဘောရကျောင်းတိုက်

အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ

နာယကဆရာတော်ဘုရားကြီး

ရေးသားစီရင်တော်မူအပ်သော

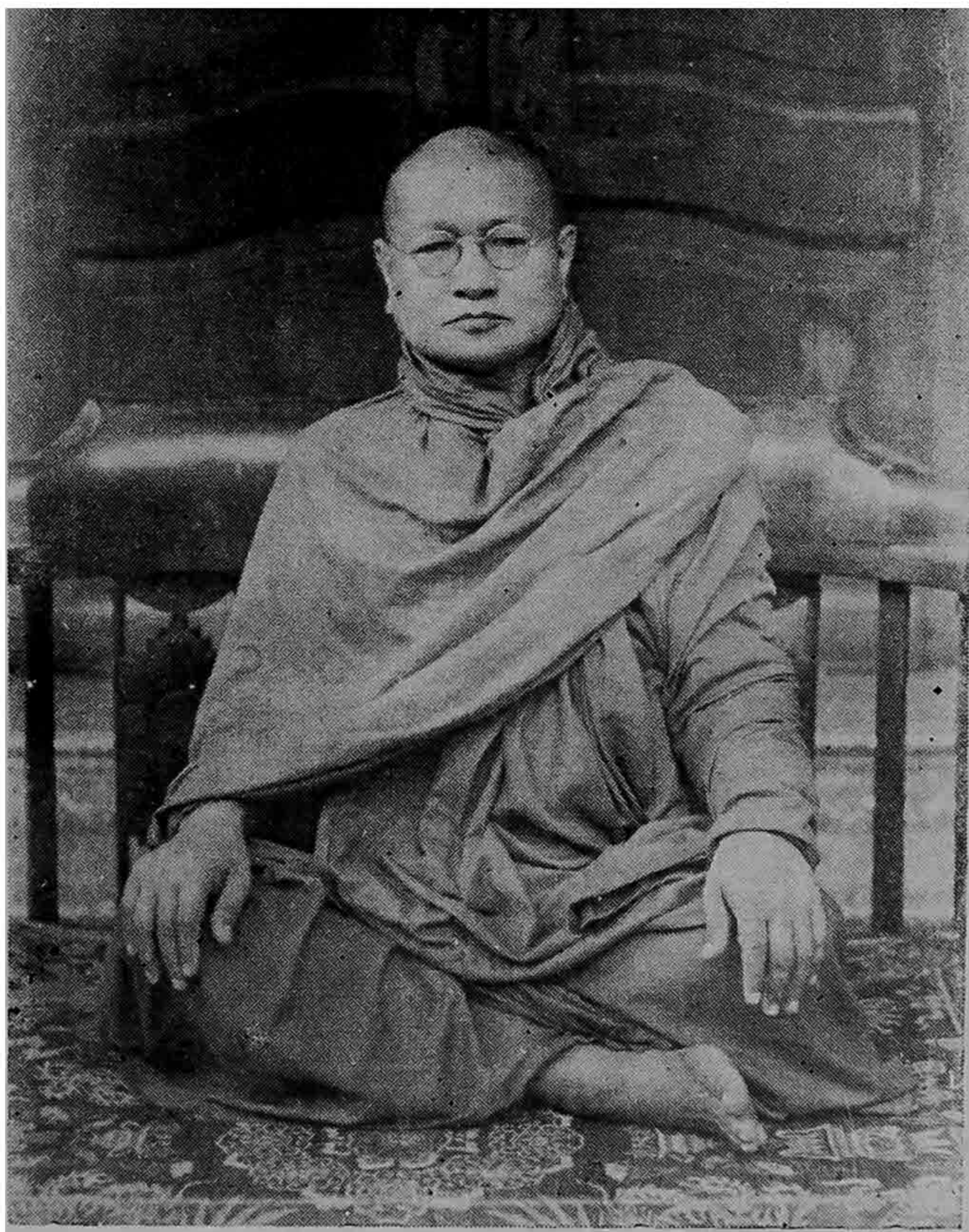
သီလ, သမာဓိ, ပညာ

အဖွင့်ဖြစ်သော

ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂအကျဉ်း

ရန်ကုန်မြို့
ဟံသာဝတီဝိဇ္ဇာကောလိဝံသတိုက်
၁၉၅၃

ကျေးဇူးရှင်
ညောင်လေးပင်တောရဆရာတော်ပုံ

ညောင်လေးပင်မြို့-တောရကျောင်းတိုက်

မဟာနာယကဆရာတော်ဘုရားကြီး၏

ညောင်လေးပင်သင်္ခေပထေရာပဒါနိ

၁၂၄၈-ခု၊ ပြာသိုလဆန်း ၂-ရက်၊ တနင်္ဂနွေနေ့တွင်
မွေးမြင်တော်မူသည်။

၁၂၆၇-ခု၊ တပို့တွဲလဆုတ် ၂-ရက်နေ့တွင် ရဟန်းဖြစ်
တော်မူသည်။

၁၃၁၄-ခု၊ ဝါခေါင်လဆန်း ၁၄-ရက် ည (၇) နာရီ
မိနစ် ၄၀-အချိန်တွင် ဘဝနတ်ထံ ပျံလွန်တော်မူသည်။

သာသနာနှင့် ဆရာတော်..... ဤဝိသုဒ္ဓိမဂ်အရသာကျမ်းကြီးကို
အပြီးတိုင် မြောက်အောင် ရေး

သားအားထုတ် ပြုစုတော်မူသွားသော ကျေးဇူးရှင် ညောင်လေး
ပင်မြို့-တောရ ဆရာတော် ဘုရားကြီးသည် သက်တော်အားဖြင့်
(၆၇)နှစ်၊ ဝါတော်အားဖြင့် (၄၇) ဝါတို့ပတ်လုံး သာသနာတော်
မြတ်ကြီး၏ အကျိုးကို သူမတူအောင် သည်ပိုး ရွက်ဆောင်တော်
မူခဲ့ရာ ပရိယတ္တိ သာသနာဘက်မှာလည်း တပည့်တပန်း ရဟန်း
သာမဏေပရိသတ်များမှာ များစွာပင် ပေါ်ထွန်း ဖြစ်မြောက်ကြ
လျက် တဆင့် သာသနာပြု၍နေကြလေပြီ။ ပဋိပတ္တိသာသနာဘက်
တွင်လည်း အကျင့်စခန်းတွင် အထက်တန်းဝင်ကြသော တပည့်
ဒကာ ဒကာမများနှင့် ရဟန်းသံဃာပရိသတ်များမှာ မရေမတွက်
နိုင်အောင်ပင်ရှိချေပြီ။

မွေးဖွားရာနှင့် မွေးဖွားချိန်..... ဤသို့လျှင် ပရိယတ္တိ သာသနာ
မျှမက ပဋိပတ္တိသာသနာတော်

ကိုပါ ပြုစုပျိုးထောင် အားပေးရွက်ဆောင်တော်မူခဲ့သော ကျေးဇူး
ရှင်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ မွေးဖွားရာ အရပ်ဒေသမှာ ညောင်

(ခ)

ထေရာပဒါန

လေးပင်မြို့နှင့် လေးမိုင်မျှဝေးကွာသော ပုဇွန်မြောင်းခေါ် အရပ်
ဒေသပင်ဖြစ်လေသည်။ ၎င်းအရပ်တွင် လူအပေါင်းတို့၏ လေးစား
ခင်မင်ခြင်း၊ ရိုသေခံညားခြင်းကိုခံယူရရှိသော “ကျောင်းဆရာကြီး
ဆရာခေါင်၊ ဆရာကတော်-ဒေါ်ဒေါ်ခက်” တို့၏ ရင်သွေး
ရတနာဖြစ်သော ကျေးဇူးရှင် ဆရာတော် လောင်းအလျာက
လေးကို ၁၂၄၈-ခု၊ ပြာသို လဆန်း ၂-ရက်၊ တနင်္ဂနွေ နေ့တွင်
ကောင်းမွန်မြင့်မြတ်သော နက္ခတ်နှင့် ယှဉ်လျက် ဖွားမြင် ခဲ့လေ
သည်။

အကျင့်စာရိတ္တ ထိုဆရာတော် လောင်းအလျာ ကလေးနှင့်
အတူ မွေးဖွားသည့် ညီအစ်ကို မောင်နှမ
ခြောက်ယောက်ရှိသည်။ ၎င်းတို့အနက် အကြီးဆုံးသော သားဦး
ရတနာဖြစ်သည့်အလျောက် ငယ်စဉ်ကပင် မကောင်းမှုကို ပြုရန်
အလွန်ကြောက်တတ်သည်သာမက သူ့စိတ်တွင် မှန်သည်ဟု ဆုံး
ဖြတ်ပြီးသောအရာဟူသမျှကို မကြောက်မရွံ့ ရဲရဲ ဝံ့ဝံ့ ပြုလုပ်တတ်
သဖြင့် အမေမိဘလူကြီးများပင် အံ့သြစိတ်၊ ချီးမွမ်းစိတ်၊ ကြောက်
ရွံ့စိတ်များဖြစ်ကြရပေသည်။ ထို့ပြင် သူ၏ ကောင်းမွန် မြင့်မြတ်
သော ညာဉ်တခုမှာ သူတပါး၏အသက်ကို ပရွက်ဆိတ်၊ ကြမ်းပိုး
စသော သတ္တဝါကလေးများကအစ မသတ်မဖြတ်တတ်၊ သူများ၏
ဥစ္စာကို အပ်ကလေး တချောင်းကအစ မခိုး မဝှက်တတ်၊ မလိမ်
မကောက်တတ်၊ မှန်ရာကို ရဲရဲဝံ့ဝံ့ကြီး ပြောဆိုတတ်သဖြင့် လူကြီး
လူကောင်းအပေါင်းများပင် မချီးကျူးဘဲ မနေနိုင်အောင် ဖြစ်
လေသည်။

ရှင်ပြုချိန်ရောက်-လူလားမြောက်... ကျောင်းဆရာကြီး ဆရာ
ခေါင်၊ ဆရာ ကတော်
ဒေါ်ဒေါ်ခက်တို့ကား ခေတ်ပညာတတ် လူဇော်လူမော်များဖြစ်ကြ
၍ ပညာဉာဏ်မျက်စိအသင့်အတင့် ရှိသူများဖြစ်ရာ မိမိတို့၏ သား
မြတ် ကလေးတယောက် သာသနာတော်တွင် ထွန်းတောက်သော
နေလပမာဖြစ်စေလိုကြသဖြင့် “ပရိယတ္တိသာသနာတော်ကို လေး

ဘေးအားထုတ်တော်မူကြသောသံဃာတော်များရှိရာ ညောင်လေး
 ပင်မြို့-တောရကျောင်းတိုက်သို့ ပို့၍ အပ်နှံရမူ ကောင်းလေစွ” ဟု
 တောရကျောင်းတိုက် ပဌမဆရာတော် ဘုရားကြီးထံ အပ်နှံခဲ့ရာ
 (၁၂) နှစ်အရွယ်သာရှိသေးသော ကျေးဇူးရှင် ဆရာတော်လောင်း
 အလျာကလေးကို တောရဆရာတော်ဘုရားကိုယ်တိုင် ဥပဇ္ဈာယ်ပြု
 ၍ ရှင်သာမဏေဘဝသို့ရောက်အောင်ပို့ ဆောင်တော်မူလေသည်။
 ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် ဆရာတော်လောင်းကလေး၏ အကျင့်
 စာရိတ္တကောင်းမွန်မြင့်မြတ်ကြောင်းကို ရှေးယခင်ကပင် ကြားဘူး
 သည်သာမက သူ၏ခြေလက်အင်္ဂါအသွင်အပြင် အမူအရာကို မြင်
 လိုက်ရုံနှင့်ပင် ဥပဓိ၏ ကောင်းမွန်မြင့်မြတ်ခြင်းကို သိနှင့်ပြီးဖြစ်၍
 အရိယာတို့စွန့်ပစ်ထွေးအန်အပ်သော မကောင်းမှုဒုစရိုက်တို့ကိုမပြု
 လုပ်တတ်သူဖြစ်၍ အရိယာနှင့်တူသောကြောင့် သူ့ကို“အရိယ”
 ဟူ၍ ခေါ်ရမည်ဟု မိန့်တော်မူလေသည်။

တောက်မည့် မီးခဲ-ရဲရဲကလေး..... ကျေးဇူးရှင် ဆရာတော်
 လောင်းကလေးဖြစ်သော

ရှင်အရိယသည် ပင်ကိုယ်ကပင် သဒ္ဓါတရားရှိသူတယောက်ဖြစ်ရာ
 ယခုကဲ့သို့ သူတော်ကောင်းများ၏ ပြောဆိုဆုံးမသံများကို နေ့စဉ်
 နေ့တိုင်း ကြားသိ တွေ့မြင်နေရသဖြင့် သူ၏ မီးခဲပြာဖုံး ဖြစ်၍
 နေသော သဒ္ဓါတရားဓာတ်ခံ မီးခဲကလေးသည် တနေ့ထက်တနေ့
 တလထက်တလဆိုသလို ထွန်းတောက် ပြောင်လက်၍ လာသည်
 ဖြစ်ရာ သာသနာ့ဘောင်တွင် လွန်စွာ ပျော်မွေ့သည်သာမက ပရိ
 ယတ္တိသာသနာ, ပဋိပတ္တိသာသနာတို့ကို စွမ်းစွမ်းတမန် အားထုတ်
 လိုသော စိတ်ဆန္ဒ လုံ့လဝီရိယများ ထင်ရှားစွာ ပေါ်ပေါက်၍
 လာလေတော့သည်။ ထိုသို့အားထုတ်လိုသောဆန္ဒလုံ့လဝီရိယများ
 စွာပေါ်ပေါက်လာသည့်အတိုင်း ပဌမ တောရဆရာတော်ထံတွင်
 ပါဠိ, အဋ္ဌကထာ, ဋီကာ, သုတ်, ဝိနည်း, အဘိဓမ္မာ ဂစ္ဆန္တရ ကျမ်း
 ဂန်အဝဝကို သင်ယူလေ့ကျက် ဆောင်ရွက်ပေါက်ရောက် တတ်
 မြောက်ပြီးသား ဖြစ်၍နေလေပြီ။

(ဆ)

ထေရာပဒါန

ဘုန်းတော်ကြီးဦးသီလနှင့် ရှင်အရိယ.....ကျေးဇူးရှင် ဆရာ
တော်လောင်း ရှင်

အရိယသည် ရဟန်းပဉ္စင်းပြုရန်အတွက် အသက်လည်းစေ့ရောက်
ကျမ်းဂန် ဝိဇ္ဇကတ်လည်းနွဲ့စပ်ပေါက်ရောက် တတ်မြောက်တော်မူ
ပြီးဖြစ်ရာ ရဟန်း ဖြစ်လိုသော သဒ္ဓါတရားတို့မှာ တဖွားဖွား ပေါ်
ပေါက်လျက် ရှိချေပြီ။မယ်တော်၊ ခမည်းတော်ဖြစ်ကြသော ဆရာ
ခေါင်နှင့် ဒေါ်ဒေါ်ခက်တို့သည်လည်း မိမိတို့၏ သားကလေး တ
ယောက် အထွဋ်အထိပ်သို့ရောက်ရန်အတွက် တိတ်တိတ်ပုံး ဝမ်း
မြောက်ကြလျက် အထူးပင်ကြိုးစားနေကြသည်သာမက—

နိဗ္ဗုတာ နုနသမာတာ၊နိဗ္ဗုတော နုနသောပိတာ။

နိဗ္ဗုတော နုနသွာစေရော၊သိဿကောယဿ ဤဒိသော။

ဟုစိတ်နှလုံး အေးချမ်း၍ ရှင်လန်းဝမ်းမြောက်ကြမည်မှာ ယုံမှား
ဘွယ်မရှိပေ။ဤသို့လျှင် သာသနာတော်တွင် သီလ၊ သမာဓိ၊ပညာ
အရာမှာ သူမတူအောင် ထူးချွန်မွန်မြတ်မည့် သာမဏေကလေး
တပါးဖြစ်ကြောင်းကို ကြိုတင်သိရှိထားပြီးဖြစ်သော တောရဆရာ
တော်ဘုရားကြီးသည် လက်ရုံးတဆူ အားကိုးအားထား ပြုရမည့်
တပည့်ကလေး ရှင်အရိယအတွက် နှစ်သက် ဝမ်းမြောက်ခြင်း
ဖြစ်လျက် မြန်မာနိုင်ငံတော် အောက်အထက်တွင် ရဟန္တာတဆူဟု
ပျံ့နှံ့ကျော်ကြားတော်မူသော ဘုန်းတော်ကြီး“ဦးသီလ”ထေရ်ကို
ပင့်ဖိတ်လျက် ဥပဇ္ဈာယ်ပြုလုပ်တော်မူရန် လျှောက်ထားရာ သီလ၊
သမာဓိ၊ပညာအရာတွင် လွန်ကဲထူးချွန်တော်မူသော ဘုန်းတော်
ကြီး ဦးသီလသည်ပင် ရှင်အရိယကို ဥပဇ္ဈာယ်ပြု၍ ရဟန်းပဉ္စင်း
အဖြစ်သို့ရောက်အောင် ပို့ဆောင်တော်မူရာ ရှင်အရိယအဖြစ်မှ
“ဦးအရိယ”အဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူလေသည်။

ထင်ရှားကျော်ကြားမည့် အတိတ်နိမိတ်.....ရှင်အရိယ ရဟန်း
အဖြစ်သို့ ရောက်

တော်မူသော ထိုစဉ်အခါကား ၁၂၆၇-ခု၊တပို့တွဲလဆုတ် ၂-ရက်

နေ ဖြစ်၏။ ရဟန်းဖြစ်ရာ နေရာဌာနကား ညောင်လေးပင်မြို့-
တောရကျောင်းတိုက် “သီလဝိသောဓနီ” မည်သောသိမ်တော်
ကြီး ဖြစ်လေသည်။ ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာတော်ကား ဘုန်းတော်ကြီး
“ဦးသီလ” ထေရ်အရှင်မြတ်ဖြစ်ရာ သိမ်အမည်၊ ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာ
အမည်နှင့် ရဟန်းလောင်းအမည်များမှာ လွန်စွာပင် လိုက်လျော
လှသဖြင့် ကျေးဇူးရှင် ဆရာတော်လောင်း ပဉ္စင်းသစ်ကလေး ဦး
အရိယ၏ သာသနာတော်တွင် နေ အထောင် လ အသောင်းကဲ့သို့
ထင်ရှား ကျော်ကြားမည့် အတိတ်နိမိတ်များပင် ဖြစ်ပေသည်။

ဝိသုဒ္ဓါရုံဆရာတော်ထံ—နည်းနာခံ..... ဤသို့လျှင် ကျေးဇူးရှင်
ဆရာတော် လောင်း
ရှင်အရိယသည် ဦးအရိယဟူသော အမည်သို့ ရောက်ပြီးနောက်
တောရဆရာတော်ဘုရားနှင့် ဘုန်းတော်ကြီး ဦးသီလတို့၏ ခြေ
တော်ရင်းတွင် ပရိယတ်နှင့်ဆိုင်ရာ နည်းကောင်း နာကောင်း
နိဿယကောင်း၊ ကျင့်ပဋိပတ်နှင့်ဆိုင်ရာ နည်းကောင်း နာကောင်း
နိဿယကောင်းများကို အာစရိယမုဋ္ဌိလက်ကိုင်ရရှိအောင် ယူတော်မူ
ပြီးလျှင် မိမိ၏ဆရာရင်းများ ဖြစ်တော်မူကြသော တောရဆရာ
တော်ဘုရားနှင့် ဘုန်းတော်ကြီး ဦးသီလထေရ်တို့၏ တိုက်တွန်းမှု
ကြောင့် အပ်နှံတော်မူချက်အရ မန္တလေးမြို့—မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံတိုက်
ရွှေကျင်ဂိုဏ်းကြီး၏ ဦးစီးဥက္ကဋ္ဌ ဖြစ်တော်မူသော ကျေးဇူးရှင်
“ဝိသုဒ္ဓါရုံဆရာတော်ဘုရားကြီး” ၏ ခြေတော်ရင်းတွင် သာသ
နာ တော်နှင့်ဆိုင်ရာ နည်းကောင်း၊ နာကောင်း၊ နိဿယကောင်း
များကို ရှာမှီးလေ့လာတော်မူခဲ့လေသည်။

ကျေးဇူးရှင် မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ခြေတော်
ရင်းမှ နေနည်း၊ ထိုင်နည်း၊ ကျင့်ကြံအားထုတ်နည်း၊ စာပေပို့ချ
သင်ပြနည်း၊ တပည့်ပရိသတ် အုပ်ချုပ်မွေးမြူနည်း စသောနည်း
ပေါင်း မြောက်မြားစွာတို့ကို ရရှိတော်မူခဲ့သဖြင့် သာသနာတော်

(၈)

ထေရာပဒါနိ

တွင် သာသနာ့ဗဟုသုတ ပြည့်ဝ ပေါ်များသော ရဟန်းတော် ဦးအရိယအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူလေသည်။

ဦးစီးဥက္ကဋ္ဌပဓာနနာယက...ကျေးဇူးရှင် ဆရာတော်လောင်း ရဟန်းတော်ဦးအရိယသည်မဟာ ဝိသုဒ္ဓါရုံဆရာတော်ဘုရားကြီးထံတွင် ပညာရင်နို့ သောက်စို့၍ မိမိ၏ ဆရာရင်းဖြစ်သော ညောင်လေးပင်မြို့-တောရဆရာတော် ဘုရားကြီးများထံ ပြန်ရောက်လာပြီး၊ ဆရာတော်ဘုရားကြီးများ ၏ အစိုးရပဌမပြန်စာမေးပွဲ ဝင်ခွင့်ပြုချက်အရ ပဌမပြန်စာမေးပွဲ တွင် ပဌမငယ်၊ ပဌမလတ်၊ ပဌမကြီးအတန်းတို့ကို ဆင်မြန်းပြီး နောက် စာပေပို့ချနေဆဲအခါ၌ပင် ပဌမဆရာတော်ဘုရားကြီးနှင့် ဒုတိယဆရာတော်ဘုရားကြီးများပျံ့လွန်တော်မူပြီးနောက် (၁၄)ဝါ မြောက်တွင် ညောင်လေးပင်တောရတိုက်ကြီး၌ “ဦးစီးနာယက ဆရာတော်” အဖြစ်ဖြင့် တာဝန်ယူကာ ဆောင်ရွက်တော်မူလျက် သံဃာတော် ၁၀၀-ကျော်နှင့် လူဒါယကာ၊ ဒါယိကာမတို့၏ တာဝန်ကို လုံးဝခံယူပြီးလျှင် ဆုံးမဩဝါဒပေး၍ သာသနာတော် ၏အကျိုးကို သည်ပိုးရွက်ဆောင်ခဲ့လေသည်။

လုံ့လစီရိယနှင့် ကောင်းသောနည်းစံနစ် ထိုစဉ် အခါက တောရ တိုက် ကြီးတွင် သံဃာ ၁၀၀-၁၅၀-မျှတို့ကို မပြုမငြင်မပင်မပန်းစေဘဲ ဆွမ်း၊ သင်္ကန်း၊ ကျောင်း၊ ဆေး-ပစ္စည်းလေးပါးတို့ဖြင့် ရှာဖွေ ပံ့ပိုးထောက် ချီးမြှောက်တော်မူလျက် ပရိယတ္တိ သာသနာတော်မြတ် ကြီးကို မြန်မာပြည်တွင် အထက်တန်း ထိပ်ဆုံးဖြစ်အောင် ဆောင် ရွက်အားထုတ်တော်မူခဲ့လေသည်။ ထိုအခါက အစိုးရ ပဌမပြန် စာမေးပွဲ၌ အောက်နယ်တစ်ခုတွင် ညောင်လေးပင်တောရတိုက် ကြီးလောက် ငယ်၊ လတ်၊ ကြီး အသီးသီးဝယ် အအောင်များသော တိုက်မရှိသလောက်ပင်ဖြစ်၍ အောက်မြန်မာပြည်အတွက် စာမေး ပွဲလောကတွင် နာမည်အကြီးဆုံးသော တိုက်ကြီးတိုက်ဖြစ်ခဲ့လေ

သည်။ ထိုသို့ အအောင်များခြင်းသည်လည်း ထိုဆရာတော်၏ လုံ့လဝီရိယနှင့် သင်ပြပို့ချပုံ နည်းစံနစ်တို့ ကောင်းမွန်လှသောကြောင့်ဖြစ်ပေသည်။

အားရတင်းတိမ်တော်မူခြင်းမရှိ.....ရဟန်းတော်ဦးအရိယ အဖြစ်မှ ပဓာနဥက္ကဋ္ဌ ဆရာတော် ဦးအရိယအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူသော ကျေးဇူးရှင် ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် ကျောင်းတိုက်ကြီးကို အုပ်ချုပ်သည်မှ စ၍ ဘဝနတ်ထံ ပျံလွန်တော်မူသည်တိုင်အောင် နေ့ဝါညဝါ ပို့ချကာ ဖြင့်၎င်း၊ တရားအားထုတ် ပဓာနအလုပ်စခန်းဖြင့်၎င်း၊ သံဃာတော်များနှင့် တပည့်ဒကာ ဒကာမများအား တရားဓမ္မဟောပြောပြသ ဆိုဆုံးမသော အားဖြင့်၎င်း သာသနာတော်ကျိုးကို သည်ပိုးရွက်ဆောင်တော် မူခဲ့ရသော်လည်း အားရ တင်းတိမ်တော် မူခြင်းမရှိပေ။

ဝိနည်းပြန်ဌာနတိုင်းမှ ချီးမွမ်းသံ....ဤမျှသာမကသေး ညောင်လေးပင် မြို့နယ် ရွှေကျင်ဂိုဏ်းစာပြန်ဥက္ကဋ္ဌ ရွှေကျင်နိကာယဥက္ကဋ္ဌ မဟာနာယကအဖြစ်ဖြင့် ဆောင်ရွက်တော်မူသဖြင့် ညောင်လေးပင်နယ် ရွှေကျင်ဂိုဏ်းကြီးမှာ အထူးပင်တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုး ထွန်းလင်းတောက်ပ လှသဖြင့် နယ်အတွင်းရှိ ဒကာ ဒကာမများမှာ လွန်မင်းစွာဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာဖြစ်ကြသည်သာမက ရွှေကျင်ဂိုဏ်းကြီးနှင့် ဆရာတော်ဦးသီလ၏ တောရဂိုဏ်းကြီးနှစ်ခုကို ဂင်္ဂါရေနှင့် ယမုနာရေ ရောနှောသကဲ့သို့ ရောနှောပြီးလျှင် တောရရွှေကျင်ဂိုဏ်းကြီးကို တိုးတက်ကြီးပွားအောင် စောင့်ရှောက် ထိန်းသိမ်းတော် မူခဲ့သဖြင့် မန္တလေးမြို့-ဗဟိုရိပ်ခန်းဆောင် ဆရာတော်များနှင့် နယ်အသီးသီးရှိ ရွှေကျင်ဂိုဏ်း ဝိနည်းစာပြန်ဌာန အပေါင်းတို့မှ မဟာနာယက ဂဏုက္ကဋ္ဌဆရာတော်သံဃာတော်များ၏ ချီးကျူးထောမနာခြင်းကို ခံယူရပေသည်။

(၉)

ထေရာပဒါနိ

ဂဏုက္ကဋ္ဌောဟိထေရောသော၊ ရွှေကျင်ဝံသာနုပါလကော။
တောရဝံသာနုပါလေသိ၊ တောရထေရသမုပ္ပဝံ။

ရွှေကျင်ဂိုဏ်း ဆရာတော် ဘုရားကြီးနှင့် တောရဂိုဏ်း ဆရာတော်များ၏တပည့်ကြီးတဆူဖြစ်သည့်အလျောက် တောရရွှေကျင်ဂိုဏ်းကြီးကို မြင့်သည်ထက်မြင့်-တင့်သည်ထက်တင့်အောင်ဆောင်ရွက်တော် မူသော ဆရာတော် ဘုရားကြီး၏ ကောင်းမွန်သော အကျင့်-မြင့်မြတ်သော နှလုံးဓာတ်တို့၏ အကြားမှ ထွက်ပြု ပေါ်ပေါက်လာသောအကြံကောင်း၊ အစည်ကောင်း၊ ဥာဏ်ကောင်း၊ လုံ့လဝီရိယကောင်းတို့မှာ ဆရာတော်ဘုရား၏ဘုန်းကံ ကြီးမား၍ ထွန်းကားတိုးတက်ခြင်းကို အဘယ်မှာလျှင် မကူညီဘဲ နေနိုင်ကြတော့အံ့နည်း။

ကျမ်းဂန်ပြုစု-ရေးသားမှု ဆရာတော် ဘုရားသည် စာပေပို့ချ တရားဓမ္မဟောပြောပြသဆို ဆုံးမတော်မူရခြင်းဖြင့် ရောင့်ရဲတင်းတိမ်တော်မမူနိုင်ဘဲနောင်လာ နောက်သား ရဟန်းသံဃာများနှင့် ဒကာ ဒကာမများ အတွက် ရေးသားပြုစုတော်မူသော ကျမ်းဂန်များမှာ-သုတ္တန်ဘက် ဆိုင်ရာ ကျမ်းစာများ၊ ဝိနည်းဘက်ဆိုင်ရာ အဘိဓမ္မာဘက်ဆိုင်ရာ သဒ္ဒါ သင်္ဂြိုဟ်ဘက်ဆိုင်ရာ ဆန်း အလင်္ကာနှင့် ဆိုင်ရာကျမ်းစာများတွင် ပြီးဆုံးခြင်းသို့ရောက်သောကျမ်းစာများမှာ (၁၆) ကျမ်းမျှ ဖြစ်၍ တစိတ်တဒေသအားဖြင့်ရေးသား၍ အပြီးအဆုံးသို့ မရောက်သေးသောကျမ်းစာများမှာ (၁၀) ကျမ်းမျှလောက်ရှိပေသည်။ ဤရေးပြီး ကျမ်းစာများတွင်လည်းပုံနှိပ်ပြီးသောကျမ်းစာများကား- ဤဝိသုဒ္ဓိ မဂ်အရသာနှင့်တကွ (၁၀) ကျမ်းမျှလောက်ဖြစ်ပေသည်။

အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတနှင့် သကျသီဟဓမ္မာစရိယ.....ဤသို့လျှင် ကျမ်းပြု ဆရာတော် ဘုရားကြီး၏ ပစ္စုပ္ပန်ကံဟု ဆိုအပ်သော အကြံကောင်း ဥာဏ်ကောင်း လုံ့လဝီရိယကောင်းတို့၏အားပေးပံ့ထောက်ချီးမြှောက်ခြင်းကိုခံရ

သော အတိတ်ကုသိုလ်ကံသည် ဆရာတော်ဘုရားကြီးအား ပြည်
 ထောင်စုနိုင်ငံတော်အစိုးရက အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတဘွဲ့တံဆိပ်တော်ကို
 ကပ်လှူပူဇော်ရန်အတွက် ဖန်တီးလိုက်ရုံသာမက မန္တလေးမြို့-ပရိ
 ယတ္တိသာသနဟိတ သကျသီဟအသင်းကြီးကလည်း သကျသီဟ
 မူလဓမ္မာစရိယဘွဲ့တံဆိပ်တော် ကပ်လှူပူဇော်ရန်အတွက် ဖန်တီး
 ပေးလိုက်သဖြင့် ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် “အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ”
 ဘွဲ့တံဆိပ်နှင့် “သကျသီဟမူလဓမ္မာစရိယ” ဘွဲ့တံဆိပ်တော်များ
 ကို အလှူခံတော်မူလိုက်ရလေသည်။ ၎င်းပြင် နိုင်ငံတော်အစိုးရ၏
 ဆဋ္ဌ သင်္ဂါယနာတင် ကိစ္စအတွက် “ဩဝါဒါစရိယ” ဆရာတော်
 အဖြစ်ဖြင့် ဆောင်ရွက်တော်မူရလေသည်။

လေငန်းရောဂါ-စွဲကပ်လာ.....ဤသို့လျှင် ကျေးဇူးရှင် ဆရာ
 တော် ဘုရားကြီးသည် တောရ
 ရွှေကျင်ဂိုဏ်း သာသနာနှင့် ဆိုင်ရာသာသနာ့ကိစ္စ အဝဝကို အား
 သွန်ကြီးပမ်း ဆောင်ရွက်တော်မူနေဆဲ အချိန်အခါတွင် လေငန်း
 ရောဂါစွဲကပ်သဖြင့် တပည့်ဒါယကာ၊ ဒါယိကာမများ၏ လျှောက်
 ထားတောင်းပန်ချက်ဖြင့် ရန်ကုန်မြို့-ပြည်သူ့ဆေးရုံကြီးသို့ တက်
 ရောက်၍ အထူးခန်း၌ သီတင်းသုံးတော်မူလျက် ကုသရာ ပဌမနှင့်
 ဒုတိယအကြိမ်တွင် ပျောက်ကင်း ချမ်းသာသော်လည်း တတိယအ
 ကြိမ်မြောက်တွင်မူ အထက်တန်း ဆရာဝန်ကြီးများနှင့် တပည့်သံ
 ဃာ ဒကာဒကာမများ ဝိုင်းဝန်းကုသကြပ်မတ်စောင့်ရှောက် ယုယ
 ပြုစုကြသော်လည်း လေငန်းရောဂါမှာ ဆုတ်ယုတ်ခြင်းမရှိဘဲ တိုးမြ်
 တိုင်းတိုးလာရာ နောက်ဆုံးတွင် လက်ခြေမျှ လှုပ်နိုင်သော်လည်း
 ပါးစပ်ကမူ မပြောမဟောနိုင်သော အခြေသို့ ရောက်ရှိလျက် နေ
 ချေပြီ။

ဝမ်းနည်းကြည်ကွဲ-ငိုပွဲဆင်ကြလျက်... ထိုအခါ ဤ စာရေးသူ
 နှင့်တကွ တပည့်သံဃာ
 ဒကာဒကာမများပါဝမ်းနည်းကြည်ကွဲငိုပွဲဆင်ကြလျက် ဆရာတော်

(ဥ)

ထေရာပဒါနိ

ဘုရားကြီး၏ ဂုဏ်တော် ကျေးဇူးတော်များကို အောက်မေ့ပြီးလျှင် သနားစက္ခုယှဉ်၍နေသော ဆရာတော်ဘုရားကြီးကိုသာ ကြည့်ရှု ဖူးမျှော်၍ နေကြရပေတော့သည်။ ဆရာဝန်ကြီးများနှင့် အစောင့် အရှောက်ဆရာမကြီးများကား သနားခြင်းကရုဏာ၊ ကြည်ညိုခြင်း သဒ္ဓါနှင့် ရောနှောသော မေတ္တာစိတ်ဖြင့် ဆရာတော် ဘုရားကြီး၏ ရောဂါမှ ထမြောက်နိုင်ရန်အတွက် အထူးဂရုစိုက်ကြသည် ဖြစ်၍ ညနေစောင်းအခါတွင် အစာမရှိသဖြင့် အင်အားလျော့ပါး ကုန် ခန်း၍နေသော ဆရာတော်ဘုရားအား လဘက်ရည် သောက်ရန် ကာဖီသောက်ရန် ဆန်ပြုတ်သောက်ရန် လျှောက်ထား ကြသဖြင့် အောက်ပါမှတ်သားစရာ စကားပိုဒ်ကလေးကို စာရွက်တရွက်တွင် မနိုင်တနိုင်ရေး၍တပည့်သံဃာ ဒကာဒကာမများအား ဆုံးမတော် မူနိုင်ခဲ့ပေသေးသည်။

မှတ်သားစရာဆုံးမချက်..... [နိုင်ငံတော် အစိုးရ၏ အမှုထမ်းများ သည်အစိုးရ၏ ဥပဒေကို တသဝေမတိမ်း လိုက်နာ ကျင့်ကြံ ကြရသည်။ ။ထို့အတူ မြတ်စွာဘုရား၏ တပည့်သားဖြစ်ကြသော သာသနာ တော်ထမ်း ရဟန်း သာမဏေ များသည်လည်းဘုရားရှင်၏ဥပဒေဝိနည်း ဒေသနာတော်ကို လိုက်နာရပေသည်။]

အထက်ပါ ဆရာတော်၏ ဆုံးမတော် မူသောစကားကား— အလွန်လေးနက်သောစကားဖြစ်ပေသည်။ ဆရာတော်၏ဆိုလိုရင်း မှာ—တပည့်တို့ကား အစိုးရ၏အမှုထမ်းများဖြစ်သည် အားလျော် စွာ အစိုးရ၏ဥပဒေစည်းကမ်းကိုလိုက်နာကြလျက် ကျွေးကြမွေးကြ သော်လည်း ဆရာတို့ကား ဘုရားရှင်၏ဝိနည်းဥပဒေကို လိုက်နာ ရသူများဖြစ်၍ နေမွန်းလွဲသောအခါမစားနိုင်သဖြင့် ပမ်းနည်းဘွယ် ဖြစ်ကြောင်း ပြောဆိုလိုသောစကားဖြစ်ပေသည်။

ထို့ပြင်လည်း အနီးရှိလူဒကာဒကာမများနှင့် သံဃာတော်များ အား အစိုးရအမှုထမ်းများသည် အစိုးရဥပဒေကိုလိုက်နာရသကဲ့သို့ ငါတို့ မင်းတို့ သာသနာတော်ထမ်း ရဟန်း သာမဏေ များသည် လည်း ဘုရားရှင်၏ ဆုံးမဩဝါဒ နည်းဥပဒေသအတိုင်း လိုက်နာ ကျင့်ကြံရမည်ဟု ဆုံးမဩဝါဒပေးသောစကားဖြစ်သည်။

တပည့်များ မျက်ရည်-စိရရိ ကျဆင်းလျက် ဆ ရာ တော်
ဘု ရာ : သည်
ဘင်္ဂါဘိမုခဖြစ်၍ မရဏာသန္ဓနှင့် အတော်နီးကပ်လျက် ရှိချေပြီ၊
အင်အားလည်း အတော်ပင် လျော့နည်းဆုတ်ယုတ်လျက် ရှိချေပြီ၊
တပည့် ဒကာ ဒကာမများလည်း မျက်ရည်တွေစိရရိ အလီလီ ကျ
ဆင်းလျက် ဝမ်းနည်းပက်လက် ဖြစ်၍နေချေပြီ၊ ထိုအခါမှာပင်
သတိကောင်းလျက်ရှိနေသေးသော ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည်-

ဤကိုယ်၌ မာ-ပထဝီ, ရင့်-တေဇော,
ဖွဲ့-အာပေါ, ထောက်-ဝါယော-

ဟူသော ဓာတ်ကြီးလေးပါး၏ မညီညွတ်မှုကြောင့် ဆရာ၏ဤ
ကိုယ်ခန္ဓာကြီးသည် ဤကဲ့သို့ဖြစ်နေသည်ကို တရားယူကြပေတော့-
ဟု နောက်ဆုံး ရေးသား ဟောကြားတော် မူနိုင်ခဲ့ပေ သေးသည်၊
တပည့်သံဃာ ဒကာ ဒကာမများ၏အကျိုးကို ဤမျှပင်ရှက်ဆောင်
သွားတော်မူသော ကျေးဇူးရှင်ဆရာတော်ဘုရားကြီးပါတကား။

ဘဝနတ်ထံ-ပျံလွန်ပြီ.....ဤသို့ ရေးသား ဟောကြားတော်မူပြီး
နောက် မကြာမီမှာပင် ၁၃၁၄-ခု၊
ဝါခေါင်လဆန်း ၁၄-ရက်၊ ည ၇-နာရီ မိနစ် ၄၀-အချိန်တွင် တပည့်
သံဃာ ဒကာ ဒကာမများ၏အကျိုးနှင့် သာသနာရေးကိစ္စ အဝဝ
တို့ကို မျက်နှာလွှဲတော်မူလျက် အနားယူရန် တုဿိတာနတ်နန်း
သို့ ကြွလှမ်းစံနေတော်မူလေသည်။

ကျန်ရစ်သူများ-တရားပွား..... ဤသို့ ဂုဏ်တော် ကျေးဇူးတော်
 ကြီးမား၍သီလ, သမာဓိ, ပညာ
 တို့နှင့်ပြည့်စုံလုံလောက်တော်မူသော ကျေးဇူးရှင်ဆရာတော်ဘုရား
 ကြီးပင်သော်လည်း သေမင်းယုတ်၏နောက်သို့ ကောက်ကောက်
 ပါအောင် လိုက်ရချေသေး၏။ ဥာဏ်ပညာသေးမှား သမာဓိပါး
 ရှားသောသူတို့မှာကား သေမင်း၏နောက်သို့ ကောက်ကောက်ပါ
 အောင် အဘယ်မှာ မလိုက်ရဘဲ ရှိချေအံ့နည်း။ လိုက်ပါရမည်အမှန်
 ပင်--

ကိစ္ဆိသေသော ထေရောဒါနိ၊ အဟောယာသိ ဒိဝင်္ဂတံ။
 သီလာဗျာ ဂုဏဘူတေသု၊ မာဒိသေသု ကထာဝကော။

အမှာ။ ။ [ကျေးဇူးရှင်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ အထက်ပါ
 ဖြစ်တော်စဉ် အတ္ထုပ္ပတ္တိကား အကျဉ်းချုပ်မျှသာ
 ဖြစ်ပါသည်။ အကျယ်ဖြစ်သော အတ္ထုပ္ပတ္တိကိုကား
 မကြာမီထုတ်ဝေနိုင်လိမ့်မည်ဖြစ်ပါကြောင်း။]

ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အရသာ ဤသို့လျှင် ကျေးဇူးတော်ရှင် ဆရာတော်
 ဘုရားကြီးသည် အနည်း နည်း အဖုံဖုံ
 လောကီ, လောကုတ္တရာ နှစ်ဖြာသောအကျိုးတို့ကို မယုတ်စေမူ၍
 ဗုဒ္ဓသာသနာတော်ကြီး၏အကျိုးကို အစွမ်းကုန်ကြိုးပမ်း ဆောင်
 ရွက်တော်မူဆဲ (အထက်ဖော်ပြပါ ဘဝနတ်ထံ ပျံလွန်တော်မမူမီ)
 စီရင်တော်မူခဲ့သော အရသာကျမ်းပေါင်းမြောက်မြားစွာတို့အနက်
 အရသာတကာတို့ထက် ထူးကဲလွန်မြတ် မည်သည့်အရသာတို့နှင့်မျှ
 နှိုင်းဆ၍ တူတော်မမူထသော၊ ဝါ-နှိုင်းတုစံပြုစရာ ရှိတော်မမူထ
 သော ဝိမုတ္တိရသအမည်တော်ရသည့် သီလ, သမာဓိ, ပညာနက်နဲ
 စွာသော ဂန္ထိရ ဓမ္မရသတို့၏ အဖွင့်ဒေသနာဖြစ်သော ကိလေညစ်
 ကြေး ပြစ်အလေးတို့မှ မြူမွေးမတင် ကင်းစင်လွင့်ပ မဟာနိဗ္ဗာန
 သန္တိသုခကြီးကို ရရှိနိုင်ကြောင်း လမ်းကောင်း လမ်းမ ဖြစ်ကြီးဖြစ်
 တော်မူသောကြောင့် “ဝိသုဒ္ဓိမဂ်” မည်တွင် ဂန္ထဝင်ကျမ်းမြတ်ကို

သုံးသပ်ဆင်ခြင်လိုကြသူအပေါင်းတို့သည် စမ်းတဝါးဝါး မဖြစ်ကြစေမူ၍ ဆစ်ပိုင်းကျန၊ ဂနသေချာ ယူဆသုံးသပ်နိုင်ကြစေခြင်းငှါ ရသာဆီနှစ် စွမ်းကုန်ညှစ်၍ အားသစ်ကြိုးပမ်းကာဖြင့် “**ဝိသုဒ္ဓိမဂ် အရသာ**” ဟု ကိုယ်တော်တိုင် အမည်တပ်လျက် ပြီးပြတ်အောင် စီရင်တော်မူခဲ့ပေရာ—

ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေ.....အဆိုပါ ကျမ်းမဟာ စာတော်မူ မြတ်ဓမ္မာကို ဆရာတော်ဘုရားကြီး နတ်ထီးခိုလှုံ ကြွမြန်းတော်မူပါတုံသော်လည်း ဆရာတော်ဘုရားကြီး သက်တော် ထင်ရှား ရှိနေဘိအလား စွင့်စွင့် ငှါးငှါး ဝင့်ဝင့် လွှာလွှား ဖြစ်ပေါ်စေလျက် “အပ္ပမာဒေန ဘိက္ခဝေ သမ္မာဒေထ” ဟူသောရှင်တော်မြတ်ဘုရား ဟောကြားချက်အရကဲ့သို့ တကယ်တန်း ဆရာတော်ဘုရားကြီးအား ကြည်ညိုညွတ်နူးကြသူ ဟူသမျှတို့သည် ဆရာတော်ဘုရားကြီး ဆုံးမဩဝါဒပေးခဲ့သော တရားဒေသနာကို မမေ့ မလျော့ကောင်းစွာသတိပြုလျက် လိုက်နာကျင့်သုံးခြင်းဖြင့် ကျေးဇူးဆပ်ရာ ကျစေခြင်းငှါ အထူးလေးစား သတိရသည့်အနေနှင့် ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ဖြောင့်မှန်သောအာဘောဂ နှလုံးသွင်းအရ ဝေနေယျသတ္တဝါတို့ လွယ်လင့်တကူ ကြည့်ရှုသုံးသပ်နိုင်၍ မိမိတို့ တောင့်တလျက်ရှိကြသော အမတနိဗ္ဗာန် ရသာစစ်ရသာမှန်ကို ခံစံသုံးစားနိုင်ကြစေကြောင်း ဇောစိတ်ကောင်းသန်သန်ဖြင့် အတန်တန် အထပ်ထပ် ကြပ်မတ်ကာပြင်ဆင်လျက် ကျွန်ုပ်တို့ “**ဟံသာဝတီပိဋကတ် ပုံနှိပ်တိုက်**”က သိုက်မြိုက်စွာ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေအပ်ပါကြောင်း။

မာတိကာ

အစီအစဉ်ကဏ္ဍ

စာမျက်နှာ

သီလအရသာနိဒါန်း

ကွန်ယက်ရှင်းသုံးပါး	၁
ဝိသုဒ္ဓိမဂ်များ	၂
တိက်ကိုးခုပြခြင်း	၃

သီလအရသာ (သီလအမေးအဖြေ ၇-ပုဒ်။)

သီလမည်သောတရား	၄
သီလအနက်	၅
လက္ခဏာစသည်	၅
သီလအကျိုး	၅
သီလအပြား	၆
ညစ်နွမ်းကြောင်း	၇
ရှုစင်ကြောင်း-	၇

သီလအပြားအကျယ်

ဧကသီလ(၁)	၇
ဒုကသီလ(၇)	၇
တိကသီလ(၅)	၈
စတုက္ကသီလ(၄)	၁၀
ပဉ္စကသီလ(၂)	၁၁
ပါတိမောက္ခသံဝရသီလအကျယ်	၁၁

(ပါတိမောက္ခသံဝရသီလအာစာရဂေါစရသမ္ပန္န၊
ဝဇ္ဇဘယဒဿာဝီ၊သမာဒါယသိက္ခတိ။)

ဣန္ဒြိယသံဝရသီလအကျယ်	၁၄
(နိမိတ္တ၊အနုဗျဉ္ဇန၊သွားရိုးအသုဘရှုခြင်း၊စက္ခုမြွေစောင့်ပုံ။)	

အာဇီဝပါရိသုဒ္ဓိသီလအကျယ်	၁၆
------------------------------	----

(သိက္ခာပုဒ်ခြောက်ပါး၊ကုဟနာ ၃-ပါး။

လပနာ ၁၃-ပါး၊တေလကန္တရိကာဝတ္ထု၊နေမိတ္တက တာ ၆-ပါး၊

ကုလူပကဝတ္ထု၊နိပ္ပေသိကတာ ၁၁-ပါး။

လာဘနိဇိဂိသနတာ၊အမြတ်ရှာသောဝတ္ထု၊တိရစ္ဆာန်နိဇ္ဇာ။)

(တ)

မာတိကာ

အစီအစဉ်ကဏ္ဍ	စာမျက်နှာ
ပစ္စယသန္တိသီတသီလအကျယ် (သင်္ကန်း၊ ဆွမ်း၊ ကျောင်း၊ ဆေး။)	၂၂
ပါတိမောက္ခကို သဒ္ဓါဖြင့် ဖြည့်ရခြင်း (ဘုရားရှင်အရာ၊ အသက်မငဲ့သူများ၊ သမသီသီ။)	၂၈
ဇုနိယကို သတိဖြင့် ဖြည့်ရခြင်း (ဥက္ကဋ္ဌဒေသနာ၊ ဝိသီလသမထေရ်ဝတ္ထု၊ စိတ္တဂုတ္တမထေရ်ဝတ္ထု၊ မဟာမိတ္တမထေရ်ဝတ္ထု။)	၂၉
အာဇီဝပါရိသုဒ္ဓိကို ဝီရိယဖြင့် ဖြည့်ရခြင်း (စင်ကြယ်သောပစ္စည်း၊ နိမိတ်ဩဘာ အပ်၊ မအပ်၊ ရှင်သာရိပုတြာဝတ္ထု၊ ကျောက်ကုန်းထက်ရဟန္တာဖြစ်ခြင်း။)	၃၁
ပစ္စယသန္တိသီတကို ပညာဖြင့် ဖြည့်ရခြင်း (ပစ္စဝေက္ခဏာနှစ်မျိုး၊ ပရိဘောဂလေးပါး၊ ဆင်ခြင်ရန်အချိန်၊ ပုထုဇဉ်သခင်ဖြစ်နည်း၊ သုဒ္ဓိလေးပါး၊ ထမင်းချမ်းပူဝတ္ထု။)	၃၄
သီလငါးပါးအပြားအကျယ် (ပဌမပဉ္စက၊ အရဟတ္တဖိုလ်နီးပုံဝတ္ထု၊ ပေါင်ချိုးသောမထေရ်၊ ဘဝသစ်ယူသူသီလပျက်ခြင်း။)	၃၇
ဒုတိယပဉ္စက (ပဉ္စက ၄၇-ပါး၊ မဟာဝိပဿနာ ၁၈-ပါး၊ မဂ်လေးပါး၊ နိဗ္ဗာန်တွင် အကျိုးဆုံးခြင်း၊ သီလအနက်။)	၃၉
သံကိလေသအကျယ် (ကျိုး၊ ပေါက်၊ ကျား၊ ပြောက်၊ မေထုန်ငယ်ခုနစ်ပါး၊ မကျိုးမပေါက်စသည်။)	၄၁
ဝေါဒါနအကြောင်းနှစ်ပါး (သီလပျက်အပြစ်၊ အဂ္ဂိက္ခန္ဓောပမသုတ်၊ ဒုဿီလအပြစ် သုတ္တန်များ၊ နှလုံးသွင်းဘွယ်၊ သီလအကျိုးရှုဘွယ်၊ အာဏတ္တိ။)	၄၄

မူတင်အရသာ

မူတင်ခွင့်ပြုခြင်းအကြောင်း (၁) မူတင်အနက်	၄၈ ၄၈
---	----------

မာတိကာ

(၈)

အစီအစဉ်ကဏ္ဍ

စာမျက်နှာ

(၂) လက္ခဏာစသည်			၅၀
(ရတင်ဆောက်တည်ရာဌာန၊ကိုယ့်ဘာသာဆောက်တည်ပုံ၊ ပံ့ပိုးမှုဆောင်ရွက်မှု။)			
(၈) ကုသလတိရစ္ဆာန်			၅၂
(၉) ရတနာတော်တော်			၅၂
(ရတ၊ရတဝါဒ၊ရတဓမ္မ၊ရတင်္ဂ၊သပ္ပာယ်ပုဂ္ဂိုလ်။)			
(၁၀) အကျဉ်း-သမာဓိ			၅၄
(၁၁) အကျယ်-ဗျာသ			၅၄
(တပြိုင်တည်း ၁၃-ပါး၊ဘိက္ခုနီငါးပါးပယ်၊တိစိဝရိက်၊လူရတင်။)			
(၁) ပံ့ပိုးမှုရတင်			၅၅
(၃-ဆောက်တည်ပုံ၊၄-အစီအရင်၊၅-အပြား၊ ၆-ပျက်ခြင်း၊၇-အာနိသင်-ငါးမျိုးစီ။)			
(၂) တိစိဝရိက်ရတင်			၅၈
(ဆောက်တည် စသော ငါးမျိုး၊အံသကိုယ်။)			
(၃) ဝိညာဓိရတင်			၅၉
(ဆောက်တည် စသော ငါးမျိုး၊သေရိဝိဟာရသုခ။)			
(၄) သမာဓိနာရီရတင်			၆၁
(၅) ကောသလိကရတင်			၆၂
(၆) ပတ္တပိဏ္ဍရတင်			၆၃
(ငါးမျိုးနှင့် ထိုထိုဝါဒများ။)			
(၇) ဓလေ့ပစ္စည်းအတ္တိကရတင်			၆၄
(၈) အာရညကရတင်			၆၅
(၉) ရုက္ခမူရတင်	(ရုက္ခမူကာလ။)		၆၇
(၁၀) အန္တောကာသိကရတင်			၆၉
(၁၁) သုသာန်ရတင်			၇၀
(၁၂) ယထာသန္တတိရတင်			၇၁
(၁၃) နေသန္တရတင်	(အရှင်မိဋ္ဌာဘယ။)		၇၂
သမာဓိအရသာကျဉ်း			၇၄
(မေးခွန်း ရှစ်ရပ်၊သမာဓိ၊သမာဓိအနက်၊ လက္ခဏာစသည်၊ သမာဓိအပြား၊ညစ်နွမ်းကြောင်း၊ဖြူစင်ကြောင်း၊ သမာဓိပွားနည်း၊သမာဓိအကျိုး။)			

(၁)

မာတိကာ

အစီအစဉ်ကဏ္ဍ

စာမျက်နှာ

ပညာအရသာကျဉ်း.....		
(မေးခွန်းခြောက်ရပ်၊ ပညာ၊ ပညာအနက်၊ လက္ခဏာရသ စသည်၊ ပညာအပြား၊ ပညာပွားနည်း၊ ပညာအကျိုး။)		

၇၆

ဘာဝနာရှေ့အဖို့ အစီအရင်များ

ကြောင့်ကြကြီးဆယ်ပါး.....		
(အာဝါသပလိဗောဓကင်းသော ရဟန်းဝတ္ထု၊ ကုလပလိဗောဓကင်းသောရဟန်းဝတ္ထု၊ ဂန္ထပလိဗောဓကင်းသော ရဟန်းများဝတ္ထု။)		

၇၈

ကလျာဏမိတ္တအင်္ဂါ		
ကျောင်းအပြစ်တဆဲ့ရှစ်ရပ်		
ကျောင်းအင်္ဂါငါးပါး.....		
ပဓာနိယအင်္ဂါငါးပါး.....		
ကြောင့်ကြငယ်ဖြတ်ခြင်း		

၈၂
၈၃
၈၃
၈၃
၈၃

သမထကမ္မဋ္ဌာန်း(သင်္ဂြိုဟ်စကား)

အာရုံကမ္မဋ္ဌာန်း နှစ်မျိုး		
ဘာဝနာကမ္မဋ္ဌာန်း နှစ်မျိုး		
ဥဒ္ဓေသ		
ကသိုဏ်းဆယ်ပါးစသည်		
သပ္ပာယ်ဘေဒ		
ဘာဝနာဘေဒ		
နိမိတ္တဘေဒ		
(ဥပစာရဈာန်၊ အပ္ပနာဈာန်၊ ဝသီဘော်ငါးပါး၊ အရူပဈာန်၊ အပ္ပနာမရတဆယ်၊ အဘိညာငါးပါး။)		

၈၄
၈၄
၈၄
၈၅
၈၆
၈၆
၈၇

သမာဓိအရသာအကျယ်

အာဝဟစသည်မှတ်ဘွယ်		
(အာဝဟ၊ ပဘေဒ၊ အတိက္ကမ၊ ဝဇုနာ ဝဇုန၊ အာရုံ၊ စလာ စလာ၊ ဘုံ၊ ဂဟဏ၊ အာဒိကမ္ပိက၊ ပစ္စယ၊ စရိယာနုကူလ၊ သဗ္ဗတ္ထက၊ ပရမတ်၌ အပ္ပနာ၊ ဈာန်တစိတ်ဖြစ်ကြောင်း၊ ကမ္မ+သက+တာဉာဏ်။)		

၉၀

မာတိကာ

(၈)

အစီအစဉ်ကဏ္ဍ			စာမျက်နှာ
စရိတ်မှတ်ဘွယ်			၉၂
သဗ္ဗတ္တကမ္မဋ္ဌာန်း			၉၄
(မေတ္တာ၊ မရဏဿတိ၊ အသုဘရှုပုံ။)			
ကသိုဏ်းဆယ်ပါး			၉၆
(ပထဝီကသိုဏ်းဝန်းပြုပုံ၊ ကာမဂုဏ်အပြစ် ဆင်ခြင်ခြင်း စသည်၊ ကသိုဏ်းဝန်းကြည့်ပုံစသည်၊ နိမိတ်ထင်ပုံ၊ ဈာန်ရပုံ၊ ဈာန်တက်ပုံ။)			
ကြွင်းကသိုဏ်းများ			၁၀၀
ပကိဏ္ဏကမှတ်ဘွယ်			၁၀၁
(ဈာန်ရထိုက်သူ၊ မရထိုက်သူ။)			
အသုဘဆယ်ပါး			၁၀၃
(ဥဒ္ဓါမာတကဋ္ဌသွားပုံအစီအရင်း၊ ဝန်းကျင်မှတ်ခြင်း၊ ဥဂ္ဂဟ နိမိတ်ထင်ကြောင်း ၁၁၊ နိမိတ်မှတ်ကျိုး။)			
ကြွင်းအသုဘများ			၁၀၅
အသုဘပကိဏ်း			၁၀၆
(ရာဂစရိတ် ဆယ်မျိုး၊ သောမနဿဖြစ်ပုံ၊ ရှင်သူအသုဘ လေးမျိုး၊ သေသူ-ရှင်သူ အတူတူ၊ နွားအိုမြက်နုကြိုက်၊ ခွေးငတ်နှင့်ပေါက်ပွင့်။)			

အနုဿတိ ဆယ်ပါး

ဗုဒ္ဓါနုဿတိ			၁၀၉
(၂၆-နက်၊ မှတ်ဘွယ်စိုးစဉ်း၊ ဥပစာရဈာန်ဖြစ်ပုံ၊ အာနိ သင်ရပုံ၊ ဖုဿဒေဝမထေရ်၊ သိရိဓမ္မာသောကမင်းကြီး၊ သုပညနဂရဆိန္ဒမင်း၊ မိဖုရားစောလုံ၊ နရသီဟပတေ့မင်း၊ မဟာကပ္ပိနမင်း၊ အနာထပိဏ်။)			
ဓမ္မာနုဿတိ			၁၁၇
(၁၂-နက်၊ မှတ်ဘွယ်စိုးစဉ်း၊ ပရိယတ္တိဓမ္မမှတ်ဘွယ်၊ သင်္ဂါယနာငါးတန်း၊ စာသင်နည်းသုံးမျိုး၊ သတိကောင်းသော မထေရ်သုံးပါး၊ အတုလိုက်စရာငါးပါး၊ ဓမ္မဒါန ဖြစ်အောင် တရားဟောနည်း၊ တရားနာကျိုး မောင်းမငယ်ဝတ္ထု၊ သန္တတိ အမတ်ဝတ္ထု၊ ဘာတိကမင်းဝတ္ထု၊ ဘုရားရှင် အလေးပြုပုံ၊			

(န)

မာတိကာ

အစီအစဉ်ကဏ္ဍ

စာမျက်နှာ

ခိုးသူကိုးရာရဟန္တာဖြစ်ပုံ၊
နတ်တို့သာဓုခေါ်ပုံ၊ မြားတစင်းဖြင့် သမင်နှစ်ကောင်၊ မြင်းမိုရ်တောင်ဖြင့်
ကြိတ်သော်လည်း မသေပုံ၊ ပဉ္စဂုဏ်များ၊ ပရိယတ်အကြောင်းရင်း။)

သံဃာနုဿတိ

....

....

....

၁၂၄

(၁၅-နက်၊ မှတ်ဘွယ်စိုးစဉ်း၊ သံဃာအာရုံပြုလျှင် သံဃာတဝန်၊
အကျင့်ဂုဏ်လေးပါးလုံး တပါးထည်း၊ ကျောက်ကုန်းထက်
ရဟန္တာဖြစ်ခြင်း၊ အမယ်အိုစကား၊ သွီးရွေးဘို့ ငွေ-၁၂ ကျပ်၊
တလားတခု၌ နေရာနှစ်ခု၊ ခေါင်းနှစ်ခုနှင့် ညီနောင်နှစ်ပါး၊
နှစ်ပေါင်း ၆၀-ရဟန္တာဟု ထင်ခြင်း၊ လုံစူးလျက်၊ အူထွက်၊ မီးလောင်-
သမသီသီ၊ ကျားခံတွင်း၌ ရဟန္တာဖြစ်သူ၊ သောက်ရေပုန်းသောမုဆိုး၊
ပရိညာသုံးပါး၊ အနာကိုးခုအဝတ်ပတ်၍စောင့်ခြင်း၊ မဟေဠမြို့သားနှစ်ပါး၊
မိခင်၏အံ့ဘွယ်ရဟန်း၊ လူအရိယာမတတ်နိုင်သော
ပုထုဇဉ်ဂုဏ်ထူးများ။)

သီလာနုဿတိ (အနက်ရှစ်မျိုး။)

....

....

၁၃၂

စာဂါနုဿတိ (အနက်ခြောက်မျိုး။)

....

....

၁၃၅

ဒေဝတာနုဿတိ (အနက်ငါးမျိုး။)

....

....

၁၃၆

ကာယဂတာသတိ (ခြောက်လသရဇ္ဈာယ်နည်း၊

....

၁၃၆

သတ္တဝါသညာပျောက်လျှင် ပဌမဈာန်အထိ၊

အဆင်းမှတ်လျှင် ကသိုဏ်းပဉ္စမဈာန်အထိ။)

အာနာပါနုဿတိ

....

....

....

၁၃၈

(အခြေခံ၊ ပဌမစတုက္ကအားယုတ်နည်း၊ နိမိတ်ထင်ပုံ၊ မဂ်ဖိုလ်တက်ပုံ၊

ဒုတိယစတုက္က၊ တတိယစတုက္က၊ စတုတ္ထစတုက္က၊ အာနိသင်။)

မရဏသတိ

....

....

....

၁၄၃

(သတိကြီးစွာထား၍ ပူး၊ ပူးနည်းရှစ်မျိုး၊ ရက်ကန်းသည်မကလေးဝတ္ထု။)

ဥပသမာနုဿတိ

....

....

....

၁၅၂

(အရိယာအားပြည့်စုံ၊ ပုထုဇဉ်အားလည်းသင့်။)

ဗြဟ္မဝိဟာရလေးပါး

မေတ္တာ

....

....

....

၁၅၃

(သီမသမ္ပေဒ၊ ရန်ငြိုးဖျောက်နည်း ၁၁၊ ဟောကြားဆယ်မျိုး၊

အာနိသင် ၁၁၊ ၅၂၈-ဖြစ်ပုံ၊ ဝိသာခရဟန်းဝတ္ထု၊ နွားမဝတ္ထု။)

အစီအစဉ်ကဏ္ဍ	စာမျက်နှာ
ကရုဏာ (၁၃၂-သွယ်။)	၁၅၉
မုဒိတာ (၁၃၂-သွယ်။)	၁၆၀
ဥပေက္ခာ (၁၃၂-သွယ်။)	၁၆၀
ပကိဏ်း	၁၆၁
အာဟာရေပဋိကူလသညာ (အာဟာရလေးမျိုးဘေးရန်၊ ဆင်ခြင်ဘွယ်ဆယ်မျိုး၊ မကျဉ်းမကျယ်။)	၁၆၁
စတုဓာတုဝိညာဉ် (ဉာဏ်ထက်သူအကျဉ်း၊ ဉာဏ်မထက်သူလေးနည်း။)	၁၆၆
စတုဓာတုဝိညာဉ်တဆုံသုံးနည်း	၁၇၀
အာရူပလေးပါး (မှတ်ဘွယ်ပကိဏ်း။)	၁၇၇
ဣဒ္ဓိဝိဓအဘိညာ (စုဒ္ဓသာကာရာ၊ တရာမှတယောက်၊ ဈာန်စိတ်အင်္ဂါရှစ်ပါး။)	၁၇၉
ဣဒ္ဓိဆယ်ပါး (ဘူမိလေးပါး၊ ပါဒလေးပါး၊ ပဒေရှစ်ပါး၊ မူလ ၁၆-ပါး၊ အဓိဋ္ဌာနိဒ္ဓိ၊ ကာယေနဝသံဝတ္တေတိ၊ ဝတ္ထုအများ၊ ဝိကုဗ္ဗနိဒ္ဓိ၊ မနောမယိဒ္ဓိ၊ သာမဏေငယ်ဝတ္ထု။)	၁၈၀
ဒိဗ္ဗသောတအဘိညာ	၁၈၆
ပရစိတ္တဝိဇာနနအဘိညာ	၁၈၆
ပုဗ္ဗေနိဝါသနုဿတိအဘိညာ (အတိတ်သိသူခြောက်ယောက်၊ အမြင်ခြောက်မျိုး၊ အောက်မေ့ခြင်းခြောက်မျိုး။)	၁၈၇
ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာ	၁၈၈
ယထာကမ္မုပဂ၊ အနာဂတံသ-နှစ်ပါး	၁၈၉
အဘိညာအာရုံဆယ်မျိုး	၁၈၉
ပဋိသန္တိဒါဉာဏ်လေးပါး (အကြောင်းငါးပါး၊ ရှစ်ပါး၊ အတ္တပဋိသန္တိဒါ၊ ဓမ္မပဋိသန္တိဒါ၊ ကြောင်းကျိုးစပ်ပုံ၊ နိရုတ္တိပဋိသန္တိဒါ၊ ပဋိဘာနပဋိသန္တိဒါ၊ ဘုံ။)	၁၉၁

ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာန်း (သင်္ဂြိုဟ်စကား။)

ဥဒ္ဓေသ	၁၉၃
သီလဝိသုဒ္ဓိ	၁၉၄
စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ	၁၉၄

(၈)

မာတိကာ

အစီအစဉ်ကဏ္ဍ	စာမျက်နှာ
ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ	၁၉၄
ကင်္ခါဝိသုဒ္ဓိ	၁၉၅
မဂ္ဂါမဂ္ဂဝိသုဒ္ဓိ	၁၉၅
ပဋိပဒါဝိသုဒ္ဓိ	၁၉၇
ဥာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ	၁၉၈
ဝိမောက္ခဘေဒ	၁၉၉
ပုဂ္ဂလဘေဒ	၁၉၉
သမာပတ္တိဘေဒ	၂၀၀
တိုက်တွန်းခြင်း	၂၀၁

ပညာအရသာအကျယ်

ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ	၂၀၂
ကင်္ခါဝိသုဒ္ဓိ	၂၀၇
မဂ္ဂါမဂ္ဂဥာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ၊ သမ္မသနဉာဏ်-ပဌမပိုင်း (လက္ခဏာလေးနက်၊ ဆွေတချက်ခွဲ၍၊ နယဝိပဿနာ၊ ကလာပသံခိပန၊ အနိစ္စပရိယာယ် ၇-ပါး၊ ခြင်းရာ ၄၀။)	၂၁၂
သမ္မသနဉာဏ်-ဒုတိယပိုင်း (ရူပ သတ္တက၊ အာဒါန နိက္ခေပ၊ ဝယောဝုဒ္ဓတ္ထင်္ဂမန၊ အာဟာရ၊ ဥတု၊ ကံ၊ စိတ်၊ ဓမ္မတာရုပ်။)	၂၁၇
သမ္မသနဉာဏ်-တတိယပိုင်း (အရူပ သတ္တက၊ ကလာပ၊ ယမက၊ ခဏိကာ၊ ပဋိပါဠိ၊ ဒိဋ္ဌိခွါ၊ မာနခွါ၊ နိကန္တိခွါ၊ မဟာဝိပဿနာ၊ ဥဒယဗ္ဗယ-ကျဉ်း၊ ကျယ်၊ မဂ္ဂါမဂ္ဂဝိသုဒ္ဓိပြီး၏။)	၂၂၃
ဥဒယဗ္ဗယ၌ ဘေးရန်ဆယ်ပါး	၂၂၉
ပဋိပဒါဥာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိပဌမပိုင်း (ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်၊ ဘင်္ဂဉာဏ်၊ ဘယဉာဏ်၊ ဥ-ဘင်-ဘ-သုံးဉာဏ်။)	၂၃၀
ပဋိပဒါဝိသုဒ္ဓိ-ဒုတိယပိုင်း (အာဒိနဝဉာဏ်၊ ပဋိသန္တိဒါနည်းနှင့် နိဗ္ဗိဒါဉာဏ်၊ မုဉ္ဇိတုကမျတာဉာဏ်၊ ပဋိသင်္ခါဉာဏ်၊ အာ-နိ-မု-ပဋိ-လေးဉာဏ်။)	၂၃၄
ပဋိပဒါဝိသုဒ္ဓိ-တတိယပိုင်း (သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်၊ ခြွါစတု၊ ဆ၊ အဋ္ဌ၊ ဒဿ၊ ခွါဒဿ၊ ခွေစက္ကာလီသ - အဘို့ ၇-ပါး၊ အနုလောမဉာဏ်၊ အမတ်ရှစ်ယောက်။)	၂၃၉

အစီအစဉ်ကဏ္ဍ	စာမျက်နှာ
ဥာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ	၂၄၃
သင်္ခါရပေက္ခာ၌ မှတ်ဘွယ်များ	၂၄၄
(ဝိမောက္ခအပြား-မဂ်ထပုံ၊ ဥပမာ ၁၂-ခု၊ ပဋိလိနစရ၊ ဗောဇ္ဈင်၊ ပဋိပဒါစသည်ထူးပုံ၊ အမည်ထူးရပုံ။)	
ဥာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ၌ မှတ်ဘွယ်များ	၂၅၀
(မှောင်ပယ်ခြင်း၊ နိဗ္ဗာန်အာရုံပြုခြင်း၊ အာဝဇ္ဇန်းကင်းလျက်စိတ်ဖြစ်ပုံ၊ ပယ်၊ ကြွင်းကိလေသာကို အချို့သေက္ခသာမဆင်ခြင်၊ အသေက္ခဆင်ခြင်သည်။)	
မဂ်အာနုဘော်ဂုဏ်ငါးပါး	၂၅၂
(ဗောဓိပက္ခိယပြည့်စုံခြင်း၊ နိဗ္ဗိတ္တပဝတ္တမှထခြင်း၊ ဗလနှစ်ပါးယှဉ်ခြင်း၊ သံယောဇဉ်စသည်ပယ်ခြင်း၊ ပရိညာစသော ကိစ္စပြီးခြင်း၊ သိ-သုံး၊ ပယ်-သုံး၊ မျက်မှောက်ပြု-သုံး၊ ပွားစေ-နှစ်။)	
ပညာဘာဝနာအာနိသင်-မွေ့လျော်ဘွယ်	၂၅၅
(ကိလေသာဖျက်ဆီးခြင်း၊ ဖိုလ်အရသာခံစားခြင်း၊ နိရောဓသမာပတ် ဝင်စားခြင်း၊ ပူဇော်ခံထိုက်ခြင်း၊ နိရောဓဝင်စားကြောင်းငါးပါး၊ ပကိဏ်းမှတ်ဘွယ်၊ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်ပြားပုံ။)	
နိဂုံး	၂၆၀

ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အရသာ

သီလအရသာ နိဒါန်း

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ

ကွန်ယက်ရှင်း သုံးပါး

အန္တောဇဇာ ဗဟိဇဇာ၊ ဇဇာယ ဇဇိတာ ပဇာ။

တန္တံ ဂေါတမ ပုစ္ဆာမိ၊ ကော ဣမံ ဝိဇဇယေ ဇဇံ။

ဂေါတမ၊ ဂေါတမအနွယ်ဖြစ်တော်မူသောမြတ်စွာဘုရား။ ယဇဇာ၊ အကြင်တဏှာ ကွန်ယက်သည်။ အန္တောဇဇာ၊ အတွင်း၌ ဖွဲ့ယှက်ရှုပ်ထွေး မြှေးရစ်တတ်၏။ ဗဟိဇဇာ၊ အပ၌ ဖွဲ့ယှက်ရှုပ်ထွေး မြှေးရစ်တတ်၏။ တနည်းကား- အန္တောဇဇာ ဗဟိဇဇာ၊ တွင်းပနှစ် ချက် ဖွဲ့ယှက်ရှုပ်ထွေး မြှေးရစ်ဘတ်သောကြောင့် အန္တောဇဇာ၊ ဗဟိဇဇာဟူ၍ အမည်ရ ၏။ တာယဇဇာယ၊ ထိုတဏှာကွန်ယက်သည်။ ပဇာ၊ သတ္တဝါအပေါင်းကို။ ဇဇိတာ၊ ဖွဲ့ ယှက်ရှုပ်ထွေး မြှေးရစ်အပ်၏။ တံ-တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ တံ၊ ရှင်တော်ဘုရားကို။ ပုစ္ဆာမိ၊ မေးလျှောက်ပါ၏။ ဣမံဇဇံ၊ ဤတဏှာ ကွန်ယက်ကို။ ကော၊ အဘယ်သူသည်။ ဝိဇဇယေ၊ ခုတ်ဖြတ်ဖောက်ထွင်း ဖြေရှင်းနိုင်ပါအံ့နည်း?။

အဓိပ္ပါယ်ကား...တဏှာသည် ကွန်ယက်သဖွယ် ဖွဲ့ယှက်တတ်သောကြောင့် ဇဇာ မည်၏။ အာရုံခြောက်ပါး၌ အောက်ထက်မချန် ဝန်းကျင်ရံ၍ ဖန်ဖန်ဖြစ်၏။ ဝါးရံချုပ်တ် ငြိကပ်ယှက်မြှေး ရှုပ်ထွေးဖွဲ့ရစ်၏။ မိမိပစ္စည်း မိမိကိုယ် အဇ္ဈတ္တိကာယတနတို့၌ ဖွဲ့ယှက် တတ်သောကြောင့် အန္တောဇဇာမည်၏။ သူတပါးပစ္စည်း သူတပါးကိုယ် ဗာဟိရာယ တနတို့၌ ဖွဲ့ယှက်တတ်သောကြောင့် ဗဟိဇဇာမည်၏။ ဤသို့ တွင်းပနှစ်ချက် ဖွဲ့ယှက် ရစ် ပတ်၏။ သတ္တဝါအပေါင်းသည် ဤတဏှာရှုပ်ထွေး မြှေးရစ်တိုင်း ခံနေရ၏။ ဤသို့ဘုံသုံး ပါးလုံး ဝန်းကျင်ဖွဲ့ချုပ်သော တဏှာရှုပ်ကို အဘယ်သူသည် ခုတ်ဖြတ်ဖောက်ထွင်း ဖြေ ရှင်းနိုင်ပါအံ့နည်းဟု နတ်သားတဦးသံသယဖြစ်၍ သာဝဏ္ဏိပြည်၌ ဘုရားရှင်ထံချဉ်းကပ်၍ မေးလျှောက်သတတ်။

ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အရသာ

သီလေ ပတိဋ္ဌာယ နရော သပ္ပညော၊ စိတ္တံ ပညန္တ ဘာဝယံ။
အာတာပိ နိပကော ဘိက္ခု၊ သော ဣမံ ဝိဇ္ဇယေ ဇဋ္ဌံ။

ဒေဝပုတ္တ၊ နတ်သား။ သပ္ပညော၊ တိဟိတ်ပဋိသန္ဓေနှင့် ယှဉ်သော ကမ္မဇပညာရှိသော။
ယောနရော၊ အကြင်သူသည်။ သီလေ၊ ကိုယ်နှုတ်စောင့်ထိန်းသော သီလ၌။ ဝါ၊ ကုသိုလ်
၏တည်ရာ သီလ၌။ ဝါ၊ စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလ၌။ ပတိဋ္ဌာယ၊ မြဲစွာတည်၍။ အာတာပိ၊ ကံ
လေသာလက်မခံ ပယ်လွန်သောလုံ့လရှိသည်ဖြစ်၍။ နိပကော၊ ကိစ္စအားလုံး၌ အကျိုးပြီး
အောင် နှိုင်းချိန်တတ်သော ပညာရှိသည်ဖြစ်၍။ စိတ္တန္တ၊ အဓိစိတ္တသမာဓိ ကိုလည်း။ ဝါ၊
သမာပတ်ရှစ်ပါးကိုလည်း။ ဘာဝယံ၊ ပွားစေ၏။ ပညန္တ၊ ဝိပဿနာပညာကိုလည်း။ ဘာဝယံ၊
ပွားစေ၏။ ဘိက္ခု၊ သံသရာဘေး ရှုလေ့ရှိသော။ သောနရော၊ ထိုသူသည်။ ဣမံ ဇဋ္ဌံ၊ ဤ
တဏှာကွန်ယက်ကို။ ဝိဇ္ဇယေ၊ ခုတ်ဖြတ် ဖောက်ထွင်း ဖြေရှင်းနိုင်၏။

ပဋိသန္ဓေစိတ်နှင့်အတူဖြစ်သော ပညာသည် ကမ္မဇပညာမည်၏။ ရှေးကံစီမံသော
ဇာတိပညာဖြစ်၏။ ယခုဘဝ ပြုလုပ်၍မဖြစ်၊ ထိုပညာမျိုးရှိသော သူသည် တိဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်
မည်၏။ သတ္တဝါသည် နရမည်၏။ သီလကို ကောင်းစွာဖြည့်ကျင့်သောသူသည် သီလ၌တည်
သည်မည်၏။ ကံလေသာကိုလက်မခံပယ်လွန်သောလုံ့လသည်အာတာပမည်၏။ ထိုလုံ့လ
ရှိသောသူသည် အာတာပိ မည်၏။ ပါရိဟာရိယပညာသည် နေပက္ကပညာ မည်၏။ ဤအ
ချိန်ကားပါဠိသင်ချိန်၊ ဤအချိန်ကား အဋ္ဌကထာမေးမြန်းချိန် စသည်ဖြင့် နှိုင်းချိန်တတ်သော
ပညာသည် အခါခပ်သိမ်း နေရာတိုင်း ဆောင်ယူအပ်သောကြောင့် ပါရိဟာရိယပညာ
မည်၏။ ထို ပညာနှင့် ပြည့်စုံသောသူသည် နိပကမည်၏။ သမာပတ်ရှစ်ပါးသည် ပွားစေအပ်
သော စိတ်မည်၏။ အဓိစိတ္တမည်၏။ စိတ်ကို အဦးပြု၍ သမာဓိကိုဟောသည်။ ဝိပဿနာ
ပညာသည် ပွားစေအပ်သောပညာမည်၏။ သံသရာဘေးကိုရှုသောသူသည် ဘိက္ခုမည်၏။
ဤ၌ပဋိသန္ဓေပညာ၊ ပါရိဟာရိယပညာ၊ ဝိပဿနာပညာ ဟု ပညာသုံးကြိမ်လာ၏။ သီလ၊
သမာဓိ၊ ပညာ သုံးရပ်၊ ဝီရိယ-ဤ တရားခြောက်ပါးရှိသော သူသည် တဏှာရှုပ်ကို ခုတ်
ဖြတ်ဖောက်ထွင်း ဖြေရှင်းနိုင်၏။

ဥပမာကား-သီလသည် မြေနှင့်တူ၏။ သမာဓိသည် ကျောက်နှင့်တူ၏။ ဝိပဿနာပညာ
သည် သွေးအပ်သော ထားမနှင့်တူ၏။ ဝီရိယသည် ခွန်အားနှင့်တူ၏။ ပါရိဟာရိယပညာ
သည် လက်နှင့်တူ၏။ တဏှာရှုပ်သည် ဝါးရုံကွန်ယက်နှင့်တူ၏။ တိဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်သည် သီလ
မြေ၌ ရပ်တည်၍ သမာဓိကျောက်၌ ထက်စွာသွေးအပ်သော ဝိပဿနာ ပညာထားမကို
ဝီရိယခွန်အားသည် ကူညီကာ ချိပ်ပုံအပ်သော ပါရိဟာရိယပညာလက်ဖြင့် ကိုင်မြှောက်
၍ မိမိသန္တာန်၌ အစဉ်မပြတ်ဖြစ်သော တဏှာရှုပ်ဝါးရုံကွန်ယက်ကို ခုတ်ဖြတ်ဖောက်ထွင်း
ဖြေရှင်းနိုင်၏။ မဂ်ခဏ၌ အကြွင်းမဲ့ဖြေရှင်းဆဲဖြစ်၏။ ဖိုလ်ခဏ၌ ဖြေရှင်းပြီးဖြစ်၍ တလော
ကလုံး၏ မြတ်သောအလှူကို ခံထိုက်သောသူ ဖြစ်၏။ ဤကား-ဂါထာအဓိပ္ပါယ်တည်း။

ဝိသုဒ္ဓိမဂ်များ ထက်ဝန်းကျင်စင်ကြယ်သောနိဗ္ဗာန်သည်ဝိသုဒ္ဓိမည်၏။ နိဗ္ဗာန်
ရကြောင်း အကျင့်သည် ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မည်၏။ နိဗ္ဗာန် ရကြောင်း
ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ကို အနည်းနည်း ဟောသည်။ “ သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ
အနိစ္စာယဒါ ပညာယ ပဿတိ ” စသည်ဖြင့်ဟောရာ၌ ငြီးငွေ့အောင်ရှုသော ဝိပဿနာ

ပညာမျှသာ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မည်၏ဟု ဟောသည်။ သမထကိုမဟော၊ “ယဗ္ဗိ ဈာနဉ္စ ပညာစ သဝေ နိဗ္ဗာနသန္တိကေ” ဟု ဟောရာ၌ အခြေခံဈာန်နှင့် ဝိပဿနာပညာသည် ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မည်၏။ “ကမ္မဝိဇ္ဇာစေဓမ္မောစ” စသည်ဖြင့် ဟောရာ၌ မဂ်စေတနာ၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ သမ္မာဝါစာ၊ သမ္မာကမ္မန္တ၊ သမ္မာအာဇီဝ၊ ကြွင်းမဂ္ဂင်ဓမ္မလေးပါး၊ ဤမဂ်စေတနာနှင့် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးသည် ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မည်၏။ “သဗ္ဗဒါသီလသမ္ပန္နော” စသည်ဖြင့် ဟောရာ၌ သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာ၊ ဝီရိယ၊ ကိုယ်အသက်မင့်သောစိတ်-ဤ ငါးပါးသည် ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မည်၏။ အချို့သော နေရာ၌ သတိပဋ္ဌာန်လေးပါးသည်၎င်း၊ သမ္ပပ္ပဓာန်လေးပါးသည်၎င်း၊ အပ္ပမာဒ၌ ဓမ္မလျော်ခြင်း သည်၎င်း ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မည်၏။ ဤ “သီလေပတိဋ္ဌာယနရော” စသည်ဖြင့် ဟောရာ၌ ကား- သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာကို အဦးပြု၍ ဤသုံးပါးသည် ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မည်၏ဟု ဟောသည်။ ဤဝိသုဒ္ဓိ မဂ်ဘို့သည် တဏှာရှုက်ကို ဖြေရှင်းသောတရားတို့သာဖြစ်ကုန်၏။

ဤ နိဗ္ဗာန်ရကြောင်းသီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာ-သုံးပါးတို့တွင် သီလ
တိက် ကိုးခုပြခြင်း ဖြင့် အဓိသီလသိက္ခာကို ပြ၏။ ဝါ-သမ္မာဝါစာ၊ သမ္မာကမ္မန္တ၊
သမ္မာအာဇီဝ-မဂ္ဂင် သုံးပါးကို ပြ၏။ သမာဓိဖြင့် အဓိစိတ္တ
သိက္ခာကိုပြ၏။ ဝါ-သမ္မာဝါယာမ၊ သမ္မာသတိ၊ သမ္မာသမာဓိ-မဂ္ဂင်သုံးပါးကိုပြ၏။ ပညာ
ဖြင့် အဓိပညာသိက္ခာကို ပြ၏။ ဝါ-သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပ-မဂ္ဂင် နှစ်ပါးကို ပြ၏။ ။
တနည်း- သီလဖြင့် သာသနာတော်၏ အစကောင်းခြင်းကိုပြ၏။ သီလသည် ကုသိုလ်တို့၏
အစ ဖြစ်၏။ မကောင်းမှုဟူသမျှ မပြုအပ် ဟု ဟောသည်။ အောက်မေ့တိုင်း နှလုံး သာယာ
ခြင်းစသော ဂုဏ်ကို ဆောင်သောကြောင့် ကောင်း၏-ဟူလို၊ သမာဓိဖြင့် အလယ်ကောင်း
ခြင်းကို ပြ၏။ ကုသိုလ်ဟူသမျှကို ဆည်းပူးအပ်၏ဟု ဟောသည်။ ဣဒ္ဓိဝိဓ စသော အဘိညာ
ဂုဏ်ကို ဆောင်သောကြောင့် ကောင်း၏-ဟူလို၊ ပညာဖြင့် အဆုံးကောင်းခြင်းကို ပြ၏။
မိမိစိတ် စင်ကြယ်အောင် ပြုအပ်၏ဟု ဟောသည်။ ဣဋ္ဌာရုံ၊ အနိဋ္ဌာရုံတို့ကြောင့် မတုန်လှုပ်
သော တာဒိ ဂုဏ်ကို ဆောင်သောကြောင့် ကောင်း၏-ဟူလို။ ။ တနည်း- သီလဖြင့်
ဝိဇ္ဇာသုံးပါး၏ ဥပနိဿယကို ပြ၏။ သီလပြည့်ခြင်းကို မှီ၍ ဝိဇ္ဇာသုံးပါး ရသည်။ သမာဓိ
ဖြင့် အဘိညာ ခြောက်ပါး၏ ဥပနိဿယကို ပြ၏။ သမာဓိ ပြည့်ခြင်းကိုမှီ၍ အဘိညာ
ခြောက်ပါးရသည်။ ပညာဖြင့် ပဋိသမ္ဘိဒါလေးပါး၏ ဥပနိဿယကို ပြ၏။ ပညာပြည့်ခြင်းကို
မှီ၍ ပဋိသမ္ဘိဒါ လေးပါးရသည်။ ။ တနည်း- သီလဖြင့် ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂအစွန်း
ပယ်ခြင်းကို ပြ၏။ သမာဓိဖြင့် အတ္တကိလမထာနုယောဂ အစွန်းပယ်ခြင်းကိုပြ၏။ ပညာဖြင့်
မဇ္ဈိမပဋိပဒါ မှီခိုခြင်းကိုပြ၏။ ။ တနည်း- သီလဖြင့် အပါယ် လေးဘုံမှ လွတ်မြောက်
ခြင်းကိုပြ၏။ သမာဓိဖြင့် ကာမ ၁၁-ဘုံမှ လွတ်မြောက်ခြင်းကိုပြ၏။ ပညာဖြင့် ၃၁-ဘုံမှ
လွတ်မြောက်ခြင်းကို ပြ၏။ ။ တနည်း- သီလဖြင့် တဒင်္ဂပဟာန်ဖြင့် ကိလေသာ ပယ်ခြင်း
ကို ပြ၏။ သမာဓိဖြင့် ဝိက္ခမ္ဘနပဟာန်ဖြင့် ကိလေသာပယ်ခြင်းကိုပြ၏။ ပညာဖြင့် သမုစ္ဆေဒ
ပဟာန်ဖြင့် ကိလေသာပယ်ခြင်းကို ပြ၏။ ။ တနည်း- သီလဖြင့် ဝိတိက္ကမ ကိလေသာ၏
ဆန့်ကျင်ဘက်ကိုပြ၏။ သမာဓိဖြင့် ပရိယုဋ္ဌာနကိလေသာ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ကိုပြ၏။ ပညာ
ဖြင့် အနုသယကိလေသာ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ကိုပြ၏။ ။ တနည်း- သီလဖြင့် ဒုစရိုတ်
ကိလေသာကို သုတ်သင်ခြင်းကို ပြ၏။ သမာဓိဖြင့် တဏှာကိလေသာကို သုတ်သင်ခြင်းကို
ပြ၏။ ပညာဖြင့် ဒိဋ္ဌိကိလေသာကို သုတ်သင်ခြင်းကို ပြ၏။ ။ တနည်း- သီလဖြင့် သော

တာပန်,သကဒါဂါမ်၏ ဖြစ်ကြောင်းကိုပြ၏။ သမာဓိဖြင့် အနာဂါမ်၏ ဖြစ်ကြောင်းကို ပြ၏။ပညာဖြင့် ရဟန္တာ၏ ဖြစ်ကြောင်းကိုပြ၏။ သောတာပန်, သကဒါဂါမ်သည် သီလ ပြည့်အောင်ကျင့်သည်။ အနာဂါမ်သည် သမာဓိပြည့်အောင် ကျင့်သည်။ ရဟန္တာသည် ပညာပြည့်အောင်ကျင့်သည်။

ဤသို့ သိက္ခာ သုံးပါး,ကောင်းခြင်း သုံးပါး,ဥပနိဿယ သုံးပါး, အစွန်းနှစ်ပါး ကြည်၍ မဇ္ဈိမပဋိပဒါ မှီဝဲခြင်း သုံးပါး, လွတ်မြောက်ခြင်း သုံးပါး, ပယ်ခြင်း သုံးပါး,ဆန့်ကျင် ဘက် သုံးပါး, သုတ်သင်ခြင်း သုံးပါး, ဖြစ်ကြောင်း သုံးပါးအားဖြင့် တိက ကိုးပါးကို၎င်း, တပါးသော ဂုဏ်တိကတို့ကို၎င်း သီလ,သမာဓိ,ပညာ သုံးပါးဖြင့် ပြတော်မူ၏။

သီလအရသာ နိဒါန်း ပြီး၏။

သီလအရသာ

သီလအမေးအဖြေ ၇-ပုဒ်

ဤဂါထာတွင် အစစွာ အကျုံးဝင်သော သီလ၌—

အဘယ်တရားသည် သီလမည်သနည်း၊

အဘယ်အနက်ကြောင့် သီလမည်သနည်း၊

သီလ၏လက္ခဏာ,ရသ,ပစ္စုပ္ပန်,ပဒဋ္ဌာန်တို့သည် အဘယ်နည်း၊

သီလသည် အဘယ်အကျိုးရှိသနည်း၊

သီလသည် အဘယ်သို့ အပြားရှိသနည်း၊

သီလ၏ညစ်နွမ်းကြောင်းကား အဘယ်နည်း၊

သီလ၏ဖြူစင်ကြောင်းကား အဘယ်နည်း—ဤသို့မေးအပ်၏။

သီလမည်သောတရား။ ။အဘယ်တရားသည် သီလမည်သနည်း?။ ။စေတနာ သည်၎င်း,စေတသိက်သည်၎င်း,သံဝရသည်၎င်း, အဝီ တိက္ကမသည်၎င်းသီလမည်၏။

ချဲ့ဦးအံ့—ပါဏာတိပါတ စသည်မှ ရှောင်ကြဉ်သောသူ၏ စေတနာသည်၎င်း, ဝတ် အကျင့်ဖြည့်ကျင့်သောသူ၏စေတနာသည်၎င်း စေတနာသီလမည်၏။ ပါဏာတိပါတ စသည်မှ ရှောင်ကြဉ်သောသူ၏ ဝီရိယစေတသိက် သုံးခုသည် စေတသိကသီလ မည်၏။ တနည်း—ပါဏာတိပါတ စသော ကာယဒုစရိတ်,ဝစီဒုစရိတ်တို့ကို ပယ်စွန့်သော သူ၏ ခုနစ်ပါးသော ကမ္မပထစေတနာတို့သည် စေတနာသီလမည်၏။ မနောဒုစရိတ်သုံးပါးကို ပယ်စွန့်သောသူ၏ အနတ္တိဇာ,အဗျာပါဒ,သမ္မာဒိဋ္ဌိတို့သည်(ဝါ-အလောဘ,အဒေါသ, အမောဟတို့သည်)စေတသိကသီလမည်၏။ (ပါတိ,သတိ,ဉာ,ခန္တိ,ဝီရိ,သံဝရ) ဟု သော သံပေါက်အရ-(၁)ပါတိမောက္ခသံဝရ (၂) သတိသံဝရ(၃)ဉာဏသံဝရ(၄)ခန္တိ သံဝရ(၅)ဝီရိယသံဝရ ငါးပါးသည် သံဝရသီလ မည်၏။မကောင်းမှုကြောက်၍ သမ္ပတ္တ ဝတ္ထုမှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်းသည်လည်း သံဝရသီလမည်၏။သီလဆောက်တည်၍ ကိုယ်နှုတ်ဖြင့် မလွန်ကျူးခြင်းသည် အဝီတိက္ကမသီလမည်၏။

သံဝရငါးပါးတို့တွင် ပါတိမောက္ခသံဝရနှင့် ပြည့်စုံခြင်းဟူသော သီလသည် ပါတိမောက္ခသံဝရ မည်၏။ စက္ခုမြွေ၊ သောတိမြွေ- စသည်ကို စောင့်စည်းခြင်းဟူသော သတိသည် သတိသံဝရမည်၏။ တဏှာ၊ ဒိဋ္ဌိစသော ကိလေသာအယဉ်တို့ကို ပိတ်ဆို့ခြင်း၊ ဝါ-အကြွင်းမဲ့ဖြတ်ခြင်းဟူသော ပညာသည် ဉာဏသံဝရ မည်၏။ ပစ္စည်းလေးပါးကို ဆင်ခြင်၍ သုံးဆောင်ခြင်းသည်လည်း ဉာဏသံဝရမည်၏။ အချမ်း၊ အပူစသည်ကို သည်းခံခြင်းဟူသော အဒေါသ ပြဓာန်းသော ခန္တိသည် ခန္တိသံဝရ မည်၏။ ဖြစ်ပေါ်လာသော ကာမဝိတက်စသည်တို့ကို လက်သင့်မခံ အားထုတ်၍ ပယ်လွန်ခြင်း ဟူသော ဝီရိယသည် ဝီရိယသံဝရမည်၏။ အာဇီဝပါရိသုဒ္ဓိသီလသည်လည်း ဝီရိယ သံဝရမည်၏။

အဘယ် အနက်ကြောင့် သီလ မည်သနည်း?။ ။ “သီလနဋ္ဌေန သီလံ” ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့်အညီ ကောင်းစွာထားခြင်းဟူသော သီလနအနက်ကြောင့်၊ ဝါ-ကောင်းစွာတည်ရာ ဟူသော သီလနအနက်ကြောင့် သီလမည်၏။ ကာယကံ စသည်ကို ဖရိုဖရဲမဖြစ်အောင် စောင့်စည်း၍ထားခြင်း သမာဓာနသည် သီလနအနက်မည်၏။ ဝါ-စတုဘူမက ကုသိုလ်တို့၏အကြောင်းရင်း ဖြစ်၍ တည်ရာဖြစ်ခြင်း ဥပဓာရဏသည် သီလနအနက်မည်၏။

တပါးသောဆရာတို့ကား-ဂုဏ်အပေါင်း၏ ဦးခေါင်းဟူသော သီရိအနက်၊ ကိလေသာ အပူငြိမ်းအေးခြင်းဟူသော သီတလအနက်၊ အကုသိုလ် မဝင်နိုင်ကြောင်း သလအနက်၊ ဒုစရိုက်အိပ်ပျော်ကြောင်း သုပအနက်၊ ကုသိုလ်အားလုံး ဝင်စရာ စရပ်ဟူသော သာလာအနက်- စသည်ကြောင့်လည်း သီလမည်၏ ဟု ဖွင့်ကုန်၏။

သီလ၏လက္ခဏာ၊ ရသ၊ ပစ္စုပဋ္ဌာန်၊ ပဒဋ္ဌာန်-တို့သည် အဘယ်လက္ခဏာစသည် နည်း?။ ။ ကာယကံ စသည်ကို ကောင်းစွာထားခြင်းသည်၊ ဝါ-ကုသိုလ်တို့၏တည်ရာ ဖြစ်ခြင်းသည် သီလ၏ လက္ခဏာမည်၏။ စေတနာသီလစသည်ဖြင့် သီလအပြား များသော်လည်း ဤလက္ခဏာချည်းသာတည်း။ ။ ဒုဿီလဖြစ်ကြောင်း အကုသိုလ်ကို ဖျက်ဆီးခြင်းသည် (ကိစ္စ)ရသမည်၏။ အပြစ်ကင်းသောဂုဏ်ပြည့်စုံခြင်းသည်(သမ္ပတ္တိ)ရသမည်၏။ ကိုယ်၊ နှုတ်၊ စိတ်-စင်ကြယ်ခြင်းဖြင့် ရှုသူဉာဏ်အား ထင်ခြင်းသည်(ဥပဋ္ဌာနာကာရ)ပစ္စုပဋ္ဌာန်မည်၏။ နှလုံးသာယာခြင်း စသော အကျိုးသည် (ဖလ) ပစ္စုပဋ္ဌာန် မည်၏။ သီလအကျိုး ပြရာ၌ ဖလပစ္စုပဋ္ဌာန်ကို များစွာဆိုလတ္တံ့။ ။ ဟိရိ၊ ဩတ္တပ္ပသည် ပဒဋ္ဌာန်မည်၏။ နီးသောအကြောင်း မည်၏။ တရားနာခြင်းစသည်တို့ကား ဝေးသောအကြောင်းဖြစ်၍ ပဒဋ္ဌာန် မမည်။ အရှက်၊ အကြောက်ရှိလျှင် ဆောက်တည်နိုင်၍ သီလဖြစ်၏။ မလွန်ကျူးမှု၍ သီလတည်၏။

သီလသည် အဘယ်အကျိုးရှိသနည်း?။ ။ သီလသည် စိတ်နှလုံးသာယာခြင်းစသော များသောအကျိုးရှိ၏။ မိမိ၏ စင်ကြယ်သော သီလကို ဆင်ခြင်၍ ငါ၏သီလ ကောင်းလေစွ-ဟု ဝမ်းမြောက်သော ကုသိုလ်သည် စိတ်နှလုံးသာယာခြင်းမည်၏။ အဝိပ္ပဋိသာရမည်၏။

တနည်းကား- သီလရှိသောသူသည် မေ့မေ့လျော့လျော့ မရှိခြင်းကြောင့် စည်းစိမ်များစွာရ၏။ သတင်းကောင်း ကျော်စော၏။ ချဉ်းကပ်ရာ ပရိသတ်၌ မျက်နှာငယ်ခြင်းမရှိ၊ သေသောအခါ မတွေမဝေသေရ၏။ ကုသိုလ်ကံစသော ကောင်းသောနိမိတ် ထင်သောကြောင့် တွေဝေခြင်း စိတ်ညစ်ခြင်းမရှိ၊ ကြည်လင်စွာ သေရ၏။ သေပြီးသောအခါ သုဂတိဘုံသို့ လားရ၏။ ဤသို့ အကျိုးငါးပါးရှိ၏။

အာကဇံယျသုတ်၌....ချစ်သားတို့၊ သီတင်းသုံးဘော်တို့သည် ချစ်ခင်သောမျက်စိဖြင့် ကြည့်ရှုခြင်း၊ မေတ္တာပို့ခြင်း၊ အလေးပြုခြင်း၊ ချီးမွမ်းခြင်းကို အလိုရှိလျှင် သီလကို ကောင်းစွာ ဖြည့်ကျင့်ရမည်။ (၁)ပစ္စည်းလတ် ပေါများခြင်းကို အလိုရှိလျှင် သီလကို ကောင်းစွာ ဖြည့်ကျင့်ရမည်။ (၂)မိမိအား ပစ္စည်းလှူသူတို့ကို အကျိုးများစေလိုလျှင် သီလကို ကောင်းစွာ ဖြည့်ကျင့်ရမည်။ (၃)မိမိကို အောက်မေ့သော ဆွေမျိုး ပြိတ္တာတို့ကို အကျိုးများစေလိုလျှင် သီလကို ကောင်းစွာ ဖြည့်ကျင့်ရမည်။ (၄)ကုသိုလ်၌ ပျင်းရိခြင်း၊ ကာမဂုဏ်၌ မွေ့လျော်ခြင်းတို့ကို ပယ်လိုလျှင် သီလကို ကောင်းစွာ ဖြည့်ကျင့်ရမည်။ (၅)ကြောက်လန့်ခြင်းကို ကြောက်ဘွယ်အာရုံကို ပယ်လိုလျှင် သီလကို ကောင်းစွာ ဖြည့်ကျင့်ရမည်။ (၆)ရူပဈာန် ရလိုလျှင် သီလကို ကောင်းစွာ ဖြည့်ကျင့်ရမည်။ (၇)အရူပဈာန် ရလိုလျှင် သီလကို ကောင်းစွာ ဖြည့်ကျင့်ရမည်။ (၈)သောတာပန် တည်လိုလျှင် သီလကို ကောင်းစွာ ဖြည့်ကျင့်ရမည်။ (၉)သကဒါဂါမ်တည်လိုလျှင် သီလကို ကောင်းစွာ ဖြည့်ကျင့်ရမည်။ (၁၀)အနာဂါမ်တည်လိုလျှင် သီလကို ကောင်းစွာ ဖြည့်ကျင့်ရမည်။ (၁၁)ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု၊ ဒိဗ္ဗသောတ၊ စေတောပရိယ၊ ဣဒ္ဓိဝိဓ-ဟူသော လောကီအဘိညာငါးပါး ရလိုလျှင် သီလကို ကောင်းစွာ ဖြည့်ကျင့်ရမည်။ (၁၂) အာသဝက္ခယ ဉာဏ် ရလိုလျှင် သီလကို ကောင်းစွာ ဖြည့်ကျင့်ရမည် ဟု ဟော၏။ ဦးကာဠ- သီလထောမနသုတ်တွင် သီလအကျိုး ၁၇-ပါးဟု ဆို၏။

အမြွက်အားဖြင့်ကား-သာသနာ၌ အမျိုးကောင်းသားတို့၏ ထောက်တည်ရာကား သီလသာတည်း။ သီလအပြင်မရှိ၊ ထို့ကြောင့် သီလအကျိုး ကုန်စင်အောင် အဘယ်သူ ဟောနိုင်အံ့နည်း။ ။သတ္တဝါတို့ ကိလေသာ ညစ်ကြေးစင်ကြယ်အောင် မြစ်ကြီးငါးစင်း ရေ မတတ်နိုင်၊ သီလရေစင် တတ်နိုင်၏။ ။သတ္တဝါတို့ ကိလေသာအပူငြိမ်းအောင် မိုးခင်း သက်လေညှင်း စန္ဒကူး ရွှေ ပုလဲသွယ် မြ ပတ္တမြား လရောင် မတတ်နိုင်၊ သီလအအေးဓာတ် တတ်နိုင်၏။ ။သီလနှင့်တူသော နံ့သာမရှိ၊ လေအောက် လေထက် အတူမွှေး၏။ ။ သီလသည် နတ်ပြည်တက်လိုလျှင် စောင်းတန်း၊ နိဗ္ဗာန် ဝင်လိုလျှင် တံခါး။ ။သီလတန် ဆာဆင်သောရဟန်းသည်ပုလဲ ပတ္တမြား တန်ဆာဆင်သော ပြည့်ရှင်မင်းထက် တင့်တယ်၏။ ။သီလသည် အတ္တာနုဝါဒဘေးစသည်ကိုဖျက်ဆီး၍ ကျော်စောခြင်း၊ ဝမ်းမြောက်ခြင်းတို့ကို ဖြစ်စေနိုင်၏။ ဤကား-လောကီ၊ လောကုတ္တရာဂုဏ် အလုံးစုံတို့၏ အမြစ်ရင်း အပြစ်ကင်းသောသီလ၏ အကျိုးအမြွက်တည်း။ (ဝါ-ဖလပစ္စုပဋ္ဌာန်အမြွက်တည်း။)

သီလသည် အဘယ်သို့ အပြား ရှိသနည်း?။ ။ ဤအလုံးစုံသောသီလသည် မိမိ၏ သီလနုလက္ခဏာအားဖြင့် တပါး ထည်းအဘို့ရှိ၏။ စာရိတ္တံ၊ ဝါရိတ္တ အားဖြင့် နှစ်ပါး၊ အာဘိသမာစာရိက၊ အာဒိမြဟ္မစရိယကအားဖြင့် နှစ်ပါး၊ ဝိရတိ၊ အဝိရတိအားဖြင့် နှစ်ပါး၊

နိဿိတ, အနိဿိတအားဖြင့် နှစ်ပါး၊ကာလပရိယန္တ, အာပါဏကောဠိကအားဖြင့် နှစ်ပါး၊သပရိယန္တ, အပရိယန္တအားဖြင့် နှစ်ပါး၊ လောကိယ, လောကုတ္တရအားဖြင့် နှစ်ပါးပြား၏။ (နှစ်ပါးစုံတွဲ၍ပြခြင်း ဒုက ၇-မျိုး။)

ဟိန,မဇ္ဈိမ,ပဏီတအားဖြင့် သုံးပါး၊ အတ္တာဓိပတေယျ,လောကာဓိ ပတေယျ, ဓမ္မာဓိပတေယျအားဖြင့် သုံးပါး၊ ပရာမဋ္ဌ,အပရာမဋ္ဌ,ပဋိပဿဒ္ဓအားဖြင့် သုံးပါး၊ ဝိသုဒ္ဓ,အဝိသုဒ္ဓ,ဝေမတိကအားဖြင့် သုံးပါး၊ သေက္ခ,အသေက္ခ,နေဝသေက္ခ နာသေက္ခ အားဖြင့် သုံးပါးပြား၏။ (သုံးပါးစုံတွဲ၍ပြခြင်း တိက ၅-မျိုး။)

ဟာနဘာဂိယ,ဌိတိဘာဂိယ,ဝိသေသဘာဂိယ,နိဗ္ဗေဘာဂိယ အားဖြင့်လေးပါး၊ ဘိက္ခု,ဘိက္ခုနီ,အနုပသမ္ပန္တ,ဂဟဋ္ဌအားဖြင့် လေးပါး၊ပကတိ,အာစာရ,ဓမ္မတာ,ပုဗ္ဗဟေတုကအားဖြင့် လေးပါး၊ ပါတိမောက္ခသံဝရ, ဣန္ဒြိယသံဝရ, အာဇီဝပါရိသုဒ္ဓိ, ပစ္စယသန္နိဿိဟအားဖြင့် လေးပါးပြား၏။ (လေးပါးစုံတွဲ၍ပြခြင်း စတုက္က-၄မျိုး။)

ပရိယန္တပါရိသုဒ္ဓိ,အပရိယန္တပါရိသုဒ္ဓိ, ပရိပုဏ္ဏပါရိသုဒ္ဓိ, အပရာမဋ္ဌပါရိသုဒ္ဓိ, ပဋိပဿဒ္ဓိပါရိသုဒ္ဓိအားဖြင့် ငါးပါး၊ပဟာန,ဝေရမဏိ,စေတနာ,သံဝရ,အဝီတိက္ကမ အားဖြင့် ငါးပါးပြား၏။ (ငါးပါးစုံတွဲ၍ပြခြင်း ပဉ္စက ၂-မျိုး။)

ညစ်နွမ်းကြောင်း သီလ၏ ညစ်နွမ်းကြောင်းကား အဘယ်နည်း?။ ။လာဘ် ရလိုခြင်း,ဂုဏ်သတင်း ကျော်စောလိုခြင်းစသော အကြောင်းကြောင့်၎င်း, မေထုန်ငယ် ခုနစ်ပါးနှင့် ယှဉ်ခြင်းကြောင့်၎င်း, ကျိုးပြတ်ခြင်း, ပေါက်ထွင်းခြင်း, ကြောင်ကျားခြင်း, ပြောက်ကွက်ခြင်းသည် သီလ၏ ညစ်နွမ်းကြောင်း မည်၏။

ဖြူစင်ကြောင်း သီလ၏ ဖြူစင်ကြောင်းကား အဘယ်နည်း?။ ။ကျိုးပြတ်ခြင်းမရှိ၊ ပေါက်ထွင်းခြင်းမရှိ၊ ကြောင်ကျားခြင်းမရှိ၊ ပြောက်ကွက်ခြင်းမရှိခြင်းသည် သီလ၏ ဖြူစင်ကြောင်းမည်၏။ ။ ဤကား-အကျဉ်းမျှသာဖြစ်သတည်း။

သီလအပြားအကျယ်

ကေကသီလ။ ။တပါးထည်းသော အဘို့၌ ဆိုပြီးသော နည်းအတိုင်း သီလနအနက်ဖြင့် သိအပ်၏။

ဒုကသီလ နှစ်ပါးပြားသောအဘို့၌ ဤအမှုကို ပြုအပ်၏ဟု ဘုရားရှင် ခွင့်ပြုသော သိက္ခာပုဒ်ကို ဖြည့်ကျင့်ခြင်းသည် စာရိတ္တသီလ မည်၏။ ဤအမှုကို မပြုအပ်ဟု တားမြစ်သောသိက္ခာပုဒ်ကို မလွန်ကျူးခြင်းသည် ဝါရိတ္တသီလမည်၏။စာရိတ္တသီလကို သဒ္ဓါ,ဝီရိယ နှစ်ပါးရှိသူ အားထုတ်နိုင်၏။ ဝါရိတ္တသီလကို သဒ္ဓါရှိသူ(ဝါ-ယုံကြည်သူ)အားထုတ်နိုင်၏။

မဂ်သီလ, ဖိုလ်သီလအကျိုးငှါ ပညင်သော သိက္ခာပုဒ်သည် အာဘိသမာစာရိကသီလမည်၏။ အာဇီဝဋ္ဌမကသီလမှ ကြွင်းသောသီလရ၏။ မဂ်၏ အစဖြစ်သော ရှေးဦးစွာ

အမြတ်စားဖြင့်ဖြစ်စေသောသီလသည် ပဏီတသီလမည်၏။ တနည်း- ကျော်စောလို၍ ကျင့်သောသီလသည် ဟိနမည်၏။ ကုသိုလ်အကျိုးလိုလား၍ကျင့်သော သီလသည် မစ္ဆိမ မည်၏။ဤသီလကား ငါ ကျင့်စရာတည်း၊ငါသို့သောသူသည် ဤ မကောင်းမှုမျိုး မပြုထိုက်

ဟု အရိယာပုဂ္ဂိုလ်၏ရုဏ်ကို မှီ၍ကျင့်သောသီလသည် ပဏီတမည်၏။တနည်း-ငါသာ သီလရှိသည်။တပါးသောသူ သီလမရှိဟု မိမိကိုယ်ကို မြှောက်ပင့်ခြင်း၊သူတပါးကို ရှုတ်ချခြင်း စသည်တို့ဖြင့် ညစ်နွမ်းသောသီလသည် ဟိနမည်၏။မညစ်နွမ်းသော လောကီသီလသည် မဇ္ဈိမမည်၏။လောကုတ္တရာသီလသည် ပဏီတမည်၏။တနည်း-တဏှာစွမ်းဖြင့် ဘဝစည်းစိမ်အကျိုး မြှော်ကိုးသောသီလသည် ဟိန မည်၏။ မိမိ၏ဝဋ်မှ ထွက်မြောက်ကျိုး မြှော်ကိုးသော သာဝကအလောင်း၊ ပစ္စေကအလောင်းတို့၏ သီလသည် မဇ္ဈိမမည်၏။ သတ္တဝါအားလုံး ဝဋ်မှထွက်မြောက်ကျိုး မြှော်ကိုးသော ဘုရားလောင်းတို့၏ ပါရမီသီလသည် ပဏီတသီလမည်၏။(လေးနည်း။)

မိမိအား မလျော်သောအပြစ်ကို ပယ်လို၍ မိမိကိုယ်ကို အလေးပြု၍ကျင့်သော သီလသည် အတ္တာမိပတေယျသီလမည်၏။ လူအပေါင်း၏ အပြစ်တင်ခြင်းကို ပယ်လို၍ လူအပေါင်းကို အလေးပြု၍ကျင့်သောသီလသည် လောကမိပတေယျသီလမည်၏။ နိဗ္ဗာန်ကဓမ္မဖြစ်ပေသည်ဟု ဓမ္မ၏ရုဏ်ကို အကျင့်ဖြင့်ပူဇော်လို၍ ဓမ္မကိုအလေးပြု၍ကျင့်သော သီလသည် ဓမ္မာမိပတေယျသီလမည်၏။

တဏှာ၊ဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့် သုံးသပ်အပ်သော ပြပြီးသောနိဿိတ သီလ နှစ်ပါးသည် ပရာမဋ္ဌသီလမည်၏။ကောင်းသောသီလ စသည်တို့နှင့်ပြည့်စုံသော ပုထုဇဉ်၏ မဂ်အခြေဖြစ်သော သီလ၊သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်၏ မဂ်နှင့်ယှဉ်သော သီလတို့သည် အပရာမဋ္ဌသီလမည်၏။ ဖိုလ်နှင့်ယှဉ်သောသီလသည် ပဋိပဿဒ္ဓသီလမည်၏။

အာပတ်မသင့်အောင်ဖြည့်ကျင့်သောသီလ၊ သင့်သော်လည်း တရားနှင့်အညီ ကုစားပြီးသောသီလသည် ဝိသုဒ္ဓသီလမည်၏။(နောင် ဤကဲ့သို့ မပြုတော့အံ့ဟု ဆောက်တည်ခြင်းသည်လည်း ကုစားသည်မည်၏။)အာပတ်သင့်၍ မကုစားသေးသောသီလသည် အဝိသုဒ္ဓသီလမည်၏။ဝက်သားလော၊ဝံသားလော၊ ပါစိတ်လော၊ဒုက္ကဋ်လော၊လွန်ကျူးမိပြီလော၊မလွန်ကျူးသေးသလော-ဟု ဝတ္ထုဉ်း၎င်း၊အာပတ်ဉ်း၎င်း၊လွန်ကျူးခြင်းဉ်း၎င်း ယုံမှားသောသူ၏ သီလသည် ဝေမတိကသီလမည်၏။ထိုတွင် အဝိသုဒ္ဓသီလကို ကုစားအပ်၏။ဝေမတိက သီလရှိလျှင် မလွန်ကျူးမှု၍ စိစစ်၍၎င်း၊မေးမြန်း၍၎င်း ယုံမှားဖျောက်အပ်၏။ ယုံမှားဖျောက်သောအခါ အပ်လျှင်ပြု၊မအပ်လျှင်ရှောင်-မဂ်ဖိုလ်ရအောင် ချမ်းသာလတ္တံ့။

မဂ်လေးခု၊အောက်ဖိုလ်သုံးခုတို့နှင့်ယှဉ်သော သီလသည် သေက္ခသီလမည်၏။ အရဟတ္တဖိုလ်နှင့်ယှဉ်သောသီလသည် အသေက္ခသီလမည်၏။ ကြွင်းသောလောကီသီလအားလုံးသည် နေဝသေက္ခ နာသေက္ခသီလမည်၏။

သတ္တဝါတို့၏ ပကတိပင်ကိုယ်သဘောသည်လည်း သီလမည်၏။“သုခသီလော၊ ချမ်းသာစွာနေလေ့ရှိသောသူ။ ဒုက္ခသီလော၊ ဆင်းရဲစွာနေလေ့ရှိသောသူ။ ကလဟသီလော၊ ငြင်းခုံလေ့ရှိသောသူ။” စသည်ဖြင့်ဆိုကြ၏။ ထိုနည်းဖြင့် ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်၌ ကုသလသီလ၊ အကုသလသီလ၊အဗျာကတသီလ-အားဖြင့် သုံးပါးဟု ဆိုသေး၏။ ထိုသုံးပါး တို့တွင် အကုသလသီလသည် ယခုအလိုရှိအပ်သောသီလနှင့် လက္ခဏာ၊ရသ စသည် တခုမျှမတူသောကြောင့် ဤသုံးခုကိုမယူအပ်ပြီ။ (သုံးခုစုံတွဲ၍ဆိုခြင်း တိကငါးခု ပြီး၏။)

စတုတ္ထသီလ

လေးပါးပြားသောအဘို့၌ ဆုတ်ယုတ်အံ့သောအဘို့ရှိသောသီလသည် ဟာနဘာဂိယသီလမည်၏။ သီလရှိသူကို မမှီဝဲ-ဒုဿီလ ကိုမှီဝဲ၍ အတုယူ လွှဲသဖြင့် လွန်ကျူးခြင်း၌လည်း အပြစ်မမြင်သော မိစ္ဆာဝိတက်အားကြီး၍ စက္ခုစသောဣန္ဒြေကိုလည်း မစောင့်သောရဟန်း၏ သီလတည်း။ ။ရပ်တည်သော အဘို့ရှိသောသီလသည် ဌိတိဘာဂိယ သီလမည်၏။ သီလပြည့်စုံဖြင့် တင်းတိမ်၍ တရားထူးရခြင်းငှါ ဘာဝနာကမ္မဋ္ဌာန်း မစီးဖြန်းသော ရဟန်း၏ သီလတည်း။ ။ထူးသောအဘို့ရှိသောသီလသည် ဝိသေသဘာဂိယသီလမည်၏။ သီလပြည့်စုံ၍ ဈာန်သမာဓိအလို့ငှါ သမထအားထုတ်သော ရဟန်း၏သီလတည်း။ ။သစ္စာလေးပါး ထိုးထွင်းနိုင်သော မဂ်အဘို့ရှိသောသီလသည် နိဗ္ဗေဒဘာဂိယသီလမည်၏။ သီလပြည့်စုံ၍ ခန္ဓာငါးပါး၌ ငြီးငွေ့ကြောင်း ဝိပဿနာကို အားထုတ်သော ရဟန်း၏သီလတည်း။

ဘိက္ခုပညပ်မှိုင်း၊ ဘိက္ခုနီပညပ်မှိုင်း ရဟန်းတို့စောင့်အပ်သော သီလသည် ဘိက္ခုသီလမည်၏။ ဘိက္ခုနီမတို့စောင့်အပ်သောသီလသည် ဘိက္ခုနီသီလမည်၏။ သာမဏေတို့၏ ဆယ်ပါးသီလသည် အနုပသမ္ပန္န သီလမည်၏။ ဒါယကာတို့၏အမြဲငါးပါးသီလ၊ အားထုတ်နိုင်လျှင် ဆယ်ပါးသီလ၊ ရှစ်ပါးသီလတို့သည် ဂဟဋ္ဌသီလမည်၏။

ပင်ကိုယ်သဘောအတိုင်း ဖြစ်သောသီလသည် ပကတိသီလမည်၏။ မြောက်ကျွန်းသားတို့သည် ငါးပါးသီလကိုမလွန်ကျူးကြ-ပင်ကိုယ်ဖြစ်၏။ ။အမျိုး ရပ်ရွာ အယူဝါဒ အလိုက်ဖြစ်သောအလေ့သည် အာစာရသီလမည်၏။ အချို့လူမျိုးတမျိုးလုံး အရက် မသောက်၊ အချို့ရပ်ရွာတရွာလုံး သူ့အသက်မသတ်၊ ရှေးလူကြီးတို့ထားခဲ့သော စည်းကို စောင့်၏။ ။ကာရဏနိယာမဖြင့်၊ ဝါ-ရှေးရိုးစဉ်လာ မြဲသောအကြောင်းဖြင့် ဖြစ်သော သီလသည် ဓမ္မတာသီလမည်၏။ ဘုရားလောင်းသန္ဓေကိန်းအောင်းသောအခါ ဘုရားလောင်းမယ်တော်အား ယောက်ျားဟူသမျှ၌ ကာမရာဂ စိတ်မျှ မဖြစ်၊ ဤကား-ဓမ္မတာတည်း။ ဘုရားလောင်း၏သီလတန်ခိုးကြောင့် မယ်တော်အား အလိုလိုကိလေသာခေါင်းပါးသောသီလဖြစ်၏။ ။ရှေးဘဝဖြင့်ပြီးသောအကြောင်းရှိသောသီလသည် ပုဗ္ဗဟေတုကသီလမည်၏။ ရှင်မဟာကဿပ၊ ဘဒ္ဒါကာပိလာနီ အစရှိသောသူတို့အား မြဟ္တာဘဝမှ လာသောကြောင့် စင်ကြယ်သောသီလရှိ၏။ ဘုရားလောင်း သီလဝမ်း ဖြစ်သောအခါ၊ ကျွမ်းမြဲသောအခါတို့၌လည်း သီလစင်ကြယ်ခြင်းသည် ဤအတူတည်း။ ။ဤသီလလေးခုသည် ဆောက်တည်ခြင်းမှကင်း၍ မလွန်ကျူးခြင်းလက္ခဏာရှိ၏။ သမ္ပတ္တဝိရတိဖြင့် ရေတွက်အပ်၏။

ပါတိမောက်သိက္ခာပုဒ်သီလကို ကိုယ်နှုတ်ဖြင့် မလွန်ကျူးခြင်းသည် ပါတိမောက္ခသံဝရသီလမည်၏။ ဤသာသနာတော်၌ ရဟန်းသည် ပါတိမောက္ခသံဝရသီလနှင့်ပြည့်စုံ၍နေ၏။ အာစာရ ဂေါစရနှင့်ပြည့်စုံ၏။ သေးငယ်သောအပြစ်တို့၌ ဘေးကြီးဟု ရှုလေ့ရှိ၏။ သိက္ခာပုဒ်တို့၌ ကောင်းစွာဆောက်တည်၍ကျင့်၏ဟု ဟောအပ်သောသီလဖြစ်၏။ ။စက္ခုစသော ဣန္ဒြေခြောက်ပါး၌ အကုသိုလ် မဖြစ်အောင် စောင့်စည်းခြင်းသည် ဣန္ဒြိယသံဝရသီလမည်၏။ ပါတိမောက္ခသံဝရသီလ၌ တည်သော ရဟန်းသည် မျက်စိဖြင့်ရူပါရုံ မြင်သောအခါ အမှတ်နိမိတ်(အပေါင်း)ကိုမယူ၊ အဘို့အစု အနုဗျဉ်း(အစိတ်)ကိုဣန္ဒြိယ

သံဝရသီလ ပြည့်စုံသောကြောင့်မယူ၊စက္ခုန္ဓမစောင့်လျှင် အဘိဇ္ဈာ၊ဒေါမနဿစသော အကုသိုလ်တို့ အစဉ်လိုက်ကုန်ရာ၏။ ထိုစက္ခုန္ဓကိုပိတ်ဆို့ခြင်းငှါကျင့်၏။ စက္ခုန္ဓကို စောင့်၏-စသည်ဖြင့် ဟောအပ်သောသီလ ဖြစ်၏။ ။မိစ္ဆာဇီဝမှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်းသည် အာဇီဝပါရိသုဒ္ဓိသီလမည်၏။ အသက်မွေးခြင်း အကြောင်းကြောင့် ပညပ်သောသိက္ခာပုဒ် ခြောက်ခုတို့ကိုလွန်ကျူး၍ အသက်မွေးခြင်းသည်၎င်း၊ ကုဟနာ၊အံဩဘွယ်ပြုခြင်း၊လပနာ၊ မိမိကိုမြှောက် တကာကိုမြှောက်၍ ဆိုခြင်း။ နေမိတ္တကတော၊ ပစ္စည်းလှူအောင် နိမိတ် ပြုခြင်း။ နိပေသိကတော၊ လာဘ်ရအောင် ဆဲရေးနှိပ်စက်၍ဆိုခြင်း။ လာဘောန လာဘာနိဇိ ဂိသနတော၊ လာဘ်ဖြင့် လာဘ်ကိုရှာခြင်း- ဤသို့စသော ပါပဓမ္မတို့ဖြင့် အသက်မွေးခြင်း သည်၎င်း မိစ္ဆာဇီဝ မည်၏။ ထိုမိစ္ဆာဇီဝမှ ရှောင်ကြဉ်သောသီလသည် အာဇီဝပါရိသုဒ္ဓိ သီလမည်၏ဟူလို၊ ဆင်ခြင်ခြင်းဖြင့် စင်ကြယ်သော ပစ္စည်းလေးပါး သုံးဆောင်ကြောင်း အပြစ်ကင်းသောစေတနာသည် ပစ္စယသန္နိသဟိတသီလမည်၏။ “ပဋိသင်္ခါယောနိသော”စ သည်ဖြင့် ဟောအပ်သောသီလဖြစ်၏။ (လေးခုစုံတွဲ၍ဆိုခြင်း စတုက္ကလေးခုပြီး၏။)

ပဉ္စကသီလ ငါးပါးပြားသောအဖို့၌ သာမဏေတို့၏သီလသည် ပရိယန္တပါရိ သုဒ္ဓိသီလမည်၏။ ရဟန်းတို့၏သီလသည် အပရိယန္တ ပါရိသုဒ္ဓိ သီလမည်၏။ ပုထုဇဉ်ကလျာဏတို့၏ သီလသည် ပရိပုဏ္ဏပါရိ သုဒ္ဓိသီလမည်၏။ သေက္ခပုဂ္ဂိုလ် ခုနစ်ယောက်တို့၏သီလသည် အပရာမဋ္ဌ ပါရိသုဒ္ဓိသီလ မည်၏။ ဘုရားရဟန္တာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့၏သီလသည် ပဋိပဿဒ္ဓိပါရိသုဒ္ဓိသီလမည်၏။

ပါဏာတိပါတ စသည်ကိုပယ်ကြောင်း ကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ် အပေါင်းသည် ပဟာန သီလမည်၏။ ပါဏာတိပါတစသည်မှ ရှောင်ကြဉ်သော ဝိရတိသည် ဝေရမဏ်သီလမည် ၏။ ပါဏာတိပါတ စသည်၏ ဆန့်ကျင်ဘက်စေတနာသည် စေတနာသီလမည်၏။ ပါ ဏာတိပါတစသည်ကိုပိတ်ဆို့ခြင်းသည် သံဝရသီလမည်၏။ ပါဏာတိပါတ စသည်ကို မလွန်ကျူးခြင်းသည်အဝီတိက္ကမသီလမည်၏။ (ငါးခုစုံ တွဲ၍ဆိုခြင်း ပဉ္စက နှစ်ခုပြီး၏။)

ပါတိမောက္ခသံဝရသီလအကျယ်

ပါတိမောက္ခ သံဝရသံဝုတ နိဿျာနိက သာသနာ ဟု ယုံကြည်၍ ရဟန်းပြုသောအမျိုးကောင်း သားသည် သံသရာဘေး ရှုတတ်သောကြောင့် ဘိက္ခုမည်၏။ ပိုင်းပိုင်းဖြတ်ဆက် ပျက်သော အဝတ်ကို ဆောင်သောကြောင့် လည်း ဘိက္ခုမည်၏။ ထိုဘိက္ခုသည် သိက္ခာပုဒ်သီလကို စောင့် ထိန်းတတ်သောကြောင့် ပါတိမည်၏။ သိက္ခာပုဒ်သီလသည် ပါတိ + မောက္ခေတိ-အနက် အားဖြင့် စောင့်ထိန်းသူကို အပါယ်ဆင်းရဲစသည်မှ လွတ်စေတတ်သောကြောင့် ပါတိ မောက္ခမည်၏။ ကိုယ်နှုတ် မလွန်ကျူးခြင်းဟူသော စောင့်ထိန်းခြင်းသည် သံဝရမည်၏။ သိက္ခာပုဒ်သီလသည်ပင် ပါတိမောက္ခလည်း မည်၏။ သံဝရလည်းမည်၏။ ထိုသီလနှင့် ပြည့်စုံသောရဟန်းသည် ပါတိမောက္ခသံဝရသံဝုတ မည်၏။ ဣရိယာပုထ် လေးပါးဖြင့် အတ္တဘောကို ဖြစ်စေခြင်းသည် ဝိဟရတိ မည်၏။

အာစာရဂေါစရ
သမ္ပန္န

ဈာနဝိဘင်းပါဠိတော်၌ အာစာရ-အနာစာရ, ဂေါစရ-အဂေါစရ ခွဲ၍ ဟော၏။ ကိုယ် နှုတ်၌ ဖြစ်သော လွန်ကျူးခြင်းသည် အနာစာရမည်၏။ ဒုဿီလ၏ဖြစ်ကြောင်းအမှုသည်လည်း အနာစာရမည်၏။ ဝါးပေးခြင်း, သစ်ရွက် သစ်သီးစသည်ပေးခြင်း, ချစ်ခင်အောင် နှိမ့်ချ၍ဆိုခြင်း, ပဲနောက်ဟင်းအလား အမှားများသောစကားကိုဆိုခြင်း, ကလေးထိန်းခြင်း, ခိုင်းစေရာသွားခြင်း, ဆေးကုခြင်း, ဘဏ္ဍာစိုးပြုခြင်း, ဆွမ်းတုံ့ပြန်ခြင်းစသော မိစ္ဆာဇီဝဖြင့် အသက်မွေးခြင်းသည်လည်း အနာစာရမည်၏။ ထိုမှ ပြန်၍ ကိုယ်နှုတ် မလွန်ကျူးခြင်း, သီလစောင့်စည်းခြင်း, မိစ္ဆာဇီဝဖြင့် အသက်မွေး-မိစ္ဆာဇီဝကြဉ်၍ အသက်မွေးခြင်းသည် အာစာရမည်၏။

အချို့သောရဟန်းသည် ပြည့်တန်ဆာမအိမ်, မုဆိုးမအိမ်, အပျိုကြီးအိမ်, ပဏ္ဍုက်အိမ်, ဘိက္ခုနီမကျောင်း, သေတင်းကုပ်တို့၌ အကျွမ်းတဝင် ဆက်ဆံ၍ ဆွမ်းခံ၏။ ။ “သုရာသောက်ထုတ်၊ သေတင်းကုပ်(၁)၊ ပဏ္ဍုက်, ဘိက္ခုမ(၂)၊ ပျိုကြီးဂေဟာ(၁)၊ ပြည့်တန်ဆာ(၁)၊ လင်ကွာ မုဆိုးမ(၁)။ ဤခြောက်အိမ်တွင်၊ ကျွမ်းတဝင်၊ ဆွမ်းလျှင် မခံရ” ။ ။ မင်း, မင်းအမတ်, တိတ္ထိ, တိတ္ထိသာဝကတို့နှင့် သိက္ခာသုံးပါးအား မလျော်သော ရောနှောခြင်းဖြင့် ပေါင်းသင်း၏။ ရတနာသုံးတန် ကံ, ကံ၏အကျိုးမယုံကြည်သောသူ, ရဟန်းတို့ကို ဥပါသကာတို့ကို ဆဲရေးခြင်းခြောက်သောသူ, အကျိုးစီးပွားချမ်းသာ မလိုလားသောသူတို့ထံ ချဉ်းကပ်၏။ ဤအိမ်ခြောက်အိမ်, မင်း, အမတ်စသောသူ, မသဒ္ဓါသောသူတို့သည် အဂေါစရမည်၏။ ထိုမှပြန်၍ အိမ်ခြောက်အိမ်၌ အကျွမ်းတဝင် ဆွမ်းခံမဝင်၊ မင်း, မင်းအမတ်စသည်တို့နှင့် မပေါင်းသင်း၊ သဒ္ဓါတရားရှိသောသူ စသည်တို့ထံကား ချဉ်းကပ်၏။ ဤအလုံးစုံသည် ဂေါစရမည်၏။ ဤဆိုပြီးသော အာစာရဂေါစရနှင့် ပြည့်စုံသော ရဟန်းသည် အာစာရဂေါစရသမ္ပန္နမည်၏။

မဟာနိဒ္ဒေသပါဠိတော်၌.... ကာယိက အနာစာရစသည်ဖြင့်တနည်းခွဲ၍ဟော၏။ အချို့သောရဟန်းသည် သံဃာ အစည်းအဝေးသို့ ရောက်သော်လည်း အရိအသေမပြု၊ မထေရ်ကြီးတို့ကို ကိုယ်ဖြင့်၎င်း, သင်္ကန်းဖြင့်၎င်း ထိခိုက်၍ ရပ်ခြင်း, ထိုင်ခြင်းပြု၏။ ရှေ့၌၎င်း, အမြင့်၌၎င်း, ဦးခေါင်းမြီ၍၎င်း နေ၏။ အနီး၌ ရပ်၍ပြောဆို၏။ လက်ရုံး ဆန့်တန်း၍ ပြောဆို၏။ မထေရ်ကြီးတို့ ဘိနပ်မစီးဘဲ စကြိုသွားကြစဉ် ဘိနပ်စီး၍ စကြိုသွား၏။ အနိမ့်၌ သွားကြစဉ် အမြင့်၌, မြေ၌သွားကြစဉ် စကြို၌-စကြိုသွား၏။ မထေရ်ကြီးတို့နေရာသို့ တိုးဝှေ့၍ ဝင်နေ၏။ သီတင်းငယ်တို့ကို နေရာဖြင့် တားမြစ်၏။ စရုံးအိမ်၌ မထေရ်ကြီးတို့ကို မပန်ကြားဘဲ မီးထည့်၏။ တံခါးပိတ်၏။ ရေဆိပ်၌ မထေရ်ကြီးတို့ကို တိုးဝှေ့၍ သက်ဆင်း၏။ ရေချိုး၏။ ပြန်တက်၏။ ရွာသို့ဝင်သောအခါ မထေရ်ကြီးတို့ကို တိုးဝှေ့၍သွား၏။ ရှေ့၌ သွား၏။ ဘေးမှ ကျော်တက်၏။ အမျိုးသွီး ကြီး-ငယ်တို့ နေထိုင်ရာအခန်းတွင်းသို့ အဆောတလျင် ဝင်၏။ သတို့သားငယ်၏ ဦးခေါင်းကို ကိုင်၏။ ဤ အလုံးစုံသည် ကာယိက အနာစာရမည်၏။ ။ အချို့သော ရဟန်းသည် သံဃာ့အလယ်သို့ ရောက်သော်လည်း အရိအသေမပြု၊ မထေရ်ကြီးတို့ကို မပန်ကြားဘဲ တရားဟော၏။ ပြဿနာဖြေ၏။ ပါတိမောက်ပြု၏။ အနီး၌ ရပ်၍ပြောဆို၏။ လက်ရုံး ဆန့်တန်း၍ပြောဆို၏။ ရွာတွင်းသို့ ဝင်ရောက်သောအခါ ဤမည်သော ဒါယိကာမ.... ဘာများ စားစရာရှိသလဲ၊ ယာဂု, ထမင်း, ခဲဘွယ်များ

ရှိသလား၊ဘာကို စားရသောက်ရမည်နည်း၊ဘာလှူဦးမည်နည်း-ဟု အထွေထွေပြော၏။ ဤ အလုံးစုံသည် ဝါစသိက အနာစာရ မည်၏။ထို အနာစာရ နှစ်ပါးမှ ပြန်၍ အာစာရ နှစ်ပါးကို သိအပ်၏။

တနည်း-ရဟန်းအားလုံး၏ အာစာရကိုပြသော အဋ္ဌကထာစကားကိုဆိုဦးအံ့၊ရဟန်း ဟူသည် ဂါရဝတရားရှိသင့်၏။ကျိုးနွံပြား နှိမ့်ချထားသင့်၏။အရှက်အကြောက် ကြီးသင့် ၏။သေခံယ ကျင့်ဝတ်မချွတ်အောင် ဝတ်သင့်၏။ရံသင့်၏။ ကြည်ညိုဘွယ်ကို ဆောင်သော ရှေ့သို့တက်ခြင်း၊ နောက်သို့ဆုတ်ခြင်း၊ တူရူကြည့်ခြင်း၊ တစောင်းကြည့်ခြင်း၊ ကွေးခြင်း၊ ဆန့်ခြင်းဖြင့် မှတ်သားအပ်သောသူဖြစ်သင့်၏။ အောက်သို့ ချသောမျက်လွှာ ရှိသင့်၏။ ဣရိယာပုထ်အားလုံး ကြည်ညိုဘွယ်ရှိသင့်၏။ဣန္ဒြေခြောက်ပါးလုံး သတိတံခါးရှက်လုံသင့် ၏။သုံးဆောင်အပ်သမျှ ဘောဇနမည်သော ပစ္စည်းလေးပါး၌ ရှာခြင်းပမာဏ၊ ခံယူခြင်း ပမာဏ၊ သုံးဆောင်ခြင်းပမာဏ စသည်ကို သိသင့်၏။ ညဉ့်ဦးယာမ်၊မိုးခင်းသောက်ယာမ် ပတ်လုံး ဘာဝနာဖြင့် နိုးကြားခြင်းကို မပြတ်အားထုတ်သင့်၏။ဆိုပြီးသော အာစာရတို့၏ အဆောက်အဦကား-သတိသမ္ပဗ္ဗရှိရမည်။ မက်မောခြင်းကင်းရမည်။ ရသမျှ ရှိသမျှဖြင့် ရောင့်ရဲရမည်။ဝီရိယရှိရမည်။ အဘိသမာစာရိက သီလငယ်တို့၌ ရှိသေရမည်။ အလေး ပြုသင့်သော နေရာတိုင်း အလေးပြုခြင်း များရမည်။ ဤ ဂါရဝတရားရှိသင့်ခြင်း စသည်တို့ သည် အကျိုးစီးပွားလိုလားသူတို့ ကျင့်အပ်သောကြောင့် အာစာရမည်၏။

ဂေါစရကား ဥပနိဿယ၊အာရက္ခ၊ဥပနိဗ္ဗန္တ-ဟု သုံးမျိုးပြား၏။ထိုတို့တွင် ကလျာဏ မိတ္တသည် ဥပနိဿယဂေါစရမည်၏။ ဒသကထာဝတ္ထု၊ ဂုဏ်ရှိ၏။ ဝိဝဇ္ဇနိဿိတစကား၏ တည်ရာဂုဏ်ဆယ်ပါး ရှိ၏။(အပ္ပိစ္ဆကထာ၊သန္တုဋ္ဌိကထာ၊ ပဝိဝေကကထာ၊အသံသဂ္ဂ ကထာ၊ဝီရိယာရမ္ဘကထာ၊ သီလကထာ၊ သမာဓိကထာ၊ ပညာကထာ၊ ဝိမုတ္တိကထာ၊ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနကထာ-ဤကား ဝိဝဇ္ဇနိဿိတကထာတည်း။) ဤ ကလျာဏမိတ္တကို မှီ၍ မကြားဘူးသောတရား ကြားရ၏။ ကြားဘူးသောတရား အရှုပ်ကင်း၍ သန့်ရှင်း၏။ ယုံမှားကင်း၏။အယူဖြောင့်၏။စိတ်ကြည်လင်၏။ဤကလျာဏမိတ္တသို့အတုလိုက်၍ကျင့်လျှင် သဒ္ဓါ၊သီလ၊သုတ၊စာဂ၊ပညာတိုး၏။ဤ မိတ်ဆွေကောင်းသည် သီလစသော ဂုဏ်တို့၏ အားကြီးသော အကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် ဥပနိဿယဂေါစရ မည်၏။ သတိသည် အာရက္ခဂေါစရမည်၏။ ရဟန်းသည် ရွာသို့ ဝင်သောအခါ မျက်လွှာချ၍ လေးတောင် ခန့်မျှ ကြည့်၍ သတိဖြင့် စောင့်စည်းလျက် သွား၏။ ဆင်၊မြင်း စသည်ကို မကြည့်မူ၍ သွား၏။ ဤ စောင့်စည်းနိုင်သောသတိသည် စိတ်၏အစောင့် အရှောက်ဖြစ်သောကြောင့် အာရက္ခဂေါစရမည်၏။ကမ္မဋ္ဌာန်းသည် ဥပနိဗ္ဗန္တဂေါစရမည်၏။သတိပဋ္ဌာန်လေးပါးသည် ရဟန်းစားကျက်-ဘ၊ဘုရား၏အမွေဟု ဟောသည်။ ဤကမ္မဋ္ဌာန်းသည် စိတ်ကိုဖွဲ့ရာဌာန ဖြစ်သောကြောင့် ဥပနိဗ္ဗန္တဂေါစရမည်၏။ဤဆိုပြီးသော အာစာရဂေါစရနှင့်ပြည့်စုံသော ရဟန်းသည် အာစာရဂေါစရသမ္ပန္န မည်၏။

လွန်ကျူးလိုသော စေတနာ မရှိမူ၍ အမှတ်တမဲ့ ရောက်သော
ဝဇ္ဇဘယဒဿာဝီ သေခံယအပြစ်၊ခန္ဓကဝတ်အပြစ်၌၎င်း၊အကုသိုလ်စိတ်ဥပါဒ်ခြင်း
စသော သေးငယ်သောအပြစ်တို့၌၎င်း ဘေးကြီးတခုဟု အလေ့
အားဖြင့် ရှုသောရဟန်းသည် ဘယဒဿာဝီမည်၏။အဏုမြူကို မြင်းမိုရ်အနေရှုသကဲ့သို့

ဒုပ္ပာသီကို ပါရာဇိကအနေရှု၏။ (စေတနာမရှိလျှင် သေခံယအပြစ်မရှိ၊ သို့ရာတွင် ဘယဒဿာဝီပုဂ္ဂိုလ်ကား အလေးပြု၏။)

သမာဒါယ
သိက္ခိ

သိက္ခာပုဒ်တို့၌ ကျင့်ထိုက်သမျှ မူလပညပ်၊ အနုပညပ် စသည် လုံးစုံကုန်အောင်ယူ၍ ကျင့်သောရဟန်းသည် သမာဒါယသိက္ခိမည်၏။ ပါတိမောက္ခသံဝရသံဝုတော-ဟူသော (ပုဂ္ဂလဓိဋ္ဌာန်) ပါဠိဖြင့် ပါတိမောက္ခသံဝရသီလကို ပြသည်။ အာစာရဂေါစရသမ္ပန္နော၊ ဘယဒဿာဝီ၊ သမာဒါယ သိက္ခိ-ဟူသောသုံးပုဒ်ဖြင့် ပါတိမောက္ခသံဝရသီလပြည့်ကြောင်းအကျင့်ကိုပြသည်။

ဣန္ဒြိယသံဝရသီလအကျယ်

နိမိတ္တ

ဣန္ဒြိယသံဝရသီလပြည့်စုံလျှင် ပါတိမောက္ခသံဝရသီလ ကောင်းစွာလုံ၏။ ဣန္ဒြိယသီလသည် ပါတိမောက္ခသီလ၏ အဆောက်အဦဖြစ်၏။ ဣန္ဒြိယသီလရှိမှ ပါတိမောက္ခသီလကို အလိုရှိအပ်၏ဟူလို၊ ဣန္ဒြိယသီလပြည့်စုံလှသဖြင့် ပါတိမောက္ခသီလ၌ တည်သောရဟန်းသည် စက္ခုဖြင့် ရူပါရုံကိုမြင်လျှင် နိမိတ်ကိုယူလေ့မရှိ၊ ရာဂ၊ ဒေါသ ဖြစ်ခွင့်မပေး။

စက္ခုသက်သက်၊ စက္ခုဝိညာဏ်စိတ်သက်သက်ဖြင့်မမြင်၊ စက္ခုကိုမှီ၍စက္ခုဝိညာဏ်စိတ်ဖြင့် ရူပါရုံမြင်သည်ကို စက္ခုဖြင့်မြင်သည်ဟု ဆို၏။ လေးကိုမှီ၍ မြူးဖြင့် ငှက်ပစ်သည်ကို လေးဖြင့်ပစ်သည်ဟု ဆိုသကဲ့သို့တည်း။ အကြောင်းသမ္ဘာရနှင့်တကွ ဆိုသောကြောင့် သသမ္ဘာရကထာ မည်၏။

ဣတ္ထိ၏ ခန္ဓာကိုယ်၌ရှိသော အဆင်း(ရူပါရုံ)ကို အကြောင်းပြု၍ တဖန် ယူအပ်သော ပုံသဏ္ဌာန်၊ သားမြတ်၊ ဆံထုံး၊ အဝတ်၊ မုတ်ဆိတ်မပေါက်ခြင်း၊ မသန့်ရှင်းသောသွားခြင်း စသည်တို့သည် နိမိတ်မည်၏။ ဝါ-ဣတ္ထိဟု သိခြင်း၏အကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် ဣတ္ထိ နိမိတ်မည်၏။ ပုရိသ၏ကိုယ်၌ ရှိသော အဆင်းကို အကြောင်းပြု၍ တဖန်ယူအပ်သော ပုံသဏ္ဌာန်၊ မုတ်ဆိတ် စသည်တို့သည် နိမိတ်မည်၏။ ဝါ-ပုရိသဟု သိကြောင်း ဖြစ်သောကြောင့် ပုရိသနိမိတ်မည်၏။ ဣဋ္ဌာရုံသည် ရာဂဖြစ်ကြောင်း သုဘနိမိတ်၊ အနိဋ္ဌာရုံသည် ဒေါသဖြစ်ကြောင်း ပဋိသနိမိတ်၊ မဇ္ဈတ္တာရုံသည် မောဟဖြစ်ကြောင်း ဥပေက္ခာနိမိတ်မည်၏။ ဤသို့သော ဣတ္ထိ၊ ပုရိသဟု သိကြောင်း၊ ရာဂစသော ကိလေသာဖြစ်ကြောင်း နိမိတ်အမှတ်အသားကို မယူအပ်၊ ရူပါရုံမြင်လျှင် ဤကား အဆင်းရုပ်သာဖြစ်လတ္တံ့ - အဆင်းရုပ်သာဖြစ်လတ္တံ့ - ဟု စိတ်တည်အောင် ထားအပ်၏။ နှစ်သက်စရာဟူ၍၎င်း၊ စက်ဆုပ်စရာဟူ၍၎င်း သုဘစသောအခြင်းအရာကို မကြံစည်အပ်။

ရေကြီးခွဲဘူးသောနေရာ၌ ရေအရေးအသားကိုသာ မြင်နိုင်သည်။ ရေကို မမြင်နိုင်၊ စိတ်ကူးကောင်းသူကား ဤအရေးအသားသည် ရေ၏အမှတ်ဖြစ်၏။ ဤနေရာအထိ ရေကြီးခွဲသည်ဟု အတွေးဖြင့်သိသည်။ ဤအတူ - စက္ခုဒွါရဝီထိစိတ်ဖြင့်၊ ဝါ-မျက်စိဖြင့် အဆင်းရူပါရုံကိုသာမြင်နိုင်သည်။ ဣတ္ထိ၊ ပုရိသကိုမမြင်နိုင်၊ စိတ်ကူးကောင်းသူကား ဤအဆင်းသည် ဤသို့

ပုံဟန်သဏ္ဌာန်ရှိ၏။ထို့ကြောင့် ဣတ္ထိဖြစ်၏။ပုရိသဖြစ်၏-ဟု မနောဒွါရဝိသိ စိတ်အတွေး ဖြင့် သိ၏။ နိမိတ်ကိုယူလေ့မရှိသူအား မြင်သောဝိသိစိတ်စဉ်သာဖြစ်သည်။ တွေးဆသော ဝိသိစိတ်စဉ် မဖြစ်။

အနုဗျဉ္ဇန

လက်,ခြေ,ပြီးရယ်ခြင်း,စကားဆိုခြင်း,ကြည့်ရှုခြင်းစသော အခြင်း အရာ အစိတ်အပိုင်းသည် အနုဗျဉ္ဇနမည်၏။ဝါ-ကိလေသာတို့ကို အဖန်ဖန်ထင်ရှားစွာဖြစ်အောင် ပြုတတ်သောကြောင့် အနုဗျဉ္ဇန မည်၏။ဤသူ၏ လက်,ခြေသည် တင့်တယ်စွာပြီးခြင်း, ကြည့်ခြင်းသည် ယဉ်လေစွ-စသည် ဖြင့် အစိတ်အပိုင်းတို့၌ ကြံစည်စိတ်ကူးလျှင် ကိလေသာ အဖန်ဖန် ထင်ရှား၏။ ဤသို့သော အခြင်းအရာအစိတ်အပိုင်း အနုဗျဉ္ဇနကို မယူအပ်။ ထိုကိုယ်၌ရှိသော အစိတ်အပိုင်း ဖြစ် သော ဆံပင် မွေးညှင်း စသည်ကို၎င်း, ဘူတရုပ် ဥပါဒါရုပ်ကို၎င်း ဟုတ်တိုင်း မှန်စွာသာ ယူအပ်၏။

သွားရိုးအသုဘ ရှုခြင်း

အခါတပါး စေတိယတောင်၌ သီတင်းသုံးသော မဟာတိဿ မထေရ်သည် အနုရာဓမြို့သို့ ဆွမ်းခံဝင်စဉ် ခရီးအကြား၌ တခါခါ ရယ်သော အသံကို ကြားရသဖြင့် အဘယ်အရာနည်းဟု ကြည့် လက်သော် တစိတ်တဒေသ သွားရိုးတို့ကို မြင်၏။ ငါ ယခု မြင်ရ သောအာရုံကား-သွားရိုး, အရိုးစု,စက်ဆုပ်ဘွယ်ဟု လက်ကိုင်နှလုံးသွင်းအတိုင်း ဟုတ် တိုင်းမှန်စွာ ယူမိ၏။(ဤရယ်သောအသံသည် သာယာလေစွဟု အနုဗျဉ္ဇနကိုမယူ၊ဤအာရုံ ၌ မုတ်ဆိတ်ကျင်စွယ်မရှိဟု နိမိတ်ကိုလည်းမယူ။) ဟုတ်တိုင်း မှန်စွာ ယူသောကြောင့် တကိုယ်လုံးအရိုးစု ပဋိဘာဂနိမိတ် ထင်လာ၍ ပဌမဈာန်ရ၏။ ထိုဈာန်သမာဓိကိုအခြေခံ ၍ ဝိပဿနာပွားလတ်သော် မဂ်အဆင့်ဆင့်ဖြင့် အရဟတ္တဖိုလ်သို့ရောက်လေ၏။ထို့နောက် ယောက်ျားတယောက်သည် ထိုလမ်းခရီးတွင် မထေရ်ကို မြင်လတ်သော် အရှင်ဘုရား..... မိန်းမတယောက်သွားသည်ကို မြင်မိပါသလောဟု မေးသောအခါ ဤသို့ဖြေဆို၏။

နာဘိဇာနာမိ ဣတ္ထိဝါ၊ပုရိသောဝါ ဣတောဂတော။
အဝိစ အဋ္ဌိသမံဘတော၊ ဂစ္ဆတေသ မဟာပထေ။

အာဝုသော၊ဒါယကာ။ဣတောဂတော၊ ဤအရပ်သို့သွားသောသူသည်။ ပုရိသောဝါ၊ ယောက်ျားဖြစ်သည်ဟူ၍၎င်း။ ဣတ္ထိဝါ၊ မိန်းမဖြစ်သည်ဟူ၍၎င်း။ နာဘိဇာနာမိ၊ ငါမသိ။ အဝိစ၊စင်စစ်သိရသည်ကား။မဟာပထေ၊လမ်းမကြီး၌။ဂစ္ဆတိ၊ သွားသော။ ဒေ၊ ဤသူ သည်။ အဋ္ဌိသမံဘတော၊ အရိုးစုတခု ဖြစ်ပေ၏။

ဤ၌ တခါခါရယ်သံပြုသူကား လင်ယောက်ျားနှင့်ရန်ဖြစ်၍ မိဘချစ်ထုံပြန်မည်ဟု လှပ တင့်တယ်စွာဆင်မြန်းပြီးလျှင် အနုရာဓမြို့မှထွက်လာသော အမျိုးချွေးမတယောက်ဖြစ်၏။ မထေရ်ကိုမြင်လျှင် ရာဂမချုပ်တည်းသော စိတ်ဖြင့် အသံပေး၍ ရယ်သတတ်။ ဘာဝနာ အလေ့အလာများသောကြောင့် သွားရိုးမြင်သဖြင့် တကိုယ်လုံးအရိုးစုထင်လေသည်။ ဤ ကား-အနုဗျဉ္ဇနကိုမယူ၊ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ အသုဘအရိုးစုဟု ယူပုံ ဣန္ဒြေစောင့်စည်းပုံ တည်း။

စက္ခုန္ဓေ စောင့်ပုံ စက္ခုန္ဓေကိုမစောင့်လျှင် အဘိဇ္ဈာ, ဒေါမနဿ စသောတရားဆိုးတို့သည် အစဉ်မပြတ် လိုက်၍ နှိပ်စက်ကုန်ရာ၏။ ထို့ကြောင့် ထိုစက္ခုန္ဓေကို စောင့်ခြင်းငှါ သတိတံခါးရှက်ဖြင့် မျက်စိတံခါးကို ပိတ်သောသူသည် စက္ခုန္ဓေစောင့်သည်မည်၏။ မုချအားဖြင့်ကား စက္ခုန္ဓေ၌ သံဝရငါးပါး, အသံဝရငါးပါးမရှိ၊ ဇောဉ္ဇာသာ ရှိသည်။ ဇောစောင့်လျှင် ဣန္ဒြေစောင့်သည်မည်၏။

ချဲ့ဦးအံ့-စက္ခုပသာဒ, ရူပါရုံရှေးရှုဆုံသောအခါ ဘဝဂ်စလန, ဘဝဂ်ပစ္ဆေဒ, ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်း, စက္ခုဝိညာဏ်, သမ္ပုဋ္ဌိစ္ဆိဏ်း, သန္တိရဏ, ဝုဠော, ဇော ခုနစ်ကြိမ်, တဒါရုံ နှစ်ကြိမ် ဖြစ်၍ ဘဝင် ကျ၏။ ထိုစိတ်အစဉ်၌ ဘဝဂ်စလနမှ ဝုဠောအထိ သံဝရ, အသံဝရမရှိ၊ ဇောခဏ၌ ရှိသည်။

ဇောခဏ၌ သီလပျက်ခြင်း, သတိလွတ်ခြင်း, ဉာဏ်ကင်းခြင်း, သည်းမခံခြင်း, ပျင်းရိခြင်း ဟူသော အသံဝရငါးပါးဖြစ်လျှင် စက္ခုန္ဓေမစောင့်သည်မည်၏။ မြွေတံခါးကြီး လေးပေါက် မပိတ်လျှင် မြွေတွင်းအိမ်တံခါးပိတ်သော်လည်း မြွေတွင်းလုံသည်မမည်။ မြွေတံခါးကြီးဖြင့်ဝင်၍ ခိုးသူတို့အလိုရှိတိုင်း ပြုနိုင်ကုန်၏။ ဤအတူ ဇောခဏ၌ သီလပျက်ခြင်းစသည်တို့ကြောင့် ဇောမလုံလျှင် စက္ခုဒွါရလည်း မလုံ၊ ဘဝင်လည်း မလုံ၊ ကြွင်းသောဝီထိစိတ်လည်းမလုံ။ ။ ဤ၌ ပဉ္စဒွါရိကဇောသည် ကာယဝိညာ, ဝစီဝိညာကိုမဖြစ်စေနိုင် သောကြောင့် ပဉ္စဒွါရ၌ သီလပျက်ခြင်းမရှိ၊ မနောဒွါရိကဇောကား ဝိညာကိုဖြစ်စေနိုင်သောကြောင့် မနောဒွါရ၌သာ သီလပျက်သည်။ ထို့ကြောင့် သီလအသံဝရတခုကို မနောဒွါရ၌ သိအပ်၏။ ကြွင်းသော (သတိလွတ်ခြင်းစသော) အသံဝရလေးခုကို ခြောက်ဒွါရလုံး၌ သိအပ်၏။

ဇောခဏ၌ သီလ, သတိ, ဉာဏ်, ခန္တိ, ဝီရိယ-ဟူသော သံဝရငါးပါးဖြစ်လျှင် စက္ခုန္ဓေစောင့်သည်မည်၏။ မြွေတံခါးကြီး လေးပေါက်ပိတ်လျှင် မြွေတွင်းအိမ်တံခါး မပိတ်သော်လည်း မြွေတွင်းလုံသည်မည်၏။ မြွေတံခါးပိတ်ထားသောကြောင့် ခိုးသူတို့မဝင်နိုင်၊ ဤအတူ ဇောခဏ၌ သီလရှိခြင်းစသည်တို့ကြောင့် ဇောမလုံလျှင် စက္ခုဒွါရလည်းမလုံ၏။ ဘဝင်လည်း မလုံ၏။ ကြွင်းသော ဝီထိစိတ်လည်း မလုံ၏။ ထို့ကြောင့် ဇောခဏ၌သာ သံဝရဖြစ်သော်လည်း စက္ခုန္ဓေ၌ သံဝရဖြစ်သည်မည်၏။

သောတဖြင့် သဒ္ဓါရုံကြားသောအခါ စသည်တို့၌လည်း ဤနည်းမှီး၍သိအပ်၏။ ။ ဤသို့လျှင် ရူပါရုံစသော အာရုံခြောက်ပါး၌ ကိလေသာအစဉ်လိုက်တတ်သော အမှတ်နိမိတ် ယူခြင်းမှ၎င်း, အခြင်းအရာအနုဗျဉ္ဇနယူခြင်းမှ၎င်း ကြဉ်ခြင်းလက္ခဏာရှိသော သီလသည် ဣန္ဒြိယသံဝရသီလမည်၏။

အာဇီဝ ပါရိသုဒ္ဓိသီလအကျယ်

သိက္ခာပုဒ် အသက်မွေးခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ဝါ- အသက်မွေး
ခြောက်ပါး ချောင်ချီအောင် ယုတ်မာသော အလိုဆိုးဖြင့် ထင်ရှားမရှိသော
 ဥတ္တရိမနဿဓမ္မကို ဝါကြား၍ ပြောဆိုအံ့၊ ဝါ-အသက်ထွက်
 အောင် ပြောဆိုအံ့-ပါရာဇိက၊ (သီလသည် ရဟန်း၏အသက်
 မည်၏။) ထိုအတူ အောင်တမန် သွားလာအံ့-သံဃာဒိသိသ်၊ သင်၏ကျောင်း၌နေသော

ရဟန်းသည် ရဟန္တာဖြစ်သည် စသည်ဖြင့် သွယ်ဝိုက်၍ဆိုအံ့-သိလျှင် ထုလွှစဉ်း၊ ပဏီတဘောဇဉ်ကို မနာမဖျားဘဲ မိမိအလိုငှါ တောင်းစားအံ့-ပါစိတ်၊ ဘိက္ခုနီသည် ပဏီတကို တောင်းစားအံ့-ပါဋိဒေသနီ၊ ဟင်းကို၎င်း၊ ထမင်းကို၎င်း မနာမဖျားဘဲ မိမိအလိုငှါ တောင်းစားအံ့-ဒုက္ကဋ်၊ ဤသို့ အသက်မွေးခြင်း ဟူသော အကြောင်းကြောင့် သိက္ခာပုဒ်ခြောက်ခုကို ပညပ်သည်။ (ဘိက္ခုနီ ငါးခု။) ဤသိက္ခာပုဒ်ခြောက်ခုကို လွန်ကျူး၍ အသက်မွေးခြင်းသည် မိစ္ဆာဇီဝမည်၏။ (ကုဟနာစသည်ဖြင့်လည်း မိစ္ဆာဇီဝမည်၏။)

ပစ္စည်းလာဘ်ရလို၍ အံ့ဩဘွယ်ပြုခြင်းသည် ကုဟနာ မည်၏။
 ကုဟနာ သုံးပါး ပစ္စယပဋိသေဝန ကုဟနာ၊ သာမန္တဇပုန ကုဟနာ၊ ဣရိယာပထသန္နိသိတကုဟနာ-ဟူ၍ သုံးပါးပြား၏။ ။ ထို သုံးပါး တို့တွင် ဒါယကာတို့က ပစ္စည်းလာဘ်ဖြင့် လာလှူသောအခါ အလိုနည်းပါးလေဟန် ပယ်လွန်ခြင်းဖြင့်၎င်း၊ အလိုနည်းသော အရှင်ကောင်းဟု လွန်စွာကြည်ညို၍ မွန်မြတ်သော လာဘ်တို့ဖြင့် လာလှူသောအခါ ဤသို့သော ဒါယကာတို့ကို ချီးမြှောက်ရဦးတော့မည်ဟု ဆို၍ အလှူခံခြင်းဖြင့်၎င်း လာဘ်များများရအောင် အံ့ဩဘွယ်ပြုခြင်းသည် ပစ္စယပဋိသေဝန ကုဟနာမည်၏။ မဟာနိဒ္ဒေသဉ္စ ဟောပုံကား-ရဟန်းကို ပစ္စည်းလေးပါးဖြင့် အလှူခံတော်မူပါဟု လျှောက်သောအခါ ဒါယကာတို့၊ ရဟန်းတို့အား အဘိုးတန် ပစ္စည်းလေးပါးဖြင့် အကျိုးမရှိ၊ ထိုထိုအရပ်၌ကျသော အဝတ်စုတ်ကို ပံ့သုကုသကံန်းပြု၍ ဆောင်ခြင်းသည် လျှောက်ပတ်၏။ ဆွမ်းခံ၍ ရသမျှဖြင့် မျှတခြင်းသည် လျှောက်ပတ်၏။ သစ်ပင်ရင်း လွင်တီး ခေါင်သည် လျှောက်ပတ်၏။ နွားကျင်ပုပ်၊ ရှိရှားပိုင်းဆေးသည် လျှောက်ပတ်၏-ဟု ပစ်ပယ်သောစကားကို ဆို၏။ ခေါင်းပါးညှို့ဖျင်းသော ပစ္စည်းလေးပါးကိုလည်း မှီဝဲ၏။ ထိုရဟန်းကို လူတို့သည် လောဘနည်းသည်၊ အကျင့်ကောင်းသည်ဟု မွန်မြတ်သောပစ္စည်းတို့ဖြင့် “အနည်းငယ်မျှဖြစ်ဖြစ် အလှူခံတော်မူပါ” ဟု အလွန်အလွန် လှူကုန်၏။ ထိုအခါ ဤသို့ဆို၏။ ဒါယကာတို့၊ သင်တို့အား ပစ္စည်း၊ သဒ္ဓါ၊ အလှူခံအားဖြင့် အကြောင်းသုံးပါး ညီမှ ကုသိုလ်ဖြစ်သည်။ သင်တို့အား သဒ္ဓါလည်းရှိပြီ၊ လှူဘွယ်ပစ္စည်းလည်းရှိပြီ၊ ငါဆရာလည်း အလှူခံဖြစ်ခဲ့၏။ ငါ အလှူမခံလျှင် သင်တို့သည် ကုသိုလ်မှအပ လွင့်စင်ကုန်လတ္တံ့။ သင်တို့၏ပစ္စည်းဖြင့် အလိုမရှိသော်လည်း သင်တို့အား သနားသောအားဖြင့် အလှူခံရဦးတော့မည်ဟုဆို၍ များစွာသောပစ္စည်းတို့ကို ခံယူ၏။ ထိုရဟန်း၏ ထိုသို့ သဘောရှိသော မျက်မှောင် တရှုံ့ရှုံ့ပြုခြင်း၊ အံ့ဩဘွယ်ပြုခြင်းသည် ပစ္စယပဋိသေဝနကုဟနာမည်၏။

ယုတ်မာသောအလိုဆိုးရှိ၍ ဈာန်ရပုဂ္ဂိုလ်၊ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်ဟု မှတ်ထင်စရာ စကားဖြင့် အံ့ဩဘွယ်ပြုခြင်းသည်၊ ဝါ- သူတပါးကိုပြောသကဲ့သို့ မိမိနှင့်နီးအောင် ပြောခြင်းသည် သာမန္တဇပုနကုဟနာမည်၏။ နိဒ္ဒေသဉ္စဟောပုံကား-အချို့သော ရဟန်းသည် ယုတ်မာသောအလိုဆိုးရှိ၍ လူအပေါင်း ချီးမွမ်းလတ္တံ့ဟု ဈာန်မဂ်ဖိုလ်နှင့်စပ်သောစကားကိုပြောဆို၏။ ဤသို့သော သပိတ်သင်္ကန်းပရိက္ခရာကို ဆောင်သော ရဟန်းသည် အလွန် တန်ခိုးကြီး၏။ ဤမည်သော ဆရာ၏တပည့်သည်၊ ဤမည်သောကျောင်း၌နေသောရဟန်းသည် အလွန် တန်ခိုးကြီး၏-စသည်ဖြင့် ပြောဆို၏။ တနည်းကား စက်ဆုပ်ဘွယ် မြှင့်တူသော

အလိုဆိုးဖြင့် ကိုယ်နှုတ်ကို လွန်စွာ စောင့်စည်း၍ အလွန်မျက်မှောင်ကြုတ်ခြင်း၊ အံ့ဩစေခြင်း၊ အပြောကြီးခြင်းတို့ဖြင့် မိမိစကားအရ သူတကာချီးမွမ်းနိုင်အောင် ဤရဟန်းသည် ဤမျှသမာပတ်ရ၏ စသည်ဖြင့် နက်နဲနဲကွယ်သောစကားတို့ကို ပြောဆို၏။ ထိုရဟန်း၏ ထိုသို့သဘောရှိသော မျက်မှောင်ရှုံ့ခြင်း၊ အံ့ဩဘွယ်ပြုခြင်းသည် သာမန္တဇပ္ပနကုဟနာမည်၏။

ယုတ်မာသောအလိုဆိုးရှိ၍ ချီးမွမ်းအောင် ပြုအပ်သော ဣရိယာပုထ်ဖြင့် အံ့ဩဘွယ်ပြုခြင်းသည် ဣရိယာပထသန္နိဿိတကုဟနာမည်၏။ နိဒ္ဒေသဉ္စဟောပုံကား— အချို့သော ရဟန်းသည် ဤသို့ပြုလျှင် လူအများ ချီးမွမ်းလတ္တံ့ဟု သွားခြင်း၊ အိပ်ခြင်းစသော ဣရိယာပုထ်ကို ကောင်းစွာပြုပြင်၍ထား၏။ ပုဂ္ဂိုလ်ထူးဟူ၍ သိကြပါစေဟု တောင့်တလျက် ဖြည်းဖြည်းစွာသွားခြင်း စသည်ကို ပြု၏။ သမာပတ်ဖြင့်တည်ကြည်ဟန်သွားခြင်းစသည်ကို ပြု၏။ အထင်အရှား အများမြင်လောက်ရာ၌ ဈာန်ဝင်စားနေသကဲ့သို့ မှိန်မှိန်ကုပ်ကုပ် ရှုခြင်းကို ပြု၏။ ထိုရဟန်း၏ ထိုသို့သဘောရှိသော ဣရိယာပုထ်ကိုထားခြင်း၊ မျက်မှောင်ရှုံ့ခြင်း၊ အံ့ဩဘွယ်ပြုခြင်းသည် ဣရိယာပထသန္နိဿိတကုဟနာမည်၏။

ပစ္စည်းလာဘ်ရလို၍ မြှောက်ပင့်၍ ပြောခြင်းစသည်တို့သည် လပနာ
လပနာ ၁၃-ပါး မည်၏။ များသောအပြားရှိ၏။ တင်ကြို၍ဆိုခြင်းသည် အာလပနာ
 မည်၏။ ကျောင်းသို့ရောက်လာသော ဒါယကာကို ဘာကိစ္စ လာသလဲ၊ ပင့်ဘိတ်ရန်လာသလား၊ သွားနှင့်ကြ၊ ငါကြွလာခဲ့မည်ဟု တင်ကြို၍ဆို၏။ တနည်း— မိမိကိုယ်ကို မြှောက်၍ဆိုခြင်းသည် အာလပနာမည်၏။ ငါသည် ဤမည်သော ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်၏။ ဤမည်သော မင်း၊ အမတ် စသည်တို့သည် ငါ့ကို အလွန်ကြည်ညို၏ စသည်ဖြင့် မိမိကိုယ်ကို မြှောက်၍ဆို၏။

မေးလျှောက်မှ ဤသို့သောစကားကိုဆိုခြင်းသည် လပနာမည်၏။

ဒါယကာတို့နှင့် ဆန့်ကျင်မည်ကိုကြောက်၍ အလိုက်သင့် အခွင့်ပေးကာ ပေးကာ ကောင်းစွာဆိုခြင်းသည် သလ္လပနာမည်၏။

သူကြွယ်ကြီး၊ အလှူရှင်ကြီး၊ မင်းကတော်ကြီး— စသည်ဖြင့် မြှောက်ပင့်၍ ဆိုခြင်းသည် ဥလ္လပနာမည်၏။

ခပ်သိမ်းသောအဘို့အားဖြင့် လွန်စွာမြှောက်ပင့်၍ဆိုခြင်းသည် သမုလ္လပနာမည်၏။

ဆင့်ကာ၊ ဆင့်ကာရစ်၍ဆိုခြင်းသည် ဥန္တဟနာမည်၏။ ဒါယကာတို့၊ ရှေးအခါ ဤသို့သောအချိန်၌ ကောက်ဦး၊ ပဲဦး လှူကြသည်၊ ယခု မလှူကြတော့ပြီလော— စသည်ဖြင့် လှူပါမည်ဟု ဝန်မခံမခြင်း ဆင့်ကာဆင့်ကာ ရစ်သည်။ တနည်း— ဖြေပြောသူကို ရစ်ပတ်၍ ဆိုခြင်းသည် ဥန္တဟနာမည်၏။ ကြံချောင်းကိုင်လာသူကို ဤကြံချောင်း အဘယ်က ယူခဲ့သနည်း—ဟု ရစ်၏။ ကြံခင်းက ယူခဲ့သည်ဟု ဖြေလတ်သော် ချိုရဲ့လား—ဟု ရစ်ပြန်၏။ စုတ်ကြည့်မှသိမည်ဟု ဖြေပြန်သော် “ကြံလှူစမ်းပါ” ဟူ၍တော့ရဟန်းများ မပြောကောင်းဟု ရစ်ပြန်၏။ ဤသို့ဖြေပြောသူကို ရစ်ပတ်၍ပြောဆိုလေသည်။

ခပ်သိမ်းသောအဘို့အားဖြင့် လွန်စွာရစ်ပတ်၍ဆိုခြင်းသည် သမုန္တဟနာ မည်၏။ ချီးကျူး၍ပြုခြင်းသည် ဥက္ကာစနာမည်၏။ ဤဒါယကာသည် ငါ့ကိုဘယ်အခါမှ မမေ့၊ လှူစရာရှိလျှင် ငါ့အားသာလှူသည် စသည်ဖြင့် ပြောဆိုသည်။

တေလကန္တရိကာ
၀တ္ထု

ရဟန်းနှစ်ပါးသည် ရွာငယ်တခု ဆွမ်းစားကျောင်း၌ထိုင်၍ သတို့သမီးတယောက်ကိုခေါ်လိုက်၏။ ရောက်လာသောအခါ အဘယ်သူ၏သမီးနည်းဟု တပါးက မေး၏။ တေလကန္တရိကာမည်သောဒါယိကာမကြီး၏သမီးဖြစ်သည်။ ထိုဒါယိကာမကြီးသည်အကျွန်ုပ်အပေါ်၌ အလွန်သဒ္ဓါတရားကောင်းသည်။ ထောပတ်လှူလျှင် တအိုးလုံး လှူလေ့ရှိသည်။ ဤသတို့သမီးလည်း သူ့မိခင်ကဲ့သို့ တဖြတ်ထည်းပါဘဲဟု ချီးကျူးသတတ်။

ခပ်သိမ်းသောအဘို့အားဖြင့် အဖန်ဖန်ချီးကျူး၍ပြခြင်းသည် သမုတ္တာစနာမည်၏။ မှန်သောအတိုင်း တရားအတိုင်းကိုမငဲ့မူ၍ ချစ်ခင်အောင် အဖန်ဖန် များစွာဆိုခြင်းသည် အနုပ္ပိယဘာဏိတာမည်၏။

မိမိကိုယ်ကို များစွာနှိမ့်ချ၍ ခင်ဗျား၊ ကျုပ်၊ ဟုတ်ကဲ့-စသည်ဖြင့် အောက်ကျစွာ ဆိုခြင်းသည် စာတုကမျတာ မည်၏။

ပဲနောက်ဟင်းအလား အမှားများစွာဆိုခြင်းသည် မုဂ္ဂသုပျတာမည်၏။ ပဲနောက်ချက်လျှင် မဖောက်ပြန်သော၊ ဝါ-မကျက်သော ပကတိပဲနောက်နည်း၏။ ဖောက်ပြန်၍ကျက်သော ဝိကတိပဲနောက်များ၏။ ထိုအတူ တကာ၊ တကာမကျေနပ်အောင် ပကတိအမှန်နည်း၍ ဝိကတိအမှားများစွာဆိုသောစကားသည် ပဲနောက်ဟင်းနှင့် တူသော စကားမည်၏။

သတို့သားငယ်တို့ကို အထိန်းကဲ့သို့ ရင်ခွင်ဖြင့်၎င်း၊ ပခုံးဖြင့်၎င်း ချိပိုးခြင်းသည် ပါရိဘဠုတမည်၏။

နိမိတ္တကတော
၆-ပါး

နိမိတ်ပြု၍ အသက်မွေးသူသည် နိမိတ္တက မည်၏။ ထိုသူ၏ဖြစ်ကြောင်း အမူအရာသည် နေမိတ္တကတော မည်၏။ ပစ္စည်းလတ်ရလို့၍ နိမိတ်ပြုခြင်း၊ အလိုပြုခြင်းစသည်ဖြင့် များသော အပြားရှိ၏။ ။အမှတ်သညာကို ဖြစ်စေသော ကာယကံ၊ ဝစီကံသည် နိမိတ္တမည်၏။ ပစ္စည်းလူရန် အမှတ်ရနေအောင် ပြုမှု ပြောမှုဖြစ်သည်။

စားသောက်ဘွယ်ယူသွားသည်ကိုမြင်၍ “စားသောက်ဘွယ် ရခဲ့ကြသလား”စသည်ဖြင့် နိမိတ်ကိုပြုခြင်းသည် နိမိတ္တကမ္မမည်၏။

မိမိ၏အလိုကိုပြုခြင်းသည် ဩဘာသမည်၏။ ရဟန်းတို့အား ရှားပါးလှသည် စသည်ဖြင့် ပစ္စည်းနှင့်စပ်သောစကားဖြစ်သည်။

အလိုပြုခြင်းကိုပြုခြင်းသည် ဩဘာသကမ္မမည်၏။ နွားငယ်သက်သက် ကျောင်းသော သူငယ်တို့ကို ဤနွားငယ်တို့သည် နို့စို့သလော၊ ရက်တက် သောက်သလောဟု မေး၏။ နို့စို့သည်ဟု ဆိုသတ်သော် နို့စို့သည်မဟုတ်။ အကယ်၍ နို့စို့လျှင် ရဟန်းတို့လည်း နွားနို့ရကုန်ရာ၏။...ဤသို့စသောနည်းဖြင့် ထိုသူငယ်တို့ကို မိဘတို့ထံ ပြောစေခြင်းဖြင့် လာလှူအောင်ပြုခြင်းဖြစ်၏။ လိုအပ်သောပစ္စည်းသို့ နီးကပ်အောင်ဆိုခြင်းသည် သာမန္တဇပွနမည်၏။

ကုလူပကဝတ္ထု၊

ကုလူပက ရဟန်းကြီးတပါးသည် ဆွမ်းစားလို၍ အိမ်တအိမ်သို့ ဝင်ထိုင်၏။ ထိုရဟန်းကိုမြင်လျှင် မလှူချင်သော အိမ်ရှင်မသည် ဆန်မရှိဟုဆို၍ ဆန်ရှာဟန်ဖြင့် အနီးအနား အိမ်တအိမ်သို့ဆင်း သွား၏။ ရဟန်းကလည်း အခန်းတွင်းငင်၍ ကြည့်ရှုလတ်သော် ကြံချောင်း၊ ထန်းလျက်၊ ငါးခြောက်ပြား အဖက်နှင့် ဆန်ခွက်၊ ထောပတ်အိုးတို့ကိုမြင်ပြီးလျှင် အသားထွက်၍ထိုင် နေ၏။ အိမ်ရှင်မသည် ဆန်တို့ကိုမရခဲ့ဟုဆို၍ ပြန်လာသောအခါ ဒါယိကာမကြီး၊ ယနေ့ ငါ့အား ဆွမ်းမပြည့်စုံလတ္တံ့ဟု စောစောကပင် နိမိတ်မြင်ခဲ့ပေသည်ဟု ဆို၏။ အဘယ် သို့သော နိမိတ်ပါနည်းဟုမေးလတ်သော် အခန်းတံခါးထောင့်အနီး ကြံချောင်းကြီးအနေ မြွေကြီးတကောင်ကိုမြင်ခဲ့၏။ မြွေကိုပစ်ခတ်စရာ ရှာသောအခါ ခွက်ထဲက ထန်းလျက်ခဲ လောက် ကျောက်ခဲကိုရ၏။ ကျောက်ခဲဖြင့်ပစ်သောအခါ ခြင်းတောင်းထဲက ငါးခြောက် ပြားမျှ ပါးပျဉ်းကြီးထောင်ပြန်။ မြွေသည် ကျောက်ခဲကိုကိုက်လိုသဖြင့် အိုးထဲကဆန်စေ့ အလား ဖြူဖွေးသောသွားတို့ကိုမြင်ရအောင် ပေါ်လွင်စေ၏။ အမျက်တရှူးရှူးထွက်သည့် အတွက် အိုးထဲကထောပတ်အသွေး၊ အဆိပ်နှင့်ရောသောတံထွေးတွေ သူ့ခံတွင်းမှထွက် လာသည်ကို မြင်ခဲ့ရသည်ဟုဆို၏။ အိမ်ကြီးရှင်မသည် ဦးပြည်း ရဟန်းကို ငါလှည့်စား၍ မရလေတကားဟု ကြံချောင်းလှူ၍ ထောပတ်၊ ထန်းလျက်၊ ငါးခြောက်ပြား အဖက်နှင့် ဆွမ်းချက်၍ အားလုံးကပ်လှူရလေ၏။ ဤသို့ ပစ္စည်းထံနီးကပ်အောင်ပြု၍ ပြောခြင်းသည် သာမန္တဇပုနမည်၏။

လိုအပ်သောလာဘ်ရအောင် သွယ်ဝိုက်၍ သိုင်းဝိုင်း၍ လှည့်ပတ်၍ပြောခြင်းသည် ပရိ ကထာမည်၏။

နိဗ္ဗေသိကတဘဝ-ပါး ပစ္စည်းလာဘ်ရလို၍ဆဲရေးခြင်းစသည်ကို ပြုခြင်းသည် နိဗ္ဗေသိကတဘဝ မည်၏။ “နိဗ္ဗေသေတီတိ နိဗ္ဗေသိကော”- ကိုယ်နယ်ဆီကို ဝါးခြမ်းစိတ်ဖြင့် ခြစ်ပစ်သကဲ့သို့ သူတပါး၏ဂုဏ်ကို ခြစ်ပစ်သော သူသည် နိဗ္ဗေသိကမည်၏။ ဝါ-နံ့သာကိုကြိတ်ချေ၍ အနံ့ရှာသကဲ့သို့ သူတပါး၏ဂုဏ်ကို ကြိတ်ချေ၍ လာဘ်ရှာသောသူသည် နိဗ္ဗေသိကမည်၏။ ထိုသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းစကားသည် နိဗ္ဗေသိကတဘဝ မည်၏။ များသောအပြားရှိ၏။ ။ကြောက်၍ လှူအောင် ဆဲရေးခြင်း ဆယ်ပါးဖြင့် ဆဲခြင်းသည် အက္ကောသနာ မည်၏။

ထိုအတူ နှိပ်စက်၍ဆိုခြင်းသည် ဝဟ္မနာမည်၏။
 သဒ္ဓါတရားနည်းသူ စသည်ဖြင့် အပြစ်တင်ခြင်းသည် ဂရဟနာမည်၏။
 ဤအလှူ၌ ဤသူကို မပြောကြနှင့် ဟု ပယ်ထုတ်သောစကားကိုဆိုခြင်းသည် ဥက္ခေပနာ မည်၏။ တနည်း-မလှူသောသူကို-ဪ အလှူရှင်ပေတကား ဟု ချီ၍ မြှောက်၍ ဆောင့်ချကာ ဆိုခြင်းသည် ဥက္ခေပနာမည်၏။
 ခပ်သိမ်းသောအဘို့အားဖြင့် ကျိုးကြောင်းပြု၍ ပယ်ထုတ်သောစကားကို ဆိုခြင်းသည် သမုက္ခေပနာမည်၏။ တနည်း-မလှူသောသူကို အို အလှူရှင် သဒ္ဓါတုံးကြီး- စသည်ဖြင့် လွန်စွာ ချီမြှောက် ဆောင့်ချကာဆိုခြင်းသည် သမုက္ခေပနာ မည်၏။
 ဤသူ လူဖြစ်ကျိုးမနပ်၊ အဟောင်းစားသည် ဟု ပြက်ရယ်ဆိုခြင်းသည် ဒိပနာ မည်၏။

ဤသူကို မလှူသူ ဟု အဘယ့်ကြောင့် ဆိုကြသနည်း၊ အလှူခံလာတိုင်း လစ်လပ်သည် မရှိ၊ နတ္ထိကို လှူ၏ ဟု လွန်စွာ ပြက်ရယ်ဆိုခြင်းသည် သံခိပနာ မည်၏။

မလှူသောသူ၏အဖြစ်၊ ကျေးဇူးမရှိသောသူ၏ အဖြစ်သို့ရောက်အောင် စေးနဲသည်၊ လူဖြစ်ကျိုးမနပ်-စသည်ဖြင့် ဆိုခြင်းသည် ပါပနာမည်၏။

ခပ်သိမ်းသောအဘို့အားဖြင့် ရောက်အောင်ဆိုခြင်းသည် သမ္မာပနာ မည်၏။

ဤသို့ပြောဆိုလျှင် ကြောက်၍ ရှက်၍ ငါ့အား လှူလတ္တံ့ဟု တအိမ်မှ တအိမ်၊ တရွာမှ တရွာ ကျေးဇူးမဲ့ဆောင်၍ ပြောဆိုခြင်းသည် အဝဏ္ဏဟာရိတာ မည်၏။

မျက်မှောက် ချိုသာ ကွယ်ရာအပြစ် ပြောခြင်းသည် ပရိဋ္ဌိကမံသိကတမည်၏၊ မျက်နှာချင်း မဆိုင်ဝံ့၍ နောက်မှ ကျောက်ကုန်းသားကို ဖဲ့စားသည်နှင့်တူသောစကား— ဟူလို။

လာဘနိဇိဂိသနတာ။

“ပစ္စည်းလာဘ်ရလို၍ တအိမ်မှရသော အာမိသ အနည်းငယ်ကို တအိမ်သို့ဆောင်ပို့လျက် အမြတ် ရအောင် လာဘ်ရှာခြင်းသည် လာဘေန လာဘနိ ဇိဂိသနတာမည်၏။

အမြတ်ရှာသော
ဝတ္ထု၊

ရဟန်း တဦးသည် ဆွမ်းခံ သွားရာတွင် ရှေးဦးစွာ တအိမ်၌ အာမိသ အနည်းငယ်ရခဲ့၏။ ထိုအာမိသကို နောက်တအိမ်၌ သတို့သားတို့အား ပေး၏။ နောက်အိမ်၌ ရပြန်သော အာမိသ အနည်းငယ်ကို နောက်တအိမ် ပေးပြန်၏။ ဤနည်းဖြင့် ရတိုင်း နောက်နောက်အိမ်ပေး၍ နောက်တအိမ်၌ နို့ယာဂဆွမ်း အဘိုးတန်ကို ရသောအခါ ကျောင်းသို့ပြန်ကြသွားသတတ်၊ ဤသို့လာဘ်မျှော်၍ လာဘ်ရှာပုံကို ဤနေရာ၌ သိအပ်၏။

တိရစ္ဆာနဝိဇ္ဇာ

ဤအာဇီဝပါရိသုဒ္ဓိသီလပြရာ၌ အာဒိသဒ္ဓါဖြင့် ယူအပ်သော ပါပ မေ့တို့ကား— မြဟ္မဇာလသုတ်၌ ဟောသော မဂ်ဖိုလ်၏ ဘီလာ အတတ်ဖြစ်သော တိရစ္ဆာနဝိဇ္ဇာတို့ဖြစ်ကုန်၏။ “အင်္ဂံ၊ လက်ခြေ

အင်္ဂါအကျိုးအပြစ်ဟောသော အတတ်။ နိမိတ္တံ၊ နိမိတ်ဘတ်သောကျမ်း။ ဥပ္ပါတံ၊ ဥက္ကာပုံ ခြင်း၊ မြေလှုပ်ခြင်းစသည်နှင့်စပ်သောအတတ်။ သုပိနံ၊ အိပ်မက်တိတ္ထုကျမ်း။ လက္ခဏံ၊ မိန်းမ ယောက်ျားတို့၏ လက္ခဏာဟောသောကျမ်း။ မူသိကန္တိန္ဒံ၊ အငတ်ကြွက်ခဲခြင်းအကျိုးအပြစ် ဟောသောကျမ်း။ အဂ္ဂိဟောမံ၊ ဤမည်သောမီးဖြင့် ပူဇော်လျှင် ဤမည်သောအကျိုးဖြစ်သည် ဟု ယဇ်ပူဇော်ခြင်းအတတ်။ ဒဗ္ဗိဟောမံ၊ ဤမည်သောယောင်းမဖြင့် ပူဇော်လျှင် ဤမည် သော အကျိုးဖြစ်သည်ဟု ယောင်းမယဇ်ပူဇော်ခြင်းအတတ်။” ဤသို့စသည်ဖြင့် တိရစ္ဆာန ဝိဇ္ဇာတို့သည်လည်း များပြားကုန်၏။

ဤသို့လျှင် သိက္ခာပုဒ်ခြောက်ခု လွန်ကျူးခြင်းဖြင့်၎င်း၊ ကုဟနာ၊ လပနာ၊ နေမိတ္တက တာ၊ နိပ္ပေသိကတာ၊ လာဘနိဇိဂိသနတာတို့ဖြင့်၎င်း၊ တိရစ္ဆာနဝိဇ္ဇာတို့ဖြင့်၎င်း အသက် မွေးခြင်းသည် မိစ္ဆာဇီဝမည်၏။ မိစ္ဆာဇီဝအားလုံးမှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်းသည်၊ ဝါ-အသက်မွေး ကြောင်း ပစ္စည်းရှာသောလုံ့လ၏ စင်ကြယ်ခြင်းသည် အာဇီဝပါရိသုဒ္ဓိသီလမည်၏။

ပစ္စယသန္တိသီတသီလအကျယ်

သင့်သောအကြောင်းအားဖြင့်ပညာဖြင့်ဆင်ခြင်၍သင်္ကန်းကိုမှီဝဲပါ

သင်္ကန်း ။ ၁-အအေးကိုပယ်ဖျောက်ရုံငှါသာလျှင် သင်္ကန်းကို မှီဝဲပါ၏။

၂-မီးပူကို ပယ်ဖျောက်ရုံငှါသာလျှင်သင်္ကန်းကိုမှီဝဲပါ၏။ ၃-မှက်၊ ခြင်၊ ယင်၊ လေ၊ နေပူ၊ မြွေ၊ ကင်းသန်းတို့၏ အတွေ့တို့ကို ပယ်ဖျောက်ရုံငှါသာလျှင် သင်္ကန်းကို မှီဝဲပါ၏။ ၄-ဟိရိဂုဏ်ကို ဖျက်ဆီးတတ်သော အင်္ဂါကြီးငယ်ကို ဖုံးလွှမ်းခြင်း အကျိုးငှါသာလျှင် သင်္ကန်းကို မှီဝဲပါ၏။ ဤသို့ဆင်ခြင်၍ သင်္ကန်းကို သုံးဆောင်အပ်၏။

ဤ၌ အအေးကို ပယ်ဖျောက်ရုံငှါစသည်ဖြင့်ဆိုအင်သော ဆင်ခြင်ခြင်းသည် ယောနိသောပဋိသန္ခါမည်၏။ သင့်သောအကြောင်းအားဖြင့် ပညာဖြင့် ဆင်ခြင်သည်မည်၏။ ဤ၌ ဆင်ခြင်ခြင်းကို ပစ္စည်းသုံးဆောင်သောကာလဖြင့်ဆိုသော်လည်း ဓာတုအစွမ်းဖြင့်၎င်း၊ ပဋိကူလအစွမ်းဖြင့်၎င်း ဆင်ခြင်ခြင်းဖြင့် ပစ္စယသန္တိသီတသီလ စင်ကြယ်၏ဟု အပရေဆရာ၊ ဧကေဆရာတို့ဆိုကုန်၏။ ကေစိတို့ကား-ပျက်၏ဟု ဆိုကုန်၏။ စူးစမ်းအပ်၏။ သင်းပိုင် စသောသင်္ကန်းတို့ကို ဝတ်ခြင်း၊ ရံခြင်းတို့သည် သင်္ကန်း မှီဝဲသည်မည်၏။ ခင်းအိပ်ခြင်း၊ ထိုင်ခြင်း၊ စီဝရကုဋ်ပြုခြင်း စသော သုံးဆောင်ခြင်းတို့လည်း သင်္ကန်း မှီဝဲခြင်းပင်တည်း။

ယာဝဒေဝသဒ္ဓါဖြင့် အကျိုးကို ပိုင်းခြား၍ပြ၏။ သင်္ကန်းမှီဝဲခြင်းသည် အအေးပယ်ဖျောက်ရုံစသော အကျိုးသာရှိသည်။ တင့်တယ်ခြင်း၊ တန်ဆာဆင်ခြင်းစသော အကျိုးမရှိဟု ပိုင်းခြား၏။ အရွယ်ရှိသော မြို့သားတို့သာ တင့်တယ်ခြင်းငှါ၎င်း၊ ပြည့်တန်ဆာမတို့သာ တန်ဆာဆင်ခြင်းငှါ၎င်း အဘတ် ဝတ်လေ့ရှိကုန်၏။ ရဟန်းကား ထိုအကျိုးအတွက် ဝတ်သည်မဟုတ်။ ။ အဇ္ဈတ္တဓာတ်ဖောက်ပြန်ခြင်း၊ ဗဟိဒ္ဓဥတုဖောက်ပြန်ခြင်း၊ ဆောင်းတွင်းဆီးနှင်းကျခြင်းစသည်တို့ကြောင့်ဖြစ်သော အအေးဟူသမျှသည် သီတမည်၏။ အအေးနှိပ်စက်လျှင်ကိုယ်တွင်း၌ ရောဂါဖြစ်တတ်သည်။ စိတ်ပြန့်လွင့်တတ်သည်။ ရဟန်းတရား အားမထုတ်နိုင်၊ ထို့ကြောင့် ထိုအခါမျိုး၌ အအေးကိုပယ်ဖျောက်ရုံငှါသာလျှင် သင်္ကန်းကိုမှီဝဲပါ၏။ တင့်တယ်ခြင်း၊ တန်ဆာဆင်ခြင်းငှါမဟုတ်ပါဟု ဆင်ခြင်အပ်၏။

တောမီးလောင်ခြင်းစသည်တို့ကြောင့်ဖြစ်သော မီးပူသည် ဥဏှမည်၏။ အပူနှိပ်စက်လျှင်လည်း ရှေးအဟူ ရဟန်းတရားအားမထုတ်နိုင်၊ ထို့ကြောင့် မီးပူကို ပယ်ဖျောက်ရုံငှါသာလျှင် သင်္ကန်းကိုမှီဝဲပါ၏။ တင့်တယ်ခြင်း၊ တန်ဆာဆင်ခြင်းငှါ မဟုတ်ပါဟု ဆင်ခြင်အပ်၏။

ကိုက်ခဲတတ်သောမှက်သည် ခုံသမည်၏။ ခြင်သည် မကသမည်၏။ မြွေရှိ မရှိအလုံးစုံသောလေသည် ဝါတမည်၏။ နေပူသည် အာတပမည်၏။ (မီးပူကို ဥဏှဖြင့်ယူပြီးပြီ။) မြွေ၊ ကင်းသန်း-စသော ကျောက်ရှည်မျိုးသည် သရိသံပမည်၏။ ထို မှက်စသည်တို့၏ ကိုက်သောအတွေ့၊ ထိသောအတွေ့နှစ်ပါးသည် သမ္ဗဿမည်၏။ မြွေကား ဒဠဝိသ-ကိုက်မှ အဆိပ်တက်သောမြွေ၊ ဗုဠဝိသ-ထိရုံဖြင့် အဆိပ်တက်သောမြွေ၊ ဒိဠဝိသ-မြင်ရုံဖြင့် အဆိပ်တက်သောမြွေ-ဟု သုံးမျိုးရှိသော်လည်း ဤ၌ ရှေးနှစ်မျိုးကိုသာယူသည်။ သမ္ဗဿနှစ်ပါး နှိပ်စက်လျှင်လည်း တရားအားမထုတ်နိုင်၊ သင်္ကန်းဝတ်ရုံထားလျှင် သမ္ဗဿနှစ်ပါး မနှိပ်စက်၊ ထို့

ကြောင့် ထိုနေရာမျိုး၌-မှတ်,ခြင်,ယင် လေ,နေပူ,မြေ,ကင်းသန်းတို့၏ အတွေ့ကို ပယ်
ဖျောက်ရုံငှါသာလျှင် သင်္ကန်းကို မှီဝဲပါ၏။ တင့်တယ်ခြင်း, တန်ဆာဆင်ခြင်းငှါမဟုတ်ပါဟု
ဆင်ခြင်အပ်၏။

.ယာဝဒေဝ တဖန်ဆိုခြင်းကား-မြသောအကျိုး ပြခြင်းဖြစ်၏။ တပါးသော အကျိုးတို့
ကား ရံခါသာ-ဧကန်မဟုတ်။ ဤဆိုလတ္တံ့ သောအကျိုးကား အခါခပ်သိမ်း အမြဲဧကန်စင်
စစ်ဟူလိုရှက်ခြင်းဂုဏ်သည် ဟိရိမည်၏။ ဟိရိဂုဏ်ကို ဖျက်ဆီးတတ်သော အင်္ဂါကြီးငယ်
သည် ကောပိနမည်၏။ ထိုအင်္ဂါကြီးငယ်ပေါ်နေလျှင် အရှက်မရှိသောသူဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့်
အခါမရွေး, နေရာမရွေး- ဟိရိဂုဏ်ကို ဖျက်ဆီးတတ်သော အင်္ဂါကြီးငယ်ကို ဖုံး
လွှမ်းခြင်း အကျိုးငှါသာလျှင် သင်္ကန်းကိုမှီဝဲပါ၏။ တင့်တယ်ခြင်း, တန်ဆာဆင်ခြင်းငှါ
မဟုတ်ပါဟု ဆင်ခြင်အပ်၏။

သင့်သောအကြောင်းအားဖြင့် ပညာဖြင့်ဆင်ခြင်၍ ဆွမ်းအစရှိသော
ဆွမ်း အာဟာရကို မှီဝဲပါ၏။ ၁- ရွာသူသားငယ်တို့ကဲ့သို့ မြူးတူးပျော်ပါး
ကစားခြင်းငှါ မမှီဝဲပါ။ ၂-လက်ဝှေ့လက်ပမ်းသည် စသည်တို့ကဲ့သို့
အားဟူသော မာန်ယစ်ခြင်းငှါ မမှီဝဲပါ။ ၃-နန်းတွင်းသူ ပြည့်တန်ဆာမတို့ကဲ့သို့ အင်္ဂါကြီး
ငယ် ပြည့်ဖြိုးခြင်းငှါ မမှီဝဲပါ။ ၄-ကျွမ်းသမား ကချေသည်တို့ကဲ့သို့ အရေအဆင်းလှပ
တင့်တယ်ခြင်းငှါ မမှီဝဲပါ။ ၅-ဤရူပကာယ၏ တည်ရုံငှါသာလျှင် ဆွမ်းအစရှိသော
အာဟာရကို မှီဝဲပါ၏။ ၆-မျှတရုံငှါသာလျှင် ဆွမ်း အစရှိသော အာဟာရကိုမှီဝဲပါ၏။
၇-ပင်ပန်းခြင်း ငြိမ်းရုံငှါသာလျှင် ဆွမ်းအစရှိသော အာဟာရကိုမှီဝဲပါ၏။ ၈-သာသန
ဗြဟ္မစရိယ, မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယနှစ်ပါး ချီးမြှောက်ရုံငှါသာလျှင် ဆွမ်းအစရှိသော အာဟာ
ရကိုမှီဝဲပါ၏။ ၉-ဤသို့ ဆွမ်းကိုမှီဝဲသဖြင့် အဟောင်းဖြစ်သော ဆင်းရဲဝေဒနာကိုလည်း
ပယ်ဖျောက်အံ့။ ၁၀-အသစ်ဖြစ်သော ဆင်းရဲဝေဒနာကိုလည်း မဖြစ်စေအံ့။ ၁၁-ငါ့အား
မျှတခြင်းသည်၎င်း၊ ၁၂-အပြစ်မရှိခြင်းသည်၎င်း၊ ၁၃-ချမ်းသာစွာနေရခြင်းသည်၎င်း
ဖြစ်လတ္တံ့။ ဤသို့နှလုံးပြု၍ ဆွမ်းအစရှိသော အာဟာရကို မှီဝဲပါ၏။ ဤသို့ဆင်ခြင်၍ ဆွမ်းကို
သုံးဆောင်အပ်၏။

ဤ၌ မျှီအပ်သောအာဟာရဟူသမျှသည် ပိဏ္ဍပါတ်မည်၏။ ထိုပိဏ္ဍပါတ်ကို ရွာသူ
သားငယ်စသည်တို့သည် (ဒဝါယ) မြူးတူးလို၍ မှီဝဲကုန်၏။ (အခြား၌လျင်စွာပြုခြင်း-ဒဝါ၊
ဤ၌မြူးတူးခြင်း-ဒဝါ) လက်ဝှေ့ လက်ပမ်းသည် စသည်တို့သည် (မဒါယ) မာန်ယစ်လို၍၊
နန်းတွင်းသူ ပြည့်တန်ဆာမစသည်တို့သည် (မဏ္ဍနာယ) တန်ဆာဆင်လို၍၊ ဝါ-အင်္ဂါ
ကြီးငယ်ပြည့်ဖြိုးစေလို၍, ကျွမ်းသမား ကချေသည် စသည်တို့သည် (ဝိဘူသနာယ) တင့်
တယ်လို၍၊ ဝါ-ကြည်လင်သောအရေအဆင်းဖြစ်စေလို၍ မှီဝဲကုန်၏။ မာန်ယစ်ခြင်း၌ ခွန်
အားကိုမှီ၍ဖြစ်သော မာန်ယစ်ခြင်းသည် ဗလမဒ မည်၏။ ခွန်အားကြီးလို၍ မှီဝဲကုန်၏
ဟူလို၊ ငါယောကျ်ားဟုဖြစ်သောမာနသည် ပေါရိသမဒမည်၏။ ကေစိတို့ကား-မသူ
တော်တရား မှီဝဲနိုင်ခြင်းကိုမှီ၍ဖြစ်သောမာနသည်၎င်း, ရာဂသည်၎င်း ပေါရိသမဒမည်၏ဟု
ဆိုကုန်၏။ ပုရိသမာန်တိုးပွားအောင် မှီဝဲကုန်၏ဟူလို။

ဤလေးခုတို့တွင် ဒဝသည် မောဟ၏အကြောင်း၊ မဒသည် ဒေါသ၏အကြောင်း၊ မဏ္ဍ
န,ဝိဘူသနသည် ရာဂ၏အကြောင်းဖြစ်၏။ တနည်း-ဒဝ,မဒ-နှစ်ခုသည် မိမိ၏သံယော

ဇဉ်ဖြစ်ကြောင်း၊ မဏ္ဍန,ဝိဘူသနနှင့်ခုသည် မိမိ၏၎င်း, သူတပါး၏၎င်း သံယောဇဉ်ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်၏။ ။တနည်း—လေးခုလုံးသည် မိစ္ဆာပဋိပတ်၏အကြောင်း၊ ကာမဂုဏ်၌ တဏှာကပ်ငြိခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့ကိုပယ်ခြင်းငှါ နေဝဒေါယ စသည်ဖြင့်ဟောသည်။

ယာဝဒေဝ-အကျိုးပြုရာ၌ မဟာဘုတ် လေးခုကိုမှီသော ဤရူပကာယ၏ မပြတ်ဖွဲ့၍ တည်ခြင်းသည်၊ ဝါ-ရုပ်ပြုပျက်၍ မကျခြင်းသည် ကာယဌိတိမည်၏။ ထိုအကျိုးငှါ အာဟာရကို မှီဝဲအပ်၏။ ကာယဌိတိအကျိုးငှါ ဆွမ်းစားခြင်းသည် အိမ်အိုကို ပြုမကျအောင် ကျားကန်သည်နှင့်တူ၏။

ဇိဝိတိန္ဒြေမပြတ်စေဘဲ သက်တမ်းကုန်-မျှတစွာတည်ခြင်းသည်၊ ဝါ-အသက်ကောင်းစွာ ဖြစ်ခြင်းသည် ယာပနာမည်၏။ ထိုအကျိုးငှါ မှီဝဲအပ်၏။ ဇိဝိတယာပနာ အကျိုးငှါ ဆွမ်းစားခြင်းသည် ငင်ရိုးကို အလည်သွက်အောင် ဆီထိုးသည်နှင့်တူ၏။ ဤအကျိုးတို့ အလို့ငှါ မှီဝဲပါ၏။ မြူးတူးလို၍မဟုတ်ပါဟုပိုင်းခြားအပ်၏။

[တနည်း—အသက်သည် ဌိတိမည်၏။ဣမဿကာယဿ၊ဤရူပကာယ၏။ဌိတိယာ၊ အသက်ကို။ ယာပနာယ၊ မျှတစွာ ဖြစ်စေခြင်းငှါ....ဤသို့လည်း တဝါကျတည်းယူအပ်၏။]

ဆာလောင်ခြင်းသည် အနာသဘောဖြစ်၏။ ပင်ပန်း၏။ ဝိဟိံသာ မည်၏။ ထိုဆာလောင်နာ ဝိဟိံသာကို(ဥပရတိယာ)ငြိမ်းစေခြင်းငှါ မှီဝဲအပ်၏။ ဝိဟိံသာ-ဥပရတိ အကျိုးငှါ မှီဝဲခြင်းသည် အနာကိုဆေးလိမ်းသည်နှင့်တူ၏။ ပူသောအခါ အအေးဖြင့်,အေးသောအခါ အပူဖြင့်ဆေးကုသည်နှင့်လည်းတူ၏။

သိက္ခာသုံးပါးဖြင့် ရေတွက်အပ်သော အဆုံးအမအားလုံးသည် သာသနဗြဟ္မစရိယမည်၏။ မဂ်လေးပါးသည် မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယမည်၏။ ဆွမ်းစား၍ အားရှိ၍ သိက္ခာသုံးပါးကို အားထုတ်ခြင်းသည် သာသနဗြဟ္မစရိယကိုချီးမြှောက်သည်မည်၏။ ဆွမ်းစား၍ အားရှိ၍ ဘဝခရီးခဲမှလွတ်အောင်ကျင့်ခြင်းသည် မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယကို ချီးမြှောက်သည်မည်၏။ (အနုဂ္ဂဟာယ)ထိုချီးမြှောက်ခြင်းအကျိုးငှါ မှီဝဲအပ်၏။ ဗြဟ္မစရိယအနုဂ္ဂဟအကျိုးငှါမှီဝဲခြင်းသည် ခရီးခဲမှထွက်လို၍ သားငယ်အသားစားသူ, မြစ်မှထွက်လို၍ ဖောင်စီးသူ, သမုဒြာမှထွက်လို၍ လှေသင်္ဘောစီးသူတို့နှင့်တူ၏။မက်မောခြင်း, တွေဝေခြင်းမရှိ၊ အကျိုးပြီးရုံမျှကိုသာ မြှော်ကိုး၍ မှီဝဲခြင်းဖြစ်သည်။ (ဤနည်းဖြင့် စားသူအား ဆွမ်းလုပ်တိုင်း ပါရမီကုသိုလ်တိုးပွားလေ၏။ ဝမ်းမြောက်ဘွယ် အရသာတည်း။)

ဤဆွမ်းမှီဝဲခြင်းဖြင့် မစားမီဆာလောင်သော (ပုရာဏ) ဝေဒနာဟောင်း ကိုလည်း ပယ်ဖျောက်အံ့၊အတိုင်းမသိ စားခြင်းကြောင့် ဖြစ်လတ္တံ့သော(နဝ) ဝေဒနာသစ်ကိုလည်း ပုဏ္ဏားငါးဦးကဲ့သို့ မဖြစ်စေအံ့- ဟု မှီဝဲအပ်၏။ ။အာဟာရဟတ္ထက-လက်ဆွဲပါဦးဟု ဆိုရအောင်စားသောပုဏ္ဏား, အလံသာဠက-ခါးဝတ် ပြန်မဝတ်နိုင်အောင် စားသောပုဏ္ဏား, တတြဝဇ္ဇက-စားရာ၌ လူးလိမ့်နေရအောင်စားသောပုဏ္ဏား, ကာကမာသက-ခံတွင်းဝဆိုက်၍ ကျိုးနှိုက်မှီအောင်စားသော ပုဏ္ဏား, ဘုတ္တဝမိတက-အန်ထွက်အောင် စားသော ပုဏ္ဏား-ဤပုဏ္ဏားငါးဦးကဲ့သို့ မဖြစ်စေရ၊ လူနာဆေးစားသကဲ့သို့ မှီဝဲရသည်။

တနည်း-အလွန်စားခြင်းသည် ပယောဂဝိပတ္တိမည်၏။ သင့်ရုံစားခြင်းသည် ပယောဂသမ္ပတ္တိမည်၏။ ယခုအလွန်စားခြင်း ပယောဂဝိပတ္တိကိုမှီ၍ ရှေးကံဟောင်းကြောင့်ဖြစ်နိုင်သောဝေဒနာသည် ဝေဒနာဟောင်း မည်၏။ ထိုဝေဒနာဟောင်းကိုသင့်ရုံစားခြင်းပယောဂသမ္ပတ္တိဖြင့် ပယ်ဖျောက်အံ့-ဟူ၍၎င်း၊ ယခုမဆင်ခြင်ဘဲ သုံးဆောင်သောကံအပေါင်းကိုမှီ၍ နောင်ဖြစ်နိုင်သောဝေဒနာသည် ဝေဒနာသစ်မည်၏။ ထိုဝေဒနာသစ်ကို ဆင်ခြင်၍ သုံးဆောင်ခြင်းဖြင့် မဖြစ်စေအံ့-ဟူ၍၎င်း မှီဝဲရသည်။ ။ဤပုဒ်တို့ဖြင့် (၁)ဆင်ခြင်၍ သုံးဆောင်သည်ကို ချီးမြှောက်ခြင်းကိုပြ၏။ (၂) အတ္တကိလမထအကျင့်ကို ပယ်ခြင်းကိုပြ၏။ (၃)ဈာန် စသည်ကို ရစေနိုင်သော ကာယသုခကိုမစွန့်ခြင်းကိုပြ၏။

အကြောင်းနှင့်စပ်သောဤကိုယ်၏အသက်ရှည်စွာတည်ခြင်း၊ ဣရိယာပုထ်မပြတ်ဖြစ်ခြင်းတို့သည် (မျှတခြင်း)ယတြာမည်၏။ နှိုင်းချိန်၍သုံးဆောင်လျှင် အသက်၊ ဣရိယာပုထ်အန္တရာယ်မရှိ-မျှတ၏။ ဤမျှတခြင်းသည်လည်း ငါ့အားဖြစ်လတ္တံ့ဟု မှီဝဲအပ်၏။ ဤမှီဝဲခြင်းသည် မတ်တတ်နာသမား ဆေးအမြဲစားသည်နှင့် တူ၏။

မအပ်မရာရှာခြင်း၊ အတိုင်းမသိခံယူခြင်း၊ မဆင်မခြင်သုံးဆောင်ခြင်းတို့မှ ရှောင်ကြဉ်လျှင် ငါ့အား အပြစ်မရှိခြင်း(အနဝဇ္ဇတာ)ဖြစ်လတ္တံ့။ နှိုင်းချိန်၍သုံးဆောင်လျှင် ချမ်းသာစွာနေရခြင်း(ဗာသုဝိဟာရ) ဖြစ်လတ္တံ့။ တနည်း-မသင့်အလွန်စားလျှင် ပျင်းရိခြင်း၊ ထိုင်းမှိုင်းခြင်း၊ ဝမ်းရောင်ခြင်း စသည်ဖြစ်တတ်၏။ ထိုပျင်းရိခြင်းစသည်တို့မှ လွတ်ကင်းလျှင် အပြစ်မရှိခြင်း ဖြစ်လတ္တံ့။ အသင့်နှိုင်းချိန်၍စားလျှင် ကာယဗလဖြစ်တတ်၏။ ကာယဗလဖြစ်လျှင် ချမ်းသာစွာနေရခြင်းဖြစ်လတ္တံ့။ တနည်း-ဝမ်းအပြည့် မစားလျှင် အိပ်ခြင်း၊ လူးလှိမ့်ခြင်း၊ မှိန်းခြင်း-ချမ်းသာတို့ကိုပယ်နိုင်၍ အပြစ်မရှိခြင်းဖြစ်လတ္တံ့။ လေးငါးလုပ် လျှော့စားလျှင် ဣရိယာပုထ်အား လျောက်ပတ်၍ ချမ်းသာစွာနေရခြင်းဖြစ်လတ္တံ့။ ဤသို့ ဆင်ခြင်၍မှီဝဲအပ်၏။

စတ္တာရော ပဉ္စအာလောပေ၊ အဘုတ္တာ ဥဒကံ ပိဝေ။
အလံ ဗာသုဝိဟာရာယ၊ ပဟိတတ္တဿ ဘိက္ခုနော။

စတ္တာရော ပဉ္စအာလောပေ၊ လေးငါးလုပ် တို့ကို။ အဘုတ္တာ၊ မစားမူ၍။ ဝါ၊ လျှော့စား၍။ ဥဒကံ၊ ရေကို။ ပိဝေ၊ သောက်ရာ၏။ ဝါ၊ သောက်ငြားအံ့။ ပဟိတတ္တဿ၊ နိဗ္ဗာန်သို့စေလွှတ်သော စိတ်ရှိသော။ ဘိက္ခုနော၊ ရဟန်းအား။ ဗာသုဝိဟာရာယ၊ ချမ်းသာစွာနေရခြင်းငှါ။ အလံ၊ လျောက်ပတ်၏။

ယတြာစသောသုံးပုဒ်ဖြင့် အကျိုးကိုသိမ်းဆည်းခြင်းကို၎င်း၊ မဇ္ဈိမပဋိပဒါ ဖြစ်သည်ကို၎င်း ပြ၏။ ဤအာဟာရ၌ အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိ၏။ ပယ်အင်္ဂါလေးပါး၊ ဌိတိ-ယာပနာတပါး၊ ဝိဟိ-ဗြဟ္မတပါး၊ ဝေဒနာ ဟောင်းသစ်တပါး၊ ယတြာတပါး-ဤရှစ်ပါးတည်း။ အနဝဇ္ဇနှင့် ဗာသုကား ဘောဇဉ်၏အာနိသင်မည်၏။ မဟာသိဝမထေရ်ကား ပယ်အင်္ဂါလေးပါးကိုမယူ၊ အနဝဇ္ဇတိုင်အောင် တပါးစီယူ၍ ရှစ်ပါး ဗာသုကား အာနိသင်ဟု ဆို၏။ ဤသို့ အင်္ဂါရှစ်ပါးပြည့်စုံအောင် အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိသောအာဟာရကို သုံးဆောင်သောသူသည် ပညာဖြင့်ဆင်ခြင်၍ ဆွမ်းကိုမှီဝဲသည်မည်၏။

ကျောင်း

သင့်သောအကြောင်းအားဖြင့် ပညာဖြင့်ဆင်ခြင်၍ အိပ်ရာ နေရာ ကျောင်းကို မှီဝဲပါ၏။ ၁-အအေးကို ပယ်ဖျောက်ရုံငှါသာလျှင် အိပ်ရာနေရာကျောင်းကို မှီဝဲပါ၏။ ၂-မီးပူကို ပယ်ဖျောက်ရုံငှါ သာလျှင် အိပ်ရာနေရာကျောင်းကိုမှီဝဲပါ၏။ ၃-မှက်, ခြင်, ယင်, လေ, နေပူ, မြွေ, ကင်း သန်းတို့၏ အတွေ့တို့ကို ပယ်ဖျောက်ရုံငှါသာလျှင် အိပ်ရာ နေရာကျောင်းကို မှီဝဲပါ၏။ ၄-ဥတုဘေးရန်ကို ပယ်ဖျောက်ခြင်း, ကိန်းအောင်းမွေ့လျော်ခြင်းအကျိုးငှါသာလျှင် အိပ် ရာနေရာကျောင်းကို မှီဝဲပါ၏။ ဤသို့ဆင်ခြင်၍ ကျောင်းကိုသုံးဆောင်အပ်၏။

ဤ၌ ကျောင်းပြာသာဒ်စသည်, ညောင်စောင်း အင်းပျဉ်အခင်းစသည်တို့သည် အိပ်စ ရာဖြစ်သောကြောင့် သေန၊ ထိုင်စရာဖြစ်သောကြောင့် အာသန-ထိုနှစ်ပါး ပေါင်း၍ သေ နာသန မည်၏။

အအေး အပူဟူသော ဥတုသည်သာလျှင် နှိပ်စက်တတ်သောအနက်ကြောင့် ပရိဿယ ဘေးရန်မည်၏။ ထိုဥတုဘေးရန်ကို မဖြစ်သေးလျှင် မဖြစ်ရအောင်၊ ဖြစ်ပြီးလျှင် ငြိမ်းပျောက် အောင်ပြုခြင်းသည် ဥတုပရိဿယဝိနောဒနမည်၏။ ပယ်သည်မည်၏။ ထိုဥတုဘေးရန်ကို ပယ်ဖျောက်ခြင်းအကျိုးငှါ ကျောင်းကို မှီဝဲရသည်။ မသင့်သော ဥတုကြမ်းသည် ကိုယ်နာ စိတ်ပန်း ပြုစွမ်းနိုင်၏။ ထိုဥတုကြမ်းကို ကျောင်းမှီဝဲခြင်းဖြင့် ပယ်ဖျောက်ရပေသည်။

အာရုံတခု၌ စိတ်ငြိမ်သက်စွာကိန်းခြင်း သမာဓိသည် ပဋိသလ္လာနမည်၏။ ထိုစိတ် ကိန်းခြင်းသမာဓိ၌ မွေ့လျော်ခြင်းသည် ပဋိသလ္လာန+အာရာမ မည်၏။ ထိုစိတ်ကိန်း အောင်းခြင်း သမာဓိ၌ မွေ့လျော်ခြင်းအကျိုးငှါ (ဝါ-စိတ်သမာဓိ၌မွေ့လျော်ခြင်းငှါ) ကျောင်းကိုမှီဝဲရသည်။ ဤမှီဝဲခြင်းသည် ကိလေသာအဘော်ကင်း၍ တကိုယ်ထည်း နေခြင်းကြောင့် ဝိဝေကသုခရခြင်းအကျိုးရှိ၏။

အအေးကို ပယ်ဖျောက်ခြင်းစသည်ဖြင့် ဥတုဘေးရန်ကို ပယ်ဖျောက်ပြီးဖြစ်သော်လည်း သက်န်း မှီဝဲခြင်း၌ ကဲ့သို့ ရံခါဖြစ်သော သီတဥဏှကို ရံခါဖျောက်သည်။ အမြဲ ဖြစ်သော ဥတုပရိဿယကို အမြဲဖျောက်သည်-ဟု ရံခါ အကျိုး, အမြဲအကျိုးကို ပြခြင်းငှါ ထပ်၍ဟောသည် ဟု သိအပ်၏။

တနည်း-မသင့်သော အအေးအပူသည်သာလျှင် ဥတုမည်၏။ ထင်ရှား, မထင်ရှား ဘေးရန်နှစ်ပါးသည် ပရိဿယ မည်၏။ ခြင်္သေ့ သစ်ကျား စသည်တို့ကား ထင်ရှားသော ဘေးရန်, ရာဂဒေါသ စသည်တို့ကား မထင်ရှားသောဘေးရန် မည်၏။ လုံခြုံရာ ကျောင်းတွင်း၌မနေဘဲ ပြင်ပ၌နေသောသူကို ထင်ရှားသော ဘေးရန်သည် ကိုယ် နာအောင် နှိပ်စက်၏။ ဣဋ္ဌာရုံ, အနိဋ္ဌာရုံတို့ကို မြင်ရသောအခါ မထင်ရှားသော ဘေးရန် သည် စိတ်နာအောင် နှိပ်စက်၏။ ဤသို့ ဘေးရန်နှစ်ပါး လွတ်ကင်းအောင် ဟု ကျောင်း မှီဝဲသောသူသည် ပရိဿယဝိနောဒနအကျိုးငှါ မှီဝဲသည် မည်၏။

ဆေး

သင့်သောအကြောင်းအားဖြင့် ပညာဖြင့်ဆင်ခြင်၍ အနာ၏ ဆန့် ကျင်ဘက်, အသက်၏ အရံအကာ, တန်ဆာ, အဆောက်အဦ ဖြစ်သောဆေးကိုမှီဝဲပါ၏။ ၁-ဖြစ်ပြီး, ဖြစ်ဆဲဖြစ်ကုန်သော ဓာတ် ချောက်ချားခြင်းကြောင့် ဖြစ်ကုန်သော ဆင်းရဲဝေဒနာတို့ကို ပယ်ဖျောက်ရုံငှါသာလျှင် ဆေးကို မှီဝဲပါ၏။ ၂-အနာကြောင့်ဖြစ်သော ဆင်းရဲခြင်း၏ မရှိခြင်းအကျိုးငှါသာလျှင်

အနာ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်၊ အသက်၏ အရံအကာ၊ တန်ဆာ၊ အဆောက်အဦ ဖြစ်သော ဆေးကို မှီဝဲပါ၏။ ဤသို့ ဆင်ခြင်၍ ဆေးကို သုံးဆောင်အပ်၏။

ဤ၌ ဆီ၊ ပျား၊ တင်လဲ-စသောဆေးသည် ဓာတ်ချောက်ချားသောအနာ၊ ဓာတ်ချောက်ချားခြင်းကြောင့် ဖြစ်သောအနာတို့၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သောကြောင့်၊ ဝါ-ထိုအနာနှစ်ပါး ငြိမ်းကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် ဂီလာနပစ္စယမည်၏။ ဘုရားရှင်တည်းဟူသော ဆေးသမား ခွင့်ပြုစီမံထားသောကြောင့် ဘောသဇ္ဇလည်း မည်၏။ (ဘိသက္ကဿ ကမ္မိဘောသဇ္ဇံ) အသက်ရန်ရှာသောအနာကို ဖြစ်ခွင့်မပေးဘဲ သက်တော်စောင့်ပမာ အသက်၏ အရံအကာအဖြစ်ဖြင့် စောင့်ရှောက်တတ်သောကြောင့် ပရိက္ခာရလည်း မည်၏။ (ဆေးအမည် သုံးခု။) အသက်၏ တန်ဆာသဘွယ် ဖြစ်သောကြောင့်လည်း ပရိက္ခာရမည်၏။ (ဤတန်ဆာအနက်ကိုအဋ္ဌကထာ၌မယူ၊ မဆန့်ကျင်ဟုဆရာမြတ်တို့ယူကုန်၏။) အဆောက်အဦအဖြစ်ဖြင့် အသက်ရှည်စွာ တည်စေနိုင်သောကြောင့်လည်း ပရိက္ခာရမည်၏။ ဋီကာ၌ ရသာယနဆေးသည် *အသက်ကို ရှည်စေနိုင်သည် ဟု ဆို၏။

ကိုယ်၌ ဖြစ်ဘူး၊ ရောက်ဘူး၊ ထင်ရှားဘူးသော အတိတ်အနာတို့သည် ဥပ္ပန္နမည်၏။ အတိတ်အနာသည် ယခုရှိဆဲမဟုတ်သဖြင့် ဆေးကုရန်မလို၊ ယခုရှိဆဲဖြစ်ဆဲအနာတို့လည်း အတိတ်အနာနှင့်တူသောကြောင့် ဥပ္ပန္နသာမည်၏။ ယခုဖြစ်ဆဲအနာကိုကား ဆေးဖြင့် ပယ်ဖျောက်ရမည်သာတည်း။ သလိပ်၊ သည်းခြေ၊ သွေး၊ လေမညီ ပထဝီစသော ဓာတ်တို့၏ ချောက်ချားခြင်းသည် ပျာဗာဓမည်၏။ (ဝိ+အာဗာဓ-ဟု ပုဒ်ဖြတ်၊) ဓာတ်ချောက်ချားခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော နူနာ၊ အိုင်းနာ၊ ထွတ်နာ-စသည်တို့လည်း ပျာဗာဓမည်၏။ ထိုပျာဗာဓနှစ်ပါးကြောင့်ဖြစ်သော အကုသလဝိပါက် ကာယိကဒုက္ခဝေဒနာသည် ဝေယျာဗာဓိက မည်၏။ (ဝေယျာဗာဓိကာနံ-ဟု ပါဠိပျက် အချို့ နှုတ်တက်ကုန်၏။) ဖြစ်ဆဲ လက်ရှိအနာကြောင့်ဖြစ်သော ကိုယ်ဆင်းရဲကို ပယ်ဖျောက်ခြင်းငှါ ဆေးကို မှီဝဲရသည်။ ။ အနာဂတ်အနာ မပေါ်လာစိမ့်သောငှါ ဆေးစားသင့်ခြင်းကို အချို့ကြံစည်ကြ၏။ အနာဂတ် ကိလေသာ မပေါ်လာစိမ့်သောငှါ တရားအမြှုတ်ဆေးကိုကား အချိန်မရွေး မှီဝဲအပ်သည်သာတည်း။

အနာကြောင့်ဖြစ်သော ဆင်းရဲခြင်းသည် နှိပ်စက်တတ်သောကြောင့် ပျာဗာဓ မည်၏။ ပျာဗာဓသည်သာလျှင် ပျာဗဇ္ဈမည်၏။ ထိုဆင်းရဲ၏ မရှိခြင်းသည် အပျာဗဇ္ဈမည်၏။ အနာကြောင့်ဖြစ်သော ကိုယ်ဆင်းရဲ အလုံးစုံ၏ ကင်းခြင်းတိုင်အောင်ကာလသည် အပျာဗဇ္ဈပရမ မည်၏။ ထိုကာလ၏ ဖြစ်ခြင်းသည် အပျာဗဇ္ဈပရမတာ မည်၏။ ထိုဆင်းရဲကင်းသည့် အခါကာလဖြစ်ခြင်းအကျိုးငှါ ဆေးကိုမှီဝဲရသည်။

ဤသို့ ပညာဖြင့်ဆင်ခြင်၍ ပစ္စည်းလေးပါး သုံးဆောင်ခြင်းလက္ခဏာရှိသောသီလသည် ပစ္စည်းကိုမှီသောကြောင့် ပစ္စယသန္နိသိတသီလ မည်၏။

*ဇနကကံသတ္တိမကုန်ခင် အန္တရာယ်ရောက်သော အသက်ကိုသာ ရှည်စေနိုင်ကောင်းသည်။ သတ္တိကုန်လျှင် အသက်ကို ရှည်စေနိုင်သော ဆေးမရှိ၊ တန်ခိုးလည်း မရှိ၊ ဘာမျှမတတ်နိုင်ဟု ယူအပ်၏။

ပါတိမောက္ခကို သဒ္ဓါဖြင့်ဖြည့်ရခြင်း

ဘုရားရှင်အရာ ဤသီလ လေးပါးတို့တွင် ပါတိမောက္ခသံာရသီလကို သဒ္ဓါဖြင့် ပြည့်စုံစေအပ်၏။ သတိ၊ ဝီရိယ၊ ပညာ တို့ မကင်းသော်လည်း သဒ္ဓါသည် ထူးသောအကြောင်းရှိ၏။ သိက္ခာပုဒ် ပညပ်ခြင်းသည် သာဝကတို့အရာမဟုတ်။ ပညပ်ရန် အချိန်ကာလသော်မှလည်း သာဝကတို့အရာမဟုတ်သောကြောင့် ချစ်သား သာရိပုတြာ၊ ဆိုင်းငံ့ဦး-ဟု မိန့်တော်မူသည်။ ထို့ကြောင့် ဘုရားရှင် ပညပ်သမျှ ပါတိမောက္ခကို ယုံကြည်သောသဒ္ဓါဖြင့် အကုန်ယူ၍ အသက်၌ပင် မငဲ့ဘဲ ကောင်းစွာဖြည့်ကျင့်ရသည်။ သာဝကတို့အရာကား ဘုရားရှင် မပညပ်သည်ကို ငါတို့ မပညပ်ပါအံ့၊ ပညပ်သည်ကို မဖျက်ပါအံ့၊ ပညပ်တော်မူသောအတိုင်း အကုန်ယူ၍ ကျင့်ပါအံ့-ဤသို့ စသည်တို့တည်း။

ယစ်မသည် မိမိဥကို အသေခံ၍စောင့်သည်။ စာမရိမည်သောသားသည်။ ဝါ-အောင်းသည် မိမိအမြီး ချုံငြိသည်ကို အသေခံ၍စောင့်သည်။ သားတယောက်သာ ရှိသော သူကြွယ်သည် မိမိသားချစ်ကို အထူးစောင့်သည်။ မျက်စိတလုံးသာ ရှိသောသူသည် မိမိမျက်စိကို အထူးစောင့်သည်။ ထိုအတူ သီလကို လွန်စွာ စောင့်ရှောက်ကြရမည်။ အစဉ်မပြတ်သနားကြရမည်။ အလွန်အကဲ ချစ်ခင်ကြရမည်။ ထေရ၊ နဝ၊ မဇ္ဈိမဖြစ်သောအခါ ကာလအားလုံး၌ ရှိသေခြင်းရှိကြရမည်-ဟု ဟောသည်။ ထိုမှတစ်ပါးလည်း ငါ၏ တပည့် သာဝကတို့သည် သမုဒြာရေ-ကမ်း မလွန်သကဲ့သို့ ငါပညပ်သော သိက္ခာပုဒ်ကို အသက်ကြောင့်သော်လည်း မလွန်ကျူးကြကုန်* -ဟု ဟောသည်။ မလွန်ကျူးပုံကို ဤသို့သိအပ်၏။

မဟာဝတ္ထနိမည်သော (ဝိနိဇ္ဈာဠဝီ) ဝိဇ္ဇာ၁၃ဝီ တောအုပ်ကြီး၌ အသက်မငဲ့သူများ ခိုးသူတို့သည် မထေရ်တပါးကို နွယ်ငန်းဖြင့် တုပ်နှောင်၍ တုံးလုံးလွှဲထားကုန်၏။ မထေရ်သည် နွယ်မဖြတ်ဘဲ လျောင်းလျက် သာလျှင် ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး ဝိပဿနာပွားသဖြင့် အနာဂါမ်တည်၍ ပျံလွန်၍ မြဟွေ့ပြည်၌ ဖြစ်၏။

သီဟိုဠ်ကျွန်း၌လည်း မထေရ်တပါးကို ဆင်သမနွယ်ဖြင့် တုပ်လွှဲထားကုန်၏။ မထေရ်သည် တောမီးလောင်လာသော်လည်း နွယ်ကိုမဖြတ်။ ဝိပဿနာကိုသာ အထပ်ထပ်ပွားသဖြင့် သမသီသီရဟန္တာဖြစ်၍ ပရိနိဗ္ဗာန်စံ၏။ ဒီဃနိကာယ်ဆောင် အဘယမထေရ်သည် ရဟန်းငါးရာနှင့်ကြွ၍ မီးသဂြိုဟ်၍ စေတီတည်စေ၏။

ပါတိမောက္ခံ ဝိသောဓေန္တော၊ အပ္ပေဝ ဇီဝိတံ ဇဟေ။

ပညတ္တံ လောကနာထေန၊ န ဘိန္နေ သီလသံဝရံ။

* ဤစကားဖြင့် မြတ်စွာဘုရားသည် သာဝကတို့အပေါ်၌ သစ္စာတော်ခံသော အနုဇာတသားအနေ အားထားတော်မူလေသည်။ ငါတို့သစ္စာတော် တည်သမျှဘုရား အာဏာတန်ခိုး ညှိုးနွမ်းဘွယ်မရှိဟု အလေးပြုရ၏။

ပါတိမောက္ခ၊ပါတိမောက္ခသံဝရသီလကို။ ဝိသောဓေန္တော၊ ဖြူစင်စေလိုသော အမျိုးကောင်းသားသည်။ ဇီဝိတံ၊အသက်ကို။ အပ္ပေဝ ဇဟေ၊ စွန့်ရမည်စင်စစ်တည်း။ လောကနာထေန၊မြတ်စွာဘုရားသည်။ပညတ္တံ၊ပညပ်တော်မူအပ်သော။ သီလသံဝရံ၊ ပါတိမောက္ခသံဝရသီလ စောင့်ထိန်းခြင်းကို။န ဘိန္ဒေ၊ မဖျက်ရာ။

သမသီသီ ဦးခေါင်းနှစ်ခု အတူချုပ်သောသူသည် သမသီသီမည်၏။ ဇီဝိတံ သမသီသီပုဂ္ဂိုလ်ကို ဆိုလိုသည်။ဦးခေါင်းနှစ်ခု-ကိလေသာ၏ ဦးခေါင်းသည် အဝိဇ္ဇာဖြစ်၏။ ဤဦးခေါင်းကို အရဟတ္တမဂ်သည် ချုပ်စေ၏။ခန္ဓာ၏ ဦးခေါင်းသည် ဇီဝိတိန္ဒြိယဖြစ်၏။ ဤဦးခေါင်းကို ပရိနိဗ္ဗာနစုတိသည် ချုပ်စေ၏။ အရဟတ္တမဂ်နှင့် စုတိသည် တခြားစီဖြစ်လျက် အဘယ်သို့ အတူချုပ်စေသနည်း?၊ အကြိမ်ဝါရတူခြင်းအားဖြင့်တည်း။ မဂ်စိတ်ဖြစ်သောဝါရ၌ သောတာပတ္တိမဂ္ဂဝီရိယနောင် ပစ္စဝေက္ခဏာ ငါးဝီရိယတဝါရထည်း တကြိမ်ထည်း(တရှိန်ထည်း)ဖြစ်သည်။သကဒါဂါမိမဂ္ဂဝီရိယနောင် ငါးဝီရိယ၊ အနာဂါမိမဂ္ဂဝီရိယနောင် ငါးဝီရိယ၊ အရဟတ္တမဂ္ဂဝီရိယနောင်ကား လေးဝီရိယ တဝါရထည်းဖြစ်သည်။ ဤသို့ ၁၉-ခုမြောက် ပစ္စဝေက္ခဏာဥာဏ်၌တည်၍ ဘဝင်ကျ၍ ပရိနိဗ္ဗာန်စံ၏။ဤဝါရ အကြိမ်တူခြင်းအားဖြင့် ဦးခေါင်းနှစ်ခု အတူချုပ်သည် မည်၏။

ဤ၌ မဂ္ဂဝီရိယတွင် ကိလေသာပယ်သော်လည်း ပစ္စဝေက္ခဏာဇောဝီရိယဆုံးမှ ပယ်ခြင်း ကိစ္စပြီးသည်ဟု မှတ်အပ်၏။ ဘဝင်ကျ၍ ပရိနိဗ္ဗာန်စံ၏-ဟု ဆိုရာ၌ ပရိနိဗ္ဗာနစုတိကိုပင် ဘဝင်ကျခြင်းဖြင့်ဆိုသည်။စုတိမှ တပါးသောဘဝင်မဟုတ်ဟု မှတ်အပ်၏။

ယူဆကြပုံကား-ပစ္စဝေက္ခဏာဇောနောင် ပရိနိဗ္ဗာနစုတိဖြစ်သည်။ မရဏာသန္ဓဝီရိယ သီးခြားမဖြစ်ဟု အချို့ယူဆကုန်၏။ လုံးတော် ဆရာတော်ကား ဝိဘင်းမူလဋီကာ၌.... “သမသီသီတိ ဝါရသမသီသီ ဟုတွာ ပစ္စဝေက္ခဏာဝါရဿ အနန္တရဝါရေ ပရိနိဗ္ဗာယတိ”...ဟု ဝါရနှစ်ခု ခွဲဆိုသောကြောင့် ပစ္စဝေက္ခဏာဇောဝါရ၏ အခြားမဲ့၌ မရဏာသန္ဓဝီရိယဇောဝါရ သီးခြားဖြစ်၍ ပရိနိဗ္ဗာနစုတိဖြစ်သည်။ တပါးသော ဇောဝါရမဖြစ်ခြင်း သည် ဝါရတူသည်မည်၏-ဟု ဆုံးဖြတ်တော်မူလေပြီ။

ဣန္ဒြိယကို သတိဖြင့်ဖြည့်ရခြင်း

ဥက္ကဋ္ဌဒေသနာ ဣန္ဒြိယသံဝရသီလကို သတိဖြင့် ပြည့်စုံစေအပ်၏။သတိဖြင့် စောင့်လျှင် အဘိဇ္ဈာစသည်တို့ မနှိပ်စက်နိုင်ကုန်၊ ချစ်သားတို့၊ မီးလျှံတောက်လောင်သော လောလောပူ သံချောင်းဖြင့် မျက်လုံးကို မွှေခြင်းသည် မြတ်၏။ရူပါရုံ၌ ကိလေသာဖြစ်ကြောင်း သုဘနိမိတ်ကိုယူခြင်းသည် မမြတ်။ ဤသို့စသည်ဖြင့်ဟောသော အာဒိတ္တဒေသနာကို အစဉ်အောက်မေ့၍ စက္ခုနှင့် ရူပါရုံ ဆုံသောအခါ အဘိဇ္ဈာစသည်တို့ မကပ်နိုင်အောင် မမေ့မလျော့သောသတိဖြင့် တားမြစ်လျက် ဣန္ဒြိယသံဝရသီလကို ပြည့်စုံစေအပ်၏။

ဣန္ဒြိယသံဝရသီလမပြည့်စုံလျှင် ပါတိမောက္ခသံဝရသီလသည် စောင်ရန်းအကာ မရှိသော ကောက်ခင်းကဲ့သို့ အရှည်ခုံး၊ စက္ခုစသောဣန္ဒြေခြောက်ပါး တံခါးမပိတ်သော

ရဟန်းကို တံခါးမပိတ်သောရွာကိုကဲ့သို့ ကိလေသာခိုးသူတို့ဝင်၍ ညှဉ်းဆဲကုန်၏။ ဣန္ဒြိယမလုံသောရဟန်း၏စိတ်ကို အမိုးမလုံသောအိမ်ကိုကဲ့သို့ ရာဂမိုဃ်းဝင်၍စွတ်၏။ ဣန္ဒြိယသံဝရသီလပြည့်စုံလျှင် ပါတိမောက္ခသံဝရသီလသည် စောင်ရန်း အကာရှိသော ကောက်ခင်းကဲ့သို့ အရှည်ခံ၏။ ထိုရဟန်းကို ကိလေသာ ခိုးသူတို့ဝင်၍ မညှဉ်းဆဲနိုင်ကုန်၊ စိတ်ကို ရာဂမိုဃ်းဝင်၍မစွတ်နိုင်၊ ဤကား—အခါခပ်သိမ်း ကိလေသာကင်းသော ဣန္ဒြိယသံဝရကိုပြသော အတိဥက္ကဋ္ဌဒေသနာဖြစ်၏။

ဝိနိသမထေရ်
ဝိတ္တိ၊

စိတ်ဟူသည် လျင်မြန်စွာ ဖောက်ပြန်တတ်၏။ ဖောက်ပြန်လျှင် ဣန္ဒြိယသံဝရပျက်၏။ ထိုအခါ ဖောက်ပြန်သောစိတ်ကို နှလုံးသွင်း ကောင်းဖြင့် ပယ်ဖျောက်၍ ဣန္ဒြိယသံဝရကို ပြန်၍ ပြည့်စုံစေအပ်၏။ ဝိနိသမထေရ်သည် ရာဂဖြင့် ဖောက်ပြန်သောစိတ်ကို အသု

ဘ ဘာဝနာဖြင့် ပယ်ဖျောက်ဘူးပြီ။

ဝိနိသမထေရ်သည် ရဟန်းပြုကာစ ဆွမ်းခံအကြွတွင် မာတုဂါမဘယောက်ကို မြင်၍ ရာဂဖြင့် စိတ်ဖောက်ပြန်သတတ်၊ ထိုအခါ ရှင်အာနန္ဒာကို အရှင်ဘုရား၊ ရာဂမီးသည် အကျွန်ုပ်၏စိတ်ထဲသို့ ရောက်အောင် လောင်စွဲနေပါပြီ၊ သနားသောအားဖြင့် ရာဂမီး ငြိမ်းကြောင်း ဟောပြတော်မူပါဟု လျှောက်၏။ ငါ့ရှင်ဝိနိသမထေရ်သည် သုဘ ဟု အမှတ် သညာ ဖောက်ပြန်ခြင်းကြောင့် စိတ်ထဲသို့ ရာဂမီးဝင်စွဲသည်၊ သုဘနိမိတ်ကို စွန့်ခွါလော့၊ အသုဘ ဘာဝနာဖြင့် စိတ်တည်အောင်ပွား၍ခွါလော့၊ တေဘူမက သင်္ခါရတို့ကို ငါ၏ ဩဇာမခံသော သူစိမ်းပြင်ပဟု လမ်းပြတ်အောင်ရှုလော့၊ ဖြစ်ခြင်းပျက်ခြင်းတို့၏ နှိပ်စက် တိုင်း ခံရသောကြောင့် အနိစ္စအတွင်းဝင်သော ဒုက္ခဟု ရှုလော့၊ ငါ့ကိုယ်၊ ငါ့ဟာ၊ ငါ့ မဟုတ်ဟု ရှုလော့၊ ဤနည်းဖြင့် ရာဂမီးအလျှံစအောင်၊ နောက် မလောင်အောင်၊ ငြိမ်းခြင်းကြီး ငြိမ်းအောင် အားထုတ်လေလော့-ဟု ဟောပြ၏။ ထိုအခါမှ ရာဂကို ပယ်ဖျောက်နိုင်၍ ဆွမ်းခံကြွတော်မူလေ၏။

ဝိတ္တိဂုတ္တမထေရ်
ဝိတ္တိ၊

ဣန္ဒြိယသံဝရသီလ ဖြည့်ကျင့်သောရဟန်းသည် စိတ္တဂုတ္တမထေရ်၊ မဟာမိတ္တမထေရ်တို့ကဲ့သို့ ကျင့်အပ်၏။ ။ကုရဏ္ဏကလိုဏ်သည် ဘုရားခုနစ်ဆူ တောထွက်ပုံ ဆေးရေးရုပ်တို့ဖြင့် ဆန်းကြယ်၏။ မွေ့လျော်ဘွယ် ရှိ၏။ တနေ့သ၌ ရဟန်းများစွာ ရောက်လာ

ကြည့်ရှုပြီးလျှင် အရှင်ဘုရား၊ ဆေးရေးရုပ်တို့သည် လှပတင့်တယ်ကုန်၏ဟု ဆိုကြ၏။ ငါ့ရှင်တို့၊ ဤလိုဏ်၌ ငါသည် နှစ်ပေါင်း ၆၀-ကျော်ပြီ၊ အရုပ်ရှိကြောင်းမသိ၊ အမြင် သန်သော သင်တို့ကိုမှီ၍ ယခုမှသိရသည်ဟု ဆိုသတတ်၊ မထေရ်မြတ်သည် ဤမျှကြာအောင် နေသော်လည်း မော်၍မကြည့်စဘူး၊ စိတ္တဂုတ္တမထေရ်ဟူသည်နှင့်ညီစွာ စိတ်ကိုလုံအောင် စောင့်တော်မူ၏။ လိုဏ်တံခါးအနီး ကံဂေါပင်ကြီးကိုလည်း မော်၍ မကြည့်စဘူး၊ ပွင့်သော အခါ၌ကား မြေ၌ ဝတ်ဆံမြင်ခြင်းဖြင့် ကံဂေါပင်ကြီးပွင့်ပြီ ဟု သိသတတ်။

မင်းကြီးသည် ဂုဏ်သတင်းဖြင့် ဖူးမျှော်လို၍ သုံးကြိမ်တိုင်ပင်၏။ ကြွတော်မမူ၊ ထိုအခါ ထိုရွာနေမိန်းမတို့ကို ရင်လွှမ်းဖွဲ့၍ မထေရ်မကြွမခြင်း သူငယ်တို့ နို့မဖို့ရ ဟု မင်းတံဆိပ် ခတ်စေ၏။ မထေရ်သည် သူငယ်တို့ကိုသနားသဖြင့် မင်းကြီးနေရာ မဟာဂါမသို့ ကြွ၏။ မင်းကြီးသည် နန်းတော်တွင်းသို့ပင့်၍ ရှိခိုး၍ဆွမ်းကျွေးပြီးလျှင် အရှင်ဘုရား၊ ယနေ့ အခွင့်

မဟာမိတ္တမထေရ်၏ မိခင်အား ဆိပ်အိုင်းနာ ပေါက်၏။ သို့
မဟာမိတ္တမထေရ် ဘိက္ခုနီမကို မောင်တော်ထံသွား၍ ဆေးရှာပါဟု စေလွှတ်၏။
မထေရ်သည် ငါကား သစ်မြစ်စသည်ဖြင့် ဆေးဖော်ခြင်းငှါမသိ၊
ရဟန်းပြုသည်မှစ၍ ဣန္ဒြိယသံဃေကို ဖျက်လျက် မာတုဂါမကို
မကြည့်စဘူး၊ ထိုသစ္စာကြောင့် မိခင်အား ချမ်းသာစေသတည်း၊ သင်သွား၍ ဤသစ္စာဆို၍
ဆုပ်နယ်လော့ ဟု ဆို၏။ ဘိက္ခုနီမသည်မထေရ်ပြောသောအတိုင်း ပြု၏။ ထိုခဏ၌ အနာ
သည် ရေမြုပ်စိုက်ကဲ့သို့ကြေပျောက်လေ၏။ ဒါယိကာမကြီးသည် ထိုင်ရာမှထ၍ ယခုအခါ
ဘုရားရှင်ရှိလျှင် ငါ့သားရဟန်း၏ ဦးခေါင်းကို လေသာတံခါး၌ စီသော ရွှေပွတ်လုံး
ရှိသော ရွှေကွန်ယက်သဘွယ်ဆန်းကြယ်သောလက်တော်ဖြင့် အဘယ်မှာမသုံးသပ်ဘဲရှိအံ့
နည်းဟု ဝမ်းမြောက်စွာပြောဆိုလေ၏။ ထို့ကြောင့်အမျိုးကောင်းသားရဟန်းသည် မဟာ
မိတ္တမထေရ်ကဲ့သို့ ဣန္ဒြိယသံဃေလိမ္မာတည်ရာ၏။

အာဇီဝပါရီသုဒ္ဓိကို စီရိယဖြင့် ဖြည့်ရခြင်း

စင်ကြယ်သော
ပစ္စည်း

အာဇီဝပါရီသုဒ္ဓိသီလကို ဝီရိယဖြင့် ပြည့်စုံစေအပ်၏။ ကောင်း
သောလုံ့လရှိလျှင် မိစ္ဆာဇီဝကို ပယ်နိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် မအပ်
မရာမရှာ၊ * ဆွမ်းခံသွားခြင်းစသော ဝီရိယဖြင့်သာ ရှာ၍ရသော
စင်ကြယ်သော ပစ္စည်းကို သုံးဆောင်ခြင်းဖြင့်၎င်း၊ မစင်ကြယ်
သောပစ္စည်းကို မြွေဆိုးအသွင် ရှောင်ကြဉ်ခြင်းဖြင့်၎င်း အာဇီဝကိုပြည့်စုံစေအပ်၏။

* ပိဏ္ဍိယာ လောပ ဘောဇနံ နိဿာယ--စသောနည်းဖြင့် ဆွမ်းခံသွားခြင်းကို ရည်ဆိုသည်။

သံဃာမှ ဂိုဏ်းမှရသောပစ္စည်း၊ * တရားဟောခြင်းစသော ဂုဏ်ကြောင့် ကြည်ညိုသူ တို့ထံမှရသောပစ္စည်းတို့သည် စင်ကြယ်ကုန်၏။ ဆွမ်းခံသွားခြင်း စသည်တို့ဖြင့် ရသော ပစ္စည်းကား သာ၍စင်ကြယ်၏။ ဓုတင်ဆောင်ရဟန်းအား စင်ကြယ်သောပစ္စည်းကား ဆွမ်း ခံ၍ရသောပစ္စည်း၊ ဓုတင်ဂုဏ်ကြည်ညိုသူတို့ထံမှ ဓုတင်နှင့်အညီရသောပစ္စည်းတို့ ဖြစ် ကုန်၏။

ရောဂါတခုသည် စတုမဂ္ဂဖြင့်လည်း ပျောက်နိုင်အံ့၊ နွားကျင်စိမ် ဖန်ခါးသီး ဖြင့်လည်း ပျောက်နိုင်အံ့၊ ထိုနှစ်မျိုးလုံးကိုရလျှင် စတုမဂ္ဂကိုတပါးသော သီတင်းသုံးဘော်တို့စားကုန် လတ္တံ့ဟု ကြံ၍ ဖန်ခါးသီးပုပ်ကိုသာစား၍ ဓုတင်ဆောက်တည် ခြင်းသည် သင့်လျော်၏။ အပ္ပိစ္ဆတာဂုဏ်နှင့် လွန်စွာပြည့်စုံ၏။ ဤရဟန်းသည် မြတ်သော အရိယာအနွယ်ရှိသော ရဟန်းမည်၏။

နိမိတ်၊ သြဘာ
အပ်-မအပ်

အာဇီဝ သုတ်သင်သော ရဟန်းအား ပစ္စည်းလေးပါး တို့တွင် သက်န်း၊ ဆွမ်းတို့၌ နိမိတ်၊ သြဘာ၊ ပရိကထာ၊ ဝိညာဉ်-လေးမျိုး မအပ်၊ ကျောင်း၌ ဝိညာဉ်တမျိုးမအပ်၊ နိမိတ်၊ သြဘာ၊ ပရိကထာ- သုံးမျိုးကား ဓုတင်မဆောင်သူအား အပ်၏။ ဆေး၌လေးမျိုးလုံး အပ်၏။ ။ပစ္စည်းကိုရည်၍ အလိုသိအောင် ရိပ်ဝဲကာဆိုခြင်းသည် နိမိတ်မည်၏။ ကျောင်း အလိုငှါ မြေသုတ်သင်ခြင်း၊ ပန်နက်ရိုက်ခြင်း စသည်တို့ကို ပြုသောရဟန်းကို လူတို့က အဘယ်ကိုပြုပါသနည်းဟု မေးသောအခါ ကျောင်းဆောက်ရန် ပန်နက်ရိုက်သည်ဟု ဖြေ ဆို၍ အဘယ်ဒါယကာပြုစေပါသနည်းဟုမေးလတ်သော် ယခုတော့ ပြုစေသောဒါယကာ မရှိသေး-ဟု ဆိုခြင်းမျိုးတည်း။ ။အဖြောင့်မဆို အလိုသိအောင် ရိပ်ဝဲဆိုခြင်းသည် သြဘာသမည်၏။ တကာတို့ အဘယ်၌ နေကြသနည်း၊ ပြာသာဒ်၌နေကြပါသည်၊ ရဟန်း တို့အား ပြာသာဒ် မအပ်လေသလော-ဟုဆိုခြင်းမျိုးတည်း။

ပရိယာယ်အားဖြင့် ဆိုခြင်းသည် ပရိကထာမည်၏။ ရဟန်းသံဃာအား ကျောင်း ကျဉ်းမြောင်း၏-ဟု ဆိုခြင်းမျိုးတည်း။

ကျောင်းလှူလော့ဟု တိုက်ရိုက်ဆိုခြင်းမျိုးသည် ဝိညာဉ်မည်၏။ နိမိတ်၊ သြဘာစသည် တို့ဖြင့် ရသောဆေးကား ရောဂါကင်းသောအခါ သုံးဆောင်အပ်မည်လော ဟူမူ- ဝိနည်းဆောင်တို့ကား ဘုရားရှင်သည် ရောဂါကိုအပြီးပြုခြင်းဖြင့် သုံးဆောင် ခွင့်ပေးပြီး ဖြစ်သောကြောင့် ရောဂါကင်းသောအခါလည်း သုံးဆောင်အပ်၏။ အာပတ်မသင့်ဟုဆို ကုန်၏။ သုတ္တန်ဆောင်တို့ကား အာပတ်မသင့်သော်လည်း သလ္လေခ ပျက်သည်၊ အာဇီဝ ပျက်သည်၊ မအပ်ဟု ဆိုကုန်၏။ ဘုရားရှင်ခွင့်ပြုစေကာမူ နိမိတ်စသည်ကိုမပြုဘဲ အပ္ပိစ္ဆ တာ စသော ဂုဏ်တို့ကိုသာ အမှီပြုသောရဟန်းမျိုး၊ သေဘေး ကြိုသော်လည်း နိမိတ်၊ သြ ဘာ စသည်မှ ကင်းသော ပစ္စည်းကိုသာမှီဝဲသော ရဟန်းမျိုးသည် ပရမသလ္လေခဝုတ္တိမည် ၏။ အလွန်ခေါင်းပါးသော အသက်မွေးခြင်းရှိသည်မည်၏။ ရှင်သာရိပုတြာနှင့်တူ၏။

* အာမိသမဇ္ဇဘဲ ထွက်မြောက်ကြောင်းဖြစ်အောင်၊ ဓမ္မဒေသနာ ကုသိုလ် ဖြစ်အောင် လန္တိသီလဝန္တ၏ တရားဟောခြင်းကို ရည်ဆိုသည်။

ရှင်သာရိပုတြာ
ဝတ္ထု၊

ရှင်သာရိပုတြာ တောကျောင်း၌ နေသောအခါ လေနာရောဂါ ပြင်းစွာနှိပ်စက်၏။ ရှင်မောဂ္ဂလာန်က အဘယ်အစာဖြင့် ပျောက် ဘူးသနည်းဟု မေး၏။ လူဖြစ်စဉ်က ထောပတ်၊ ပျားသကာ စ သည်နှင့်ရောသော ရေမပါသော နို့ဃနာဖြင့် ပျောက်ဘူး၏ဟု ဆိုလတ်သော် သင်တို့ငါတို့ဘုန်းကံကြောင့် နက်ဖြန်ရမည်လားမသိဟု ဆို၏။ ထိုစကား ကို စကြိုဦးသစ်ပင်စောင့်နတ်သည် ကြား၍မထေရ်တို့၏တကာအိမ်သို့သွား၍ ထိုတကာ ၏သားကြီးကို ပူးဝင်နှိပ်စက်ပြီးလျှင် ဤသို့သောနို့ဃနာကို နက်ဖြန်မထေရ်အလို့ငှါ စီရင် လျှင် လွှတ်မည်ဟုဆို၏။ သင်မဆိုသော်လည်း မထေရ်တို့အား ငါတို့မပြတ်ဆွမ်းလှူကြ သည်ဟုဆို၍ နံနက်၌ နို့ဃနာကိုစီရင်ကုန်၏။ ရှင်မောဂ္ဂလာန် ဆွမ်းခံကြွလာသောအခါ ဘုဉ်းပေးစေ၍ နောက်ထပ် သပိတ်အပြည့် လှူလိုက်ကြ၏။ ရှင်သာရိပုတြာ နို့ဃနာမြင် သောအခါ “ကောင်းလှ၏။ အဘယ်နည်းဖြင့် ဖြစ်သနည်း”ဟု ဆင်ခြင် လတ်သော် လူ ဖြစ်စဉ်က နို့ဃနာဖြင့် ပျောက်ဘူး၏ဟူသော မိမိစကားကြောင့် နတ်တိုက်တွန်း၍ ဤနို့ဃ နာဖြစ်သည်ကိုမြင်၍ ငါ့ရှင် မောဂ္ဂလာန်၊ ဤအစာသည် သုံးဆောင်ခြင်းငှါမထိုက်ဟုပယ် လိုက်၏။

[မထေရ်အား ဩဘာသနာစသော စိတ်ဖြစ်ခြင်းရှိသည်ဟု အချို့မှတ်ထင်ကြ မည်ဖြစ်သောကြောင့်၎င်း၊ ဤသို့ပယ်လိုက်လျှင် နောင်အခါ သီတင်းသုံးဘော်တို့ သည် ကောင်းသောအတု ရကုန်ရာ၏ဟူ၍၎င်း ပယ်သည်။ မထေရ်သည် ပင်ကိုယ် အားဖြင့် အလွန်အလွန်ခေါင်းပါးသောအကျင့်ရှိ၏။ အဘယ်သူအား အကောင်း မကြိုက်ဘဲ ရှိအံ့နည်းဟု ရဟန်းငယ်တပါး ဆိုသောစကားသည် တသက်လုံးနား ထဲမှ မထွက်။ နိဗ္ဗာန်ဝင်သောနေ့တိုင်အောင် မုံ့မှုန့်ခဲဘွယ်ကိုမစား။]

ရှင်မောဂ္ဂလာန်လည်း ငါယူလာသည်ကို ဤသို့ဆိုရသလောဟု မကြံမူ၍ တခွန်းထည်း ဖြင့် မှောက်သွန်လိုက်၏။ နို့ဃနာလည်းမြေရောက်-လေနာလည်းပျောက်၏။ ထိုနေ့မှစ၍ ၄၅-နှစ်ပတ်လုံး လေရောဂါငြိမ်း၏။ (ဘုရားရှင်တဝါရမှ ရဟန်းပြုသည်၊ ဘုရားရှင်ထက် ရှေး ၆-လစော၍ နိဗ္ဗာန်ဝင်သည်၊ ၄၄-နှစ်ကိုအဆိုလွယ်အောင် ၄၅-နှစ်ဟု ဆိုလိုဟန်ရှိ သည်။)

ငါ့ရှင်မောဂ္ဂလာန်၊ ဝိညာဉ်မကင်းသော အစာကိုစားလျှင် အသက်မွေးကဲ့ရဲ့စရာ ဖြစ် တော့မည်။ အူအခွေလိုက်ထွက်၍ အစာရှာစေတော့ မစားလိုပြီဟု ဝမ်းမြောက်စွာပြော ကြား၏။

ကျောက်ကုန်းထက်
ရဟန္တာဖြစ်ခြင်း

ဤအာဇီဝပါရိသုဒ္ဓိသီလသုတ်သင်ရာ၌ အဗ္ဗခါဒကမဟာတိဿ ဝတ္ထုလည်း ဆိုသင့်၏။ ထိုမထေရ်သည် ဒုမ္ဘိက္ခ ကပ်ကြီး ဆိုက် သောအခါ ခရီးသွားစဉ် ဆွမ်းပြတ်ခြင်း၊ ခရီးပန်းခြင်းကြောင့် သရက်ပင်အောက်၌ လျောင်းစက်ကာနေ၏။ သရက်သီးများစွာ ကြွေကျသော်လည်း သိက္ခာပုဒ်အပျက်မခံ၊ ကောက်စားခြင်းမပြု၊ ဥပါသကာတုယောက် ရောက်လာ၍ ပင်ပန်းအားနည်းသည်ကို သိသဖြင့် သရက်သီးအဖျော်ပြု၍ ဆက်ကပ်၏။ ထိုနောက်မထေရ်ကို ကျောက်ကုန်းထက်သို့ ပင့်တင်ပြီးလျှင် နေရာကျောင်းအရောက် လိုက်ပို့၏။ ထိုအခါ မထေရ်သည်—

နပိတာ နာပိ တေ မာတာ၊ န ဥာတိ နာပိဗန္ဓဝါ။
ကရောတေတာဒိသံ ကိစ္ဆံ၊ သီလဝန္တဿ ကာရဏာ။

တိဿ၊တိဿ။အယံ၊ဤဥပါသကာသည်။တေ၊သင်၏။နပိတာ၊ ဘခင်မဟုတ်။ နာပိမာ
တာ၊မိခင်လည်းမဟုတ်။န ဥာတိ၊ ဆွေမျိုးလည်းမဟုတ်။ နာပိဗန္ဓဝါ၊ချစ်ကျွမ်းဝင်သော မိတ်
ဆွေလည်းမဟုတ်။တောဒိသံကိစ္ဆံ၊ဤသို့ ထမ်းပိုးသောကိစ္စကို။ သီလဝန္တဿ၊ သီလရှိသူ၏။
ကာရဏာ၊အကြောင်းသီလကြောင့်။ကရောတိ၊ပြု၏။

ဤသို့ မိမိကိုယ်ကိုဆုံးမ၍ လက္ခဏာရေးသုံးပါး သုံးသပ်လတ်သော် ကျောက်ကုန်း
ထက်၌ပင် မဂ်အစဉ်ဖြင့် အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်လေ၏။

အနေသနာယ စိတ္တံပိ၊ အဇနေတွာ ဝိစက္ခဏော။
အာဇီဝံ ပရိသောဓေယျ၊သဒ္ဓါပဗ္ဗဇိတော ယတိ။

သဒ္ဓါပဗ္ဗဇိတော၊သဒ္ဓါ၍ ရဟန်းပြုသော။ ဝိစက္ခဏော၊ မြှော်မြင်တတ်သော။ ယတိ၊
ရဟန်းသည်။အနေသနာယ၊မအပ်မရာ ရှာမှီးခြင်းငှါ။ စိတ္တံပိ၊ စိတ်ကိုသော်လည်း။ အဇ
နေတွာ၊မဖြစ်စေမူ၍။အာဇီဝံ၊အသက်မွေးခြင်းကို။ပရိသောဓေယျ၊သုတ်သင်ရာ၏။

ပစ္စယသန္နိဿိတကို ပညာဖြင့်ဖြည့်ရခြင်း

ပစ္စယသန္နိဿိတသီလကိုပညာဖြင့်ပြည့်စုံစေအပ်၏။ပညာရှိသော
သူသည် ပစ္စည်းလေးပါး၌ အပြစ်အကျိုးမြင်၏။ မဆင်ခြင်မူ ဤ
သုံးဆောင်ရာ၌ ဣဏပရိဘောဂအပြစ်၊ အာပတ်အပြစ်ကိုမြင်၏။
ဆင်ခြင်၍ သုံးဆောင်ရာ၌ ထွက်မြောက်ခြင်းအကျိုး၊ အာပတ်
မသင့်ခြင်းအကျိုးကို မြင်၏။ထို့ကြောင့် ပစ္စည်း၌ မက်မောခြင်း၊ တွေဝေခြင်းကို ပယ်၍
ဓမ္မိယလဒ္ဓပစ္စည်းကို ပညာဖြင့် ဆင်ခြင်၍သုံးဆောင်သောအားဖြင့် ပြည့်စုံစေအပ်၏။

ဆင်ခြင်ခြင်းသည် ပစ္စည်းရသောအခါ ဆင်ခြင်ခြင်း၊ သုံးဆောင်သောအခါ ဆင်ခြင်
ခြင်းအားဖြင့် နှစ်မျိုးရှိ၏။ရသောအခါ “ဤပစ္စည်းသည် ဓာတ်လေးပါးအစုသာဖြစ်၏။
သုံးဆောင်သူလည်း ဓာတ်လေးပါးအစုသာဖြစ်၏”-ဟု ဓာတုမနသိကာရဖြင့်လည်း ဆင်
ခြင်ရသည်။ဆွမ်းသည် အာဟာရပဋိကူလသညာစွမ်းဖြင့် စက်ဆုပ်ဘွယ်ဖြစ်၏။သင်္ကန်း စ
သည်တို့သည် ယခုစက်ဆုပ်ဘွယ်မဟုတ်သော်လည်း ဤကိုယ်ကောင်ပုပ်သို့ ရောက်သော
အခါ လွန်စွာစက်ဆုပ်စရာဖြစ်ကုန်၏-ဟု ပဋိကူလစွမ်းဖြင့်လည်း ဆင်ခြင်ရသည်။ ဤသို့
ဆင်ခြင်ထားသောပစ္စည်းတို့ကို နောင် သုံးဆောင်လျှင် အပြစ်ကင်းသော သုံးဆောင်ခြင်း
သာဖြစ်၏။ပညာဖြင့်သုတ်သင်အပ်ပြီးသောပစ္စည်းဖြစ်သောကြောင့်တည်း။ အဓိဋ္ဌာန် တင်
ထားသော သပိတ်၊သင်္ကန်းတို့ကိုသုံးဆောင်သည်နှင့်တူ၏။သုံးဆောင်သော အခါ၌လည်း
ဆင်ခြင်လျှင် အပြစ်ကင်းသည်သာတည်း။

ပစ္စဝေက္ခဏာ
နှစ်မျိုး

ပရိဘောဂ
လေးပါး

သုံးဆောင်သောအခါ ဆင်ခြင်ရာ၌ အဆုံးအဖြတ်ကား- သုံး
ဆောင်ခြင်းသည် ထေယျ၊ဣဏ၊ဒါယဇ္ဇနှင့် သာမိ-ဟု ပရိဘော
ဂလေးပါးရှိ၏။ထိုတွင် ဒုဿီလ၏သုံးဆောင်ခြင်းသည် ထေယျ
ပရိဘောဂမည်၏။ ဘုရားရှင်သည် သီလဝန္တအား ပစ္စည်းခွင့်ပြုသည်။ ဒုဿီလအား

ခွင့်မပြုဒါယကာသည်လည်း အကျိုးဖွင့်ဖြိုးစေလို၍ သီလဝန္တအား လှူသည်။ ဒုဿီလအားလှူသည်မဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် ဒုဿီလသည် သီလဝန္တ၏ ပစ္စည်းကိုခိုးစားသူနှင့် တူ၏။

သီလဝန္တဖြစ်လျက် မဆင်ခြင်ဘဲသုံးဆောင်ခြင်းသည် ဣဏပရိဘောဂမည်၏။ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်မစင်ကြယ်လျှင် ဒက္ခိဏာဝိသုဒ္ဓိမဖြစ်၊ အလှူအကျိုးဖွင့်ဖြိုးခြင်းမရှိ၊ ထို့ကြောင့် ကြွေးမြီယူစားသူနှင့်တူ၏။ ဣဏပရိဘောဂအပြစ် လွတ်လိုလျှင် ဆင်ခြင်၍သုံးဆောင်ရသည်။

သေက္ခပုဂ္ဂိုလ် ခုနစ်ယောက်တို့၏ သုံးဆောင်ခြင်းသည် ဒါယဇ္ဇပရိဘောဂ မည်၏။ သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် သားတော်စစ်ဖြစ်၍ဘ၊ ဘုရား၏ပစ္စည်းတို့ကို အမွေခံယူ၍သုံးဆောင်ကြသည်။ လူတို့လှူသောပစ္စည်းမဟုတ်လော၊ ဘုရားပစ္စည်းအဘယ်သို့ဖြစ်သနည်း? ဟု မေးဘွယ်ရှိ၏။ လူတို့လှူသော်လည်း ဘုရားခွင့်ပြုမှ သုံးဆောင်အပ်သောကြောင့် ဘုရားပစ္စည်းသာဖြစ်ချေ၏။ ချစ်သားတို့၊ ငါ၏ဓမ္မအမွေကိုခံယူကြ၊ ငါ၏ အာမိသအမွေကို မခံယူချင်ကြနှင့်-ဟု ဓမ္မဒါယာဒသုတ်၌ ဘုရားပစ္စည်းဖြစ်ခြင်းကို ဟောပြီ။ (လူတို့သည် ဘုရားဟော နိဗ္ဗာန်စသော အကျိုးနှင့်လဲလှယ်ကြသဖြင့် ဘုရားမျက်နှာကြောင့်ရသော ဘုရားပစ္စည်းဟူ၍လည်း သိအပ်ပေ၏။)

ရဟန္တာတို့၏သုံးဆောင်ခြင်းသည် သာမိပရိဘောဂမည်၏။ ရဟန္တာတို့သည် တဏှာ၏ကျေးကျွန်အဖြစ်မှ လွတ်လာကြသဖြင့် သခင်ဖြစ်ကုန်ပြီ။ ပစ္စည်းသုံးဆောင်ရာ၌ တဏှာ၏အမိန့်ကို နားမထောင်၊ ပဋိကူလကို အပဋိကူလအားဖြင့်၎င်း၊ အပဋိကူလကို ပဋိကူလအားဖြင့်၎င်း၊ ထိုနှစ်ပါးကို လျစ်လျူရှုခြင်းအားဖြင့်၎င်း မိမိအလိုအတိုင်း သုံးဆောင်နိုင်ကုန်၏။ ဒါယကာတို့၏ နှလုံးအလိုကိုလည်း ပြည့်စေနိုင်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် သခင်သုံး-သုံးဆောင်နိုင်ကြသည်။

စေ ယျ၊ ဣဏ (၂)၊ ဒါယဇ္ဇနှင့် (၁)၊ ပိုင်လှသမိ (၁)၊
လေးခုရှိ၊ ပရိဘောဂတည်း။

ဆင်ခြင်ရန် အချိန် ဣဏပရိဘောဂလွတ်ခြင်း၊ ဒက္ခိဏာဝိသုဒ္ဓိဖြစ်ခြင်းကိုအလိုရှိသော သီလဝန္တပုဂ္ဂိုလ်သည် သင်္ကန်းကို ကိုယ်မှလွှတ်၍ သုံးဆောင်တိုင်း ဆင်ခြင်အပ်၏။ ဆွမ်းကို လုပ်တိုင်း၊ လုပ်တိုင်း ဆင်ခြင်အပ်၏။ မတတ်နိုင်လျှင် နံနက်၊ ညချမ်း၊ ညဉ့်သုံးယာမ်တို့၌ လေးကြိမ်ဖြစ်စေ၊ သုံးကြိမ်၊ နှစ်ကြိမ်၊ တကြိမ်မျှဖြစ်စေ ဆင်ခြင်အပ်၏။ မဆင်ခြင်မီ အရုဏ်တက်လျှင် ဣဏပရိဘောဂဖြစ်၏။ အချွဲကား-ယမန်နေ့က ငါသုံးဆောင်သော ဆွမ်း၊ သင်္ကန်း စသည်တို့ကို အအေး ပယ်ဖျောက်ရုံငှါသာလျှင် စသည်ဖြင့် အတိတ်မဆင်ခြင်လျှင် ဣဏပရိဘောဂဖြစ်၏ဟု ဆိုကုန်၏။ စူးစမ်းအပ်၏။ အိပ်ရာနေရာကျောင်းကို ဝင်တိုင်း၊ သုံးဆောင်တိုင်း ဆင်ခြင်အပ်၏။ ဆေးကိုခံယူသောအခါ၌၎င်း၊ သုံးဆောင်သောအခါ၌၎င်း သတိ၏ အကြောင်း၏အဖြစ်သာ အပ်သည်။ ဝါ-ဆင်ခြင်ခြင်းသတိဟူသော အကြောင်းရှိမှအပ်သည်။ (ဆင်ခြင်၍သာခံယူခြင်း၊ သုံးဆောင်ခြင်းပြုရမည်ဟူလို။) ဤသန္တသိတသီလသည် နာခြင်း၊ ဆာခြင်းအကြောင်း ရှိရုံမျှဖြင့် မစင်ကြယ်၊ ဥာဏ်ဖြင့်ဆင်ခြင်မှ စင်ကြယ်သည်။ ခံယူစဉ် ဆင်ခြင်သော်လည်း သုံးဆောင်စဉ် မဆင်ခြင်လျှင် သန္တမိဒုက္ကဋ်၊ ဝိကာလဒုက္ကဋ်-အာပတ်သင့်၏။ ခံယူမဆင်ခြင်၊

သုံးဆောင် ဆင်ခြင်လျှင်အာပတ်မသင့်၊ သုန္ဒိလေးပါးတို့တွင် ပစ္စဝေက္ခဏာသုန္ဒိ ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။ သုန္ဒိလေးပါးနောက်ဆိုအံ့။

နာခြင်း၊ ဆာခြင်းအကြောင်းရှိလျှင် ဆေးကို ပစ္စဝေက္ခဏာဆင်ခြင်၍ အကပ်ခံအံ့။ သုံးဆောင်အံ့၊ နံနက်အခါ ပဝါရဏာ၊ သန္တိမိတ္တိဖြင့်အာပတ်မသင့်၊ နေလွဲသောအခါ ဝိကာလ၊ သန္တိမိတ္တိဖြင့် အာပတ်မသင့်၊ မဆင်ခြင်လျှင် ထိုသိက္ခာပုဒ်တို့ဖြင့် ဒုက္ကဋ်သင့်၍ ပါတိမောက္ခသံဝရသီလပျက်သည်။ ။(ဝိဘင်းပါဠိတော်။)

ပုထုဇဉ်
သခင်ဖြစ်နည်း

ဤပရိဘောဂလေးပါးတို့တွင် သာမိ၊ ဒါယဇ္ဇ နှစ်ပါးသည် ရဟန်းအားလုံးတို့အား အပ်၏၊ ဣဏမအပ်၊ ထေယျာဉ်ဆိုဘွယ်မရှိ၊ သီလဝန္တ ဆင်ခြင်၍သုံးဆောင်ခြင်းကား ကြွေးမြီ မတင်သောကြောင့် အာနဏှပရိဘောဂဖြစ်၏၊ ဒါယဇ္ဇဉ်သာလည်း ရေတွက်အပ်၏၊

သီလဝန္တသည်လည်း သီလသိက္ခာရှိသောကြောင့် သေက္ခသာမည်၏။

ဤ၌ ပုထုဇဉ်သာမိ၊ ဒါယဇ္ဇဖြစ်ပုံကား- ပုထုဇဉ်သော်လည်း ခေါင်းပါးသော အကျင့်၌ တည်၍ မက်မောခြင်းမရှိ၊ ကပ်ငြိခြင်းမရှိ သုံးဆောင်အံ့- သာမိနှင့်တူ၏၊ သီလဝန္တ ဆင်ခြင်၍ သုံးဆောင်ခြင်းကား ဒါယဇ္ဇဖြစ်၏၊ ဒါယကာတို့၏နှလုံးအလို မချွတ်ယွင်းသောကြောင့်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ဒါယဇ္ဇဉ်သာလည်း ရေတွက်ဟုဆိုအပ်ပြီ၊ ကလျာဏပုထုဇဉ်၏ သုံးဆောင်ခြင်း၌ကား ဆိုဘွယ်မရှိ၊ ဒါယဇ္ဇသာဖြစ်၏၊ သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်၌ ရေတွက်သောကြောင့်တည်း၊ ကြွေးမြီရှိသူ လိုရာသွားခွင့်မရသကဲ့သို့ ဣဏပရိဘောဂရဟန်းလောကမှ ထွက်ခွင့်မရ၊ ဆင်ခြင်သူ၏ အာနဏှသည် မုချအားဖြင့် ပရိဘောဂလေးပါးမှလွတ်သော ပရိဘောဂ သီးခြားသာဖြစ်သည်။

ဤလေးပါးတို့တွင် သာမိပရိဘောဂသည် အမြတ်ဆုံးဖြစ်၏၊ အမြတ်ဆုံးကို အလိုရှိသောရဟန်းသည် ဆိုပြီးသောနည်းအတိုင်း ပစ္စဝေက္ခဏာ ဆင်ခြင်ကာ သုံးဆောင်ခြင်းဖြင့် ပစ္စယသန္တိသီတသီလကိုဖြည့်ကျင့်အပ်၏၊ ဤသို့ပြုလျှင် ကိစ္စကာရီမည်၏၊ ရဟန်းဖြစ်စမှီရာပစ္စည်းလေးပါးပြောပြစဉ်က ဝန်ခံသော ပဋိညာဉ်အတိုင်း ကျင့်သောကြောင့်တည်း။

ဘုရားစကား နား၌ရှိသော ရဟန်းသည် ရေနှင့်တကွပစ္စည်းလေးပါးကို ဆင်ခြင်၍သုံးစား၏၊ ပစ္စည်းလေးပါး၌ ရေပေါက်ကြာချပ် မငြိကပ်၊ လာဘ်များသော်လည်း အနာဆေးလိမ်းသကဲ့သို့ သင့်ရုံ သတိပြု၏၊ သားငယ်အသားမျိုး၊ ဝင်ရိုးနယ်ဆီသဘော မက်မောမရှိ၊ ခန္ဓာမျှရုံသုံး၏။ ။ဤ၌ ရေသည်နာခြင်း၊ မွတ်သိပ်ခြင်းငြိမ်းကြောင်းဆေးမည်၏၊ သောက်ချိုးဆေးကြောဖွပ်လျော်တိုင်းဆင်ခြင်ရာ၏။

အင်္ဂုတ္တိ၊ ရိအဋ္ဌကထာ၌...လက်ဖျစ်တချက် တီးရုံလောက် ကြာအောင် မေတ္တာပွားသောရဟန်းသည် သာမိက၊ အနဏ၊ ဒါယာဒပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်၏၊ အမွေခံ၊ ကြွေးမတင်၊ သခင်ဖြစ်၏၊ တိုင်းသူပြည်သားတို့၏ဆွမ်းကို သုံးဆောင်ထိုက်၏-ဟု ဆိုပြီ။

သုန္ဒိလေးပါး

သုန္ဒိလေးပါးကို ဤသို့သိအပ်၏၊ ပါတိမောက္ခ သံဝရသီလသည် ဒေသနာကြားခြင်းဖြင့် စင်ကြယ်သောကြောင့် ဒေသနာသုန္ဒိ မည်၏၊ ဒေသနာကြားခြင်း၊ ဝတ်စောင့်ခြင်း၊ ပါရာဇိကကိုဝန်ခံခြင်းတို့သည်ပင် ဒေသနာလည်းမည်၏၊ စင်ကြယ်ကြောင်း ဖြစ်သောကြောင့် သုန္ဒိလည်း မည်၏၊

ထိုနှစ်ပါးကြောင့် ဒေသနာသုဒ္ဓိမည်၏။ ပုဂ္ဂိုလ်သည်ကား ထိုဒေသနာသုဒ္ဓိရှိသောကြောင့် ဒေသနာသုဒ္ဓိပင်မည်၏။ ။ဣန္ဒြိယသံဝရသီလသည် နောင်၍သို့မပြုပါအံ့၊ “နပုနေဝံ ကရိဿာမိ”-ဟု စိတ်ဆောက်တည်၍ စောင့်စည်းခြင်းဖြင့် စင်ကြယ်သော သံဝရသုဒ္ဓိမည်၏။ ။အာဇီဝပါရိသုဒ္ဓိသီလသည် မအပ်မရာပယ်စွန့်၍ တရားနှင့်အညီ ပစ္စည်းရှာမှီးခြင်းဖြင့် စင်ကြယ်သောကြောင့် ပရိယေဋ္ဌသုဒ္ဓိမည်၏။ ။ပစ္စယသန္နိဿိတသီလသည် ပစ္စဝေက္ခဏာဆင်ခြင်ခြင်းဖြင့် စင်ကြယ်သောကြောင့် ပစ္စဝေက္ခဏာသုဒ္ဓိမည်၏။

မဟာသံဃရက္ခိတမထေရ်အား တူဖြစ်သူသာမဏေတပါးရှိ၏။ သံဃထမင်းချမ်းပူ ရက္ခိတပင်မည်၏။ တနေ့သ၌ ထိုသာမဏေသည် သလေးထမင်းချမ်းဝတ္ထု၊ အေးအေးစက်စက်ကို ဘုဉ်းပေးနေ၏။ မထေရ်သည် ငါ့ရှင်သာမဏေ၊ သင်၏လျှာကိုဆွမ်းအပူမလောင်အောင် စောင့်စည်းလော့-ဟု သတိပေးစကား မိန့်ဆို၏။ သာမဏေသည် ထိုစကားကို ကြားလတ်သော် အေးစက်သော ထမင်းချမ်းသော်လည်း မဆင်ခြင်၊ သူ၏လျှာကို လောင်စေနိုင်ပေသည် တကား-ဟု ဩတ္တပ္ပနှင့် တကွဖြစ်သောဥာဏ်ကို၊ ဝါ-ကြောက်လန့်သောဥာဏ်(သံဝေဂ)ကိုရ၍ ဆင်ခြင်ကာ သုံးဆောင်၏။ ထိုနေရာ၌ပင် ရဟန္တာဖြစ်၍ ငါ့အကြံပြည့်စုံပြီ၊ နောက်ဘဝ ပဋိသန္ဓေလွတ်ပြီ-ဟု ဥဒါန်းကျူးသတတ်၊ ထို့ကြောင့် ဒုက္ခဝဋ်ကျွတ်လိုလျှင် ပစ္စည်းလေးပါး သုံးဆောင်တိုင်း ဆင်ခြင်ရာ၏။

သီလလေးဖြာ၊ ပါ၊ ဣ၊ အာ(၃)၊ စွယာသန္နိဿိ(၁)။
အပြစ်ကားလေး၊ ပတ်၊ ကိလေး(၂)၊ သက်မွေး ကြွေးတင်ဘိ(၂)။
သုဒ္ဓိလေးဝ၊ ဒေ၊ သံ၊ ပ(၃)၊ ပစ္စဝေက္ခဏာ(၁)။
ပြဇာန်းလေးရှိ၊ ခွါ၊ သတိ(၂)၊ ဝီရိ၊ ပညာသာ(၂)။

သီလငါးပါး အပြားအကျယ်

ပဌမပဉ္စက။ ။၁-သာမဏေသီလသည် ပရိယန္တပါရိသုဒ္ဓိသီလမည်၏။ အရေအတွက်အားဖြင့် အပိုင်းအခြားရှိသောကြောင့်တည်း။

၂-ရဟန်းသီလသည် အပရိယန္တပါရိသုဒ္ဓိသီလမည်၏။ (ကလျာဏပုထုဇဉ်၊ သေက္ခ၊ အသေက္ခတို့မှတစ်ပါး ရဟန်းသာမညကိုဆိုသည်။) ထိုရဟန်းသာမည၏ သီလသည် ကုဋေ(၉၁၀၀)၊ ငါးသန်း၊ သုံးသောင်း၊ ခြောက်ထောင် ဖြစ်သည်ဟု ပိုင်းခြားအပ်သော်လည်း (တခုခုကိုပင်) အကြွင်းမထင်အောင် ဆောက်တည်ရခြင်းကိုရည်၍ အပရိယန္တဟုဆိုသည်။ ဥာတိ အင်္ဂ ဇီဝိတ လာဘ ယသစွမ်းဖြင့်မပျက်စီးခြင်းကိုလည်း ရည်ဆိုသည်။ အဗ္ဗခါဒက မဟာတိဿမထေရ်သည် သပ္ပရိသာနုဿတိကိုမစွန့်၊ ငတ်၍ သေလုနီးသော်လည်း သရက်သီးကောက်စေး၊ သိက္ခာပုဒ်ကိုမလွန်ကျူး၊ ထိုအပရိယန္တပါရိသုဒ္ဓိသီလကို သာအမှီပြု၍ ဒါယကာ၏ကျောက်ကုန်းထက်၌ ရဟန္တာဖြစ်ပြီ၊ ဤ၌ သပ္ပရိသာနုဿတိဟူသည်ကား-ဥစ္စာနှင့် အင်္ဂါတခုခု ခိုးသူဘေးမျိုးကြိုလျှင် အင်္ဂါအထိမခံနှင့်၊ ဥစ္စာစွန့်ရမည်၊ အင်္ဂါနှင့်အသက် တခုခု မြွေဘေးမျိုးကြိုလျှင် အသက်အထိ မခံနှင့်၊ အင်္ဂါစွန့်ရမည်၊ တရား

သိသူကား ဘယ်အခါမဆို တရားအထိမခံနှင့်၊ ဥစ္စာ၊ အင်္ဂါ၊ အသက်အားလုံးစွန့်ရမည်။ ဤသို့သော နှလုံးသွင်းမျိုးတည်း။

၃-ပုထုဇဉ် ကလျာဏသီလသည် ပရိပုဏ္ဏပါရိသုဒ္ဓိသီလမည်၏။ ပုထုဇဉ် ကလျာဏသည် ဝိပဿနာ လွန်စွာအားထုတ်၏။ သေက္ခပရိယန္တ၌ ဖြည့်ကျင့်၏။ ကိုယ်အသက်မငဲ့၊ အသက်စွန့်၍ သီလစောင့်၏။ (ဤ၌ သေက္ခမဗ္ဗလျှင် အပိုင်းအခြားရှိသော ကုသိုလ်သည်၊ ဝါ-နာမ်ချပ်ပိုင်းခြားသည်မှ ဂေါတြဘူအထိဖြစ်သော ကုသိုလ်သည်၊ ဝါ-သေက္ခမဗ္ဗတို့၏ အောက် လောကီသိက္ခာသုံးပါးသည် သေက္ခပရိယန္တမည်၏။) ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ သီလသည် ပတ္တမြားစစ်ကဲ့သို့၊ ရွှေစင်ကဲ့သို့ အလွန်စင်ကြယ်၏။ စိတ္တပုဂ္ဂိုလ်အပြစ်မျှမရှိ၊ အရဟတ္တဖိုလ်၏ နီးသောအကြောင်းဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ပရိပုဏ္ဏပါရိသုဒ္ဓိမည်၏။

မဟာသံဃရက္ခိတမထေရ်သည် ဝါဟော် ၆၀-ကျော်တွင် သေရာ
အရဟတ္တဖိုလ်နီးပုံ ညောင်စောင်း လျောင်းတော်မူ၏။ အဘယ်တရားထူးရပါသနည်း
၀တ္ထ၊ ဟု ရဟန်းများ မေးလတ်သော် ငါ့ရှင်တို့၊ ငါ့အား တရားထူးမရှိ
ဟု ဆို၏။ အရှင်ဘုရား၊ ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော့မည်ဟု ဝန်းကျင် ၁၂-
ယူဇနာတိုင်အောင် လူတို့စည်းဝေးကြကုန်ပြီ။ ပုထုဇဉ်အဖြစ်ဖြင့် ကွယ်လွန်လျှင် လူပေါင်း
များစွာ နှလုံးမသာမယာဖြစ်ပါလိမ့်မည်-ဟု လျှောက်လတ်သော် ငါ့ရှင်တို့၊ ငါသည်
မေတ္တေယျဘုရားကိုဖူးလို၍ ဝိပဿနာအားထုတ်ခြင်းမပြု၊ ထိုသို့ဖြစ်မှု ငါ့ကို ထူပေးကြလော့
ဟု ဆို၏။ မထေရ်ကို ထူပေးပြီး အပသို့ ထွက်ကြသည်နှင့်တပြိုင်နက် အရဟတ္တဖိုလ်သို့
ရောက်၍ လက်ဖျစ်သံဖြင့် ပြန်ခေါ်၏။ သံဃာများလည်း စည်းဝေး၍ အရှင်ဘုရား၊ ဤမျှ
သေလုနီးအခါ တရားထူးရအောင် အလွန်ခဲယဉ်းစွာ ပြုရပေလိမ့်မည်-ဟု လျှောက်လတ်
သော် ငါ့ရှင်တို့၊ လောကုတ္တရာတရားထူး မခဲယဉ်း၊ ငါ့အား ရဟန်းပြုသည်မှစ၍ သတိ
မေ့ခြင်း၊ မသိခြင်းဖြင့် ချွတ်လွင်းသောအမှု တစုံတခုရှိသည်ကို မမြင်ရ၊ ဤအရာသာ ခဲယဉ်း
သည်ဟု မိန့်ဆိုတော်မူ၏။ ထိုမထေရ်၏ တူဖြစ်သော မထေရ်တပါးလည်း ဝါ ၅၀-ကျော်
တွင် ထိုနည်းတူစွာ နိဗ္ဗာန်စံ၏။

စာမတတ်၊ သီလမရှိသူကိုကဲ့ရဲ့အပ်၏။ စာမတတ်၊ သီလရှိသူကိုချီးမွမ်းအပ်၏။ စာတတ်၊
သီလမရှိသူကို ကဲ့ရဲ့အပ်၏။ (ဗဟုဿုတ ဒုဿိလထံ သိက္ခာလိုလားသူတို့ မချဉ်းကပ်
ကုန်။) စာတတ်၊ သီလရှိသူကို ချီးမွမ်းအပ်၏။ ဤစတုတ္ထပုဂ္ဂိုလ်ကို ဇမ္ဗုရာဇ် ရွှေစင်တုံးအတူ
ကဲ့ရဲ့သူမရှိ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာတို့ပင် ချီးမွမ်းကုန်၏။

၄-သေက္ခသီလသည် အပရာမဋ္ဌပါရိသုဒ္ဓိသီလမည်၏။ ဒိဋ္ဌိစွမ်းဖြင့် မသုံးသပ်အပ်
သောကြောင့်တည်း။ သူကြွယ်သား တိဿမထေရ်၏ သီလကဲ့သို့ ရာဂစွမ်းဖြင့် မသုံးသပ်
အပ်သော ပုထုဇဉ်သီလသည်လည်း အပရာမဋ္ဌပါရိသုဒ္ဓိမည်၏။

သူကြွယ်သား တိဿမထေရ်၏မရီးသည် ပစ္စည်းအမွေလောဘဖြင့်
ပေါင်ချိုးသော မတ်ဖြစ်သူ တိဿမထေရ်ကို သတ်ရန် လူဆိုးတို့ကို ပစ္စည်းပေး၍
မထေရ် စေလွှတ်၏။ မထေရ်သည် မိမိ၏အပရာမဋ္ဌသီလ ရာဂမစွန်းငြိသည်
ကို မှီ၍ ရဟန္တာဖြစ်လိုသောကြောင့် “ခေတ္တဆိုင်းကြဦး၊ ရာဂနှင့်
သေရခြင်းသည် ရှက်ဘွယ်ဖြစ်သည်-ဟုသတ်လိုသူတို့ကိုဆိုပြီးလျှင် ဆိုင်းခွင့် ပေးစိမ့်သော

၄၂ ပေါင်တို့ကို ကျောက်ခဲဖြင့်ရိုက်ချိုး၏။တညဉ့်လုံး ဝိပဿနာပွား၏။ အရုဏ်တက်သော အခါ ရဟန္တာအဖြစ်သို့ရောက်လေသတတ်။

ဘဝသစ်ယူသူ
သီလပျက်ခြင်း

မထေရ်တပါးလည်း သည်းထန်သောရောဂါနှိပ်စက်၍ မိမိလက်
ဖြင့် အစာမယူနိုင်၊မိမိ၏ ကျင်ကြီး၊ ကျင်ငယ်၌ ကျိန်စလိမ်းပေ
လူးလှိမ့်ကာနေသည်ကို ရဟန်းငယ်တပါးက “အဟောဒုက္ခာ
ဇိဝိတသင်္ခါရာ။ ။ဇိဝိတသင်္ခါရာ၊ အသက်နှင့်စပ်သော သင်္ခါရ

တို့သည်။ (ဝါ-သက်ရှိ ခန္ဓာငါးပါး တို့သည်။) အဟောဒုက္ခာ၊ လွန်စွာ ဆင်းရဲ ကုန်စွ
တကား။”ဟုဆို၏။ ငါ့ရှင်၊ငါ ယခုသေလျှင် နတ်ပြည်အတွက်စိတ်ချရ၏။ သီလပျက်မှ
ရသော နတ်စည်းစိမ်သည် သိက္ခာချ၍လူဖြစ်သည်နှင့်တူ၏ဟု ဆို၍ သီလမပျက်ဘဲ သီလ
နှင့်တကွ သေမည်။ သီလ မစွန့်လိုဟု လျောင်းစက်လျက် ထိုရောဂါကို ဝေဒနာမှစ၍
နာမ်ရုပ်သုံးသပ်လတ်သော် ရဟန္တာအဖြစ်သို့ ရောက်လေ၏။(ဘဝသစ်ယူလျှင် သီလ ခါး
ဝတ်ကင်းလွတ်သည်။ သီလ မလွတ်စေဘဲနိဗ္ဗာန်ယူမည်ဟူလို။)

ငါ့ရှင်တို့၊ရောဂါနှိပ်စက်သော ငါ၏ကိုယ်သည် နေပူ၌ ပန်းကဲ့သို့ ညှိုးနွမ်းလွယ်လွ၏။
စင်ကြယ်သည်မရှိ၊အပုပ်ပြည့်သည်ကို မသိ၍သာ နှစ်သက်စွာချီးမွမ်းရှာကြ၏။ကိုယ်ကောင်
အတွက် တွေဝေချက်ဖြင့် နတ်ပြည်ရောက်ကြောင်း သီလပျက်ကြသည်။ ဤကိုယ်ကောင်
သည် စက်ဆုပ်ဘွယ်ကောင်းလေစွ-ဟု သံဃာအား မိန့်ကြားလေသတတ်။

အဇညံ ဇညသင်္ခါတံ၊အသုစိ သုစိသမ္မတံ။

နာနာကုဏပပရိပူရံ၊ ဇညရူပံ အပဿတော။

ဣဒံကဋ္ဌေဝရံ၊ဤကိုယ်ကောင်သည်။အဇညံ၊မနှစ်သက်ဘွယ် စက်ဆုပ်ဘွယ် ဖြစ်လျက်။
ဇညသင်္ခါတံ၊ နှစ်သက်ဘွယ်ဟု လူမိုက်တို့ဆိုအပ်၏။ အသုစိ၊မစင်ကြယ်ဘဲလျက်။ သုစိ
သမ္မတံ၊စင်ကြယ်၏ဟုသမုတ်အပ်၏။ နာနာကုဏပ ပရိပူရံ၊ အပုပ်မျိုးစုံပြည့်၏။ အပဿ
တော၊ယထာဘူတမသိသောသူ၏။ (မသိသူအား၊မသိသူအတွက်။) ဇညရူပံ၊ နှစ်သက်
ဘွယ်ဟု ချီးမွမ်းအပ်သော ကိုယ်ကောင်ဖြစ်၏။

၅-ရဟန္တာစသည်တို့၏ သီလသည် ပဋိပဿဒ္ဓိ ပါရိသုဒ္ဓိသီလမည်၏။ပူပန်ခြင်း အား
လုံးမှငြိမ်းသောကြောင့် ပဋိပဿဒ္ဓိ၊ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်သောကြောင့် ပါရိသုဒ္ဓိမည်၏။
ဒုတိယပဉ္စက။ ။ဒုတိယပဉ္စက၌ ပါဏာတိပါတ ကိလေသာအစ အရဟတ္တမဂ်
သတ်သောကိလေသာအဆုံးရှိသော ဤ ကိလေသာတို့ကို ပယ်
ခြင်း၊ရှောင်ကြဉ်ခြင်းစသည်အစွမ်းဖြင့် သိအပ်၏။

၁-ပါဏာတိပါတကို ပယ်ကြောင်းစိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ပဟာနသီလမည်၏။ဟိရိ၊ဩတ္တပ္ပ၊
ကရုဏာ၊အလောဘစသည် အမှူးရှိသော စိတ္တုပ္ပါဒ်ရ၏။

၂-ပါဏာတိပါတမှ ရှောင်ကြဉ်ကြောင်းဝိရတိသည် ဝေရမဏိသီလမည်၏။

၃-ပါဏာတိပါတ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်စေတနာသည် စေတနာသီလမည်၏။

၄-ပါဏာတိပါတ၏ ဝင်ပေါက်ကို ပိတ်ဆို့သောတရားသည် သံဝရသီလမည်၏။

၅-ပါဏာတိပါတကို မလွန်ကျူးကြောင်းတရားသည် အဝီတိက္ကမသီလ မည်၏။

ဤသို့ ငါးပါးဖြစ်ကုန်၏။အဒိန္နာဒါန စသည်တို့၌လည်း ဤအတူ ငါးပါးစီတည်း။

ပါဏာတိပါတ,အဒိန္နာဒါန, ကာမေသု,မုသာ,ဝိသုဏ,ဗရဿ,
 ပဉ္စက ၄၇-ပါး သဗ္ဗပ္ပလာ,အဘိဇ္ဈာ,ဗျာပါဒ,မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကိုပယ်,ကြဉ်,ဆန့်,ပိတ်,
 မလွန်ကျူးအားဖြင့် ငါးပါးစီ၊ ဤကား-ကမ္မပထ ဆယ်ပါးဖြင့်
 သီလပြခြင်းတည်း။ ။အဘိဇ္ဈာစသည်တို့၌ ပဟာနကို အဘိဇ္ဈာစသည်တို့ဖြင့် သိအပ်၏။
 ဝေရမဏိဖြင့်စေတနာကို (ယဉ်ဘက်)တံ သမ္ပယုတ် ဟု သိအပ်၏။သံဝရဖြင့် အဝီတိက္ကမ
 ကို (ပြခန်းခြင်း)တပုဒ်မေတ္တ ဟု သိအပ်၏။

အလောဘပြခန်းသောကုသိုလ်နေက္ခမ္မဖြင့် ကာမစွန္ဒကို, မေတ္တာဖြင့် ဗျာပါဒကို,
 အာလောကသညာဖြင့် (ဝါ-နှလုံးသွင်း၍ ထင်လာစေသောအလင်းကို သိခြင်းဖြင့်)ထိန-
 မိဒ္ဓကို,သမာဓိဖြင့် ဥဒ္ဓစ္စကို,ကုသိုလ်စသည်ကို အမှန်ဆုံးဖြတ်သောဉာဏ်ဖြင့် ဝိစိကိစ္ဆာကို-
 ပယ်,ကြဉ်,ဆန့်,ပိတ်,မလွန်ကျူး ငါးပါးစီ၊ ဤကား-ဈာန်ရကြောင်း ပုဗ္ဗဘာဂပဋိပဒါ
 ငါးပါးဖြင့် ပြခြင်းတည်း။

မဂ်ရကြောင်းဉာဏ်ဖြင့် အဝိဇ္ဇာကို, ဈာန်ရကြောင်း ပါမောဇ္ဇဖြင့် အရတိကို, ပဌမ
 ဈာန်ဖြင့် နိဝရဏတို့ကို, ဒုတိယဈာန်ဖြင့် ဝိတက်-ဝိစာရကို, တတိယဈာန်ဖြင့် ဝီတိကို,
 စတုတ္ထဈာန်ဖြင့် သုခ-ဒုက္ခတို့ကို, အာကာသာနဉ္စာယတနသမာပတ်ဖြင့် ရူပသညာ
 ၁၅-ပါး၊ပဋိသသညာ ၁၀-ပါး၊နာနတ္တသညာ ၄၄-ပါးကို, (ဝါ-ရူပစိတ် ၁၅၊ဒွေပဉ္စ
 ဝိညာဏ် ၁၀၊ကြွင်း ကာမစိတ် ၄၄-ကို)ဝိညာဖြင့် အာကာသညာကို, အာကိဖြင့်
 ဝိညာသညာကို,နေဝသညာဖြင့် အာကိသညာကို-ပယ်,ကြဉ် စသည်ငါးပါးစီ၊ဤကား-
 ဥပါယ ၂-ပါး၊ သမာပတ် ၈-ပါး=ပေါင်း ၁၀-ပါးဖြင့် ပြခြင်းတည်း။ မဟဂ္ဂုတ်၌ မုချ
 အားဖြင့် သီလနအနက်မရှိ၊ ဝိရတိမရှိ၊ ဆန့်ကျင်ဘက်တို့ကို ပယ်ခြင်းရှိ၏။ ဆန့်ကျင်ဘက်
 တို့မှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်းရှိ၏။ ဆန့်ကျင်ဘက်တို့ မဝင်နိုင်အောင် လုံခြုံခြင်းရှိ၏။ ပရိယုဋ္ဌာန
 ဟူသော မနောဝိတိက္ကမ မရှိ၊ ထို့ကြောင့် ပရိယာယ်အားဖြင့် ပယ်, ကြဉ်, ဆန့်, ပိတ်,
 မလွန်ကျူး ဟု ဆို၏။ စေတနာကား တံ သမ္ပယုတ္တဖြစ်၏။ သီလသည် ကုသိုလ်ကိုမပယ်၊
 အောက်ဈာန်ဝိတက်စသည်ကိုပယ်သော ပဟာနသီလလည်း ပရိယာယ်တည်း။

အနိစ္စာနုပဿနာဖြင့် နိစ္စသညာကို, (ဝါ-နိစ္စဟု ဖြစ်သော မိစ္ဆာ
 သညာကို ဒိဋ္ဌိကို စိတ်ကို) ဒုက္ခာနုပဿနာဖြင့် သုခသညာကို,
 အနတ္တာနုပဿနာဖြင့် အတ္တသညာကို(၃)၊ သင်္ခါရတို့၌ ငြီးငွေ့
 ဘွယ် ဟု ရှုခြင်းဖြင့် ဝီတိရှိသောတဏှာကို,တပ်ခြင်း ကင်းသော
 ရှုခြင်းဖြင့် ရာဂကို, သင်္ခါရပြန်မဖြစ်အောင်ရှုခြင်းဖြင့် သမုဒယကို,သင်္ခါရစွန့်သောရှုခြင်း
 ဖြင့် နိစ္စစသည်စွဲလမ်းခြင်းကို(၇)၊ကုန်ခြင်းကိုရှုခြင်းဖြင့် တခဲနက်သညာကို,(ဝါ-သန္တတိ,
 သမူဟ, ကိစ္စ, အာရုံစွမ်းဖြင့် တခုထည်း တလုံးတခဲထည်း ဟု မှတ်ယူသော သနသညာ
 ကို) ပျက်ခြင်းကို ရှုခြင်းဖြင့် ပြုပြင်စုရုံးခြင်းကို, ဖောက်ပြန်ခြင်းကိုရှုခြင်းဖြင့် ခိုင်ခံ့၏ဟု
 မှတ်ခြင်းကို(၁၀)၊အကောင်အထည်ဟူသော နိမိတ်မရှိဟုရှုခြင်းဖြင့် နိမိတ်ကို,တောင့်တ
 စရာ သင်္ခါရမရှိဟုရှုခြင်းဖြင့် ရာဂတောင့်တခြင်းကို,အတ္တမှဆိတ်၏ဟုရှုခြင်းဖြင့် အတ္တဟု
 နှလုံးသွင်းမှားကို(၁၃)၊ တေဘူမကကို လွန်သောအဓိပညာဓမ္မဝိပဿနာဖြင့် အနှစ်
 သာရဟုယူခြင်း နှလုံးသွင်းခြင်းကို, ယထာဘူတဉာဏ်ဖြင့် (ဝါ-ခိုင်သော အနုပဿနာ
 ဖြင့်) လောကကို မြဟွာ ဖန်ဆင်းသည်စသည်ဖြင့် တွေဝေစွာနှလုံးသွင်းခြင်းကို, အပြစ်

မဟာဝိပဿနာ
 ၁၈-ပါး

ကိုရုခြင်းဖြင့် တွယ်တာဘွယ်ဟု နှလုံးသွင်းခြင်းကို(၁၆)၊ ပညာဖြင့်ဆင်ခြင်၍ ဖန်ဖန် ရှုခြင်းဖြင့် မောဟဦးစီးသောအကုသိုလ်ကို၊ နိဗ္ဗာန်သို့ညွတ်သောရှုခြင်းဖြင့် (ဝါ-သင်္ခါရ ပေက္ခာဉာဏ်၊ အနုလောမဉာဏ်ဖြင့်) ယှဉ်တွဲဘွယ်ဟု သင်္ခါရတို့၌ နှလုံးသွင်းခြင်းကို (၁၈)-ပယ်၊ကြည့် စသည် ငါးပါးစီ၊ဤကား-မဟာဝိပဿနာ ၁၈-ပါးဖြင့်ပြခြင်းတည်း။

မဂ်လေးပါး သောတာပတ္တိမဂ်ဖြင့် ဒိဋ္ဌိမကင်းသော ကိလေသာ တသင်းကို၊ သကဒါဂါမိမဂ်ဖြင့် ရနံ့ရင်းသော ကိလေသာကို၊ အနာဂါမိမဂ် ဖြင့် သိမ်မွေ့သောကိလေသာကို၊အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် အလုံးစုံသော ကိလေသာကြွင်းကို-ပယ်၊ ကြည့် စသည်ငါးပါးစီ၊ ဤကား-မဂ်လေးပါးဖြင့် သီလပြခြင်း တည်း။ ။ကမ္မပထသီလ ၁၀၊ ပုဗ္ဗဘာဂသီလ ၅၊ သဥပါယအဋ္ဌသမာပတ္တိသီလ ၁၀၊ မဟာဝိပဿနာသီလ ၁၈၊ မဂ်သီလ ၄-အားဖြင့် ၄၇-ဖြစ်၏၊ ဝါ-ပဉ္စကသီလ ၄၇-မျိုး ဖြစ်၏။

နိဗ္ဗာန်တွင် အကျိုးဆုံးခြင်း ဤသို့သဘောရှိသော သီလတို့သည်စိတ်သာယာခြင်းငှါ၊ နှလော ဝီတိဖြစ်ခြင်းငှါ၊ ရင့်သောဝီတိ ဖြစ်ခြင်းငှါ၊ ကိုယ်စိတ် ငြိမ်းအေး ခြင်းငှါ၊ သုခဖြစ်ခြင်းငှါ(၅)၊သမာဓိမှီဝဲခြင်းငှါ၊ သမာဓိ ပွားခြင်း ငှါ၊ ကြိမ်ဖန်များစွာပြုခြင်းငှါ၊ သမာဓိတန်ဆာဖြစ်ခြင်းငှါ၊ သမာ ဓိအဆောက်အဦဖြစ်ခြင်းငှါ (၁၀)၊ သမာဓိအခြံအရံ ဖြစ်ခြင်းငှါ၊ သမာဓိ ပြည့်ခြင်းငှါ၊ စင်စစ် ငြီးငွေ့ခြင်းငှါ၊ ရာဂကင်းခြင်းငှါ၊ ချုပ်ခြင်းငှါ(၁၅)၊ ငြိမ်းခြင်းငှါ၊ ထူးသောဉာဏ် ဖြင့် သိခြင်းငှါ၊ သစ္စာလေးပါးသိခြင်းငှါ၊ အမတမဟာနိဗ္ဗာန်အကျိုးငှါ (၁၉)-ဖြစ် ကုန်၏။

သီလအနက် ဤနေရာ၌ ပယ်ခြင်းဟူသည် ဘာဝသာနေဖြစ်၍ ဓမ္မသဘာဝတစုံ တခုမဟုတ်၊ပါဏာတိပါတ စသည်တို့ကိုမဖြစ်စေခြင်းမျှ(ဝေါဟာ ရမတ္တ)သာတည်း၊ ထိုမဖြစ်စေခြင်း မျှသည်ပင် ထိုထိုမေတ္တာ စသောကုသိုလ်ဓမ္မ၊စာဂစသောကုသိုလ်ဓမ္မတို့၏တည်ရာ ဥပဓာရဏသီလနအနက်၊ဖရို ဖရဲမဖြစ်အောင် စောင့်ဆည်းခြင်း ထားခြင်း သမာဓာနသီလနအနက်ဖြစ်၍ သီလမည်၏၊ ဝေရမဏိသီလ၊ စေတနာသီလ၊ သံဝရသီလ၊ အဝီတိက္ကမသီလလေးပါးကား ထို ပါဏာတိပါတ စသည်တို့မှ ကြဉ်ရှောင်စွမ်း၊ ဆို့ပိတ်စွမ်း၊ တံသမ္ပယုတ္တစေတ နာစွမ်း၊ မလွန်ကျူးစွမ်းဖြင့် စိတ်ဖြစ်ခြင်းဖြစ်၏၊ တပြိုင်တည်းလည်း ဖြစ်ကုန်၏၊ နှစ်ပါး သော သီလနအနက်ဖြစ်၍ သီလမည်ကုန်၏။

သံကိုလေသအကျယ်

ကျိုးပေါက် ကျားပြောက် သီလကျိုးပေါက် ကျားပြောက်ခြင်းတို့သည် ညစ်နွမ်းကြောင်းဖြစ် ၏၊ လာဘ ယသ စသော အကြောင်းဖြင့်၎င်း၊ မေထုန်ငယ်ခုနစ် ပါးနှင့် ယှဉ်ခြင်းဖြင့်၎င်း ကျိုးပေါက်ခြင်း စသည်ကိုသိအပ်၏၊ လာဘ်စသည်ကိုငဲ့၍ သီလပျက်သောအခါ အာပတ်အစု ခုနစ်ခု၌ ထိုထိုအစု၏ ဥဒ္ဓေသစွမ်းဖြင့် အစသိက္ခာပုဒ်၎င်း၊ အဆုံးသိက္ခာပုဒ်၎င်း ပျက်လျှင် အနံ

စွန်း၊အမြိတ်စွန်းစုတ်သောပြတ်သောအဝတ်နှင့်တူ၏။ (ခဏ္ဍ)ကျိုးပြတ်သောသီလမည်၏။ အလယ်သိက္ခာပုဒ်ပျက်လျှင် အလယ်ပေါက်သော အဝတ်နှင့်တူ၏။ (ဆိဒ္ဓ)ပေါက်ထွင်းသောသီလမည်၏။အစဉ်အတိုင်း နှစ်ခုသုံးခုပျက်လျှင် အမည်း၊အနီစသည်ဖြင့် ကျောက်ကုန်းဝမ်းပိုက် ကြောင်ကျားသော နွားနှင့် တူ၏။ (သဗလ)ကြောင်ကျားသော သီလမည်၏။ အကြား အကြားပျက်လျှင် အပြောက်အကွက် အကြိုအကြား ဆန်းကြယ်သော နွားနှင့်တူ၏။(ကမ္မာသ)ပြောက်ကွက်သော သီလမည်၏။ ဤသို့လာဘ်စသည်ငဲ့၍ ကျိုးပေါက် ကျားပြောက်လျှင် သီလညစ်နွမ်း၏။

စ,ဆုံး-နှစ်ရပ်၊ပျက်စီးလတ်၊ကျိုးပြတ်ခေဏ္ဍ။
အလယ်အတွင်း၊ပျက်စီးခြင်း၊ပေါက်ထွင်းမည်ဆိဒ္ဓ။
စဉ်တိုင်းအများ၊ပျက်စီးငြား၊ကြောင်ကျား သဗလ။
အကြား အကြားကွက်၊ပျက်စီးလျက်၊ပြောက်ကွက်ကမ္မာသ။

မေထုန်ငယ်
ခုနစ်ပါး

ဤသာသနာ၌ အချို့သောရဟန်းသည် မြတ်သောအကျင့်ရှိ၏ဟု ဝန်ခံ၏။မာတုဂါမနှင့် ရှဉ်းစုံမကပ်သောအကျင့်ရှိ၏။ယင်းသို့ ရှဉ်းစုံမကပ်သော်လည်း မာတုဂါမ၏လိမ်းကျံပွတ်သပ်ခြင်း၊ ဆုပ်နယ်ပေးခြင်း၊ရေချိုးပေးခြင်း စသည်ကို သာယာ၏။ လိုလားနှစ်သက်၏။ဤအမှုအရာသည် မြတ်သောသီလ၏ ကျိုးခြင်း၊ပေါက်ခြင်း၊ကျားခြင်း၊ပြောက်ခြင်း ဖြစ်၏။မစင်ကြယ်သောအကျင့်ဖြစ်၏။ မေထုန်နှင့်ယှဉ်၍ ကျင့်သည်မည်၏။ ထိုရဟန်းသည် ဇာတိဇရာမရဏမှ မလွတ်၊သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲမှမလွတ်။

ရှဉ်းစုံမကပ်၊ပွတ်သပ်မကျူးသော်လည်း မာတုဂါမနှင့် တခါခါရယ်၏။ ကိုယ်လက် ထိပါးကစား၏။ပြက်ရယ်ရှင်မြူး၏။ ထိုအပြောအဆိုကို သာယာနှစ်သက်၏။ ဤအမှုအရာလည်း ကျိုးပေါက်ကျားပြောက်၍ ဝဋ်မှမလွတ်။

ရှဉ်းစုံမကပ်၊ပွတ်သပ်မကျူး၊ရယ်မြူးမရှိသော်လည်း မျက်စိချင်းဆုံ၍ကြည့်၏။ စိန်းစိန်းစူးစိုက်၍ကြည့်၏။တစောင်းကြည့်၏။ ထိုကြည့်ခြင်းကို နှစ်သက်၏။ ဤအမှုအရာလည်း ကျိုးပေါက် ကျားပြောက်၍ ဝဋ်မှမလွတ်။

ရှဉ်းစုံမကပ်၊ပွတ်သပ်မကျူး၊ရယ်မြူးမရှိ၊မျက်စိမဆုံသော်လည်းမာတုဂါမ၏ အသံကို နားထောင်၏။နံရံတဘက်၊တံတိုင်းတဘက်၌ မာတုဂါမ၏ ရယ်ပြောတေးဆို ငိုယိုခြင်းစသော မိန်းမသံမျိုးစုံကို နားထောင်၏။သာယာ၏။ နှစ်သက်၏။ ဤအမှုအရာလည်း ကျိုးပေါက်ကျားပြောက်၍ ဝဋ်မှ မလွတ်။(မြေနံရံ- ကုဋ္ဌ၊အုတ်တံတိုင်း- ပါကာရ၊ဝါ- တသူအထက် တတောင့်ထွာတက်လျှင် ကုဋ္ဌ၊ထိုထက်လွန်လျှင် ပါကာရ။)

ရှဉ်းစုံမကပ်၊ပွတ်သပ်မကျူး၊ရယ်မြူးမရှိ၊မျက်စိမဆုံ၊သံမျိုးစုံနားမထောင် စွန့်ပစ်သော်လည်း ရှေး၌ မာတုဂါမနှင့် ရယ်ဘူး၊ပြောဘူး၊ကစားဘူးသည်ကို စိတ်ကူး၍ သာယာ၏။ ဤအမှုအရာလည်း ကျိုးပေါက် ကျားပြောက်၍ ဝဋ်မှမလွတ်။

ရှဉ်းစုံမကပ်၊ပွတ်သပ်မကျူး၊ရယ်မြူးမရှိ၊မျက်စိမဆုံ၊သံမျိုးစုံပစ်၊ ရှေးဖြစ် မကြံ့သော်လည်း ကာမဂုဏ် ငါးပါးနှင့် ပြည့်စုံသော သတို့သား၊သတို့သမီးမောင်နှံစုံကို ကြည့်၍ သာယာ၏။အားကျ၏။ဤအမှုအရာလည်း ကျိုးပေါက်ကျားပြောက်၍ ဝဋ်မှမလွတ်။

ရှဉ်းစုံမကပ်၊ ပွတ်သပ်မကျူး၊ ရယ်မြူးမရှိ၊ မျက်စိမဆုံ၊ သံမျိုးစုံပစ်၊ ရှေးဖြစ်မကြံ၊ မောင်နှံ
မကြည့်ဘဲ ငုံ့ရှောင်သော်လည်း ဤသီလအကျင့်ဖြင့် နတ်မြဟွာဖြစ်လို၏ဟု တောင့်တ၏။
သာယာ၏၊ နှစ်သက်၏၊ ဤအမူအရာလည်း ကျိုးပေါက်ကျားပြောက်၍ ဝဋ်မှမလွတ်၊ ဤသို့
ပွတ်သပ်သာယာခြင်းစသော မေထုန်ငယ် ခုနစ်ပါးနှင့်ယှဉ်၍ ကျိုး ပေါက် ကျား ပြောက်
လျှင်လည်း *သီလညစ်နွမ်း၏။

ရှဉ်းစုံမကပ်၊ ပွတ်သပ်မကျူး၊ ရယ်မြူးမရှိ၊ မျက်စိမဆုံ(၄)၊
သံမျိုးစုံပစ်၊ ရှေးဖြစ်မကြံ၊ မောင်နှံငုံ့ရှောင်၊ နတ်ဘောင်မရွယ်(၄)၊
ဤရှစ်သွယ်၊ လွတ်ဘွယ် မေထုန်တည်း။

ဝေါဒါနအကျယ်

သီလမကျိုး၊ မပေါက်၊ မကျား၊ မပြောက်ခြင်းတို့သည် ဖြူစင်
မကျိုးမပေါက်
စသည်
ကြောင်းဖြစ်၏။ သိက္ခာပုဒ်တခုမျှ မပျက်ခြင်းဖြင့်၎င်း၊ ပျက်လျှင်
ကုစားခြင်းဖြင့်၎င်း၊ မေထုန်ငယ် ခုနစ်ပါးနှင့် မယှဉ်ခြင်းဖြင့်၎င်း၊
ကောစစသော ပါပဓမ္မမဖြစ်ခြင်းဖြင့်၎င်း၊ အပ္ပိစ္ဆ၊ သန္တ၊ ဌိ၊ သလ္လေခ
စသော ဂုဏ်ကျေးဇူးဖြစ်ခြင်းဖြင့်၎င်း မကျိုးမပေါက်ခြင်းစသည်ကို သိအပ်၏။

ကျိုးပေါက်ကျားပြောက်ကြောင်း ကောစစသော ပါပဓမ္မတို့ကား ကောစ-အမျက်
ထွက်ခြင်း၊ ဥပနာဟ-ရန်ငြိုးဖွဲခြင်း(တစုံ)၊ မက္ခ-သူတပါးဂုဏ်ကို 'ချေဖျက်ခြင်း၊ ပဋ္ဌာသ-
အင်တူပြုခြင်း(တစုံ)၊ ဣဿာ-သူ့ စည်းစိမ် ငြူစုခြင်း၊ မစ္ဆရိယ-မိမိစည်းစိမ် လျှိုဝှက်ခြင်း
(တစုံ)၊ မာယာ-ရှိသောအပြစ်ကို ဖုံးလွှမ်းခြင်း၊ သာထေယျ-မရှိသောဂုဏ်ဖြင့် ပလ္လား
ခြင်း(တစုံ)၊ ထမ္ဘ-စိတ် ခက်ထန်ခြင်း၊ သာရမ္ဘ-သူ့ ထက်ကဲအောင်ပြုခြင်း(တစုံ)၊ မာန-
ထောင်လွှားခြင်း၊ အတိမာန-လွန်စွာ ထောင်လွှားခြင်း(တစုံ)၊ မဒ-ယစ်ခြင်း၊ ပမာဒ-
တောမျောက်အလား စိတ်လွှတ်ထားခြင်း(တစုံ)၊ ဤသို့စသော ယုတ်မာသော တရားတို့
မဖြစ်လျှင် ကျိုးပေါက်ခြင်းစသည် မဖြစ်နိုင်။

လာဘ် စသည်ကြောင့် မပျက်သောသီလ၊ ပျက်လျှင်လည်း ကုစားပြီးသောသီလ၊
မေထုန်ငယ်ခုနစ်ပါး ကောစစသော ယုတ်မာသောတရားတို့ မနှိပ်စက်အပ်သော သီလတို့
သည် မကျိုး၊ မပေါက်၊ မကျား၊ မပြောက်သောသီလတို့ မည်ကုန်၏။ တဏှာ၏ကျွန်
အဖြစ်မှ လွတ်စေ၍ တော်လှန် ကောင်းမြတ်သောသူ၏ အဖြစ်ကို ပြုတတ်သောကြောင့်
ဘုဇိဿတို့လည်း မည်ကုန်၏။ ပညာရှိတို့ ချီးမွမ်းအပ်သောကြောင့် ဝိညာဉ်ပသတ္တတို့လည်း
မည်ကုန်၏။ တဏှာ၊ ဒိဋ္ဌိတို့ မပျက်ဆီးနိုင်သောကြောင့် အပရာမဋ္ဌတို့လည်း မည်ကုန်၏။
ဥပစာရသမာဓိ၊ အပ္ပနာသမာဓိတို့ကို ဖြစ်စေတတ်သောကြောင့် သမာဓိသံဝတ္တနိက
တို့လည်း မည်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် မကျိုးခြင်းစသည်သည် ဖြူစင်ကြောင်းဖြစ်၏။

* ဤ မေထုန်ငယ်ခုနစ်ပါးကြောင့် သီလသိက္ခာပုဒ်ကြီးများ ပျက်စီးခြင်းမရှိ၊
ညစ်နွမ်းရုံသာတည်း။ ဤအနေဖြင့် ထွက်မြောက်ကြောင်း နိယျာနိကကို အန္တ
ရာယ် ပြုနိုင်ကြပေသည်။ အမျက်ထွက်ခြင်း၊ ရန်ငြိုးဖွဲခြင်း စသည်တို့ကိုလည်း
ထိုအတူသိ၍ လွတ်ကင်းစေသင့်လှ၏။

ဝေါဒါနအကြောင်းနှစ်ပါး။ ။ ဖြစ်စင်ကြောင်း ဝေါဒါနသည် သီလပျက်ခြင်း၌ အပြစ်မြင်ခြင်း၊ သီလပြည့်စုံခြင်း၌ အကျိုးမြင်ခြင်း ဟူသော အကြောင်းနှစ်ပါးနှင့် ပြည့်စုံ၏။

သီလပျက်ခြင်း၌ အပြစ်ကို ဤသို့သိအပ်၏။ သီလပျက်သူသည် မေ့လျော့ခြင်းကြောင့် စည်းစိမ်ပျက်၏။ သတင်းဆိုးကျော်စော၏။ ချဉ်းကပ်ရာပရိသတ်၌ မျက်နှာငယ်၏။ သေသောအခါ အကုသိုလ်ကံစသော မကောင်းသောနိမိတ် ထင်သောကြောင့် တွေဝေ၍ စိတ်ညစ်၍ မကြည်မလင်သေရ၏။ (ဝါ-အသေမလှ၊) သေပြီး အပါယ်လား၏။ ဤသို့ အပြစ်ငါးပါးရှိ၏။

တနည်း-သီလပျက်သူကို သီလမရှိခြင်းကြောင့် နတ်လူတို့ မမြတ်နိုး၊ စက်ဆုပ်ဘွယ်ဖြစ်သောကြောင့် သီတင်းသုံးဘော်တို့ မဆုံးမလို၊ (ဝါ-မဆက်ဆံလို။) ဒုဿီလ အပြစ်ကို ကဲ့ရဲ့သံကြားလျှင် သီလပျက်သူ စိတ်ဆင်းရဲ၏။ သီလအကျင့် ချီးမွမ်းသံကြားလျှင် ကောင်းမှုမပြုမိလေဟု စိတ်ပူပန်၏။ (အချို့မနာလို၊ အပြစ်ရှာ၍ဆိုချင်၏။) သီလမရှိသောကြောင့် ပိုက်ဆံလျှော်ပုဆိုးကဲ့သို့ အရုပ်ဆိုး၏။ ဂုဏ်အဆင်း၊ ကိုယ်အဆင်းမလှ၊ အတုလိုက်၍ချဉ်းကပ်သူကို အပါယ်ဒုက္ခ ကြာရှည်စွာရစေခြင်းကြောင့် အတွေ့ဆိုးရှိ၏။ ပစ္စည်းလူသူကို အကျိုးနည်းစေရကား အဘိုးမတန်၊ နှစ်ရှည်လျှောငွေသွင်း မစင်တွင်းသဏ္ဌာန် သုတ်သင်ရန် မလွယ်ကူ၊ မသာထင်းတုံး-တောနှင့်ရွာ-နှစ်ဌာနမသုံး၊ သီလပျက်သူ-လူ့ စည်းစိမ်၊ ရဟန်းစည်းစိမ်-နှစ်ပါးမှ ဆုံးရှုံး၏။ နွားအုပ်နောက်လိုက်သော်လည်း မြဲသည့်နွားမဟုတ်၊ ရဟန်းဟုဝန်ခံသော်လည်း သီလပျက်သူသည် ရဟန်းမဟုတ်၊ လူမြင်တိုင်းကို ရန်သူထင်၍ အမြဲထိတ်၏။ အဖော်မပြုထိုက်သော လူသေကောင်နှင့် တူ၏။ သုသာန်မီးခဲ-ရဲသော်လည်း ပုဏ္ဏားမပူဇော်၊ သီလပျက်သူ-စာတတ်သော်လည်း သီတင်းသုံးဘော်တို့ မပူဇော်၊ ဝမ်းတွင်းကန်းသူ-အဆင်းမမြင်၊ သီလပျက်လျှင် တရားထူးမရ၊ ဒွန်းစဏ္ဍားသား-မင်းစည်းစိမ်စိတ်ကူး-ကူးမည်သာ၊ သီလပျက်သူ-သူတော်ကောင်းတရား စိတ်မကူး၊ ငါချမ်းသာသူဟု ထင်သော်လည်း အဂ္ဂိက္ခန္ဓာပမဒုက္ခဖြင့် ဒုက္ခရောက်လျက်သာရှိချေ၏။ (ဝါ-ငါးမျှားချိတ်မျှီသောငါးအနေ ဒုက္ခကိန်းသေ၏။)

ဒုဿီလဟူသည် ကာမဂုဏ်ချမ်းသာ ခံစားကာ နေသော်၎င်း၊ ပူဇော်မြတ်နိုး ရှိခိုးခြင်းစသည်ကို သာယာမက်မောကာ နေသော်၎င်း ထိုအကြောင်းအောက်မေ့ရုံဖြင့် နှလုံးပူပန်ခြင်းကိုဖြစ်စေနိုင်သည်။ ပူနွေးသော သွေးစိမ်းအန်ထွက်ခြင်းငှါ စွမ်းနိုင်သည်။ အလွန်သည်းခံနိုင်ခဲ့သော ဆင်းရဲရှိသည်ဟုပြခြင်းငှါ မျက်မှောက်ထင်ထင် ကံအကျိုး မြင်တော်မူပြီးသောဘုရားရှင်သည် အဂ္ဂိက္ခန္ဓာပမသုတ်ကို ဤသို့ဟောတော်မူလေသည်။

ချစ်သားတို့၊ သင်တို့သည် မီးတောက်ပြင်းထန် မီးလျှံထိန်ညီး စွဲလောင်သော ဤမီးပုံကြီးကို မြင်ကြ၏လော့ ?၊ မြင်ကြပါသည်ဘုရား၊ ချစ်သားတို့၊ ငါဆိုလတ္တံ့ သောစကားကို အဘယ်သို့ မှတ်ထင်ကြသနည်း၊ ဤမီးပုံကြီးကိုပွေ့ဘက်၍ ထိုင်ခြင်း အိပ်ခြင်းကို၎င်း၊ နူးညံ့ပြေပျောင်း လက်ဖယောင်းနှစ်သွယ် ရှုဘွယ်မညီး မင်းသွီး၊ ပုဏ္ဏားသွီး၊ သူကြွယ်သွီးမျှ ကညာကို ပွေ့ဘက်၍ ထိုင်ခြင်း အိပ်ခြင်းကို၎င်း- ဤနှစ်ခုတို့တွင် အဘယ်ကို တောင့်တ

အပ်သနည်း?၊ မြတ်စွာဘုရား၊ ပျိုကညာကိုပွေ့ဘက်၍နေရခြင်းကိုသာ တောင့်တအပ်ပါသည်။ မီးပုံကြီးကို ပွေ့ဘက်၍နေရခြင်းကား ဆင်းရဲကြောင်းသာ ဖြစ်ပါသည်ဘုရား။

ချစ်သားတို့၊ ထင်ရှားစွာသိစေဦးအံ့၊ ဒုဿီလပုဂ္ဂိုလ်သည် ယုတ်သော သဘောရှိ၏၊ မစင်ကြယ်သူဖြစ်၍တွေးတောစရာအကျင့်ရှိ၏၊ (ဝါ-မသင့်မလျော် တစုံတခုမြင်လျှင် ဒုဿီလသာတွေးထင်ခံရသူဖြစ်၏၊ လူစုစုတွေ့လျှင် ငါ့အကြောင်းတိုင်ပင်ကြသလောဟု တွေးပူစရာအကျင့်ရှိ၏။) ဖုံးလွှမ်းသောရှက်ဘွယ်ပြစ်မှုရှိ၏၊ ရဟန်းမဟုတ်ဘဲရဟန်းဟု ဝန်ခံ၏၊ မြတ်သောအကျင့်မရှိဘဲရှိ၏ဟု ခံ၏၊ အတွင်းပုပ်၏၊ ကိလေသာမပြတ်ယိုစီး၏၊ ယောက်သွားပုပ်နှင့် တူ၏၊ ဝါ-သာသနာ၌ အမှိုက်ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် “ဒုဿီလအား မီးပုံကြီးပွေ့ဘက်၍နေရခြင်းကို မြတ်သည်” ဟု တောင့်တအပ်၏၊ မီးပုံကြီးပွေ့ဘက်ရခြင်းကြောင့် သေခြင်းသည်၎င်း၊ သေလုနီးပါးဒုက္ခသည်၎င်း ဖြစ်ရာ၏၊ သေသည့်အခြားမဲ့၌ အပါယ်ငရဲ၌မဖြစ်၊ ဒုဿီလဖြစ်ကြောင်း ပျိုကညာပွေ့ဘက်ရခြင်းကြောင့်ကား သေသည့်အခြားမဲ့၌ အပါယ်ငရဲ၌ စင်စစ်ဖြစ်၏၊ ဤသို့လျှင် မီးပုံကြီးပမာဖြင့် မိန်းမနှင့်စပ်သော ကာမဂုဏ်ညစ် ခံစားပြစ်ကိုပြတော်မူ၏၊ ဤ၌လျော့သော ဥပမာကိုသာပြသည်၊ ငရဲနှင့်တန်းတူညီမျှသော ဥပမာပြစရာ လောက၌မရှိသောကြောင့်တည်း။

ဒုဿီလအဖြစ်
သုတ္တန်များ

ဤနည်းဖြင့် တပါးသော သုတ္တန် တို့ကိုလည်း ဟောတော်မူ၏၊ ချစ်သားတို့၊ အဘယ်သို့ မှတ်ထင်ကြသနည်း၊ အားကောင်းသော ယောက်ျားသည် ခိုင်ကြမ်းသော သားမြီးကြိုးဖြင့် မြင်းခေါင်းနှစ်ဘက်ကိုရစ်၍ ပွတ်ဆွဲ-ဆွဲရာ၏၊ ထိုသားမြီးကြိုးသည် အရေပါး

ကိုဖြတ်၍ အရေထူ၊ အသား၊ အကြော၊ အရိုးကို အစဉ်အတိုင်း ဖြတ်ရာ၏၊ အရိုးကို ဖြတ်၍ ခြင်ဆီကိုထိခိုက်၍ တည်ရာ၏၊ ဤသို့ အရေ၊ အသား၊ အကြော၊ အရိုးပြတ်အောင် ပွတ်ဆွဲခံရခြင်းကို တောင့်တသင့်သလော၊ ဒါယကာ၊ ဒါယိကာမတို့၏ ရှိခိုးခံရခြင်းကို တောင့်တသင့်သလော?။

ချစ်သားတို့၊ အားကောင်းသောယောက်ျားသည် ဆီဖြင့် သွေးသော ထက်လှသော လှံမဖြင့် ရင်ဝတည့်တည့်ထိုးရာ၏၊ ဤသို့ ရင်ဝလှံထိုးခံရခြင်းကို တောင့်တသင့်သလော၊ ဒါယကာ၊ ဒါယိကာမတို့၏ လက်အုပ်ချီခံရခြင်းကို တောင့်တသင့်သလော?။

ချစ်သားတို့၊ အားကောင်းသောယောက်ျားသည် မီးလျှံ တောက်ပသော သံပြားဖြင့် ကိုယ်ကို ပတ်ရာ၏၊ ဤသို့သော သံပြားပတ်ခြင်းကို တောင့်တသင့်သလော၊ သဒ္ဓါ၍လှူသော သင်္ကန်းပတ်ခြင်းကို တောင့်တသင့်သလော?။

ချစ်သားတို့၊ အားကောင်းသောယောက်ျားသည် မီးလျှံထသော သံညှပ်ကြီးဖြင့် ခံတွင်းကိုဖွင့်၍ လောလောပူသံတွေခဲကိုထည့်ရာ၏၊ ထိုသံတွေခဲသည် ခံတွင်း၊ လျှာ၊ လည်ချောင်း၊ ဝမ်းခေါင်းတို့ကိုလောင်၍ အူမအူသိမ်ယူ၍ထွက်သွားရာ၏၊ ဤသို့သောသံတွေခဲမျှရခြင်းကို တောင့်တသင့်သလော၊ သဒ္ဓါ၍လှူသော ဆွမ်းမျှရခြင်းကို တောင့်တသင့်သလော?။

ချစ်သားတို့၊ အားကောင်းသော ယောက်ျားသည် မီးလျှံထသော သံညောင်စောင်း သံအင်းပျဉ်၌ ဦးခေါင်း၊ ပခုံးကိုနှိပ်၍ ထိုင်ခိုင်း အိပ်ခိုင်းရာ၏၊ ဤသို့သော သံပူညောင်စောင်း အင်းပျဉ်၌ ထိုင်ရခြင်း အိပ်ရခြင်းကို တောင့်တသင့်သလော၊ သဒ္ဓါ၍ လှူသော ညောင်စောင်း အင်းပျဉ်၌ ထိုင်ရခြင်း အိပ်ရခြင်းကို တောင့်တသင့်သလော?။

ချစ်သားတို့၊ အားကောင်းသော ယောက်ျားသည် မီးလျှံထသော သံဒယ်အိုးကြီး၌ ခြေကိုကိုင်၍ ဦးစောက်ပစ်ချရာ၏။ ထိုသံဒယ်အိုးကြီး၌ မြပ်ချည်၊ ပေါ်ချည်၊ ကန့်လန့်ဖြစ် ချည်ဖြင့် အကြိမ်ကြိမ်အမြှုပ်ထစေလျက် ကျက်ရာ၏။ ဤသို့သံဒယ်အိုးကြီး၌ မြပ်၊ ပေါ်၊ ကန့် လန့် ကြိမ်ကြိမ်ကျက်ရခြင်းကို တောင့်တသင့်သလော၊ သဒ္ဓါ၍ လှူသောကျောင်း၌ ဆင်း၊ တက်၊ လျောင်းစက်ခြင်းဖြင့် ကြိမ်ကြိမ်သုံးဆောင်ရခြင်းကို တောင့်တသင့်သလော?။

ဤသို့လျှင် သားမြီးကြိုး၊ လုံမ၊ သံပြား၊ သံတွေခဲ၊ သံညောင်စောင်း အင်းပျဉ်၊ သံဒယ် အိုးကြီးဥပမာ ၆-ခုတို့ဖြင့် ရှိခိုးခံ၊ လက်အုပ်ချီခံ၊ သက်န်းပတ်၊ ဆွမ်းမျို၊ ညောင်စောင်း အင်းပျဉ်ထိုင်၊ ကျောင်း၌ ဆင်းတက်လျောင်းစက်သော သုံးဆောင်ခြင်းတို့ကြောင့် ဖြစ် သော သီလပျက်သူ၏ခံစားပြစ်တို့ကို ပြတော်မူ၏။

နှလုံးသွင်းဘွယ် ထို့ကြောင့် ဤသို့ဆင်ခြင်၍ သီလပျက်ခြင်း၌ အပြစ်ရှိရာ၏။
မာတုဂါမ၏ အဆင်း၊ အသံစသော ကာမဂုဏ် ချမ်းသာသည် မီးပုံကြီး ပွေ့ဘက်ရသည်ထက် ပူပြင်းသော ငရဲမီးပုံကြီးရှိ၏။ ထို ကာမဂုဏ်ချမ်းသာ လက်မလွှတ်သော ရဟန်းအား ရှုနာမွှေး ဆိမ့်အိမ့်သော ချမ်းသာ အဘယ်မှာနည်း။

သီလမရှိဘဲ ရှိခိုးခံခြင်းသည် သားမြီးကြိုးပွတ်ဆွဲခံရသည်ထက် နာကျည်းသော ငရဲ ပွတ်ဆွဲရှိ၏။ ထိုရှိခိုးခံသော ရဟန်းအား နှလုံးတွေ့စရာ ချမ်းသာအဘယ်မှာနည်း။

သီလမရှိဘဲ လက်အုပ်ချီခံခြင်းသည် ရင်ဝလုံထိုးခံရသည်ထက် စူးဝင်သော ငရဲလုံမရှိ၏။ ထိုလက်အုပ်ချီခံသော ရဟန်းအား မှိန်းခံဝံ့စရာ ချမ်းသာအဘယ်မှာနည်း။

သီလမရှိဘဲ သက်န်းပတ်ခြင်းသည် သံပူပြားပတ်ရသည်ထက် အလျှံကောင်းသော ငရဲ သက်န်းရှိ၏။ ထိုသက်န်းဆင်မြန်းသော ရဟန်းအား ပိတ်ချောပိုးလျော် ခန်းရာကျော်ဖြင့် မော်တို့ရည်မှန်း သက်န်း ချမ်းသာအဘယ်မှာနည်း။

သီလမရှိဘဲ ဆွမ်းဘောဇဉ်စားသောက်ခြင်းသည် သံတွေခဲ မျိုရသည်ထက် ဝမ်း လောင်အူကျွမ်းငရဲဆွမ်းရှိ၏။ ဝါ-လတ်တလော သေစေသော အဆိပ်ကဲ့သို့ ကုသိုလ်သီလ တို့ကို သေလွယ်စေ၏။ ထိုဆွမ်းအာဟာရမှီဝဲသော ရဟန်းအား အစားချမ်းသာ အဘယ် မှာနည်း။

သီလမရှိဘဲ ညောင်စောင်းအင်းပျဉ်သုံးဆောင်ခြင်းသည် သံပူညောင်စောင်းအင်းပျဉ် ထိုင်ရ အိပ်ရသည်ထက် ပူနွေးသော ငရဲညောင်စောင်း အင်းပျဉ်ရှိ၏။ ထိုညောင်စောင်း အင်းပျဉ်မှီဝဲသော ရဟန်းအား စည်းစိမ်တိုးစရာ အိပ်ရာနေရာချမ်းသာအဘယ်မှာနည်း။

သီလမရှိဘဲ ကျောင်းကြီး ကျောင်းငယ်၌ ဆင်းတက်လျောင်းစက်ခြင်းသည် သံဒယ် အိုးကြီး-ငယ်၌ နစ်ချည်၊ ပေါ်ချည်၊ ကန့်လန့်ဖြစ်ချည်ထက် ကိုယ်မချီအောင် တက်ရဆင်းရ သော ငရဲဒယ်အိုးကျောင်းကြီးရှိ၏။ ထိုကျောင်းနေရဟန်းအား ကျောင်းကြီးချမ်းသာ အဘယ်မှာနည်း။

သီလမရှိသော ရဟန်းသည် တွေးတောဘွယ် အကျင့်ရှိ၏။ ယောက်သွားပုဂံနှင့် တူ၏။ ကိလေသာစွတ်၏။ ယုတ်မာ၏။ အတွင်းပုပ်၏-ဟု ဘုရားရှင်ကဲ့ရဲ့၏။

ရဟန်းမဟုတ်ဘဲ ရဟန်းအသွင်ယူသူသည် မိမိကိုယ်ကို တူးမြို့၏။ ထိုသူအား အသက် ရှည်ခြင်းသည် ထို့ထို့ တကယ်စက်ဆုပ်ဘွယ်သာဟည်း။

မစင်ခွေးကောင်ပုပ်ကို တန်ဆာဆင်လိုသူ ဝေးစွာရှောင်သည်။ ဒုဿီလနှင့် မိစ္ဆာဇီဝကို သီလဝန်အရှင် ဝေးစွာရှောင်သည်။ ထိုဒုဿီလနှင့် မိစ္ဆာဇီဝသည် စိန်ရွှေဖိတ်လျှံ ချယ်စီမံလည်း အဘယ်မှာ အဘိုးတန်တော့အံ့နည်း။

ဒုဿီလသည် ဘေးအပေါင်းမှ မလွတ်မူ၍ ချမ်းသာအပေါင်းမှ လွတ်၏။ နတ်ပြည် တံခါးပိတ်၍ အပါယ်တံခါး ပွင့်၏။ သနားစရာကောက်ဖြစ်၏။ ဒုဿီလနှင့်တူသော သနားစရာကောင်းသောသူမရှိ။ ။ဤသို့ သီလပျက်ခြင်း၌ အပြစ်များစွာ ဆင်ခြင်ကာရှုလျှင် ဖြူစင်ကြောင်း ဝေါဒါနပြည့်စုံ၏။ သီလပြည့်စုံခြင်း၌ အကျိုးကို ထိုမှပြန်၍ရှုအပ်၏။

သီလအကျိုးရှုဘွယ်။ ။သီလအကျိုးတမျိုးဆိုဦးအံ့။ သီလစင်ကြယ်သော ရဟန်း၏ သပိတ်ဆောင်ခြင်း၊ သင်္ကန်းဆောင်ခြင်းသည်ပင် ကြည်ညိုဘွယ်ရှိ၍ ရဟန်းဖြစ်ကျိုးအတုခိုးဘွယ်များလေစွ။

အမိုက်မှောင်သည် နေရောင်အတွင်းသို့ မဝင်နိုင်သကဲ့သို့ စွပ်စွဲခြင်းစသော ဘေးသည် သီလဝန်၏စိတ်တွင်းသို့ မဝင်နိုင်။

လ၊မင်းသည် အရောင်ပြည့်မှ ကောင်းကင်၌ တင့်တယ်သည်။ ရဟန်းသည် သီလပြည့်မှ ခြိုးခြံစွာကျင့်ရာ သာသနာတောအုပ်၌ တင့်တယ်သည်။

သီလရှိသောရဟန်း၏ ကိုယ်နံ့ညစ်ကြေးနံ့သည်ပင် နတ်မြဟ္တာတို့ကိုဝမ်းမြောက်စွာ မွှေးကြိုင်စေသည်။ သီလနံ့ကား အဘယ်မှာ ဆိုဘွယ်ရှိအံ့နည်း။

သီလအနံ့သည် နံ့သာအားလုံးတို့ကို လွှမ်းမိုး၏။ ပိတ်ပင်တားဆီး၍မရ၊ အရပ်ဆယ်မျက်နှာလုံး အညီအမျှလှိုင်၏။

သီလရှိသူအား လှူသောပစ္စည်း နည်းသော်လည်း ကြီးကျယ်သောအကျိုးရှိ၏။ ထို့ကြောင့် သီလရှိသူသည် ပူဇော်ခြင်း၏တည်ရာ အရိအသေပြုခြင်း၏တည်ရာဖြစ်၏။

သီလရှိသူကို မျက်မှောက်ဘဝ ဘေးရန်မနှိပ်စက်၊ သီလရှိသူသည် နောက်ဘဝ ဒုက္ခ၏ အမြစ်ကို (ဒုဿီလသဘောကို) တူးပစ်၏။

သီလရှိသူအားအလိုရှိလျှင် လူ့စည်းစိမ်၊ နတ်စည်းစိမ် မခဲယဉ်း၊ သီလရှိသူ၏စိတ်သည် အေးချမ်းသော နိဗ္ဗာန်သို့ပင် ပြေးဝင်နေ၏။

ဤသို့စသည်ဖြင့် စည်းစိမ်အားလုံးတို့၏ အကြောင်းရင်းဖြစ်သော သီလ၌ အခြင်းအရာများစွာပြွမ်းသော အကျိုးအာနိသင်ကို ထင်မြင်အောင် ပြရာ၏။ ထင်မြင်အောင် ရှုရာ၏။ သီလပြည့်စုံခြင်း၌ အကျိုးများစွာရှုလျှင် ဖြူစင်ကြောင်း ဝေါဒါန ပြည့်စုံ၏။

အာဏတ္တိ။ ။ဤသို့ သီလအာနိသင် ထင်မြင်အောင် ပြနိုင်ရုံနိုင်သော ရဟန်းသည် သီလပျက်အံ့သည်မှ ထိတ်လန့်၏။ ဩတ္တပ္ပယှဉ်သောဥာဏ် သံဝေဂရ၏။ သီလပြည့်စုံခြင်းသို့ညွတ်ကိုင်ရှိုင်းကာ သက်ဝင်လာ၏။

ထို့ကြောင့် သီလပျက်အပြစ်ကို၎င်း၊ သီလပြည့်အကျိုးကို၎င်း ထေရ၊ နဝ၊ မဇ္ဈိမဟူသော အခါသုံးပါး၌ ရိုသေစွာ အဖန်ဖန်ရှုလျက် သီလလေးဆူကို အရေးယူကာ ဖွေးဖြူစေရာ၏။

သီလအရသာ ပြီး၏။

ရတင်အရသာ

ရတင် ခွင့်ပြုခြင်းအကြောင်း

အပိစ္ဆ၊ သန္တုဋ္ဌိ၊ သလ္လေခ စသော ဂုဏ်တို့ဖြင့် သီလ၏ စင်ကြယ်ခြင်းသည် ဖြစ်၏။ ထိုဂုဏ်တို့ကို ပြည့်စုံစိမ့်သောငှါ စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလကြီး လေးပါး၌ တည်သော ယောဂီသည် ရတင်ကို ဆောက်တည်အပ်၏။ အကျိုးကား-အလိုနည်းခြင်း၊ ရောင့်ရဲခြင်း၊ ကိလေသာကို ခါတွက်ခြင်း၊ ဆိတ်ငြိမ်ရာတောကျောင်း၌နေခြင်း၊ ကိလေသာကို ဖျက်ဆီးခြင်း၊ သမ္မပ္ပဓာန် ဝီရိယမပြတ် အားထုတ်ခြင်း၊ ဒါယကာတို့ လုပ်ကျွေးလွယ်ခြင်း၊ ပြင်ပ ကိစ္စနည်းခြင်း၊ ပေါ့ပါးစွာ အသက်မွေးခြင်းစသော ဂုဏ်တို့ဖြင့် အညစ်အကြေးဆေးကာ ဖွပ်လျော်အပ်သည်ဖြစ်၍ ရတင်ဆောက်တည်သူ၏ သီလသည် လွန်စွာစင်ကြယ်လတ္တံ့။ ကိလေသာ ခါတွက်သော အကျင့်တို့သည်လည်း ပြည့်စုံကုန်လတ္တံ့။ ဤသို့ သီလအကျင့် စင်ကြယ်လျှင် သင်္ကန်း၊ ဆွမ်း၊ ကျောင်း-ခေါင်းပါးသော အကျင့်ရှိခြင်းဟူသော အရိယဝံသတရား သုံးပါး၌ တည်၏။ ဘာဝနာ၌ မွေ့လျော်ခြင်းဟူသော စတုတ္ထအရိယဝံသတရားကိုလည်း ရခြင်းငှါထိုက်တန်၏။ ထို့ကြောင့် ရတင်အကြောင်းကို ဆိုအပ်၏။

ဘုရားရှင်သည် လောကအာမိသကိုစွန့်၍ ကိုယ်အသက် မငဲ့ကွက်ဘဲ နိဗ္ဗာန်နှင့် လျော်သော အကျင့်ကိုသာ အားထုတ်လိုသော ဓမ္မအမွေခံ အမျိုးသားတို့အား ရတင်တို့ကို ခွင့်ပြုတော်မူ၏။ ထိုရတင်တို့သည် ပံသုကူရတင်၊ တိစိဝရိက်ရတင်၊ ပိဏ္ဍပါတ်ရတင်၊ သံပဒါနစာရိရတင်၊ ဧကာသနိက်ရတင်၊ ပတ္တပိုဏ်ရတင်၊ ခလုပစ္ဆာဘတ္တိရတင်၊ အာရညကင်ရတင်၊ ရုက္ခမူရတင်၊ အဗ္ဘောကာသိရတင်၊ သုသာန်ရတင်၊ ယထာသန္တတိရတင်၊ နေသဇရတင်အားဖြင့် ၁၃-ပါးဖြစ်ကုန်၏။

ပံ, တေ, ပိဏ္ဍ, သပဒါ, ဧကာသနိကာ (၅)။

ပတ္တ, ခလု, အာရည, ရုက္ခမူလိကာ (၄)။

အဗ္ဘော, သုသာန်, ယထာသန်, နေသံ (၄) ဆွဲသုံးဖြာ။

အဆုံးအဖြတ်တဆွဲတပါး

ထိုရတင် ၁၃-ပါး၌ အနက်၊ လက္ခဏာစသည်၊ ဆောက်တည်ပုံ၊ အစီအရင်၊ အပြား၊ ပျက်ခြင်း၊ အာနိသင်၊ ကုသလတိက်၊ ရတ စသော ဝေဘန်ခြင်း၊ အကျဉ်း၊ အကျယ်-ဤ ၁၁-ပါးဖြင့် အဆုံးအဖြတ် သိအပ်၏။

ဤ ၁၁-ပါးတို့တွင် အနက်အားဖြင့် ဤသို့ သိအပ်၏။ လမ်းမ၊
(၁) ရတင်အနက် သုသာန်၊ အမှိုက်ပုံ စသည်တို့၌ရှိသော သင်္ကန်းသည် ပံသုကူလမည်၏။ (ပံသု-မြေမှုန့်ထက်၌ + ကူလ-လွှားသည်နှင့် တူသော သင်္ကန်း၊ တနည်း-ပံသု-မြေမှုန့်ကဲ့သို့ + ကု-စက်ဆုပ်ဘွယ် + ဥလ-ဖြစ်သော သင်္ကန်းဟူလို။) ထိုသင်္ကန်းကို ဆောင်ခြင်းသည်လည်း ပံသုကူလ မည်၏။ ထိုသင်္ကန်းကို ဆောင်ခြင်းအလေ့ရှိသောသူသည် ပံသုကူလိကမည်၏။ ထိုသူ၏ဖြစ်ကြောင်း (သမာဒါနစေတနာ)အင်္ဂါသည် ပံသုကူလိကင်္ဂမည်၏။ ဝါ-ပံသုကူရတင် မည်၏။

ဒုက္ခ၊ ကိုယ်ရုံ၊ သင်းပိုင်အားဖြင့် သင်္ကန်းသုံးထည်သည် တိစိဝရမည်၏။ တိစိဝရကို ဆောင်ခြင်းလည်း တိစိဝရ၊ ဆောင်လေ့ရှိသူသည် တေစိဝရက၊ ဆောင်လေ့ရှိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်း သမာဒါနစေတနာသည် တေစိဝရကံ၊ ဝါ-တိစိဝရိကံ ဓုတင်မည်၏။

ဆွမ်းစသော အာမိသအပေါင်းသည် သမိတ်၌ကျသောကြောင့် ပိဏ္ဍပါတ၊ ပိဏ္ဍပါတကို ဆွမ်းခံသွား၍ ရှာသောသူသည် ပိဏ္ဍပါတိက၊ တနည်း-ဆွမ်းစသော အာမိသသည် ပိဏ္ဍ၊ ပိဏ္ဍအလိုငှါ သွားလေ့ရှိသူသည် ပိဏ္ဍပါတီ၊ ပိဏ္ဍပါတိက-နှစ်မည်ရ၊ ဖြစ်ကြောင်း သမာဒါနစေတနာသည် ပိဏ္ဍပါတ်ဓုတင်မည်၏။

အိမ်စဉ်ဖြတ်ခြင်းသည် ဒါန၊ မဖြတ်ခြင်းသည် အပ.ဒါန၊ မဖြတ်ခြင်းနှင့်တကွ ဖြစ်သော အိမ်စဉ်သည် သ.ပ.ဒါန၊ အိမ်စဉ်မပြတ် ဆွမ်းခံကြလေ့ရှိသော သူသည် သ.ပ.ဒါနစာရီ၊ သ.ပ.ဒါနစာရိက-နှစ်မည်ရ၊ ဖြစ်ကြောင်းစေတနာသည် သ.ပ. ဒါနစာရိဓုတင်မည်၏။

ဣရိယာပုထ်တပါး အကြားမရှိ တထိုင်ထည်းစားခြင်းသည် ဧကသန၊ တထိုင်ထည်းစားလေ့ရှိသောသူသည် ဧကသနိက၊ စေတနာသည် ဧကသနိကံ ဓုတင်မည်၏။

တခွက်ထည်း၌ရှိသောဆွမ်းသည် ပတ္တပိဏ္ဍ၊ တခွက်ထည်း၌သာ ဆွမ်းကို ယူ(စား)လေ့ရှိသောသူသည် ပတ္တပိဏ္ဍိက၊ စေတနာသည် ပတ္တပိဏ္ဍိကံ ဓုတင်မည်၏။

စားစဉ် တန်ပြီဟု မြစ်ပြီးမှရသောဆွမ်းသည် ပစ္စာဘတ္တ၊ ထိုဆွမ်းကိုစားလေ့ရှိသောသူသည် ပစ္စာဘတ္တိက၊ မစားလေ့ရှိသောသူသည် ခလုပစ္စာဘတ္တိကမည်၏။ (ခလုသည် ပဋိသေဓနိပါတ်ပုဒ်။) တနည်း-ခလု ဟူသော ငှက်တမျိုးရှိ၏။ နှုတ်သီးဖြင့် သစ်သီးကိုယူ၍ ထိုသစ်သီး ကျသွားခဲ့သော် နောက်ထပ် ဘာကိုမျှမစား၊ ဤရဟန်းသည်လည်း ဆွမ်းစားစဉ် တန်ပြီဟုမြစ်မိခဲ့သော် နောက်ထပ်ဘာကိုမျှမစားသဖြင့် ခလုငှက်နှင့်တူသောကြောင့် ခလုပစ္စာဘတ္တိကမည်၏။ စေတနာသည် ခလုပစ္စာဘတ္တိဓုတင်မည်၏။

ကောဉ္ဇ၊ သစ်ပင်အောက်၌၊ လွင်တီးခေါင်၌၊ သုသာန်၌ နေလေ့ရှိသောရဟန်းသည် အာရညိက၊ ရုက္ခမူလိက၊ အဗ္ဗောကာသိက၊ သောသာနိကမည်၏။ စေတနာသည် အာရညကင်ဓုတင်၊ ရုက္ခမူဓုတင်၊ အဗ္ဗောကာသိဓုတင်၊ သုသာန်ဓုတင်မည်၏။

သင့်အားဤနေရာရောက်၏ဟုရှေးဦးစွာညွှန်းအပ်သောကျောင်းသည် ယထာသန္တတ၊ ညွှန်းအပ်သော ကျောင်းထိုထို၌ (ကြမ်းပိုးများသည်၊ အနံ့ဆိုးသည် စသည်ဖြင့်မပယ်မှု၍) နေလေ့ရှိသောသူသည် ယထာသန္တတိက၊ စေတနာသည် ယထာသန္တတိဓုတင်မည်၏။

အိပ်ခြင်းကိုပယ်၍ ထိုင်ခြင်းဖြင့် နေလေ့ရှိသောသူသည် နေသဇ္ဇိက၊ စေတနာသည် နေသဇ္ဇိကံမည်၏။ ဝါ-နိသဇ္ဇဓုတင်မည်၏။ (ရပ်ခြင်း၊ သွားခြင်းဖြင့်လည်း ဤဓုတင်မပျက်။)

ဓုတ + အင်္ဂံ ကိလေသာကို ခါတွက်သော ရဟန်းသည် ဓုတမည်၏။ တဏှာ၊ ဥပါဒါန်စသော ပါပဓမ္မတို့ကို သမာဒါနစေတနာ တဒင်္ဂ တို့ဖြင့် ခါတွက်သည်။ ထိုစေတနာတို့သည် ဓုတပုဂ္ဂိုလ်၏ အကြောင်း အင်္ဂါဖြစ်၍ ဓုတင်္ဂတို့ မည်ကုန်၏။

တနည်း-ကိလေသာကို ခါတွက်တတ်သောဥာဏ်သည် ဓုတမည်၏။ အကြောင်းအင်္ဂါလည်း မည်၏။ ဥာဏ်အင်္ဂါ ရှေ့သွားရှိသောစေတနာတို့သည် ဓုတင်္ဂတို့ မည်ကုန်၏။

တနည်း-သမာဒါနစေတနာတို့သည်သာလျှင် ကိလေသာ ဖျက်ဆီးတတ်သောကြောင့်
ဓုတ၊ သီလစသော သမ္မာပဋိပတ်၏ အကြောင်း ဖြစ်သောကြောင့် အင်္ဂါ ယိုနှစ်ပါးကြောင့်
ဓုတင်္ဂတို့ မည်ကုန်၏။

(၂) လက္ခဏာ
 • သည် ဆောက်တည်သောသူသည် ပုဂ္ဂိုလ်၊ ဆောက်တည်ကြောင်းစိတ်
 စေတသိက်တို့သည် ဓမ္မ၊ သမာဒါန စေတနာသည် ဓုတင်္ဂ၊ ပယ်
 အပ်သောဝတ္ထုသည် ဝတ္ထု၊ ဤသို့ဟောသောကြောင့် ဓုတင်္ဂဟူသမျှ
သည် သမာဒါနစေတနာသာလျှင် မှတ်ကြောင်း လက္ခဏာရှိ၏။ လောလုပ္ပ တဏှာကို
ဖျက်ဆီးခြင်းကိစ္စရှိ၏။ လော်လည်ခြင်းမရှိသည်အဖြစ်ဖြင့် ဥာဏ်အားရှေးရှုထင်၏။ ဝါ-လော်
လည်ခြင်းမရှိသည်အဖြစ်ကို ဥာဏ်အားရှေးရှုထင်စေ၏။ (လော်လည်ခြင်းမရှိသော
တရားဟုဥာဏ်၌ ထင်ရှား၏ ဟူလို။) အလိုနည်းခြင်း၊ သီလစင်ကြယ်ခြင်းစသော သူတော်
ကောင်းတရားလျှင် နီးစွာသောအကြောင်းရှိ၏။ (ဋီကာ၌ သမာဒါနစေတနာအရင်းခံရှိ
သော ပရိဟရဏစေတနာသည်လည်း ဓုတင်္ဂမည်၏-ဟု ဆိုသည်။ အဋ္ဌကထာအလို-
ဆောက်တည်သောစေတနာသည် ဓုတင်၊ ဋီကာအလို-ဆောက်တည်သော စေတနာ
အရင်းခံသော ဆောင်သောစေတနာသည် ဓုတင်-ဟူလို။)

ဓုတင်ဆောက်
တည်ရာဌာန ဤဓုတင်တို့ကိုဘုရားရှင်ထင်ရှားရှိလျှင် ဘုရားရှင်ထံ၌သာဆောက်
တည်အပ်ကုန်၏။ မရှိလျှင် မဟာသာဝကထံ၊ မရှိလျှင် အသီတိ
သာဝက၊ ရဟန္တာ၊ အနာဂါမိ၊ သကဒါဂါမိ၊ သောတာပန်၊
ပိဋကတ်သုံးပုံဆောင်၊ နှစ်ပုံဆောင်၊ တပုံဆောင်၊ တနိကာယ်
ဆောင်၊ အဋ္ဌကထာဆောင်ထံ၊ မရှိလျှင် ဓုတင်ဆောင်ထံ၊ မရှိလျှင် စေတီရှေ့၌ တံမြက်
လှည်း၌ ဆောင့်ကြောင့်ထိုင်၍ သက်တော်ထင်ရှားဘုရားမျက်မှောက်၌ကဲ့သို့ ကောင်းစွာ
ဆောက်တည်အပ်ကုန်၏။ (အလေးပြုလောက်သူတို့ထံ ဆောက်တည်လျှင် ဖျက်ခြင်းငှါ
ခဲယဉ်း၏။) မိမိသဘောအလျောက် ဘယ်သူမျှမသိအောင် ဆောက်တည်ခြင်းငှါလည်း
အပ်သည်သာတည်း။

ကိုယ့်ဘာသာ
ဆောက်တည်ပုံ စေတီယတောင်၌ မထေရ်ညီနောင်နှစ်ပါးနေကြ၏။ မထေရ်ကြီး
ဓုတင်ဆောင်သည်ကို သိသူမရှိ၊ တနေ့သ၌ ည၌အခါ အင်းပျဉ်၌
ထိုင်နေသည်ကို လျှပ်စစ်ရောင်ဖြင့်မထေရ်ငယ်မြင်၍ အရှင်ဘုရား၊
နိဿဇ္ဇဓုတင်ကို ဆောက်တည်ပါသလား-ဟု မေး၏။ မထေရ်ကြီး
သည် ဓုတင်ဆောင်ဟု မသိစေလိုသော ဓုတင်္ဂအပ္ပိစ္ဆ တာရုဏ်ဖြင့် မေးသောခဏ၌ လှဲ
အိပ်၏။ နောက်မှတဖန် ပြန်ဆောက်တည်သတတ်။

မူလပဏ္ဏာသ ရထဝိနီလသုတ်အဋ္ဌကထာ၌... ပစ္စည်းလေးပါး၌ အလိုနည်းခြင်း
သည် ပစ္စယအပ္ပိစ္ဆ မည်၏။ ဓုတင်ဆောင်၍ မိမိ၌ဓုတင်ရှိသည်ကို မသိစေလိုခြင်းသည်
ဓုတင်္ဂအပ္ပိစ္ဆမည်၏။ မိမိ၌ ဗဟုသုတရှိသည်ကို မသိစေလိုခြင်းသည် ပရိယတ္တိအပ္ပိစ္ဆ
မည်၏။ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်၍ မိမိ၌ မဂ်ဖိုလ်ရသည်ကို မသိစေလိုခြင်းသည် အဓိဂမ
အပ္ပိစ္ဆမည်၏။ ဓုတင်္ဂအပ္ပိစ္ဆ၌ ဤဝတ္ထုတို့ကို သိအပ်ကုန်၏။ မဟာသုမမထေရ်သည်
သုသာန်ဓုတင်ဆောင်၏။ အနှစ် ၆၀-အထိသုသာန်၌နေသော်လည်း သိသူမရှိ၊ (အင်္ဂုတ္တိုရ်

အဋ္ဌကထာ၌ကား မဟာကုမာရမထေရ်ဟု ဆို၏။) ထိုမထေရ်သည် တနေ့၌ ဤသို့သော ဂါထာကိုရွတ်ဆို၏။

သုသာနေ သဠိဝဿာနိ၊ အဗ္ဗော ကိဏ္ဍော ဝဿမဟံ။
ဒုတိယော မံ နဇာနေယျ၊ အဟော သောသာနိကုတ္တမော။

အဟံ၊ ငါသည်။ သုသာနေ၊ သုသာန်၌။ သဠိဝဿာနိ၊ အနှစ်ခြောက်ဆယ်တို့ ပတ်လုံး။ အဗ္ဗောကိဏ္ဍော၊ မရောမပြွမ်း။ ဝဿမိ၊ နေ၏။ ဒုတိယော၊ နှစ်ယောက်မြောက်သော သူသည်။ မံ၊ ငါ့ကို။ နဇာနေယျ၊ မသိ။ မေ၊ ငါ၏။ သောသာနိကော၊ သုသာန်၌ နေခြင်းသည်။ အဟောဥတ္တမော၊ အလွန်မြတ်လေစွ။

စေတိယတောင်၌လည်း ညီနောင်နှစ်ပါးနေကြ၏။ မထေရ်ငယ်သည် ဒါယကာအိမ်မှ ပို့လိုက်သော ကြံပိုင်းကို မထေရ်ကြီးအား သုံးဆောင်တော်မူပါ-ဟု သွားပေး၏။ မထေရ်ကြီးသည် ဆွမ်းကိစ္စပြီး၍ ခံတွင်းဆေးပြီးသောကြောင့် အလိုမရှိဟုဆို၏။ ကောသနိက ရတင်ဆောက်တည်ပါသလား-ဟု မေးလတ်သော် ငါ့ရှင်၊ ကြံပိုင်းယူခဲ့ဟုဆို၍ နှစ်ပေါင်း ငါးဆယ်ပတ်လုံးဆောင်ခဲ့သော ရတင်ကို လျှို့ဝှက်လိုသောကြောင့် ဘုဉ်းပေးတော်မူ၏။ ထိုနောက်မှခံတွင်းဆေး၍ ရတင်ဆောက်တည်ပြန်သည်-ဟု ဆို၏။ ။ အင်္ဂုတ္တိုရ် ကေနိပါတ် ဝိရိယာရမ္ဘာဒိဝဂ်အဋ္ဌကထာ၌လည်း ဤအတူဆို၏။

ပံ သုကူဆောင်
ဝတ္ထု၊

အင်္ဂုတ္တိုရ်၊ စတုတ္ထ၊ ပဌမပဏ္ဏာသက၊ ၃-ဥရုဝေလဝဂ်၊ အဋ္ဌမသုတ် အဋ္ဌကထာ၌ ဝိတက္ကသန္ဓောသ ဝတ္ထုတခုဆို၏။ ပါဠိနခဏ္ဍရာဇိ အရပ်၌နေသော ပံသုကူဆောင် မထေရ်သည် စေတိယတောင် သို့သွား၍ ဘုရား ဖူးပြီးသောအခါ ငါ၏ သင်္ကန်း ဆွေးပြီး အများနေရာ၌ ရနိုင်လတ္တံ့-ဟု ကြံ၍ မဟာဝိဟာရကျောင်းသို့ သွား၏။ နောက်တနေ့၌ မထေရ်ကြီးနှင့် ရွာတံခါးသို့သွားစဉ် မဟာဗေဓိ တံခါးမုခ်သို့ ရောက်သောအခါ ဤ အရပ်၌ နှစ်သက်ဘွယ်သင်္ကန်းရပေလတ္တံ့-ဟု ကြံမိသဖြင့် ငါ့အကြံမစင်ကြယ်ဟု ထိုနေရာမှပြန်ခဲ့၏။ နောက်နေ့၌ အဗ္ဗင်္ဂဏအနီးသို့ရောက်၍ပြန်ခဲ့၏။ နောက်နေ့၌လည်း မဟာစေတိ မြောက်တံခါးမှပြန်ခဲ့၏။ စတုတ္ထနေ့၌ကား ဤရဟန်းအား မစင်ကြယ်သော အကြံ ဖြစ်လတ္တံ့-ဟု မထေရ်ကြီးသိ၍ ပြဿနာမေးလျက် ရွာသို့ဝင်၏။

ထိုည၌လည်း လူတယောက်သည် ပုဆိုးထဲ၌ ဝမ်းသွားသဖြင့် ထိုပုဆိုးကို အမှိုက်ပုံ၌ စွန့်ထား၏။ ပံသုကူဆောင် မထေရ်သည် ထိုအဝတ် ယင်ကောင်တရုန်းရုန်းကို မြင်လတ်သော် လက်အုပ်ချီလေ၏။ အဘယ်ကြောင့်အမှိုက်ပုံအားလက်အုပ်ချီသနည်း-ဟု မေးလတ်သော် အမှိုက်ပုံအား လက်အုပ်ချီသည်မဟုတ်၊ ဘ၊ ဘုရားအား လက်အုပ်ချီပါသည်။ ဘ၊ ဘုရားသည် ကျွန်မအသေကောင်ကိုပတ်၍ ပစ်သောအဝတ်ကို ပံသုကူကောက်ယူ၍ ပိုးလောက် တစိတ်သားကို ခါတွက်၍ သုသာန်၌ ပြုနိုင်ခဲ့သော အမှုကိုပြတော်မူပါသည်ဟု လျှောက်၏။ မထေရ်ကြီးသည် ဤပံသုကူဆောင်အား စင်ကြယ်သောအကြံ ဖြစ်ပြီဟု သိ၏။ ပံသုကူဆောင်မထေရ်လည်း ထိုနေရာ၌ရပ်လျက် ဝိပဿနာပွားလတ်သော် အနာဂါမ် တည်၏။ ထိုနောက် ထိုအဝတ်ကိုယူ၍ သင်္ကန်းပြုလုပ်ပြီး ဝတ်ရုံ၍ ပါဠိနခဏ္ဍရာဇိအရပ်သို့ ပြန်ရောက်လတ်သော် ရဟန္တာအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူသတတ်။

(၃)ဆောက်တည်ပုံ၊(၄)အစီအရင်၊(၅)အပြား၊(၆)ပျက်ခြင်း၊(၇)အာနိသင်အဆုံး အဖြတ်တို့ကို ထိုထိုရတင်တခုစီဖြင့် နောက်၌ပြပေအံ့။

(၈)ကုသလတိက္ခာ ဤအလုံးစုံသော ရတင်တို့သည် ပဋိပတ် ဖြည့်ကျင့်လိုသော သေက္ခ ပုထုဇဉ်အားဖြင့် ရံခါ ကုသိုလ်ရတင်၊ ချမ်းသာစွာ နေလိုသော ရဟန္တာအားဖြင့် ရံခါ အဗျာကတရတင်တို့ဖြစ်ကုန်၏။အကုသိုလ်ရတင်မရှိ။

စောဒနာဘွယ်ကား— အာနိသင်မသိ တွေဝေခြင်းကြောင့်၎င်း၊ လာဘ်အတွက် အလိုဆိုး ရှိခြင်းကြောင့်၎င်း၊ စိတ်ပြန့်လွင့်လျက် ရူးသွင်းခြင်းကြောင့်၎င်း၊ ဘုရား ချီးမွမ်း သည်ဟု နှစ်သက်ခြင်းကြောင့်၎င်း၊ အလိုနည်းခြင်း စသည်ကို မှီခြင်းကြောင့်၎င်း အကြောင်း ငါးပါးကြောင့် တော၌နေသည်-စသည်ဖြင့် (ရတင်ဆောင်သူငါးမျိုးကို) ဘုရားဟောသည်။ထိုအကြောင်း ငါးပါးတို့တွင် ရှေးသုံးပါး၌ အကုသိုလ်လည်း ရတင် မည်၏။(အကုသိုလ်စိတ်ဖြင့်လည်း ရတင်မှီဝဲခြင်းရှိ၏။)ဤသို့ တစုံတယောက် ဆိုရာ၏။

အဖြေကား—အကုသိုလ်စိတ်ဖြင့် ရတင်မကျင့်၊ ဝါ-တော၌မနေဟု မဆိုနိုင်၊ တော၌ နေသူကား အာရညိကပုဂ္ဂိုလ် မည်၏။အလိုဆိုးရှိသူလည်း နေရာ၏။အလိုဆိုးမရှိသူလည်း နေရာ၏။အောက်၌ဆိုခဲ့သည်ကား-သမာဒါန စေတနာဖြင့် ကိလေသာ ခါသူသည် ရတ မည်၏(၁)။သမာဒါနစေတနာသည် ရတမည်သူ၏အကြောင်းရတင် မည်၏(၂)၊ ဝါ- ရတမည်သော ဥာဏ်အကြောင်းရှိ၍ ရတင်မည်၏(၃)။ဝါ-ကိလေသာလည်းခါ၊ ပဋိပတ် အကြောင်းလည်းဖြစ်၍ ရတင်မည်၏ (၄)။-ဟု ဆိုခဲ့ပြီ၊ အကုသိုလ်ဖြင့် ကိလေသာခါသူ- ရတမရှိ(၁)၊ အကုသိုလ်သည် ရတမည်သူ၏အကြောင်းမဟုတ်(၂)၊ အကုသိုလ်သည် ရတမည်သော ဥာဏ်အကြောင်းမရှိ(၃)။အကုသိုလ်သည် လောလုပ္ပတဏှာ ကိလေသာ ကိုလည်းမခါ၊သီလစသောပဋိပတ်၏အကြောင်းလည်းမဟုတ်(၄)။ထို့ကြောင့်အကုသိုလ် ရတင်မရှိဟု ဆိုအပ်၏။အကုသိုလ်စိတ်ဖြင့် ရတင်မမှီဝဲဟု မဆိုအပ်။

အဘယဂိရိဝါသီဆရာတို့ကား-ရတင်ဟူသည် ကုသလတိက္ခာလွတ်၏ ဟု ဆိုကုန်၏။ လွတ်လျှင် ရတင်သည် ပရမတ်မဟုတ်၊ ပညပ်မျှဖြစ်၏။ ထင်ရှားမရှိ၊ မရှိသောပညပ်သည် ကိလေသာကို မဖျက်နိုင်သဖြင့် ရတင်ပင် မမည်နိုင်။ ။“ရတဂုဏေ၊ ရတဂုဏ်တို့ကို။ သမာဒါယ၊ ဆောက်တည်၍၊ ဝတ္တတိ၊ ကျင့်၏”။ ။ဟူသော ဘုရားစကားနှင့်လည်း ဆန့်ကျင်၏။မရှိသောတရားကို အဘယ်သို့ဆောက်တည်၍ အဘယ်သို့ ကျင့်နိုင်အံ့နည်း၊ ထို့ကြောင့် ထိုဝါဒ မယူအပ်။ကုသလတိက္ခာဖြင့် ဆုံးဖြတ်ခြင်း ပြီး၏။

(၉)ရတစသောဝေဘန်ခြင်း။ ။ရတစသည်တို့ကို ဝေဘန်ဆုံးဖြတ်ရာ၌ ရတ၊ ရတဝါဒ၊ ရတဓမ္မ၊ ရတင်္ဂ၊ ရတင်္ဂသပ္ပာယ် ပုဂ္ဂိုလ်-ဤငါးမျိုးကို သိအပ်၏။

ရတ ထိုတွင် ရတင်စွမ်းဖြင့် ကိလေသာကို ဖျက်ဆီးသော ရဟန္တာ သည်၎င်း၊ကိလေသာကို ဖျက်ဆီးသော အရိယမဂ်သည်၎င်း၊ မုချ အားဖြင့် ရတမည်၏။ အထူးအားဖြင့် အရဟတ္တမဂ်သည် ရတ၊ ပရိယာယ်အားဖြင့် ပိပဿနာဥာဏ်စသည်သည် ရတ၊ အယုတ်ဆုံးအားဖြင့် ရတင်္ဂစေတနာနှင့် ယှဉ်သော ဥာဏ်သည် ရတမည်၏။

ရတဝါဒ

ရတဝါဒ၌-ရတင်ဖြင့် မိမိ၏ကိလေသာကို ဖျက်ဆီးလျက် သူတပါးကိုရတင်ဖြင့် မဆုံးမသောသူသည် ရှင်ဗာကုလနှင့်တူ၏။ ရတပုဂ္ဂိုလ်သာမည်၍ ရတဝါဒပုဂ္ဂိုလ်မမည်။ ။ရတင်ဖြင့် မိမိ၏ ကိလေသာကို မဖျက်ဆီးဘဲ လျက် သူတပါးကိုသာ ရတင်ဖြင့်ဆုံးမသောသူသည် ရှင်ဥပနန္ဒနှင့်တူ၏။ ရတမမည်၊ ရတဝါဒသာ မည်၏။ ။နှစ်ပါးစုံချွတ်သောသူသည် ရှင်လာဠုဒါယီနှင့် တူ၏။ ရတလည်း မမည်၊ရတဝါဒလည်း မမည်။ ။နှစ်ပါးစုံ ပြည့်စုံသောသူသည်ရှင်သာရိပုတြာနှင့်တူ၏။ ရတလည်းမည်၏။ ရတဝါဒလည်းမည်၏။

ရတဓမ္မ

ရတဓမ္မ၌-အပ္ပိစ္ဆတာ-အလိုနည်းခြင်း၊ သန္တုဋ္ဌိတာ-ရောင့်ရဲလွယ်ခြင်း၊ သလ္လေခတာ-ကိလေသာကို ခေါင်းပါးစေခြင်း၊ ပဝိဝေကတာ-ကာယဝိဝေက၊ စိတ္တဝိဝေက၊ ဥပဓိဝိဝေကဖြစ်ခြင်း၊ ဣဒမတ္ထိတာ-ဤအကျင့်ကောင်းတို့ကို အလိုရှိသောသူ၏ဖြစ်ကြောင်းဉာဏ် ဖြစ်ခြင်း၊ ဝါ-ဤရတင်ကျေးဇူးတို့ရှိကုန်၏-ဟု သိသောဉာဏ်ဖြစ်ခြင်း၊ ဤငါးပါးတို့သည် ရတဓမ္မတို့မည်ကုန်၏။ ရတင်စေတနာ၏ အခြံအရံတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ရတင်စေတနာအား ကျေးဇူးပြုကုန်၏။ အလိုနည်းသူကိုမှီ၍ဖြစ်ကုန်၏။

ထိုငါးပါးတို့တွင် အပ္ပိစ္ဆတာ၊ သန္တုဋ္ဌိတာနှစ်ပါးသည် အလောဘသက်သက်ဖြစ်၏။ သလ္လေခတာ၊ ပဝိဝေကတာနှစ်ပါးသည် အလောဘ၊ အမောဟနှစ်ပါး၌ သက်ဝင်၏။ ဣဒမတ္ထိတာသည် ဉာဏ်အမောဟသက်သက်ဖြစ်၏။ (ရတဓမ္မ ငါးပါးသည် အလောဘ၊ အမောဟနှစ်ပါးသာဖြစ်၏။) ထိုတွင် ထိုထိုရတင်ဖြင့်ပယ်သော တကာလှူသက်န်းစသောဝတ္ထုတို့၌ တွယ်တာသောလောဘကို အလောဘဖြင့် ခါတွက်၏။ ထိုဝတ္ထုတို့၌ စောင့်ရခြင်း၊ သူတပါးနှင့်စပ်ခြင်း၊ ခိုးသူဘေးရှိခြင်းစသောအပြစ်ကို ဖုံးကွယ်သော မောဟကို အမောဟဖြင့် ခါတွက်၏။ တနည်း-ကာမချမ်းသာခံစားခြင်းဟူသော ကာမသုခလ္လိက အနုယောဂကို အလောဘဖြင့် ခါတွက်၏။ (ဘုရားရှင်သည်ရာဂကင်းသောသုံးဆောင်ခြင်းဖြင့် အခင်းအရံစသော ပစ္စည်းသုံးဆောင်ခြင်းကို ခွင့်ပြုသည်။ ထိုကိုအမြွက်ထောင်၍ ကာမချမ်းသာ ကပ်ငြိစွာခံစားခြင်းသည် ဖြစ်တတ်သည်။ ထိုခံစားခြင်းကို အလောဘဖြင့် ခါတွက်သည်ဟူလို။) ကိုယ်ပင်ပန်းစေခြင်းဟူသော အတ္တကိလမထအနုယောဂကို အမောဟဖြင့် ခါတွက်၏။ (ရတင်တို့၌ အလွန်ခေါင်းပါးသော အကျင့်ရှိသည်။ ထိုကိုအမြွက်ထောင်၍ အပ်သည်ကိုပယ်ခြင်းဖြင့် ကိုယ်ပင်ပန်းစေခြင်းသည် ဖြစ်တတ်သည်။ ထိုပင်ပန်းစေခြင်းကို ခါတွက်သည်ဟူလို။) ဤသို့လျှင် အလောဘ၊ အမောဟနှစ်ပါးဖြင့် မဇ္ဈိမပဋိပဒါလမ်း ဖြောင့်တန်း၏။ ထို့ကြောင့် အပ္ပိစ္ဆတာစသောငါးပါးသည် ရတဓမ္မမည်၏။

ရတင် ။ ။အနက်,လက္ခဏာ စသည်တို့ဖြင့် ယခင်ဆိုပြီးသော-

ပံ, တေ, ဝိဏ်, သင်(၄)၊ ဧ, ပတ်, ခ, အာ(၄)၊
ရုဏ်, အဓိ, သာ(၃)၊ ယထာ, နေ(၂)၊ ဆဲ, သုံး။
ဟူသော သမာဒါနစေတနာ ၁၃-ပါးတို့သည် ရတင်တို့မည်ကုန်၏။

သပ္ပာယ်ပုဂ္ဂိုလ် ဓုတင်သပ္ပာယ်ပုဂ္ဂိုလ် - ဓုတင်မှီဝဲခြင်းသည် ရာဂစရိတ်ရှိသူ၊
 မောဟစရိတ်ရှိသူနှစ်ယောက်အား သပ္ပာယ် ဖြစ်၏။ အကြောင်း
 ကား- ဓုတင်မှီဝဲခြင်းသည် ဆင်းရဲသောအကျင့် (ဒုက္ခပဋိပဒါ)
 ဖြစ်၏။ ကိလေသာခေါင်းပါးစေသော နေထိုင်ခြင်း(သလ္လေခဝိဟာရ)ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့်
 ဒုက္ခပဋိပဒါကိုမှီ၍ အနုကြိုက်သူအားလည်း ရာဂငြိမ်း၏။ သလ္လေခဝိဟာရကိုမှီ၍ မမေ့
 မလျော့ နေရသောကြောင့် အမှတ်မဲ့ နေသူအားလည်း မောဟငြိမ်း၏။ ။တနည်း-
 အာရညကင်, ရုက္ခမူနှစ်ပါးသည် ဒေါသစရိတ်ရှိသူအားလည်း သပ္ပာယ်ဖြစ်၏။တော၌
 သစ်ပင်အောက်၌ နေသူအား ဆက်ဆံသူ ထိခိုက်သူမရှိသဖြင့် ဒေါသလည်းငြိမ်း၏။

(၁၀)အကျဉ်း ဤဓုတင်တို့သည် အကျဉ်းအားဖြင့် သီသင်္ဂ (ခေါင်းဆောင်)သုံး
 သမာသ ပါး,အသမ္ဘန္တ(သီးသန့်)ငါးပါး-ဤသို့ ရှစ်ပါး ဖြစ်ကုန်၏။ သပ
 ဒါနစာရီ,ကောသနိက, အဗ္ဘောကာသိတို့သည် ခေါင်းဆောင်
 သုံးပါးဖြစ်ကုန်၏။ခေါင်းဆောင်ပုံကား- သပဒါနကျင့်လျှင် ပိဏ္ဏ
 ပါတ်ကိုလည်း ကျင့်နိုင်လတ္တံ့၊ ကောသနိကကျင့်လျှင် ပတ္တပိုဏ်, ခလုတို့လည်း လုံခြုံကုန်
 လတ္တံ့၊အဗ္ဘောကာကျင့်လျှင် ရုက္ခမူ, ယထာသန်တို့၌ ကျင့်ဘွယ်မရှိ၊ ဤကား-ခေါင်းဆောင်
 သုံးပါးဖြစ်ပုံတည်း။အာရညကင်,ပံသု,တိစီ,နိသဇ,သုသာန်တို့ကား သီးသန့်ငါးပါး ဖြစ်
 ကုန်၏။ထို့ကြောင့် ဓုတင် ၁၃-ပါးသည် အကျဉ်း ၈-ပါးဖြစ်၏။

တနည်း-သင်္ကန်းနှင့်စပ်သောဓုတင်,ဆွမ်းနှင့်စပ်သောဓုတင်, ကျောင်းနှင့် စပ်သော
 ဓုတင်, ဝီရိယနှင့်စပ်သောဓုတင်ဟူ၍ လေးပါးဖြစ်ကုန်၏။ ထိုတွင် သင်္ကန်းဓုတင် နှစ်ပါး,
 ဆွမ်းဓုတင်ငါးပါး,ကျောင်းဓုတင်ငါးပါး,ဝီရိယဓုတင်နိသဇတပါးဖြစ်၏။ဤသို့လျှင်ဓုတင်
 အကျဉ်းလေးပါးဖြစ်၏။

တနည်း-၁၂-ပါးသည် ပစ္စယနိဿိတ-ပစ္စည်းမှီသော ဓုတင်, ၁-ပါးသည် ဝီရိယ
 နိဿိတ-လုံ့လမှီသော ဓုတင်ဖြစ်၍ အကျဉ်းနှစ်ပါးဖြစ်၏။

တနည်း-သေဝိတဗ္ဗဓုတင်,အသေဝိတဗ္ဗဓုတင်ဟူ၍ နှစ်ပါးဖြစ်၏။ ချဲ့ဦးအံ့- ဓုတင်မှီဝဲ
 သဖြင့် ကမ္မဋ္ဌာန်းဟိုးပွားသူဖြစ်လျှင် မှီဝဲအပ်၏။ဆင်းရဲသောအကျင့်ဟု သည်းမခံနိုင်သဖြင့်
 ကမ္မဋ္ဌာန်းဆုတ်ယုတ်သောပုဂ္ဂိုလ်နုဖြစ်လျှင် မမှီဝဲအပ်။ ဓုတင်မှီဝဲသော်၎င်း, မမှီဝဲသော်၎င်း
 ကမ္မဋ္ဌာန်းမဆုတ်ယုတ်သောပုဂ္ဂိုလ်ထူးဖြစ်လျှင် နောင်လာသူတို့ အတု လိုက်ကြပါစေဟု
 ချီးမြှင့်သောအားဖြင့်မှီဝဲအပ်၏။ ဓုတင်မှီဝဲသော်၎င်း, မမှီဝဲသော်၎င်း ကမ္မဋ္ဌာန်း မတိုးပွား၊
 မထူးခြားသောပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်လျှင် နောင်အခါ ဝါသနာထုံခြင်းငှါ မှီဝဲအပ်၏။ ဤသို့လျှင် မှီဝဲ
 အပ်, မမှီဝဲအပ်ဟု အကျဉ်း နှစ်ပါးဖြစ်၏။ (ဓုတင်နှင့် တန်သူ သုံးယောက်, မတန်သူ
 တယောက်။)

တနည်း-ဤ အနည်းနည်းပြားသောဓုတင်အားလုံးသည် သမာဒါန စေတနာချည်း
 သာဖြစ်၍ စေတနာစွမ်းဖြင့် ဓုတင်တပါးထည်းသာဖြစ်၏။ဤကား အကျဉ်းတည်း။

(၁၁)အကျယ် ဓုတင်သည် အကျယ်အားဖြင့် ရဟန်းတို့အား ၁၃-ပါး၊ဘိက္ခုနီမ
 ဗျာသ ၈-ပါး၊သာမဏေ ၁၂-ပါး၊ သိက္ခမာန်မ, သာမဏေမ ၇-ပါး၊
 ဥပါသကာ, ဥပါသိကာ ၂-ပါး၊ဤသို့ ကျင့်သူပုဂ္ဂိုလ် စွမ်းဖြင့်
 ၄၂-ပါးဖြစ်၏။

တပြိုင်ထည်း ၁၃-ပါး။ ။လွင်တီးခေါင်၌ တောကျောင်း အင်္ဂါ ပြည့်စုံအောင် ဝေးသောသုသာန်ဖြစ်ငြားအံ့၊ ရဟန်းတပါးထည်းသည် လည်း တပြိုင်ထည်းမုတင် ၁၃-ပါးလုံး သုံးဆောင်ခြင်း ငှါ စွမ်းနိုင်၏။

ဘိက္ခုနီ ၅-ပါး
ပယ်

ဘိက္ခုနီမတို့အား အာရညကင်ကို ဂဏဩဟိယန (သံဃာဒိ သိသ် ၃-) သိက္ခာပုဒ်ဖြင့်ပယ်သည်၊ ခလုကို ပဝါရိတ(ပါစိတ်၊ အာရာမဝဂ် ၄-) သိက္ခာပုဒ်ဖြင့် ပယ်သည်၊ အဗ္ဘော၊ ရုက္ခမူ၊ သုသာန်တို့ကား ဆောင်နိုင်ခဲ့ကုန်၏၊ ဘိက္ခုနီမသည် အဘော် ကင်း၍မနေအပ်၊ ဤသို့သောနေရာမျိုး၌ ဆန္ဒတူအဘော်ရခဲလှ၏၊ ရပြန်ကလည်း ရော နှောသောနေခြင်းရှိသောကြောင့် အလိုရှိအပ်သော ဝိဝေကအကျိုး မပြည့်စုံနိုင်၊ ထို့ ကြောင့် ငါးပါးပယ်၍ ရှစ်ပါးရနိုင်၏။

တိစိဝရိက်

ရဟန်းမုတင် ၁၃-ပါး၊ ဘိက္ခုနီမမုတင် ၈-ပါးတို့တွင် တေ စိဝရိက်မုတင်ကို ဖယ်၍ သာမဏေတို့အား ၁၂-ပါး၊ သိက္ခ မာန်မ၊ သာမဏေမတို့အား ၇-ပါးဖြစ်ကုန်၏၊ ၎င်းတို့အား တိစိဝရိက်အဓိဋ္ဌာန်တင်သော ဝိနည်းကံမရှိသောကြောင့်ပယ်သည်၊ ဘိက္ခုနီမတို့အားကား ရေသန့်ပုံ၊ ရင်လွမ်းတဘက်တို့နှင့်တကွ သင်္ကန်းငါးထည် ဖြစ်သော်လည်း တိစိဝရိက်သာ မည်၏။

လူမုတင်

ဥပါသကာ၊ ဥပါသိကာမတို့အား ဧကာသနိက်၊ ပတ္တပိုဏ်အားဖြင့် ဤမုတင်နှစ်ပါးတို့သည် လျောက်ပတ်ကုန်၏၊ သုံးဆောင်ခြင်းငှါ လည်း လွယ်ကူကုန်၏။ ။ဒသနိပါတ်ဇာတ်တော်၌ အလောင်း တော်ကဏ္ဍရသေ့သည် အာရညကင်၊ ရုက္ခမူ၊ အဗ္ဘော၊ နေသဇ စသော မုတင်တို့ကို ဆောက်တည်၍ကျင့်သည်ဟု အဆိုရှိ၏၊ ဤအလိုအားဖြင့် စွမ်းနိုင်သမျှတို့လည်း လျောက် ပတ်ကုန်၏ဟုဆိုသင့်၏၊ မုတင်ဟူသည် ဝိနည်းမဟုတ်၊ သုတ္တန်နည်းဖြစ်ရကား အပြစ် မရှိ ခြင်းလက္ခဏာ၊ ကောင်းသောအကျိုးပေးခြင်းလက္ခဏာရှိသော မုတင်အကျင့် ဟူသမျှကို ကျင့်လျှင် အယုတ်ဆုံးဝါသနာကောင်းထုံခြင်းအကျိုးရမည်မလွဲတည်း၊ ထို့ကြောင့် တွေ ဝေခြင်း၊ အလိုဆိုးရှိခြင်း၊ ရူးသွပ်ခြင်းတို့ကြောင့် ကျင့်သည်ကို မဖြစ်စေမူ၍ ဘုရားချီးမွမ်း သည်ဟု နှစ်သက်၍၎င်း၊ အလိုနည်းခြင်းစသည်ကို အမှီပြု၍၎င်း ကျင့်ခြင်း၊ အားထုတ်ခြင်း ကို ဖြစ်စေရာ၏။

တနည်းကား—ရဟန်းကိစ္စဟူသမျှကို လိမ္မာကျွမ်းကျင်စေသောတာဝန်သည် ငါသို့ သော အမျိုးသား ရဟန်းကောင်းနှင့်စပ်သည်ဟု နှလုံးပြု၍ ကျွမ်းကျင်အောင် လေ့လာ ရာ၏။

(၁) ပံသုကူမုတင်

ယခုအခါ မုတင်တစ်ခုစီ ဆောက်တည်ပုံ၊ အစီအရင်၊ အပြား၊ ပျက်ခြင်း၊ အာနိသင် တို့ကို ပြပေအံ့၊ ပံသုကူမုတင်ကို ဤသို့ဆောက်တည်အပ်၏။

ဂဟပတိဒါနစီဝရံ ပဋိက္ခိပါမိ၊ ပံသုကူလိကံ° သမာဒိယာမိ။ ။
ဆောက်တည်ပုံ ဂဟပတိဒါနစီဝရံ၊ တကာလက်ရောက် လှူသော သင်္ကန်းကို။
 ပဋိက္ခိပါမိ၊ ပယ်ပါ၏။ ပံသုကူလိကံ°၊ ပံသုကူသင်္ကန်း ဆောင်
 လေ့ရှိသောပုဂ္ဂိုလ်၏ဖြစ်ကြောင်း ကုသိုလ်စေတနာကို။ သမာဒိယာမိ၊ ဆောက်တည်
 ပါ၏။ ။ ဤပယ်စကား၊ ဆောက်တည်စကား နှစ်ခွန်းတို့တွင် တခွန်းခွန်းဖြင့်လည်း
 ဆောက်တည် အပ်၏။

ရဟန်းလက်ရောက်ပေးသည်ကိုမပယ်လျှင် ဥက္ကဋ္ဌမဖြစ်၊ ရဟန်းယူလတ္တံ့-ဟု ဒါယကာ
 ချထားလျှင် ဂဟပတိဒါနမဖြစ်၊ ပံသုကူဖြစ်၏။ နေ့မစားဟုဆိုလျှင် ညဉ့်စား၏ဟု အဓိပ္ပာယ်
 ရောက်သကဲ့သို့ တကာလှူသင်္ကန်းပယ်၏ဟုဆိုလျှင် ပံသုကူသင်္ကန်း ဆောင်၏- ဟု
 အဓိပ္ပာယ်ရောက်သည်။ ထို့ကြောင့် ပယ်စကားသက်သက်ဖြင့် ဆောက်တည်ခြင်းလည်း
 သင့်လျော်၏။

အစီအရင် ဤသို့ဆောက်တည်ပြီးသော ပံသုကူရတင်ဆောင် ပုဂ္ဂိုလ်သည်
 သုသာန်၊ ဈေးတံခါး၊ လှည်းလမ်းမ၊ အမှိုက်ပုံ၌ စွန့်သောအဝတ်
 (၄)၊ ကိုယ်ဝန်ညစ်ကြေး သုတ်၍ စွန့်သောအဝတ်၊ ဘုတ်ဆရာတို့
 လူနာရေချိုးစေ၍ ရေချိုးရာ၌စွန့်သော အသရေမရှိသောအဝတ်၊ ရေဆိပ်၌စွန့်သော
 ဟောင်းသောအဝတ်၊ သုသာန်မှပြန်လာ၍ ရေချိုး၍စွန့်သော အမင်္ဂလာအဝတ်(၈)၊
 မီးလောင်၊ နွားဝါး၊ ခြစား၊ ကြွက်ကိုက်၊ အစွန်းအနားပြတ်၊ အဆာပြတ်သောအဝတ်(၁၄)၊
 အလံ တံခွန်ထူသောအဝတ်၊ တောင်ပို့ပတ်၍ နတ်ပသသောအဝတ်၊ ရဟန်းပေးသော
 သင်္ကန်း၊ အဘိသိက်သွန်းရာ၌ စွန့်သောအဝတ်၊ ဧဟိဘိက္ခု တန်ခိုးဖြင့်ဖြစ်သောသင်္ကန်း
 (၁၉)၊ ခြေလမ်းခရီး၌ကျသောအဝတ်၊ လေလွင့်လာသောအဝတ်၊ ရှင်အနုရုဒ္ဓါအား
 နတ်လှူသကဲ့သို့ နတ်လှူသောအဝတ်၊ သမုဒြာ လှိုင်းပုတ်တင်သောအဝတ်(၂၃)-ဤ ၂၃-
 ထည်တို့တွင် တထည်ထည်ကို ကောက်ယူ၍ အဆွေးကိုပယ်၍ ဖွပ်လျော်၍ သင်္ကန်းပြုပြီး
 လျှင် တကာလှူ ယခင်သင်္ကန်းကိုပယ်၍ သုံးဆောင်အပ်၏။

သုသာန်၊ ဈေးတန်း၊ လှည်းကြီးလမ်း၊ လူလမ်း၊ မှိုက်ပုံပါ(၅)။
 ကိုယ်ဝန် ညစ်ပေ၊ ဘုတ်ချိုးရေ၊ စွန့်လေ ချိုးဆိပ်မှာ(၃)။
 မီးလောင်၊ နွားဝါး၊ ကြွက်ကိုက်ထား၊ ခြစား၊ ပြတ်-စွန်း၊ ဆာ(၆)။
 တောင်ပို့၊ လေယူ၊ ရဟန်းရှု၊ နတ်လှူ၊ တံခွန်လွှာ(၅)။
 သုသာန်ပြန်ထုတ်၊ ဘိသိက်အုပ်၊ သမုဒ်၊ တန်ခိုးသ(၄)။
 နှစ်ဆဲ့သုံးဟူ၊ ပံသုကူ၊ ကောက်ယူ သုံးဆောင်ရာ။

တိဿအမတ်၏မိခင်သည် တသိန်းတန်အဝတ်ဖြင့် ကိုယ်ဝန်ညစ်ကြေးသုတ်၍ ပံသုကူ
 ဆောင်တို့ယူလတ္တံ့-ဟု တာဠဝေဠိလမ်းမ၌ စွန့်ခိုင်း၏။ ရဟန်းတို့သည် မိမိသင်္ကန်းအဆွေး
 နေရာ ဖာလောက်ရုံ ဖြတ်ယူကုန်သတတ်၊ လှေစီးသွားသူတို့ စိုက်ထားသော တံခွန်ကို
 ထိုသူတို့မမြင်နိုင်ရာရောက်မှ ယူရသည်။ စစ်ပွဲ၌စိုက်သော တံခွန်ကို နှစ်ဘက်စစ်သားတို့
 သွားကုန်မှ ယူရသည်။ လမ်းခရီး၌ ကျသောအဝတ်၊ လေလွင့်သောအဝတ်တို့ကို သခင်တို့
 မေ့ကျန်တတ်သောကြောင့် နှစ်ရက်သုံးရက်စောင့်၍ သခင် မမြင်မှ ယူရသည်။

“သံဃဿ ဒေမ”-ဟု လှူသောသင်္ကန်းပုဆိုး၊ ဆွမ်းခံလှည့်၍ရသောသင်္ကန်း၊ ဝါစဉ် အားဖြင့် ယူစေအပ်သော ရဟန်းပေးသင်္ကန်း၊ ဤကျောင်း၌နေသူတို့သုံးရန်ဟု ထားသော သေနာသနသင်္ကန်းတို့ကား ၂၃-ဌာန၌ မဝင်သောကြောင့် ပံသုကူမဟုတ်။

ဝါစဉ်အားဖြင့် မယူစေမှု၍ ရဟန်းပေးသောသင်္ကန်းသည် ပံသုကူဖြစ်၏။ လေးမျိုးရှိ၏။ ရှေးဦးစွာ တကာတဦးသည် သင်္ကန်းကို ရဟန်းတပါး၏ ခြေရင်း၌ ချထားအံ့။ ထိုရဟန်း သည် ထိုသင်္ကန်းကို ပံသုကူဆောင်၏လက်၌ ပေးအံ့။ တဘို့ စင်ကြယ်သောပံသုကူဖြစ်၏။ တကာသည် ရဟန်း၏လက်၌၊ ရဟန်းသည် ပံသုကူဆောင်၏ခြေရင်း၌ ချထားအံ့။ တဘို့ စင်ကြယ်၏။ တကာသည် ရဟန်း၏ခြေရင်း၌၊ ရဟန်းသည် ပံသုကူဆောင်၏ ခြေရင်း၌ ချထားအံ့။ နှစ်ဘို့စင်ကြယ်၏။ တကာသည် ရဟန်း၏လက်၌၊ ရဟန်းသည် ပံသုကူ ဆောင်၏လက်၌ ပေးအံ့-အနုတ္တဋ္ဌသင်္ကန်းဖြစ်၏။ ဥက္ကဋ္ဌမဟုတ်။ အညံ့စား ပံသုကူ ဖြစ်၏။ ဤသို့ ပံသုကူသင်္ကန်းအပြားကို သိအပ်၏။

အပြား ပံသုကူဆောင်သည် ဥက္ကဋ္ဌ၊ မဇ္ဈ၊ မုဒု-ဟု သုံးမျိုး ပြား၏။ သုသာန်၌စွန့်သော အဝတ်ကိုသာ ယူသော ရဟန်းသည် ဥက္ကဋ္ဌ၊ ရဟန်းသာ ယူလတ္တံ့-ဟု ရည်စူး၍ထားသော အဝတ်ကို ယူသောရဟန်းသည် မဇ္ဈ၊ ခြေရင်း၌ချထားသော ရဟန်းပေးသင်္ကန်းကိုယူသော ရဟန်း သည် မုဒုဖြစ်၏။ ။ပြည်ဆရာတော် နိဿိန္ဒကား သုသာန်စသော ၂၃-ဌာနလုံး၌ စွန့်သောအဝတ်ကိုယူအံ့-ဥက္ကဋ္ဌ၊ ၂၃-ဌာနလုံး၌ ရဟန်းကိုသာ ရည်စူးသော အဝတ်ကို ယူအံ့-မဇ္ဈ-ဟု ၂၃-ဌာနစီ ဖြစ်သင့်ကြောင်းဆို၏။ ။စူဠဒီကာ၌ ခြေရင်း၌ ချထား သော ရဟန်းပေး မုဒုကား မုဒုတို့တွင် ဥက္ကဋ္ဌပရိစ္ဆေဒမုဒု ဖြစ်သည်။ လက်၌ပေးသော ရဟန်းပေးကိုယူသော်လည်း မုဒုသာဖြစ်သောကြောင့်-ဟု ဆို၏။

ပျက်ခြင်း မိမိ၏ အလိုဆန္ဒဖြင့်သော်၎င်း၊ ဒါယကာတို့ တောင်းပန်သော ကြောင့်သော်၎င်း တကာလှူသောသင်္ကန်းကို သာယာ (လက်ခံ) သောခဏ၌ ဥက္ကဋ္ဌ၊ မဇ္ဈ၊ မုဒု-သုံးယောက်လုံးအား ရတင်ပျက် ၏။ ။စူဠဒီကာ၌ လှူသူ၏ သဒ္ဓါကို ငဲ့၍ မပယ်ဘဲသူတပါးအား ပေးအံ့-ဟု အလှူခံလျှင် ပံသုကူရတင် မပျက် ဟု ဆို၏။

အာနိသင် ပံသုကူလစီဝရံ နိဿာယ-စသည်ဖြင့် သိမ်မွေ့ထွက်မီ ဆုံးမသော မှီရာပစ္စည်းအားလျော်သော အကျင့်ရှိခြင်း၊ သင်္ကန်းခေါင်းပါးခြင်း ဟူသော ပဌမအရိယဝံသတရား၌တည်ခြင်း၊ သင်္ကန်းစောင့်ရှောက် ရသော ဒုက္ခမရှိခြင်း၊ သူတပါးနှင့်မစပ်မှု၍ အသက်မွေးနိုင်ခြင်း၊ ခိုးသူဘေး မကြောက်ရ ခြင်း၊ ပရိဘောဂတဏှာ မက်မောစွာ မရှိခြင်း၊ ရဟန်းနှင့်သင့်သော ပရိက္ခရာရှိခြင်း၊ အဘိုးနည်း-ရလွယ်-အပြစ်ကင်း ဟု ဘုရားချီးမွမ်းသော ပစ္စည်းရှိခြင်း၊ ကြည်ညိုဘွယ် ရှိခြင်း၊ အပိုစ္ဆ၊ သန္တုဋ္ဌစသော အကျိုးပြီးခြင်း၊ သမ္မာပဋိပတ်တိုးတက်စေခြင်း၊ နောင်လာ သူတို့ အတုလိုက်စရာဖြစ်ခြင်း-ဤကား အာနိသင်တည်း။

စစ်ထိုးရာ၌ ပြည့်ရှင်မင်းသည် ချပ်မိန်ညိုဝတ်မှ တင့်တယ်သည်။ ကိလေသာမာရ်စစ်ပွဲ၌ ရဟန်းသည် ပံသုကူသင်္ကန်း ဆင်မြန်းမှ တင့်တယ်သည်။ ဘုရားရှင်သည် ကာသိတိုင်းဖြစ် ပုဆိုးတို့ကို ပယ်စွန့်၍ ပြည့်ဝသူသေကောင်မှ ပံသုကူ အဝတ်ကို ဆောင်ယူတော်မူသေး

သည်။ ထိုပံသုကူကို အဘယ်သူမဆောင်နိုင်ဘဲရှိအံ့နည်း။ ထို့ကြောင့်သိမ်မွေထွက်မီ ပံသုကူ သင်္ကန်းမှီ၍အားထုတ်ရန် “အာမ ဘန္တေ” ဟု ဆိုခဲ့သော မိမိ၏ ဘိက္ခုပဋိညာဉ်ကို သတိပြုလျက် ယောဂီအကျင့်နှင့်လျော်သော ပံသုကူ၌ မွေ့လျော်သင့်လှ၏။

(၂) တိစိဝရိက်စုတင်

ဆောက်တည်ပုံ စတုတ္ထက စိဝရံ၊ ပဋိက္ခိပါမိ၊ တေစိဝရိကင်္ဂံ သမာဒိယာမိ။ ။
စတုတ္ထက စိဝရံ၊ ဝတ်လောက် ရုံလောက် လေးထည်မြောက် သင်္ကန်းကို။ ပဋိက္ခိပါမိ၊ ပယ်ပါ၏။ တေစိဝရိကင်္ဂံ၊ သင်္ကန်းသုံး ထည်ဆောင်လေ့ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဖြစ်ကြောင်း ကုသိုလ်စေတနာကို။ သမာဒိယာမိ၊ ဆောက်တည်ပါ၏။ ။တခွန်းခွန်းဖြင့် ဆောက်တည်အပ်၏။

အစီအရင် ထိုတိစိဝရိက် စုတင်ဆောင်ပုဂ္ဂိုလ်သည် သင်္ကန်းလျာပုဆိုးရလတ်သော် မမာခြင်း၊ နားမလည်ခြင်း၊ အပ်ချည် စသည် မပြည့်စုံခြင်းတို့ကြောင့် မပြုမလုပ်နိုင်လျှင် အဓိဋ္ဌာန်ဝိကပ္ပနာပြု၍ ထားအပ်၏။ စုတင်ညစ်နွမ်းကြောင်းအပြစ်မဖြစ်၊ ချုပ်ဆိုးပြီးသော ကာလမှစ၍ အပိုထားလျှင်ကား စုတင်စောရမည်၏။ (နောက်နေ့အရုဏ်တက်လျှင် စုတင်ပျက်သည်ဟု စုဋ္ဌဇီကာဆို၏။)

အပြား ဤစုတင်ဆောင်လည်း သုံးမျိုးပြား၏။ ဥက္ကဋ္ဌသည်သင်္ကန်းဆိုးလိုသောအခါ သင်းပိုင်ဝတ်၍ ကိုယ်ရုံကို ဆိုးအပ်၏။ ကိုယ်ရုံဝတ်၍ သင်းပိုင်ကို ဒုက္ခကိုလည်း ဆိုးအပ်၏။ ဒုက္ခကိုကား ဝတ်ခြင်းငှါ မသင့်၊ ရွာနှင့်ဝေးသောတောကျောင်း၌ဖြစ်မှု နှစ်ထည်ပြိုင်တူ ဖွပ်ဆိုးခြင်းငှါ အပ်၏။ လူကိုမြင်လျှင် သင်္ကန်းဆွဲဖုံးနိုင်အောင် အနီး၌နေအပ်၏။ မဇ္ဈိကား သင်္ကန်းဆိုးရာရုံ၌ သင်္ကန်းဆိုးသူတို့ဝတ်ရန်ထားသောသင်္ကန်းကို ပတ်ရုံ၍ဆိုးခြင်းငှါ အပ်၏။ မုဒုကား သဘောတူရဟန်းတို့၏သင်္ကန်းကို ဝတ်ရုံ၍ဆိုးခြင်းငှါအပ်၏။ ထိုကျောင်း၌ အိပ်ရာခင်း အဖြစ်ဖြင့် ထားသော မိမိဥစ္စာ၊ သူတပါးဥစ္စာဖြစ်သောအိပ်ရာခင်း (သင်္ကန်း)ကိုလည်း ဝတ်ရုံ၍ဆိုးခြင်းငှါအပ်၏။ ဆိုးသောအခါသာခွင့်ပြုသောကြောင့် အမြဲသုံးအဖြစ်ဖြင့် သွားရာဆောင်ခြင်းငှါကား မအပ်။ သဘောတူရဟန်းတို့၏သင်္ကန်းကိုလည်း ကြိုးကြားရံခါ ဝတ်ရုံခြင်းငှါ မအပ်။ (ဝဇ္ဇတိ၊ အပ်၏-ဟု စာတို့၌ရှိသည်။ ပိ-သဒ္ဓါထောက်သော် နဝဇ္ဇတိ၊ မအပ်-ဟု ရှိသင့်သည်ဟူ၍ ပြည်ဆရာတော်ဆုံးဖြတ်၏။)

အံသကိုသ် တိစိဝရိက်စုတင်ဆောင်အား လေးထည်မြောက် ဖြစ်လတ်သော် အံသကာသာဝသာလျှင်အပ်သည်။ ပခုံးတင်ချွေးခံစရာအံသကိုသ် ဖြစ်သည်။ အနံတထွာ အလျားသုံးတောင် ပမာဏရှိသည်။ (ပကတိအားဖြင့်ကား အနံတထွာခွဲ အလျားလေးတောင်ထွာရှိ၍ အဓိဋ္ဌာန်တင်လောက်သော အဝတ်တည်း။) အိပ်ရာခင်း၊ အံသကိုသ်-ဤနှစ်ထည်သည်တိစိဝရိက်စုတင်ကိုမပျက်စေနိုင်။ (ဘိက္ခုနီမတို့အား ရေသနပ်၊ ရင်လွှမ်းဟဘက်နှင့် ငါးထည်သည်လည်း တိစိဝရိက်မည်၏။)

ပျက်ခြင်း။ ။ဝတ်လောက်ရုံလောက် လေးထည်မြောက် သင်္ကန်းကို သာယာ (လက်ခံ)သောခဏ၌ သုံးယောက်လုံး ခုတင်ပျက်၏။

အာနိသင်

တိစီဝရိက်ခုတင်ဆောင် ရဟန်းသည် လေ နေပူဘေးရန်မှ ကိုယ် ကိုစောင့်ရှောက်ရန်ဝတ်ရုံသောသင်္ကန်းမျှဖြင့်ရောင့်ရဲနိုင်၏။ မိမိ၏ ကိုယ်ဝတ်သင်္ကန်းကိုယူ၍ ငှက်၏အလား လိုရာသွားနိုင်၏။ အား ထုတ်စရာကိစ္စနည်း၏။ အဝတ်သိုမှီးခြင်းကိစ္စမရှိ၊ ပေါ့ပါးစွာအသက်မွေးနိုင်၏။ ပိုလွန် သောသင်္ကန်း၌ လော်လည်ခြင်းကိုပယ်နိုင်၏။ နိဿိဒိုဏ်း၊ အိပ်ရာခင်း၊ မျက်နှာသုတ်၊ အမာ လွှမ်း၊ မိုဗ်းရေခံ၊ ပရိက္ခာရစောင့်အားဖြင့် သင်္ကန်းများစွာခွင့်ပြုသော်လည်း သုံးထည်မျှ ဖြင့် ခေါင်းပါးသောအကျင့်ရှိ၏။ အလိုနည်းခြင်းစသောအကျိုးပြီး၏။ ဤသို့စသော ဂုဏ် တို့သည် ပြည့်စုံကုန်၏။

တိစီဝရိက်ခုတင်ဆောင်ရဟန်းသည် အဝတ်ပို တဏှာပိုကို ပယ်နိုင်၏။ သိုမှီးခြင်းကိစ္စ ပိုမှ လွတ်၏။ မြဲနိုင်သောပညာရှိ၏။ သန္တောသသုခအရသာကို ကောင်းစွာ သိ၏။ ငှက် သည် မိမိ၏အခြေတောင်ပံမျှဖြင့် လိုရာပျံသွားနိုင်၏။ တိစီဝရိက်ခုတင်ဆောင်လည်း မိမိ ၏ကိုယ်ဝတ်သင်္ကန်းမျှဖြင့် လိုရာကြွသွားနိုင်၏။ ထို့ကြောင့် ချမ်းသာစွာလိုရာကြွသွားလို သော ယောဂီမြတ်သည် သင်္ကန်းသုံးထည်မျှဆောင်ခြင်း၌ မွေ့လျော်သင့်လှ၏။

(၃) ပိဏ္ဍပါတ်ရတင်

ဆောက်တည်ပုံ

အတိရေက လာဘံ ပဋိက္ခိပါမိ၊ ပိဏ္ဍပါတိကံ° သမာဒိယာ မိ။ ။အတိရေကလာဘံ၊ ပိုလွန်သောလာဘ်ကို။ ပဋိက္ခိပါမိ၊ ပယ်ပါ၏။ပိဏ္ဍပါတိကံ°၊ဆွမ်းခံသွားလေ့ ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ဖြစ် ကြောင်း ကုသိုလ်စေတနာကို။ သမာဒိယာမိ၊ ဆောက်တည်ပါ၏။ ။တခွန်းခွန်းဖြင့် ဆောက်တည်အပ်၏။

အစီအရင်

ထိုပိဏ္ဍပါတ် ရတင်ဆောင်ပုဂ္ဂိုလ်သည် သံဃာကုန် ပင့်လှူသော သံဃဘတ်၊ သံဃာညွှန်း အချို့ပင့်လှူသောဥဒ္ဓေသဘတ်၊ ယနေ့ နက်ဖြန်အလို့ငှါပင့်လှူသော နိမန္တနဘတ်၊ တကာအမည် ရေး၍ စာရေးတံချသော သလာကဘတ်၊ ၁၅-ရက်တကြိမ်လှူသော ပက္ခိကဘတ်၊ ဥပေါသထိ ကဘတ်၊ အထွက်တရက်၌လှူသော ပါဠိပဒိကဘတ်၊ အာဂန္တုကဘတ်၊ ဂမိကဘတ်၊ ဂိလာနဘတ်၊ ဂိလာနပဋ္ဌာကဘတ်၊ ကျောင်းရည်စူး၍လှူသော ဝိဟာရဘတ်၊ အကြီးအ ကဲအိမ်၌ထား၍ နိစ္စဘတ်လှူသော ဓုရဘတ်၊ ရပ်သူရွာသား အလှည့်အားဖြင့် လှူသော ဝါရဘတ်—

သံ,ဥ,နိ,သ၊ ပက်,ဥ,ပဲ(၇)၊အာ,ဂ,ဂိ,ဂိ,ဝါ,ရ,ဝါ (၁၄)။

ဤသို့သောတဆယ့်လေးဘတ်တို့ကို လက်မခံအပ်ကုန်၊ သံဃဘတ်ကို၊ ဥဒ္ဓေသဘတ် ကို အလှူခံပါစသည်ဖြင့်မဆိုဘဲ အိမ်၌ဘိက္ခာကို သံဃာကုန်အလှူခံပါ။ အရှင်မြတ်တို့ အ လှူခံကြပါစသည်ဖြင့်ဆို၍ လှူလှူင်အပ်၏။ (ဘတ္တ-ထမင်း၊ ဩဒန-ထမင်း၊ ဤစကားမျိုး

မအပ်၊ ဘိက္ခဝါ-ဆွမ်း၊ ပိဏ္ဍပါတ်-ဆွမ်း ဤစကားမျိုး အပ်သည်။) သံဃာ့ထံမှ ယာဝကာ လိကကင်းသော ဆေးစသော စာရေးတံအပ်သည်။ ဆွမ်းကျွေးရန် တကာတို့ကျောင်း၌ ချက်လှူသော ဝိဟာရပက္ကဘတ်လည်း အပ်သည်။ ဦးကာ၌ ဘိက္ခဝါဟူသော ဆွမ်းဟူသော ပရိယာယ်ဖြင့်ဆိုခြင်းကြောင့် ပိဏ္ဍပါတ်တင်ဆောင်တို့အား အပ်သည်ဟု ဆို၏။ ယခု ကာလ ထမင်းဖြင့်မတိတ်၊ ဆွမ်းဖြင့်သာတိတ်ကြသောကြောင့် ဤတင်ပျက်နိုင်ခဲ့၏။ နေ့စဉ် ဆောက်တည်သင့်သည်ဟု ဆရာမြတ်တို့ဆိုကုန်၏။

အပြား ဤတင်၌ဥက္ကဋ္ဌသည် ရှေ့မှကြို၍ နောက်မှလိုက်၍ ဆောင်ယူလှူဒါန်းသောဆွမ်းကိုလည်းအလှူခံ၏။ အိမ်တံခါး၌ရပ်၍ လာယူသူတို့အားလည်း သပိတ်ပေး၏။ ဆွမ်းစားကျောင်း၌ ထိုင်နေရာသို့ လာပို့သောဆွမ်းကိုလည်း ခံယူ၏။ ထိုင်၍သော်ကား ထိုတနေ့မျှအလှူမခံ၊ (ဝါ-ယနေ့ဆွမ်းခံမကြပါနှင့်၊ လာပို့ပါမည်၊ တနေ့မျှကျောင်းတွင်နေ၍ အလှူခံပါ-ဟု ဘိတ်သည်ကို လက်မခံ။) မဇ္ဈိကား ထိုတနေ့မျှနေ၍အလှူခံ၏။ နက်ဖြန်အလို့ငှါ လက်မခံ၊ မုဒုကား နက်ဖြန် သံဘက်အလို့ငှါ လက်ခံ၏။

သေရိဝိဟာရ သုခ သူတပါးနှင့်မစပ် လွတ်လပ်စွာနေနိုင်ခြင်းသည် သေရိဝိဟာရသုခမည်၏။ ဤသုခကို ဥက္ကဋ္ဌသာရနိုင်သည်။ တခုသောရွာ၌ သူတော်ကောင်းတရားပွဲကြီးရှိခဲ့အံ့၊ ငါ့ရှင်တို့၊ လာကြ၊ တရားနာ သွားမည်ဟု ဥက္ကဋ္ဌကခေါ်လျှင် “တကာတယောက်က ထိုင်နေခိုင်းထားလို့၊ ဝါ-ယနေ့အတွက် ပင့်သည်ကို လက်ခံထားမိလို့ မလိုက်နိုင်ပါ”ဟု ရဟန်းတပါးက ဆိုရရှာ၏။ ရဟန်းတပါးကလည်း နက်ဖြန်အတွက်လက်ခံထားမိလို့ မလိုက်နိုင်ပါ-ဟု ဆိုရရှာ၏။ နှစ်ပါးလုံးအကျိုးမှယုတ်ကုန်၏။ ဥက္ကဋ္ဌကား နံနက်စောစောဆွမ်းခံပြီးလျှင် တရားပွဲသို့ လွတ်လပ်စွာ သွားနိုင်သဖြင့် တရားနှင့်စပ်သော ပီတိပါမောဇ္ဇာအရသာကို ခံစားနိုင်လေ၏။

ပျက်ခြင်း သံဃာဘတ်စသော တဆဲ့လေးဘတ် လာဘ်အပိုအလျှံ သာယာ (လက်ခံ)သောခဏ၌ သုံးယောက်လုံးတင်ပျက်၏။ (ဆွမ်းခံမကြခြင်းဖြင့် မပျက်၊ ထမင်းခံမှ ပျက်သည်။)

အာနိသင် ပိဏ္ဍိယာလောပ-ဟူသော မှီရာပစ္စည်းအားလျော်သော အကျင့်ရှိခြင်း၊ ဆွမ်းခေါင်းပါးခြင်းဟူသော ဒုတိယအရိယဝံသ တရား၌ တည်ခြင်း၊ သူတပါးနှင့်မစပ် လွတ်လပ်စွာ အသက် မွေးနိုင်ခြင်း၊ အဘိုးနည်း-ရလွယ်-အပြစ်ကင်းဟု ချီးမွမ်းအပ်သောပစ္စည်းရှိခြင်း၊ သလုံးမြင်းခေါင်းမှီရ၍ အပျင်းပြေခြင်း၊ အသက်မွေးစင်ကြယ်ခြင်း၊ နေ့စဉ်ရွာဝင်ရ၍ သေဒိယအကျင့် ပြည့်ခြင်း၊ လူတို့နှင့်ရောနှောခြင်းကို ပယ်သဖြင့် သူတပါး၏ မွေးစားအပ်သူမဟုတ်ခြင်း၊ လူအများအား ချီးမြှောက်နိုင်ခြင်း၊ ဆွမ်းရှာရခြင်းသည် အသက်မွေးအစွန့်ဆုံး၊ အညံ့ဆုံးဖြစ်သည်ဟူသောမိန့်ခွန်းတော်အရ မာန်မာနကို ပယ်နိုင်ခြင်း၊ ရသတဏှာကိုပယ်နိုင်ခြင်း၊ ဂဏဘောဇန၊ ပရမ္ပရာ၊ စာရိတ္တတို့ဖြင့် အာပတ်မသင့်ခြင်း၊ အပ္ပိစ္ဆ တာ စသည်အားလျော်ခြင်း၊ သမ္မာပဋိပတ်တိုးခြင်း၊ နောင်လာ သူအပေါင်းကို အတုလိုက်နိုင်အောင် ချီးမြှောက်ခြင်း-ဤကား အာနိသင်တည်း။

ဆွမ်းခံသွား၍ရသောဆွမ်းဖြင့် ရောင့်ရဲနိုင်မှ အသက်မွေးလွတ်လပ်သည်။ ရသတဏှာကိုလည်း ပယ်နိုင်သည်။ အရပ်လေးမျက်နှာ အနှောင့်အရှက်မရှိ၊ အပျင်း ပျောက်၏။ အသက်မွေးစင်ကြယ်၏။ ထို့ကြောင့် ဆွမ်းခံအကျင့်ကို မထိမဲ့မြင်မပြုရာ၊ ဤသို့ သဘောရှိသော လာဘ်မမက်မော၊ ကျော်စောမလိုလား၊ မွေးစားမခံလို၊ ကိုယ်ကိုမွေးနိုင်၊ သတိပညာပိုင်သဖြင့် ကိုယ်ခိုင်စိတ်မတ် ဆွမ်းခံကြလေ့ရှိသော ရဟန်းမြတ်အား သိကြား၊ နတ်၊ မြဟ္မာတို့ပင် ကြည်ရှင်မြတ်နိုး တအားကိုးကုန်၏။ လူတို့ကား အဘယ်မှာ ဆိုဘွယ်ရှိအံ့နည်း။

(၄) သပဒါနစာရိမုတင်

ဆောက်တည်ပုံ လောလုပ္ပစာရံ ပဋိက္ခိပါမိ၊ သပဒါနစာရိကင်္ဂံ သမာဒိယာမိ။ ။
လောလုပ္ပစာရံလျှပ်ပေါ်လော်လည်သော ဆွမ်းခံ သွားခြင်းကို။ ပဋိက္ခိပါမိးပယ်ပါ၏။ သပဒါနစာရိကင်္ဂံ၊ အိမ်စဉ်မပြတ် ဆွမ်းခံသွားလေ့ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ဖြစ်ကြောင်း ကုသိုလ်စေတနာကို။ သမာဒိယာမိ၊ ဆောက်တည်ပါ၏။ ။ တခွန်းခွန်းဖြင့် ဆောက်တည်အပ်၏။

အစီအရင် ထို သပဒါနစာရိ မုတင်ဆောင် ပုဂ္ဂိုလ်သည် ရွာတံခါး၌ ရပ်၍ ဘေးရန် ရှိ-မရှိ မှတ်သားအပ်၏။ ဘေးရန်ရှိလျှင် ပယ်၍ ဘေးရန်မရှိသောလမ်း၊ ဘေးရန်မရှိသောရွာ၌ လှည့်လည်အပ်၏။ တစုံတခုမျှမရသော အိမ်၊ လမ်း၊ ရွာတို့၌ ရွာမဟုတ်ဟု အမှတ်ပြု၍သွားအပ်၏။ တစုံတခုရလျှင် ပယ်၍သွားခြင်းငှါ မအပ်၊ ဤရဟန်းသည် စောစော ရွာဝင်သင့်၏။ အကျိုးကား- မပြည့်စုံသောအရပ်ဖြစ်လျှင် ပယ်၍ အရပ်တပါးသို့သွားနိုင်လတ္တံ့။ ကျောင်း၌ အလှူလှူသူ၊ ခရီးအကြား၌ လာသူတို့သည် သပိတ်ယူ၍ ဆွမ်းလှူကုန်အံ့-အပ်၏။ ခရီးသွားစဉ်လည်း ဆွမ်းခံချိန်ရောက်သောရွာကိုကျော်၍ မသွားအပ်၊ ထိုရွာ၌ ဆွမ်းခံ၍မရသော်၎င်း၊ အနည်းငယ် ရသော်၎င်း ရွာစဉ်အားဖြင့်သာ သွားအပ်၏။

အပြား ဤမုတင်၌ ဥက္ကဋ္ဌသည် ရှေ့မှကြို၍ နောက်မှလိုက်၍ ဆောင်ယူလှူဒါန်းသောဆွမ်း၊ ဆွမ်းစားကျောင်း၌ ထိုင်နေရာသို့ လာပို့သောဆွမ်းတို့ကို အလှူမခံ၊ အိမ်တံခါး၌ ရပ်၍ကား သပိတ်ပေး၏။ ဤမုတင်၌ အတူမရှိသော ရှင်မဟာကဿပသည်ပင် သိကြားမင်း အဘိုးအိုယောင်ဆောင်သူအား သပိတ်ပေးသည်သာတည်း။ မဇ္ဈိသည် ရှေ့မှကြို၍ နောက်မှလိုက်၍ လှူသောဆွမ်း၊ ဆွမ်းစားကျောင်း ထိုင်နေရာသို့ လာပို့သောဆွမ်းတို့ကို အလှူခံ၏။ အိမ်တံခါး၌လည်း သပိတ်ပေး၏။ ယနေ့ ကျောင်းတွင်နေ၍ အလှူခံပါဟု ဘိတ်သော ဆွမ်းကို ငုံ့၍ မထိုင်၊ သပဒါနမဇ္ဈိသည် ပိဏ္ဍပပါတ်ဥက္ကဋ္ဌနှင့်ညီမျှ၏။ ဆွမ်းပို့ တရက်မျှလက်မခံ၊ မုဒုသည် ထိုတနေ့မျှ လက်ခံ၏။ ပိဏ္ဍပပါတ်မဇ္ဈိနှင့်ညီ၏။

ပျက်ခြင်း။ ။ လျှပ်ပေါ်လော်လည်၍ ဆွမ်းခံကျော်သွားကာမျှ၌ သုံးယောက်လုံးမုတင်ပျက်၏။ (ဤမုတင်လည်း ပျက်နိုင်ခဲ၏။)

အာနိသင်

တကာတို့၌ အမြဲအသစ်ဖြစ်ခြင်း၊ ရွှေလမင်းနှင့် တူခြင်း၊ ကုလမစ္ဆေရကို ပယ်နိုင်ခြင်း၊ တူမျှစွာ သနားတတ်ခြင်း၊ ကုလူပက အပြစ် ကုလဒူသနသံသဠအပြစ်ကင်းခြင်း၊ ခေါ်ကျွေးရာသို့ မလိုက်ခြင်း၊ ပို့ဆွမ်းအလိုမရှိခြင်း၊ အပ္ပိစ္ဆတော စသည်တို့အားလျော်သော အကျင့်ရှိခြင်း-ဤကား အာနိသင်တည်း။

အိမ်စဉ်မပြတ် ဆွမ်းခံကြလေ့ရှိသောရဟန်းသည် ရွှေလမင်းသဘွယ် ငြိတွယ်မရှိ၊ ဖြူစင်သော စိတ်ရှိ၏။ အိမ်သွားနည်း၍ အမြဲအသစ်ဖြစ်၏။ ဝန်တိုခြင်းကင်း၏။ ဆင်းရဲချမ်းသာ မခြား အတူသနား၏။ ကုလူပက အပြစ်စသည်မှကင်း၏။ ထို့ကြောင့် မြေတပြင်လုံး လွတ်လပ်စွာ သွားလိုသော ရဟန်းသည် လော်လည်သောသွားခြင်းကိုပယ်၍ ထမ်းပိုးတပြန်မျှ ကြည့်သောမျက်လွှာချခြင်းဖြင့် သပဒါနစာရိဓုတင်ကို ဆောက်တည် ကျင့်သုံးသင့်၏။

(၅) ကောသနိက်ဓုတင်

ဆောက်တည်ပုံ

နာနာသန ဘောဇနံ ပဋိက္ခိပါမိ၊ ကောသနိကံ သမာဒိယာမိ။ "နာနာသနဘောဇနံ၊ အထူးထူးသောနေရာ၌ စားခြင်းကို။ ပဋိက္ခိပါမိ၊ ပယ်ပါ၏။ ကောသနိကံ၊ တနေရာထည်း၌စားလေ့ရှိသောပုဂ္ဂိုလ်၏ဖြစ်ကြောင်း ကုသိုလ်စေတနာကို။ သမာဒိယာမိ၊ ဆောက်တည်ပါ၏။" တခွန်းခွန်းဖြင့် ဆောက်တည်အပ်၏။

အစီအရင်

ထိုကောသနိကံ ဓုတင်ဆောင်ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဆွမ်းစားကျောင်း၌ ထိုင်သောအခါ မိမိအားလျော်သောနေရာကို "ငါ့အား ဤနေရာရောက်လတ္တံ့" ဟု မှတ်သား၍ ထိုင်အပ်၏။ ဆွမ်းစား၍မပြီးသေးမီ ဆရာဥပဇ္ဈာယ်ကြွလာသည်ဖြစ်အံ့၊ ထ၍ဝတ်ကြီး ဝတ်ငယ် ပြုရမည်သာတည်း။ ဓုတင်မပျက်အောင် နေရာကလည်းစောင့်ရာ၏။ စားမပြီးခင် မထရ၊ စားခြင်းကလည်းစောင့်ရာ၏။ မစားခင်သာထ၊ စား၍မပြီးခင် ထ၍ဝတ်ပြုသောဤသူကား စောင့်ခြင်းနှစ်ပါး မရှိသောကြောင့် ပြန်မစားရ၊ ပြန်စားလျှင် ဓုတင်ပျက်၏။

အပြား

ဤဓုတင်၌ဥက္ကဋ္ဌသည် နည်းနည်းများများ လက်ချသောဘောဇဉ် (ဆွမ်းဟင်းပွဲ)မှ တပါးသောဘောဇဉ်ကိုမယူရ၊ မထေရ် ဆွမ်းစားနည်းသည်ဟု ထောပတ်စသည်ကို လူတို့ပို့လျှင် ဆေးအလိုငှါသာ အပ်သည်။ အာဟာရအလိုငှါ မအပ်၊ မဇ္ဈိကား သပိတ်၌ ဆွမ်းမကုန်မခြင်း တပါးသောဆွမ်းကို ယူနိုင်၏။ ဘောဇနပရိယန္တိကပုဂ္ဂိုလ်မည်၏။ မုဒုသည်နေရာမှ မထမခြင်းယူစားနိုင်၏။ အာသနပရိယန္တိက ပုဂ္ဂိုလ်မည်၏။ သပိတ်ဆေးရေ မယူမခြင်း စားနိုင်၏။ ဥဒကပရိယန္တိကပုဂ္ဂိုလ်လည်း မည်၏။

ပျက်ခြင်း

အထူးထူးသောနေရာ၌ ဘောဇဉ်စားသောခဏ၌ သုံးယောက်လုံး ဓုတင်ပျက်၏။ (ဆရာမြတ်တို့ကား နေရာမှထပြီးနောက် နာခြင်း၊ ဆာခြင်း အကြောင်းမရှိလျှင် အာဟာရကိစ္စအတွက် ကွမ်းဆေးမျှပင်မအပ်၊ ထောပတ်စသည်တို့၌ကား သာ၍အာဟာရကိစ္စဖြစ်သည်၊ မအပ်-ဟု မိန့်ဆိုကုန်၏။)

အာနိသင် အနာရောဂါနည်းခြင်း၊ ကိုယ်ဆင်းရဲမရှိခြင်း၊ အထအကြွ ပေါ့ပါးခြင်း၊ ကိုယ်အားပြည့်ခြင်း၊ ချမ်းသာစွာ နေရခြင်း၊ အနုတိရိတ္တအာပတ်မသင့်ခြင်း၊ ရသတဏှာ ကြိမ်များစွာကိုပယ်နိုင်ခြင်း၊ အပ္ပိစ္ဆတာစသော ဂုဏ်အားလျော်သောအကျင့်ရှိခြင်း-ဤကား အာနိသင်တည်း။

ကောသနိကစားလေ့ရှိသောရဟန်းကို ဘောဇဉ်ကြောင့် ဖြစ်သော အနာ မနှိပ်စက်။ ရသတဏှာ မလော်လည်သောကြောင့် မိမိ၏ရဟန်းကိစ္စ မဆုတ်ယုတ်၊ စင်ကြယ်သော အကျင့်၊ ခေါင်းပါးသောအကျင့်၌ မွေ့လျော်သောအရှင်တို့သည် ချမ်းသာစွာနေရကြောင်း ဖြစ်သော ကောသနိကကို မပြတ်မှီဝဲကုန်၏။ ထို့ကြောင့် သဘောဖြူအူစင်း နှလုံးသွင်း မြတ် ရဟန်းနတ်သည် ကောသနိကခုတ်၌ မွေ့လျော်သင့်လှပေ၏။

(၆) ပတ္တပိုဏ်ရတင်

ဆောက်တည်ပုံ ဒုတိယဘာဇနံ ပဋိက္ခိပါမိ၊ ပတ္တပိဏ္ဍိကင်္ဂံ သမာဒိယာမိ။ ။
ဒုတိယဘာဇနံ၊ နှစ်ခုမြောက်သောခွက်ကို။ ပဋိက္ခိပါမိ၊ ပယ်ပါ၏။ ပတ္တပိဏ္ဍိကင်္ဂံ၊ တခွက်ထည်း၌ယူလေ့ရှိသောပုဂ္ဂိုလ်၏ ဖြစ်ကြောင်း ကုသိုလ်စေတနာကို။ သမာဒိယာမိ၊ ဆောက်တည်ပါ၏။ ။တခွန်းခွန်းဖြင့် ဆောက်တည်အပ်၏။

အစီအရင် ထိုပတ္တပိုဏ်ရတင်ဆောင်ပုဂ္ဂိုလ်သည် ယာဂုသောက်သောအခါ ခွက်၌ထည့်၍ ငါး အမဲ ဟင်းလျာရလျှင် ဟင်းလျာကိုသော်လည်း ပဌမစားအပ်၏။ ယာဂုကိုသော်လည်းပဌမသောက်အပ်၏။ (သန့်သန့်ထည့်ရသည်ဟု သိ။) ယာဂု၌ရောထည့်အံ့၊ ပုပ်သော ငါးစသောဟင်းလျာထည့်လျှင် ယာဂု ရှုံဘွယ်ဖြစ်၏။ ရှုံဘွယ်မဖြစ်အောင်သာ ပြု၍စားခြင်းငှါ အပ်၏။ (ရှုံဘွယ် စားရလျှင် အန်လိမ့်မည်၊ သန့်သန့်ပြုစေလိုကြောင်း ထင်ရှား၏။) ပျားသကာစသည်ကား (ရောသော်လည်း) ရှုံဘွယ်မဟုတ်၊ ထည့်အပ်၏။ ယူသောအခါ ဝမ်းပမာဏချင့်၍ သင့်ရုံယူအပ်၏။ (စားမကုန် မဖြစ်စေလင့်။) ဟင်းရွက်စိမ်းကို လက်ဖြင့် ကိုင်၍စားလျှင် အပ်၏။ (လက်သည် ခွက်မဟုတ်။) အပ်သော်လည်း သမိတ်၌သာ ထည့်သင့်၏။ ဒုတိယခွက် ပယ်ခြင်းကြောင့် တပါးသောသစ်ရွက်ကား (ဆားပုံရုံမျှ) ခွက်အလို့ငှါမအပ်။

အပြား ဤရတင်၌ ဥက္ကဋ္ဌသည် ကြံစုတ်သောအခါမှ တပါးသောအခါ၌ ငါးရိုး စပါးလုံးစသော စွန့်ဘွယ်ကိုစွန့်ခြင်းငှါမအပ်၊ မုံ့ ထမင်းခဲ ငါး အမဲတို့ကိုလည်း ဖဲ့ခွဲ၍စားခြင်းငှါ မအပ်၊ မဇ္ဈိကားလက်တဘက်ဖြင့် ဖဲ့ခွဲ၍စားခြင်းငှါ အပ်၏။ ဟတ္ထယောဂီပုဂ္ဂိုလ် မည်၏။ မုဒုကား ပတ္တယောဂီမည်သောကြောင့် ခွက်၌ထည့်သမျှကို လက်ဖြင့်၎င်း၊ သွားတို့ဖြင့်၎င်း ဖဲ့ခွဲ၍စားခြင်းငှါအပ်၏။ (ဤ၌ ကြံစုတ်သောအခါ ကြံဖတ်ကို မမျိုနိုင်ရကား လက်ဖြင့်ယူ၍ ခွက်၌စွန့်အပ်၏။ ငါးရိုး စပါးလုံးတို့ကိုကား ဝါး၍မျိုသာလျှင်မျို၊ မမျိုသာလျှင် လက်ဖြင့်ယူ၍ ခွက်၌မစွန့်ရ၊ ပါးစောင်ဖြင့်သာ ခွက်၌၎င်း၊ မြေ၌၎င်း စွန့်ရသည်-ဟု ဆရာမြတ်တို့မိန့်ဆိုကုန်၏။)

ပျက်ခြင်း။ ။နှစ်ခုမြောက်သော ခွက်ကို သာယာ၍ ယူသောခဏ၌ သုံးယောက်လုံးခုတ်ပျက်၏။

ထိုထိုဝါဒများ အချို့ကား ခွက်အများ အကပ်ခံလျှင် ပျက်သည်။ ကိုယ်တိုင်ပြင် ထည့်လျှင်ပျက်သည်ဟု မစားမိက ပျက်ခြင်းကို အဆိုဦးကုန်၏။ အချို့ကား ထိုခွက်တခုထည်းဖြင့် သော်လည်း နှစ်ကြိမ်စားလျှင် နှစ်ခုမြောက်ခွက်ဖြစ်၍ ပျက်သည်ဟု နှစ်ကြိမ်နှင့် နှစ်ခွက်-မကွဲမပြား အဆိုဝါးကုန်၏။ အချို့ကား ခံတွင်းသို့ရောက်သမျှ အရိုးစသည်ကို တဖြည်းဖြည်းဝါး၍မျိုရမည်။ မမျိုမူ၍ ထွေးလျှင်ပျက်သည်ဟုအတ္တကိလမထကျင့်နည်းဖြင့် အယူသည်းကုန်၏။ အချို့ကား ခွက်၌ ရှိသမျှအားလုံး ရောနယ်မွေ့မှမြတ်သည်ဟု ပညာမဲ့သဒ္ဓါလွန် စကားကျံကုန်၏။ ။ဆရာ မြတ်တို့ကား ခံသောအခါ ခွက်အများအပြစ်မရှိ၊ စားသောအခါ တခွက်ထည်းသာစားရ သည်။ ဝမ်းပမာဏသင့်ရုံယူအပ်သောကြောင့် ကိုယ်တိုင် ပြင်ထည့်ခြင်းကို အပြစ်မဆိုသင့်။ နေရာရွှေ့ပြောင်း၍ အထပ်ထပ်စားလျှင် အပြစ်မရှိ၊ ခွက်ကားမပြောင်းရ၊ ခွက်၌ရှိသော အရိုးစပါးလုံးစသည်ကို လက်ဖြင့်ယူ၍ ထွေးခံ၌သော်လည်း မစွန့်အပ်၊ ခံတွင်းသို့ ရောက် သောအရိုးစသည်ကိုကား ပါးစောင်တဘက်ဖြင့် ထွေးစွန့်ကောင်း၏။ ရောမွေ့ရသည်ဟု သောစကား လွန်တွင်ကျယ်သောကြောင့် စက်ဆုပ်၍ ဤစုတင်ကို ကျင့်လိုသူနည်းပါးချေ ပြီ၊ ငါတို့ဘုရားရှင်သည် သန့်သန့်ရှင်းရှင်း စားခြင်းကိုသာ နှစ်သက်သောမြို့ကြီးသား ဖြစ် သောကြောင့် သေခံယဉ် ရွံ့ဘွယ်ပြုခြင်းတို့ကို များစွာ ကဲ့ရဲ့တော်မူပြီ-ဟုဆိုကုန်၏။

အာနိသင် အထူးထူးသော ရသတဏှာကို ပယ်နိုင်ခြင်း၊ ထိုထို ခွက်အများ၌ ထိုထို ရသတဏှာကို ပယ်နိုင်ခြင်း၊ အာဟာရ၌ ဝေဒနာ ဟောင်း သစ် မဖြစ်ခြင်း၊ မျှတခြင်းစသော အကျိုးကိုသာ မြင်နိုင်ခြင်း၊ ခွက် အများဆောင် ဒုက္ခမရှိခြင်း၊ မပြန့်မလွင့် စားနိုင်ခြင်း၊ အပ္ပိစ္ဆတာ စသည်အားလျော်သော အကျင့်ရှိခြင်း-ဤကား အာနိသင်တည်း။

ပတ္တဝိဏ်စုတင်ဖြင့် ကောင်းသောအကျင့်ရှိသောသူသည် ခွက်အမျိုးမျိုး၌ စိတ်ပြန့်လွင့် ခြင်းကို ပယ်နိုင်၏။ အောက်သို့ချသော မျက်စိရှိသဖြင့် ရသတဏှာ၏ မြစ်သေး မြစ်ကြီး တူးဖြို ဖျက်ဆီးသည်နှင့်တူ၏။ မိမိ၏အတ္တဘောကဲ့သို့ တခွက်တည်း ရောင့်ရဲခြင်းကို ဆောင်လျက် အာဟာရကို သုံးဆောင်နိုင်၏။ တပါးသောသူ အဘယ်မှာ ဤသို့တတ်နိုင်အံ့ နည်း။

(၇) ခလုပစ္ဆာဘတ္တိစုတင်

ဆောက်တည်ပုံ အတိရိတ္တဘောဇနံ ပဋိက္ခိပါမိ၊ ခလုပစ္ဆာဘတ္တိကင်္ဂံ သမာဒိ ယာမိ။ ။အတိရိတ္တ ဘောဇနံ၊ အတိရိတ်ဝိနည်းကံ ပြုသော ဘောဇဉ်ကို။ ပဋိက္ခိပါမိ၊ ပယ်ပါ၏။ ခလုပစ္ဆာဘတ္တိကင်္ဂံ၊ နောက်မှ ရသောဆွမ်းကို စားလေ့မရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ဖြစ်ကြောင်း ကုသိုလ်စေတနာကို။ ဝါ၊ ခလု မည်သောငှက်သည် နှုတ်သီးမှ အစာကျပြီးနောက် မစားသကဲ့သို့ နောက်၌ရသောဆွမ်းကို စားလေ့မရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ဖြစ်ကြောင်းကုသိုလ်စေတနာကို။ သမာဒိယာမိ၊ ဆောက်တည် ပါ၏။ ။တခွန်းခွန်းဖြင့် ဆောက်တည်အပ်၏။

ဆောင်တို့ကား ကျီးမောင်းနည်းဖြင့် ခဲတကျ-ဟုဆိုကုန်၏။ အရံမရှိသောရွာ၌ကား အစွန်ဆုံးအိမ်တံခါး၌ မာတုဂါမရပ်လျက် ခွက်ဖြင့်ရေစွန့်အံ့၊ ထိုရေတကျသည် ဃရူပစာရမည်၏။ ထိုမှခဲတကျ-ဂါမ၊ တဖန်ထိုမှခဲတကျ-ဂါမူပစာရမည်၏။

ဂါမ၊ ဂါမူပစာရမှကြွင်းသော အရပ်အားလုံးသည် ဒုတိယပါရာဇိကဝိနည်း အလိုဖြင့် အရညမည်၏။ အဘိဓမ္မာအလိုအားဖြင့် တံခါးခုံမှပြင်ပအရပ်အားလုံးသည် အရညမည်၏။ ဤရတင်အရာ သုတ္တန်နည်း၌ကား အယုတ်ဆုံးကုလလေးတာ ငါးရာဝေးသော ကျောင်းသည် အာရညကင် တောရကျောင်းမည်၏။ ထိုတောရကျောင်းကို ညှိတင်ပြီးသော လေးအတတ်သင်ဆရာ၏ လေးဖြင့်(ဝါ-အရှည်ကိုးထွာကို ညှိတင်၍ လေးတောင်ရှိသော အာစရိယဓနုဖြင့်) အရံမရှိသော ရွာတံခါးခုံမှ၊ အရံမရှိလျှင် ပဌမခဲတကျမှစ၍ ကျောင်းအရံအထိတာအပ်၏။ အရံမရှိသောကျောင်းဖြစ်လျှင် ရှေးဦးစွာသောကျောင်း၊ ဆွမ်းစားစရပ်၊ အမြဲစည်းဝေးရာအရပ်၊ ဗောဓိပင်၊ စေတီအထိ ကျောင်းမှဝေးသော်လည်း တာအပ်၏ဟု-ဝိနည်းအဋ္ဌကထာ၌ဆို၏။

မဇ္ဈိမနိကာယ် အဋ္ဌကထာ၌ကား...ဝိဟာရ၏ခဲတကျ ဥပစာ၊ ဂါမ၏ခဲတကျဥပစာ-ဤနှစ်ခုအကြား၌ တာအပ်၏-ဟုဆို၏။ ဤမဇ္ဈိမနိကာယ် အဋ္ဌကထာစကားသာလျှင် ပမာဏဖြစ်သည်။ (သင်္ကန်းအရာ မုဠိပဉ္စကစသည်၌ သုံးသူအတောင်ဖြင့် ယူရသကဲ့သို့ မြန်မာဒေသအများသုံး ဟင်္သာတောင် သံတောင်ဖြင့်လေးတောင်ကို ကုလလေးတာဟု ယူသင့်ကြောင်း ဆရာမြတ်တို့ မိန့်ဆိုကုန်၏။)

ရွာသူရွာသားတို့၏အသံ ကြားလောက်အောင် ကျောင်းနှင့်ရွာ နီးကပ်သော်လည်း တောင်မြစ်စသည်ခြား၍ ဖြောင့်ဖြောင့်မသွားနိုင်ခဲ့အံ့၊ ပကတိသွားနေကျဖြစ်သော လမ်းခရီး ရေခရီးတို့ဖြင့် ကုန်းလမ်း ရေလမ်း အတိုင်း တာအပ်၏။ ရွာနှင့် နီးကပ်သဖြင့် တောကျောင်းအင်္ဂါပြည့်စုံစေခြင်းငှါ ထိုထိုလမ်းငယ်တို့ကိုပိတ်ဆို့အံ့၊ ခုတင်စောရမည်၏။ ဆရာဥပဇ္ဈာယ်ဂိလာနဖြစ်၍ တော၌ သင့်သောဆေးစသည်ကို မရသဖြင့် ရွာနီးကျောင်းသို့ဆောင်၍ ပြုစုအံ့၊ နံနက်စောစောထွက်၍ တောကျောင်းအင်္ဂါလုံလောက်ရာ၌ အရုဏ်တက်စေအပ်၏။ အရုဏ်တက်ချိန် ရောဂါတိုးအံ့၊ ဂိလာနကိစ္စကိုသာ ပြုရမည်၊ ခုတင်မသုတ်သင်အပ်၊ ခုတင် အပျက်ခံရသည်သာတည်း။

အပြား ဤခုတင်၌ ဥက္ကဋ္ဌသည် ဥတုသုံးပါးလုံး တော၌ အရုဏ်တက်စေအပ်၏။ မဇ္ဈိမသည် နှစ်ဥတု တောနေ၍ မိုဃ်းလေးလ ရွာ၌နေခြင်းငှါရ၏။ မုဒုကား တဥတု တောနေ၍ မိုဃ်းလေးလ ဆောင်းလေးလ ရွာ၌နေခြင်းငှါရ၏။

ပျက်ခြင်း ပုဂ္ဂိုလ်အလျောက် ပိုင်းခြားသော သုံးဥတု၊ နှစ်ဥတု၊ တဥတု ကာလ၌ ဟောမှလာ၍ ရွာနီးကျောင်း၌ တရားနာစဉ်၎င်း၊ တရားနာပြီး ခရီးအကြား ပြန်သွားစဉ်၎င်း အရုဏ်တက်သော်လည်း အားထုတ်ခြင်းရှိသောကြောင့် ခုတင်မပျက်၊ ဓမ္မကထိက ထသွားပြီးနောက် တရားငယ်အိပ်ပြီးမှ သွားမည်ဟု အိပ်နေစဉ် အရုဏ်တက်အံ့၊ စိတ်လျော့သောကြောင့် ခုတင်ပျက်၏။ မိမိ၏အလိုဆန္ဒဖြင့် ရွာနီးကျောင်း၌ အရုဏ်တက်အောင်နေလျှင်လည်း သုံးယောက်လုံး ခုတင်ပျက်၏။

အာနိသင်

တောနေရဟန်းသည် အရညသညာကို နှလုံးသွင်း၍ မရသေးသော သမာဓိကိုရခြင်းငှါ ရပြီးသောသမာဓိကို စောင့်ခြင်းငှါ တတ်နိုင်၏။ (ငါသည် ဆိတ်သောနေခြင်းဖြစ်အောင် နေရပေတော့မည်။ထို ဆိတ်သောနေခြင်း(ကာယဝိဝေက)ကို အကျိုးရှိအောင် ပြုမည်ဟု နှလုံးသွင်းခြင်းသည် အရညသညာကို နှလုံးသွင်းသည်မည်၏။)တောနေရဟန်းအား ဘုရားရှင် ဝမ်းမြောက်၏။ချစ်သားနာဂိတ၊ရဟန်း-တော၌နေခြင်းဖြင့် ငါဘုရား ဝမ်းမြောက်၏-ဟု ဟောသည်။တောနေရဟန်းကို စိတ်ပြန့်လွှင့်အောင် အာရုံကြမ်းတို့ မစွမ်းနိုင်ကုန်၊ကာယဝိဝေကအလေ့ကြောင့် အကြောက်ကင်း၏။အသက်၌ ငဲ့ကွက်ခြင်းကို စွန့်နိုင်၏။ (ဘေးရန်များသောတောအုပ်၌ သေဘေးမဝေးလှသောကြောင့်တည်း။) လူပြွမ်းခြင်း မရှိသောကြောင့် ဝိဝေကသုခ၏ အရသာကို ခံစားနိုင်၏။ ပံသုကူစသော ကြွင်းမုတင်တို့ကို ဆောင်ခြင်းသည်လည်း တောနေရဟန်းအား သင့်လျော်လှ၏။ ဤကား အာနိသင်တည်း။

တောနေရဟန်းသည် ကိုယ်စိတ်ဆိတ်ငြိမ်၏။ ရောနှောသူကင်း၍ သန့်ရှင်း၏။ ဘုရားဝမ်းမြောက်အောင်တတ်နိုင်၏။တောနေရဟန်း ခံစားရသောဝိဝေကသုခကို နတ်သိကြားတို့သော်လည်း မခံစားရကုန်၊ ပြည့်ရှင်မင်းသည် ချပ်ဝတ်တန်ဆာဆင်၍ ဆင်တပ်၊ မြင်းတပ်နှင့်တကွ လက်နက်စွဲကိုင်လျက် စစ်မြေပြင်သို့ရောက်သောအခါ တဘက်ရန်ကို အောင်မြင်ခြင်းငှါ စွမ်းနိုင်၏။ တောနေယောဂီသည် ပံသုကူ ချပ်ဝတ်တန်ဆာဆင်၍ အာရညကင်မုတင် ဆင်တပ်၊ မြင်းတပ်နှင့်တကွ ကြွင်း မုတင်ဓမ္မလက်နက် စွဲကိုင်လျက် တောကျောင်း စစ်မြေပြင်သို့ ရောက်သောအခါ အနုသယဆင်တပ်၊ မြင်းတပ်ရှိသော ကိလေသာမာရ် တဘက်ရန်ကို မကြာမီအောင်မြင်ခြင်းငှါ စွမ်းနိုင်၏။ထို့ကြောင့် ပညာရှိယောဂီသည် တောမှီလေ့ မွေ့လျော်ခြင်းကိုပြုသင့်လှ၏။

(၉) ရုက္ခမူမုတင်

ဆောက်တည်ပုံ

ဆန္ဒပဋိက္ခိပါမိ၊ ရုက္ခမူလိကင်္ဂံ သမာဒိယာမိ။ ။ဆန္ဒ၊ အမိုးမိုးသောအရပ်ကို။ ပဋိက္ခိပါမိ၊ ပယ်ပါ၏။ ရုက္ခမူလိကင်္ဂံ၊ သစ်ပင်အောက်၌ နေလေ့ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဖြစ်ကြောင်းကုသိုလ်စေတနာကို။ သမာဒိယာမိ၊ ဆောက်တည်ပါ၏။ ။တခွန်းခွန်းဖြင့် ဆောက်တည်အပ်၏။

အစီအရင်

ထို ရုက္ခမူမုတင်ဆောင် ပုဂ္ဂိုလ်သည် တိုင်းပြည် နှစ်ခုအကြား ပေါက်သော တိုင်းကြပ်သစ်ပင်၊ ဝါ-တိုင်းကြားသစ်ပင်၊ ရုက္ခစိုးနတ်ကြီး ရှိသည်ဟု ပူဇော်အပ်သောသစ်ပင်၊ သစ်စေး စသော အစေးရှိသောသစ်ပင်၊သရက်ပိန္နဲစသော အသီးရှိသောသစ်ပင်၊လင်းနို့လင်းဆွဲတို့နေသော သစ်ပင်၊ အခေါင်းရှိသော သစ်ပင်၊ ကျောင်းအလယ်၌ တည်သော သစ်ပင်-ဤ သစ်ပင်ခုနစ်ပင်တို့ကို ရှောင်ကြဉ်၍ ကျောင်းအစွန်၌ရှိသောသစ်ပင်ကို ယူအပ်၏။ဤသစ်ပင်တို့ကို ဘေးရန်မကင်း သမာဓိပျက်လွယ်ခြင်း၊မဆိတ်ငြိမ်ခြင်းတို့ကြောင့် ပယ်သည်။ မုတင်ပျက်သည်မဟုတ်။ (ကြွင်းသော အစီအရင်ကို အမွှာမုတင်၌ ပြုလတ္တံ့။)

တိုင်းကြား၊ နတ်ကြီး(၂)၊ အသီး၊ စေးထွက်(၂)၊
ခေါင်းသက်၊ ကျောင်းလယ်(၂)၊ လင်းနို့တွယ်(၁)၊
ရှောင်ဘွယ်-ခုနစ်ပင်။

အပြား ဤစုတင်၌ ဥက္ကဋ္ဌသည် နှစ်သက်ရာသစ်ပင်ကို ယူနိုင်၏။ သုတ်သင်
ခိုင်းခြင်းငှါ မရသစ်ရွက်ကြွေတို့ကို ခြေဖြင့်ဖယ်၍ နေအပ်၏။ မဇ္ဈိ
သည် အနီးသို့ ရောက်လာသူတို့ကို သုတ်သင်ခိုင်းခြင်းငှါ ရ၏။
မုဒုကား အရံစောင့်သာမဏေတို့ကိုခေါ်၍ ညီညွတ်အောင် သုတ်သင်ခြင်း၊ သဲဖြူခင်းခြင်း၊
စောင်ရန်းကာခြင်းတို့ကို ပြုခိုင်း၍ တံခါးတပ်၍ နေအပ်၏။ အထူးကား လူအများစုဝေး
သောနေ့တို့၌ ရုက္ခမူရတင်ဆောင်သူသည် နေမြဲသစ်ပင်အောက်၌ လူမြင်ခံ မနေမူ၍
ဖုံးကွယ်ရာ အရပ်ကပါး၌ နေအပ်၏။

ပျက်ခြင်း အုတ်၊ ကျောက်၊ သစ်ရွက်၊ မြက်၊ အင်္ဂတေ-ငါးထွေသော အမိုး
မိုးရာအရပ်၌နေလိုသော ဆန္ဒဖြင့် ဝင်နေသောခဏ၌ သုံးယောက်
လုံးစုတင်ပျက်၏။ အင်္ဂုတ္တိရံ နိကာယ်ဆောင်တို့ကား သိလျက် အမိုးရှိသော အရပ်၌
အရုဏ်တက်စေကာမျှ၌ စုတင်ပျက်သည်-ဟု ဆိုကုန်၏။ (အဝတ်မိုး၌ မပျက်၊ ဖျာမိုး၊ ပျဉ်မိုး
တို့၌လည်း ပျက်၏။)

အုတ်၊ ကျောက်၊ သစ်ရွက်(၃)၊ ခံတေ၊ မြက်(၂)၊
ငါးချက်အမိုးလော။

အာနိသင် ရုက္ခမူလသေနာသနံ နိဿာယ-စသည်ဖြင့် ဟောသော မှီရာ
ပစ္စည်းအားလျော်သော အကျင့်ရှိခြင်း၊ ကျောင်း ခေါင်းပါးခြင်း
ဟူသော တတိယ အရိယဝံသတရား၌ တည်ခြင်း၊ ကိစ္စနည်း-
ရလွယ်-အပြစ်ကင်း-ဟု ဘုရားချီးမွမ်းသော ပစ္စည်းရှိခြင်း၊ သစ်ရွက်တို့၏မပြတ်ဖောက်ပြန်
သော ဘင်ခဏကိုမြင်၍ အနိစ္စသညာကို ဖြစ်စေနိုင်ခြင်း၊ ကျောင်း၌ ဝန်တိုမှု၊ အမှုကိစ္စ
မွေ့လျော်မှုမရှိခြင်း၊ သစ်ပင်စောင့် နတ်တို့နှင့်အတူနေခြင်း၊ အပ္ပိစ္ဆတာ စသည်တို့အား
လျော်သောအကျင့်ရှိခြင်း-ဤကား အာနိသင်တည်း။

သစ်ပင်ရင်းနှင့်ဟူသောနေရာ အဘယ်မှာရှိအံ့နည်း၊ ကိစ္စနည်း-ရလွယ်-အပြစ်ကင်းဟု
ဘုရားချီးမွမ်းသည်။ မှီရာပစ္စည်းဟု ဟောသည်။ ဆိတ်ငြိမ်သောနေရာဖြစ်သည်။ အာဝါ
သမဇ္ဈေရပယ်သည်။ နတ်တို့စောင့်ရှောက်သည်။ ဤသို့သော ဆိတ်ငြိမ်ရာ သစ်ပင်ရင်း၌ နေ
သော ယောဂီသည် နိဿာ ရွက်နု၊ စိမ်းညိုသောရွက်ရင့်၊ ဖြောင့်တော့သော ရွက်လျော်၊
ကြွေကျသောရွက်ဟောင်းတို့ကို မြင်ရသဖြင့် နိစ္စသညာကို ပယ်နိုင်၏။ အနိစ္စသညာသာ
ကောင်းစွာတည်၏။ သစ်ပင်ရင်းသည် ဘုရားရှင်၏ ဘွားရာ၊ ပွင့်ရာ၊ ဓမ္မစကြာဟောရာ၊
နိဗ္ဗာန်စံရာဖြစ်၌ နိဗ္ဗာန်စံသော ဘုရားထားခဲ့သော အမွေဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ပညာ
မျက်စိရှိသောသူသည် ဘုရား၏အမွေ သစ်ပင်ရင်း၊ ဘာဝနာမွေ့သူတို့၏နေရာ သစ်ပင်
ရင်းကို မထိမဲ့မြင်နှလုံးမသွင်းရာ။

ရုက္ခမူကာလ ဝိနည်းပါဠိတော်တို့၌ ဤရုက္ခမူရတင်ကို ဆောင်း၊ နွေ ရှစ်လသာ ဆောက်တည်အပ်သည်။ မိုးဦးလေးလ မအပ်-ဟု ပယ်သည်။ ထိုဝိနည်းဦးကာတို့၌ကား ကျောင်းမရှိဘဲ ဝါမကပ်အပ်-ဟူသော ပညပ်ချက်ကိုရည်၍ ပယ်သည်။ ကျောင်းရှိလျှင် ဤရတင်ကို မိုးဦးလေးလလည်းမပယ်-ဟု ဆုံးဖြတ်၏။

(၁၀) အဗ္ဘောကာသိကမုတင်

ဆောက်တည်ပုံ ဆန္ဒဉ္စ ရုက္ခမူလဉ္စ ပဋိက္ခိပါမိ၊ အဗ္ဘောကာသိကံ သမာဒိယာမိ။ ။ဆန္ဒဉ္စ၊ အမိုးငါးပါးကို၎င်း။ ရုက္ခမူလဉ္စ၊ သစ်ပင်ရင်းကို၎င်း။ ပဋိက္ခိပါမိ၊ ပယ်ပါ၏။ အဗ္ဘောကာသိကံ၊ လွင်တီးခေါင်၌ နေလေ့ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ဖြစ်ကြောင်း ကုသိုလ်စေတနာကို။ သမာဒိယာမိ၊ ဆောက်တည်ပါ၏။ ။ တခွန်းခွန်းဖြင့်ဆောက်တည်အပ်၏။

အစီအရင် ထိုအဗ္ဘောကာသိကမုတင်ဆောင် ပုဂ္ဂိုလ်အား တရားနာခြင်းငှါ ဥပုသ်ပြုခြင်းငှါ ဥပုသ်အိမ်သို့ဝင်လျှင်အပ်၏။ ဝင်စဉ်မိုးဦးရွာအံ့၊ မိုးဦးရွာစဉ်မထွက်မူ၍ မိုးဦးစသောအခါ ထွက်အပ်၏။ (တရားဟောတောင်းပန်လျှင်လည်း အမိုးသို့ဝင်ခြင်းငှါ အပ်၏။ ဟောပြီးသောအခါ လွင်တီးခေါင်သို့သာသွားအပ်၏။) ဆွမ်းစားစရပ် မီးတင်ကုပ်တို့သို့ဝင်၍ ဝတ်ကြီးဝတ်ငယ်ပြုခြင်းငှါ အပ်၏။ ဆွမ်းစားကျောင်း၌ မထေရ်ကြီးတို့ကို ဆွမ်းဖြင့် ပန်ကြား လှူဒါန်းခြင်းငှါလည်း အပ်၏။ပါဠိသင်ပေးလို၍ သင်ယူလို၍ အမိုးတွင်းဝင်ခြင်းငှါလည်း အပ်၏။ပြင်ပ၌ အထားမကောင်းသော ညောင်စောင်းစသည်တို့ကိုအတွင်းသို့သွင်းခြင်းငှါလည်းအပ်၏။ခရီးသွားစဉ်မထေရ်ကြီးတို့၏ ပရိက္ခရာကိုယူ၍သွားသည်ဖြစ်အံ့၊မိုးဦးရွာလျှင် လမ်းလယ်စရပ်သို့ ဝင်ခြင်းငှါ အပ်၏။မထေရ်ကြီးတို့၏ပရိက္ခရာကို မယူဘဲသွားစဉ် မိုးဦးရွာလျှင် စရပ်ဝင်မည်ဟု လျင်စွာသွားခြင်းငှါ မလျောက်ပတ်၊ ပကတိသွားခြင်းဖြင့် ဝင်၍ မိုးဦးစသည်တိုင်အောင် နားနေ၍သွားအပ်၏။(ဤအနေဖြင့် ရတင်မပျက်။) ရုက္ခမူရတင်ဆောင်အားလည်း ဤနည်းသာတည်း။

အပြား ဤရတင်၌ ဥက္ကဋ္ဌအား သစ်ပင်၊တောင်ခေါင်း၊ကျောင်းတခုခုကို (သပိတ်သင်္ကန်းထားရန်ဟု) အမှီပြု၍နေခြင်းငှါမအပ်၊ လွင်တီးခေါင်၌သာလျှင် အဝတ်မိုးကျောင်းပြု၍ နေအပ်၏။မဇ္ဈိအား ၎င်းတို့ကို အမှီပြု၍နေလျှင် အပ်၏။သင်ပင်အောက်၊ တောင်ဝှမ်း၊ တောင်ခေါင်း၊ကျောင်းအတွင်းသို့ကား ဝင်၍နေခြင်းငှါမအပ်၊မုဒုအား အစ္ဆန္ဒမရိယာဒ-တောင်ဝှမ်း၊သစ်ခက်ကျဲကျဲ မိုးသောမဏ္ဍပ်၊ဖယောင်းပုဆိုး၊လယ်စောင့်တို့စွန့်သွားသော တဲဆိုးတို့သည် အပ်ကုန်၏။ (အစ္ဆန္ဒမရိယာဒ ဟူသည်ကား-တောင်ဝှမ်းသက်သက်ဖြစ်၏။မိုးဦးရေအထဲမဝင်အောင် အမိုးအသွင်ဖြင့် အထက်၌ အပိုင်းအခြားပြုထားသည်မဟုတ်၊တောင်ဝှမ်းအတွင်းမိုးဦးရေပေါက် တိုက်ရိုက်ဝင်နိုင်ရာအရပ်၊ ကောင်းကင်မိုးဦးပေါက်မဝင်အောင် မမိုးရာအရပ်၊ မိုးသော်လည်း မလုံသဖြင့် မထိမခိုက် မိုးဦးပေါက်တိုက်ရိုက်ဝင်နိုင်ရာအရပ်ဟူသမျှသည် လွင်တီးခေါင်မည်၏။မုဒုအား အပ်၏ဟူလို။)

ပျက်ခြင်း နေခြင်းငှါ အမိုးငါးရပ်သို့၎င်း၊ သစ်ပင်အောက်သို့၎င်း ဝင်သော ခဏ၌ သုံးယောက်လုံးစုတင်ပျက်၏။ အင်္ဂုတ္တိုရ်နိကာယ်ဆောင်တို့ ကား သိလျက် ထိုနေရာ၌ အရုဏ်တက်စေကာမျှ၌ စုတင်ပျက်၏-ဟု ဆိုကုန်၏။ (တရားနာခြင်းစသည်အလို့ငှါ ဝင်နေသောသူသည် ဤအချိန်အရုဏ်တက်၏ဟုသိလျက် ထိုနေရာ၌ အရုဏ်တက်အောင်နေလျှင် စုတင်ပျက်၏ဟုလို၊ ဖျာမိုး၊ ပျဉ်မိုး၌လည်းပျက်၏။)

အာနိသင် ကျောင်းအတွက် ကြောင့်ကြမရှိခြင်း၊ ထိနမိဒ္ဓပယ်နိုင်ခြင်း၊ ရဟန်းတို့သည် သားသမင်တို့ကဲ့သို့ မငြိမတွယ် အိုးအိမ်မရှိလှည့်လည်နေထိုင်နိုင်ကြပေသည်-ဟုချီးမွမ်းသည်အားလျော်ခြင်း၊ ကျောင်းအငြိအတွယ်မရှိခြင်း၊ နေရာအတွက် ကြံတွယ်မရှိသဖြင့် အရပ်လေးမျက်နှာ လိုရာသွားနိုင်ခြင်း၊ အပ္ပိစ္ဆတာ စသည်အားလျော်သောအကျင့်ရှိခြင်း-ဤကား အာနိသင်တည်း။

လွင်တီးခေါင်အရပ်သည် ရဟန်းအဖြစ်အား လျော်၏။ ရလွယ်၏။ ကြယ်တာရာပတ္တမြားမျက်နှာကြက်ရှိ၏။ လမင်းဓာတ်မီးထွန်းလင်း၏။ လွင်တီးခေါင်၌ နေသော ရဟန်းသည် သားသမင်သဘွယ်မငြိတွယ်သော စိတ်ရှိ၏။ ထိနမိဒ္ဓ ဖျောက်နိုင်၏။ ဘာဝနာ၌ မွေ့ခြင်းကို အမှီရ၏။ ဝိဝေကကြောင့်ဖြစ်သော ဈာန်မဂ်ဖိုလ်အရသာကို မကြာမီရနိုင်၏။ ထို့ကြောင့် ပညာရှိသည် လွင်တီးခေါင်၌မွေ့လျော်ပျော်ပိုက်နှစ်ခြိုက်သင့်လှ၏။

(၁၁) သုသာန်ရုတင်

ဆောက်တည်ပုံ နသုသာန် ပဋိက္ခိပါမိ၊ သောသာနိကင်္ဂံ သမာဒိယာမိ။ ။ နသုသာန်၊ သုသာန်မဟုတ်သောနေရာကို။ ပဋိက္ခိပါမိ၊ ပယ်ပါ၏။ သောသာနိကင်္ဂံ၊ သုသာန်၌နေလေ့ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ဖြစ်ကြောင်း ကုသိုလ်စေတနာကို။ သမာဒိယာမိ၊ ဆောက်တည်ပါ၏။ ။ တခွန်းခွန်းဖြင့် ဆောက်တည်အပ်၏။

အစီအရင် ထိုသုသာန်ရုတင်ဆောင်ပုဂ္ဂိုလ်သည် ရွာသစ်တည်သူတို့က ဤနေရာသုသာန်ပြုမည်ဟုနှုတ်မြွက်မှတ်သားကာမျှဝါစာကမ္မသုသာန်၌ မနေအပ်၊ သူကောင်မမြှုပ် မဘုတ်သော အရပ်သည် သုသာန်မမည်သေး၊ သူကောင်အိပ်မှ သုသာန်လက္ခဏာရှိသောကြောင့် မြှုပ်၊ ဘုတ်သော ကာလမှစ၍ တဆယ့်နှစ်နှစ်တိုင်အောင် စွန့်ထားသော်လည်း သုသာန်မည်သည်သာတည်း။ ထိုသုသာန်၌ မဏ္ဍပ်ညောင်စောင်း သောက်ရေ သုံးရေစသည်ကို ထားစေ၍ စာပေပို့ချကာ မနေအပ်၊ ဤရုတင်သည် ဝန်လေး၏။ သုသာန်သို့ခိုးသူတို့လာရောက်ခိုအောင်းတတ်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ဖြစ်လတ္တံ့ သောဘေးရန်ကာကွယ်ခြင်းငှါ သံဃာ့မထေရ်ကြီးကို၎င်း၊ မင်းနှင့်စပ်သောသူကို၎င်း သိအောင်ပြော၍ မမေ့မလျော့ နေအပ်၏။

စကြိုသွားသောအခါ မျက်စိထက်ဝက်ဖြင့် သူကောင်ဘုတ်ရာကို ငဲ့စောင်းရှုကြည့်ကာ သွားအပ်၏။ သုသာန်သို့သွားသောအခါလည်း လမ်းမကြီးမှဖဲ့၍ လမ်းယောင် လမ်းငယ်ဖြင့် မထင်မရှား သွားအပ်၏။ နေ့အခါကပင် ဤကားသစ်ငုတ်၊ သစ်ပင်၊ တောင်ပို့၊ ချုံပုတ်စသည်ဖြင့် အာရုံကိုမှတ်သားထားအပ်၏။ ဤသို့မှတ်သားထားလျှင် ထိုသစ်ငုတ်စသော

အာရုံသည် ကြောက်ဘွယ်အာရုံမဖြစ်နိုင်၊ ဘီလူး၊ ပြိတ္တာ၊ ဥပါစသည်တို့သည် ညဉ့်အခါ ညည်းညူ၍သော်လည်း လှည့်လည်တတ်ကုန်၏။ ခဲ၊ လှံကန် စသည်တို့ဖြင့် မပစ်ခတ်အပ် ကုန်၊ သုသာန်သို့တနေ့မျှမသွားဘဲ မနေအပ်။

အင်္ဂုတ္တိရ်ဆောင်တို့ကား သုသာန်၌ မဇ္ဈိမယာမ်ကုန်စေ၍ ပစ္ဆိမယာမ်၌ ဖဲသွားခြင်း ငှါ အပ်သည်ဟု ဆိုကုန်၏။ ဘီလူး၊ ပြိတ္တာတို့နှစ်သက်သော ဆီထွေး နှမ်းလျော် ပဲထမင်း ငါး အမဲ နို့ရည် ဆီ တင်လဲစသော ဘုတ် လျော်ကင် သင်းသည့်အစာကိုလည်း မမှီဝဲအပ်၊ သုသာန်မှအပြန် ပြိတ္တာငွေ့ထုံခြင်း၊ ဘုတ်ပြိတ္တာပပါလာတတ်ခြင်းတို့ကြောင့် တကာတို့၏ အိမ်သို့ မဝင်အပ်။ (ဆရာမြတ်တို့ကား ကြောက်တတ်လျှင် နှစ်ပါးသုံးပါး အဘော်နှင့်သွား၊ တားသောကျမ်းမရှိဟု ဆိုကုန်၏။)

အပြား ဤမုတင်၌ ဥက္ကဋ္ဌသည် နေ့စဉ်မီးဘုတ်၊ အပုပ်နံ့နံ့၊ ဆွေမျိုးတို့ သွား၍ ငိုကြွေးသံရှိသောသုသာန်၌သာ နေအပ်၏။ မဇ္ဈိကား ထို သုံးမျိုး တမျိုးမျိုးရှိလျှင်လည်း နေအပ်၏။ မုဒုကား သုသာန်လက္ခဏာရှိရုံမျှ တဆယ့်နှစ်နှစ်စွန့်ထားသောသုသာန်၌လည်းနေခြင်းငှါအပ်၏။

ပျက်ခြင်း သုသာန်မဟုတ်သောအရပ်၌ နေကာမျှဖြင့် သုံးယောက်လုံး မုတင် ပျက်၏။ အင်္ဂုတ္တိရ်ဆောင်တို့ကား ပစ္ဆိမယာမ်ဖဲသွားခြင်းကိုဆို သောကြောင့် သုသာန်မသွားသောနေ့၌ မုတင်ပျက်သည်ဟု ဆိုကုန်၏။

အာနိသင် မရဏဿတိရခြင်း၊ မမေ့မလျော့နေလေ့ရှိခြင်း၊ အသုဘနိမိတ် ရ ခြင်း၊ ကာမရာဂကင်းခြင်း၊ ခန္ဓာကိုယ်၏အနံ့ဆိုး ရွံဘွယ် မစင် ကြယ်သောသဘောကို မပြတ်မြင်ခြင်း၊ သံဝေဂဉာဏ်များခြင်း၊ ငါအနာကင်းသည်၊ အရွယ်ပျိုသည်၊ အသက်ရှည်သည်-ဟု မာန်မယစ်ခြင်း၊ ဘေးကြီးဘေး ငယ်တို့ကို သည်းခံနိုင်ခြင်း၊ နတ်ဘီလူးတို့အလေးပြုအပ် ချီးမွမ်းအပ်သောသူဖြစ်ခြင်း၊ အပ္ပိစ္ဆ တာစသည်တို့အားလျော်သောအကျင့်ရှိခြင်း-ဤကား အာနိသင်တည်း။

သုသာန်မုတင်ဆောင်ရဟန်းသည် မရဏဿတိဘာဝနာအားစွမ်းကောင်း၏။ အိပ် ပျော်ခိုက် အိပ်မက်အတွင်း၌သော်လည်း ပမာဒရန်သူတို့ မနှိပ်စက်နိုင်ကုန်၊ အကောင်ပုပ် များစွာမြင်ရသောကြောင့် ကာမဂုဏ်စုံမက် တဏှာရမ္မက်အလိုသို့ လိုက်ပါသောစိတ် မဖြစ်၊ သံဝေဂဉာဏ်ကြီး၏။ မာန်ယစ်လေ့မရှိ၊ သေခြင်းကင်းရာ နိဗ္ဗာန်ကိုရှာလျက်သာ အားထုတ်လေ့ရှိ၏။ ထိုသို့သောဂုဏ်ကိုဆောင်တတ်သောကြောင့် ဘယ်အခါမှမသေလို သောသူသည် သုသာန်မုတင်ကို မပြတ်မှီဝဲသင့်လှ၏။

(၁၂) ယထာသန္တတိမုတင်

ဆောက်တည်ပုံ သေနာသနလောလုပ္ပံ ပဋိက္ခိပါမိ၊ ယထာသန္တတိကံ သမာဒိ ယာမိ။ ။သေနာသန လောလုပ္ပံ၊ ကျောင်းခံယူရာ၌ လျှပ်ပေ၊ လော်လည်ခြင်းကို။ ပဋိက္ခိပါမိ၊ ပယ်ပါ၏။ ယထာသန္တတိကံ၊

အကြင်အကြင် ညွှန်းအပ်သောကျောင်း၌ ကိန်းအောင်းလေ့ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ဖြစ်ကြောင်း ကုသိုလ်စေတနာကို။ သမာဒိယာမိ၊ ဆောက်တည်ပါ၏။ ။တခွန်းခွန်းဖြင့် ဆောက် တည်အပ်၏။

အစီအရင် ထိုယထာသန္တတိဓုတင်ဆောင်ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဤကျောင်းသင့်အား ရောက်သည်ဟု ညွှန်းချလျှင် ထိုကျောင်းဖြင့်သာ နှစ်သက်ရာ၏။ တပါးသောရဟန်းကို ထခိုင်း ဖယ်ခိုင်း၍ မနေအပ်။ ။ဆရာမြတ် တို့ကား အခိုက်အတန့် သူတပါးနေရာကျောင်း၌ နေကောင်း၏။ မိမိပုဂ္ဂလိကကျောင်းဖြစ် မူ သံဃာညွှန်းချဘွယ်မရှိ၊ ကျမ်းဂန်အထူးမလာဟု ဆိုကုန်၏။

အပြား ဤဓုတင်၌ ဥက္ကဋ္ဌသည် မိမိအား ရောက်သောကျောင်း-ဝေးသ လော-နီးသလော၊ ဘီလူး၊ မြွေ၊ ကင်း၊ သန်း စသော ဘေးရန်ရှိ သလော-မရှိသလော၊ ပူသလော-အေးသလော-စသည်ဖြင့်မေးခြင်းငှါမရ၊ (မေးလျှင်ဓုတင် ညစ်နွမ်း၏။) မဇ္ဈိကား မေးခြင်းငှါရ၏။ လောလုပ္ပစွမ်းဖြင့် သွား၍မကြည့်အပ်၊ မုဒုကား သွား၍ကြည့်ပြီးလျှင် ဝိဝေကသုခစသည်မရဟု မနှစ်သက်အံ့၊ သူတပါးမနေသောကျောင်း ကိုယူခြင်းငှါ ရ၏။ ။မုဒုအား အနာရောဂါမရှိဘဲ ကျောင်းတပါး ယူခြင်းသည် လော လုပ္ပမည်၏။ မဇ္ဈိအား သွားကြည့်ခြင်းသည်၊ ဥက္ကဋ္ဌအားမေးခြင်းသည် လောလုပ္ပမည်၏။

ပျက်ခြင်း။ ။ကျောင်းယူရာ၌လျှပ်ပေါ်လော်လည်ခြင်းဖြစ်ကာမျှ၌သုံးယောက် လုံး ဓုတင်ပျက်၏။

အာနိသင် ရသမျှဖြင့်ရောင့်ရဲမည်ဟူသော ဩဝါဒကိုလိုက်နာခြင်း၊ သီတင်းသုံး ဘော်တို့၏အစီးအပွားရှာခြင်း၊ အယုတ်အမြတ် အလူးကြီးသည်ကို စွန့်နိုင်ခြင်း၊ မြတ်နိုးခြင်း အနုရောဓ၊ ဆန့်ကျင်ခြင်း ဝိရောတို့ကိုပယ်နိုင်ခြင်း၊ အလိုကြီးသော တဏှာ၏အကြောင်းကို ပိတ်ခြင်း၊ အပ္ပိစ္ဆတာ စသည်အားလျော်သောအကျင့်ရှိခြင်း- ဤကား အာနိသင်တည်း။

ယထာသန္တတိဓုတင်ဆောင်သည် ရသမျှဖြင့် ရောင့်ရဲလေ့ရှိ၏။ ကောင်း၊ မကောင်း ဟု အကြံမခွဲချမ်းသာစွာ နေရ၏။ မြက်အခင်းတို့၌သော်လည်း နှစ်ခြိုက်နိုင်၏။ နေရာကောင်း မမက်၊ နေရာညံ့ အမျက်မထွက်၊ နေရာမှ ထကြဟု ဆိုနိုင်လျက် မဆိုသဖြင့် သီတင်းသုံးဘော် ငယ်တို့၏အကျိုးကို ဆောင်သည်မည်၏။ ထို့ကြောင့် ပညာရှိသောရဟန်းသည် သူတော် စင်တို့လေ့ဖြင့် သံဃာညွှန်းချတိုင်းသောကျောင်း၌ မွေ့လျော်သည်အဖြစ်ကို ဖန်ဖန် အားထုတ်သင့်လှ၏။

(၁၃) နေ သန္တိဓုတင်

ဆောက်တည်ပုံ သေယျံ ပဋိက္ခိပါမိ၊ နေသန္တိကင်္ဂံ သမာဒိယာမိ။ ။သေယျံ၊ ကိုယ်ဆန့်လျောင်းစင်း လွဲအိပ်ခြင်းကို။ ပဋိက္ခိပါမိ၊ ပယ်ပါ၏။ နေသန္တိကင်္ဂံ၊ ထိုင်နေလေ့ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ဖြစ်ကြောင်း ကုသိုလ်စေတနာကို။ သမာဒိ ယာမိ၊ ဆောက်တည်ပါ၏။ ။တခွန်းခွန်းဖြင့် ဆောက်တည်အပ်၏။

အစီအရင် ထိုနိသဇ္ဇဓုတင်ဆောင်ပုဂ္ဂိုလ်သည် ညဉ့်သုံးယာမ်တို့တွင် တယာမ် ထ၍ စကြိုသွားအပ်၏။ အိပ်သော ဣရိယာပုထ်တခုသာ မအပ်၊ အမြဲ မထိုင်ဘဲ ဣရိယာပုထ်ပြောင်းမှ နှလုံးသွင်းခြင်းငှါခံသည်။ ရပ်ခြင်း၊ သွားခြင်းတို့ အပ်ကုန် ၏။ (ကိုယ်ကိုဆန့်လျက် ပက်လက်၊ လျောင်း၊ စောင်း၊ မှောက်ခြင်းသည် အိပ်သည်မည်၏။)

အပြား ဤရတင်၌ ဥက္ကဋ္ဌအား နောက်မှီတံကဲပျဉ်၊ ပုဆိုးအာယောဂပတ်၊ အာယောဂပတ်ပြား-ဤသုံးခု မအပ်၊ မဇ္ဈိကား ဤသုံးခု တခုခု အပ်သည်။ မုဒုကား ဤသုံးမျိုးစလုံးအပ်သည်။ မှီစရာ ခေါင်းအုံး၊ ပဉ္စင်ညောင်စောင်း၊ သတ္တင်ညောင်စောင်းတို့လည်း အပ်ကုန်၏။ ။ထိုတွင် နောက်မှီတံကဲရှိသော အင်းပျဉ် ငယ်သည် အခြေလေးခု၊ နောက်မှီ-အင်ငါးလီ ရှိသောကြောင့် ပဉ္စင်ညောင်စောင်းမည်၏။ အပရေတို့ကား အပေါင်လေးခု၊ နောက်မှီ-အင်ငါးလီရှိ၏-ဟု ဆိုကုန်၏။ အခြေလေးလီ နောက်မှီတံကဲ ဝဲယာလက်တင်ရှိသော နေရာသည် အင်္ဂါခုနစ်ပါးရှိသောကြောင့် သတ္တင်ညောင်စောင်း မည်၏။ (ဖြောင့်စင်းစွာ အိပ်၍မရသော နောက်မှီအမြင့်ရှိသော ပက်လက် ကုလားထိုင်များကို ပဉ္စင်၊ သတ္တင်ညောင်စောင်းဟု ဆိုကုန်၏။)

အရှင်မိဋ္ဌာဘယ ထိုသတ္တင် ညောင်စောင်း စသည်၌ မှီ၍နေသော နိသဇရတင် ဆောင်အား အကျိုးထူးရှိအံ့လောဟူမူ-အရှင် မိဋ္ဌာဘယမထေရ် အား ဤသို့သော သတ္တင်ညောင်စောင်းကို လှူကုန်၏။ ထိုထေရ်သည် (ထိုသတ္တင် ညောင်စောင်း အသုံးပြုလျက်) အနာဂါမ်တည်၏။ (နောက်၌) နိဗ္ဗာန်ဝင်သတတ်။

ပျက်ခြင်း။ ။ အိပ်ခြင်း ဣရိယာပုထ်ကို ပြုသောခဏ၌ သုံးယောက်လုံး ရတင် ပျက်၏။

အာနိသင် အိပ်ရာ၌ တစင်းစင်းအိပ်ခြင်း စည်းစိမ်၊ လူးလှိမ့် ပြန်ပြောင်း လှည့်စောင်း စည်းစိမ်၊ အိပ်မွေ့ဖိန်းဖိန်း တမှိန်းမှိန်း စည်းစိမ်- တည်းဟူသော စိတ် အနှောင့်အရှက်သုံးပါးကို ပယ်နိုင်ခြင်း၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းစီးဖြန်းသူဟူသမျှ အား သင့်လျော်ခြင်း၊ ကြည်ညိုဘွယ် ဣရိယာပုထ်ရှိခြင်း၊ ဝီရိယနှင့် သမာဓိ မျှအောင် အားထုတ်သည်အားလျော်ခြင်း၊ သီလစသော သမ္မာပဋိပတ်ကို တိုးတက်စေခြင်း-ဤကား အာနိသင်တည်း။

အထက် ကိုယ်ဖြောင့်တန်း တင်ပျဉ်ခွေထိုင်သော ရဟန်းသည် မာရ်နတ်စိတ်ကို ချောက်ချားစေ၏။ ဝါ-မာရ်နတ်ကို အလိုပျက်အောင်ပြု၏။ တုန်လှုပ်စေ၏။ အထိုင်မွေ့သော ရဟန်းသည် အိပ်ခြင်း၊ လှိမ့်ခြင်း၊ မှိန်းခြင်းဟူသော အာမိသချမ်းသာကို စွန့်နိုင်၏။ လုံ့လ ဝီရိယရှိ၏။ သာသနာ အင်ကြင်းတောကို တင့်တယ်စေ၏။ ကာမဂုဏ် အာမိသကင်းသော ဝီတိသုဒ္ဓကို ရနိုင်၏။ ထို့ကြောင့် ပညာရှိသည် နိသဇရတင်ကို ဖန်ဖန်မယုတ် အားထုတ် သင့်လှ၏။

ရတင်အရသာ ပြီး၏။

သမာဓိအရသာကျဉ်း

ဤသို့စုတင်အပ္ပိစ္ဆတာ စသောဂုဏ်တို့ဖြင့် သီလစင်ကြယ်ခြင်း၌ တည်သောရဟန်းသည် သမာဓိကိုအားထုတ်အပ်၏။

မေးခွန်းရှစ်ရပ်။

။သမာဓိဟူသည် အဘယ်နည်း၊
အဘယ်အနက်ကြောင့် သမာဓိမည်သနည်း၊
သမာဓိ၏ လက္ခဏာ၊ ရသ၊ ပစ္စုပ္ပန်၊ ပဒဋ္ဌာန်တို့သည် အဘယ်နည်း၊
သမာဓိသည် အဘယ်သို့အပြားရှိသနည်း၊
သမာဓိ၏ညစ်နွမ်းကြောင်းကား အဘယ်နည်း၊
သမာဓိ၏ဖြူစင်ကြောင်းကား အဘယ်နည်း၊
သမာဓိကို အဘယ်သို့ပွားအပ်သနည်း၊
သမာဓိဘာဝနာ၏အာနိသင်ကား အဘယ်နည်း။ ။ဤသို့မေးခွန်းရှစ်ရပ်မေးအပ်၏။

၁-သမာဓိ။

။သမာဓိ ဟူသည် အဘယ်နည်း?။ ။ကုသိုလ်စိတ်၌ ရှိသော ကေဂ္ဂတာသည် သမာဓိမည်၏။ (ဤကား ဤ၌ အလိုရှိအပ်သော သမာဓိတည်း။)

၂-သမာဓိအနက်

အဘယ် အနက်ကြောင့် သမာဓိ မည်သနည်း?။ ။အာရုံတစ်ခုစိတ်၊ စေတသိက်တို့ကို အညီအညွတ် ကောင်းစွာ ထားတတ်သောကြောင့် သမာဓိ မည်၏။

၃-လက္ခဏာစသည်

သမာဓိ၏ လက္ခဏာ၊ ရသ စသည် တို့သည် အဘယ်နည်း? ။ ။ သမာဓိသည် မပြန့်လွင့်ခြင်း လက္ခဏာရှိ၏။ ပြန့်လွင့်ခြင်းကို ဖျက်ဆီးခြင်းကိစ္စရှိ၏။ မတုန်လှုပ်သောတရားဟု ဉာဏ်အားရှေးရှုထင်၏။ သုခသည်နီးစွာသော အကြောင်းဖြစ်၏။

၄-သမာဓိအပြား

သမာဓိသည် အဘယ်သို့ အပြားရှိသနည်း? ။ ။ မပြန့်လွင့်ခြင်း လက္ခဏာအားဖြင့် တပါးသာတည်း။ ဥပစာရသမာဓိ၊ အပ္ပနာသမာဓိအားဖြင့် နှစ်ပါး၊ လောကီယ၊ လောကုတ္တရ အားဖြင့် နှစ်ပါး၊ သပ္ပိတိက၊ နိပ္ပိတိကအားဖြင့် နှစ်ပါး၊ သုခသဟဂုတ်၊ ဥပေက္ခာသဟဂုတ်အားဖြင့်နှစ်ပါးဖြစ်၏။(ဒုက-၄။)

ဟိန၊ ဓမ္မိမ၊ ပဏီတအားဖြင့် သုံးပါး၊ သမိတက္က သမိစာရစသော အားဖြင့် သုံးပါး၊ ပီတိသဟဂုတ်စသောအားဖြင့် သုံးပါး၊ ပရိတ္တ၊ မဟဂ္ဂတ၊ အပ္ပမာဏအားဖြင့်သုံးပါး ဖြစ်၏။ (တိက-၄။)

ဒုက္ခာ ပဋိပဒါ ဒန္တာ ဘိညာစသောအားဖြင့် လေးပါး၊ ပရိတ္တ ပရိတ္တာရမ္မဏ စသော အားဖြင့် လေးပါး၊ စတုက္ကဗျာန်အင်္ဂါစွမ်းဖြင့် လေးပါး၊ ဟာနဘာဂိယ စသောအားဖြင့်

လေးပါး၊ ကာမာဝစရစသောအားဖြင့် လေးပါး၊ အဓိပတိအစွမ်းဖြင့် လေးပါးဖြစ်၏။
(စတုတ္ထ-၆။)

ပဉ္စကဈာန်အင်္ဂါစွမ်းဖြင့် ငါးပါးဖြစ်၏။(ပဉ္စက-၁။)

၅-ညစ်နွမ်းကြောင်း။ ။သမာဓိ၏ ညစ်နွမ်းကြောင်းကား အဘယ်နည်း? ။ ။
ဟာနဘာဂိယဓမ္မသည် ညစ်နွမ်းကြောင်း ဖြစ်၏။ (ပဌမ
ဈာန်ရသူအား ကာမသညာ ဖြစ်ခြင်းသည် ဤနေရာ၌
ဟာနဘာဂိယမည်၏။

၆-ဖြူစင်ကြောင်း။ သမာဓိ၏ဖြူစင်ကြောင်းကား အဘယ်နည်း? ။ ။ဝိသေသဘာ
ဂိယဓမ္မသည် ဖြူစင်ကြောင်းဖြစ်၏။ (ပဌမဈာန် ရသူအား အဝိ
တက္ကသညာဖြစ်ခြင်းသည် ဤနေရာ၌ ဝိသေသဘာဂိယမည်၏။)

၇-သမာဓိပွားနည်း။ သမာဓိကို အဘယ်သို့ ပွားအပ်သနည်း? ။ ။(လောကုတ္တရာ
သမာဓိကို ဤသို့ ပွားရမည်ဟုမဆို။) လောကီသမာဓိကို (၁)စင်
ကြယ်သောသီလ၌ တည်၍၊ (၂)ပလိဗောဓကြီးဆယ်ပါးဖြတ်၍၊ (၃) ကမ္မဋ္ဌာန်းပေးတတ်
သော ကလျာဏမိတ္တထံ ချဉ်းကပ်၍၊ (၄)မိမိစရိတ်အားလျော်စွာ ကမ္မဋ္ဌာန်းလေးဆယ်
တို့တွင် တခုခုယူ၍၊ (၅)မလျောက်ပတ်သောကျောင်း(၁၀-ရပ်)ကိုပယ်၍၊ (၆)လျောက်
ပတ်သော (အင်္ဂါ ၅-ပါး ရှိသော) ကျောင်း၌နေ၍၊ (၇)ငယ်သောပလိဗောဓတို့ကို ဖြတ်
၍၊ (၈)ဘာဝနာအစီအရင် အလုံးစုံကို မယုတ်စေမှု၍-ပွားအပ်၏။ (ပထဝီစသော သမထ
လေးဆယ်ကိုပွား။)

၈-သမာဓိအကျိုး။ သမာဓိ ဘာဝနာ၏ အာနိသင်ကား အဘယ်နည်း?။ ။(၁)
ရဟန္တာတို့အား အပ္ပနာသမာဓိသည် မျက်မှောက် ချမ်းသာစွာ
နေရခြင်းအကျိုးရှိ၏။ (၂) သေက္ခပုထုဇဉ်တို့အား အပ္ပနာသမာဓိ၊ ဥပစာရသမာဓိသည်
ဝိပဿနာအကျိုးရှိ၏။ (၃)သမာပတ်ရှစ်ပါးရသူတို့အား အပ္ပနာသမာဓိသည် အကြောင်း
လုံလောက်သည်ရှိသော် အဘိညာရခြင်းအကျိုးရှိ၏။ (၄)ဈာန်မယုတ်သူတို့အား အပ္ပနာ
သမာဓိသည် မြဟွာပြည်ဘဝထူးသို့ ဆောင်ခြင်းအကျိုးရှိ၏။ (၅) သမာပတ်ရှစ်ပါးရ
သော အနာဂါမ်,ရဟန္တာတို့အား အပ္ပနာသမာဓိသည် နိရောဓသမာပတ်ဝင်စားနိုင်ခြင်း
အကျိုးရှိ၏။ အာနိသင်ငါးပါးတည်း။

သမာဓိအရသာကျဉ်းပြီး၏။

ပညာအရသာကျဉ်း

အဘိညာအာနိသင်ဖြင့် သမာဓိခိုင်မြဲသောရဟန်းသည် သမာဓိလုပ်ငန်း၌ ပြီးဆုံးခြင်း သို့ရောက်ပြီ၊ထိုနောက် ပညာကို ပွားစေအပ်၏။

မေးခွန်းခြောက်ရပ်။ ။ပညာဟူသည် အဘယ်နည်း၊
အဘယ်အနက်ကြောင့် ပညာမည်သနည်း၊
ပညာ၏လက္ခဏာ၊ရသ၊ ပစ္စုပ္ပန်၊ ပဒဋ္ဌာန်တို့သည် အဘယ်
နည်း၊
ပညာသည် အဘယ်သို့အပြားရှိသနည်း၊
ပညာကို အဘယ်သို့ပွားအပ်သနည်း၊
ပညာဘာဝနာ၏ အာနိသင်ကား အဘယ်နည်း။ ။ဤသို့
မေးခွန်းခြောက်ရပ် မေးအပ်၏။

၁-ပညာ။ ။ပညာဟူသည်အဘယ်နည်း?။ ။ကုသိုလ်စိတ်နှင့် ယှဉ်သောဝိပဿ
နာပညာသည် ပညာမည်၏။(ဤ၌ လိုအပ်သောပညာတည်း။)

၂-ပညာအနက်။ ။အဘယ်အနက်ကြောင့်ပညာမည်သနည်း?။ ။သညာသိ၊ဝိညာဏ်
သိတို့ထက်ထူး၍သိခြင်းဟူသောအနက်ကြောင့် ပညာမည်၏။

ထူးပုံကား-သညာသိသည် အညိ၊ အရွှေစသော အာရုံကို မှတ်၍သိခြင်းမျှသာ ဖြစ်
သည်၊အနိစ္စ၊ဒုက္ခ၊အနတ္တ-ဟု လက္ခဏာကို မထိုးထွင်းနိုင်၊ဝိညာဏ်သိသည် ညိ၊ရွှေ စ
သော အာရုံကိုလည်းမှတ်၍သိသည်၊ အနိစ္စစသော လက္ခဏာကိုလည်း ထိုးထွင်းသည်၊
အားထုတ်၍ မဂ်ရခြင်းငှါမစွမ်းနိုင်၊ပညာသိသည်အာရုံကိုလည်း မှတ်၍သိသည်၊လက္ခဏာ
ကိုလည်း ထိုးထွင်းသည်၊အားထုတ်၍ မဂ်ရခြင်းငှါလည်း စွမ်းနိုင်သည်။

၃-လက္ခဏာရသစသည် ပညာ၏လက္ခဏာ၊ရသစသည်တို့သည်အဘယ်နည်း?။ ။ပညာ
သည် ဓမ္မသဘောကို ထိုးထွင်းခြင်းလက္ခဏာရှိ၏၊ ဓမ္မသဘော
ဖုံးလွှမ်းသော မောဟကို ဖျက်ဆီးခြင်းကိစ္စရှိ၏၊ မတွေ့ဝေသောတရားဟု ဥာဏ်အား
ရှေးရှုထင်၏၊သမာဓိသည် နီးစွာသောအကြောင်းဖြစ်၏။

၄-ပညာအပြား ပညာသည် အဘယ်သို့ အပြားရှိသနည်း?။ ။ဓမ္မသဘောကို
ထိုးထွင်းခြင်းလက္ခဏာအားဖြင့် တပါးသာတည်း၊လောကီယ၊
လောကုတ္တရာအားဖြင့်နှစ်ပါး၊သာသဝ၊အနာသဝအားဖြင့်နှစ်ပါး၊ နာမ်၊ရုပ်မှတ်ခြင်းအား
ဖြင့် နှစ်ပါး၊သောမနဿ၊ ဥပေက္ခာအားဖြင့် နှစ်ပါး၊ဒဿနဘူမိ၊ ဘာဝနာဘူမိအားဖြင့်
နှစ်ပါး။(ဒုက-၅။)

စိန္တာမယ၊သုတမယ၊ဘာဝနာမယ အားဖြင့် သုံးပါး၊ ပရိတ္တ၊ မဟဂ္ဂတ၊ အပ္ပမာဏ
အားဖြင့်သုံးပါး၊အာယ၊အပါယ၊ဥပါယ-ကောသလ္လအားဖြင့်သုံးပါး၊ အဇ္ဈတ္တနှလုံးသွင်း
ခြင်းစသောအားဖြင့်သုံးပါး။(တိက-၄။)

သစ္စာလေးပါး ဥာဏ်စွမ်းဖြင့် လေးပါး၊ ပဋိသမ္ဘိဒါ စွမ်းဖြင့် လေးပါး ဖြစ်သည်။
(စတုတ္ထ-၂။)

၅- ပညာပွားနည်း ပညာကို အဘယ်သို့ ပွားအပ်သနည်း?။ ။ခန္ဓာ, အာယတန,
ဓာတ်, ဣန္ဒြေ, သစ္စာ, ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်စသော ဓမ္မတို့သည် ဤပညာ
၏ ဘူမိမည်၏။ သီလဝိသုဒ္ဓိ, စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ နှစ်ပါးသည် ဤပညာ၏ မူလမည်၏။ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ,
ကင်္ခါဝိတရဏ, မဂ္ဂါမဂ္ဂ, ပဋိပဒါဉာဏ, ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ-ဤငါးပါးသည် ဤပညာ၏
သရီရမည်၏။ ထို့ကြောင့် (၁) ဘူမိမည်သော ဓမ္မတို့၌ သင်ခြင်း, မေးခြင်းဖြင့် ဥာဏ် ဆည်း
ပူး၍ (၂) မူလဝိသုဒ္ဓိ နှစ်ပါး ပြည့်စုံစေ၍ (၃) သရီရဝိသုဒ္ဓိ ငါးပါးတို့ကို ပြည့်စုံစေ၍ ပွား
အပ်၏။ (ရုပ်နာမ်ခွဲ၊ အကြောင်းရှာ၊ အနိစ္စ, ဒုက္ခ, အနတ္တ ပွား။)

၆- ပညာအကျိုး ပညာဘာဝနာ၏ အာနိသင်ကား အဘယ်နည်း?။ ။ ပညာဘာ
ဝနာ၏ အာနိသင်သည် များလှ၏။ ပြခြင်းငှါ မလွယ်၊ အကျဉ်းအား
ဖြင့်ကား- (၁) အထူးထူးသော ကိလေသာကို ဖျက်ဆီးနိုင်ခြင်းအကျိုး၊ (၂) ဖလသမာပတ်
အရသာကို ခံစားနိုင်ခြင်းအကျိုး၊ (၃) နိရောဓသမာပတ်ဝင်စားနိုင်ခြင်းအကျိုး၊ (၄) အာ
ဟုနေယျဂုဏ် စသည်ပြီးခြင်းအကျိုးရှိ၏။ ဤသို့ အာနိသင်အကျဉ်းကို သိအပ်၏။

ပညာအရသာကျဉ်းပြီး၏။

ဘာဝနာရှေ့ အဘို့အစီအရင်များ

ကြောင့်ကြကြီးဆယ်ပါး

ပလိဗောဓကြီးဆယ်ပါး ဖြတ်၍ဟုဆိုရာ၌....

အာဝါသောစ ကုလံ လာဘော၊ ဂဏော ကမ္မဇ္ဇ ပဇ္ဇမံ။
အဒ္ဓါနံ ဥာတိ အာဗာဓော၊ ဂန္ဓော ဣဒ္ဓိတိ တေ ဒသ။

အာဝါသောစ၊ ကျောင်း၎င်း။ ကုလံ၊ ဒါယကာ၎င်း။ လာဘော၊ လာဘ်၎င်း။ ဂဏော၊
ဂိုဏ်း၎င်း။ ကမ္မဇ္ဇ၊ အမှုသစ် နဝကမ္မ၎င်း။ (ပဉ္စမံ၊ ငါးခုမြောက်ရှိပြီ။) အဒ္ဓါနံ၊ ခရီးသွား
လိုခြင်း၎င်း။ ဥာတိ၊ ဆွေမျိုး၎င်း။ အာဗာဓော၊ အနာ၎င်း။ ဂန္ဓော၊ ကျမ်းဂန်၎င်း။ ဣဒ္ဓိ၊
ပုထုဇဉ်တန်ခိုး၎င်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ တေ၊ ထိုပလိဗောဓတို့သည်။ ဒသ၊ ဆယ်ပါးတို့သည်။
ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

အာဝါသ
ပလိဗောဓ

ဩဝရက-နေရာတိုက်ခန်း၊ ပရိဝေဏ-နေရာကျောင်းငယ်၊ အာရာ
မ-သံဃာ့အရံ၊ ဤအလုံးစုံသည် ကမ္မဋ္ဌာန်းဘာဝနာ အားထုတ်
ခြင်းကို ပိတ်ပင်တားဆီးတတ်သောကြောင့် ပလိဗောဓမည်၏။ ထို
၌လည်း ပြုပြင်မှု၌ ကြောင့်ကြစိုက်သူ၊ ဘဏ္ဍာစုဆောင်းသူ၊ ငွေကွက်သူအားသာ ပလိဗောဓ
ဖြစ်သည်။

အနုရာဓမြို့သား အဘော်နှစ်ဦးသည်ရဟန်းပြု၍ တဦးသည်ထူပါရုံ၌နေ၏၊ တဦးကား
ပါဠိနခဏ္ဍရာဇိအရပ်သို့ကြွသွား၍နေ၏၊ မထေရ်ကြီး ဖြစ်သောအခါ တရားအားထုတ်ရန်
လျှောက်ပတ်သောအရပ်ဟု အဘော်အားခေါ်ရန် ထူပါရုံသို့ကြွလာ၏၊ ထိုပါဠိနမထေရ်
အား ညဉ့်ဦး၌ အကြံဖြစ်သည်မှာ ဤထူပါရုံမထေရ်သည် ဤအရပ်၌နေသည်မှာ ကြာပြီ၊
ငါ့အား ထောပတ် ဆီပျား တင်လဲ စတုမဏ္ဍုလပို့လတ္တံ့-ဟုကြံ၍ မြော်လင့်၏၊ ညဉ့်ဦး၌
ဘာမျှမရလတ်သော် နံနက်စောစော၌ ယာဂဗဲဘွယ် ပို့လတ္တံ့-ဟု ကြံပြန်၏၊ မရပြန်
သော် ရွာသို့ဆွမ်းခံဝင်သောအခါ ဘောဇဉ်ခဲဘွယ် ပြည့်စုံလတ္တံ့-ဟု ကြံ၍ အတူဆွမ်းခံ
ဝင်၏၊ ရသမျှယာဂအနည်းငယ်ကိုသောက်၍ ဆွမ်းချိန်၌လည်း ရသမျှဆွမ်းကိုဘုဉ်းပေး၍-

အရှင်ဘုရား၊ အခါခပ်သိမ်း ဤသို့မျှတစွာနေရပါသလောဟု လျှောက်၏၊ ငါ့
ရှင်၊ ဤသို့သာ မျှတ၏ဟုဆိုလတ်သော်-

အရှင်ဘုရား၊ အကျွန်ုပ်၏နေရာ ပါဠိနခဏ္ဍရာဇိအရပ်သည် အလွန် ချမ်းသာ
စွာပြည့်စုံပါသည်၊ ထိုအရပ်သို့သွားကြရအောင်ဟု လျှောက်၏၊ ကောင်းပြီ-ဟုဆို
၍ မြို့၏တောင်ဘက်တံခါးမှ ထွက်လတ်သော် ထူပါရုံမထေရ်သည် ကျောင်း
လမ်းသို့မပြန်ဘဲ ပါဠိနအရပ်လမ်းခရီးသို့ ရှေးရှုကြသွား၏။

အရှင်ဘုရား၊ အဘယ်သို့ ကြမည်နည်းဟု လျှောက်လတ်သော် ငါ့ရှင်၊ သင်
သည် ပါဠိနအရပ်၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကိုဆို၍ သွားကြရအောင်ဟု လျှောက်သည်
မဟုတ်လောဟု ဆို၏။

အရှင်ဘုရား၊ အသို့ပါနည်း၊ အရှင်သည်ဤအရပ်၌ ကြာမြင့်စွာနေ၏၊ ကျောင်း၌ ယူဆောင်စရာ ပရိက္ခရာများစွာရှိသေးသည်မဟုတ်ပါလောဟု လျှောက်သော် ငါ့ရှင်၊ ဤကျောင်း၌ ညောင်စောင်းအင်းပျဉ်မျှသာရှိသည်၊ သံသိကဖြစ်၍ သိုမှီးကာ ထားပြီးပြီ၊ ထိုပြင် ကြောင့်ကြစရာ ဘာမျှမရှိဟု ဆို၏၊ အရှင်မြတ်အား ကြောင့်ကြစရာမရှိသော်လည်း အကျွန်ုပ်မှာကား တောင်ဝှေး၊ ဆီကြည်တောက်၊ ဘိနပ်အိတ်များ ကျန်ခဲ့သေးသည်ဟု လျှောက်၏၊ ငါ့ရှင်၊ သင်သည် တနေ့မျှနေလျက် ဤမျှကြောင့်ကြစရာ များစွာကျန်ရစ်လေသလောဟု ဆိုလတ်သော်—

အရှင်ဘုရား၊ ဟုတ်ပါပေ၏-ဟု လျှောက်၍ အရှင်မြတ်ကဲ့သို့သောပုဂ္ဂိုလ်သည် နေရာမရွေး တောကျောင်း၌နေသူသာဖြစ်ပါပေသည်၊ ဤထူပါရုံ၌ ဘုရားဖူးခြင်း၊ တရားနာခြင်းရသဖြင့် သက်တော်ထင်ရှား ဘုရားရှင်၏ ကာလကဲ့သို့ဖြစ်၍ ဤထူပါရုံ၌သာ နေတော်မူပါဟု လျှောက်၍ နောက်နေ့၌ တပါးထည်းပြန်သွားလေ၏။

ဤထူပါရုံမထေရ်ကဲ့သို့သောရဟန်းအား အာဝါသသည် ပလိဗောဓမဖြစ်ဟုသိအပ်၏။ (ပေါင်းဘီနှင့် အင်္ကျီရှည်အဝါဝတ်သော တရုပ်ဘုန်းကြီးတပါးက မြန်မာဘုန်းကြီးများသည် အာဝါသပလိဗောဓအားကြီးသည်၊ သေလျှင် တောက်တဲ့ ဖြစ်တတ်သည်ဟု ဆိုဘူး၏။)

ကုလပလိဗောဓ ဥာတိ-ဆွေမျိုး၊ ဥပဋ္ဌာက-လုပ်ကျွေးသော ဒါယကာ-ဤအလုံးစုံသည် ကုလပလိဗောဓမည်၏၊ ထို၌လည်း တကာ ချမ်းသာလျှင် မိမိလည်းချမ်းသာ၊ တကာဆင်းရဲလျှင် မိမိလည်းဆင်းရဲ စသည်ဖြင့် တကာမပါလျှင် အနီးအနား တရားနာမျှမသွားနိုင်အောင် ရောနှောဆက်ဆံသူအားသာ ပလိဗောဓဖြစ်သည်၊ အချို့ကား မိဘသည်ပင် ပလိဗောဓမဖြစ်။

ကောရဏ္ဍကကျောင်းနေ မထေရ်၏တူရဟန်းငယ်သည် ရောဟဏသို့ စာသင်ကြသွား၏၊ မထေရ်၏နှမသည် နှစ်ပေါင်းများစွာကြာလတ်သော် သားရဟန်းငယ်၏ အကြောင်းကို မထေရ်မြတ်အား မေးလေ့ရှိသဖြင့် သီတင်းကျွတ်လျှင် သင့်သား ရဟန်းငယ်ကို ခေါ်လာခဲ့မည်ဟုဆို၍ ရောဟဏသို့ကြသွား၏၊ ရဟန်းငယ်သည် “ငါ ဤ၌နေသည်မှာ ကြာပြီ၊ ဒါယိကာမကြီးများအကြောင်း သိလိုသည်”ဟု ရောဟဏမှကြွလာ၍ ခရီးအကြား၌ မထေရ်နှင့် ဆုံမိသောအခါ ကျိုးကြောင်းမေး၍ ငါ့ရှင်၊ သင့်မိခင်သည် မပြတ်မေးနေ၏၊ သွားချေလော့ဟု စေလွှတ်လိုက်၏၊ ရဟန်းငယ်သည် ဝါဆိုအံ့သောနေ့၌ရောက်၍ မိဘတို့ဆောက်သောကျောင်း၌ နေရာရ၏၊ နောက်နေ့၌ ထိုကျောင်းတကာသည် ရောက်လာ၍ သားရဟန်းဟုမထင်၊ အာဂန္တုရဟန်းငယ်ဟုထင်၍ အရှင်ဘုရား၊ အိမ်သို့နေတိုင်း ဆွမ်းစားကြပါဟု လျှောက်ပြီးလျှင် အိမ်၌ကျောင်းအမကြီးအားလည်း အာဂန္တုရဟန်းငယ်ကို ကောင်းစွာလုပ်ကျွေးပါလော့၊ ငါတို့သားနှင့်အရွယ်တူ၊ ရုပ်ချင်းလည်းတူသည်ဟု တိုက်တွန်း၏။

ရဟန်းငယ်သည် ဆွမ်းချိန်၌ အိမ်သို့ကြသွားသောအခါ မှတ်မိသူမရှိ၊ အာဂန္တုရဟန်းအနေဖြင့် ကိုးကွယ်ကြ၏၊ တဝါတွင်းလုံး အိမ်၌ဆွမ်းစား၍ တရားစကား ဟောကြား၍ ဝါကျွတ်သောအခါ ရောဟဏသို့ပြန်သွားဦးမည်ဟု ဆိုလတ်သော် မိဘတို့သည်လမ်းစာ

ရိက္ခာနှင့် အဝတ်သင်္ကန်းတို့ကိုလှူ၍ နောင်ရောက်သောအခါလည်း တကာရင်း တကာမရင်းကဲ့သို့ ဝင်ပါထွက်ပါဟုလျှောက်၍ လိုက်ပို့ကြ၏။ မထေရ်ကြီးသည်လည်း သီတင်းကျွတ်သောအခါ ပြန်ကြွလာသဖြင့် ခရီးအကြားဆုံမိပြန်သော် မိဘများအိမ်၌ နေ့တိုင်း ဆွမ်းစားခြင်း၊ တရားစကား ဟောကြားခြင်းပြုပုံတို့ကို လျှောက်ကြား၍ အဝတ်သင်္ကန်းကို လှူ၍ ရောဟဏသို့ပြန်ကြွသွား၏။

ကောရဏ္ဍကရွာသို့ မထေရ်တပါးထည်း ရောက်လာသောအခါ မိခင်ဒါယိကာမကြီးသည် သားရဟန်းငယ်ကိုမမြင်သဖြင့် အရှင်ဘုရား၊ အကျွန်ုပ်၏သားရဟန်းငယ်သည် ကွယ်လွန်၍ မပါလာလေရော့သလားဟု ခြေရင်း၌ငိုကြွေး၏။ ထိုအခါ မထေရ်သည် သင်တို့သားဦးပဉ္စင်းသည် တဝါတွင်းလုံး အိမ်၌နေတိုင်းဆွမ်းစားခြင်း၊ တရားဟောခြင်းများ ပြုသွားပုံကိုပြောပြ၍ လှူလိုက်သောအဝတ်သင်္ကန်းကို ထုတ်ပြ၏။ ထိုအခါမှ အလုံးစုံသိ၍ သားငယ်ဦးပဉ္စင်း၏ကြွသွားရာလမ်းခရီး၌ ဝပ်လျက် ရှိခိုးပြီးလျှင် မြတ်စွာဘုရားသည် ဤဦးပဉ္စင်းမျိုးကို သက်သေပြု၍ ရထဝိနိတသုတ္တန်၊ နာဠကသုတ္တန်၊ တုဝဠကသုတ္တန်၊ မဟာအရိယဝံသသုတ္တန်တို့ကိုဟောတော်မူလေသလော၊ မွေးမိခင်အိမ်၌ တဝါတွင်းလုံးနေတိုင်း ဆွမ်းစား တရားဟောလျက် သားအမိဖြစ်ကြောင်းကို မမြွက်မဆို၊ အံ့ဩဘွယ်-တကဲ့ ဦးပဉ္စင်းပါတကား ဟု မြွက်ဆိုလေ၏။ ဤသို့သောရဟန်းအား မိဘသည်ပင် ပလိဗောဓမဖြစ်။

လာဘပလိဗောဓ ပစ္စည်းလေးပါးလှူဒါန်းခြင်းသည် လာဘပလိဗောဓမည်၏။ ဘုန်းကံကြီးသော ရဟန်းအား ရောက်ရာအရပ်၌ ပစ္စည်းလေးပါး လှူကြ၍ တရားဟောရခြင်းဖြင့် တရားအားထုတ်ခွင့်မရ၊ ပင့်ဘိတ်ရာသို့ ကြွသွားခြင်းငှါ အမြဲအားထုတ်ရ၏။ ထိုသို့ ဘုန်းကံကြီးသောရဟန်းသည် အသိအကျွမ်း မရှိရာသို့ တပါးထည်း ကြွသွား၍နေလျှင် ထို လာဘပလိဗောဓသည် ပြတ်၏။

ဂဏပလိဗောဓ သုတ္တန်ဆောင်ဂိုဏ်း၊ အဘိဓမ္မာဆောင်ဂိုဏ်းစသည်သည် ဂဏပလိဗောဓမည်၏။ ထိုထိုဂိုဏ်းသံဃာအား စာပေ ပို့ချရခြင်းဖြင့် တရား အားထုတ်ခွင့်မရ၊ ထိုသို့သောရဟန်းသည် စာအနည်းငယ်ကြွင်းကျန်လျှင် အပြီးတိုင် ပို့ချ၍ တောသို့ငင်ရသည်။ များစွာကြွင်းကျန်လျှင် စာချမထေရ် တပါးထံ လွှဲအပ်၍ တောသို့ ဝင်ရသည်။ လွှဲ၍မရလျှင် ငါအား ကိစ္စတခုရှိသည်၊ သင်တို့ ချမ်းသာရာသို့ သွားကြလော့-ဟု ဂိုဏ်းသံဃာကိုပယ်၍ မိမိကိစ္စကို ပြုရသည်။

ကမ္မပလိဗောဓ နဝကမ္မ-အမှုသစ်သည် ကမ္မပလိဗောဓမည်၏။ ထိုသို့သော ရဟန်းသည် လက်သမားစသည်တို့ လက်ခံ ရ-မရ သိရအောင်၊ ပြု-မပြု သိရအောင် အားထုတ်ရသောကြောင့် အမြဲ ပလိဗောဓဖြစ်၏။ ပြုဘွယ် အနည်းငယ် ကျန်လျှင် အပြီးတိုင်ပြုရသည်။ များလျှင် သံဃိက နဝကမ္မဖြစ်လျှင် သံဃာအား၎င်း၊ ဝန်ဆောင်ရဟန်းတို့အား၎င်း အပ်နှင်းရသည်။ မိမိဥစ္စာဖြစ်လျှင် မိမိ၏တာဝန်ဆောင်အား လွှဲအပ်ရသည်။ သံဃာအား စွန့်လှူ၍သော်လည်း သွားရသည်။

အဒ္ဓါနပလိဗောဓ သွားစရာကိစ္စရှိလျက်မသွားရလျှင်သည်းမခံနိုင်၊ တောဝင်၍တရား အားထုတ်သော်လည်း ခရီးသွားလိုသောစိတ်ကို ဖျောက်နိုင်ခဲ့၏။ ထို့ကြောင့် သွား၍ ကိစ္စပြီးအောင်ပြု၍ တရားအားထုတ်ရသည်။

ဥပဇ္ဈာန် ပလိဗောဓ ဆရာ,တပည့်,ဆရာတူ,မိ,ဘ,ညီ,အစ်ကိုယ် စသည်သည် ဥပဇ္ဈာန် ပလိဗောဓမည်၏။ မမာလျှင် ရဟန်း၏ ကြောင့်ကြစရာ ဖြစ်၏။ ပကတိအတိုင်းဖြစ်အောင် ကုသ၍ဖြတ်ရသည်။ ဥပဇ္ဈာန်ဆရာ, တပည့်, ဆရာတူ, မိ,ဘ-မမာလျှင် တသက်လုံး လုပ်ကျွေးရသည်။ နိဿယည်းဆရာ, တပည့်, စာသင်ဆရာ, တပည့်တို့ မမာလျှင် မှီနေသမျှ စာတက်နေသမျှ လုပ်ကျွေးရသည်။ မိ,ဘတို့သည် မင်းစည်းစိမ်၌တည်သော်လည်း တောင့်တလျှင် ပြုစုရသည်သာတည်း။ မိဘတို့အား ဆေးမရှိလျှင် မိမိဆေးကို ပေးရသည်။မရှိလျှင် ဆွမ်းခံနည်းဖြင့်ရှာ၍ ပေးရသည်။ ညီအစ်ကိုယ် စသည်တို့အား ထိုသူတို့၏ဆေးကိုသာ ဘော်စပ်၍ပေးရသည်။မရှိလျှင် မိမိဆေးကို ခေတ္တပေးရသည်။နောင်-ရလျှင် ယူရသည်။မရလျှင် မတောင်းအပ်။ အမျိုးမတော်သူအားကား ဆေးမကုအပ်။အမျိုးတော်သူအား ပေး၍ ကုစေလျှင် အပ်၏။

အာဗာဓပလိဗောဓ အနာရောဂါဟူသမျှသည် အာဗာဓပလိဗောဓမည်၏။ဆေးကု၍ ဖြတ်ရသည်။ မပျောက်နိုင်သော နာတာရှည်ဖြစ်လျှင် ငါသည် သင်၏ကျေးကျွန်မဟုတ်။သင့်ကို လုပ်ကျွေးရခြင်းဖြင့် အနုမတဂ္ဂသံသရာဝဋ်ဒုက္ခသို့ရောက်ရ လေပြီ-ဟု မိမိကိုယ်ကို ကဲ့ရဲ့၍ ရဟန်းတရား အားထုတ်ရသည်။

ဂန္ထပလိဗောဓ ပရိယတ်သင်ကြား၍ သရဇ္ဈာယ်ခြင်းစသည်ဖြင့် အားထုတ်သူအား သာ ဂန္ထပလိဗောဓ ဖြစ်သည်။ မဇ္ဈိမနိကာယ်သင်သော ရေဝ-မထေရ်သည် မလယဝါသီရေဝ မထေရ်မြတ်ထံ ကမ္မဋ္ဌာန်းယူ၍ ၁၉-နှစ်ပတ်လုံး ပရိယတ်ကို ဖြတ်ထား၏။ နှစ် ၂၀-မြောက်တွင် ရဟန္တာဖြစ်၏။ထိုအခါ စာသင်ရန်လာသော ရဟန်းတို့အား အစအဆုံး ယုံမှားမရှိ ကောင်းစွာပို့ချနိုင်သတတ်။ ။ကရုဠိယတောင် နေ နာဂမထေရ်သည်လည်း ၁၈-နှစ်ပတ်လုံး ပရိယတ်ကိုလွှတ်ထားပြီးမှ ဓာတုကထာကို မမှားမယွင်း ပြည့်စုံစွာ ရွတ်ဆိုနိုင်သတတ်။ ။တိပိဋကစူဠာဘယ မထေရ်သည်လည်း ဆရာထံ အဋ္ဌကထာမသင်ယူဘဲ ပိဋကတ်သုံးပုံပြန်မည်ဟု ရှေ့စည်ကြီးကိုတီး၏။ရဟန်းများစွာတို့သည် ဆရာထံ နည်းမခံသူကို စာပြန်ခွင့် မပေးလို-ဟု ဆိုကုန်၏။

ဥပဇ္ဈာန်ဆရာမြတ်ကား ငါ့ရှင် အဘယ၊ဤပုဒ်ကို ဆရာမြတ်တို့ အဘယ်သို့ ဆိုကုန်သနည်းဟု မေး၍ ဤသို့ဆိုကြပါသည်ဟု ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ လျှောက်လက်သော်၊ ဟင်-ဟု ဆို၍တား၏။တနည်းပြင်၍ လျှောက်ပြန်လည်း ဟင်-ဟင်-ဟု သုံးကြိမ်တိုင်အောင်တား၍ ငါ့ရှင်၊ ပဌမစကားသည် ဆရာစဉ်အယူဖြစ်၏။ ဆရာထံ သင်နည်း မခံသောကြောင့် တည်တံ့စွာ မထားနိုင်၊ဂင်္ဂါတဘက်သို့သွား၍ မဟာဓမ္မရက္ခိတထံ စာသင်ချေဦးလော့ ဟု စေလွှတ်၏။ မဟာဓမ္မရက္ခိတသည် ငါ့ရှင် အဘယ၊ ငါ စာမကြည့်သည်မှာ နှစ်ပေါင်း သုံးဆယ်ရှိပြီ၊ညဉ့်အခါလာ၍ ရွတ်ဆိုလော့၊နေအခါ အဓိပ္ပာယ်ပြောမည်ဟု ဆို၏။ အပြီး အဆုံးသို့ရောက်သောအခါ မဟာဓမ္မရက္ခိတမထေရ်သည် အဘယမထေရ်အထံ၌“ကျွန်ုပ် အား ကမ္မဋ္ဌာန်းတရား ဟောကြားပါလော့၊ ရောက်ဘူးသူ၏ ခရီးစဉ်ကား တခြားဖြစ်ပါသည်”-ဟု တောင်းပန်၏။(အဘယမထေရ်ကား ထိုအခါ သောတာပန်တည်ပြီးပြီ။)

အဘယမထေရ်လည်း ကမ္မဋ္ဌာန်းပေး၍ ပြန်လာပြီးသောအခါ မထေရ်မြတ် နိဗ္ဗာန် စံပြီ-ဟု ကြား၍ ငါ့ရှင်တို့၊ ငါတို့၏ဆရာမြတ်အား အရဟတ္တမဂ်သည် လျော်၏၊ မြှောင့်

မတ်သောအာဇာနည်ပုဂ္ဂိုလ်ထူးဖြစ်၏။ မိမိ၏တပည့်ထံ၌သော်လည်း ကမ္မဋ္ဌာန်းဟောပါ
ဟု တောင်းပန်တော်မူပေသည်-ဟု ဆိုသတတ်။ ဤသို့သော မထေရ်တို့အား ဂန္ထ
ပလိဗောဓဖြစ်ခြင်းမရှိ။

ဣဒ္ဓိပလိဗောဓ ပုထုဇဉ်တို့ရသော တန်ခိုးသည် ဣဒ္ဓိပလိဗောဓမည်၏။ ပက်လက်
အိပ်သော သူငယ်သဘွယ် နသော ကောက်ပင်ငယ်တန့် စောင့်
ရှောက်နိုင်ခဲ့၏။ အနည်းငယ်သော အာရုံမျှဖြင့်ပျက်နိုင်၏။ သို့ရာတွင် ဝိပဿနာ၏သာ ပလိ
ဗောဓဖြစ်သည်။ သမာဓိ၏ ပလိဗောဓကားမဖြစ်။ ထို့ကြောင့် ဝိပဿနာပွားလိုသော
ကုလပုတ္တသည် ထိုဣဒ္ဓိပလိဗောဓကိုလည်း မငြိမကပ်ပယ်ဖြတ်ရာ၏။ သမာဓိပွားလိုသူကား
ကြွင်းသော ပလိဗောဓ ကိုးပါးကိုသာ ပယ်ဖြတ်ရာ၏။

ကလျာဏမိတ္တအင်္ဂါ။ ။ကမ္မဋ္ဌာန်းပေးတတ်သော ကလျာဏမိတ္တထံ ချဉ်းကပ်၍
ဟု ဆိုရာ၌....

ဝိယော ဂရု ဘာဝနီယော၊ ဝတ္တာစ ဝစနက္ခမော။

ဂန္တီရဉ္စ ကထံ ကတ္တာ၊ နောစာဌာနေ နိယောဇယေ။

ဝိယော၊ ချစ်အပ်သူ-ဝါ၊ သီလရှိသူသည်၎င်း။ ဂရု၊ အလေးပြုအပ်သူ-ဝါ၊ သမာဓိကြီးသူ
သည်၎င်း။ ဘာဝနီယော၊ ချီးမွမ်းထိုက်သူသည်၎င်း။ ဝတ္တာစ၊ အပြစ်မြင်လျှင် မဝှက်မသို
ပြောဆိုတတ်သူသည်၎င်း။ ဝစနက္ခမော၊ သူတပါး၏အဆိုကို သည်းခံနိုင်သူသည်၎င်း။
ဂန္တီရဉ္စ ကထံ ကတ္တာ၊ နက်နဲသောစကားကို ပြောဆိုတတ်သူသည်၎င်း။ ဟုတွာ၊ ဖြစ်၍။
အဌာနေ၊ အကြောင်းမဖွယ် အပါယ်ကျစေရာ၌။ နောစ နိယောဇယေ၊ မယှဉ်စေတတ်။

ဤသို့စသော ဂုဏ်အင်္ဂါနှင့်ပြည့်စုံသော ဘုရား၊ ရဟန္တာ၊ သာဝကထံသို့ အယုတ်ဆုံး
ဗဟုဿုတရှိသော ဆရာမြတ်ထံသို့ ချဉ်းကပ်၍ ကမ္မဋ္ဌာန်းယူအပ်၏။ ရပြီးသောဆရာသည်
ရပြီးသည်ကို ဟော၏။ ဗဟုဿုတဆရာကား ချုံရှုပ်ရာ၌ နင်းသွားသော ဆင်ပြောင်ကြီး
ကဲ့သို့ လမ်းမကြီးကို ထင်စွာပြ၍ဟောလတ္တံ့။ ကမ္မဋ္ဌာန်းယူအံ့သောအခါ စူဠဝိဇ္ဇာပါတိက
တိဿမထေရ်၏ တပည့်သုံးဦးကဲ့သို့ ကျင့်အပ်၏။ ထိုသုံးဦးသည် ဆရာထံ ချဉ်းကပ်၍
အရှင်မြတ်အား အကျိုးရှိမည်ဟုဆိုလျှင် အသူတရာ ချောက်အတွင်း ခုန်ဆင်းပါမည်ဟူ၍
၎င်း၊ ဖနောင့်မှစ၍ တကိုယ်လုံးကုန်အောင် ကျောက်ဖျာ၌ အပွတ်အသွေး ခံပါမည်ဟူ၍
၎င်း၊ ထွက်သက်ဝင်သက်ကို ချုပ်စေ၍ အသေခံပါမည်ဟူ၍၎င်း အသီးသီး တာဝန်ခံ၍
ဤကိုယ်ခန္ဓာအတ္တဘောကို အရှင်မြတ်တို့အား စွန့်လှူအပ်နှင်းပါ၏-ဟု စွန့်လှူကုန်၏။

အကျိုးကား-တသိန်းတန် ကာသိတိုင်းဖြစ် ပိုးပုဆိုးကို သက်န်းနှမ်းသောရဟန်းအား
လှူသောအခါ သက်န်းအတွက် အပိုင်းပိုင်းဖြတ်သည်ကိုမြင်ရလျှင် လွန်စွာ ဝမ်းမြောက်စရာ
ဖြစ်သကဲ့သို့ ဘေးကြီး ဘေးငယ်ကြုံလျှင်ဆရာမြတ်အားလှူပြီးပြီ-ဟု ကြောက်ခြင်းလန့်ခြင်း
မဖြစ်၊ ဝမ်းမြောက်စရာသာဖြစ်၏။

မိမိစရိတ်အားလျော်စွာ ပါရိဟာရိယကမ္မဋ္ဌာန်းနှင့် နေရာတိုင်း လိုအပ်သော
သဗ္ဗတ္ထက ကမ္မဋ္ဌာန်းကို နောက်၌ ဖွင့်ဆိုအံ့။

ကျောင်းအပြစ်
တဆွဲရှစ်

မလျောက်ပတ်သော ကျောင်း(၁၈-ရပ်)ကိုပယ်၍ ဟု ဆိုရာ၌.... အများဆက်ဆံ ဆူညံသောကျောင်းကြီး၊ အမှုသစ်-ပြုဘွယ်ကိစ္စ များသော ကျောင်းသစ်၊ အပျက်အစီး- ပြုပြင်ဘွယ်များသော ကျောင်းအို၊ ဧည့်ပြွမ်းသောလမ်းမအနီးကျောင်း(၄)၊ ရေခပ်သူများသော ရေအိုင်အနီး ကျောင်း၊ ဟင်းရွက်တောနီးသောကျောင်း၊ ပန်းတောနီးသောကျောင်း၊ သစ်သီးပင် ရှိသောကျောင်း(၄)၊ လူစုံရောက်တတ် ချီးမွမ်းအပ်သောကျောင်း၊ မြို့အနီးကျောင်း၊ ထင်းတောနီးသောကျောင်း(၃)၊ လယ်ခင်းနီးသောကျောင်း၊ ရန်သူရှိသောကျောင်း(၂)၊ ဆိပ်ကမ်းဟူသမျှ နီးသောကျောင်း၊ သဒ္ဓါသူနည်းပါး စွန့်ဖျားကျသောကျောင်း၊ မင်းဘေး များသော တိုင်းကြားကျောင်း(၃)၊ မာတုဂါမဘေး- ဘီလူးဘေး ရှိသောကျောင်း၊ မိတ်ကောင်း ကင်းဝေးသောကျောင်း(၂)၊ ဤကျောင်း ၁၈-ရပ်သည် သမာဓိရခြင်းငှါ မလျောက်ပတ်၊ရပြီးသောသမာဓိ ပျက်လွယ်ခြင်းတို့ကြောင့် ဝေးစွာ ရှောင်ကြဉ်အပ်၏။

ကြီး၊သစ်၊အို၊လမ်း(၄)၊အိုင်၊ရွက်၊ပန်း၊သီး(၄)၊
ချီးမွမ်း၊မြို့၊ထင်း(၃)၊လယ်ခင်း၊ရန်သူ(၂)၊
ဆိပ်ဟူ၊စွန့်၊ကြား(၃)၊ဘေးများ၊မိတ်ကင်း(၂)၊
ဆွဲရှစ်ခင်း၊ရှောင်ကွင်းဝေးဝေးခွါ။

ကျောင်းအင်္ဂါ
ငါးပါး

ဤ ၁၈-ရပ်သောကျောင်းကိုစွန့်ခွါ၍ လျောက်ပတ်သော အင်္ဂါ ငါးပါးနှင့်ပြည့်စုံသော ကျောင်း၌ နေအပ်၏။ကျောင်းအင်္ဂါငါးပါး ကား-တဂါဝုတ်ထက်မလွန်-တာငါးရာတွင်းမနီးသဖြင့် မဝေးမနီး ခြင်းတပါး၊ရှင်လူမပြွမ်းသဖြင့် အသံကင်းဆိတ်ခြင်းတပါး၊မှက် ခြင် စသည် နည်းပါးခြင်း တပါး၊ပစ္စည်းလေးပါးရလွယ်ခြင်းတပါး၊ ဗဟုဿုတ ကလျာဏမိတ်ဆွေကောင်း ရှိခြင်း တပါး၊ဤအင်္ဂါငါးပါးနှင့် ပြည့်စုံသောကျောင်း၌နေရသည်။

ပဓာနိယအင်္ဂါ
ငါးပါး

ဤသို့သောကျောင်း၌နေကာမျှသာမဟုတ်ဘဲ သဒ္ဓါယုံကြည် ထက် သန်ခြင်းတပါး၊အနာရောဂါကင်းခြင်းတပါး၊ကောက်ကျစ်စဉ်းလဲ မရှိခြင်းတပါး၊လုံ့လရှိခြင်းတပါး၊နာမ်ရုပ်တို့၏ ဖြစ်ခြင်း ပျက်ခြင်း ကို ရှုနိုင်သောပညာရှိခြင်းတပါး၊-ဤသို့သောကမ္မဋ္ဌာန်းစီးဖြန်းခြင်းအင်္ဂါ ငါးပါးနှင့် ပြည့်စုံ စေရသည်။

ကြောင့်ကြယ်
ဖြတ်ခြင်း

ဤပဓာနိယအင်္ဂါငါးပါးပြည့်စုံစေပြီးလျှင် ဆံပင် မွေးညှင်း ခြေ သည်း လက်သည်းတို့ကို ရိတ်ဖြတ်ရခြင်း၊ သင်္ကန်းဟောင်း ဖွပ်ဆိုး ချုပ်ဖာခြင်း၊သပိတ်ဖုတ်ခြင်း၊ညောင်စောင်းစသည်တို့ကိုသုတ်သင် ရခြင်း-အစရှိသော ငယ်သော ပလိဗောဓတို့ကိုဖြတ်၍ ဆိတ်ငြိမ်ရာ၌ တင်ပျဉ်ခွေ၍ ကိုယ် ကို ဖြောင့်စွာထား၍ မေတ္တာ၊မရဏဿတိ၊အသုဘဟူသော နေရာမရွေး လိုအပ်သော သဗ္ဗတ္ထက ကမ္မဋ္ဌာန်းတို့ကို ပွား၍ စရိတ်အားလျော်စွာ အမြဲဆောင်အပ်သော ပါရိဟာရိ ယကမ္မဋ္ဌာန်းတို့ကို မပြတ်ကြိုးစား ပွားများအားထုတ်အပ်ကုန်၏။

ဘာဝနာရှေ့အဘို့အစီအရင်ပြီး၏။

သမထကမ္မဋ္ဌာန်း

(သင်္ဂြိုဟ်စကား)

ယခုအခါ သမထ ဘာဝနာ၊ ဝိပဿနာဘာဝနာတို့၏ (အာရုံ) ကမ္မဋ္ဌာန်းနှစ်မျိုးကိုဆို ပေအံ့။ ။နိဝရဏတို့ကို ငြိမ်းအောင်ပြုခြင်းသည် သမာဓိမည်၏။ သမထလည်း မည်၏။ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တဟူသော အခြင်းအရာဖြင့်ရှုခြင်းသည် ပညာမည်၏။ ဝိပဿနာလည်း မည်၏။ တိုးပွားအောင် ပွားများစေခြင်းသည်ဘာဝနာမည်၏။ သမာဓိကိုပွားများစေလျှင် သမထဘာဝနာ၊ ပညာကိုပွားများစေလျှင် ဝိပဿနာဘာဝနာမည်၏။

အာရုံကမ္မဋ္ဌာန်း နှစ်မျိုး ကမ္မဿ-ပြုအပ်သော ကမ္မ၏+ဌာနံ-တည်ရာအာရုံ။ ။ပြုအပ် သော ဘာဝနာကမ္မ၏+ တည်ရာဖြစ်သော ကသိုဏ်းစသော အာရုံသည်ကမ္မ+ဌာန-မည်၏။ သမာဓိဘာဝနာကမ္မ၏အာရုံ သည် သမထကမ္မဋ္ဌာန်း၊ ပညာဘာဝနာ၏အာရုံသည် ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာန်း၊ ဤအာရုံ ကမ္မဋ္ဌာန်းနှစ်မျိုးကိုယခုဆိုပေအံ့-ဟူလို။

ဘာဝနာ ကမ္မဋ္ဌာန်းနှစ်မျိုး ကမ္မမေဝ-ကမ္မသည်သာလျှင်+ဌာနံ-အကြောင်း။ ။ဘာဝနာ ကမ္မသည်သာလျှင်+နောက်နောက်အားထုတ်ခြင်း၊ တရားထူးရ ခြင်း၏အကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် ကမ္မ+ဌာန-မည်၏။ သမာဓိ ဘာဝနာကမ္မသည် သမထကမ္မဋ္ဌာန်း၊ ပညာဘာဝနာကမ္မသည် ဝိပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန်း၊ ဤ ဘာဝနာကမ္မဋ္ဌာန်းနှစ်မျိုးလည်း ပါဝင်ပေလတ္တံ့-ဟူလို။

ဥဒ္ဓေသ သမထကမ္မဋ္ဌာန်း၌ ကသိုဏ်းဆယ်ပါး၊ အသုဘဆယ်ပါး၊ အနု သတိဆယ်ပါး၊ အပ္ပမညာလေးပါး၊ သညာတပါး၊ ဝဝတ္ထာန် တပါး၊ အာရပ္ပလေးပါး-ဤသို့ သမထကမ္မဋ္ဌာနသင်္ဂဟခုနစ်ခု သိအပ်၏။

ရာဂစရိုတ်၊ ဒေါသစရိုတ်၊ မောဟစရိုတ်၊ သဒ္ဓါစရိုတ်၊ ဗုဒ္ဓိစရိုတ်၊ ဝိတက်စရိုတ်-ဤ သို့ စရိုတ်ခြောက်ခုသိအပ်၏။ ။ရာဂသည် ရာဂစရိုတ်မည်၏။ ရာဂ-ပင်ကိုယ်များသူသည် ရာဂစရိုတ်ပုဂ္ဂိုလ်မည်၏။ အကြွင်းလွယ်ပြီ။

ပရိကမ္မဘာဝနာ၊ ဥပစာရဘာဝနာ၊ အပ္ပနာဘာဝနာ-ဤသို့ဘာဝနာသုံးခု သိအပ်၏။

ပရိကမ္မနိမိတ်၊ ဥဂ္ဂဟနိမိတ်၊ ပဋိဘာဂနိမိတ်-ဤသို့ နိမိတ်သုံးခုသိအပ်၏။ ။ဤ ကား- ဥဒ္ဓေသတည်း။

[အစစွာဖြစ်သော ဘာဝနာသည် ပရိကမ္မဘာဝနာ၊ နိဝရဏ ခွါနိုင်သည်မှ စ၍ ဂေါတြဘူအဆုံးတိုင်ဖြစ်သော ဘာဝနာသည် ဥပစာရဘာဝနာ၊ မဟဂ္ဂုတ်၊ လောကုတ္တရာဘာဝနာသည် အပ္ပနာဘာဝနာ။ ။ပရိကမ္မဘာဝနာ၏အာရုံသည် ပရိကမ္မနိမိတ်၊ မျက်စိဖြင့်မြင်သကဲ့သို့ စိတ်ဖြင့်ယူအပ်သောအာရုံသည်ဥဂ္ဂဟနိမိတ်၊ ထိုဥဂ္ဂဟနိမိတ်နှင့်တူသော အပြစ်ကင်းသော အာရုံသည် ပဋိဘာဂနိမိတ်။ ။ ပရိကမ္မ၊ဥဂ္ဂဟနိမိတ်နှစ်ပါးသည် ပရိကမ္မဘာဝနာတခု၏အာရုံ။ ။ပဋိဘာဂ နိမိတ်တပါးသည်ဥပစာရ၊ အပ္ပနာဘာဝနာနှစ်ခု၏အာရုံ။]

ကသိုဏ်းဆယ်ပါး ပထဝီကသိုဏ်း၊ အာပေါကသိုဏ်း၊ တေဇောကသိုဏ်း၊ ဝါယောကသိုဏ်း၊ ဤသို့ မြေ၊ ရေ၊ မီး၊ လေ-အလုံးစုံ နှံ့ထင်သော ဓာတ်ကသိုဏ်းလေးပါး၊ (ပထဝီ-မြေ+ကသိဏ-အလုံးစုံအရပ်၌နှံ့ထင်၊) နီလကသိုဏ်း၊ ပီတကသိုဏ်း၊ လောဟိတကသိုဏ်း၊ ဩဒါတကသိုဏ်း၊ ဤသို့ ညို၊ ရွှေ၊ နီ၊ ဖြူ-အလုံးစုံနှံ့ထင်သောဝဏ္ဏကသိုဏ်းလေးပါး။ ။အာကာသကသိုဏ်း၊ အာလောကကသိုဏ်း၊ ဤသို့ ကြားပေါက်ကောင်းကင်၊ အလင်းရောင်-အလုံးစုံနှံ့ထင် နှစ်ပါး။ ။ဤကား-ကသိုဏ်းဆယ်ပါးတည်း။

အသုဘဆယ်ပါး ဥ+ဒ္ဓါမာတကံ-သေသည်မှ အထက်၌+ဖူးဖူးရောင်သော အကောင်ပုပ်၊ ဝိ+နီလကံ-ဖြူနီရောလျက်+ညိုမဲသောအကောင်ပုပ်၊ ဝိ+ပုဗ္ဗကံ-ယိုသော+ပြည့်ရှိသောအကောင်ပုပ်၊ ဝိ+စ္စိဒ္ဓကံ-ခါးလယ်၌+ပြတ်သော အကောင်ပုပ်၊ ဝိ+ကွာယိတကံ-အထူးထူး+ဆိတ်ဆွဲ ကိုက်ခဲအပ်သော အကောင်ပုပ်၊ ဝိ+က္ခိတ္တကံ-ဖရိုဖရဲ+ပစ်အပ်သောအကောင်ပုပ်၊ ဟတ+ဝိ+က္ခိတ္တကံ- ကြက်ခြေခတ်မွှမ်း၍+ဖရိုဖရဲ+ပစ်အပ်သော အကောင်ပုပ်၊ လောဟိတကံ-သွေးထွက် သံယို အကောင်ပုပ်၊ ပုဋ္ဌါဝကံ-ဝိုးလောက် တဖွားဖွားအကောင်ပုပ်၊ အဋ္ဌိကံ-အရိုးစု အကောင်ပုပ်။ ။ဤကား-အသုဘဆယ်ပါးတည်း။ (ကျီးခြေသဏ္ဌာန်ကို ကြက်ခြေခတ်ဟူ၏။)

အနုဿတိဆယ်ပါး ဗုဒ္ဓါနုဿတိ-ဘုရားဂုဏ်ကိုအောက်မေ့ခြင်း၊ ဓမ္မာနုဿတိ-တရားဂုဏ်ကိုအောက်မေ့ခြင်း၊ သံဃာနုဿတိ-သံဃာဂုဏ်ကိုအောက်မေ့ခြင်း၊ သီလာနုဿတိ-ငါ၏သီလ စင်ကြယ်လေစွဟု အောက်မေ့ခြင်း၊ စာဂါနုဿတိ-စွန့်ကြဲဘူး လှူဒါန်းဘူးသည်ကို အောက်မေ့ခြင်း၊ ဒေဝတာနုဿတိ-နတ်တို့သည် သဒ္ဓါ စသည်ရှိ၍ နတ်ဖြစ်ကြသည်၊ ငါအားလည်း ထိုသဒ္ဓါစသည်ရှိ၏-ဟု နတ်တို့ကို စံထား၍ အောက်မေ့ခြင်း၊ ဥပသမာနုဿတိ-နိဗ္ဗာန်အား ကိလေသာအားလုံး ငြိမ်း၏ဟု အောက်မေ့ခြင်း၊ မရဏာနုဿတိ-ငါသေရလတ္တံ့ဟု အောက်မေ့ခြင်း၊ ကာယ+ဂတာ+သတိ-၃၂-ကောဠာသ ကာယ၌+ဖြစ်သော+အောက်မေ့ခြင်း၊ အာနာပါနုဿတိ-ထွက်သက်ဝင်သက်ကို အောက်မေ့ခြင်း။ ။ဤကား-အနုဿတိဆယ်ပါးတည်း။

အပ္ပမညာလေးပါး မေတ္တာ-သတ္တဝါအားလုံးကို ကိုယ်နှင့်အမျှ ချစ်ခြင်း၊ ကရုဏာ-ဆင်းရဲသူကို သနားခြင်း၊ မုဒိတာ-ချမ်းသာသူကို ဝမ်းမြောက်ခြင်း၊ ဥပေက္ခာ-ကံအားလျော်စွာဖြစ်ရသည်ဟုအသင့်အတင့်+ရှုခြင်း၊ (ဝါ-ကံကို အလေးပြုခြင်း)။ ။ဤကား-အပ္ပမညာ လေးပါးတည်း၊ မြဟ္မဝိဟာရတရား-မြဟ္မစိုရ်တရားဟူ၍လည်း ခေါ်ကြ၏။

သညာတပါး ။အာဟာရေ+ ပဋိကူလ+ သညာ- အာဟာရ၌+စက်ဆုပ်ဘွယ်ဟု+အမှတ်ပြုခြင်း။ ။ဤကား-သညာတပါးမည်၏။

ဝေတ္တာန်တပါး စတုဓာတု+ ဝေတ္တာန်-ဓာတ်လေးပါးတို့ကို+ပိုင်းခြားခြင်း။ ။ ဤကား-ဝေတ္တာန်တပါးမည်၏။ ။ပထဝီ ၂၀၊ အာပေါ ၁၂၊ တေဇော ၄၊ ဝါယော ၆-ဟု ၄၂-ကောဠာသဖြင့် ပိုင်းခြား၏။ မာ၊ ဖွဲ့၊ ရင့်၊ ထောက်-

လက္ခဏာဖြင့် ပိုင်းခြား၏။(မာ-အရ-ကြမ်းထမ်းခက်မာခြင်း ပထဝီ၊ ဝါ-နူးညံ့ခြင်းပထဝီ၊ ဖွဲ့-အရ-ဖွဲ့စည်းခြင်းအာပေါ၊ ရင့်-အရ-ရင့်ကျက်ခြင်းတေဇော၊ ထောက်-အရ-ထောက် ကန်ခြင်း၊ဝါ-လှုပ်ရှားခြင်း ဝါယောကို-မာ,ဖွဲ့,ရင့်,ထောက်ဟု ဆိုလိုသည်။)

အာရူပ္ပလေးပါး အာကာသာနဉ္စာယတနံ-အဆုံး မရှိသော ကောင်းကင်ပညပ် အာရုံ၊ ဝိညာဏဉ္စာယတနံ - အဆုံးမရှိသော အာကာဇာရုံ၊ မဟဂ္ဂုတ်အာရုံ၊ အာကိဉ္စညာယတနံ-နတ္ထိဘောပညပ်အာရုံ၊ နေဝသညာ နာသညာ ယတနံ၊အာကိဉ္စာရုံ၊ မဟဂ္ဂုတ်အာရုံ။ ။ဤကား-အာရူပ္ပလေးပါးတည်း၊ဤသို့လျှင် သမထ ကမ္မဋ္ဌာန်း(အာရုံ)လေးဆယ်ဖြစ်၏။

သပ္ပာယ်ဘေဒ။ ။ရာဂစရိတ်ရှိသူအား ဒသအသုဘ၊ ကာယဂတာသတိ-အားဖြင့် ကမ္မဋ္ဌာန်း ၁၁-ပါးလျောက်ပတ်၏။

ဒေါသများသူအားအပ္ပမညာ,ဝဏ္ဏကသိုဏ်း-အားဖြင့်ရှစ်ပါးလျောက်ပတ်၏။
မောဟများသူ, ဝိတက်များသူအား အာနာပါန-တပါး လျောက်ပတ်၏။
သဒ္ဓါများသူအား ဗုဒ္ဓါနုဿတိ-စသော ခြောက်ပါးလျောက်ပတ်၏။
ပညာများသူအား မရဏ,ဥပသမ,သညာ,ဝဝတ္ထာန်-လေးပါးလျောက်ပတ်၏။
ကြွင်းကသိုဏ်း၆-ပါး၊ အာရူပ္ပ ၄-ပါးအားဖြင့်ဆယ်ပါးသည် ပုဂ္ဂိုလ်အားလုံး တို့အား လျောက်ပတ်၏။ ။(ဓာတ်ကသိုဏ်း, အာကာ, အာလော-၆။)

ဤဆယ်ပါးတို့တွင် ကသိုဏ်းတို့၌ ကောက်နယ်တလင်းခန့်မျှ ကြီးသော ကသိုဏ်းဝန်း သည် မောဟများသူအား လျောက်ပတ်၏၊ ခွက်မျှ ဆန်ကောမျှငယ်သော ကသိုဏ်းဝန်း သည် ဝိတက်များသူအား လျောက်ပတ်၏။ ။ဤကား-သပ္ပာယ်ဘေဒတည်း။

ဤ၌ဖြောင့်ဖြောင့်ဆန့်ကျင်ခြင်းသည် လျောက်ပတ်သည်မည်၏၊ အနာ၏ ဆန့်ကျင် ဘက်ဆေးကဲ့သို့ လွန်စွာလျောက်ပတ်သည်ဟူလို၊ ရာဂစသည်ကို မခွါနိုင်သော-သဒ္ဓါစ သည်ကို ကျေးဇူးမပြုနိုင်သော မလျောက်ပတ်သောကမ္မဋ္ဌာန်းဟူ၍ကား မရှိ။ ။ကသိုဏ်း ဝန်းကြီးလျှင် စိတ်မတွေဝေ၊ မောဟများသူနှင့်သင့်၏၊ စိတ်ပြေးသာသောကြောင့် ဝိတက် နှင့်မသင့်၊ ကသိုဏ်းဝန်းငယ်လျှင် စိတ်မပြေးသာ၊ ဝိတက်များသူနှင့် သင့်၏၊ စိတ်တွေဝေ စရာဖြစ်သောကြောင့် မောဟနှင့်မသင့်။

[ရာဂ-၁၁+၁၀=၂၁။ ။ဒေါသ-၈+၁၀=၁၈။ ။မောဟဝိတက်-
၁+၁၀=၁၁။ ။သဒ္ဓါ-၆+၁၀=၁၆။ ။ပညာ-၄+၁၀=၁၄။]

ဘာဝနာဘေဒ ကမ္မဋ္ဌာန်းလေးဆယ်လုံး၌ ပရိကမ္မဘာဝနာ ရသည်သာတည်း၊ ဗုဒ္ဓါဒိအဋ္ဌ,သညာ,ဝဝတ္ထာန်-အားဖြင့် ဆယ်ပါး၌ ဥပစာရာဘာဝ နာလည်းရသည်၊ အပ္ပနာမရ၊ ကြွင်း ၃၀-၌အပ္ပနာဘာဝနာလည်းရ၏။ [ပရိ၄၀၊ဥပ၄၀၊ အပ္ပနာ ၃၀။]

ထို၃၀-တို့တွင် ဒသကသိဏ,အာနာပါနသည် ဈာန်ငါးပါးလုံးကိုရစေ၏(၁၁)၊ဒသ အသုဘ, ကာယဂတာသတိသည် ပဌမဈာန်ကိုရစေ၏(၁၁)၊ မေတ္တာ, ကရုဏာ, မုဒိ

တာသည် အောက်ဈာန်လေးပါးကိုရစေ၏ (၃)၊ ဥပေက္ခာသည် ပဉ္စမဈာန်ကို ရစေ၏ (၁)၊ ဤသို့ ကမ္မဋ္ဌာန်း ၂၆-ပါးသည် ရူပဈာန်ကိုရစေ၏။ [ပဌမဈာန်-၂၅၊ ဒုတိယ၊ တတိယ၊ စတုတ္ထဈာန်-၁၄၊ ပဉ္စမဈာန် ၁၂။]

အဆုံးမရှိသော ကောင်းကင်ပညပ်စသော အာရုပ္ပအာရုံ လေးပါးသည် အရူပဈာန် လေးပါးကို တခုစီအစဉ်အတိုင်း ရစေ၏။ ။ဤကား-ဘာဝနာဘေဒတည်း။

နိမိတ္တဘေဒ ကမ္မဋ္ဌာန်းလေးဆယ်လုံး၌ ပရိကမ္မနိမိတ်၊ ဥဂ္ဂဟနိမိတ်နှစ်ပါးကို ထိုက်သည်အားလျော်စွာ ရသည်သာတည်း။ အချို့ ကမ္မဋ္ဌာန်း၌ မထင်ရှားသောကြောင့် ပရိယာယ်အားဖြင့် ရ၏ဟူလို။

ပဋိဘာဂနိမိတ်ကိုကား-ဒသကသိဏ၊ ဒသအသုဘ၊ ကောဋ္ဌာသ၊ အာနာပါန-အား ဖြင့် ၂၂-ပါးတို့၌သာရသည်။ ထင်ရှားစွာရသည်။ ပရိယာယ်မဟုတ်။

ထို ၂၂-ပါး၌ရသော ပဋိဘာဂနိမိတ်ကို အာရုံပြု၍ ဥပစာရသမာဓိ၊ အပ္ပနာသမာဓိတို့ ဖြစ်ကုန်၏။

ပရိကမ္မနိမိတ် ဖြစ်ပုံကား-အာဒိကမ္မိကပုဂ္ဂိုလ်သည် ပထဝီကသိုဏ်းဝန်း စသည် တို့၌ အာရုံယူ၍ (ကြည့်၍) ပထဝီ၊ ပထဝီ-စသည်ဖြင့် စီးဖြန်းသည် ဖြစ်အံ့။ ထိုကသိုဏ်းဝန်းစသော အာရုံသည် ပရိကမ္မနိမိတ်မည်၏။ စီးဖြန်းသော ဘာဝနာ သည် ပရိကမ္မ ဘာဝနာမည်၏။

[ပရိကမ္မနိမိတ်သည် ပစ္စုပ္ပန်ရူပါရုံဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် သာမညအားဖြင့် အတိတဘဝင်၊ ဘဝင်္ဂစလန၊ ဘဝင်္ဂပစ္ဆေဒ၊ ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ စက္ခုဝိညာဏ် သမ္ပုဋ္ဌိစ္ဆိဏ်း၊ သန္တိရဏ၊ ဝုဠော၊ ဇော ၇-ကြိမ်၊ တဒါရုံ ၂-ကြိမ်ဖြစ်၍ ဘဝင်ကျသင့်၏။]

ဥဂ္ဂဟနိမိတ် ထိုပရိကမ္မနိမိတ်ကို ဖန်ဖန်စီးဖြန်း၍ စိတ်ဖြင့်ကောင်းစွာယူနိုင်သော အခါ မျက်စိဖြင့်မြင်သကဲ့သို့ မနောဒွါရအား ထင်၏။ ထိုအခါ ထို အာရုံသည် ဥဂ္ဂဟနိမိတ်မည်၏။ ထိုပရိကမ္မဘာဝနာသည်လည်း ခိုင်ခံ့စွာတည်၏။

[ဥဂ္ဂဟနိမိတ်သည်မနောဒွါရဂ္ဂဟိတရူပါရုံဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ဘဝင်္ဂစ လန၊ ဘဝင်္ဂပစ္ဆေဒ၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ ဇော ၇-ကြိမ်၊ တဒါရုံ ၂-ကြိမ် ဖြစ်၍ ဘဝင်ကျသင့်၏။]

ပဋိဘာဂနိမိတ် ထိုနောင် ထိုဥဂ္ဂဟနိမိတ်၌ ပရိကမ္မသမာဓိဖြင့်-ပထဝီ၊ ပထဝီ-ဟု လွန်စွာစီးဖြန်းသောယောဂီအား သမာဓိလွန်စွာ ခိုင်မြဲသောအခါ ထိုဥဂ္ဂဟနိမိတ်နှင့်တူစွာ အာရုံတခုသည် စိတ်၌ကောင်းစွာတည်၏။ သက်ဝင်လာ၏။ ထို အာရုံသည် ကသိုဏ်းအပြစ်မှလွတ်၏။ ဝါ-ပရမတ်မှလွတ်သောပညပ်ဖြစ်၏။ ဘာဝနာစွမ်း ကြောင့်ဖြစ်၏။ ထိုအခါ ပဋိဘာဂနိမိတ်ဖြစ်ပြီဟု ဆိုအပ်၏။ ။ (ကသိုဏ်းအပြစ် ဟူသည် လက်ရာအရေးအသား အပွန်းအပဲ့စသည်တည်း။)

[ပဋိဘာဂနိမိတ်သည် ပညပ်ဓမ္မာရုံဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့်-စ၊ ဒ၊ မ၊ ဇော- ခုနစ်ကြိမ်ဖြစ်၍ ဘဝင်ကျသင့်၏။]

ဥပစာရဈာန် ရပုံ ထိုပဋိဘာဂနိမိတ်ထင်သည်မှစ၍ ကာမာဝစရသမာဓိသည် နီဝရဏတည်းဟူသော ဘေးရန်ကို ပယ်နိုင် ခွါနိုင်၏။ ထိုအခါ ဥပစာရဘာဝနာဖြစ်သည်မည်၏။ ဝါ-ဥပစာရဈာန်ရသည်မည်၏။

အပ္ပနာဈာန် ရပုံ ထိုနောင် ပဋိဘာဂနိမိတ်ကိုသာလျှင် ဥပစာရသမာဓိဖြင့် ပထဝီ၊ ပထဝီ-ဟု ဖန်ဖန်စီးဖြန်းသော ယောဂီအား ရူပါဝစရ ပဌမဈာန်စိတ်သည် အပ္ပနာ၏အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်၏။ ဝါ-အပ္ပနာဘာဝနာ ဖြစ်သည်မည်၏။ ဝါ-အပ္ပနာဈာန်ရသည်မည်၏။ (ဤ၌ဝိတက်သည် အပ္ပနာမည်၏။)

[ပဋိဘာဂနိမိတ်ပညပ်ဓမ္မာရုံ၌ ဈာန်အပ္ပနာ ဖြစ်ဟန်ကား-စ,ဒ,မ,ပရိကံ,ဥပစာ,အနုလုံ,ဂေါတြဘူ,အာဒိကမ္ဘိကဖြစ်အံ့-ဈာန်စိတ် တကြိမ်ဖြစ်၍ ဘဝင်ကျ၏။ သမာပဇ္ဇနဖြစ်အံ့- ဈာန်အကြိမ်များစွာဖြစ်၍ ဘဝင်ကျ၏။ ဤနည်းဖြင့် မဟဂ္ဂုတ် ၇၂-ဝီထိဖြစ်၏။]

ဈာန်တက်ပုံ ထိုနောင် ထိုပဌမ ဈာန်ကိုသာလျှင် အာဝဇ္ဇန- မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းစိတ်ဖြင့် ဆင်ခြင်ခြင်း၊ သမာပဇ္ဇန-ဈာန်ဇော ကြိမ်ကြိမ် ဝင်စားခြင်း၊ အဓိဋ္ဌာန-အလိုရှိတိုင်းဈာန်ကိုထားခြင်း၊ ဝုဋ္ဌာန-ဈာန်မှထခြင်း၊ ပစ္စဝေက္ခဏာ-ဉာဏ်ဇောဖြင့်ဆင်ခြင်ခြင်း-ဤဝသီဘော်ငါးပါးဖြင့်လေ့လာသောအခါ “ဝိတက်စသော ဈာန်အင်္ဂါသည် ရန့်ရင်း၏”ဟူ၍၎င်း၊ “ရန့်ရင်းသောအင်္ဂါကို ပယ်လို၏”ဟူ၍၎င်း၊ “ဝိစာရစသောဈာန်အင်္ဂါသည် သိမ်မွေ့၏”ဟူ၍၎င်း၊ “သိမ်မွေ့သောအင်္ဂါတို့ကိုသာ ဖြစ်စေလို၏”ဟူ၍၎င်း-တဖန် ပထဝီ,ပထဝီ စသည်ဖြင့် အားထုတ်ပြန်သည်ဖြစ်အံ့၊ အစဉ်အတိုင်း ဒုတိယဈာန်စသည်တို့သည် အာရုံအားလျော်စွာ အပ္ပနာစွမ်းဖြင့် ဖြစ်ကုန်၏။

[ပဌမဈာန်၌ ဝိတက်ပယ်လို၍ အားထုတ်သောအခါ ဒုတိယဈာန်ဖြစ်၏။ ဒုတိယဈာန်၌ ဝိစာရပယ်လို၍...။ တတိယ ဈာန်၌ ဝီတိပယ်လို၍...။ စတုတ္ထဈာန်၌ သုခပယ်လို၍ အားထုတ်သောအခါ ပဉ္စမဈာန်ဖြစ်၏။]

ဤသို့လျှင် ဒသကသိဏ,ဒသအသုဘ, ကောဠာသ, အာနာပါန- ဟူသော ၂၂-ပါးသော ကမ္မဋ္ဌာန်းတို့၌ ပဋိဘာဂနိမိတ်ထင်သည်။ အပ္ပမညာလေးပါးကား သတ္တဝါပညပ်အာရုံ၌ ဈာန်ရစေ၏။ ပဋိဘာဂနိမိတ်မထင်၊ ဤကား-ကမ္မဋ္ဌာန်း ၂၆-ပါး၌ ရူပဈာန်ဖြစ်ပုံတည်း။

ဝသီဘော်ငါးပါး ရသောဈာန်,ဝင်စားသောဈာန်တို့၌ ငါးပါးသောလေ့လာခြင်းဖြင့် လေ့လာသောသူသည် ဝသီမည်၏။ လေ့လာခြင်းဂုဏ်သည်ဝသီဘော်မည်၏။ ။ဝိတက်စသောဈာန်အင်္ဂါတခုတခု၌ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းနောင် ကာမဇောလေးကြိမ်,ငါးကြိမ်၊ ဘဝင်နှစ်ကြိမ်, သုံးကြိမ်ထက်မလွန်စေဘဲ ဈာန်အင်္ဂါကို အဆင့်ဆင့် မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းဖြင့်ဆင်ခြင်ခြင်းသည် အာဝဇ္ဇနဝသီဘော်မည်၏။ ။ဈာန်ဝင်စားလိုသည့် အခြားမဲ့ဘဝင်နှစ်ကြိမ်,သုံးကြိမ်ထက်မလွန်စေဘဲ-မ,ပ,ဥ,န,ဂေါ,ဈာန်ဇောအကြိမ်များစွာဖြင့်ဝင်စားနိုင်ခြင်းသည်သမာပဇ္ဇန...။ ။ပိုင်းခြားသော ကာလအတိုင်းဘဝင်မကျစေဘဲ ဈာန်စိတ်ကိုထားနိုင်ခြင်းသည် အဓိဋ္ဌာန ...။ ။ပိုင်းခြားသော ကာလအတိုင်း ဘဝင်ကျ

စေ၍ ဈာန်မှထနိုင်ခြင်းသည် ဝုဋ္ဌာန...။ ။အာဝဇ္ဇနဝသီဘော်၌ အာဝဇ္ဇန်းနောင်ကာမ
ဇောလေးကြိမ်၊ ငါးကြိမ်မျှ ထားနိုင်ခြင်းသည် ပစ္စဝေက္ခဏာဝသီဘော်မည်၏။

အရူပဈာန် ကသိုဏ်းရပ်၌ ပဉ္စမဈာန်ရပြီးသော ယောဂီသည် ထိုကသိုဏ်း
ရပ်၌ အပြစ်မြင်၍ အရူပဈာန်ကို ဖြစ်စေလိုသည်ရှိသော် အာကာ
သကြဉ်သောကသိုဏ်းကိုးပါးတို့တွင် တပါးပါးကိုခွါ၍ ရအပ်သော ကောင်းကင်ပညပ်ကို
“အနန္တော အာကာသော” ဟု ဖန်ဖန်စီးဖြန်းသည်ဖြစ်အံ့၊ ပဌမအရူပဈာန်သည် အပ္ပနာ
စွမ်းဖြင့်ဖြစ်၏။

[ကသိုဏ်းခွါပုံ။ ။ကသိုဏ်းဈာန် ဝင်စားပြီးမှ ပဋိဘာဝ နိမိတ်ကို
နှလုံးမသွင်းခြင်းသည် ခွါသည်မည်၏။ ထိုသို့ခွါ၍ဖြစ်လာသောကောင်းကင်
သည် ကသိဏုဠါဝိဇ္ဇာ အာကာသမည်၏။ အဇေဋ္ဌာကာသ မမည်။ ပဋိဘာဝ
နိမိတ်မမည်။ အာကာသကသိုဏ်းကိုကား ခွါ၍မရအပ်။]

ထိုပဌမာရူပ-အာကာသာနန္ဓာယတနဈာန်စိတ်ကိုသာလျှင် “အနန္တ ဝိညာဏံ” ဟု
ဖန်ဖန်စီးဖြန်းသည်ဖြစ်အံ့၊ ဒုတိယာရူပ-ဝိညာဏန္ဓာယတနဈာန်ရ၏။

ထို ပဌမာရူပဝိညာဏ်၏ မရှိခြင်းဟူသော နတ္ထိဘော ပညပ်ကိုသာလျှင် “နတ္ထိ ကိဉ္စိ”
ဟု ဖန်ဖန်စီးဖြန်းအံ့၊ အာကိဉ္စညာယတနဈာန်ရ၏။

တတိယာရူပ-အာကိဉ္စညာယတန ဈာန်စိတ်ကိုသာလျှင် “သန္တမေတံ၊ ပဏီတမေတံ”
ဟု ဖန်ဖန်စီးဖြန်းအံ့၊ နေဝသညာနာသညာယတနဈာန်ရ၏။ ဤကား—အာရူပကမ္မဋ္ဌာန်း
လေးပါး၌ အရူပဈာန်ဖြစ်ပုံတည်း။

အပ္ပနာမရတဆယ် ဗုဒ္ဓါဒိအဋ္ဌ၊ သညာ၊ ဝဝတ္ထာန်အားဖြင့် ကြွင်းသော ကမ္မဋ္ဌာန်း
ဆယ်ပါးတို့၌ ဘုရားဂုဏ်စသည်ကို အာရုံပြု၍ “အရဟံ၊ သမ္မာ
သမ္ဗုဒ္ဓေါ” စသည်ဖြင့် ပရိကံပြု၍ အာရုံယူအံ့၊ ဝါ-စီးဖြန်းအံ့၊ ပရိကမ္မဘာဝနာသမာဓိလည်း
ရ၏။ နိဝရဏခွါနိုင်သော ဥပစာရဘာဝနာသမာဓိလည်း ပြည့်စုံ၏။ ဝါ-ဥပစာရဈာန်အထိ
ရ၏။

အဘိညာ ငါးပါး အဘိညာစွမ်းဖြင့်သော်ကား—ပါဒကဖြစ်သော ပဉ္စမဈာန်မှထ၍
အဓိဋ္ဌာန်အပ်သော အာရုံ၊ ဖန်ဆင်းအပ်သော အာရုံကို ဆင်ခြင်၍
“သတံဟောမိ၊ သဟဿံဟောမိ” စသည်ဖြင့် ပရိကံပြုအံ့၊ ရူပါရုံ စသော အာရုံခြောက်
ပါး၌ ထိုက်သည်အားလျော်စွာ အဘိညာကိစ္စတပ်သော ရူပပဉ္စမဈာန်ကုသိုလ်၊ ကြိယာ
သည် အပ္ပနာစွမ်းဖြင့် တကြိမ်သာဖြစ်၏။ ထိုနောင်ဘဝင်ကျ၏။

အဘိညာသည် ဣဒ္ဓိဝိဓ၊ ဒိဗ္ဗသောတ၊ ပရစိတ္တဝိဇာနန၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု
အားဖြင့် ငါးပါးပြား၏။ ဤကား—နိမိတ္တဘေဒတည်း။

သမထကမ္မဋ္ဌာန်းပြီး၏။

သမာဓိအရသာအကျယ်

ကမ္မဋ္ဌာန်းလေးဆယ်ကို အာဝဟ စသည်ဖြင့် ခွဲခြင်း

အာဝဟ ကမ္မဋ္ဌာန်း လေးဆယ်တို့တွင် ဗုဒ္ဓါဒိအဋ္ဌ, သညာ, ဝဝတ္ထာန်-ဆယ်ပါးသည် ဥပစာရာဝဟကမ္မဋ္ဌာန်း မည်၏။ ကြွင်းသုံးဆယ်သည် အပ္ပနာဝဟ ကမ္မဋ္ဌာန်း မည်၏။ ။ဥပစာရဈာန်ဆောင် ၁၀၊ အပ္ပနာဈာန်ဆောင် ၃၀၊ ပေါင်း ၄၀။

ပဘေဒ အပ္ပနာဝဟ ၃၀-တို့တွင် အသုဘ, ကာယဂတာ, ဥပေက္ခာ, အာရုပ္ပ-ဤ ၁၆-ပါးသည် ဧကဈာန်ကမ္မဋ္ဌာန်းမည်၏။ မေတ္တာ, ကရုဏာ, မုဒိတာ ၃-ပါးသည် စတုက္ကဈာန်က...။ ကသိုဏ်း, အာနာ ၁၁-ပါးသည် ပဉ္စကဈာန်က...။ ။ဓာဈာန် ၁၆၊ လေးဈာန် ၃၊ ငါးဈာန် ၁၁၊ ပေါင်း ၃၀။

အတိက္ကမ ကသိုဏ်း, အာနာ, အပ္ပမညာ-ဤ ၁၅-ပါးသည် ဝိဘက်စသော ဈာန်အင်္ဂါကို လွန်သောကြောင့် အင်္ဂါတိက္ကမ မည်၏။ အာရုပ္ပ ၄-ပါးသည် ကသိုဏ်းအာရုံ, ကောင်းကင်အာရုံစသည်ကို လွန်သောကြောင့် အာရမ္မဏာတိက္ကမ...။ ကြွင်း ၂၁-ပါးသည် လွန်ခြင်းမရှိ။ ။အင်္ဂါလွန် ၁၅၊ အာရုံလွန် ၄၊ မလွန် ၂၁၊ ပေါင်း ၄၀။

ဝမုနာမုန ကသိုဏ်းဆယ်ပါးသည် ပွားစေအပ် (ချဲ့အပ်)သောကြောင့် ဝမုနမည်၏။ ဒိဗ္ဗစက္ခ, ဒိဗ္ဗသောတ, စေတောပရိယ-ဤ အဘိညာတို့အား ချဲ့နိုင်သမျှ ကျေးဇူးပြုသော ဆယ်ပါးတည်းကြွင်း ၃၀-ကား မချဲ့အပ်သောကြောင့် အဝမုနမည်၏။ ။ချဲ့အပ် ၁၀၊ မချဲ့အပ် ၃၀၊ ပေါင်း ၄၀။

မချဲ့အပ် ၃၀-တို့တွင် အသုဘ, ကာယဂတာ, အာနာ-ဤ ၁၂-ပါးသည် အရပ်ပိုင်းခြား၍ ပွားစေနိုင်သော်လည်း အသုဘကောင် စသည်တို့သာ တိုးပွား၍ အကျိုး မရှိသောကြောင့် မပွားစေအပ်။ အပ္ပမညာ ၄-ပါးသည် ပဋိဘာဂနိမိတ် မရှိသောကြောင့် မပွားစေအပ်။ အာကာသသည် ကသိုဏ်းကို ခွါ၍ရအပ်သော အာကာသဖြစ်သောကြောင့် မပွားစေအပ်။ နတ္ထိဘောသည် မရှိသောကြောင့် မပွားစေအပ်။ ဒုတိယ, စတုတ္ထ အာရုပ္ပ၏ အာရုံဖြစ်သော အာကာ, အာကိန္ဒအကြွင်းသည်၊ ဝါ-ဗုဒ္ဓါဒိအဋ္ဌ, သညာ, ဝဝတ္ထာန်, ဝိညာ, နေဝတို့၏ အာရုံအားဖြင့် ၁၂-သည် ပရမတ်ဖြစ်သောကြောင့် မပွားစေအပ်။ ။ အကျိုးမရှိ ၁၂၊ ပဋိဘာဂမရှိ ၄၊ ကသိုဏ်းခွါ ၁၊ မရှိ ၁၊ ပရမတ် ၁၂၊ ပေါင်း ၃၀။

အာရုံ ကသိဏ, အသုဘ, ကာယဂတာ, အာနာ-ဤ ၂၂-ပါးသည် ပဋိဘာဂနိမိတ်ထင်သည်ကြွင်း ၁၈-ပါး မထင်။ ။ပဋိဘာဂထင် ၂၂၊ မထင် ၁၈၊ ပေါင်း ၄၀။

ဗုဒ္ဓါဒိအဋ္ဌ, သညာ, ဝဝတ္ထာန်, ဝိညာ, နေဝ-ဤ ၁၂-ပါးသည် သဘာဝဓမ္မ(ပရမတ်)ကို အာရုံပြု၏။ ၂၂-ပါးသည် ပဋိဘာဂနိမိတ်(ပညပ်)ကို အာရုံပြု၏။ အပ္ပမညာ, အာကာ,

အာကိ° ၆-ပါးသည် သဘာဝလည်းမဟုတ်၊ ပဋိဘာဂလည်း မဟုတ်သော နဝတ္ထဗ္ဗ (ပညပ်)ကို အာရုံပြု၏။ ။ပရမတ်အာရုံ ၁၂၊ ပဋိဘာဂအာရုံ ၂၂၊ နဝတ္ထဗ္ဗအာရုံ ၆၊ ပေါင်း ၄၀။

စလာစလ

အာပေါ၊တေဇော၊ဝါယော၊အာလောက-ကသိုဏ်း ၄၊ဝိပုဗ္ဗက၊ လောဟိတက၊ ပုဠာဝက-အသုဘ ၃၊ အာနာ ၁-ဤရှစ်ပါးသည် ပရိကမ္မနိမိတ်၊ဥဂ္ဂဟနိမိတ်အနိက်၌ လှုပ်သောခြင်းရာထင်သောကြောင့် စလိတကမ္မဋ္ဌာန်း မည်၏။ (ပဋိဘာဂနိမိတ်၌ လှုပ်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းမရှိ၊) ကြွင်း ၃၂-ပါးသည် အစလိတ...။ ။လှုပ် ဂ၊မလှုပ် ၃၂၊ပေါင်း ၄၀။

ဘုံ

နတ်ပြည်၌ အသုဘ၊ကာယဂတာ၊သညာ ၁၂-ပါးမရ၊(ဘယ်မျှ ရသည်ကို ကိုယ့်ဥာဏ်ဖြင့် သိနိုင်စေ၊) မြဟ္မာပြည်၌ အာနာနှင့် ၁၃-ပါး မရ၊အရူပလေးဘုံ၌ အာရူပလေးပါးသာရသည်၊ကာဘုံ၌၄၀-လုံးရသည်။ ။ ကာမဘုံ၌ ၄၀၊နတ်ဘုံ ၂၀၊မြဟ္မာ ၂၇၊အရူပ ၄၊ပေါင်း ၄၀။ ။အရူပ လေးဘုံ၌လည်း အောက်အောက်ကြည့်၍ အစဉ်အတိုင်း ၄၊၃၊၂၊၁-သာ၊ပေါင်း ၄။

ဂဟဏ

ဝါယောကသိုဏ်းကို ဒိဋ္ဌဝတ္ထု၊ ဖုဋ္ဌဝတ္ထုဖြင့်(မြင်ရာ၊ထိရာဖြင့်) ဥဂ္ဂဟနိမိတ်ယူရသည်၊ ကြွင်းကသိဏ၊ အသုဘ၊ တစပဉ္စက- အားဖြင့် ၂၀-ကို ဒိဋ္ဌဝတ္ထုဖြင့်...။ အာနာကို ဖုဋ္ဌဝတ္ထုဖြင့်...။ ကြွင်း ၁၉-ပါးကို သုတ ဝတ္ထု(ကြားဘူးရာ)ဖြင့် ယူရသည်။ ။ဒိဋ္ဌဖုဋ္ဌ ၁၊ဒိဋ္ဌ ၂၀၊ဖုဋ္ဌ ၁၊ သုတ ၁၉၊ ပေါင်း ၄၁။ ။ကာယဂတာ၌ နှစ်ခုခွဲယူသည်၊ ၃၂-ကောဋ္ဌာသတို့တွင် ၅-ခုဒိဋ္ဌ၊ ၂၇-ခု သုတတည်း၊ထို့ကြောင့် ၄၁။

အာဒိကမ္မိက။

ဥပေက္ခာ၊ အာရပ္ပ-ဤ ငါးပါးကို အာဒိကမ္မိက မပွားအပ်။ ။ အာဒိကမ္မိကပွား ၃၅၊မပွား ၅၊ပေါင်း ၄၀။

ပစ္စယ

ကသိုဏ်းဆယ်ပါးသည် အဘိညာဓ်အကြောင်းဖြစ်၏။ အာကာ ကြည့်သောကသိုဏ်းကိုးပါးသည် အာရပ္ပဈာန်၏အကြောင်း...။ မေတ္တာ၊ကရုဏာ၊မုဒိတာ-သုံးပါးသည် ဥပေက္ခာဈာန်၏အကြောင်း...။အောက်အောက် အာရပ္ပသည် အထက်အထက် အာရပ္ပ၏အကြောင်း... ။ နေဝသညာသည် နိရောဓ၏ အကြောင်း...။လေးဆယ်လုံးသည် မျက်မှောက်ဘဝ ချမ်းသာစွာနေခြင်း၏အကြောင်း၊ ဝိပဿနာ၏အကြောင်း၊ဘဝသမ္ပတ္တိ၏အကြောင်း ဖြစ်၏။ ။အဘိညာအကြောင်း ၁၀၊ အာရပ္ပ...၉၊ဥပေက္ခာ...၃၊ အထက်အာရပ္ပ...၃၊ နိရောဓ...၁၊ မျက်မှောက်ချမ်းသာ၊ ဝိပဿနာ၊ဘဝသမ္ပတ္တိအကြောင်း ၄၀၊ပေါင်း ၄၀။

စရိယာနုကူလ။

ရာဂစရိတ်ရှိသူအား ၁၁-ပါးလျော်၏၊ဒေါသအား ၈၊ မောဟ၊ ဝိတက်အား ၁၊သဒ္ဓါအား ၆၊ဗုဒ္ဓိအား ၄၊ စရိတ်အားလုံးအား ၁၀၊ပေါင်း ၄၀။

သဗ္ဗတ္ထက မေတ္တာ,မရဏ,အသုဘ-သုံးပါးသည်၊ဝါ-၁၂-ပါးသည် ရဟန်း
 ကိစ္စအားလုံး၌ ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်ရာတိုင်း၌ အလိုရှိအပ်သော
 ကြောင့် သဗ္ဗတ္ထက ကမ္မဋ္ဌာန်းမည်၏။ လေးဆယ်လုံးသည် စရိတ်အားလျော်စွာ အမြဲ
 ဆောင်အပ်သောကြောင့် ပါရိဟာရိယကမ္မဋ္ဌာန်းမည်၏။ ။သဗ္ဗတ္ထက ၁၂၊ပါရိဟာရိ
 ၄၀၊ပေါင်း ၄၀။

ပရမတ်၌အပ္ပနာ ဘုရားဂုဏ် စသည်သည် ပရမတ်ဖြစ်၏။ များသောအပြား ရှိ၏။
 ဂုဏ်တခုတခုသည်ပင် လွန်စွာနက်နဲ၏။ရေနက်ရာလှေနှစ်သကဲ့သို့
 ထောက်တည်ရာမရ၊ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓါဒိအဋ္ဌ, သညာ, ဝဝတ္ထာန်-ဆယ်ပါး၌ အပ္ပနာ
 မဖြစ်။ ။ဝိညာ,နေဝဇ္ဈာန်ကား ပရမတ်ကို အာရုံပြုသော်လည်း အာရုံကို လွန်သော
 ဘာဝနာစွမ်းဖြင့် အပ္ပနာသို့ရောက်၏။ ။ပရမတ်၌အပ္ပနာမဖြစ် ၁၀၊ ဖြစ် ၂၊ ပေါင်း
 ၁၂။ ။ဆက်ဦးအံ့-လောကုတ္တရာ သမာဓိသည်လည်း ဝိသုဒ္ဓိဘာဝနာစဉ်စွမ်းဖြင့်
 ပရမတ်အာရုံ၌ အပ္ပနာသို့ရောက်၏။ ။အာရုံလွန်သော ဘာဝနာထူး, ဝိသုဒ္ဓိဘာဝနာ
 ထူးနှစ်မျိုး။

**ဈာန်တစိတ်
ဖြစ်ကြောင်း** အသုဘ, ကာယဂတာတို့သည် စက်ဆုပ်ဘွယ် ဖြစ်ကုန်၏။ ရေ
 ယဉ်ကြမ်း၌ ထိုးဝါးစွမ်းဖြင့်သာ လှေတည်သကဲ့သို့ စက်ဆုပ်ဘွယ်
 အာရုံဆိုး၌ ဝိဟက်စွမ်းဖြင့်သာ စိတ်တည်သည်။ ထို့ကြောင့် ထို
 အာရုံ၌ ဝိတက်ရှိသောပဌမဈာန်သာဖြစ်သည်။ ။မေတ္တာ, ကရုဏာ, မုဒိတာ တို့သည်
 ဈာပါဒ, ဝိဟိံသာ, အရတိ-ဟူသော ဒေါမနဿသဟဂုတ်တို့ကို ပယ်သဖြင့် ဆန့်ကျင်
 ဘက်သောမနဿတို့သာ ဖြစ်ထိုက်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုအာရုံ၌ သောမနဿရှိသော
 ဈာန်လေးပါးသာ ဖြစ်သည်။ ။ဥပေက္ခာ,အာရပ္ပတို့သည် ကမ္မ+ဿက+တာ ဥာဏ်
 ဖြင့် လျစ်လျူရှုကုန်၏၊ တတြမဇ္ဈတ္တတာစေတသိက်အားရှိကုန်၏။ထို့ကြောင့် ထိုအာရုံ၌
 ဥပေက္ခာရှိသောပဉ္စမဈာန်သာဖြစ်သည်။ ။ပဌမဈာန်သာ ၁၁၊အောက်ဈာန် လေးပါး
 သာ ၃၊ပဉ္စမဈာန်သာ ၅၊ပေါင်း ၁၉၊ ဈာန်ငါးပါးလုံးဖြစ်သောကသိဏ, အာနာ ၁၁-
 နှင့်ပေါင်း ၃၀။

[ကမ္မ+ဿက+တာ ဥာဏ်။ ။ကုသိုလ်ကံ,အကုသိုလ်ကံသည်
 ကမ္မမည်၏။ မိမိ၏ဥစ္စာသည် သကမည်၏။ ကမ္မ-ကံဟူသော+သက-
 မိမိဥစ္စာ + ရှိသော သတ္တဝါအားလုံးသည် ကမ္မ + သက မည်၏။
 ကမ္မဿက ဖြစ်ကြောင်း ကုသိုလ်ကံ, အကုသိုလ်ကံသည် ကမ္မဿကတာ
 မည်၏။(ယခင်ကမ္မပင်တည်း။)ထိုကံကို မြင်သိသောဥာဏ်သည် ကမ္မဿ
 ကတာဥာဏ် မည်၏။]

စရိတ်မှတ်ဘွယ်

စရိတ်ခြောက်ပါးတို့တွင် ရာဂသည် အကုသိုလ်အဘို့၌ နူးညံ့၏။ ဝတ္ထု ကာမဂုဏ်ကို
 ရှာဖွေ၏။ သဒ္ဓါသည် ကုသိုလ်အဘို့၌ နူးညံ့၏။ သီလစသောဂုဏ်ကိုရှာဖွေ၏။ သဘော
 ချင်းတူသည်။ ထို့ကြောင့် ရာဂများလျှင် သဒ္ဓါများတတ်သည်။ သဒ္ဓါများလျှင် ရာဂများ
 တတ်သည်။

ဒေါသသည် အာရုံ၌မကပ်ငြိ၊ မဟုတ်သောအပြစ်ကိုရှာဖွေ၏၊ ပညာလည်းမကပ်ငြိ၊ ဟုတ်သောအပြစ်ကိုရှာဖွေ၏၊ သဘောချင်းတူသည်၊ ဒေါသများလျှင် ပညာများ၊ ပညာများလျှင် ဒေါသများတတ်သည်။

မောဟသည် အနှောင့်အရှက်များ၍ မတည်ကြည်၊ မသက်ဝင်နိုင်ခြင်းဖြင့် တုန်လှုပ်၏၊ ဝိတက်သည် အကြံများ၍ မတည်ကြည်၊ လျင်စွာကြံခြင်းဖြင့် တုန်လှုပ်၏၊ သဘောချင်းတူသည်၊ မောဟများလျှင် ဝိတက်များ၊ ဝိတက်များလျှင် မောဟများတတ်သည်။

ဣဋ္ဌာရုံ၌လေ့ကျက်သူ၊ နတ်ပြည်မှလာသူတို့အား ရာဂများတတ်သည်၊ သတ်ဖြတ်ခြင်း၌ လေ့ကျက်သူ၊ ငရဲမှလာသူတို့အား ဒေါသများတတ်သည်၊ သေအရက် သောက်စားသူ၊ အမေးအမြန်းနည်းသူ၊ တိရစ္ဆာန်ဘဝမှလာသူတို့အား မောဟများတတ်သည်ဟု ဆိုကုန်၏။

ယင်းသို့ဆိုသော်လည်း စင်စစ်အားဖြင့် ကုသိုလ်ပြုစဉ် ရာဂခြံရံအံ့၊ ထိုကံဖြင့် ပဋိသန္ဓေ နေသောသူသည် ရာဂစရိတ်ရှိသူဖြစ်၏၊ ဒေါသ၊ မောဟ၊ ဝိတက်ခြံရံလျှင် ထို့အတူ တည်း၊ ပညာခြံရံလျှင် ဗုဒ္ဓိစရိတ်ရှိသူ၊ သဒ္ဓါခြံရံလျှင် သဒ္ဓါစရိတ်ရှိသူဖြစ်၏။

စရိတ်ညံ့လျှင် ခွေးမြီးကောက်နှင့်တူ၏၊ ကျည်တောက်စွပ်၍ မဖြောင့်နိုင်၊ စရိတ်သဘောသည် မပြတ်ဖြစ်တတ်၏၊ မိုဃ်းမမြင်၊ လေမမြင်၊ အဆင်အခြင်မရှိ၊ စုတ်ထိုးမရ-နွားငတ် ရေကျ ဖြစ်တတ်၏၊ ပဋိသန္ဓေကံပြုစဉ်ကပင် မျိုးဆက်ပါလာသောကြောင့်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ကုသိုလ်ပြုသောအခါ ရာဂစသည်မခြံရံစေဘဲ သဒ္ဓါ၊ ပညာ ခြံရံအောင် သတိကြီးစွာ ထားအပ်၏။ ။ အပျော်နှင့် အကြွားကလည်း ကုသိုလ်ဟန်ဆောင်၍ ပြန်းအသော ဗာလကို လှည့်စားလေ့ရှိ၏။

ရာဂစရိတ်ရှိသူသည် ဆေးခြောက်မူးကဲ့သို့ သိမ်မွေ့သောအမူအရာရှိ၏၊ ခြေရာအလယ် မထင်အောင် ဖြည်းဖြည်းနင်း၍သွားတတ်၏၊ အင်္ဂါကြီးငယ် ကောင်းစွာထား၍ အိပ်၏၊ ထသောအခါ ဖြည်းဖြည်းသာသာ စကားတုံ့ပေး၍ထ၏၊ ကိစ္စပြုရာ၌ သပ်ရပ်၏၊ အဝတ် အရံသေသပ်၏၊ ဆိမ့်ချိုမွှေးကြိုင်ကြိုက်၏၊ အရသာခံ၍ အဝန်းညီစွာ စားတတ်၏၊ ဣဋ္ဌာရုံ အနည်းငယ်မြင်လျှင် မခွါရက်အောင် ခင်မင်၏။

ဒေါသစရိတ်ရှိသူသည် နွားရူးစူးထိုး-နဖားကြီးတင်းသကဲ့သို့ ရှူးရှားသော အမူအရာ ရှိ၏၊ ခြေစွန်းဖြင့် တူးသကဲ့သို့ ဒရွတ်တိုက်၍ သွားတတ်၏၊ မျက်မှောင်ရုံ၍ အိပ်၏၊ လျင်စွာ စကားတုံ့ပေး၍ ထ၏၊ ကိစ္စပြုရာ၌ မသပ်ရပ်၊ အဝတ်အရံ တင်းကြပ်မညီ ရှိ၏၊ ချဉ် ငန် စပ် ခါး ကြိုက်၏၊ အရသာမခံ၊ ခံတွင်း အပြည့်အဖောင်းစား၏၊ အနိဋ္ဌာရုံ အနည်းငယ် မြင်လျှင် ကဲ့ရဲ့လွယ်၏။

မောဟစရိတ်ရှိသူသည် ပတိုင်းသီးစားမိသော ဖွတ် ပဒတ်ကဲ့သို့ ငေးရှိုင်းသော အမူ အရာရှိ၏၊ အသွားကြွကြွာ၏၊ ကိုယ်လက် တောင့်တင်းသကဲ့သို့ ချွတ်ချော်စွာ နင်း၍ သွားတတ်၏၊ မှောက်ခံကားယား အိပ်၏၊ တအင်အင်ပြု၍ ဖြည်းဖြည်းထ၏၊ ကိစ္စပြုရာ၌ သိပ်သည်းခြင်းမရှိ၊ အဝတ်အရံ ရှုပ်ထွေးမညီရှိ၏၊ ကြိုက်သောအစာ အမြဲမရှိ၊ အလုပ် သေးသေး မညီမညွတ် စားတတ်၏၊ လက် နှုတ်ခမ်း ပေကပ်ခြင်း၊ ဖိတ်စင်ခြင်းများ၏၊ ပင်ကိုယ်သဘောဖြင့် ချီးမွမ်း၊ ကဲ့ရဲ့မပြု၊ သံယောင် လိုက်တတ်၏။

သဒ္ဓါစရိတ်ရှိသူ စသည်တို့သည် ရာဂစသည်တို့နှင့် သဘောချင်း တူသောကြောင့် အမူအရာစသည်တို့လည်း တူကုန်၏။

ရာဂစရိတ်ရှိသူအား ဆွမ်းခံလမ်း၊ ရွာ၊ ဒေါသကာနှင့်ပစ္စည်းလေးဖြာ ရွံ့ဘွယ်စုတ်ချာ အနိဋ္ဌာဖြစ်လျှင် သင့်၏၊ ရပ်ခြင်း သွားခြင်း ဣရိယာပုတ်သင့်၏၊ ရာဂမဖြစ်နိုင်။

ဒေါသစရိတ်ရှိသူ၊ သဒ္ဓါစရိတ်ရှိသူတို့အား သန့်ရှင်းသော ဣဋ္ဌာရုံဖြစ်လျှင် သင့်၏၊ အိပ်ခြင်း ထိုင်ခြင်းသင့်၏။

မောဟစရိတ်ရှိသူအား ကြီးပြန့်ကျယ်ဝန်းသောအာရုံ သင့်၏၊ သွားခြင်း ဣရိယာပုတ် သင့်၏။

ဝိတက်စရိတ်ရှိသူအား ကျဉ်းမြောင်းဖုံးကွယ် သေးငယ်သောအာရုံသင့်၏၊ ရပ်ခြင်း သွားခြင်း သင့်၏။

ဗုဒ္ဓိစရိတ်ရှိသူအား မသင့်သောအာရုံမရှိ။

သဗ္ဗတ္ထကကမ္မဋ္ဌာန်း

အာပတ်မရှိမည်ရုံဖြင့်ပါတိမောက္ခသံဝရသီလလုံ၏၊ ဒွါရခြောက်ပါး အကုသိုလ်မဖြစ် စေရုံဖြင့် ဣန္ဒြိယသံဝရလုံ၏၊ မိစ္ဆာဇီဝကင်းအောင်ဆွမ်းခံစားရုံဖြင့် အာဇီဝပါရိသုဒ္ဓိသီလ လုံ၏၊ ပစ္စည်းလေးပါး ပစ္စဝေက္ခဏာဆင်ခြင်သုံးဆောင်ခြင်းဖြင့် ပစ္စယသန္နိသိတသီလ လုံ၏၊ ဤသီလလေးပါးသည် ဓုတင်ဆောင်၍အလိုနည်းခြင်း၊ ရောင့်ရဲလွယ်ခြင်း စသည်ကို ဖြစ်စေလျှင် အထူးစင်ကြယ်၏၊ သီလစင်ကြယ်လျှင် လောကီသမာဓိကို ပွားစေအပ်၏၊ လောကုတ္တရာသမာဓိကား ပွားစရာမဟုတ်၊ လောကီပညာပွားခြင်းဖြင့် လောကုတ္တရာ မဂ်ပညာဖြစ်သောအခါ လောကုတ္တရာသမာဓိပွားပြီးဖြစ်၏။

နေရာမရွေးပွားအပ်သောကမ္မဋ္ဌာန်းသည် သဗ္ဗတ္ထကကမ္မဋ္ဌာန်းမည်၏၊ မေတ္တာ၊ မရဏ၊ အသုဘ-ဟု သုံးမျိုးပြား၏၊ ထိုတွင်-မေတ္တာကိုကျောင်းတွင်းရှိ သီတင်းသုံးဘော်တို့အား ရှေးဦးစွာပွားရသည်၊ အကျိုးကား-သီတင်းသုံးဘော်တို့ စိတ်နှလုံးနူးညံ့သဖြင့် ချမ်းမြေ့ ကြည်သာသောအပေါင်းအဘော်တို့ဖြစ်ကုန်၏၊ ထိုနောက် ကျောင်းတွင်းရှိ နတ်တို့အား မေတ္တာပွားလျှင် နတ်တို့စောင့်ရှောက်ကုန်၏၊ ဆွမ်းခံရွာ၌ အစိုးတရ အုပ်ချုပ်သောသူတို့ အားပွားလျှင် ပစ္စည်းပရိက္ခရာမပျောက်ပျက်အောင် စောင့်ရှောက်ကုန်၏၊ ဆွမ်းခံရွာနေ လူတို့အားပွားလျှင် လူတို့ကြည်ညို၍ မနှိပ်စက်ကြကုန်၊ အရပ်ဆယ်မျက်နှာသတ္တဝါအားလုံး တို့အား ပွားလျှင် အရပ်ရပ် အပိတ်အပင်မရှိ လှည့်လည်နိုင်၏။

မေတ္တာပွားပုံကား....

၁-(သီမဋ္ဌသံဃော၊)ကျောင်းတွင်းရှိ သီတင်းသုံးဘော်အပေါင်းသည် ရန်ကင်းကြ ပါစေ၊ စိုးရိမ်ခြင်း ကင်းကြပါစေ၊ ဆင်းရဲခြင်းကင်းကြပါစေ၊ မိမိကိုယ်ကို ချမ်းသာအောင် ရွက်ဆောင်နိုင်ကြပါစေ။

၂-(သီမဋ္ဌဒေဝတာ၊) ကျောင်းတွင်းရှိနတ်တို့သည် ရန်ကင်းကြပါစေ၊ စိုးရိမ်ခြင်း ကင်းကြပါစေ၊ ဆင်းရဲခြင်းကင်းကြပါစေ၊ မိမိကိုယ်ကို ချမ်းသာအောင် ရွက်ဆောင်နိုင်ကြ ပါစေ။

၃-(အမှာကံဂေါစရဂါမေ ဣဿရဇနာ ဇေဋ္ဌက မနုဿာ၊)ဆွမ်းခံရွာ၌ အစိုးတရ အုပ်ချုပ်ကြသောသူတို့သည် ရန်ကင်းကြပါစေ၊ စိုးရိမ်ခြင်းကင်းကြပါစေ၊ ဆင်းရဲခြင်းကင်း ကြပါစေ၊ မိမိကိုယ်ကို ချမ်းသာအောင် ရွက်ဆောင်နိုင်ကြပါစေ။

၄-(အမှာကံ ဂေါစရဂါမေ မနုဿေ ဥပါဒါယ သဗ္ဗသတ္တာ၊) ဆွမ်းခံရွာနေ လူတို့ သည် ရန်ကင်းကြပါစေ၊ စိုးရိမ်ခြင်းကင်းကြပါစေ၊ ဆင်းရဲခြင်းကင်းကြပါစေ၊ မိမိကိုယ်ကို ချမ်းသာအောင် ရွက်ဆောင်နိုင်ကြပါစေ။

၅-အရပ်ဆယ်မျက်နှာ သတ္တဝါအားလုံးတို့သည် ရန်ကင်းကြပါစေ၊ စိုးရိမ်ခြင်း ကင်း ကြပါစေ၊ ဆင်းရဲခြင်းကင်းကြပါစေ၊ မိမိကိုယ်ကို ချမ်းသာအောင် ရွက်ဆောင် နိုင်ကြ ပါစေ။

ထိုနောက် မရဏဿတိပွားရသည်၊ အကျိုးကား-မိစ္ဆာ ၁၆၀ အနေသနကို ပယ်နိုင်၏၊ သံဝေဂဉာဏ် ဆင့်ဆင့်တိုး၏၊ သမ္မာပဋိပတ်၌ တွေ့နမ့်ဆုတ် ထက်သန်၏။

မရဏဿတိပွားပုံကား....

၁-ငါသည် ဧကန်မုချ သေရလတ္တံ့၊ တနေနှင့်တညဉ့်မျှလောက်ကြာအောင် အသက် ရှည်လျှင် တော်ပေစွ။

၂-ငါသည် ဧကန်မုချ သေရလတ္တံ့၊ တနေမျှလောက်ကြာအောင် အသက်ရှည်လျှင် တော်ပေစွ။

၃-ငါသည် ဧကန်မုချသေရလတ္တံ့၊ နေ့ထက်ဝက်မျှလောက်ကြာအောင် အသက်ရှည် လျှင် တော်ပေစွ။

၄-ငါသည်ဧကန်မုချသေရလတ္တံ့၊ အစာတထပ်စားချိန်လောက်ကြာအောင် အသက် ရှည်လျှင် တော်ပေစွ။

၅-ငါသည် ဧကန်မုချသေရလတ္တံ့၊ အစာတထပ်စားချိန်၏ ထက်ဝက်မျှလောက်ကြာ အောင် အသက်ရှည်လျှင် တော်ပေစွ။

၆-ငါသည် ဧကန်မုချသေရလတ္တံ့၊ အစာ လေးငါးလုပ် မျှသလောက် ကြာအောင် အသက်ရှည်လျှင် တော်ပေစွ။

၇-ငါသည် ဧကန်မုချသေရလတ္တံ့၊ အစာတလုပ် မျှသလောက်ကြာအောင် အသက် ရှည်လျှင် တော်ပေစွ။

၈-ငါသည် ဧကန်မုချသေရလတ္တံ့၊ ထွက်သက်မှ ဝင်သက်တိုင်ရုံလောက်၊ ဝင်သက်မှ ထွက်သက်တိုင်ရုံလောက် ကြာအောင် အသက်ရှည်လျှင်တော်ပေစွ၊ ဧကန်မုချ ငါသေရ လတ္တံ့။

ထိုနောက် အသေကောင်၊ အပုပ်ကောင်၊ အရိုးစုတို့၏ စက်ဆုပ်ဘွယ်ကို ဆင်ခြင်၍ မိမိကိုယ်၊ သူတပါးကိုယ်၊ သက်ရှိ၊ သက်မဲ့အားလုံး အသုဘဘာဝနာ ဖန်ဖန်ရှုရသည်၊ အကျိုးကား-နတ်ပြည်အာရုံ ကာမဂုဏ်တို့သော်လည်း မိမိစိတ်ကို လောဘ ဖြစ်အောင် မတတ်နိုင်ကြကုန်။

အသုဘဘာဝနာ ပွားပုံကား....

၁-ဤကိုယ်သည် အခါမရွေး အနံ့ဆိုးမစင်ကြယ် ကဲ့ရဲ့ဘွယ်ဖြစ်သော ကိုယ်ကောင် ပါတကား။

၂-အရိုးတိုင်သဘော အကြောရစ်ပတ် အသားကပ်မြုပ် အရေထူ အရေပါး အုပ်ထားသောကိုယ်ကောင်ပါတကား။

၃-ရုံဘွယ်ယိုကြောင်း ဟောင်းလောင်းအက်အာ အိုင်းအမာ ကိုးခုရှိသော ကိုယ်ကောင်ပါတကား။

၄-ဝိုးမျိုးယွက်ထွေး သစ်ထဲဆွေးသို့ ညစ်ကြေးပြည့်လျှံ တလံမျှသော ကိုယ်ကောင်ပါတကား။

၅-မွေးသည်ကစ၍ မပြုမပြင် ပင်ကိုယ်အတိုင်းမြင်ရလျှင် ဆံပင်ရှုပ်ထွေး စုတ်ဖွားမွေး ဖြိုင်ဖြိုင် ညစ်ကြေးလှိုင်လျက် ပြည်ကြီးပိုင်နှင့်သူရူး သူမသာ ငါမကျူး မြွှာပူးအလား မထူးခြားသောကိုယ်ကောင်ပါတကား။

၆-ပေါက်ပင်မှ မကြွေမီ မကျမီ အဆီတရွဲရွဲ အသားတွဲဟု ခွေးငတ်စွဲသော်လည်း ပေါက်ပွင့်-ပေါက်ပွင့်သာတည်း။

၇-ဤကိုယ်မှ မယိုမီ မကျမီ အဆီတရွဲရွဲ အသားတွဲဟု တဏှာငတ်စွဲသော်လည်း အဖတ်ခဲရေညှီ မသတိစရာ ရုံဘွယ်သာတည်း။

၈-ဤကိုယ်၏အတွင်းသား ပြင်ပလွန်ထားလျှင် လေး မြွှာ တုတ်ချောင်း စုကာပေါင်း၍ ချောက်မောင်းဘို့သာ ကျီးစာ ခွေးစာ လင်းတစာပါတကား။

၉-ရေဆေးနိုင်အား တန်ဆာငှါးဖြင့် ဖုံးထားရပုံ ကြောင်းစုံမသိ ဉာဏ်မျက်စိကင်း မမြင်ခြင်းကြောင့်သာ...မြင်တတ်ပါကား အနားကပ်ပင် မခံချင်စရာ ကိုယ်ကောင်ပါတကား။

ဤသို့ မေတ္တာ, မရဏဿတိ, အသုဘသည် လွန်စွာကျေးဇူးရှိ၏။ ရဟန်းကိစ္စအားလုံး၌ အလိုရှိအပ်၏။ ထို့ကြောင့် သဗ္ဗတ္ထကကမ္မဋ္ဌာန်းမည်၏။

ကသိုဏ်းဆယ်ပါး

စရိတ်အားလျော်စွာ အမြဲဆောင်အပ်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းသည် ပါရိဟာရိယကမ္မဋ္ဌာန်းမည်၏။ လေးဆယ်ရှိ၏။ စီးဖြန်းလိုသောသူသည် ရှေးဦးစွာ သီလလေးပါး သုတ်သင်ရသည်၊ ပလိဗောဓဆယ်ပါး ဖြတ်ရသည်၊ ကလျာဏမိတ္တထံ ချဉ်းကပ်၍ စရိတ်နှင့်သင့်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းကို သင်ယူရသည်၊ မသင့်သောကျောင်း ၁၀-ရပ် ရှောင်ကြဉ်ရသည်၊ အင်္ဂါငါးပါးရှိသော သင့်သောကျောင်း၌ နေရသည်၊ ဆံရိတ်ခြင်းစသော ပလိဗောဓငယ် ဖြတ်ခြင်းကို ပြုပြီးစေရသည်။

ပထဝီကသိုဏ်း ကသိုဏ်း၌ ပထဝီကသိုဏ်းဟူသည်ကား - မြေသည်ပင်လျှင် တစိတ်တဒေသ၌ မတည်မှု၍ အဆုံးမရှိ အလုံးစုံ ပြန့်နှံ့၍ တည်သောကြောင့် ကသိဏမည်၏။ ပထဝီကသိုဏ်းဝန်းသည်၎င်း၊ ထို၌ထင်သော ပဋိဘာဂနိမိတ်သည်၎င်း၊ ထိုနိမိတ်ကို အာရုံပြု၍ရသောဈာန်သည်၎င်း ပထဝီကသိဏသာ မည်ကုန်၏။ အာပေါကသိုဏ်း စသည်လည်း ဤနည်းတည်း။

ပထဝီကသိုဏ်းဝန်းပြုလုပ်နည်းကား-မြေအရောင် ဖြူ နီ ညို ရွှေ-လေးထွေမှလွတ်သော အရုဏ်ရောင်အသွေး-မဝင်းမဝါ မြေနုစေးစေးကို ညက်ညက်ဆင့်၍ ရေကျင်းဖျော်ပြီးလျှင် ပျဉ်ပြား၊ သားရေ၊ အဝတ် စသည်၌ ဝန်းဝန်းဝိုင်းဝိုင်း တထွာနှင့် လေးသစ်ခန့် လိမ်းသုတ် ရသည်။ အနားကို မဲနည်၊ ဆေးဒါန်းစသော အဆင်းတပေါင်းဖြင့် ဝန်းကျင်ပတ်ဝိုင်း ပိုင်းခြား ရသည်။ စည်မျက်နှာကဲ့သို့ ပြေပြစ် ချောမွေ့စေရသည်။

စီးဖြန်းလိုသောအခါ တထွာ လေးသစ်ခန့်မြင့်သော ခုံငယ်၌ တင်ပျဉ်ခွေ၍ ကိုယ် ဖြောင့်စွာထိုင်၍ ကသိုဏ်းဝန်းကို နှစ်တောင်ထွာအတွင်း ထားပြီးလျှင် ရှေးဦးစွာ ကာမဂုဏ်အပြစ် ဆင်ခြင်ရသည်။ ကာမဂုဏ်အပြစ် မြင်သောအခါ ကာမဂုဏ်မှ ထွက်မြောက်ရာ နေက္ခမ အမည်ရသော မဂ်ဖိုလ်အခြေခံ ဈာန်၌ ရလိုသော အာသာဆန္ဒ ပြင်းထန်စွာရှိရသည်။ ကာမဂုဏ်အပြစ်မမြင်လျှင် ဈာန်အာသာ မပြင်းထန်၊ ထိုနောက် ရတနာသုံးပါးဂုဏ် အာရုံထား၍ ပီတိပါမောဇ္ဇလွှမ်းထုံစေရသည်။ ဤအကျင့်သည် သူ တော်ကောင်းအကျင့် ဟု ရိုသေစွာ အလေးပြုရသည်။ အိုဘေး၊ နာဘေး၊ သေဘေးမှ လွတ်ရပေတော့မည်-ဟု အားထုတ်လိုသောစိတ်ကို ကြီးစွာဖြစ်စေရသည်။ ။ဆင်ခြင်ပုံ စသည်ကား-

ကာမဂုဏ်အပြစ် ကာမဂုဏ်ဟူသည်-သာယာဘွယ်ပါး ခွေးငတ်ဝါး၍ လျက်စား ခဲလေ မပြေအဆာ ပင်ပန်းသကဲ့သို့ ညှိန့်စွဲသိုး အမဲရိုးနှင့်တူလှ ၏။ ။ဆက်ဆံသူရှုပ်ထွေး ကျီးခွေးဝိုင်းလှ အသားစုနှင့်တူလှ၏။ ။လေညှာဆောင်လျှင် လက်တွင်လောင်ကူး မြက်မီးရှူးနှင့်တူလှ၏။ ။ပူရှိန်ထန်ပြင်း မီးကျီးတွင်းနှင့် တူလှ၏။ ။ ခဏခြင်းကွယ်ပျက် အိပ်မက် မက်သည်နှင့် တူလှ၏။ ။ခေတ္တဝါကြား ပစ္စည်းငှါးနှင့် တူလှ၏။ ။အသီးကိုမက် ပင်ရင်းဖျက်မှု ပင်ထက်လူသေပွဲ ပြုတ်၍ခဲသောသစ်သီးနှင့် တူလှ၏။ ။ခုတ်စဉ်းတိုင်းမလွတ်ကင်း အတင်းသိမ်းကျုံး စဉ်းတိတုံးနှင့်တူလှ၏။ ။အူ အသည်းစူးဝင် တံကျင်လှံမနှင့် တူလှ၏။ ။တွေးတောဘွယ်အတိ ဘေးအပြည့်စုပေါင်း မြွေဦးခေါင်းနှင့်တူလှ၏။ ။အပြစ်ပေါများ စီးပွားမတိုး ကိုယ်ကျိုးပျက်ပြိုနိုး လူညံသုံးဖြစ် ၏။ ။ဤကား-ကာမဂုဏ်အပြစ် ဆင်ခြင်ခြင်းတည်း။

အာသာပြင်းထန် ဤကာမဂုဏ်မှလွတ်ရာ ဥပစာ၊ အပ္ပနာ- ဈာန်ချမ်းသာ ထိုထိုသည် မဂ်ဖိုလ်ရကြောင်း အခြေခံကောင်းဖြစ်၏။ ထိုအခြေခံဈာန်ကို ယခု ရမူ ကောင်းလေစွ၊ ယခုရမူကောင်းလေစွ။ ။ဤကား-အာသာပြင်းထန်ခြင်းတည်း။

ပီတိပါမောဇ္ဇ ဖြစ်စေ မဖောက်မပြန် ဟောပြသော ဘုရားရှင်သည် သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓစင်စစ် ဖြစ်ပေစွ၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓစင်စစ်ဖြစ်ပေစွ။ ။ဝဋ်ဆင်းရဲမှ ထွက်မြောက် ကြောင်း ကရားတော်သည် သွာက္ခာတစင်စစ် ဖြစ်ပေစွ၊ သွာက္ခာ တ စင်စစ် ဖြစ်ပေစွ။ ။ဆုံးမတိုင်း မချွတ်မယွင်းဖြောင့်စင်းသောသံဃာသည် သုပ္ပဋိပဉ္စ စင်စစ် ဖြစ်ပေစွ၊ သုပ္ပဋိပဉ္စစင်စစ်ဖြစ်ပေစွ။ ။ဤကား-ရတနာသုံးပါးဂုဏ်ဖြင့် ဝမ်းမြောက် ခြင်းတည်း။

အလေးပြုခြင်း ယခု ဤအကျင့်သည် ဘုရား ပစ္စေကမုဒ္ဓါ အရိယာသာဝကတို့၏ သွားရာ လမ်းကောင်း ထွက်မြောက်ကြောင်းဖြစ်၏။ သွားရာ လမ်းကောင်း ထွက်မြောက်ကြောင်းဖြစ်၏။ ။ဤကား-အကျင့်ကိုအလေးပြုခြင်းတည်း။

စိတ်ဖြစ်စေခြင်း ဤအကျင့်ဖြင့် အိုဘေး၊နာဘေး၊သေဘေးမှလွတ်ရာ ချမ်းသာသုခ ရပေတော့လတ္တံ့ ၊ ချမ်းသာသုခ ရပေတော့လတ္တံ့။ ။ဤကား- အားထုတ်လိုသောစိတ်ကို ဖြစ်စေခြင်းတည်း။

ဤသို့ အားထုတ်လိုသောစိတ် ကြီးစွာဖြင့် ကသိုဏ်းဝန်းကို မမှိတ်လွန်း၊မဖွင့်လွန်း မှန်ရိပ်ကိုသာ ကြည့်သကဲ့သို့ ကြည့်ရသည်။မှန်ရောင်၊မှန်လက္ခဏာကို မစဉ်းစားရ။ထိုအတူ ကသိုဏ်းဝန်း၏ မြေအဆင်းအရုဏ်ရောင်ကို မဆင်ခြင်ရ။ပထဝီ၏ခက်မာခြင်းလက္ခဏာကို နှလုံးမသွင်းရ။ အဆင်းနှင့်မှီရာမြေကို တစပ်ထည်း အလားတူ ထင်စေ၍ ကသိုဏ်းဝန်း ခြပ်၌ စိတ်ကိုထား၍-ပထဝီ၊ပထဝီ၊ မြေ၊မြေ-ဟု နှုတ်မြွက်၍၎င်း၊စိတ်ကြံ၍၎င်း-ထင်လာ အောင် ဖန်ဖန်ပွားရသည်။ရံခါ မှိတ်၍ ရံခါ ကြည့်၍ နှလုံး၌ဝင်အောင်သွင်းရသည်။ နေရာ နွေးအောင်ထိုင်ခြင်း ထောင်သောင်းမက ဤနည်းအတိုင်းပွားများရသည်။

ပွားဖန်များလတ်သော် ကြည့်စဉ် မျက်စိအား ထင်သကဲ့သို့ မှိတ်စဉ်လည်း မနောအား ထင်လာ၏။ ထိုအခါ ဥဂ္ဂဟနိမိတ်ဖြစ်သည်မည်၏။ ထိုနောက် ပဋိဘာဂနိမိတ်ထင်စိမ့် သောငှါ ကသိုဏ်းဝန်းကို တနေရာ ဖယ်ထား၍ ပွားမြဲတိုင်း အလွတ်ပွားရသည်။ ဥဂ္ဂဟ နိမိတ်ပျောက်သွားလျှင် ကသိုဏ်းဝန်းကို ပြန်ကြည့်၍ ပွား၍ ယူရသည်။

ဤသို့ ဖန်ဖန်ပွားလတ်သော် ဘာဝနာစဉ်ဖြင့် နီဝရဏက္ခာ၏ ကိလေသာမြှူ အနည် ကျ၏။ဥပစာရသမာဓိဘာဝနာသို့ရောက်၍ စိတ်တည်၏။ထိုအခါ ပဋိဘာဂနိမိတ်ဖြစ်သည် မည်၏။ယခင်ဥဂ္ဂဟနိမိတ်၌ လက်ရာအရေးအကြောင်းစသော ကသိဏဒေါသ ထင်တတ် ၏။ဤပဋိဘာဂနိမိတ်ကား အိတ်မှထုတ်သော မှန်ကြေးမုံဝန်း၊ပွတ်သွေးပြီးသော ခရုသင်း ခွက်၊ တိမ်တိုက်ကြားမှ ထွက်သော လပြည့်ဝန်း၊ တိမ်ညို၌ပျံသော ဗျင်းဖြူကဲ့သို့ ဥဂ္ဂဟ နိမိတ်ကို ဖောက်ထွင်း၍ထွက်လာသည့်နှယ်-ဥဂ္ဂဟထက် အဆ ရာထောင် စင်ကြယ်စွာ ဖြစ်လျက် ထင်လာ၏။ထိုပဋိဘာဂနိမိတ်သည် အဆင်းမရှိ၊ သဏ္ဌာန်မရှိ၊ ပရမတ်မဟုတ်၊ သမာဓိရ၍သာ ထင်ခြင်းမျှဖြစ်၏။ ဘာဝနာသညာကြောင့်ဖြစ်၏။ ထိုအခါမှစ၍ နီဝရဏ အလိုလိုက္ခာ၊ကိလေသာ အလိုလို အနည်ထိုင်၊ ဥပစာရသမာဓိ ပိုင်လေ၏။ ဝါ-ဥပစာရ ဈာန်ရသူ ဖြစ်၏။

ဥပစာရသမာဓိနှင့် ပဋိဘာဂနိမိတ်ထင်အောင် ပြုခြင်းသည် တရာမှာတယောက်၊ တထောင်မှာ တယောက် အလွန်ဖြစ်နိုင်ခဲ့၏။ ထို့ကြောင့် ဖြစ်နိုင်ခဲ့ ဖြစ်လတ်သော် ထိုနေရာ၌ပင် ထိုနိမိတ်ကိုပွားစေ၍၊ဝါ-ချဲ့၍ ဈာန်အပ္ပနာရအောင် တတ်နိုင်လျှင် အလွန် ကောင်း၏။ မတတ်နိုင်လျှင် ထိုနိမိတ်မပျက်အောင် စကြာမင်းလောင်း ကိုယ်ဝန်ကိုကဲ့သို့ အထူးစောင့်ရှောက်ရသည်။ စောင့်ရှောက်လျှင် ရပြီးသောနိမိတ် မပျောက်မပျက်၊ မစောင့်ရှောက်လျှင် ရတိုင်းပျောက်ပျက်၏။

ကျောင်း၊ ဆွမ်းခံရွာ၊ စကား၊ ပုဂ္ဂိုလ်၊ ဘောဇဉ်၊ ဥတု၊ ဣရိယာပုထ်-ဤခုနစ်ပါးကို ဘာဝနာမတိုးစေသည့် ခုနစ်ပါးကိုရှောင်၍ တိုးစေသည့် ခုနစ်ပါးကို မှီဝဲ၍၊ဝါ-အသပ္ပာယ

ခုနစ်ပါးရှောင်လွှဲ၊သပ္ပာယ်ခုနစ်ပါးမှီဝဲ၍ ပဋိဘာဝနိမိတ်ကို စောင့်ရှောက်ကာ အားထုတ်လျှင် အချို့ မကြာမီ ဈာန်ရ၏။

ဤနည်းဖြင့်မရသေးလျှင် အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓဝတ္ထုစင်ကြယ်အောင်ပြုခြင်း၊သဒ္ဓါစသော ဣန္ဒြေငါးပါး ညီမျှစေခြင်း၊ ကသိုဏ်းနိမိတ် သမာဓိနိမိတ်၌ လိမ္မာခြင်း(၃)၊ စိတ်ကို ရံခါချိုးမြှောက်ခြင်း၊ ရံခါနှိပ်ခြင်း၊ ရံခါရွှင်စေခြင်း၊ရံခါလျစ်လျူရှုခြင်း(၇)၊သမာဓိ နည်းသူကို ရှောင်ကြဉ်ခြင်း၊သမာဓိရှိသူကို မှီဝဲခြင်း၊သမာဓိသို့ညွှတ်သောစိတ်ရှိခြင်း(၁၀)၊-ဤအပ္ပနာကောသလ္လဉာဏ် ဆယ်ပါးကို ပြည့်စေ၍ အားထုတ်လျှင် ဈာန်ရနိုင်၏။

ဤသို့လည်း မရသေးလျှင် လုံ့လမလျော့စွာ၊ ဝီရိယနှင့်သမာဓိ ညီမျှအောင် ပြုရသည်။ စိတ်တွန့်လျှင် အားပေး၍ လွန်လျှင်တား၍ ညီမျှစေရသည်။ ပန်းဝတ်မှိုယူရန် ပျံသွားသော ပျားသည် နှေးလွန်းလျှင် နောက်ကျ၍မရ၊မြန်လွန်းလျှင် လွန်သွား၍မရ၊ သွေးကြောဖြတ် ပညာသင်သောဆေးသမားသည် ရေပြင်၌ ကြာရွက်ကိုထား၍ ပြတ်လည်းပြတ်၊ ရေလည်း မဝင်အောင် လေ့လာသောအခါ လက်မရဲလျှင် မဖြတ်ဝံ့၊ရဲလျှင် အပြတ်လွန်၍ ရေဝင်၏၊ မနှေးမမြန် ပျံသောပျား- ဝတ်မှိုရသကဲ့သို့၊ ချိန်ဆကောင်းသူ- ကြာရွက်ဖြတ်ပညာအောင်မြင်သကဲ့သို့၊ဇွဲကောင်းသူ-ပင့်ကူမျှင် လေးငါးလံရအောင် ငင်နိုင်သကဲ့သို့၊စိတ်ကူးရှိသော လှေသူကြီးသည် လေကြမ်းလျှင် ရွက်ခါးလည် စည်း၍ လေညှို့လျှင် ရွက်ကုန် ဖြန့်သကဲ့သို့၊မဆုတ်နစ်သူ-ဆီဗူး အပေါက်ကျဉ်းကျဉ်း၌ ဆီမဖိတ်အောင် လောင်းသကဲ့သို့ မိမိစိတ်ဖြစ်အင် ဆင်ခြင်၍ မလျော့မတင်း အားထုတ်လျှင် ဈာန်ရနိုင်၏။

ဤသမထအရာသည် ပါရမီမဇ္ဇ၊ဝီရိယသာ လိုရင်းဖြစ်သည်။မြင်းမိုရ်တောင် တူးဖို့သည့် လုံ့လမျိုး၊သံတုံး အပ်ဖြစ်အောင်သွေးသည့်လုံ့လမျိုး၊စကြာမင်းစည်းစိမ် ယူအံ့သောငှါ မင်းသား၏အာသာဆန္ဒမျိုး-သက်စွန့်ကြိုးစားရသည်။ဤသို့ မနေမနားပွားများ အားထုတ်လတ်သော် ပထဝီကသိုဏ်း ပဋိဘာဝနိမိတ်အာရုံ တခုထည်းသက်သက်ယူသော သမာဓိကြောင့် စိတ်အစဉ်ကြည်လင်၍ ရူပါဝစရ ပဌမဈာန်စိတ် ဖြစ်လိုသည်ရှိသော် မနောဒွါရာ ဝဇ္ဇန်း၊ ပရိကံ၊ ဥပစာ၊ အနုလုံ၊ ဂေါတြဘူ၊ ပဌမဈာန်စိတ်တကြိမ်ဖြစ်၍ ဘဝင်ကျ၏။ ထိုအခါ ပဌမဈာန်ရသည် မည်၏။ အနီးရှေးဘဝ၌ ပထဝီကသိုဏ်းဈာန် ရဘူးသူကား လယ်ထွန်ရာမြေပြင်၊ကောက်နယ်တလင်းစသည်၌ပင် စီးဖြန်း၍ ဈာန်ရနိုင်၏။

ဤ၌ ရှေးဦးစွာ ပရိကမ္မနိမိတ်၌ ပရိကမ္မဘာဝနာ၊ဥဂ္ဂဟထင်သောအခါ ဥဂ္ဂဟနိမိတ်၌ ပရိကမ္မဘာဝနာ၊ပဋိဘာဝထင်သောအခါ ပဋိဘာဝနိမိတ်၌ ဥပစာရဘာဝနာ၊ ဈာန်ရသောအခါ ပဋိဘာဝနိမိတ်၌ အပ္ပနာဘာဝနာဖြစ်၏။ ။ဈာန်ရသောနေ့၌ မှီဝဲသော ဘောဇဉ်၊ပုဂ္ဂိုလ်၊ကျောင်း၊ဣရိယာပုထ်၊ဥတု၊ဘာဝနာနိမိတ်စသော ခြင်းရာကို မှတ်သားရသည်။ဈာန်လျောလျှင် ထိုခြင်းရာဖြင့်ပြန်၍ ရနိုင်သည်။

ထိုဈာန်ခိုင်မြဲအောင် ပဋိဘာဝနိမိတ်ကို တသစ်၊ နှစ်သစ်၊ တထွာ၊နှစ်ထွာ၊ တတောင်၊ တလံ စသည်ဖြင့် ချဲ့၍ စကြဝဠာ အနားရေးတိုင်အောင်၊ ထိုထက်လွန်၍သော်၎င်း ချဲ့ပွားစေရသည်။ ချဲ့ရာအရပ်၌ ကုန်းဟူ၍၊ ကျင်းဟူ၍မထင်၊ ကြက်အပ်သော သားရေပြင်ကဲ့သို့ တညီထည်းထင်၏။ထိုဈာန်ကို အစဉ်ဝင်စားခြင်းများစေ၊ ဆင်ခြင်ခြင်း နည်းစေရသည်။ ထိုနောက် ဝသီဘော်ငါးပါးဖြင့် လွန်စွာလေ့လာရသည်။

ဝသီဘော်ငါးဖြာလေ့လာကျေမြန်သောအခါ ငါရသော ဤပဌမဈာန်သည် နိဝရဏ ဘေးရန်နီးကပ်၏။ဝိတက်အင်္ဂါရန်ရင်း၏။ထို့ကြောင့် ဈာန်အင်္ဂါငါးပါးလုံး အားနည်း၏- ဟု အပြစ်ရှု၍ ဒုတိယဈာန်သည်ငြိမ်သက်၏-ဟု နှလုံးသွင်း၍ ပဌမဈာန်၌ နှစ်သက်ခြင်းကို ကုန်စေ၍၊ ဝါ-နိကန္တိကို ခွါ၍ ရန်ရင်းသောအင်္ဂါကို ပယ်ခြင်းငှါ၊ သိမ်မွေ့သောအင်္ဂါကို ရစေခြင်းငှါပဋိဘာဂနိမိတ်ကိုပထဝီ၊ပထဝီဟု ဖန်ဖန်ပွားသည်ဖြစ်အံ့၊ဒုတိယဈာန်ရနိုင်၏။

ဒုတိယဈာန်၌လည်း ဝသီဘော်ငါးဖြာလေ့လာ၍-ဤဈာန်သည် ဝိတက်ဘေးရန် နီး၏။ ဝိစာရရန်ရင်း၏။ဈာန်အင်္ဂါအားနည်း၏-ဟု အပြစ်ရှု၍ တတိယဈာန်သည်ငြိမ်သက်၏-ဟု နှလုံးသွင်း၍ ဒုတိယဈာန်၌ နိကန္တိခွါ၍ ရန်ရင်းသောအင်္ဂါပယ်ခြင်း၊ သိမ်မွေ့သောအင်္ဂါ ရစေခြင်းငှါ ပဋိဘာဂနိမိတ်ကို ပထဝီ၊ပထဝီ-ဟု ပွားအံ့၊ တတိယဈာန်ရ၏။ ဤနည်းဖြင့် ဝိစာရဘေးရန်နီး၏။ပီတိရန်ရင်း၏-ဟု တတိယဈာန်၌ နိကန္တိခွါ၍ပွားအံ့၊ စတုတ္ထဈာန် ရ၏။ပီတိဘေးရန်နီး၏။သုခရန်ရင်း၏-ဟု စတုတ္ထဈာန်၌ နိကန္တိခွါ၍ ပွားအံ့၊ ပဉ္စမဈာန် အထိရ၏။အောက်အောက်ဈာန်၌ နိကန္တိကွာခြင်းသည် အထက်အထက်ဈာန်၏ ဥပစာရ ဈာန်ဖြစ်၏။ ။ပထဝီကသိုဏ်းပြီး၏။

ကြွင်း
ကသိုဏ်းများ

အာပေါကသိုဏ်း စီးဖြန်းလိုသောသူသည် တထွာလေးသစ် အဝ ကျယ်၍ အစောက်နက်သော အိုး၊ခွက်၊သပိတ် စသည်၌ ညို၊ရွှေ၊ ဖြူ၊နီ-လေးလီကင်းသော ရေသန့်ကိုထည့်၍ ငြိမ်သက်စွာ တည် သောရေကို ကြည့်၍-အာပေါ၊အာပေါ၊ရေ၊ရေ-ဟု ပွားရသည်၊ဥဂ္ဂဟနိမိတ်ကား မငြိမ် လှုပ်လှုပ် ရေမြုပ်စသည်နှင့်တကွ ထင်၏။ပဋိဘာဂနိမိတ်ကား မလှုပ်မရှား ပတ္တမြားယပ် ဝန်း ဆွဲထားသကဲ့သို့ထင်၏။အနီးရှေးဘဝ၌ အားထုတ်ဘူးသူကား-ကန်ရေ၊သမုဒြာရေ၌ ပင် နိမိတ်ထင်၍ ဈာန်ရနိုင်၏။

တေဇောကား ထင်းအစုမီးတိုက်၍ တထွာလေးသစ် ဖောက်ထားသော သားခရေ၊ဖျာ စသည်ကို တခဲနက်မီးလျှံလယ်တည့်တည့် ရှေ့ထောင်၍ တခဲနက်မီးလျှံကိုကြည့်၍- တေ ဇော၊တေဇော၊မီး၊မီး-ဟု ပွားရသည်၊ ဥဂ္ဂဟ-လှုပ်ရှားသော မီးခိုး၊မီးလျှံ စသည်နှင့်တကွ ထင်၏။ပဋိဘာဂ-မလှုပ်မရှား ကမ္မလာနီ၊ရွှေယပ်ဝန်း၊ရွှေတိုင်ကဲ့သို့ ထင်၏။ အားထုတ် ဘူးသူကား-ထွန်းမီး၊ချက်မီး၊တောမီး၌ပင် ဈာန်ရ၏။

ဝါယောကား သစ်ရွက်များသော သစ်ပင်ဖျား-လေခတ်ရာကို၎င်း၊ ဆံပင်လေးသစ်ခန့် ရှိသောဦးခေါင်း-လေခတ်ရာကို၎င်း၊မိမိကိုယ်၌လေခတ်ရာကို၎င်း၊ ဒိဋ္ဌဝတ္ထု၊ဗုဋ္ဌဝတ္ထုဖြင့် နှလုံးထား၍-ဝါတော၊ဝါတော၊လေ၊လေ(တနည်း-ဝါယော၊ဝါယော၊ လေ၊လေ-)ဟု ပွားရသည်၊ဥဂ္ဂဟ-ထမင်းပူမှအငွေ့ အလိပ်အလိပ်တက်သကဲ့သို့ထင်၏။ပဋိဘာဂ- ငြိမ်ငြိမ် သက်သက်ထင်၏။

နီလကား ကြာညို၊ အောက်မည်းညို စသော ညိုသောပန်းသက်သက်ကို အညှာ ဝတ်ဆံမထင်အောင် ပန်းတောင်း၌ အပြည့်ထည့်၍၎င်း၊ တောင်းဝ၊သပိတ်ဝ-စသည်ကို အဝတ်ညိုဖွဲ့၍၎င်း၊အဝတ် ပျဉ်ပြား နံရံ စသည်၌ ညိုသောအဆင်းဓာတ်ဖြင့် ကသိုဏ်း ဝန်းပြု၍ အနားတသစ်ခန့်အဆင်းတပါး ပိုင်းခြား၍၎င်း၊ထိုပန်းအဝတ်အဆင်းဓာတ် တခု ခုကို-နီလံ၊နီလံ၊အညို၊အညို-ဟု ပွားရသည်၊ဥဂ္ဂဟ- ဝတ်ဆံ အရိုး ပွင့်ချပ် အကြား စ

သည်နှင့်တကွထင်၏။ပဋိဘာဝ-ကသိုဏ်းဝန်းမှလွတ်၍ ကောင်းကင်၌ ပတ္တမြားယပ်ဝန်း နှင့်တူစွာထင်၏။အားထုတ်ဘူးသူကား-ပန်းချိုညို,ပန်းအခင်းညို,အဝတ်ညို, ပတ္တမြား ညို၌ပင် ဖျာန်ရ၏။

ဝီတ,လောဟိတ, ဩဒါတတို့ကား နီလနည်းဖြင့် သိသာနိုင်ကုန်ပြီ။ ဝီတကံ, ဝီတကံ၊ အဝါ,အဝါ၊လောဟိတကံ,လောဟိတကံ၊အနီ,အနီ၊ ဩဒါတံ,ဩဒါတံ၊ အဖြူ,အဖြူ-ဟု ပွားရသည်။အားထုတ်ဘူးသူကား အဆင်းဝါရွှေသော ပတ္တင်္ဂပန်းအခင်း၌၎င်း, နီသော မိုဃ်းစွေခေါင်ရန်း၊ ကျောက်နီ၌၎င်း, ဖြူသော မလေးပန်း စပယ်ပန်းအခင်း၊ သလွဲပြား အဝန်း၊ငွေပြားဝန်း၊လပြည့်ဝန်း၌၎င်း ဖျာန်ရ၏။

အာလောကကား နံရံပေါက်,သံကောက်ပေါက်,လေသာ တံခါးပေါက်ဖြင့်ဝင်၍ ထင် သောနေရောင်,လရောင်အဝန်းကို၎င်း, သစ်ရွက်များသော သစ်ခက်ကြား, သစ်ခက်များ သောမဏ္ဍပ်ကြားဖြင့် မြေ၌ထင်သောအဝန်းကို၎င်း ကြည့်၍ ဩဘာသော, ဩဘာသော၊ အာလောကော,အာလောကော၊အရောင်အလင်း,အရောင်အလင်း-ဟု ပွားရသည်။အား ထုတ်ဘူးသူ-ဤအနေဖြင့်ဖျာန်ရ၏။ဤအဝန်းသည် ကြာရှည်မတည်သဖြင့် အားမထုတ်ဘူး သူအား မတတ်နိုင်လျှင် အိုးပေါက်အတွင်း မီးထွန်း၍ အိုးပေါက်မှ ထွက်ပြီး နံရံ၌ထင် သောမီးရောင်အဝန်းကို အာလောကော,အာလောကောဟု ပွားရသည်။ ဤအဝန်းကား ကြာမြင့်စွာတည်၏။ဥဂ္ဂဟ-ပကတိအရောင်ဝန်းအတိုင်းထင်၏။ ပဋိဘာဝ-တွေခဲ၍ကြည် လင်သောအရောင်စုကဲ့သို့ထင်၏။

အာကာသကား တထွာလေးသစ်ခန့် ဖောက်အပ်သော ဖျာပေါက်, သားရေပေါက်, နေပြောက်မထိုးသည့် မဏ္ဍပ်ပေါက်, နံရံပေါက်စသည်ကို - အာကာသော, အာကာ သော၊ ကောင်းကင်, ကောင်းကင်-ဟု ပွားရသည်။ ဥဂ္ဂဟ-အစွန်း အစနှင့်တကွ အပေါက် နှင့်တူစွာထင်၏။ ပဋိဘာဝ-စွန်းစမပါ ကောင်းကင်ဝန်း သက်သက်သာ ထင်၏။ အား ထုတ်ဘူးသူ-နံရံပေါက်, ပြတင်းပေါက်စသည်၌ ဖျာန်ရ၏။ ပကတိကောင်းကင် အဇဉာ ကာသကိုမပွားရ၊ ပြုပြင်ပိုင်းခြားအပ်သော ပရိစ္ဆိန္ဓာကာသကို ပွားရသည်။

ဤကသိုဏ်းဆယ်ပါးကို ကျယ်ပြန့်အောင်ပွားရာဘုံသည် ဥပစာရ, အပ္ပနာ အားဖြင့် နှစ်ပါးဖြစ်၏။ ပဋိဘာဝနိမိတ်ကိုသာ ကျယ်အောင်ပွားရသည်။

ပကိဏ္ဏကမှတ်ဘွယ်

ပထဝီကသိဏစွမ်းဖြင့် တယောက်ထည်း အများဖြစ်နိုင်ခြင်းစသည်၎င်း, ကောင်းကင် ရေပြင်၌ မြေဖန်ဆင်း၍ သွား, ရပ်, ထိုင်, လျောင်းနိုင်ခြင်း၊ ပရိတ္တ အပ္ပမာဏ နည်းဖြင့် အဘိဘာယတနရခြင်းစသော အကျိုးတို့ပြည့်စုံကုန်၏။(ဥာဏ်ကြီးသူဖြစ်၍ ပရိတ္တအာရုံ, အပ္ပမာဏအာရုံကို နှိပ်စက်၍ သမာပတ် ဝင်စားခြင်းသည် အဘိဘာယတန မည်၏။ ပဋိဘာဝနိမိတ်ထင်သည်နှင့်တပြိုင်နက် ဖျာန်ရသည်ဟူလို။)

အာပေါဖြင့် မြေ၌ငုပ်ခြင်း, ပေါ်ခြင်း, မိုဃ်းရွာခြင်း, မြစ် သမုဒြာဖန်ဆင်းခြင်း, မြေ တောင် ကျောက်တို့ကို လှုပ်စေခြင်းတို့ ပြည့်စုံကုန်၏။

တေဇောဖြင့် မီးခိုးမီးလျှံလွှတ်ခြင်း၊ မီးကျိုးမိုဃ်းရွာခြင်း၊ သူတပါးတန်ခိုး နှိမ်ချိုးနိုင်ခြင်း၊ လိုရာဝတ္ထုသာ မီးလောင်စေခြင်း၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုဖြင့်မြင်ခြင်းငှါ အလင်းပြုခြင်း၊ နိဗ္ဗာန်စံသောအခါ ကိုယ်ကိုတေဇောဓာတ်လောင်စေခြင်းတို့ ပြည့်စုံကုန်၏။ (ရှင်အာနန္ဒာနိဗ္ဗာန်စံသောအခါ ကိုယ်သည် ကောင်းကင်၌တည်၍ တေဇောဓာတ်မီးလောင်၍ ဓာတ်တော်ကိုဝေပေးသကဲ့သို့ ကျလာစေ၏။ ။သန္တတိအမတ် ထန်းခုနစ်ဆင့်ထက်၌ နိဗ္ဗာန်စံ၍ တေဇောဓာတ်မီး အလိုအလျောက် ထ၏။)

ဝါယောဖြင့် လေအတူ အသွားလျင်ခြင်း၊ လေမုန်တိုင်းထစေခြင်းတို့ ပြည့်စုံကုန်၏။

နီလဖြင့် ညိုမှောင်အဆင်း ဖန်ဆင်းခြင်း၊ မှောင်ချခြင်း၊ သုဝဏ္ဏဒုဗ္ဗဏ္ဏနည်းဖြင့် အဘိဘာယတနရခြင်း၊ သုဘဝိမောက္ခရခြင်းတို့ပြည့်စုံကုန်၏။ (အာရုံ၌ လွတ်လွတ်ကျွတ်ကျွတ် သက်ဝင်ခြင်း၊ ဆန့်ကျင်ဘက်တို့မှလွတ်ခြင်းသည် ဝိမောက္ခမည်၏။ ဝိသာခါ၏ အဘော် မိန်းမငါးရာ အရက်မူး၍ ကကြသောအခါ ကြောက်၍ အရက်မူးပြေအောင် ဘုရားရှင် မှောင်ချသည်။)

ဝီတဖြင့် ဝါရွှေအဆင်း ဖန်ဆင်းခြင်း၊ ရွှေအတိဖြစ်အောင် ဆောက်တည်ခြင်း၊ အဘိဘာယတနရခြင်း၊ သုဘဝိမောက္ခရခြင်းတို့ ပြည့်စုံကုန်၏။ (ဗိမ္ဗိသာရနန်းတော်ကြီး ရွှေအတိဖြစ်အောင် ရှင်ပိလိန္ဒဝံစ္ဆ ဖန်ဆင်းသည်။)

လောဟိတဖြင့် အနီအဆင်း ဖန်ဆင်းခြင်း၊ အဘိဘာယတနရခြင်း၊ သုဘဝိမောက္ခရခြင်းတို့ ပြည့်စုံကုန်၏။

ဩဒါတဖြင့် အဖြူအဆင်း ဖန်ဆင်းခြင်း၊ ထိနမိဒ္ဓကင်းစေခြင်း၊ မိုက်မှောင် ဖျောက်ခြင်း၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုအတွက် အလင်းပြုခြင်းတို့ ပြည့်စုံကုန်၏။

အာလောကဖြင့် အရောင်တောက်သော အဆင်း ဖန်ဆင်းခြင်း၊ ထိနမိဒ္ဓကင်းစေခြင်း၊ မိုက်မှောင်ဖျောက်ခြင်း၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုအတွက် အလင်းပြုခြင်းတို့ ပြည့်စုံကုန်၏။

အာကာသဖြင့် ဖုံးသောဝတ္ထုဖွင့်ခြင်း၊ မြေအတွင်း တောင်အတွင်း ကောင်းကင်လိုက် ဂူဖန်ဆင်း၍နေခြင်း၊ နံရံစသည် မထိမခိုက် ဖောက်ထွင်းသွားလာနိုင်ခြင်းတို့ပြည့်စုံကုန်၏။

ကသိုဏ်းနိမိတ် ဆယ်ပါးလုံးသည် (ဥဒ္ဓံ၊ အဓော၊ တိရိယံ) ထက်အောက် ဖီလာ လိုရာပွား၍ရ၏။ (အဒ္ဓယံ) ရေ၌ငုပ်စဉ် ရေတခုသာ ထင်သကဲ့သို့ ကသိုဏ်းနှစ်ခု ရောယှက်မထင် တခုစီသာထင်၏။ (အပ္ပမာဏံ) စိတ်ဖြင့်ဖြန့်သောအခါ အရပ်အားလုံး တပြိုင်နက် နှံ့ထင်၏။ အစ၊ အလယ်၊ အဆုံး ပမာဏယူ၍မရ။

ကံ၊ ကိလေသ၊ ဝိပါက-အန္တရာယ်သင့်သူ၊ ဘုရားစသည်၌ မယုံကြည်သူ၊ သမ္မာဆန္ဒ မရှိသူ၊ လောကီ၊ လောကုတ္တရာ သမ္မာဒိဋ္ဌိကင်းသူ၊ မဂ်မရထိုက်သူ-ဤသူတို့အား ကမ္မဋ္ဌာန်းအားလုံး၌ ဘာဝနာပြည့်စုံခြင်းမရှိ၊ ထို့ကြောင့် ဝိပါကန္တရာယ်ကင်းသော တိဟိတ်ကုလပုတ္တသည် ကံ၊ ကိလေသအန္တရာယ်တို့မှ ဝေးစွာရှောင်၍တရားနာခြင်း၊ သူတော်ကောင်းမှီဝဲခြင်း၊ အသင့်အတင့်နှလုံးသွင်းခြင်းစသည်တို့ဖြင့် သဒ္ဓါကို၊ ဆန္ဒကို၊ ပညာကို တိုးပွားအောင်ပြု၍ ဘာဝနာကမ္မဋ္ဌာန်း ကြိုးပမ်းမယုတ် ပွားများအားထုတ်အပ်၏။

ကသိုဏ်းဆယ်ပါး ပြီး၏။

အသုဘဆယ်ပါး

ဥဒ္ဓါမာတကစသော အသုဘဆယ်ပါးပွား၍ရသောနိမိတ်တို့သည်၎င်း၊ ထိုနိမိတ်၌ ရသောဈာန်တို့သည်၎င်း-ဥဒ္ဓါမာတက စသည်တို့မည်ကုန်၏။

ထိုတွင် ဥဒ္ဓါမာတကဈာန်ရလိုသော ယောဂီသည် သွားပုံအစီအရင်၊ ဝန်းကျင်နိမိတ်မှတ်၊ တဆဲ့တရပ်ဖြင့် ဥဂ္ဂဟနိမိတ်ယူ၊ သွားပြန်လမ်းဆင်ခြင်၊ အပ္ပနာဝိမိ-ဤငါးပါးကိုသိရှိနားလည်ရသည်။

ဥဒ္ဓါမာတက

သွားပုံအစီအရင်ကား- ဥဒ္ဓါမာတက အဘယ်မှာရပါအံ့နည်း-ဟု မြှင်လင့်ကာနေရသည်။ ဤအရပ်၌ ရှိသည်ဟု ကြားလျှင် ချက်ခြင်းမသွားရ။ ဘီလူးသားရဲအန္တရာယ်မရှိပါမှ၊ ဝိသဘာဂ အာရုံမပြွမ်းသောလမ်းဖြစ်ပါမှ၊ ဝိသဘာဂ သူကောင်မဟုတ်ပါမှသွားရသည်။ စွမ်းနိုင်၍သွားလိုလျှင် မထေရ်ကြီးတပါးပါး ပန်ကြား၍သွားရသည်။ အန္တရာယ်ရောက်ခဲ့လျှင် အထောက်အပံ့ရနိုင်၏။ အသုဘရှုသွားရာ၌ ဘိသိက်သွန်းရာသွားသောမင်း၊ ရှေ့အိုးရှိရာသွားသောသူကဲ့သို့ ဝမ်းမြောက်စွာ သွားရသည်။ ဗုဒ္ဓါနုဿတိစသော မူလကမ္မဋ္ဌာန်းဖြင့် တယောက်ထည်း တောင်ဝှေးစွဲလျက် သွားလမ်းပြန်လမ်းကို သတိကြီးစွာ ဆင်ခြင်ကာ သွားရသည်။ သူကောင်ရှိရာ၌ ကျောက်ခဲ၊ တောင်ပို့၊ သစ်ပင် စသည်ကို မှတ်သားရသည်။ လေအောက်မှ မသွားရ။ လမ်းမရှိလျှင် နှာခေါင်းပိတ်၍သွားရသည်။

ဝန်းကျင်မှတ်ခြင်း

ဝန်းကျင်နိမိတ်မှတ်ခြင်းကား- ရောက်သွားသောအခါ လေအောက် လေညှာ၊ ခြေရင်း ခေါင်းရင်း ရှောင်လွှဲ၍ မနီးမဝေး ကိုယ်အလယ်ပိုင်းကို မြင်လောက်ရာ၌နေပြီးလျှင်-ဤကား ကျောက်ခဲ၊ ဤကား သစ်ပင်၊ တောင်ပို့၊ နိမ့်၏၊ မြင့်၏၊ ငယ်၏၊ ကြီး၏၊ နီ၏၊ မည်း၏၊ ရှည်၏၊ ဝန်း၏၊ ဤနေရာ ဤနေရာ၌ အသီးသီး ရှိကြ၏။ သူကောင်ကား ဤနေရာ၌ရှိ၏-ဟု ဝန်းကျင်ပတ်လည်နိမိတ်မှတ်ရသည်။

ဥဂ္ဂဟနိမိတ်
ထင်ကြောင်း ၁၁

တဆဲ့တရပ်ဖြင့် ဥဂ္ဂဟနိမိတ် ယူခြင်းကား- ရှေးဦးစွာ ဝဏ္ဏ၊ လိင်္ဂ၊ သဏ္ဌာန၊ ဒိသာ၊ ဩကာသ၊ ပရိစ္ဆေဒ-ဤခြောက်ရပ်ဖြင့် မှတ်ရသည်။ ဤသူကောင်သည် မည်း၏၊ ဖြူ၏-ဟု မှတ်ခြင်းသည် ဝဏ္ဏအားဖြင့် မှတ်သည်မည်၏။ ယောက်ျား၊ မိန်းမဟု မမှတ်ဘဲ ပဌမအရွယ်၊ ဒုတိယအရွယ်-ဟု မှတ်ခြင်းသည် လိင်္ဂအားဖြင့် မှတ်သည်မည်၏။ ဖူးဖူးရောင်သောသူ၌ ဤကား ဦးခေါင်းသဏ္ဌာန်၊ လည်ပင်း၊ လက်၊ ခြေ-စသောသဏ္ဌာန်ဟု မှတ်ခြင်းသည် သဏ္ဌာနအားဖြင့် မှတ်သည်မည်၏။ ဤကား ချက်မှအထက်ကိုယ်၊ အောက်ကိုယ်ဟု၊ တနည်း-ဤအရပ်၌ ငါ၊ ဤအရပ်၌ သူကောင်ဟု မှတ်ခြင်းသည် ဒိသာအားဖြင့် မှတ်သည်မည်၏။ ဤနေရာ၌ လက်၊ ဤနေရာ၌ ခြေ-ဟု၊ တနည်း-ဤနေရာ၌ ငါ၊ ဤနေရာ၌ သူကောင်-ဟု မှတ်ခြင်းသည် ဩကာသအားဖြင့် မှတ်သည်မည်၏။ ဤသူကောင်သည် အောက်၌ ဘဝါး၊ အထက်၌ ဆံဖျား၊ ဖိလာ၌ သားရေဖြင့်ပိုင်းခြား၏။ ဤတွင်အပုပ်မျိုး ၃၂-ခု ပြည့်၏-ဟု၊ တနည်း-ဤကား သူကောင်၏လက်ခြေ၊ ဦးခေါင်း အပိုင်းအခြား၊ အလယ်ကိုယ်အပိုင်းအခြားဟု၊ တနည်း-ယူလိုရာတစ်စုံ၌ ဤကား ဤသို့သော အပုပ်ကောင်ဟု မှတ်ခြင်းသည် ပရိစ္ဆေဒအားဖြင့် မှတ်သည်မည်၏။

ရှေးဘုရားများထံ ရုပ်နာမ်သိမ်းဆည်း၍ သတ္တဝါသညာခွါဘူးသူကား အသုဘဟူသမျှ ရှုရာတိုင်း၌ ပဋိဘာဂနိမိတ်ထင်သည်။ မထင်နိုင်သူကား ဤခြောက်ရပ်ဖြင့် နိမိတ်ယူလျှင် ထင်၏။ ။ယောက်ျားအား မိန်းမအသေကောင်၊ မိန်းမအား ယောက်ျားအသေကောင် သည် နိမိတ်မထင်၊ စိတ်ချောက်ချားကြောင်း ဝိသဘာဝဖြစ်၏။

ဤခြောက်ရပ်ဖြင့် မထင်လျှင်-သန္နိ၊ ဝိဝရ၊ နိန္ဒ၊ ထလ၊ သမန္တ-ငါးရပ်ဖြင့် မှတ်ရသည်။ လက်ခြေလေးဘက်၌ အစပ်သုံးခုစီ ၁၂-စပ်၊ လည်ပင်းတစ်စပ်၊ ခါးတစ်စပ်-ဤ ၁၄-စပ်ကို မှတ်ခြင်းသည် သန္နိအားဖြင့် မှတ်သည်မည်၏။ လက်ခြေအကြား၊ ဝမ်းအကြား၊ နားအကြား အပေါက်တို့ကို မှတ်ခြင်းသည် ဝိဝရအားဖြင့် မှတ်သည်မည်၏။ မျက်စိဖွင့်ပိတ်၊ ခံတွင်း ဖွင့်ပိတ်ကိုလည်း မှတ်နိုင်သည်။ သူကောင်၏ မျက်တွင်း၊ ခံတွင်း၊ လည်ပင်း-နိမ့်ရာတို့ကို မှတ်ခြင်း၊ ဝါ-အနိမ့်၌ ငါ၊ အမြင့်၌ သူကောင်-ဟု မှတ်ခြင်းသည် နိန္ဒအားဖြင့် မှတ်သည် မည်၏။ ခူး၊ ရင်၊ နဖူး-မြင့်ရာတို့ကိုမှတ်ခြင်း၊ ဝါ-အမြင့်၌ ငါ၊ အနိမ့်၌ သူကောင်-ဟု မှတ်ခြင်းသည် ထလအားဖြင့် မှတ်သည်မည်၏။ တကိုယ်လုံး ဝန်းကျင်ပတ်လည် မှတ်ခြင်း သည် သမန္တအားဖြင့် မှတ်သည်မည်၏။ ဤငါးရပ်ဖြင့် တကိုယ်လုံး ဥာဏ်စေလွှတ်၍ ထင်ရှားရာဌာန၌ ဥဒ္ဓါမာတကံ၊ ဥဒ္ဓါမာတကံ-ဟု စိတ်ထားလျှင်ထင်နိုင်၏။ မထင်သေးလျှင် ဝမ်းပိုက်အဆုံးရှိသော ဖူးဖူးအရောင်ဆုံးနေရာ၌ ဥဒ္ဓါမာတကံ၊ ဥဒ္ဓါမာတကံ-ဟု စိတ် ထားရသည်။ ထင်လွယ်၏။

ဤသို့ နိမိတ်မှတ်ခြင်း ဖန်ဖန်၊ သတိဝင်စားခြင်းအတန်တန် ပြုပြီးလျှင် မနီးမဝေး ရပ်၍ ၎င်း၊ ထိုင်၍၎င်း ဥဒ္ဓါမာတကပဋိကူလံ၊ ဥဒ္ဓါမာတကပဋိကူလံ၊ ဖူးဖူးရောင်သော အကောင် ပုပ်၊ စက်ဆုပ်စရာ-ဟု အကြိမ် ရာထောင်ကြည့်၍ ပွားရသည်။ မျက်စိမှိတ်၍ နှလုံး၌ သွင်းရ သည်။ အမြင်နှင့် နှလုံးသွင်း အာရုံတထပ်ထည်း တူလျှင် ဥဂ္ဂဟနိမိတ် ထင်သည်မည်၏။ ထိုနေရာ၌ ဘာဝနာအပြီးမတတ်နိုင်လျှင် ထိုကမ္မဋ္ဌာန်းကို နှလုံးသွင်းလျက် ကျောင်းသို့ ပြန်လာရသည်။ ခရီးစဉ်ကို မှတ်သား၍ သူကောင်ရှိရာသို့ စိတ်ရှေးရှုပြု၍ နေထိုင်သွားလာ ရသည်။

နိမိတ်မှတ်ကျိုး ဝန်းကျင်နိမိတ်မှတ်ခြင်းအကျိုးကား- သူကောင်ထ၍လိုက်သကဲ့သို့ ထင်အံ့၊ ထိုအခါ သတိကြီးစွာပြု၍ သူကောင်ဟူသည် အနီးရှိ ကျောက်ခဲတို့ကဲ့သို့ ထနိုင်ခြင်း လိုက်နိုင်ခြင်းမည်သည်မရှိ၊ အမှတ်သညာကြောင့်သာ ဤသို့ ထင်ရသည်။ မကြောက်လင့်၊ ယခု ကမ္မဋ္ဌာန်းထင်လာပြီ-ဟု ပီတိပါမောဇ္ဇဖြင့်ပယ်ဖျောက်၍ ဖန်ဖန်ပွားနိုင်၏။ ဤသို့ မတော့မဝေ သတိရှိခြင်းသည် ဝန်းကျင်မှတ်ခြင်းအကျိုးတည်း။

တဆွဲတရပ်ဖြင့် နိမိတ်ယူခြင်းအကျိုးကား- စိတ်ကိုဖွဲ့၍ အရဟတ္တဖိုလ်တိုင်အောင် အကျိုးရှိ၏။ အဓိပ္ပါယ်ကား- သူကောင်ကိုကြည့်၍ ဥဂ္ဂဟနိမိတ်ထင်သည်။ ထိုဥဂ္ဂဟ၌ စိတ်ကိုဖြစ်စေ၍ ပဋိဘာဂထင်သည်။ ထိုပဋိဘာဂ၌ စိတ်ကိုဖြစ်စေ၍ ပဌမဈာန်ရသည်။ ထိုပဌမဈာန်၌ တည်၍ ဝိပဿနာဖြင့် အရဟတ္တဖိုလ်သို့ရောက်သည်။ ထို့ကြောင့်စိတ်ကို ဖွဲ့၍ အရဟတ္တဖိုလ်တိုင်အောင် အကျိုးရှိ၏-ဟု ဆိုသည်။

သွားပြန်လမ်း ဆင်ခြင်ခြင်းကား-သူကောင်ရှိရာမှရခဲ့သောနိမိတ်သည်နု၏။ထိုထိုဝတ်ကြီး ဝတ်ငယ်ကိစ္စကြောင့် ပျောက်မူလည်း ပျောက်တတ်၏။ ကျောင်းသို့ပြန်လာစဉ် လူတို့တွေ့၍ နေ့ရက်မေးလျှင် ပြောရသည်၊ ပြဿနာမေးလျှင် ဖြေရသည်၊ အစေ့အစပ် စကားလာပြောလျှင် တရားနှင့်အညီ ပြန်ပြောရသည်၊ အာဂန္တုကဝတ်၊ စေတီယင်္ဂဏဝတ် စသည်ကို မချွတ်အောင်ပြုရသည်၊ ငါ ကမ္မဋ္ဌာနယောဂီဟု တုဏှိဘာဝဖြင့်မနေရ၊ နုသောနိမိတ်ပျောက်စေကာမူ ဝတ်ကြီးဝတ်ငယ် ဖြည့်ကျင့်ရသည်သာတည်း။ ထို့ကြောင့် နိမိတ်ပျောက်ခဲ့သော် တဖန်သွား၍မယူနိုင်၊ အန္တရာယ်များသည်၊ တရက်နှစ်ရက်ကူးလျှင် ဥဒ္ဓါမာတကလွန်၍ ဝိနိလကစသည်သို့ရောက်သည်။ ထို့ကြောင့် ကျောင်း၌ ယခုထိုင်နေသည်အထိ သွားလမ်း ပြန်လမ်းတို့ကို အစဉ်အတိုင်းဆင်ခြင်ရသည်၊ ဤသို့ဆင်ခြင်လျှင် ရှေ့ချထားသကဲ့သို့ နိမိတ်ပြန်ထင်၍ ကမ္မဋ္ဌာန်းလမ်းစဉ် ပြန်ဝင်လေ၏။

ဤအသုဘ ဥဂ္ဂဟနိမိတ်သည် စတုဓာတုဝဋ္ဌာန်၊ အာနာပါန၊ ကသိဏတို့ထက် ခက်ခဲ၏။ အမြတ်တနိုးအလေးပြု၍ စောင့်ရှောက်ရသည်။ နေ့နေ့ညဉ့်ညဉ့်-ဥဒ္ဓါမာတကပဋိကူလံ၊ ဥဒ္ဓါမာတကပဋိကူလံ-ဟု ဖန်ဖန်စိတ်ကိုဖွဲ့ရသည်။ ဖန်ဖန်နိမိတ်ကိုဆင်ခြင်ရသည်။ စိတ်ဝင်စားအောင် နှလုံး၌သွင်းရသည်။ ဤသို့ပြုဖန်များလျှင် ပဋိဘာဝနိမိတ်ထင်လာ၏။ ဥဂ္ဂဟနိမိတ်သည် အဆင်းဆိုးကြောက်ဘွယ် မတင့်မတယ်ထင်၏။ ပဋိဘာဝနိမိတ်သည် ဆူဖိုးသော ယောက်ျားကြီးအိပ်နေသကဲ့သို့ တင့်တယ်စွာထင်၏။ ပဋိဘာဝထင်သောအခါ ကာမစွန္ဒစသော နိဝရဏငါးပါးကွာ၏။ ဝိတက်စသော ဈာန်အင်္ဂါငါးပါး ထင်ရှားဖြစ်၏။ ဤသို့ပဌမဈာန်နှင့်တူသော ဥပစာရဈာန်လည်း ထိုခဏ၌သာဖြစ်လေ၏။

အပ္ပနာဝိမိကား-ပဋိဘာဝနိမိတ်ထင်သည်မှစ၍ ပဌမဈာန်ရသည်တိုင်အောင်ပွားများခြင်းတည်း။ ဈာန်ရပြီးနောက် ဝသီဘော်လေ့လာခြင်းတို့ကို ပြုရ၏။ ဒုတိယဈာန်စသည်တို့သို့ မတက်နိုင်။ ။ဥဒ္ဓါမာတက ပြီး၏။

ကြွင်းအသုဘများ ဝိနိလက၌ အထူးကား-အသားများရာ၌ နီ၍ ပြည်စုရာ၌ ဖြူ၍ အများအားဖြင့် ညိုမည်းသော သူကောင်ကို-ဝိနိလကပဋိကူလံ၊ ဝိနိလကပဋိကူလံ၊ ညိုမည်းသော အကောင်ပုပ်-စက်ဆုပ်စရာ-ဟု ပွားရသည်။ ဥဂ္ဂဟ-အဆင်းပြောက်ကျားထင်၏။ ပဋိဘာဝ-နီ၊ ဖြူ၊ ညို-များရာ တခုခုထင်၏။

ဝိပုဗ္ဗက၌ ပြည်ပုပ်ယိုသောသူကောင်ကို-ဝိပုဗ္ဗက ပဋိကူလံ၊ ဝိပုဗ္ဗကပဋိကူလံ၊ ပြည်ပုပ်ယိုသော အကောင်ပုပ်-စက်ဆုပ်စရာ-ဟု ပွားရသည်။ ဥဂ္ဂဟ-ပြည်ယိုစီးနေသကဲ့သို့၊ ပဋိဘာဝ-ငြိမ်သက်စွာစုဝေးလျက်ထင်၏။

ဝိစ္ဆိဒ္ဓက၌ ခါးလယ်၌ဖြတ်၍သတ်ထားသော သူကောင်ကို အပိုင်းချင်းဝေး၍ တပြိုင်ထည်းမမြင်သာလျှင် ကသစ်ခန့်လောက် နီးနီးပြု၍-ဝိစ္ဆိဒ္ဓကပဋိကူလံ၊ ဝိစ္ဆိဒ္ဓကပဋိကူလံ၊ ခါးလယ်ပြတ်သော အကောင်ပုပ်-စက်ဆုပ်စရာ-ဟု ပွားရသည်။ ဥဂ္ဂဟ-အလယ်အပြတ်နှင့်၊ ပဋိဘာဝ-အပြတ်မရှိ ပြည့်စုံစွာထင်၏။ ။နီးနီးပြုရာ၌ တောင်ဝှေးဖြင့်သော်လည်းပြုမိမိလက်ဖြင့်မကိုင်ရ၊ သုဘရာဇာအသွင် အကျွမ်းတဝင်ဖြစ်တတ်သည်။

ဝိက္ခာယိတကဉ္စ ကျီး ခွေး လင်းတ အထူးထူးဆိတ်ဆွဲကိုက်ခဲထားသောသူကောင်ကို ဝိက္ခာယိတကပဋိကူလံ၊ ဝိက္ခာယိတကပဋိကူလံ၊ အထူးထူး ဆိတ်ဆွဲ ကိုက်ခဲ အပ်သော အကောင်ပုပ်-စက်ဆုပ်စရာ-ဟု ပွားရသည်။ ဥဂ္ဂဟ-ဆိတ်ရာ ခဲရာနှင့်၊ ပဋိဘာဂ-ဆိတ်ခဲ ရာမရှိ၊ ပြည့်စုံစွာထင်၏။

ဝိက္ခိတ္တကဉ္စ ခြေ လက် ကိုယ် ဦးခေါင်း တကွတခြား ပစ်ထားသောသူကောင်ကို ပေး လျှင် ရှေးအတူနီးနီးပြု၍-ဝိက္ခိတ္တကပဋိကူလံ၊ ဝိက္ခိတ္တကပဋိကူလံ၊ တကွတခြား ပစ်ထား အပ်သော အကောင်ပုပ်-စက်ဆုပ်စရာ-ဟု ပွားရသည်။ ဥဂ္ဂဟ-အကြားအပြတ်နှင့်၊ ပဋိ ဘာဂ-ပြည့်စုံစွာထင်၏။

ဟတဝိက္ခိတ္တကဉ္စ ကြက်ခြေခတ် ခုတ်မွမ်းသောဒဏ်ရာတို့ဖြင့် တခြားစီ ပစ်ထားသော သူကောင်ကို အပိုင်းချင်းဝေးလျှင် နီးနီးပြု၍-ဟတဝိက္ခိတ္တကပဋိကူလံ၊ ဟတဝိက္ခိတ္တက ပဋိကူလံ၊ ကြက်ခြေခတ် ခုတ်မွမ်း၍ တကွတခြား ပစ်ထားအပ်သော အကောင်ပုပ်-စက် ဆုပ်စရာ-ဟု ပွားရသည်။ ဥဂ္ဂဟ-ဒဏ်ရာနှင့်၊ ပဋိဘာဂ-ပြည့်စုံစွာထင်၏။ (ကာကပဒါ ကာရေန-ကျီးခြေသဏ္ဌာန်ကို ကြက်ခြေခတ်ဟု ဤ၌ ပေါ်လွင်စေသည်။)

လောဟိတကဉ္စ ဒဏ်ရာအမာဝတို့မှ သွေးယိုသောသူကောင်ကို-လောဟိတကပဋိကူ လံ၊ လောဟိတကပဋိကူလံ၊ သွေးယိုသော အကောင်ပုပ်-စက်ဆုပ်စရာ-ဟု ပွားရသည်။ ဥဂ္ဂဟ-တံခွန် ကုက္ကားအနီ လေခတ်၍လှုပ်သကဲ့သို့၊ ပဋိဘာဂ-ငြိမ်သက်စွာထင်၏။

ပုဠဝကဉ္စ ဒွါရကိုးပေါက် ပိုးလောက်ယိုထွက် ကျိကျိတက်သော သူကောင်ကို၎င်း၊ တိရစ္ဆာန်ကောင်ကို၎င်း၊ ပိုးလောက်ပိုင်းအုံသော မစင်ပုံကို၎င်း-ပုဠဝကပဋိကူလံ၊ ပုဠ ဝကပဋိကူလံ၊ ပိုးလောက်ယိုထွက် ကျိကျိတက်သောအကောင်ပုပ်-စက်ဆုပ်စရာ-ဟု ပွားရ သည်။ ဥဂ္ဂဟ-လှုပ်ရှားလျက်၊ ပဋိဘာဂ-သလေးထမင်း အစုအပုံကဲ့သို့ ငြိမ်သက်စွာ ထင်၏။

အဋ္ဌိကဉ္စ အရိုးကိုအများဖြစ်စေ၊ တချောင်းဖြစ်စေ-အဋ္ဌိကပဋိကူလံ၊ အဋ္ဌိကပဋိကူလံ၊ အရိုးစုဖြစ်သော အကောင်ပုပ်-စက်ဆုပ်စရာ-ဟု ပွားရသည်။ ဥဂ္ဂဟ-အကြား အပေါက် နှင့်၊ ပဋိဘာဂ-ပြည့်ဖြိုးစွာထင်၏။ တချောင်းထည်းဖြစ်မှု ဥဂ္ဂဟ-ကြောက်မက်ဘွယ်၊ ပဋိ ဘာဂ-ချောမွေ့ ပြေပြစ်စွာထင်၏။

အသုဘပကိဏ်း

ဤအသုဘဆယ်ပါးတို့တွင် ဟပါးပါး၌ဈာန်ရသောသူသည် ရာဂကို ဖြောင့်စွာခွါ သောကြောင့် ရဟန္တာနှင့်တူ၏။ လျှပ်ပေါ် လော်လည်ခြင်းမရှိ။

ရာဂစရိတ်
ဆယ်မျိုး

သူကောင်၏သဘောသည် ဆယ်မျိုးရှိ၏။ ရာဂစရိတ်လည်းဆယ် မျိုးရှိ၏။ ထို့ကြောင့် စရိတ်အားလျော်စွာ အသုဘဆယ်ပါးဟော သည်။ ပုံဟန်သဏ္ဌာန် စုံမက်သောစရိတ်ရှိသူအား ဥဒ္ဓါမာတက သင့်၏။ ရာဂငြိမ်းဆေးဖြစ်၏။ အရေအဆင်းဝါဝင်း၊ ဖွေးဖြူ၊ ညှိစိမ့်စိမ့်ဟု စုံမက်သော စရိတ်ရှိသူအား ဝိနီလကသင့်၏။ ပန်းနံ့သာအတွက် ကိုယ်အနံ့ စုံမက်သောစရိတ် ရှိသူ

အား ဝိပုဗ္ဗကသင့်၏၊ တခဲနက်အဖြစ် လုံးလုံးကျစ်ကျစ် နှစ်သက်သော စရိတ်ရှိသူအား ဝိစ္ဆိဒ္ဓကသင့်၏၊ အိအိစက်စက် အသားပုံ စုံမက်သောစရိတ်ရှိသူအား ဝိက္ခာယိတကသင့်၏၊ အင်္ဂါကြီးငယ် တင့်တယ်သည်ဟု တစ်ခွဲစိတ်ရှုသောစရိတ်ရှိသူအား ဝိက္ခိတ္တကသင့်၏၊ ရွှေငှက်ပျောသွင် မထင်ရိုးဆစ် ချောမောပြေပြစ်သည်ဟု စုံမက်သောစရိတ် ရှိသူအား ဟတဝိက္ခိတ္တကသင့်၏၊ ရွှေတန်ဆာရောင်ကြောင့် ပြောင်ပြောင်လက်လက် နှစ်သက်သော စရိတ်ရှိသူအား လောဟိတကသင့်၏၊ ငါတဦးထည်းပိုင်ဟု နိုင်နိုင်စိုးစိုး မြတ်နိုးသောစရိတ် ရှိသူအား ပုဠာဝကသင့်၏၊ ဖြူဖွေးသောသွား ပုလဲကုံးအလားဟု အရိုးကောင်း ဖြစ်အောင် ခုံမင်သောစရိတ်ရှိသူအား အဋ္ဌိကသင့်၏၊ ရာဂငြိမ်းဆေး-ဖြစ်၏။

သောမနဿ ဖြစ်ပုံ အသုဘအာရုံ အားလုံးသည် စက်ဆုပ်ဘွယ်ဖြစ်၍ စိတ်တည်ခြင်း ၄၂ အားနည်း၏၊ ဝိတက်စွမ်းဖြင့်သာ စိတ်တည်သည်၊ ရေယဉ် ကြမ်း၌ ထိုးဝါးစွမ်းဖြင့်သာ လှေတည်သကဲ့သို့တည်း၊ ထို့ကြောင့် ဝိတက်ရှိသော ပဌမ ဈာန်သာဖြစ်သည်၊ ဒုတိယဈာန် စသည်မဖြစ်။

စက်ဆုပ်ဘွယ် အာရုံဖြစ်သော်လည်း အို၊ နာ၊ သေဘေး လွတ်လတ္တံ့-ဟု အာနိသင် မြင်သောကြောင့်၎င်း၊ နီဝရဏအပူကင်းသောကြောင့်၎င်း ဝီတိသောမနဿ ဖြစ်သည်၊ မစင် အစုအပုံ၌ ပန်းမှိုက်သွန်အား အခများစွာရလတ္တံ့-ဟု ဝမ်းမြောက်ခြင်းဖြစ်သည်နှင့် တူ၏၊ လူမမာအား အော့အန်ခြင်း၊ ဆီးဝမ်းပေါက်ခြင်းဖြစ်သောအခါ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ဖြစ်သည်နှင့်တူ၏။

ရှင်သူ အသုဘ လေးမျိုး အသုဘသည် ဆယ်မျိုးပြားသော်လည်း မစင်မကြယ် အနံ့ဆိုး ရှိဘွယ်ဖြစ်ခြင်းလက္ခဏာအားဖြင့် တမျိုးထည်းသာ ဖြစ်၏၊ ဤ လက္ခဏာအားဖြင့် သေသူ၊ ရှင်သူ၌ အထူးမရှိ၊ စေတိယတောင်၌ သီတင်းသုံးသောရှင်မဟာတိဿသည် ရယ်သံကြားရာ၌ သွားရိုးမြင်၍ အဋ္ဌိကသညာဖြင့် ဈာန်မဂ်ဖိုလ် ရဘူးပြီ၊ သံဃရက္ခိတမထေရ်၏ တပည့် သာမဏေသည် ဆင်စီးလာသော မင်းကြီးကိုကြည့်၍ အသုဘသညာ ရဘူးပြီ၊ စိတ္တဟဋ္ဌမထေရ်သည် အိပ်ပျော်နေသော မယားကိုမြင်၍ ဥဒ္ဓါမာတကသညာရ၍ ကျောင်းသို့သွားစဉ် သောတာပန် တည်ဘူးပြီ၊ ထို့ကြောင့် ရှင်သူကိုယ်တွင် ဖောရောင်ခိုက်-ဥဒ္ဓါမာတက၊ အနာပြည်ယိုခိုက်-ဝိပုဗ္ဗက၊ သွေးထွက်ခိုက်-လောဟိတက၊ သွားပေါ်ခိုက်-အဋ္ဌိက ဘာဝနာ ပွားအပ်သည်သာတည်း။ (လေးမျိုး။)

ရ၊ နီ၊ ပုဗ္ဗ၊ ဆိန္ဒ(၄)၊ ကွာနှင့်၊ ခိတ်(၂)၊ ဟဒိတ်၊ လော၊ ပု၊ အဋ္ဌ(၄)။
အသုဘ ဆယ်ခု၊ သေ ဆယ်ခု၊ လေးခု-ရှင်သူကပ်။

သေသူရှင်သူ အတူတူ သေသူ၊ ရှင်သူ အသုဘချင်း တူသော်လည်း ရှင်သူ၌ ပြုပြင်ခြင်း ခါခါ-တန်ဆာအငှါး ဖုံးအုပ်ကာထားသောကြောင့် အသုဘ ဟု မထင်၊ ပင်ကိုယ်အားဖြင့်သော်ကား အရိုးသုံးရာကျော်စိုက်ထောင် ၍ အဆက်အစပ် ၁၈၀-ရှိ၍ အကြော ကိုးရာဖြင့် တုပ်နှောင်၍ အသားတစ် ကိုးရာ ကပ်သွင်း၍ အရေထူစိုစိုဖြင့် ထုပ်ပိုး၍ အရေပါး လွှမ်းထားသော ကိုယ်ကောင်ဖြစ်၏။

အပေါက် ကြီး-ငယ်ရှိ၏။ အဆီအိုးကဲ့သို့ အောက်အထက် ယိုဝိမ်း၏။ ပိုးမျိုး ရှစ်ဆယ်၏ မှီခိုရာ၊ ဆနုရုတိရောဂါ၏ ပေါ်ပေါက်ရာ၊ ဒုက္ခမျိုးစုံ၏ ယာခင်းကြီးသဘွယ်သာ ဖြစ်၏။ ပြည်မှည့်၍ ပေါက်ကွဲယိုထွက်သော အိုင်းအမာကြီးအလား ကိုးပါးဒွါရ အမာဝမှ မပြတ် တစိုစို မျက်ဝတ်၊ နဖာ၊ နှပ်၊ တံတွေး၊ ချွေခန်း၊ ကျင်ကြီး၊ ကျင်ငယ် ယိုကျ၏။ မွေးတွင်း ကိုးသောင်း ကိုးထောင်မှ ချွေးအစေးအရည်ယို၍ ဆားမြှူညစ်အလွှားလွှား ယင်ကောင်တို့ ဝန်းရံခစားလျက် ရှိ၏။ မျက်နှာသစ်ခြင်း၊ ရေချိုးခြင်း၊ ဖြီးခြင်း၊ လိမ်းခြင်း၊ ဝတ်ရုံခြင်းတို့ဖြင့် မပြုမပြင်ဘဲ မိမွေးတိုင်းသာဖြစ်လျှင် မင်းနှင့်ဒွန်းစလှား ထူးခြားဘွယ်မရှိ။ အမွေး စုတ်ဖွား ချင်းအတူတူ၊ ဆံဖားရားချင်းအတူတူ၊ ကိုယ်အနံ့ချင်းအတူတူ၊ ချမ်းသာ ဆင်းရဲမရွေး တထပ်ထည်း အတူတူဖြစ်၍ မစင်ကြယ် အနံ့ဆိုး ရွံဘွယ်ဖြစ်ခြင်းဟူသော လက္ခဏာ အားဖြင့် တမျိုးထည်းသာ ဖြစ်လေ၏။

နွားအို
မြက်နုကြိုက်

ဤသို့ မင်းနှင့်ဒွန်းစလှား စက်ဆုပ်ဘွယ် မထူးခြားဘဲလျက် ရေချိုးခြင်း၊ ဖြီးခြင်း၊ လိမ်းခြင်း၊ အငှါးတန်ဆာဖုံးအုပ်ခြင်းတို့ဖြင့် ငါ့ကိုယ်၊ ငါ့ဟာ၊ ငါ-ဟု စုံမက်စရာ၊ အထင်ကြီးစရာဖြစ်အောင် ပြုပြင်ကြကုန်၏။ ထိုအကြောင်း သဘောမှန် မရိပ်မိ၍သာ ဖို-မတို့သည် အချင်းချင်း အမြတ်တနိုး နှစ်ခြိုက်နိုင်ကုန်၏။ ရွှေမှုန့်လိမ်းထားသည်ကို နောက်ချေးခံဟု မသိ၍သာ၊ နှမ်းဖျိုးထားသည်ကို ထမင်းချမ်းခံဟု မသိ၍သာ နှစ်ခြိုက်နိုင်ကုန်၏။ နွားအိုမြက်နုကြိုက်ကို မျက်မှန်စိမ်းတပ်ပေးလျှင် နု-ရင့်မသိ မြက်ခြောက် ရေဖျန်းထားစေကာမူ မြက်နုစင်စစ်ဟု နှစ်ခြိုက်နိုင်၏။ တကြတကြာဘိနန္ဒီနီ-မျက်မှန်စိမ်းဖြင့်လည်း နှမ်းဖျိုးထားလျှင် မြက်နုစင်စစ်ဟု နှစ်ခြိုက်နိုင်ကုန်၏။ ပရမတ်အားဖြင့် စင်စစ်နှစ်ခြိုက်စရာ အဏုမြူမျှမရှိ။ ထို့ကြောင့် မဟုတ်လော၊ ကြပ်စည်းထားသော ဤကိုယ်မှ အပသို့ ဆံပင် မွေးညှင်း ခြေသည်း လက်သည်း သွားတံတွေး နှပ် ကျင်ကြီး ကျင်ငယ်စသည် တခုခု ထွက်ကျလျှင် ကျရုံမျှဖြင့် တို့ချင်သူ၊ ကိုင်ချင်သူမရှိ။ ငါ့ပစ္စည်း ဟု-ပြန်သိမ်းသူမရှိ။ ရွံရှာသူ၊ စက်ဆုပ်သူတို့သာ ဖြစ်ကုန်၏။

ခွေးငတ်နှင့်
ပေါက်ပွင့်

ကိုယ်မှပြင်ပ ထွက်ကျသမျှနှင့် မကျသေးသမျှသည် ရွံဘွယ်ပဋိကူလ ချင်း အတူတူဟု သိသင့် သိထိုက်သည်ဖြစ်လျက် အဝိဇ္ဇာမှောင်ပိတ်ကာခြင်း၊ ကိုယ်ကို စုံမက်သောရာဂ ငမ်းငမ်းတက်ခြင်းတို့ကြောင့် “စုံမက်စရာ မြတ်နိုးစရာ နိစ္စ သုခ အတ္တ” ဟု စွဲစွဲလမ်းလမ်း ယူဆကုန်၏။ တောအုပ်၌ ပေါက်ပင်ကိုမြင်၍ မကြွေကျသေးသော ပေါက်ပွင့်ကို အမဲသား-ဟု စွဲလမ်းသော မြေခွေးကဲ့သို့ မပင်ပန်းတန်-ပင်ပန်းကြရကုန်၏။

တပင်လုံးပွင့်သော ပေါက်ပင်ကို ညဉ့်အခါ ခွေးငတ်မြင်လတ်သော် အမဲသားပင်-ဟု မှတ်ထင်၏။ ကြွေသောအခါ အမဲသားမဟုတ်ဟု သိသော်လည်း မကြွေသေးသည်ကား အမဲသား-ဟု မှောင်တုန်း ငမ်းတုန်းပင်တည်း။

ကိုယ်မှအပ ထွက်ကျမှသာမဟုတ်၊ မကျမီလည်း အသုဘချည်းသာတည်း။ ဗာလတို့သည် မကျမီ သုဘ-ဟု မှောင်လျက် ငမ်းလျက် ဝဋ်ဒုက္ခမှ မထွက်နိုင်ကြ။ ထို့ကြောင့် ပညာဉာဏ် ထက်သောသူသည် သေသူ ရှင်သူ အတူတူ-ဟု အသုဘ အမြဲရှုရာ၏။

ထို့ကြောင့် မင်ဖိုလ်ရည်မှန်းသော ရဟန်းသည် ရှင်သူ၏ကိုယ်၌ဖြစ်စေ၊ သေသူ၏ ကိုယ်၌ဖြစ်စေ-အသုဘခြင်းရာ ထင်ရာ၌ ဥဂ္ဂဟနိမိတ်၊ ပဋိဘာဝနိမိတ်ယူ၍ ဘာဝနာ စိတ်ကို အပ္ပနာသို့ရောက်စေအပ်၏။

အနုသုတိဆယ်ပါး

အနု-အဖန်ဖန်၊ ဝါ-လျော်သော + သတိ-အောက်မှေ့ခြင်း။ ။

၂၆-နက်။ ။ဂုဏ်တော်အာရုံပြု၍အောက်မေ့ပုံကား....

၁-မြတ်စွာဘုရားသည် ကိလေသာတို့မှ ဝေးကွာတော်မူ၏။ ကိလေသာ
ရန်သူတို့ကို သတ်တော်မူ၏။ သံသရာစက်၏ အကန့်တို့ကို ဖျက်ဆီး
တော်မူ၏။ ပူဇော်အထူးကိုခံတော်မူထိုက်၏။ မကောင်းမှုကို ပြုစရာ
ဆိတ်ကွယ်ရာမရှိ။ (အရဟံ ၅-နက်။)

၂-မြတ်စွာဘုရားသည် အလုံးစုံသောတရားတို့ကို မဖောက်မပြန် ကိုယ်
တော်တိုင် သိတော်မူ၏။

၃-မြတ်စွာဘုရားသည် ဝိဇ္ဇာသုံးပါး၊ ဝိဇ္ဇာရှစ်ပါး၊ စရဏတဆွင်းပါး
တို့နှင့် ပြည့်စုံတော်မူ၏။

၄-မြတ်စွာဘုရားသည် အရိယာမဂ်တည်းဟူသော တင့်တယ်သော သွားခြင်းရှိတော်မူ၏။ ကောင်းသောနိဗ္ဗာန်သို့ ကြွသွားတော်မူ၏။

ပယ်ပြီးသော ကိလေသာ ပြန်မလာစေခြင်းဖြင့်၎င်း၊ ဗောဓိမဏ္ဍိုင် တိုင်အောင် ပါရမီပဋိပတ် ဖြည့်ကျင့်ခြင်းဖြင့်၎င်း-ကောင်းစွာကြံသွား တော်မူ၏။ သင့်သောစကားနှစ်ခွန်းကိုဆိုတော်မူတတ်၏။ (သုဂတော ၄-နက်။)

၅-မြတ်စွာဘုရားသည် သဝိညာဏက ခန္ဓာလောကကို ဒုက္ခသဘော စသည်ဖြင့် သိတော်မူ၏။ သတ္တလောက၊ သင်္ခါရလောက၊ ဩကာသ လောက-ဟု ဆိုအပ်သော လောကသုံးပါးကို ခပ်သိမ်းသော အပြား အားဖြင့် သိတော်မူ၏။ (လောကဝိဒူ ၂-နက်။)

၆-မြတ်စွာဘုရားသည် မိမိထက်လွန်မြတ်သောသူမရှိ၊ မယဉ်ကျေးသေး သော လူယောက်ျား၊ နတ်ယောက်ျား၊ တိရစ္ဆာန်ယောက်ျားတို့ကို ယဉ်ကျေးအောင် ဆုံးမတော်မူတတ်၏။ အတုမရှိမြတ်တော်မူသည် ဖြစ်၍ မယဉ်ကျေးသေးသော လူယောက်ျား၊ နတ်ယောက်ျား၊ တိရစ္ဆာန်ယောက်ျားတို့ကို ယဉ်ကျေးအောင် ဆုံးမတော်မူတတ်၏။ (၃-နက်။)

၇-မြတ်စွာဘုရားသည် နတ်လူတို့၏ ဆရာဖြစ်တော်မူ၏။ နတ်လူတို့၏ လှည်းမှူးကြီး ဖြစ်တော်မူ၏။ (၂-နက်။)

၈-မြတ်စွာဘုရားသည် သိထိုက်သော ဥေယျဓမ္မတရား ငါးပါးတို့ကို ဝိမောက္ခန္တိကဉာဏ်စွမ်းဖြင့် သိတော်မူ၏။ သစ္စာလေးပါးကို ကိုယ် တော်တိုင်သိ၍ သူတပါးတို့ကိုလည်း သိစေတော်မူ၏။ (၂-နက်။)

၉-မြတ်စွာဘုရားသည် အထွဋ်အထိပ်သို့ရောက်သော ဒါနစသော ပါရမီ ဘုန်းကံရှိတော်မူ၏။ အသိန်းမကသော ကိလေသာ-အကျဉ်း အား ဖြင့် မာရ်ငါးဖြာကို ချိုးဖဲ့ဖျက်ဆီးတော်မူ၏။ ဣဿရိယ၊ ဓမ္မ၊ ယသ၊ သီရိ၊ ကာမ၊ ပယတ္တ-တည်းဟူသော ဘုန်းတော်တရားခြောက်ပါး ရှိတော်မူ၏။ ကုသိုလ် စသောအပြား၊ ခန္ဓာစသော အပြားတို့ဖြင့် တရားတို့ကို ဝေဘန်ဟောကြားတော်မူ၏။ ဈာန်မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်တို့ကို အကြိမ်ကြိမ် မှီဝဲဆည်းကပ်တော်မူ၏။ ဘဝတို့၌ ပြေးသွားတတ်သော တဏှာကို ထွေးအန်တော်မူ၏။ (ဘဂဝါ ၆-နက်။) ဤသို့စသည်ဖြင့် အဖန်ဖန် အောက်မေ့ရသည်။

မှတ်တမ်းစဉ်း

ကိလေသာဝေးပုံကား-ကိလေသာဟူက- ဝါသနာမျှမကျန်အောင် မဂ်ဖြင့်ဖျက်ဆီး သောကြောင့် ဤမျှဝေးသည်ဟု မဆိုနိုင်အောင် အလွန်အလွန်ဝေး၏။ ဝါသနာဟူသည် ကား-ကိလေသာရှိခိုက်ဖြစ်သော ကိုယ်နှုတ်အမူအရာ၊ ဝါ-ကိလေသာ၏ သတ္တိအလေ့၊ ကိလေသာကုန်သော်လည်း အရှိန်မသေ၊ အချို့ကျန်တတ်သည်ဟုလို။

သံသရာစက်အကန့်ဖျက်ပုံကား-သံသရာစက်သည် အဝိဇ္ဇာ၊ ဘဝတဏှာဖြင့်အပြီး ပြုသောပုံတောင်းချက်မရှိ၏။ ပုညာဘိသင်္ခါရစသော အကန့်အများ ရှိ၏။ ဇရာမရဏ

အကွပ်ရှိ၏။အာသဝ သမုဒယ ဝင်ရိုးတပ်ထား၏။ဘဝသုံးပါးရထားအိမ်တင်ထား၏။အစ
မထင်သော ရှေးကတည်းက ယခုတိုင် တလည်ထည်း လည်၏။ထိုသံသရာစက်၏ အကန့်
တို့ကို ဗောဓိမဏ္ဍိုင်၌ ဝီရိယဟူသောခြေဖြင့် သီလဟူသောမြေ၌ ခိုင်မြဲတင်းကြပ်စွာ ရပ်
တည်ပြီးလျှင် ကံကုန်ခြင်းကိုပြုတတ်သောဥာဏ်ပုဆိန်ကို သဒ္ဓါလက်ဖြင့် စွဲကိုင်လျက် ဖျက်
တော်မူ၏။တနည်းကား-သံသရာစက်သည် အဝိဇ္ဇာပုံတောင်းချက်မတခုရှိ၏။ ဇရာမရဏ
အကွပ်တခုရှိ၏။သင်္ခါရစသော အကန့်ဆယ်ခုရှိ၏။ အစမထင် လည်သောကြောင့် အန
မတဂ္ဂ သံသရာဝဋ်မည်၏။ထိုစက်၏အကန့်တို့ကို ဓမ္မဋ္ဌိတိဥာဏ်ဖြင့် သိ၍၊ ငြီးငွေ့၍၊ လွတ်
လို၍ ဖျက်တော်မူ၏။ဓမ္မဋ္ဌိတိဥာဏ်ဟူသည်ကား-“အဝိဇ္ဇာသည် အကြောင်းပစ္စည်း၊သင်္ခါ
ရသည် အကျိုးပစ္စယုပ္ပန်၊ဤနှစ်ပါးလုံးလည်း အကြောင်းကြောင့်ဖြစ်သော ပစ္စယုပ္ပန်သာ
တည်း”ဟု အကြောင်းကိုသိမ်းဆည်းသော ဥာဏ်သည် ဓမ္မဋ္ဌိတိဥာဏ် မည်၏ ၊ကင်္ခါ
ဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိဥာဏ်လည်းမည်၏။ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်သိသောဥာဏ်လည်းမည်၏။

အလုံးစုံသောတရားသိပုံကား-ထူးသောဥာဏ်ဖြင့်သိအပ်သော သစ္စာလေးပါးကို
ထူးသောဥာဏ်ဖြင့်-သိအပ်၏ဟူ၍၎င်း၊ပိုင်းခြား၍သိအပ်သောဒုက္ခသစ္စာကို ပိုင်းခြား၍သိ
အပ်၏-ဟူ၍၎င်း၊ ပယ်အပ်သော သမုဒယသစ္စာကို ပယ်အပ်၏-ဟူ၍၎င်း၊ မျက်မှောက်ပြု
အပ်သော နိရောဓသစ္စာကို မျက်မှောက်ပြုအပ်၏-ဟူ၍၎င်း၊ ပွားစေအပ်သော မဂ္ဂသစ္စာကို
ပွားစေအပ်၏-ဟူ၍၎င်း မဖောက်မပြန် ကိုယ်တိုင် သိတော်မူ၏။ တနည်း-အာယတန
ခြောက်ပါး၊ ဝိညာဏ်ခြောက်ပါး၊ ဥဒ္ဓါမာတက စသော သညာဆယ်ပါး၊ ဆံပင်စသော
၃၂-ပါးသောအခြင်းအရာ၊ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်အင်္ဂါ ၁၂-ပါး စသည်တို့၌ တခုတခုကို ထုတ်၍
ဤကား ဒုက္ခသစ္စာ-စသည်ဖြင့် သစ္စာလေးပါးခွဲ၍ သိတော်မူ၏။

ဝိဇ္ဇာစရဏ၌ဝိဇ္ဇာသုံးပါးကား-ပု၊ဒိ၊အာ- သုံးခုတည်း။ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ
အဘိညာ၊ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာ၊အာသဝက္ခယအဘိညာ-ဟူလို။

ဝိဇ္ဇာရှစ်ပါးကား-ဝိ၊မ၊ပုဗ္ဗေ၊ဒိ၊ဒိ၊စေ၊ဇုဒ္ဓိ၊အာ- ရှစ်ခုတည်း။ ဝိပဿနာဥာဏ်၊
မနောမယိဒ္ဓိနှင့်(ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု၊ ဒိဗ္ဗသောတ၊ စေတောပရိယ၊ အာ
သဝက္ခယ) အဘိညာခြောက်ပါး ဟူလို။

စရဏတဆဲ့ငါးပါးကား-သီ၊ ဇုံ၊ ဘော၊ဇော(၄)၊ သဒ္ဓမ္မာသတ္တ(၇)၊ ရူပဈာန်
စတုက္က(၄)၍ ၁၅-ခုတည်း။(သီလသံဝရ၊ဇုနိယေသု ဂုတ္တဒ္ဓါရတာ၊ ဘောဇနေမတ္တည၊
တာ၊ ဇာဂရိယာနုယောဂ(၄)၊သဒ္ဓါ၊ သတိ၊ ဟိရီ၊ ဩတ္တပ္ပ၊သုတ၊ ဝီရိယ၊ ပညာ(၇)၊
စတုက္ကနည်း ဈာန်လေးပါး(၄)ဟူလို။)

ကောင်းစွာကြံသွားပုံကား-မဂ်ဖြင့်ပယ်ပြီးသော ကိလေသာတို့ကို ပြန်မလာ
အောင်ပြု၍ ကြံသွား၏။ တနည်း-ဒီပင်္ကရာဘုရား၏ ခြေတော်ရင်းမှစ၍ ဗောဓိမဏ္ဍိုင်တိုင်
အောင် သမ္မာပဋိပတ်ဖြင့် လောကအစီးအပွားပြုလျက် ကြံသွား၏။ သဿတ၊ ဥစ္ဆေဒနှစ်
စွန်းသို့ မကပ်ဘဲ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဂတိဖြင့် ကြံသွား၏။ ကာမသုခ၊ အတ္တကိလမထ နှစ်စွန်း
သို့မကပ်ဘဲ မဇ္ဈိမပဋိပဒါဖြင့် ကြံသွား၏။

သင့်သောစကားနှစ်ခွန်းဆိုပုံကား-မှား-အကျိုးမဲ့-မနာလိုမဆို၊ သူမြတ်ကို သူယုတ်ဟု မဆို၊ မှန်-အကျိုးမဲ့-မနာလို မဆို၊ သူယုတ်ကို သူယုတ်ဟုမဆို၊ မှန်-အကျိုးရှိ-မနာလို ကာလသိ၍ဆိုတော်မူ၏။ ဒေဝဒတ်ငဲ့ကျတော့မည်ဟု ကာလသိ၍ ဆိုတော်မူ၏။ မှား-အကျိုးမဲ့-နာလို မဆို၊ သူယုတ်ကို သူမြတ်ဟု မဆို၊ မှန်-အကျိုးမဲ့-နာလိုမဆို၊ အမှန်အတိုင်း ဂုံးစကားကိုမဆို၊ မှန်-အကျိုးရှိ-နာလို ကာလသိ၍ ဆိုတော်မူ၏။ သူမြတ်နတ်ပြည်ရောက်မည်ဟု ကာလသိ၍ ဆိုတော်မူ၏။

သဝိညာဏကခန္ဓာလောကသိပုံကား- ဤသက်ရှိကိုယ်၌သာလျှင် ခန္ဓာ၊ အာယတနစသော လောက၏ ဒုက္ခသဘာဝ၊ သမုဒယ၊ နိရောဓ၊ မဂ္ဂတို့ကို သိတော်မူ၏။

သင်္ခါရလောကသိပုံကား-သင်္ခါရလောကသည် “သဗ္ဗေ သတ္တာ အာဟာရဋ္ဌိတိကာ”အားဖြင့်၊ ဝါ-အကြောင်းကြောင့်ဖြစ်သောသင်္ခါရအားဖြင့် တပါးသာတည်း။ နာမ်ရုပ်အားဖြင့်နှစ်ပါး၊ ဝေဒနာအားဖြင့် သုံးပါး၊ အာဟာရအားဖြင့် လေးပါး၊ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာအားဖြင့်ငါးပါး၊ ဤသို့စသည်ဖြင့် များစွာပြားသောသင်္ခါရလောကကိုအကြွင်းမဲ့ သိတော်မူ၏။ ။သဗ္ဗေသတ္တာ အာဟာရဋ္ဌိတိကာ-ဟု ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာန်ဖြင့် သင်္ခါရတို့ကိုရည်၍ဟောသည်။

သတ္တလောကသိပုံကား-သတ္တဝါတို့၏ အာသယကို၊ အနုသယကို၊ စရိတ်ကို၊ နှလုံးသွင်းကို(၄)၊ ကိလေသာနည်းသူများသူကို၊ သဒ္ဓါစသော ဣန္ဒြေငါးပါးရင့်သူ နုသူကို၊ အခြင်းအရာကောင်းရှိ ဝိဝဇ္ဇာရှိသူ၊ ခြင်းရာညံ့ရှိ ဝိဝဇ္ဇာရှိသူကို၊ မဂ်ရလွယ်သူ၊ မရလွယ်သူကို၊ အန္တရာယ်ကင်းမကင်းကြောင့်-မဂ်ရထိုက်သူ၊ မရထိုက်သူကို(၅)၊ အကြွင်းမဲ့ သိတော်မူ၏။ ။အာသယနှစ်မျိုးရှိ၏။ သဿတ၊ ဥစ္ဆေဒ-နှစ်ပါးသည် ဝဋ်ကိုမှီသူ-ဝဋ်နိဿိတတို့၏နေရာ အာသယတမျိုးဖြစ်၏။ ဝိပဿနာဥာဏ်ဟူသော အနုလောမ ခန္တီ၊ မဂ်ဟူသော ယထာဘူတဥာဏ်-နှစ်ပါးသည် ဝဋ်ကင်းရာကိုမှီသူ-ဝိဝဇ္ဇာနိဿိတတို့၏နေရာ အာသယတမျိုးဖြစ်၏။ ဒိဋ္ဌိနှစ်ခု၊ ဥာဏ်နှစ်ခု၊ လေးခုအာသယ-ဖြစ်၏။

ဩကာသလောကသိပုံကား-စကြဝဠာတခုသည် လျားနံယူဇနာ တသန်း နှစ်သိန်း ၃၄၅၀-ရှိ၏။ (၁, ၂၀၃, ၄၅၀)၊ အဝန်း သုံးသန်း ခြောက်သိန်း တသောင်း ၃၅၀-ရှိ၏။ (၃, ၆၁၀, ၃၅၀)၊ အောက်ခံမြေ နှစ်သိန်းလေးသောင်း၊ အောက်ခံရေ လေးသိန်း ရှစ်သောင်း၊ အောက်ခံလေ ကိုးသိန်း ခြောက်သောင်း ရှိ၏။ ။မြင်းမိုရ်တောင်သည် သမုဒြာ၌ ရှစ်သောင်းလေးထောင်မြိုင်၍ ရှစ်သောင်းလေးထောင် ပေါ်၏။ ထိုအောက်ထက်ဝက် ထက်ဝက် ပမာဏဖြင့် မြိုင်လျက် ပေါ်လျက် မြင်းမိုရ်ကို ရံပတ်ကာတည်သော ယုဂန္ဓရ၊ ဤသုဓရ၊ ကရဝိက၊ သုဒဿန၊ နေမိန္ဓရ၊ ဝိနတက၊ အဿကဏ္ဍ-ဟူသော တောင်စဉ်ခုနစ်ထပ်ရှိ၏။ ထိုတောင်စဉ်တို့၏အကြား၌ သီဒါ သမုဒြာလည်း ခုနစ်ခုရှိ၏။

ဟိမဝန္တာတောင်သည် ယူဇနာ ငါးရာမြင့်၏။ လျား နံ သုံးထောင်ကျယ်၏။ တောင်ထွဋ် ရှစ်သောင်းလေးထောင်ရှိ၏။

ဇမ္ဗူ့သပြေပင်သည် ပင်စည်လုံးပတ် ၁၅-ယူဇနာ၊ ပင်စည်နှင့် ခက်မ ငါးဖြာ-ငါးဆယ်စီ ရှည်၏။ လျားနံ တရာကျယ်၏။ တရာမြင့်၏။ တောင်ကျွန်း သပြေပင်၊ အသုရာ

ပြည် သခွင်၊ ဂဠုန်ပြည် လက်ပံ၊ အနောက်ကျွန်း ထိန်၊ မြောက်ကျွန်း ပဒေသာ၊ အရှေ့ကျွန်း ကုက္ကို၊ တာဝတိံသာ ပင်လယ်ကသစ်-ဤသစ်ကြီး ခုနစ်ပင်သည် ပမာဏအားဖြင့် အတူတူဖြစ်၏။

စကြဝဠာတောင်သည် သမုဒြာ၌ ရှစ်သောင်းနှစ်ထောင်မြုပ်၍ ထိုမျှပင်ပေါ်၏။ လောကဓာတ်ကို ရံပတ်ကာတည်၏။ တံတိုင်းကြီးဖြစ်၏။ ။လောကဓာတ်တခု၌ လဝန်းသည် ယူဇနာအားဖြင့် အချင်း ၄၉၊ အဝန်း ၁၄၇၊ နေဝန်း အချင်း ၅၀၊ အဝန်း ၁၅၀၊ တာဝတိံသာအကျယ် တသောင်း၊ အသုရာပြည် တသောင်း၊ အဝီစိတသောင်း၊ ဇမ္ဗူဒိပ်ကျွန်း တသောင်း၊ အရှေ့ကျွန်း ၇၀၀၀၊ အနောက်ကျွန်း ၇၀၀၀၊ မြောက်ကျွန်း ၈၀၀၀၊ ကျွန်းကြီးတခုတခု၌ ကျွန်းငယ် ၅၀၀-စီ အရံရှိ၏။ ဤအလုံးစုံသည် လောကဓာတ်တခု၊ စကြဝဠာတိုက်တခုဖြစ်၏။ စကြဝဠာတိုက်တို့၏အကြား၌ လောကန္တရိယငရဲတို့ရှိကုန်၏။ ဤသို့ အနန္တလောကဓာတ်တို့ကို အနန္တညာဏ်တော်ဖြင့် အကြွင်းမဲ့ သိကော်မူ၏။ ။ကောင်းကင်အနန္တ၊ စကြဝဠာအနန္တ၊ သတ္တဝါအနန္တ၊ ဗုဒ္ဓညာဏ်တော်အနန္တ-အနန္တလေးပါးရှိ၏။

မယဉ်ကျေးသေးသောသူတို့ကိုဆုံးမရာ၌ ယဉ်ကျေးပြီးသော သူတို့ကိုလည်း အောက်မဂ်ဖိုလ်ရသူကို အထက်မဂ်ဖိုလ်ရအောင် ဆုံးမသေးသည်။ ရှင်သာရိပုတြာပင် ဆုံးမမလွတ်သေး။

ဆင်ဆရာတို့ ဆုံးမအပ်သောဆင်သည် တကြိမ်ပြေးလျှင် အရပ်တခုသို့သာ ရောက်သည်။ ဘုရားရှင်ဆုံးမအပ်သောသူတို့ကား ထိုင်နေခြင်းတခုဖြင့် အရပ်ရှစ်မျက်နှာသို့ ရောက်ကုန်၏။ ။ဤ၌ ထိုင်ရာမထ သမာပတ်ရှစ်ပါးရသည်ကို အရပ်ရှစ်မျက်နှာသို့ ရောက်သည်ဟု တင်စားသည်။

နတ်လူတို့၏ဆရာဖြစ်ပုံကား—မျက်မှောက် အကျိုး၊ တမလွန်အကျိုး၊ ပရမတ္ထ နိဗ္ဗာန်အကျိုးရအောင် ဆုံးမသောကြောင့် ဆရာဖြစ်တော်မူ၏။

လှည်းမှူးကြီးဖြစ်ပုံကား—လှည်းမှူးကြီးသည် ကုန်သည်တို့ကို စောရကန္တာရ-ခိုးသူရှိသော ခရီးခဲ-စသည်မှ ထုတ်ဆောင်၍ ဘေးကင်းရာသို့ပို့၏။ ဘုရားရှင်လည်း သတ္တဝါတို့ကို ဇာတိကန္တာရစသည်မှ ထုတ်ဆောင်၍ နိဗ္ဗာန်သို့ပို့တော်မူ၏။ ။နတ်လူတို့၏ဆရာဟု ဆိုရာ၌ ဥက္ကဋ္ဌပုဂ္ဂိုလ်၊ ဘဗ္ဗပုဂ္ဂိုလ်အစွမ်းဖြင့်သာဆိုသည်။ တိရစ္ဆာန်တို့၏ ဆရာလည်းဖြစ်သေး၏။ ထို့ကြောင့် ဘား စသော တိရစ္ဆာန်သည်ပင် တရားတော်နာရ၍ ဥပနိဿယပစ္စည်းရ၍ နှစ်ဘဝ၊ သုံးဘဝဖြင့် မဂ်ဖိုလ်ရလေသည်။

ဝိမောက္ခန္တိကဉာဏ်ဟူသည်ကား—အရဟတ္တမဂ်သည် ကိလေသာမှ လွတ်ဆဲ ဖြစ်သောကြောင့် ဝိမောက္ခမည်၏။ ထိုနောက်၌ ဖြစ်သော အရဟတ္တဖိုလ်ဉာဏ်၊ သဗ္ဗညုတဉာဏ်စသော ဘုရားဉာဏ်တော်အားလုံးသည် ဝိမောက္ခန္တိကဉာဏ်မည်၏။

ဘုန်းတော်ခြောက်ပါးတို့တွင် မိမိစိတ်ကို လွန်စွာအစိုးရခြင်းသည် ဣဿရိယမည်၏။ အဏိမာ၊ လင်္ခီမာ၊ မဟိမာ၊ ပတ္တိ၊ ပါကမ္မ၊ ဤသိတာ၊ ဝသိတာ၊ ယတ္ထကာမဝသာယိတာ-ဟူသော လောကီတန်ခိုးရှစ်ပါးဖြစ်၏။ ။လောကုတ္တရာတရားသည် ဓမ္မမည်၏။ ။လောက

သုံးပါးလုံးပြန့်နှံသော စင်ကြယ်သော ကျော်စောသံသည် ယသမည်၏။ အရူပလေးဘုံ၌ အဘယ်သို့ ပြန့်နှံသနည်းဟူမူ-ဘုရားဂုဏ်သိရှိပြီး၍ အရူပဘုံရောက်သူတို့သည် ဂုဏ်တော် အာရုံပြုနိုင်ကြသည်။ ထို့ကြောင့် အရူပ၌လည်း ဂုဏ်နှံသည်။ (အရူပဘုံတို့၌ ရူပဈာန် မရှိ ကောင်းသော်လည်း ရူပဈာန်ကို ပါဒက၊ သမ္မသိတပြုသော မဂ်ဖိုလ်ရပြီးမှ အရူပဘုံသို့ ရောက်သူအား ပဌမဈာန်၊ ဒုတိယဈာန်စသော မဂ်စိတ်၊ ဖိုလ်စိတ်တို့ ဖြစ်ကုန်သေး၏။)

လက္ခဏာကြီးငယ် ရောင်ခြည်တော်ခြောက်သွယ်တို့ဖြင့် အင်္ဂါကြီးငယ်တင့်တယ်ခြင်း သည် သိရှိမည်၏။ ။ အလိုရှိအပ်၊ တောင့်တအပ်သော မိမိအကျိုး၊ သူတပါးအကျိုးကို အလိုရှိတိုင်း၊ တောင့်တတိုင်း ပြီးစေနိုင်ခြင်းသည် ကာမမည်၏။ ။ သတ္တဝါတို့၏ ဆရာ ဖြစ်ကြောင်း ဝိရိယပါရမီ သမ္မာဝါယာမမဂ္ဂသည် ပယတ္တမည်၏။

လောကီတန်ခိုးရှစ်ပါး၌-ကိုယ်တော်ကို အဏုမြူအနေ သေးငယ်အောင် ပြုခြင်းသည် အဏိမာတန်ခိုးမည်၏။ ကောင်းကင်၌ ခြေဖြင့်သွားနိုင်အောင် ပေါ့ပါးသည်အဖြစ် ပြုခြင်း သည် လဃီမာ... ။ စကြဝဠာကို ကိုယ်ဖြင့်ဖုံးနိုင်အောင် ကြီးမားသည်အဖြစ် ပြုခြင်းသည် မဟိမာ... ။ လိုရာဒေသသို့ရောက်နိုင်ခြင်းသည် ပတ္တိ... ။ အဓိဋ္ဌာန်စွမ်းဖြင့် လိုအပ်သောအမှု ပြီးအောင်ပြုနိုင်ခြင်းသည် ပါကမ္မ... ။ မိမိအလိုသို့ လိုက်စေနိုင်သော အစိုးရခြင်းသည် ဤသိတာ... ။ ရေမီးအစုံ ဖန်ဆင်းရာ၌ လိုတိုင်းရသော လျင်မြန်သော ဝသီဘော်သည် ဝသိတာ... ။ အရာရာပြုလိုတိုင်း အလိုစွမ်းဖြင့်ပြီးစေနိုင်ခြင်းသည် ယတ္တကာမဝသာယိတာ တန်ခိုးမည်၏။

ဥပစာရဈာန်ဖြစ်ပုံကား- ဤသို့ဆိုပြီးသောနည်းဖြင့် ဘုရားရှင်ဂုဏ်တော်၌ သက်ဝင်၍ “အရဟံ၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ”-စသည်ဖြင့် မဆုတ်မနစ်ကြိမ်ဖန်များစွာအောက်မေ့လတ်သည်ရှိသော် ရာဂ၊ ဒေါသ၊ မောဟ နှိပ်စက်သောစိတ်မဖြစ်၊ ဂုဏ်တော် အာရုံပြုလျက် ဖြောင့်မတ်သောစိတ်ဖြစ်လေ၏။ မဇ္ဈိမသမထနိမိတ်လင်းကြောင်း ဖြောင့်တန်းစိုက်စိုက် စိတ် ပြေးဝင်လျက်ရှိလေ၏။ ထိုအခါ ရာဂစသည်မနှိပ်စက်သဖြင့် နီဝရဏငါးပါး ကင်းကွာ၏။ ဖြောင့်သောစိတ်ဖြင့်ဂုဏ်တော်၌ညွတ်သော ဈာန်အင်္ဂါငါးပါးတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ဝိတက်ဖြင့် ဂုဏ်တော်အာရုံသို့တက်၍ ဝိစာရဖြင့် သုံးသပ်လတ်သော် ဝီတိဖြစ်၏။ ဝီတိကြောင့်ပဿဒ္ဓိ ဖြစ်၍ ကိုယ်စိတ်ပူပန်ခြင်းငြိမ်းလတ်သော် ကာယစိတ္တ၌ သုခဖြစ်၏။ သုခရှိလျှင် ဂုဏ်တော် အာရုံပြုသောစိတ်သည် သမာဓိဖြင့် တည်ကြည်၏။ ဤသို့ ဈာန်အင်္ဂါငါးပါး တပြိုင်နက် ဖြစ်၍ ဥပစာရဈာန်ရလေ၏။ ဤဥပစာရဈာန်သည် ဗုဒ္ဓါနုဿတိဈာန် မည်၏။ ဤ၌ ဂုဏ်တော်တခုသည်ပင် ပရမတ်ဖြစ်၍ နက်နဲလှ၏။ ရေနက်ရာ လှေနှစ်သကဲ့သို့ သမထဘာဝနာ စိတ် ရပ်တည်မရ၊ ထို့ကြောင့် အပ္ပနာမဖြစ်၊ များလှသောဂုဏ်တော်တို့ကို အောက်မေ့ခြင်း ဖြင့် စုတ်စုတ်နစ်နစ် သက်ဝင်ယုံကြည်ရသောကြောင့်လည်း အပ္ပနာမဖြစ်။

အာနိသင်ရပုံကား- ဤဗုဒ္ဓါနုဿတိဘာဝနာ အားထုတ်သူသည် ဘုရားရှင်၌ ရိုသေခြင်းများ၏၊ တုပ်ဝပ်ကျိုးနွံခြင်းများ၏၊ သဒ္ဓါ၊ သတိ၊ ပညာပြန့်ပြော၏၊ ကုသိုလ်ပုည ပြန့်ပြော၏၊ ဝီတိပါမောဇ္ဇများ၏၊ ဘေးငယ်ဘေးကြီး သည်းခံနိုင်၏၊ ဒုက္ခကို မညည်းတွား၊ ဘုရားနှင့်အတူတကွ ငါ ယခုနေရသည်ဟု အမှတ်သညာများစွာဖြစ်၏။ ဗုဒ္ဓါနုဿတိဘာဝနာ

စွဲနေကိန်းအောင်းရာ ဤကိုယ်ခန္ဓာသည် စေတီအိမ်နှင့်တူ၏။ပူဇော်ခြင်းငှါထိုက်၏။ဘုရား အဖြစ်၌ စိတ်ညွတ်ခြင်းများ၏။ ဒုစရိတ်ဝတ္ထု လွန်ကျူးစရာကြိုလျှင် ဘုရားရှင် မြင်ရသည့် အသွင် ဟိရီ၊ဩတ္တပ္ပဝင်လာ၏။ထိုဗုဒ္ဓါနုဿတိဥပစာရဈာန်သမာဓိ၌ တည်၍ ဝိပဿနာ ပွားလျှင် မဂ်ဖိုလ်ရ၏။မရလျှင် သုဂတိဘဝသာ လားရာရှိ၏။ ထိုအာနိသင်တို့ကို တစိတ် တဒေသထင်ရှားစေဦးအံ့၊....

ဗုဿဒေဝမထေရ်သည် မာရ်နတ်ကို သင်သည် မြတ်စွာဘုရားကို မြင်ဘူးပြီ၊တူအောင် ဖန်ဆင်းပြပါ-ဟု ဆို၏။ မာရ်နတ်ဖန်ဆင်း၍ပြသော ဘုရားရှင် ရုပ်ပုံတော်ကို မြင်လတ် သော် ဤမာရ်နတ်သည် ရာဂ၊ဒေါသနှင့်တကွဖြစ်လျက် ဤမျှလောက် တင့်တယ်သေးသည်၊ ဘုရားရှင်မှာ ဆိုဘွယ်ရာမရှိ-ဟု ဂုဏ်တော် အာရုံပြုလျက် ဝီတိဖြစ်၍ ဝိပဿနာ တိုး ပွားစေ၍ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်တော်မူ၏။ထိုအခါ မာရ်နတ်က“အရှင်သည် အကျွန်ုပ် ကို လှည့်စားသည်”ဟုဆို၏။

သာသနာတော် ၂၁၈-နှစ်မြောက်တွင် ပါဠိလိပုတ်ပြည်၌ မင်းပြုသော သီရိဓမ္မာ သောကမင်းကြီးသည် ကာဠနဂါးမင်းကိုခေါ်ဆောင်၍ ဉာဏ်တော်အနန္တသခင်ဘုရားရှင် ရုပ်ပုံကို ဤမျက်စိတို့အား ထင်ရှားအောင်ပြပါလော့ဟု တိုက်တွန်း၏။ ကာဠနဂါးဖန်ဆင်း ပြသောဘုရားရှင်ရုပ်ပုံသည် လက္ခဏာတော်ကြီးငယ်ဖြင့် အသရေရှိ၏။ ပွင့်သောကြာမျိုးစုံ ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော ရေပြင်နှင့်တူ၏။ ကြယ်တာရာတို့ဖြင့် တောက်ထွန်းသော ကောင်းကင်ပြင်နှင့်တူ၏။ ညို၊ရွှေ၊နီ၊ဖြူ၊မောင်း၊ တခဲနက်ပြီးပြီသော ရောင်ခြည်တော် အပေါင်းဖြင့် ဝန်းကျင်တင့်တယ်၏။ သဗ္ဗ္ဗာရောင်၊ သက်တင်ရောင်၊ လျှပ်စစ်ရောင်တို့ဖြင့် ဝန်းကျင်ရံပတ်သော ရွှေတောင်ထွဋ်နှင့်တူ၏။ကေတုမာလာရောင်တို့ဖြင့် နှစ်သက်ဘွယ် တင့်တယ်သော မဏိတော်ရှိ၏။ နတ်လူတို့၏ မျက်စိအရသာ၏တည်ရာ မျက်စိ၏ရသာ ယနဆေးသဘွယ်ဖြစ်၏။ လွန်စွာတင့်တယ်လှသဖြင့် မင်းကြီးသည် ဂုဏ်တော်အနန္တ၌ သက်ဝင်စွာ အာရုံပြုလျက်ခုနစ်ရက်တိုင်တိုင် မမှိတ်သောမျက်စိဖြင့် တစ်မိမိပူဇော်ခြင်းကို ပြုလေပြီ။

သာသနာတော် ၆၂၇-နှစ်မြောက်တွင် သရေခေတ္တရာပြည်၌ မင်းပြုသော သုပည နဂရဆိန္ဒမင်းသည် ကမ်းယံပြည်ကို အောင်မြင်၏။ထိုပြည်၌ရှစ်ဆဲ့ရှစ်တောင် ရွှေဆင်းတု ဘုရားကို ဖူးမြင်ရ၍ သက်တော်ထင်ရှားကဲ့သို့ သဒ္ဓါခြင်းဖြင့် ညဉ့်နံနက်မပြတ်ဝတ်ပြုဆည်း ကပ်၏။မခွါရက်သဖြင့် နေပြည်တော်မပြန်ဘဲ ကြည်ညိုနေသည်မှာ သုံးနှစ်တိုင်တိုင်ကြာ၏။ အမတ်ဗိုလ်ပါတို့ကား သားမယား လွမ်းဆွတ်၍ တိုင်းပြည်ပြန်လိုလှသောကြောင့် ရုပ်ပွား တော်အောက်၌ ဥမင်တူး၍ လဲအောင်ပြုပြီးမီးတိုက်ကုန်၏။ ဘုရားရှင် နိဗ္ဗာန်စံ၍ နတ်တို့ သင်္ဂြိုဟ်ကြသည်-ဟူ၍လည်း သံတော်ဦးတင်ကုန်၏။မင်းကြီးသည် မဟုတ်မလျားဟုနှလုံး မသာလျက် ဆိတ်ဆိတ်သာ နေ၏။ ထိုရွှေကို အမတ်ဗိုလ်ပါတို့ယူ၍ တိုင်းပြည်တွင် သုံးစွဲ ကုန်၏။ ထိုအခါ တပြည်လုံး စနောင့်စနင်းဖြစ်၏။ ခိုးသားထားပြ ထူထပ်၍ ကွပ်ညှပ် မနိုင်ရှိ၏။ထိုနောက် လေပွေကြီးလာ၍ စကောတချပ် လွင့်လာသည်ကို စကောရှင် မိန်းမ က-ငါ့စကော၊ ငါ့စကော-ဟု ဆို၍ လိုက်သည်ကို အကြောင်းပြု၍“ငစကောစစ်တပ်” တက်လာသည်ဟု တပြည်လုံးထိတ်လန့်ပြီးလျှင် ပြုတစု၊ကမ်းယံတစု၊မြန်မာတစု-လူသုံးစု ကွဲ၍ သရေခေတ္တရာပြည်ကြီး ပျက်စီးလေသတတ်။

သာသနာတော် ၁၇၉၉-နှစ်မြောက်တွင် ပုဂံပြည် မင်းပြုသော နရသီဟပတေ့ မင်း၏ မိဖုရားငယ် စောလုံသည် မင်းကြီးစားတော်ဝယ် ဆေးထည့်၏။ မင်းကြီးသိ၍ မေးစစ်သောအခါ-ဟယ် ပန်းပွတ်သည်မြေး၊ နွေအခါ ရေဖျန်းကစားရာတွင် မောင်းမငယ် ကို နုတ်ထည့်၍ အများရှေ့တွင် အဝတ်အစား ဦးဆံရွမ်းရွမ်းစွတ်အောင် ရေပက်စေရ သလော၊ နင့်ကို-ငါ နှလုံးထောင့်၍ကြံသည်-ဟု ဆို၏။ မင်းကြီးသည် ပန်းဘဲတထောင် ခေါ်၍ သံကျပ်စင်ပြုလုပ်ပြီးလျှင် ကျပ်တင်ရမည်-ဟု အမိန့်ချ၏။ စောလုံသည် သံကျပ်စင် မပြီးမီ ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး သီလသီတင်း ဆောက်တည်၏။ အဘိဓမ္မာတရားတော်ကို နာ၏။ ရတနာသုံးပါးဂုဏ် အာရုံပြု၍ နေ့ညဉ့်မပြတ် ပုတီးစိပ်၏။ သံကျပ်စင် ပြီးသောအခါ မိဖုရားစောလုံသည် ဂုဏ်တော်ကို အောက်မေ့ကာ ပုတီးလက်စွဲလျက် သံကျပ်စင် ရဲရဲသို့ တက်လေ၏။ သုံးကြိမ်တိုင်တိုင် မီးငြိမ်း၏။ ထိုနောက်မှ ငါသည် တခဏခြင်း မီးကျွမ်း၍ ပျောက်စေသော-ဟု ပတ္တနာပြု၏။ ထိုအကြိမ်တွင်မှ မီးကျွမ်းသတတ်။

ဤနရသီဟပတေ့မင်းသည် မင်းခွေးချေးလည်း တွင်သည်။ တရုပ်ပြေးမင်းလည်း တွင်သည်။ ခမည်းတော် ဥဇနာမင်းသည် ပန်းပွတ်သည်၏သမီးကို သိမ်းပိုက်သည်တွင် ပန်းပွတ်သည်သမီးမှ မြင်သောကြောင့် (ဝါ-ဘွားသောကြောင့်) ပန်းပွတ်သည်မြေး၊ ခွေးချေး-ဟု သားတော်ကို ပြက်ရယ်ပြုဘူး၏။ ထိုမင်းသည် မြတ်စွာဘုရား ပုဂံပြည် တန်ကြည့် တောင်သို့ ကြွလာသောအခါ တောင်စောင့်ဘီလူးဖြစ်၍ အင်ဘက်သုံးချပ် ထီးပြုပြီးလျှင် ဘုရားရှင်အား နေ ကာဘူး၏။ ဘုရားရှင်သည် ဤဘီလူးကား ဤပုဂံပြည်၌ မင်းသုံးကြိမ် ဖြစ်လတ္တံ့-ဟု ဗျာဒိတ်ထားတော်မူ၏။ စလေငခွေးတကြိမ်၊ ကုလားကျတကြိမ်၊ နရသီဟ ပတေ့တကြိမ် ဖြစ်၏။ ဘုရားရှင်အား နေ ကာဘူးသောကြောင့် ဘုန်းတန်ခိုးအလွန်ကြီး၏။ ဆနဂုတိရောဂါကင်း၏။ ချေခြင်း၊ သမ်းဝေခြင်းမျှ မဖြစ်စဘူး။ သူတပါး ချေသည်ကိုပင် အမျက်ထွက်၏။ ဘီလူးရှိန်ကြောင့် စောင်းမာန်ပြင်း၏။ စက်တော်ခေါ်ရာမှ နိုးလျှင် ကိုင်မိ သမျှဖြင့် ပစ်ခတ်ရမှ စိတ်တော်ပြေသည်။ အပါး၌ လက်နက်မထား လုမ္ဗနီသီး စသည် ထားရသည်။ တခါသော် စက်ရာထဲတွင် လုမ္ဗနီသီးဖြင့် ပစ်ခတ်ရာ မောင်းမငယ်ခါး မှန်၍ ရောင်ရမ်းသွား၏။ ထိုမှစ၍ လုမ္ဗနီသီးကို ခါးရမ်းသီးဟု ခေါ်စမှတ်ပြုကုန်သတတ်။

ထိုမှတပါး မဟာကပ္ပိနမင်းကြီးများ ဂုဏ်တော် ဆင်ခြင်လျက် မြစ်သုံးတန် မြင်းစီး ကူးကြ၏။ အနောဇာဒေဝီတို့ ဂုဏ်တော်ဆင်ခြင်လျက် မြစ်သုံးတန် ရထားစီးကူးကြ၏။ အစိရဝတီမြစ်၌ လူတယောက် ဂုဏ်တော်ဆင်ခြင်လျက် ခြေဖြင့် ကုန်းကြောင်းလျှောက် ကူး၏။ အနာထပိဏ်သူဌေးကြီး ဂုဏ်တော်ဆင်ခြင်လျက် သန်းခေါင်ကျော် ဘုရားဖူး အသွား ကိုယ်ရောင်ထွန်းလင်း၏။ သုသာန်ရောက်၍ ဂုဏ်တော် မဆင်ခြင်မိသောအခါ ကိုယ်ရောင် ကွယ်သွား၏။ ထိတ်လန့်၍ နောက်ဆုတ်သောအခါ နတ်တဦးက ဘုရားဖူး သွားခြင်းအကျိုး ပြောပြ၏။ သူဌေးကြီး၊ ဆင်တသိန်း၊ မြင်းတသိန်း၊ ရထားတသိန်း၊ ပတ္တမြားနားခောင်း ကိုယ်စီဖြင့် သတို့သမီးတသိန်း-ဤ သိန်းလေးသိန်းရခြင်းသည် ဘုရားဖူး သွားသူ၏ ခြေတလှမ်းကို ၁၆-စိတ် ၁၆-ကြိမ်ပြုလျှင် တစိတ်မျှလောက် မထိုက်တန်သေး ဟု ပြောပြ၏။ ထိုအခါ သဒ္ဓါဟုန်ရဲရင့်စွာ ရှေ့ဆောင်သောအားဖြင့် ဘုရားထံ အရောက် သွား၏။ ဤ အစစွာ ဘုရားဖူးရသောအကြိမ်၌ပင် သူဌေးကြီး သောတာပန် တည်လေ၏။

သိန်းလေးသိန်း အဘယ်မှာယှဉ်နိုင်တော့အံ့နည်း၊ ထို့ကြောင့် အာနုဘော် ကြီးမားသော ဗုဒ္ဓါနုဿတိကို မတွန့်မဆုတ် ဖန်ဖန်အားထုတ်ရာ၏။

ဓမ္မာနုဿတိ ဓမ္မာနုဿတိ ပွားလိုသောသူသည် “သွာက္ခာတော ဘဂဝတာ ဓမ္မော” စသည်ဖြင့် ပရိယတ္တိဓမ္မ၏၎င်း၊ မဂ် ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်၏၎င်း ဂုဏ်ကို ဖန်ဖန်အောက်မေ့ရသည်။ ။အောက်မေ့ပုံကား—

၁—တရားတော်သည် မြတ်စွာဘုရား ကောင်းစွာ ဟောကြား အပ်သော မဂ်လေးတန်၊ ဖိုလ်လေးတန်၊ နိဗ္ဗာန်၊ ပရိယတ်- ဆယ်ပါးသော တရား မြတ် ဖြစ်တော်မူ၏။

၂—တရားတော်သည် အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ကိလေသာသတ်ခြင်းဖြင့် ကိုယ်တိုင် မြင်အပ်သော မဂ်တရားလေးပါး ဖြစ်တော်မူ၏။ အရိယာ ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်ဖြင့် ကိုယ်တိုင်မြင်အပ်သော မဂ် ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်တရားကိုးပါးဖြစ်တော်မူ၏။ ချီးမွမ်းအပ်သော ပညာဖြင့် ကိလေသာကို အောင်သော မဂ် ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်တရားကိုးပါး ဖြစ်တော် မူ၏။ မြင်ခြင်းငှါထိုက်သော မဂ် ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်တရား ကိုးပါးဖြစ်တော် မူ၏။ (လေးနက်။)

၃—တရားတော်သည် အခါမလင့် အခြားမဲ့၌ ဖိုလ်အကျိုးကို ဖြစ်စေတတ် သော မဂ်တရားလေးပါးဖြစ်တော်မူ၏။

၄—တရားတော်သည် လာလှည့် ရှုလှည့် ဟု တိုက်တွန်းအပ်သော အစီ အရင်ကိုခံထိုက်သော မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်တရား ကိုးပါးဖြစ်တော်မူ၏။

၅—တရားတော်သည် မိမိစိတ်၌ ဖြစ်အောင် ဆောင်ယူထိုက်သော မဂ် ဖိုလ်တရား ရှစ်ပါးဖြစ်တော်မူ၏။ မိမိစိတ်ဖြင့် အာရုံပြုနိုင်အောင် ဆောင်ယူထိုက်သော နိဗ္ဗာန်တရားတပါး ဖြစ်တော်မူ၏။ အရိယာ ပုဂ္ဂိုလ်ကို နိဗ္ဗာန်သို့ဆောင်ပို့တတ်သော မဂ်တရားလေးပါးဖြစ်တော် မူ၏။ မျက်မှောက်ပြုအပ်သည်အဖြစ်သို့ ဆောင်ယူအပ်သော ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်တရား ငါးပါး ဖြစ်တော်မူ၏။ (လေးနက်။)

၆—တရားတော်သည် ဥဉ္စါဒ္ဓိတညူစသော အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် မိမိ မိမိစိတ်၌ သိအပ် ခံစားအပ်သော မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်တရား ကိုးပါးဖြစ် တော်မူ၏။ ။ဤသို့ စသည်ဖြင့် ဖန်ဖန်အောက်မေ့ရသည်။

မှတ်ဘွယ်စိုးစဉ်း

ပရိယတ်ကို အစ၊ အလယ်၊ အဆုံး-သုံးပါးလုံး ကောင်းအောင်ဟော၏။ အနက်ရှိ သဒ္ဓါရှိ ဝန်းကျင်ပြည့်၍ စင်ကြယ်သော မြဟ္မစရိယကိုပြုလျက် ဟော၏။ အနက် ချွတ်ယွင်း ခြင်း မရှိအောင်ဟော၏။

နိဗ္ဗာန်ကို ပဋိပတ်နှင့်လျော်အောင်၊ ပဋိပတ်ကို နိဗ္ဗာန်နှင့်လျော်အောင် ဟော၏။ ။ မဂ်သက်သက်ကို အန္တဒ္ဓယသို့ မကပ်သော မဇ္ဈိမပဋိပဒါမဂ် ဟု ဟော၏။ ဖိုလ်ကို ကိလေသာငြိမ်းသောဖိုလ်ဟု ဟော၏။ နိဗ္ဗာန်ကိုမြဲသောနိဗ္ဗာန်၊ သေခြင်းကင်းသောနိဗ္ဗာန် ဟု ဟော၏။ ဤသို့ ကောင်းစွာ ဟောကြားအပ်၏။

မိမိသန္တာန်၌ ရာဂစသည်ကို မဂ်ပယ်ခြင်းအားဖြင့် အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ကိုယ်တိုင် မြင်ရသော မဂ်ဖြစ်၏။ ။ မဂ်ဖိုလ်ရပြီးလျှင် ပစ္စဝေက္ခဏာဥာဏ်ဖြင့် ဆင်ခြင်ခြင်းအားဖြင့် မဂ်ကို၎င်း၊ ဖိုလ်ကို၎င်း၊ နိဗ္ဗာန်ကို၎င်း ကိုယ်တိုင်မြင်ရ၏။ ပြောသံကြားအားထားခြင်းမျိုး မဟုတ်။ ။ မဂ်နှင့်ယှဉ်သောပညာသည် ကိလေသာ ကြွင်းမဲ့သတ်ခြင်းစသည်ဖြင့် ချီးမွမ်း ဘွယ်ကောင်း၏။ မဂ်သည် ထိုသမ္ပယုတ္တပညာဖြင့်၊ ဝါ-ထိုပညာယှဉ်၍သာ ကိလေသာကို အောင်၏။ ဖိုလ်သည်လည်း ထိုပညာ အကြောင်းခံ၍ အောင်၏။ နိဗ္ဗာန်သည်လည်း ထို ပညာ၏အာရုံပြုခြင်းဖြင့် အောင်၏။ ။ မဂ်ကိုဘာဝနာဖြင့်မြင်လျှင် ဝဋ်ဘေးပြုတ်၏။ ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်ကိုမျက်မှောက်ပြုခြင်းဖြင့်မြင်လျှင် ဝဋ်ဘေးပြုတ်၏။ ထို့ကြောင့် မြင်သင့်မြင်ထိုက်၏။

လောကီကုသိုလ်သည် အချိန်အခါများစွာလွန်မှ ဒိဋ္ဌဓမ္မ၊ ဥပပဇ္ဇစသောအကျိုးကိုပေး ၏။ စောင့်ဆိုင်းရ၏။ လောကုတ္တရာကုသိုလ်မဂ်သည် မစောင့်ဆိုင်းရ၊ အကြားမရှိ၊ ဖိုလ် အကျိုးကို ချက်ခြင်းပေး၏။

မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်သည် ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားရှိ၏။ စင်ကြယ်၏။ ထို့ကြောင့် လာ၍ ကြည့်ကြ၊ ရှုကြ-ဟု ဆိုထိုက်၏။ မရှိလျှင်မဆိုထိုက်၊ ရှိသော်လည်း မစင်ကြယ်လျှင်အဘယ် မှာဆိုထိုက်အံ့နည်း၊ ဖုံးဝှက်ထားရမည်သာတည်း။

ပုဆိုးမီးလောင်-ဦးသျှောင်မီးစွဲသော်လည်း မီးကိုလျှစ်လျူရှု၍ မဂ်ဖိုလ်ကိုသာ ဘာဝ နာစွမ်းဖြင့် မိမိစိတ်၌ဖြစ်အောင် ဆောင်ယူထိုက်၏။ နိဗ္ဗာန်ကိုလည်း မိမိစိတ်ဖြင့် အာရုံပြု နိုင်အောင် ဆောင်ယူထိုက်၏။

မိမိရသောမဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ကို မိမိသာသိ၍ မိမိသာခံစားနိုင်သည်။ ဆရာရသောမဂ်ဖြင့် တပည့်ကိလေသာ မပယ်နိုင်၊ ဆရာရသောဖိုလ်ဖြင့် တပည့်ချမ်းသာစွာ ဖိုလ်မဝင်စားနိုင်၊ ဆရာရသောနိဗ္ဗာန်ကို တပည့်မျက်မှောက်မပြုနိုင်၊ သူတပါးဦးခေါင်း၌ရှိသောတန်ဆာကို ငေးမျှော်လျက် ခံစားရသလိုမဟုတ်၊ မိမိစိတ်၌သာကြည့်၍ပညာရှိတို့ခံစားအပ်သောအရာ ဖြစ်သည်။ ပုထုဇဉ်ဗာလတို့၏အရာမဟုတ်။

ဤဓမ္မာနုဿတိ၌ ဥပစာရဈာန်ဖြစ်ပုံ၊ အာနိသင်ရပုံတို့သည် ဗုဒ္ဓါနုဿတိ၌ ဆိုပြီးနှင့် တူကုန်၏။ ဓမ္မာနုဿတိပွားလျှင် တရားဂုဏ်မြင်ရသဖြင့် ဆောင်ယူထိုက်သော တရားကို ဟောကြားသောဘုရားရှင်၌ အတုမရှိဟု အထူးရှိသေခြင်း၊ တုပ်ဝပ်ခြင်းရှိ၏။ စေတီ အိမ် အတူ ပူဇော်ထိုက်ခြင်းစသော အာနိသင်တို့လည်း ဖြစ်ကုန်၏။

ပရိယတ္တိဓမ္မမှတ်ဘွယ်

ဓမ္မသည် ပရိယတ္တိဓမ္မ၊ ပဋိပတ္တိဓမ္မ၊ ပဋိဝေဓဓမ္မ-ဟု သုံးမျိုးရှိ၏။ ပိဋကတ်သုံးပုံ ဘုရား စကားအလုံးစုံသည် ပရိယတ္တိဓမ္မမည်၏။ ဓုတင်တေရသ၊ ခန္ဓကဝဟ် ၁၄-ပါး၊ ဝတ်ကြီး

၈၂-ပါး၊ သီလ၊ သမာဓိ၊ ဝိပဿနာ-ဤအလုံးစုံသည် ပဋိပတ္တိဓမ္မမည်၏။ မဂ်၊ ဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန် အားဖြင့် လောကုတ္တရာတရားကိုးပါးသည် ပဋိဝေဓဓမ္မမည်၏။ အဓိဂမသဒ္ဓမ္မလည်းမည် ၏။ ထိုတွင် ပရိယတ္တိသည် ဗုဒ္ဓဘာသိတ၊ သာဝကဘာသိတ၊ ဣသိဘာသိတ၊ ဒေဝတာ ဘာသိတ-ဟု လေးမျိုးရှိ၏။ ဗုဒ္ဓဘာသိတကား-ဝိနည်းငါးကျမ်း၊ အဘိဓမ္မာ ခုနစ်ကျမ်း၊ ဒီဃနိကာယ်သုတ်လုံးကျမ်း၊ မဇ္ဈိမနိကာယ် သုတ်ငါးကျမ်း၊ သံယုတ္တနိကာယ်သုတ်ငါး ကျမ်း၊ အင်္ဂုတ္တရနိကာယ်သုတ်တဆယ့်တကျမ်း၊ ခုဒ္ဒကနိကာယ်-ဓမ္မပဒ၊ စရိယာပိဋကစ သော သုတ်တဆယ့်ငါးကျမ်းဖြစ်၏။ သာဝကဘာသိတကား-ရှင်သာရိပုတြာ၊ ရှင်မောဂ္ဂ လာန်စသောအရှင်မြတ်တို့ဟောသော အနင်္ဂဏသုတ်၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတ်၊ အနုမာနသုတ်၊ စူလဝေဒလ္လ၊ မဟာဝေဒလ္လသုတ်စသည်ဖြင့် များစွာရှိ၏။ ဣသိဘာသိတကား-ဗာဝရိယ ဆရာရသေ့၏တပည့် ပရိဗိုဇ် ၁၆-ယောက်၊ ဘုရားအားမေးသောပုစ္ဆာ-စသည်ဖြစ်၏။ ဒေဝတာဘာသိတကား-ဗြဟ္မသံယုတ်၊ သက္ကသံယုတ်၊ ဒေဝတာသံယုတ် စသည်ဖြစ်၏။

ထိုမှတစ်ပါးဖြစ်သော ကုဠုမ္မသုတ်၊ ရာဇောဝါဒသုတ်စသည်ဖြင့် အများအပြား ရှိသည် တို့ကား ဗုဒ္ဓဝစနမဟုတ်ကုန်။ တတိယသင်္ဂါယနာတင်သောအခါ နှင်ထုတ်ခံရသောတိတ္ထိ ရဟန်း ခြောက်သောင်းတို့သည် ဓမ္မဝိနယကိုဖျက်ဆီးလို၍ပြုသောကျမ်းတို့ဖြစ်ကုန်၏။

ဘုရားစကားတို့ကိုကား ဘုရားရှင် ပရိနိဗ္ဗာန်စံ၍ လေးလမြောက် ရောက်သောအခါ ရှင်မဟာကဿပအမှူးရှိသော ရဟန္တာငါးရာတို့သည် သုဘဒ္ဓ ရဟန်းကြီး၏စကား-သာ သနာထိခိုက်သည်ကိုကြားရသဖြင့် သာသနာအရှည် တည်စိမ့်သောငှါ ရာဇဂြိုဟ်ပြည် ဝေဘာရ တောင်၌ စုရည်းပင်ပေါက်သော လိုဏ်ဝ၌ အဇာတသတ်မင်းကို မှီ၍ ခုနစ်လပတ်လုံး သင်္ဂါယနာတင်ကုန်၏။ နှစ်တရာမြောက် ရောက်သောအခါ အရှင်မဟာ ယသအမှူးရှိသော ရဟန္တာခုနစ်ရာတို့သည် ဝဇ္ဇီတိုင်းသား ရဟန်းတို့ အဓမ္မဆယ်ပါး ပြု သည်ကိုသုတ်သင်၍ ဝေသာလီပြည် ဝါဠုကာရုံကျောင်းတိုက်၌ ကာဠာသောကမင်းကိုမှီ၍ ရှစ်လပတ်လုံး ဒုတိယသင်္ဂါယနာ တင်ကုန်၏။ နှစ် ၂၃၅-နှစ်မြောက် ရောက်သောအခါ အရှင်မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿ အမှူးရှိသော ရဟန္တာ တထောင်တို့သည် သာသနာသို့ အတင်းဝင်သောတိတ္ထိခြောက်သောင်းတို့ကို နှိမ်နင်း၍ ပါဠိလိပုတ်ပြည် အသောကာရုံ ကျောင်းတိုက်၌ သီရိဓမ္မာသောကမင်းကိုမှီ၍ ကိုးလပတ်လုံး တတိယသင်္ဂါယနာ တင် ကုန်၏။

ဤသို့ သင်္ဂါယနာသုံးတန်တင်အပ်သော ဘုရားစကားတော်သည် ရသအားဖြင့် ကိ လေသာမှလွတ်ခြင်း ဝိမုတ္တိအရသာ-တပါးတည်းသာဖြစ်၏။ ဓမ္မဝိနယအားဖြင့် နှစ်ပါး၊ ပဌမဝစန၊ မဇ္ဈိမဝစန၊ ပစ္ဆိမဝစနအားဖြင့် သုံးပါး၊ ပိဋကအားဖြင့် သုံးပါး၊ နိကာယ်အား ဖြင့် ငါးပါး၊ အင်္ဂါအားဖြင့် ကိုးပါး၊ ဓမ္မက္ခန္ဓာအားဖြင့် ၈၄၀၀၀-အပြားရှိ၏။

သင်္ဂါယနာသုံးတန်တင် ဘုရားရှင်စကား အားလုံးကို သာသနာနှစ် ၄၅၀-မြောက် ရောက်သောအခါ ရဟန္တာငါးရာတို့သည် သီဟိုဠ်ကျွန်း မလယအရပ် အာလောကလိုဏ် ၌ ဝဇ္ဇဂါမဏိမင်းကိုမှီ၍ ပေထက်အကွရာရေး၍ မပျောက်ကွယ် နိုင်အောင် စတုတ္ထသင်္ဂါ ယနာတင်ကုန်၏။ သာသနာနှစ် ၂၄၁၅-နှစ်မြောက် ရောက်သောအခါ ပိဋကတ္ထယ ပါ

ရဂူ မထေရ်ကြီးများစွာတို့သည် မြန်မာနိုင်ငံအထက်ပိုင်း မန္တလေးမြို့တော်ကြီး၌ မင်းတုန်းဘုရင်မင်းတရားကြီးကိုမှီ၍ ကျောက်ထက်အကွရာတင်၍ နှစ်ငါးထောင်တည်စီမံသောငှါ ဝါ-အသင်္ချေယူကပ်လုံးတည်သည့် ကပ္ပဠိတိ လေးပါးထောက်၍ ပဉ္စမကပ္ပဠိတိအဖြစ်ဖြင့် ပဉ္စမသင်္ဂါယနာတင်တော်မူကြကုန်၏။

ဤပရိယတ္တိဓမ္မကို သင်ယူရာ၌ စာသင်နည်းသုံးမျိုးရှိ၏။ လာဘ်ရလိုခြင်း၊ ကျော်စောထင်ရှားလိုခြင်း၊ သူတပါးကိုချုတ်ချယ်လိုခြင်းစသည်ကြောင့် စာသင်ခြင်းသည် အလဂဒ္ဒူပမာမည်၏။ မြွေအမြီးလိုက်ဆွသည်နှင့်တူ၏။ ပြန်လှည့်ကိုက်လျှင် ဒုက္ခပင်တည်း။ အလ-ပြည့်သော + ဂဒ-အဆိပ် + ရှိသည်။ ပြည့်သောအဆိပ်ရှိသောကြောင့် မြွေသည် အလဂဒ္ဒူမည်၏။ အလံပရိပုဏ္ဏံ + ဂဒံဝိသံ + အဿာတိအလဂဒ္ဒေါ၊ မြွေကိုက်လျှင် သက်သာသေး၏။ ကဿပဘုရားသာသနာ၌ကပိလရဟန်းသည် စာတတ်ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးဖြစ်၍ လဇ္ဇိ သူတော်ကောင်းတို့ကို စာဖြင့် ချုတ်ချယ်သောကြောင့် အဝီစိသို့ရောက်၏။ ယခုဘုရားလက်ထက်၌ ပုပ်ဟောင်သော ပစပ်ဖြင့်ရွှေငါးကြီးဖြစ်၏။ ဘုရားရှင်၏မျက်မှောက်တော်တွင် မိမိဖြစ်အပ်ပြန်ပြော၍ သေပြီး အဝီစိသို့ ပြန်သွားကြောင်း ဓမ္မပဒ ၂၄-တဏှာဝဂ်၌ဆို၏။

အလဇ္ဇိစာတတ်လျှင် အပါယ်ရိက္ခာ-အပါယ်စရိတ်ပြည့်စုံ၏။ ဤနည်းမျိုး စာသင်ခြင်းထက် မသင်ဘဲအိပ်နေလျှင် မြတ်၏။ သဒ္ဓါပဗ္ဗဇိတကုလပုတ္တတို့ကား သီလနည်းတွေလျှင် နည်းယူ၍ကျင့်ပါအံ့၊ သမာဓိနည်း၊ ပညာနည်းတွေလျှင် နည်းယူ၍ မဂ်ဖိုလ်ရအောင် ကျင့်ပါအံ့-ဟု သင်ယူကုန်၏။ ဤသို့စာသင်ခြင်းသည် ထွက်မြောက်ခြင်းအကျိုးရှိ၏။ နိဿရဏတ္ထာမည်၏။ ရဟန္တာများစာသင်ခြင်းသည် ကျင့်နည်းအတွက်မဟုတ်။ အဆက်အနွယ် မပျက်အောင် သင်သောကြောင့် ဘဏ္ဍာဂါရိကာမည်၏။ ဘဏ္ဍာစိုး၊ ဘဏ္ဍာတိုက် စောင့်သည်နှင့်တူ၏။ ရဟန္တာ-ဘဏ္ဍာစိုးပမာတနည်းသာ။ သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်-ဝဋ်မှထွက်မြောက်ခြင်းငှါ တနည်းသာ၊ ပုထုဇဉ်-ထွက်မြောက်ခြင်းငှါ၊ မြွေမြီးဆွပမာ-နှစ်နည်းသင်၏။ ထွက်မြောက်ခြင်းငှါ သင်ရန်သတိပြုရာ၏။

ပရိယတ်၌ အမေးနှင့်အဖြေတွင် သင်ကြား၍မေးခြင်းဝန်မလေး၊ ဖြေခြင်းသည် ဝန်လေး၏။ ကြောင်းကျိုးညီအောင်ကား မေးခြင်းလည်းဝန်လေး၏။ ဖြေခြင်းလည်းဝန်လေး၏။ သတိကောင်းသူတို့အား နှစ်မျိုးလုံးဝန်မလေး၊ မဟာဂတိဗ္ဗအဘယမထေရ်သည် ဘွားမြင်၍ ငါးရက်မှစ၍သတိရှိလာ၏။ ထိုနေ့၌ နို့ဃနာခွက်-ကျီးလာနိုက်သည်ကို မောင်း၏။ ထိုအခါမှစ၍ သတိရှိလာသတတ်။ ။ ဒီဃဘာဏကမထေရ်သည် ဘွား၍ ကိုးရက်တွင် သတိရှိလာ၏။ ထိုနေ့၌ မိခင်သည် သားကို နမ်းရှုပ်မည်ဟုအငုံတွင် ဆံထုံးမှ မုလေးပန်း တပြည် သားခန့် ရင်ဘတ်ပေါ်ကျ၍ နာကျင်၏။ ထိုအခါမှစ၍ သတိရှိလာသတတ်။ ။ တိပိဋကစူဠာဘယမထေရ်သည် အနုရာဓမြို့၌ တံခါးကြီးသုံးပေါက်ပိတ်၍ တပေါက်ထည်းဖြင့် ထွက်စေ၍ အမည်တို့ကို လူစေ့မေးပြီးလျှင် ညနေချမ်းတွင် ထိုသူတို့၏ အမည်တို့ကို အကုန်ပြန်ပြောနိုင်သတတ်။ ဤသို့ သတိကောင်းသူတို့အား အမေးအဖြေ နှစ်ခုလုံးဝန်မလေး။

အမေးတတ်၍ မဖြေတတ်၊ အဖြေတတ်၍ မမေးတတ်၊ နှစ်မျိုးလုံးမတတ်-ဤသုံးမျိုး ပေါ၏။ ရှင်သာရိပုတြာကဲ့သို့ ပညာကြီးလျှင် မေး၊ ဖြေ နှစ်မျိုးလုံးစွမ်းနိုင်၏။ ရှင်မဟာကစ္ဆည်း

ကဲ့သို့ ပညာကြီးလျှင် ဘုရားဟောကို ချဲ့၍ ဝေဘန်နိုင်၏။ ပုဏ္ဏကမထေရ်ကဲ့သို့ ပညာကြီးလျှင် ကထာဝတ္ထုဆယ်ပါးဆောင်၍ ဝိသုဒ္ဓိခုနစ်ပါးဝေဘန်နိုင်၏။ ရှင်ကုမာရကဿပကဲ့သို့ ပညာကြီးလျှင် ဂါထာတခုကို ဥပမာသွင်း၍ ကြောင်းကျိုးပြ၍ ပိဋကတ်သုံးပုံအောက်ထက် ပြန်၍ မြင်းမိုရ်တောင်ကြီးကို မီးစာထောင်သောင်းတပ်၍ထွန်းသကဲ့သို့ ဟောနိုင်၏။ ရှင်အာနန္ဒာကဲ့သို့ ဉာဏ်ကြီးလျှင် တကြိမ်ထည်း ဂါထာထောင်ကျော် သင်ယူနိုင်၏။ သင်ယူတိုင်းလည်း ကျောက်ထက်၌ အက္ခရာ၊ ရွှေခွက်၌ ခြင်္သေ့ဆီပမာ မြဲစွာတည်စေနိုင်၏။

ကထာဝတ္ထုဆယ်ပါးကား-အပ္ပိစ္ဆကထာ-အလိုနည်းကြောင်းစကား၊ သန္တုဋ္ဌိကထာ-ရောင့်ရဲကြောင်းစကား(၂)၊ ပဝိဝေကကထာ-ဆိတ်ငြိမ်စွာနေကြောင်းစကား၊ အသံသဂ္ဂကထာ-လောကီအာမိသ မရောယှက်ကြောင်း စကား၊ ဝီရိယာရမ္ဘကထာ-လုံ့လအားထုတ်ကြောင်းစကား(၅)၊ သီလကထာ-သီလကျင့်ကြောင်းစကား၊ သမာဓိကထာ-သမာဓိတည်ကြောင်းစကား၊ ပညာကထာ-ဝိပဿနာစကား၊ မဂ်စကား၊ ဝိမုတ္တိကထာ-ဖိုလ်စကား၊ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနကထာ- ဓင်္ဂဖိုလ်နိဗ္ဗာန်အာရုံပြုကြောင်းစကား(၁၀)၊ တရားဟောရာ၌ ဤဆယ်ပါးမလွတ်စေရ၊ ဤကားကုသိုလ်၊ ဤကားအကုသိုလ်ဟု ခွဲ၍ အကုသိုလ်မှ ထိတ်လန့်အောင်၊ ကုသိုလ်၌ အားထားနိုင်အောင် ဟောရသည်။ လောကီဓမ္မဒါန ဖြစ်သည်။ သစ္စာလေးပါးကို အထွဋ်တပ်၍လည်းဟောရသည်။ သမ္မတ္တိအားလုံး၏ အကြောင်းရင်းဖြစ်၍ ဒါနဟူသမျှထက် အမြတ်ဆုံးဖြစ်သော ဓမ္မဒါနဖြစ်သည်။

စာသင်၍ ဗဟုသုတရှိသူ၊ တရားအားထုတ်၍ ထိုးထွင်းဉာဏ်ဖြင့် ဗဟုသုတ ရှိသူတို့သာ တရားဟောကျွမ်းကျင်ကုန်၏။ အစဉ်အတိုင်း ဒါန၊ သီလ၊ သဂ္ဂကထာဟော၍၊ ကာမဂုဏ်အပြစ်ရုန့်ရင်းခြင်း၊ ညစ်နွမ်းခြင်းပြု၍၊ ကာမမှထွက်မြောက်ခြင်းအာနိသင်ပြ၍ ဟောနိုင်ကြသည်။ နေဝန်း၊ လဝန်း၊ တရား-ဤသုံးပါးဖိုးထားလျှင်မတင့်တယ်၊ ပေါ်လွင်မှ တင့်တယ်သည်။ တရားပေါ်လွင်အောင် ဗဟုသုတရှိမှ ဟောနိုင်သည်။ အဘိဓမ္မာမတတ်လျှင် ဓမ္မကထိကမဟုတ်၊ အဘိဓမ္မာတတ်မှ ကံအထူး ဝိပါက်အထူး မွေ့နှောက်ဟောနိုင်သည်။ တရားတော်ကိုရိုသေစွာနာကြားသူ-ခံတွင်းနံ့၊ ကောင်း၏၊ ရိုသေစွာ သင်ကြားသူ၊ ရွတ်ဆိုသူ၊ ဟောသူမှာ ဆိုဘွယ်မရှိ။

ပသေနဒီကောသလမင်းသည် မောင်းမတို့အား ကြာပန်းဝေပေး၏။ မောင်းမငယ်တယောက်သည် ကြာပန်းနံ့ မွှေး၍ ပြီးရှင်စွာရယ်ပြီးလျှင် ဝမ်းနည်းစွာငို၏။ အကြောင်းမေးလတ်သော်-အကျွန်ုပ်၏ ခင်ပွန်းဟောင်းသည် ယခု ရဟန်းပြုနေပါသည်။ ခံတွင်းနံ့သည် ဤကြာညိုပန်းအနံ့မျိုးဖြစ်ပါသည်ဟုဆို၏။ မင်းကြီးသည် ထိုရဟန်းကိုပင့်၍ ဆွမ်းကပ်ပြီးလျှင် တရားဟောရန် တောင်းပန်၏။ တရားဟောလတ်သော် နန်းတော်တခုလုံး ကြာညိုပန်းနံ့လှိုင်၏။ ထိုအကြောင်း ဘုရားရှင်အား လျှောက်သောအခါ “ရိုသေစွာသာစုခေါ်၍ တရားနာဘူးခြင်း၏အကျိုး”ဟု မိန့်တော်မူ၏။

ပသေနဒီကောသလမင်း၏သန္တတိအမတ်ကြီးသည် စစ်ပွဲနိုင်၍ မင်းစည်းစိမ် ခုနစ်ရက်ရ၏။ ကချေသည်မကိုကပြစေလျက် မူးယစ်ကာနေစဉ် ဘုရားရှင်သည် ဤသို့မိန့်တော်မူ၏။ “ဤသန္တတိအမတ်ကြီးသည် ယနေ့ညနေ၀ါဘုရားထံလာ၍ ရဟန္တာဖြစ်၍ ထန်းခုနစ်ဆင့်

ကောင်းကင်ထက်၌ ပရိနိဗ္ဗာန်စံလတ္တံ့”။ ထိုစကားကို မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတို့ ကြားလတ်သော်-
ရှင်ကြီးဂေါတမစကား လွန်ပြီ-ဟု ကဲ့ရဲ့ကုန်၏။ သမ္မာဒိဋ္ဌိတို့ကား-ယနေဘုရားရှင်၏ တင့်
တယ်ခြင်း၊ အမတ်ကြီး၏တင့်တယ်ခြင်းကို အထူးတလည် မြင်ကြရလတ္တံ့-ဟု ဝမ်းမြောက်
ကုန်၏။ ညနေချမ်းတွင် ဥယျာဉ်၌ ကချေသည်မကို ကစေ၊ သီစေ၍ မူးယစ်နေစဉ် လေဖြတ်
၍ လတ်တလော ကချေသည်မ-သေသွား၏။ ထိုအခါ အမတ်ကြီးအား ခုနစ်ရက်လုံး မူး
သောအရက်တို့သည် အိုးကင်းပူ၌ ရေပေါက်ကဲ့သို့ ခန်းခြောက်၍ လွန်မင်းစွာ သောက
ဖြစ်လာ၏။ ထိုအခါ ချက်ခြင်းသတိရ၍ ဘုရားရှင်ထံသွားပြီးလျှင်- ဤသို့သော သောကကို
ငြိမ်းအေးအောင် ပြုပေးတော်မူပါ-ဟု လျှောက်၏။

သန္တတိအမတ်၊ သတ္တဝါတို့သည် ခန္ဓာကိုယ်ကောင်၌ ငါ့ကိုယ်၊ ငါ့ဟာ၊ ငါ-ဟု တန်း
တန်းစွဲ၍ ဆင်းရဲကြရသည်။ ဤကချေသည်မသည် အခြားနည်းဖြင့် သေသည်ကိုထားဘိဦး၊
ယခုနည်းမျိုးဖြင့် လတ်တလော မျက်မှောက် အသက်ပျောက်၍ အသင် ဝိကြွေးရသော
မျက်ရည်သည် သမုဒြာရေထက်များချေပြီ-ဟု မိန့်တော်မူ၍ “ယံပုဗ္ဗေ တံ ဝိသောဓေဟိ”
စသော လေးပါဒဂါထာကို ဟောတော်မူ၏။ လေးပါဒ အဓိပ္ပါယ်ကား-အတိတ်ခန္ဓာ
ဟောင်း အကြောင်းမကင်းဖြစ်ပျက်ခြင်းကို သုတ်သင်လော့၊ အနာဂတ်ခန္ဓာသစ်ရချင်သော
စိတ်မဖြစ်နှင့်၊ လက်ရှိခန္ဓာ၌ ငါ့ကိုယ်၊ ငါ့ဟာ၊ ငါ-ဟု စွဲလမ်းမှုမပြုလင့်၊ သောကပူ-ဇာတ်
သိမ်း၍ လွတ်ငြိမ်းရပေလတ္တံ့၊ ဤဂါထာအဆုံး၌ အမတ်ကြီး ရဟန္တာဖြစ်လေ၏။

ရဟန္တာဖြစ်ပြီးသောအခါ မိမိ၏ အာယုသင်္ခါရကို မြင်၍- မြတ်စွာဘုရား၊ အကျွန်ုပ်
အား အသက် အနည်းငယ်သာရှိပါတော့သည်။ ယခုနိဗ္ဗာန်စံရပါတော့မည်။ ခွင့်ပြုတော်မူ
ပါ-ဟု လျှောက်၏။ ချစ်သား သန္တတိ၊ အသင်ပြုခဲ့သော ရှေးကောင်းမှုကို ငါ့အား ဟောပြု
ဦးလော့၊ ထန်းခုနစ်ဆင့် ကောင်းကင်၌တည်၍ဟောပြုလော့-ဟု မိန့်တော်မူ၏။ အမတ်ကြီး
သည် ရှိခိုး၍ ထန်းတဆင့်တက်၏။ ထိုမှဆင်း၍ နှစ်ကြိမ်မြောက်ရှိခိုး၍ ထန်းနှစ်ဆင့် တက်
၏။ ဤနည်းဖြင့် ခုနစ်ကြိမ်မြောက်ရှိခိုး၍ ခုနစ်ဆင့်တက်ပြီးလျှင် ကောင်းကင်၌ ထက်ဝယ်
ဖွဲ့ခွေထိုင်နေပြီးလျက်- မြတ်စွာဘုရား၊ အကျွန်ုပ်သည် ၉၁-ကမ္ဘာထက်၌ ဝိပဿီဘုရားပွင့်
သောအခါ ဓမ္မဗောဓကအမှု ပြုခဲ့ပါသည်။ လူအပေါင်းအား ဒါနပြုကြလော့၊ သီလကျင့်
ကြလော့၊ တရားနာကြလော့၊ ဘုရားရှင်ထံ ဆည်းကပ်ကြလော့-ဟု နှိုးဆော်ခဲ့ပါသည်။ ဤမျှ
လောက်သော ကာလပတ်လုံး ကိုယ်မှ စန္ဒကူးနံ့၊ ခံတွင်းမှ ကြာညိုနံ့ လှိုင်ခဲ့ပါပြီ-ဟု
လျှောက်ပြီးလျှင် ဝိညာဏ်ချုပ်ငြိမ်း၍ ခန္ဓာဇာတ်သိမ်းလေ၏။ ကောင်းကင်၌ပင် ကသိုဏ်း
ဈာန်မီးဖြင့် လောင်ကျွမ်း၍ ဓာတ်တော်များ ကျလာကုန်၏။ ဘုရားရှင်သည် ထိုဓာတ်တော်
တို့ကိုယူ၍ စေတီတည်၏။

သီဟိုဠ်ကျွန်း၌ ဘာတိကမင်းကြီးသည် ဗဟုသုတများသောအမတ်ကို ရတနာသုံးပါး
မလွှတ်သော ဇယမင်္ဂလာတရား အောင်မင်္ဂလာတပုဒ်လောက်ဟောပြုပါဟုတိုက်တွန်း၏။

ဒီဝါ တပတိ အာဒိစ္စော၊ ရတ္တိမာဘာတိ စန္ဒိမာ။

သန္တဒ္ဓေါ ခတ္တိယော တပတိ၊ ဈာယိ တပတိ ဗြဟ္မဏော။

အထ သဗ္ဗ မဟောရတ္တိံ၊ ဗုဒ္ဓေါ တပတိ ဧတေသာ။

အာဒိစ္စော၊ နေမင်းသည်။ ဒိဝါ၊ နေအခါ၌။ တပတိ၊ တင့်တယ်၏။ စန္ဒိမာ၊ လမင်းသည်။ ရတ္တိ၊ ည၌အခါ၌။ အာဘာတိ၊ တင့်တယ်၏။ ခတ္တိယော၊ ပြည့်ရှင်မင်းသည်။ သန္တဒ္ဓေါ၊ တန်ဆာဆင်၍ စစ်တပ်ရံအပ်သည်ရှိသော်။ တပတိ၊ တင့်တယ်၏။ မြဟ္မဏော၊ ရဟန္တာသည်။ ဈာယီ၊ ဈာန်သမာပတ်ဝင်စားလတ်သည်ရှိသော်။ တပတိ၊ တင့်တယ်၏။ အထ၊ ထိုထိုအားလုံး လွှမ်းအုပ်ဖုံး၍ အတင့်တယ်ဆုံးသော်ကား။ သဗ္ဗံ၊ အလုံးစုံသော။ အဟောရတ္တိ၊ နေညဉ့်ပတ်လုံး။ ဗုဒ္ဓေါ၊ ဘုရားရှင်သည်။ တေဇသာ၊ သီလစသော တန်ခိုးတော်ဖြင့်။ တပတိ၊ တင့်တယ်၏။

အမတ်သည် လက်အုပ်ကိုချီကာ မြှောက်လျက် ဤဂါထာကို ဟောပြန်၏။ ဘာတိကမင်းကြီးသည် အလွန်တရာနှစ်သက်လှသောကြောင့် အမတ်၏လက်အုပ် အောက်ချ၍ ဖြန့်လိုက်သောအခါ ဥစ္စာထောင်ထုပ်*ပါလာသည်ကို တွေ့မြင်ကြရကုန်၏။ ဤဂါထာသည် သဗ္ဗမင်္ဂလဂါထာမည်၏။ ဤနည်းဖြင့် ဓမ္မဂုဏ်ထူး ကြည်နူးစရာများလှ၏။

ဤတရားတော်ကို ဘုရားရှင်သည် အဘယ်မျှအလေးပြုသနည်း? အာရုံပြုခြင်း၊ ပွားစေခြင်း၊ ဟောကြားခြင်း၊ နာခံခြင်းတို့ဖြင့် လွန်စွာ အလေးပြုလေသည်။ အခါတပါး ရှင်နန္ဒမထေရ်တရားဟော၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် တညဉ့်လုံး အရုဏ် တက်သည်တိုင်အောင် ရိသေလေးမြတ်စွာတရားနာ၏။ နေထိုင်မကောင်းသောအခါ ရှင်စုန္ဒကို ဗောဇ္ဈင်ခုနစ်ပါး ဟောကြားခိုင်း၏။ ရိသေစွာ နာကြား၏။ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာဖြစ်၍ နေထိုင်မကောင်းပျောက်ဘူး၏။ အဝန္တီတိုင်းမှ ဘုရားဖူးကြွလာသော ကောဠိကဏ္ဍသောဏရဟန်း-တဝါမျှ ရသောပုဂ္ဂိုလ်ကို ဂန္ဓကုဋိအတွင်း ညဉ့်နေရာပေး၍ တရားဟောခိုင်း၏။ “သောဠသအဠကဝဂ္ဂိကသုတ်” ဟောပြသည်ကို ဝမ်းမြောက်စွာ သာဓုခေါ်၏။ ဘုရားရှင်၏ သာဓုသံကြောင့် နတ်မြဟ္မာတို့လည်း သာဓုခေါ်ကုန်၏။ ထိုရဟန်း၏ မိခင် သူဌေးမအိမ်၌ အိမ်စောင့်နတ်ကလည်း သာဓုခေါ်၍ သင်တို့သားက မြတ်စွာဘုရားကို တရားဟောသည်-ဟု ပြောပြ၏။

သောဏရဟန်းပြန်ရောက်သောအခါ သူဌေးမကြီးလာ၍ ကြောင်းကျိုးပြောပြ၍ တရားစကားနာကြား၏။ ထိုအခိုက်တွင် အစေခံကျွန်မပြေးလာ၍- “အိမ်၌ ခိုးသား ကိုးရာ လာ၍ ရွှေတိုက်၊ ငွေတိုက် ဖောက်ခိုးကုန်ကြပါပြီ” ဟု ပြော၏။ သူဌေးမကြီးက- “ငါ တရားနာနေခိုက်တွင် လာမပြောကြနှင့်၊ ယူပါစေ၊ ယူပါစေ” ဟု ဆိုလိုက်၏။ ထိုစကားကို ခိုးသူကြီး ကြားလတ်သော် ထိတ်လန့်ပြီးလျှင် ပစ္စည်းအားလုံး ပြန်ထား၍ တောင်းပန်ကြ၏။ ထိုနောက် ရဟန်းပြုကြသဖြင့် ခိုးသား ကိုးရာလုံး ရဟန္တာဖြစ်ကုန်၏။ တရားစောင့်သူကို တရားကပြန်စောင့်ခြင်းအာနိသင်သည် ဝမ်းမြောက်ဘွယ်ရှိလေစွ။

တောအုပ်တခု၌ ဧကူဒါနမထေရ်သည် ဥပုသ်နေ့တိုင်း တရားနာကြွေးကြော်၍ ဂါထာတပုဒ်ကို ရွတ်၏။ နတ်တို့သည် မြေကြီးတုန်လောက်အောင် သာဓုခေါ်ကြ၏။ စာတတ်သော

* မင်းကြီးသည် တရားတော်ကို လွန်စွာနှစ်သက်၍ ဥစ္စာထောင်ထုပ်ဖြင့် လက်ရောက်ပူဇော်၏။ ထို့ကြောင့်ပါလာသည်။

ရဟန်းများရောက်လာ၍ ဟောကြသောအခါ နတ်တို့သာဓုမခေါ်ကုန်၍၊ ဤကား များစွာ သင်၍ များစွာ ဟောတတ်သော်လည်း တရားရှိသည်မမည်သေး၊ အသိဉာဏ်ရှိမှ တရား ရှိသည်မည်သော ဂုဏ်ထူးတည်း။

ရှင်နာဂသိန်အား ဆွမ်းအမကြီးက နက်နဲသောတရား ဟောကြားပါဟုတောင်းပန်၏၊ တရားအဆုံးတွင် နာသူ၊ဟောသူ-နှစ်ဦးလုံး မဂ်ဖိုလ်ရကုန်၏၊ မြွားတစင်းဖြင့် သမင် နှစ်ကောင်ရသကဲ့သို့ တချက်ခုတ် နှစ်ချက်ပြတ် အားကျဘွယ်တည်း။

ရှင်ဗုဒ္ဓအလောင်း သူငယ်မဘွားမီ မိခင်သေဆုံး၏၊မီးသပြိုင်ရာ မီးထဲမှ အန္တရာယ်မရှိ နေစာမြက်အစုပေါ်သို့ သူငယ်ကျလာ၏၊ ရှင်ဗာကုလအလောင်း သူငယ် ဘွားမြင်စ မြစ်အတွင်း ရေချိုးပေးစဉ် ငါးကြီး မျိုသွား၏၊ အန္တရာယ်မရှိ သူဌေးနှစ်ဦး၏အမွေ ရ၍ အသက်ရှစ်ဆယ်တွင် ရဟန်းပြု၍ ဝါတော် ရှစ်ဆယ်ရ၏၊ ယခုဘဝ ရလတ္တံ့သော မဂ်ဖိုလ် တန်ခိုးတည်း၊ မဂ်ဖိုလ်မရမီ မြင်းမိုရ်တောင်ဖြင့် ကြိတ်သော်လည်း အန္တရာယ် မဖြစ် စကောင်း၊ရှင်သာရိပုတြာ သမာပတ်ဝင်စားစဉ် ဘီလူး တင်းပုတ်ဖြင့်ထု၍ မနာကျင်ခြင်း သည် သမာပတ်တန်ခိုးတော်တည်း။

သဗ္ဗသော နာမရူပသ္မိံ၊ ယဿ နတ္ထိ မမာယိတံ။

အသတာ စ နသောစတိ၊ သ ဝေ ဘိက္ခူတိ ဝုစ္စတိ။

ယဿ၊အကြင်သူအား၊သဗ္ဗသော၊အလုံးစုံသော။ နာမရူပသ္မိံ၊ နာမ်ရုပ်၌။ မမာယိတံ၊ ငါးကိုယ်၊ငါးဟာ၊ငါး-ဟုမြတ်နိုးခြင်းသည်။နတ္ထိ၊မရှိ။အသတာစ၊ပျက်စီးကွေ့ကင်းမရှိခြင်းဖြင့် လည်း။ န သောစတိ၊မစိုးရိမ်။ သ-သော၊ထိုသူကို။ ဝေ၊စင်စစ်။ ဘိက္ခူတိ၊ဘယ+ဣက္ခ၊ ဘေးကို+ရှုသည့် ဘိက္ခုဟူ၍။ဝုစ္စတိ၊ဆိုအပ်၏။

ဤဂါထာဖြင့် ပဉ္စဂုဏ်များ လင်မယားထံ အနာဂါမိမဂ်ဖိုလ် အိမ်အရောက် သွားပို့ရ သည်နှင့် တူလှ၏၊ရှေးဘဝ၌ နာမ်ရုပ်တရား နာကြားဘူးခြင်းအကျိုးတည်း၊ ပုဏ္ဏားမကြီး ကား ဘုရားရှင်ကို အမြဲဝန်တိုသော်လည်း ဤဂါထာအဆုံး အနာဂါမိတည်သည်။

အကျဉ်းအားဖြင့်ချုပ်လိုက်လျှင် နိဗ္ဗာန်သည်မျက်မှောက်ပြုသူအား ဒုက္ခအကုန်ပြုသည်၊ မဂ်သည် တသံသရာလုံး နှိပ်စက်သော ကိလေသာကို မကျန်အောင်သတ်သည်၊ ဖိုလ်သည် ကိလေသာကို ငွေ့သက်မျှ မကြွင်းအောင် ရှင်းလင်း သုတ်သင်သည်၊ ပရိယတ်ကား ဂုဏ်ထူးများလှ၏၊ သမ္ပတ္တိအားလုံး၏ အမြစ်အရင်းဖြစ်၏၊ သာသနာတော် နှစ်ပေါင်း ငါးထောင်တည်ခြင်းသည် ပရိယတ်လျှင် အကြောင်းရင်းဖြစ်၍ ဘုရားရှင် အထူး အားကိုး တော်မူ၏၊ သာသနာအားထားသူတိုင်း ပရိယတ်ကို အားကိုးကြကုန်၏၊ ထို့ကြောင့် အာနုဘော်ကြီးမားသော ဓမ္မာနုဿတိကို မတွန့်မဆုတ် ဖန်ဖန်အားထုတ်ရာ၏။

သံဃာနုဿကိ သံဃာနုဿတိ ပွားလိုသောသူသည်“သုပ္ပဋိပန္နော ဘဂဝတော သာဝကသံဃော”စသည်ဖြင့် အရိယာသံဃာ၏ဂုဏ်ကို ဖန်ဖန် အောက်မေ့ရသည်။ ။အောက်မေ့ရပုံကား—

- ၁-မြတ်စွာဘုရား၏ တပည့်သံဃာ အပေါင်းသည် မဂ္ဂင် အကျင့်ကို ကောင်းစွာ ကျင့်တော်မူ၏။ ဆုံးမတိုင်း မချွတ်မယွင်း ကျင့်တော်မူ၏။ (နှစ်နက်။)
- ၂-မြတ်စွာဘုရား၏ တပည့်သံဃာ အပေါင်းသည် ဖြောင့်မတ်စွာ ကျင့်တော်မူ၏။
- ၃-မြတ်စွာဘုရား၏ တပည့် သံဃာ အပေါင်းသည် နိဗ္ဗာန် အကျိုးငှါ ကျင့်တော်မူ၏။
- ၄-မြတ်စွာဘုရား၏ တပည့် သံဃာ အပေါင်းသည် ရိုသေသမှု ပြုထိုက် အောင် ကျင့်တော်မူ၏။
- ၅-မြတ်စွာဘုရား၏ တပည့်သံဃာ အပေါင်းသည် အဝေးမှ ဆောင်၍ လှူအပ်သောပစ္စည်းလေးပါးကို ခံတော်မူထိုက်၏။ အရပ်ဝေးမှ လာ၍ လှူရာဌာန ဖြစ်တော်မူ၏။ သိကြားမင်း စသည်တို့၏အလှူကို ခံတော် မူထိုက်၏။ (သုံးနက်။)
- ၆-မြတ်စွာဘုရား၏ တပည့်သံဃာအပေါင်းသည် ဧည့်သည်ကောင်းတို့ အလို့ငှါ အထူးသဖြင့် စီမံအပ်သော အာဂန္တုကဒါနကို ခံတော် မူထိုက်၏။ အဦးအဖျားဆောင်၍ ပူဇော်ရာဌာနဖြစ်တော်မူ၏။ ခပ်သိမ်း သောအပြားဖြင့် အရိုအသေ ပူဇော်ခြင်းကို ခံတော် မူထိုက်၏။ (သုံးနက်။)
- ၇-မြတ်စွာဘုရား၏ တပည့်သံဃာ အပေါင်းသည် မြတ်သော အလှူကို ခံတော်မူထိုက်၏။ မြတ်သောအလှူအား လျော်၏။ (နှစ်နက်။)
- ၈-မြတ်စွာဘုရား၏ တပည့်သံဃာ အပေါင်းသည် လက်အုပ်ချီခြင်းကို ခံတော်မူထိုက်၏။
- ၉-မြတ်စွာဘုရား၏ တပည့်သံဃာ အပေါင်းသည် လူအပေါင်း၏ ကောင်းမှု မျိုးစေ့၏ ပေါက်ရောက် ကြီးပွားရာ အတုမရှိ လယ်တာ မြေကောင်းသဘွယ် ဖြစ်တော်မူ၏။ ။ ဤသို့စသည်ဖြင့် ဖန်ဖန် အောက်မေ့ရသည်။

မှတ်တမ်းစဉ်း

မဂ္ဂင်အကျင့်သည် ဖောက်ပြန်ခြင်းမရှိသော သမ္မာပဋိပတ် မည်၏။ ပယ်ပြီးသော ကိလေသာတို့သို့ ပြန်မရောက်သဖြင့် ဆုတ်နစ်ခြင်းမရှိသော အနိဝတ္တိပဋိပတ် မည်၏။ နိဗ္ဗာန် အား လျော်သောအနုလောမပဋိပတ်မည်၏။ နိဗ္ဗာန်နှင့် မဆန့်ကျင်သော အပစ္စနိကပဋိပတ် မည်၏။ လောကုတ္တရာအား လျော်သော ဓမ္မာနုဓမ္မပဋိပတ် မည်၏။

ထိုသမ္မာပဋိပတ်သည် ဝက် - နွားကျင်ကောက်၊ ကုဋိလ-လ ရေးကောက်၊ ဇိမ္ဗု - ထွန်ကိုင်း ကောက်၊ ဤသို့သော အကောက်မရှိသောကြောင့် ဥဇုလည်းမည်၏။ မြတ်သောကြောင့် ဥာယလည်းမည်၏။ လျောက်ပတ်သောကြောင့် သာမိစိလည်းမည်၏။ ဤသို့သော အကျင့်ကို

မဂ်ပုဂ္ဂိုလ်လေးယောက်သည် ကျင့်ဆဲ၊ ဖိုလ်ပုဂ္ဂိုလ် လေးယောက်သည် ကျင့်ပြီး ဖြစ်၏။
 ထို့ကြောင့် အရိယာပုဂ္ဂိုလ်ရှစ်ယောက်အပေါင်းသည် သုပ္ပဋိပန္နမည်၏။ တနည်းကား—
 ကောင်းစွာဟောကြားအပ်သော ဓမ္မဝိနယ၌ ဆုံးမတိုင်း အသက်ခန္ဓာမငဲ့ဘဲ အသေခံ၍
 ကျင့်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် သုပ္ပဋိပန္နမည်၏။

မဇ္ဈိမပဋိပဒါဖြင့် အန္တဒ္ဓယသို့မကပ်ဘဲ ကျင့်သောကြောင့်၎င်း၊ ကိုယ်နှုတ်စိတ်၌ကောက်
 ကျစ်သောအပြစ်ပယ်ခြင်းငှါ ကျင့်သောကြောင့်၎င်း၊ ဥဇုပ္ပဋိပန္နမည်၏။ နိဗ္ဗာန် အကျိုးငှါ
 ကျင့်သောကြောင့် ဥာယပ္ပဋိပန္န၊ ရိသေသမူပြုထိုက်အောင် ကျင့်သောကြောင့် သာမိစိပ္ပဋိပန္န
 မည်၏။

အဝေးမှဆောင်၍ သီလဝန္တတို့အား လှူအပ်သော ပစ္စည်းသည် အာဟုနမည်၏။ ထို
 အာဟုနကို အကျိုးများအောင်ပြုတတ်သောကြောင့် အလှူခံထိုက်သူဖြစ်၏။

အရပ်ရပ်မှရောက်လာသော ပိယမနာယဧည့်သည်တို့အလိုငှါ ဖွယ်ဖွယ်ရာရာစီမံအပ်
 သောဝတ္ထုသည် အာဂန္တုကဒါန မည်၏။ ထိုအာဂန္တုကဒါနကို သံဃာအားသာ-သာ
 လွန်၍ လှူထိုက်၏။ သံဃာနှင့်တူသောဧည့်သည်မရှိ၊ ဘုရားတဆူပွင့်မှ တကြိမ်တခါပေါ်
 ပေါက်လာသောဧည့်သည်ဖြစ်သည်။ သီလစသော ဂုဏ်ကျေးဇူးတို့နှင့် အထူးပြည့်စုံသူ
 လည်း ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် သံဃာသည် အတူမရှိသော ပိယမနာယဧည့်သည်ဖြစ်၏။

တမလွန်လောကကိုယုံကြည်၍ လှူအပ်သောပစ္စည်းသည် မြတ်သောအလှူမည်၏။ ဒက္ခိ
 ဏာမည်၏။ ထိုအလှူသည် အလှူခံသံဃာသုတ်သင်ပေးမှ အကျိုးကြီးသည်။ အကျိုးကြီး
 အောင် သုတ်သင်နိုင်သောကြောင့် သံဃာအားသာ ထိုက်တန်သည်။ သံဃာကိုအာရုံပြု၍
 လှူလျှင် အလဇ္ဇိဒုဿီလတို့ သုံးဆောင်ကုန်သော်လည်း အကျိုးကြီးအောင် သုတ်သင်ခြင်း
 ကား အာရုံပြုရာသံဃာ့တာဝန်ဖြစ်၏။ အံဩဘွယ် အရသာရှိလေစွ။

လက်နှစ်ဘက်ဦးထိပ်၌ရွက်၍ ပြုအပ်သောလက်အုပ်ချီခြင်းကို သံဃာသာခံထိုက်သည်။
 သံဃာ၏အသုံးအဆောင်သင်္ကန်းစုတ် ညစ်ပေဟောင်းနွမ်းကိုသော်လည်း ရှိခိုးထိုက်၏။
 သံဃာ၏သီလကင်းသူဖြစ်လျှင် လူတို့လက်ချောင်းသည် လှံမထက်-ထက်မြက်၏။

မင်းအမတ်စသည်တို့၏ စပါးပင်ပေါက်ရောက်ရာ-များများသီးရာ လယ်မြေသည် မင်း
 အမတ်စသည်တို့၏ လယ်မြေဖြစ်၏။ လူအပေါင်း၏ကုသိုလ်မျိုးစေ့ ပေါက်ရောက်ရာ-များ
 များတိုးပွားရာသံဃာသည် လူအပေါင်း၏လယ်မြေဖြစ်၏။ လူတို့ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ် သိ
 ခြင်း၊ ဗဟုသုတရှိခြင်းစသည်သည် သံဃာကိုအမှီပြု၍သာဖြစ်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် အတူမရှိ
 အကောင်းဆုံးလယ်မြေဖြစ်သည်။

ဥပစာရဈာန်ဖြစ်ပုံ၊ အာနိသင်ရပုံသည် ရှေးနှင့်တူ၏။ သံဃာဂုဏ်ကိန်းအောင်းတည်
 နေရာကိုယ်ခန္ဓာသည် သံဃာအများ စည်းဝေးရာ ဥပုသ်အိမ်နှင့်အတူ ပူဇော်ထိုက်၏။
 စေတီထိုက်၏။

သံဃာဂုဏ် အံ့ဘွယ်များ

သုပ္ပဋိပန္နစသော ဂုဏ်လေးပါးသည် အကြောင်းဂုဏ် အကျင့်ဂုဏ် မည်၏။ အာဟု
 နေယျစသောဂုဏ်ငါးပါးသည် အကျိုးဂုဏ်မည်၏။ အကြောင်းဂုဏ်လေးပါး ကျင့်ခြင်း

ဖြင့် အကျိုးရုဏ်ငါးပါးပြည့်၏။ တပါးပါးကျင့်ရုံဖြင့်သော်လည်း လေးပါးလုံး ကျင့်သည် မည်၏။ ဤ၌ ပုထုဇဉ်မပါဝင်သော်လည်း ပုထုဇဉ်ကလျာဏတို့အား အကြောင်းရုဏ် ကျင့်ဆဲဖြစ်၍ အကျိုးရုဏ်အားလုံးပြည့်စုံ၏။ တနည်းကား-သိက္ခာသုံးပါး ကျင့်ဆဲဖြစ်၍ သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်၌ ရေတွက်ရသည်။ ထို့ကြောင့် သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်ကဲ့သို့ ရုဏ်ကိုးပါးလုံး ရနိုင် သည်။

အဗ္ဗုဒ္ဓါဒကတိဿမထေရ်သည် ဒုဗ္ဘိက္ခအခါ လမ်းခရီးတွင် အာဟာရပြတ်၍ သရက် ပင်အောက်၌ လဲနေ၏။ သရက်သီးမှည့်တို့ကြွေကျသည်ကို ယူမစား။

[ဥစ္စာနှင့်အင်္ဂါအန္တရာယ်ရောက်လျှင် ဥစ္စာကုန်ပါစေ-အင်္ဂါအ ထိမခံနှင့်၊ အင်္ဂါနှင့်အသက်အန္တရာယ်ရောက်လျှင် အင်္ဂါကြီးငယ်ပျက် ပါစေ-အသက်အထိမခံနှင့်၊ အသက်နှင့်သီလ အန္တရာယ်ရောက်လျှင် အသက်သေပါစေ-သီလအထိမခံနှင့်။]

ဤသုံးချက်သောနှလုံးသွင်းဖြင့် အသေခံကျင့်တော်မူ၏။ ဥပါသကာတယောက် မြင် လတ်သော် သရက်သီးအဖျော်ပြု၍ကပ်ပြီးလျှင် နေရာကျောင်းသို့ အရောက် ကျောပိုး၍ လိုက်ပို့၏။

န ဝိတာ နာပိ တေ မာတာ၊ န ဥာတိ နာပိ ဗန္ဓဝါ။
ကရောတေ တာဒိသံ ကိစ္စံ၊ သီလဝန္တဿ ကာရဏာ။

အယံ၊ ဤဥပါသကာသည်။ တေ၊ သင်၏။ နဝိတာ၊ ဘခင်လည်းမဟုတ်။ နာပိမာတာ၊ မိခင်လည်းမဟုတ်။ နဥာတိ၊ ဆွေမျိုးလည်းမဟုတ်။ နာပိဗန္ဓဝါ၊ ချစ်ကျွမ်းဝင်သူလည်း မဟုတ်။ သီလဝန္တဿ၊ သီလရှိသောသင်၏။ ကာရဏာ၊ အကြောင်းသီလကြောင့်။ တာဒိ သံ ကိစ္စံ၊ ထိုသို့အဖျော်ကပ်၍ ကျောပိုးခြင်းကိစ္စကို။ ကရောတေ၊ ပြုပေ၏။

ဤသို့ဆင်ခြင်၍ ဝိပဿနာပွားလတ်သော် ကျောက်ကုန်းထက် ၌ပင် ရဟန္တာအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူလေ၏။

ကဿကလိုဏ်၌ နေသော မိတ္တမထေရ်သည် သွီးအား မိခင်ပြောသောစကားဖြင့် ရဟန္တာဖြစ်၏။ မိခင်သည် ထင်းခွေသွားအံ့ဆဲဆဲတွင်-ချစ်သွီး၊ ဤနေရာ၌ ဆန်ရှိသည်၊ နို့ ထောပတ် တင်လဲရှိသည်၊ အရှင်မိတ္တကြွလာသောအခါ ဆွမ်းချက်၍ကပ်လိုက်၊ ငါကား မနေ့ကကျန်သော ထမင်းချမ်းကို ပအုံးရည်ဖြင့်စားပြီးပြီ၊ နေ့စာအတွက် ဟင်းရွက်နှင့် ဆန်ကွဲ ကျိုထားလိုက်သွီး-ဟု မှာကြား၏။ မထေရ်သည် ထိုစကားကို ကြားလတ်သော်- ဤဒါယိကာမကြီးသည် ငါ့ကိုအားထား၍လူ၊ နတ်၊ နိဗ္ဗာန်-ချမ်းသာသုံးပါး တောင့်တ၏။ ရာဂ ဒေါသကင်းမှ ဤဆွမ်းကိုအလှူခံမည်-ဟု မဆုတ်မနစ် ဝိပဿနာပွားသဖြင့် နံနက်ခင်း တွင်ရဟန္တာဖြစ်၍ ပြီးရှင်စွာနေတော်မူ၏။ ထိုအခါလိုဏ်အနီး သစ်ပင်စောင့်နတ်က-

နမော တေ ပုရိသာဇည၊ နမော တေ ပုရိသုတ္တမ။
ယသ တေ အာသဝါ ဝိဏာ၊ ဒက္ခိဏေယျောသိ မာရိသ။

ပုရိသာဇည၊ ကြောင်းကျိုးသိတတ် အာဇာနည်ယောက်ျားမြတ် ဖြစ်သော အရှင် ဘုရား။ တေ၊ အရှင်ဘုရားအား။ နမော၊ ရှိခိုးပါ၏။ ပုရိသုတ္တမ၊ အဝိဇ္ဇာ ပယ်သတ်

ယောက်ျားမြတ်ဖြစ်သောအရှင်ဘုရား။ တေ၊ အရှင်ဘုရားအား။ နမော၊ ရှိခိုးပါ၏။ မာရိသ-မာရ်+ဣသ၊ မာရ်ငါးပါးကို+အောင်သောအရှင်ဘုရား။ ယဿတေ၊ အကြင်အရှင်ဘုရားအား။ အာသဝါ၊ အာသဝေါလေးပါးတို့သည်။ ဒီဏာ၊ ကုန်-ကုန်ပြီ။ သောတံ၊ ထိုအရှင်ဘုရားသည်။ ဒက္ခိဏေယျာ၊ မြတ်သောအလှူခံထိုက်သူသည်။ အသိ၊ ဖြစ်တော်မူ၏။

ဤသို့ ဥဒါန်းကျူး၍ အရှင်မြတ်ကဲ့သို့သောပုဂ္ဂိုလ်အား ဆွမ်းလှူသော အမယ်အိုသည် ဒုက္ခအမျိုးမျိုးမှ လွတ်တော့မည်မလွဲပါဘုရား-ဟု လျှောက်၏။

မဟာဂါမဉ္ဇ တိဿမထေရ်သည် ခရီးသွားစဉ် ဆွမ်းကပ်သူကို ချီးမြှောက်တော်မူ၏။ ထင်းခုတ်ရောင်းစားသူတယောက်သည် သံဃာတော်တို့အား ဆွမ်းဟင်းချက်၍ လောင်း၏။ သာမဏေငယ်တို့သည် ခံယူပြီးလျှင် ညံ့ဖျင်းသည်ဟု- သွန်ပစ်ကုန်၏။ ထိုအခါ အရှင်မြတ်တို့နှစ်သက်အောင်လှူမည်-ဟု သွီးငယ်ကို ငွေ ၁၂-ဖြင့်ပေါင်နှံ၍ နွားမတကောင်ဝယ်၏။ နို့ညှစ်၍ နို့ဆွမ်းလှူသောအခါ နှစ်သက်ကြသဖြင့် မယားအားဤအတိုင်း နိစ္စဘတ်လှူရစ်လေ့-ဟု မှာကြားပြီးလျှင် သွီးပြန်ရွေးရန် အရပ်တပါးသို့ ထွက်သွား၏။ ခြောက်လအလုပ်လုပ်၍ ငွေ ၁၂-စုမိသောအခါ ပြန်လာစဉ် ခရီးအကြား၌ တိဿမထေရ်ကိုမြင်၏။ ဝတ်ကြီးဝတ်ငယ်ပြုလျက် အတူလာကြရာ ဆွမ်းချိန်ရောက်သောအခါ လူတယောက်ထံမှ ထမင်းထုပ်ကို ငွေ ၃-ပေး၍ဝယ်၏။ ထမင်းရှင်က မထိုက်မတန် အကြောင်းထူးသည်-ဟု ရိပ်မိ၍ မရောင်းနိုင်ဟု ဆို၏။ နှစ်ကျပ် သုံးကျပ် စသည်ဖြင့်တိုး၍ ၁၂-ဖြင့်ပင် တောင်းပန်ကာဝယ်ယူပြီးလျှင် မထေရ်အား ဆွမ်းကပ်၏။

ခရီးဆက်၍ သွားကြသောအခါ ထိုသူ၏အကြောင်းရင်း အလုံးစုံကို မထေရ်သိရ၍ သံဝေဂဥာဏ်ကြီးစွာဖြင့် ထိတ်လန့်လေ၏။ ကျောင်းရောက်သောအခါ မဆုတ်မနစ် အားထုတ်သဖြင့် ရဟန္တာဖြစ်ပြီးလျှင် သံဃာတို့အား သံဝေဂဥာဏ်ဖြစ်ကြောင်း အလုံးစုံပြောပြ၏။ ပရိနိဗ္ဗာန်စံအံ့သောအခါ ငါ၏အလောင်းသည် ထိုသူလက်ဖြင့်ထိမှ လှုပ်စေသတည်း-ဟု မိဋ္ဌာန်တော်မူ၏။ မထေရ်အလောင်းကို ကာကဝဏ္ဏမင်းကြီး မီးသဂြိုဟ်မည်ဟု ပင့်ချီစေရာ မတတ်နိုင်၊ ထိုထင်းသည်ကို လိုက်ရှာ၍ရောက်လာမှ မင်းကြီး၏ချီးမြှောက်ခြင်းကိုခံ၍ မီးသဂြိုဟ်ရလေ၏။

မင်္ဂဏဝါသီ ခုဇ္ဇတိဿမထေရ်သည် နိဗ္ဗာန်စံပြီးမှ မင်းအပူဇော်ကိုခံသည်။ သဒ္ဓါတိဿမင်းသည် ထိုမထေရ်၏ဂုဏ်သတင်းဖြင့်ငါးယူဇနာမျှသွား၍ ဖူးမျှော်၏။ မထေရ်မြတ်ကား ငါအိုပြီ၊ မင်းကျွမ်းမဝင်လို-ဟု မြေကြီးရေးခြစ်ဟန်ပြုနေ၏။ မင်းကြီးသည် ရဟန္တာမဟုတ်ဟုဆို၍ ရှိမခိုးဘဲပြန်သွား၏။ ရဟန်းတို့ကလည်း-မင်းကြီးစိတ်ပျက်အောင် ပြုဘိသည်ဟုဆိုကုန်၏။ ငါ့ရှင်တို့၊ မင်း၏သဒ္ဓါကိုစောင့်ခြင်းငှါ ငါ့တာဝန်ဖြစ်စေ-ဟု ဆို၏။ နိဗ္ဗာန် စံအံ့သောအခါ-ငါ့ရှင်တို့၊ တလားတခု၌ နေရာနှစ်ခုခင်းကြ-ဟု စေခိုင်း၍ နေရာတခုသို့ တက်၍ နိဗ္ဗာန်စံတော်မူ၏။

ထိုအခါ တလားသည် ကောင်းကင်သို့တက်၍ ငါးယူဇနာသို့ပျံသွား၏။ ခရီးအကြား၌ ချုံသစ်ပင်တို့သည် အညွန့်တလူလူဖြင့် ဦးညွတ်ကာပူဇော်ကုန်၏။ ထိုအကြောင်းကိုသဒ္ဓါတိဿမင်းကြားသော်လည်း ယုံကြည်ခြင်းမရှိ၊ တလားသည် ထူပါရုံကိုလက်ျာရစ်လှည့်၏။

ကျောက်စေတီသည် ဘိနပ်အကြည်နှင့်တကွတက်၍ တလားအထက်၌တည်၏။ လူတို့ အုတ်အုတ်ကျွက်ကျွက်ဖြစ်၍ လောဟပါသာဒဉ္စနေသောမဟာဗျဂ္ဂမထေရ်သိသောအခါ- ငါ့ရှင်တို့၊ ဘုန်းကြီးသူကိုမှီ၍ အပူဇော်ခံလိုက်ဦးမည်၊ မမေ့မလျော့နေရစ်ကြ-ဟု မိန့်တော် မူ၍ တလားအထက် ဒုတိယနေရာ၌တက်ထိုင်၍ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြတော်မူ၏။ ထိုအခါမှမင်းကြီး သည် ပန်းနံ့သာတို့ဖြင့် ပူဇော်၏။ တလားပြာသာဒ်လည်း မြေသို့သက်၏။ မင်းကြီးသည် ကြီးကျယ်စွာသပြိုင်၍ ဓာတ်တော်တို့ကို စေတီတည်သတတ်။

သာသနာနှစ် ၂၂၀၀-ကျော်လောက်က အကြောင်းတခုကား- စတုဂိရိကျမ်းပြု တောင်လေးလုံးဆရာတော်ကြီးသည် တနေ့၌ဒါယကာတို့ကိုခေါ်၍-ငါအရွယ်ကြီးပြီ၊ သေ ချိန်နီးပြီ၊ ခေါင်း-နှစ်ခုပြုလုပ်၍ လာလှူကြ-ဟု မိန့်ဆိုတော်မူ၏။ ဒါယကာတို့လည်း ပြန် မလျှောက်ဝံ့သဖြင့် အမိန့်အတိုင်း ခေါင်း-နှစ်ခုလာလှူကြ၏။ ဆရာတော်ကြီးက နှင်တို့ ခေါင်း-ငါနှင့်တော်ရဲ့လား-ဟုဆို၍ ခေါင်းတခု၌ဝင်၍ လျောင်းတော်မူ၏။ လျောင်းစဉ် ဝိညာဏ်တော်ချုပ်လေ၏။ ထိုအကြောင်းကို နောင်တော်မထေရ်ကြီး ကြားသိသောအခါ ကြွလာ၍-သည်ဘက်ကလဲ ခေါင်းတခုပါတကားဟု-ဆိုပြီးလျှင် ဒုတိယခေါင်း၌ ဝင်၍ လျောင်းတော်မူ၏။ နောင်တော်မထေရ်လည်း ထိုအတူ ဝိညာဏ်တော်ချုပ်လေသတတ်။

ဥစ္စဝါလိကဝါသီ မဟာနာဂမထေရ်သည် နှစ်ပေါင်း ၆၀-ပတ်လုံး မိမိကိုယ်ကို ရဟန္တာဟု မှတ်ထင်၏။ တပည့်ဖြစ်သော တဠကံဝါသီဓမ္မဒိန္န မထေရ်လာ၍ ပြဿနာ တထောင်မေးရာ မငြိမ.ကပ်ဖြေဆို၏။ အရှင်မြတ် ဉာဏ်တော်အလွန်ထက်ပါသည်။ တရား ကို အဘယ်အခါက ရပါသနည်း-ဟု လျှောက်လတ်သော်-နှစ်ပေါင်း ၆၀-ရှိပြီဟုဆို၏။ သမာဓိအရာဝန်မလေးလျှင် ဆင်ကြီးတစီးဖန်ဆင်းပြတော်မူပါဟု လျှောက်ပြန်သော်- ဖန် ဆင်း၍ပြလေ၏။ ဤဆင်ကြီးသည် ကြောက်ဘွယ်အသံဖြင့်ပြေးလာဟန်ဖန်ဆင်းတော်မူပါ ဦး-ဟု လျှောက်ပြန်၏။ ဆင်ကြီးပြေးလာသောအခါ မထေရ်ကြီးသည် ထ၍ပြေးရန် အား ထုတ်၏။ အရှင်ဘုရား၊ ရဟန္တာအား ကြောက်ခြင်းမရှိကောင်းပါ-ဟု လျှောက်သောအခါ မှ ရဟန္တာမဟုတ်သေးဟုသိ၍ စကြိုသို့တက်တော်မူ၏။ ဘဝါးသုံးလွှမ်းတွင် ရဟန္တာဖြစ် တော်မူသတတ်။

ဝိတိမလ္လမထေရ်သည် ညဉ့်အခါစကြိုသွားစဉ် ခြေမသယ်နိုင်၍ ဒူးဖြင့်သွား၏။ မုဆိုး တယောက်သည် သမင်ထင်၍ လှံဖြင့်ထိုး၏။ မထေရ်သည် မုဆိုးကိုလှံနုတ်ခိုင်းပြီးလျှင် မြက် တို့ကိုကျစ်၍ အမာဝဉ္စအပြည့်ထည့်စေ၏။ ထိုနောက် ကျောက်ဖျာ၌ထိုင်၍ ဝိပဿနာပွား သဖြင့် ရဟန္တာဖြစ်လေ၏။ ထိုအကြောင်းကို ရဟန်းတို့အားပြောပြပြီးလျှင် “ရူပံ ဘိက္ခဝေ န တုမှာကံ၊ တံ ပဇဟထ-(ရုပ်သည် သင်တို့၏ဥစ္စာမဟုတ်၊ ပယ်စွန့်ကြလော့ဟူသော)ဒေ သနာဖြင့် အကျွန်ုပ်ရဟန်းပြုသည်၊ ဤကိုယ်သည် အနိစ္စ၊ ဒုက္ခဖြစ်၍ငါ့ကိုယ်မဟုတ်၊ ငါ့ဟာ မဟုတ်၊ ငါမဟုတ်ဟု ဝမ်းမြောက်စွာ မြွက်ကြားတော်မူသတတ်။

စိတ္တလတောင်၌ မထေရ်တပါးလေနာနိုင်စက်၍ ဇီဝိတသမသီသီ ဖြစ်တော်မူပြီ။ လေ နာသည် ဝမ်းပိုက်ကိုကွဲစေ၍ အူအခွေလိုက် ထွက်လာသည်တိုင်အောင် ညည်းဘွားခြင်း မပြု၊ ဝေဒနာနုပဿနာရှုလျက်ရဟန္တာလည်းဖြစ်၏။ နိဗ္ဗာန်လည်းစံတော်မူသတတ်။ ။ဝေဒ

နာနုပဿနာရှုပုံကား - သုခ, ဒုက္ခ, ဥပေက္ခာ-တခုခုဖြစ်သောအခါ- “ဤဝေဒနာကို ခံစားသူပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါမရှိ၊ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ၏ဝေဒနာမဟုတ်၊ ဝတ္ထုအာရုံ ပေါင်းဆုံခြင်းကြောင့် ဖြစ်လာသည်ကိုပင်-ငါ-ဝေဒနာခံစားသည်ဟု ပညတ်တင်ကြ၏၊ ဥပါဒ်နှင့်ဘင်-အစွန်းနှစ်ခုအကြားတွင်တည်သော ဝေဒနာတည်း-ဟု ရှုရသည်၊ ဤသို့ရှုလျှင် လျစ်လျူရှု၍ သည်းခံနိုင်၏။

သမသီသီကား-ရောဂါပျောက်ခြင်းနှင့် ရဟန္တာဖြစ်ခြင်း ပြိုင်လျှင် ရောဂသမသီသီ မည်၏၊ ဝေဒနာလည်း ငြိမ်း-ရဟန္တာလည်းဖြစ်လျှင် ဝေဒနာသမသီသီ၊ တရားအားထုတ်စဉ် ဣရိယာပုထ်လည်းပျက်-ရဟန္တာလည်းဖြစ်လျှင် ဣရိယာပထသမသီသီ၊ ဇီဝိတိန္ဒြေလည်း ချုပ်-ရဟန္တာလည်းဖြစ်လျှင် ဇီဝိတသမသီသီ၊ ဤ၌ အရဟတ္တမဂ္ဂ ဝီထိနောင် ပစ္စဝေက္ခဏာ ဝီထိတို့သာ ကျ၍ (ဝီထိတပါး မကျဘဲ) မရဏာသန္ဓေဝီထိ စုတိဖြစ်သည်ကို တပြိုင်တည်း ဖြစ်သည်ဟု ဆိုသည်။ ။ သီဟိုဠ်ကျွန်း၌ မုဆိုး နွယ်တုပ်ခံရသော ရဟန်းသည် တောမီး လောင်လာသောအခါ နွယ်မဖြတ်ဘဲ ဝိပဿနာပွား၏၊ မီးလောင်သော ဒုက္ခဝေဒနာကို ဖန်ဖန်ရှု၍ ရဟန္တာလည်းဖြစ်-နိဗ္ဗာန်လည်းစံ၍ ဇီဝိတသမသီသီ ဖြစ်လေ၏။

တောကျောင်းတခု၌ ရဟန်းသုံးကျိပ် နေကြရာ ကျားလာ၍ရဟန်းတပါးကိုချီသွား၏၊ ရဟန်းတို့ လိုက်သောအခါ ကမ်းပါးပြတ်တဘက်သို့ ယူပြေး၏၊ ရဟန်းတို့ မလိုက်နိုင်သဖြင့် အရှင်မြတ်၊ ငါတို့မတတ်နိုင်ပြီ၊ ရဟန်း၏အထူးမည်သည် ဤသို့သောအခါ ထင်ရှား၏-ဟု သတိပေးကုန်၏၊ ထိုရဟန်းသည် ကျားခံတွင်း၌ ဝေဒနာခွါ၍ ဝိပဿနာပွား၏၊ ဖမုက် ကျားဝါးသောအခါ သောဘာပန်၊ ခူးဝါးသောအခါ သကာဒါဂါမ်၊ ချက်ဝါးသောအခါ အနာဂါမ်၊ နှလုံး မဝါးမီ ပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တ ရဟန္တာဖြစ်၍-ငါသည် ကျားဝါး သော်လည်း ကိလေသာ ကုန်စေနိုင်သည်-ဟုဆို၍ နိဗ္ဗာန်ဝင်သတတ်၊ ကျားသည် ကိလေသာကို ဝါးမိဟန် တူလေ၏။

ရောဂဏဇနပုဒ်၌ မိလက္ခမည်သော မုဆိုးကြီးသည် တောကျောင်းတခုသို့ရေသောက် ရန် ဝင်သွား၏၊ ရေပြည့်အိုးတို့သည် မုဆိုးကြီး ရေခပ်သောအခါ ရေပျောက် ကုန်၏၊ မုဆိုးကြီးသည် မိမိဖြစ်အောင် ဆင်ခြင်မိသဖြင့် ရှင်သာမဏေပြုလုပ်ကာ ထိုတောကျောင်း၌ နေ၏၊ နောက်၌ လူထွက်လိုသဖြင့် ဆရာမထေရ်ကိုလျှောက်၏၊ ထိုအခါ သစ်တုံး စိုစိုတို့ကို စုပုံစေ၍ မီးဘိုက်စေ၏၊ မီးမငြိနိုင် မစွဲနိုင်ဖြစ်လတ်သော် မြေခွဲ၍ ငရဲမှ မီးပွားငယ်ယူ၍ ထင်းပုံ၌ချ၏၊ ချက်ခြင်း ပြာကျသွား၏၊ ငါ့ရှင်၊ သင်-ခံရလတ္တံ့သော ငရဲမီးကို မြင်ပြီလော၊ ထွက်လိုလျှင် ထွက်ပေတော့ ဟု မိန့်တော်မူ၏၊ ထိုအခါမှစ၍ မထွက်လိုတော့ပါဘူး-ဟု မဆုတ်မနစ် ဝတ်ကြီးဝတ်ငယ်ပြုကာ တရားအားထုတ်၏၊ အိပ်ငိုက်လျှင် မြက်ကရွတ် ရေဆွတ်၍ ဦးခေါင်း၌ထား၏၊ ခြေတို့ကို ရေ၌စိမ်၍ထိုင်၏၊ တနေ့၌ သာမဏေငယ်များ စာအံကြရာတွင်-လုံ့လရှိသူ၊ သတိရှိသူ၊ မမေ့လျော့သူအား ကုသိုလ်ကောင်းကျိုး မပြတ် တိုး၏-ဟု ကြားရ၍-လုံ့လရှိသူဟူသည် ငါသို့သောသူပင်တည်း၊ သတိရှိသူလည်း ငါသို့ သောသူတည်း၊ မမေ့လျော့သူလည်း ငါသို့သောသူတည်း-ဟု မိမိကိုယ်တွင်း ဆောင် သွင်း၍ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ဝိပဿနာပွားလတ်သော် အနာဂါမိဖိုလ်သို့ရောက်သတတ်။

အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ဝိဝေကသုံးပါးကို တိုးပွားစေကုန်၏။ ပရိညာ သုံးပါးဖြင့် သိကုန်၏။ ဣရိယာပုထ်အားလုံး၌ တကိုယ်ထည်းနေခြင်းသည် ကာယဝိဝေက၊ သမာပတ် ရှစ်ပါးသည် စိတ္တဝိဝေက၊ နိဗ္ဗာန်သည် ဥပဓိဝိဝေက၊ ပရိညာ သုံးပါးကား ၃၂-ပါးသော ကောဠာသအစု၊ အသုဘအစု၊ အရိုးစု-စသည်ဖြင့် ဤကိုယ်ကိုသိခြင်းသည် ဥာတပရိညာ၊ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ ဟု ဆုံးဖြတ်ခြင်းသည် တိရဏပရိညာ၊ မဂ်ဖြင့် အနိစ္စဒုက္ခအစု၌ ရာဂ ပယ်ခြင်းသည် ပဟာနပရိညာ၊ ဤသို့သိလျှင် မိမိကိုယ်ကို ချမ်းသာအောင် အဘယ်အတွက် ဆောင်ကုန်သနည်းဟု မေးသင့်၏။

မိလိန္ဒမင်းကြီးသည် ရှင်နာဂသိန်အား ဤသို့ မေးဘူး၏။ အရှင်ဘုရား၊ ရဟန်းမြတ်တို့ သည် မိမိကိုယ်ကို ချစ်သင့်ပါသလော၊ မင်းကြီး၊ မချစ်သင့်ပေ၊ မချစ်သင့်လျှင် အဝတ် အစား စသည်ဖြင့် အဘယ်ကြောင့် ပြုပြင်ကြပါသနည်း၊ မင်းကြီး၊ သင့်အား ရံခါထိခိုက်၍ အနာဖြစ်ဘူးသလော၊ ဖြစ်ဘူးပါသည်၊ ဆီစသည် လိမ်း၍ အဝတ်နုနုဖြင့် ပတ်ပေးဘူး သလော၊ ပတ်ပေးဘူးပါသည်၊ အနာကိုချစ်၍ ဤသို့ပြုသလော၊ ချစ်၍မဟုတ်ပါ၊ အနာပျောက် စေလို၍ပါဘုရား၊ မင်းကြီး၊ ရဟန်းတို့လည်း ဤကိုယ်ကို ချစ်၍မဟုတ်၊ ဒွါရကိုးပါး အနာကြီး ကိုးလုံးရှိသည်၊ ရေဆေးခြင်း၊ ဆေးထည့်ခြင်း၊ အဝတ်ပတ်ခြင်းဖြင့်ပြုပြင်ကြသည်၊ ပြုပြင်ခြင်း အကျိုးကား သီလဝန္တရဟန်းသည် လူတို့ ကိလေသာညစ်ကြေး ဆေးကြောရန် ရေသန့် ဖြစ်၏၊ အနာပျောက်ကြောင်း ဆေးကောင်းဖြစ်၏၊ လိုရာ ကောင်းကျိုးပေးသော ပတ္တမြား ဖြစ်၏၊ ကုသိုလ်ဖြစ်အောင် ဆုံးမသော ဆရာဖြစ်၏၊ ဤသို့ လူတို့အား အကျိုးများသော ကြောင့် နေ့စဉ် ဆေးအကျအပြစ် အတုံးအဟပ်ထည့်ခြင်း၊ ဖန်ရည်ဆေးခြင်း၊ အဝတ် ပတ်ခြင်းဖြင့် ဤကိုယ်ကို ပြုပြင်ကြသည် ဒါယကာမင်းကြီး-ဟု ဖြေတော်မူ၏၊ ဤနည်းဖြင့် နှစ်ပေါင်းငါးထောင်ပြုပြင်ကာ ဆောင်ရပေလတ္တံ့။

အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ဝိဝေကသုံးပါး၊ ပရိညာသုံးပါးဖြင့် သန့်ရှင်းစွာ ကျင့်ကုန်၏။ မိမိ သူတပါးဘွယ်တာခြင်းမထားကုန်၊ မဟောဠုသား မဟာနာဂ၊ စူဠနာဂ-ညီနောင် နှစ် ပါးသည် စိတ္တလတောင်၌ နှစ်သုံးဆယ်နေပြီးမှ မိခင်ရွာသို့ ပြန်လာ၍ ဆွမ်းခံဝင်ကြ၏။ မိခင်သည် ဆွမ်းလောင်း၍-အရှင်ဘုရားသည် တပည့်တော်မ၏ သားကြီး မဟာနာဂ မဟုတ်ပါလောဟု မေး၏၊ ဒါယိကာမကြီး၊ နောက်မှလာသောမထေရ်ကို မေးကြည့်စမ်း ပါဦး-ဟု ဆို၍ လွန်သွား၏။ နောက်မထေရ်အား ဆွမ်းလောင်း၍-အရှင်ဘုရားသည် တပည့်တော်မ၏သားငယ် စူဠနာဂမဟုတ်ပါလော-ဟု မေးပြန်၏၊ ဒါယိကာမကြီး၊ ရွှေက ကြွသောမထေရ်ကို မမေးလိုက်ဘူးလား-ဟု ဆို၍ လွန်သွားသတတ်။

ကောရဏ္ဍကကျောင်းနေ မထေရ်၏တူ ရဟန်းသည် ဧရာဟဏ၌ စာသင်၍ ပြန်လာ ပြီးလျှင် မိဘတို့ဆောက်သောကျောင်း၌ ဝါကပ်၏။ မိဘတို့ကား ငါတို့သား ဝါကျွတ်လျှင် ကြွလာလိမ့်မည် ဟု သတင်းရပြီးဖြစ်၍ ယခုကိုယ်တော်ကလေးကား ငါတို့သားနှင့်တရွယ် ထည်း၊ ရုပ်ချင်းလည်းတူသည်-ဟု လွန်စွာကြည်ညိုကြ၏။ ရဟန်းကလေးသည် အိမ်၌ နေ့စဉ် ဆွမ်းဘုဉ်းပေး၍ တရားအနည်းငယ် နေ့စဉ်ဟော၏။ ရိပ်မိသူမရှိ၊ ဝါကျွတ်သော အခါ ဧရာဟဏသို့ပင် ပြန်ကြွသွား၏။ ထိုနောက်မှ ဦးရီးမထေရ် ရောက်လာ၍ သူတို့၏ သား-ဟု သိကြ၏။ ထိုအခါ မိခင်သည် သားရဟန်းကလေး ကြွသွားသည့်အရပ်သို့ ရှေးရှု

ကော ဝင်လျက် အကြိမ်ကြိမ်ဦးချပြီးလျှင်-ဪ-သက်တော်ထင်ရှား မြတ်စွာဘုရားသည် ရထဝိနိတအကျင့်,နာဠကအကျင့်,အရိယဝံသအကျင့်တို့ကို ဟောခြင်းသည် ဤဦးပဉ္စင်းလို ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးကို သက်သေပြ၍ ဟောတော်မူလေသလော၊ တဝါတွင်းလုံး မိဘအိမ်၌ ဆွမ်း စားခြင်း,တရားဟောခြင်း နေ့စဉ်ပြုပါလျက်သားဖြစ်ကြောင်း အရိပ်အရောင်မျှ အသိမခံ၊ အံ့ဩဘွယ်-တကယ့်ဦးပဉ္စင်းပါတကား-ဟု တမ်းတကာ မြှက်ဆိုသတတ်။

ထိုမှတပါး မမာသောမထေရ်တပါးသည်-ငါ့ရှင်တို့၊သီလပျက်၍ရသောစည်းစိမ်သည် စက်ဆုပ်ဘွယ်တည်း၊သေ၍ နတ်စည်းစိမ်ရခြင်းသည် သိက္ခာစွန့်၍ လူအဖြစ်ရသည်နှင့် တူ ၏၊ရဟန္တာမဖြစ်ဘဲသေလျှင် သီလပျက်၏၊(သရဏဂုံပျက်၏)-ဟု ဆို၍ မိမိရောဂါကို သုံး သပ်ခြင်းဖြင့် ရဟန္တာ ဖြစ်တော်မူ၏။ ။သံဃရက္ခိတ သာမဏေသည် ဆွမ်းအေးစက်စက် စားခိုက်-ဆရာက သင့်လျှာ အပူမလောင်စေနှင့်-ဟု ဆိုသည်ကို ထိတ်လန့်၍ ဆင်ခြင်ကာ စားစဉ် ရဟန္တာဖြစ်သွား၏။ ။စေတီယပဗ္ဗတဝါသီတိဿမထေရ်သည် ရယ်သံကြားရာ ၌ သွားပေါ်သည်ကို မြင်၍ အရိုးစုအခြေခံ ဘာဝနာဖြင့် ရဟန္တာဖြစ်တော်မူသည်၊ရယ်သူ ကို ယောက်ျား,မိန်းမ-ဟူ၍ကားမသိ။ ။ကုရဏ္ဏကလိုဏ်၌ နေသော စိတ္တဂုတ္တ မထေရ် သည် ရှင်ဘုရင်ရှိခိုးသောအခါလည်း-သုခိဟောတု မဟာရာဇ၊ မိဖုရားရှိခိုးသော အခါ လည်း-သုခိ ဟောတု မဟာရာဇ-ဟု တမျိုးထည်း ဆုပေးသည်၊ ရှိခိုးသူကို ယောက်ျား, မိန်းမ-ဟု မသိ၊သိကြောင်းနိမိတ်ကိုမယူ၊အမူအရာလည်း အကဲခတ်တော်မမူ၊ ဤသို့ စ သည်ဖြင့် သံဃာတော်အပေါင်း၏ အကျင့်ကောင်းဂုဏ်ထူးတို့သည် များလှကုန်၏။

ပုထုဇဉ်ကလျာဏရဟန်း၏ ဂုဏ်အမြွက်မျှဆိုဦးအံ့၊ အမျိုးသားတဦးကို သရဏဂုံပေး ခြင်းဖြင့် ရှင်သာမဏေဖြစ်အောင် လူအရိယာတို့ မတတ်နိုင်၊ ရဟန်းတို့ တတ်နိုင်သည်၊ ကမ္မဝါစာဘတ်ခြင်းဖြင့် ရဟန်းဖြစ်အောင် လူအရိယာတို့ မတတ်နိုင်၊ရဟန်းတို့ တတ်နိုင် သည်၊မြေတကွက်ကို ကမ္မဝါစာဘတ်ခြင်းဖြင့် သိမ်ဖြစ်အောင် လူအရိယာတို့မတတ်နိုင်၊ ရဟန်းတို့တတ်နိုင်သည်၊အာဏာထူးရသူတို့ဖြစ်ကုန်၏၊ကုဠေကိုးထောင်ကျော်သီလသိက္ခာ တို့ကို လူအရိယာတို့မထိန်းနိုင်၊ ရဟန်းတို့ထိန်းနိုင်သည်၊ သီလသူဌေးကြီးတို့ ဖြစ်ကုန်၏၊ ဘုရားရှင်ထားခဲ့သော သာသနာတော်ကြီးကို ယနေ့အထိ လူတို့သိအောင် လူအရိယာတို့ မတတ်နိုင်၊ရဟန်းတို့တတ်နိုင်သည်၊သည်မျှမကသေး- နှစ်ပေါင်း ငါးထောင် သာသနာ တော်တည်နေအောင် လူအရိယာတို့-ထိုတာဝန်ကို မထမ်းနိုင်၊ရဟန်းတို့ ထမ်းနိုင်သည်၊ သာသနာစောင့်စစ်သူရဲကြီးတို့ဖြစ်ကုန်၏၊ ရဟန်းတို့ကိုအမှီပြု၍ လူ,နတ်,နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာ သုံးပါးဖြင့် မျက်မှောက်တမလွန်အကျိုးများပုံကို ကုန်စင်အောင် အဘယ်မှာ ဆိုနိုင်အံ့ နည်း၊ထို့ကြောင့် အံ့ဩစွာဝမ်းမြောက်ဘွယ် အာနုဘော်ကြီးမားသော သံဃာနုဿတိ ကို မတွန့်မဆုတ် ဖန်ဖန်အားထုတ်ရာ၏။

သီလနုဿတိ သီလနုဿတိပွားလိုသောသူသည် မိမိ၏သီလကို ငါးပါး,ဆယ် ပါးဖြစ်စေ၊ရဟန်းသီလ,လူသီလဖြစ်စေ၊ ကျိုးပေါက်ကျားပြောက် ကင်းသော ဂုဏ်ဖြင့်အောက်မေ့ရသည်၊ သူတပါး၏ သီလကို အောက်မေ့လျှင် သီလာ နုဿတိမဖြစ်၊မေတ္တာ၏နီးသောအကြောင်းဖြစ်၏။

ဥဒ္ဓေသတခုခု၌ အစဉ်၎င်း၊အဆုံး၎င်း သီလတခုခုပျက်လျှင် ခဏ္ဍ-ကျိုးသည် ပြတ်သည်မည်၏။အစွန်းအနား စုတ်ပြတ်သောအဝတ်နှင့်တူ၏။ကျိုးပြတ်ခြင်းမရှိလျှင် အခဏ္ဍ-ကျိုးခြင်း ပြတ်ခြင်းမရှိသော သီလမည်၏။

အလယ်၌ တခုခုပျက်လျှင် ဆိဒ္ဓ-ပေါက်သည် ထွင်းသည်မည်၏။အလယ်ပေါက်သော အဝတ်နှင့်တူ၏။ပေါက်ထွင်းခြင်းမရှိလျှင် အန္တိဒ္ဓ- ပေါက်ခြင်း ထွင်းခြင်းမရှိသော သီလမည်၏။

အစဉ်အတိုင်း နှစ်ခု၊သုံးခုပျက်လျှင် သဗလ-ကြောင်သည် ကျားသည်မည်၏။ အဆင်းကွဲဖြင့် ကြောင်ကျားသော နွားကိုယ်နှင့်တူ၏။ကြောင်ကျားခြင်းမရှိလျှင် အသဗလ-ကြောင်ခြင်း ကျားခြင်းမရှိသော သီလမည်၏။

အကြား အကြား၌ ပျက်လျှင် ကမ္မာသ-ပြောက်သည် ကွက်သည်မည်၏။ အပြောက်အကွက်ရှိသော နွားကိုယ်နှင့်တူ၏။ပြောက်ကွက်ခြင်းမရှိလျှင် အကမ္မာသ- ပြောက်ခြင်း ကွက်ခြင်းမရှိသော သီလမည်၏။

တနည်းကား-ရှဉ်းစုံတွဲစပ် ပူးကပ်မရှိသော်လည်း မာတုဂါမ ပွတ်သပ် သာယာခြင်း၊ ရယ်မြူးသာယာခြင်း၊ကြည့်ရှုသာယာခြင်း၊နာကြားသာယာခြင်း(၄)၊ရှေးဟောင်းအောက်မေ့ခြင်း၊ပြည့်စုံသူကို အားကျခြင်း၊ နတ်ပြည်တောင့်တခြင်း (၃)-ဟူသော မေထုန်ငယ် ခုနစ်ပါးနှင့်ရောပြွမ်းငြားအံ့၊ အမျက်ထွက်ခြင်း၊ရန်ငြိုးဖွဲ့ခြင်းစသည်နှင့် ရောပြွမ်းငြားအံ့၊ အပျက်ကြီးမပျက်သော်လည်း ကျိုးပေါက်ကျားပြောက်သောသီလမည်၏။ဝဋ်ဒုက္ခမှမလွတ်စေနိုင်၊မရောပြွမ်းမှု လွန်စွာသန့်ရှင်းသောသီလမည်၏။

ဝဋ္ဋနိဿိတ သတ္တဝါတို့သည် တဏှာ၏ကျွန်ဖြစ်၍ တဏှာ၏အမိန့်ဩဇာအာဏာကို မလွန်နိုင်ကြ၊တဏှာခိုင်းလျှင် သီလကိုဖျက်ပစ်ကုန်၏။ဝါ-ဥပုသ်စောင့်ပြီး ညဉ့်စာ စားကုန်၏၊သိက္ခာမချဘဲ လွန်ကျူးမှုပြုကုန်၏၊သီလအသက်ထွက်စေကုန်၏။ဝိဝဋ္ဋနိဿိတတို့ကား ကျိုးပေါက် ကျားပြောက်ခြင်းကင်းသော သီလလက်နက်ဖြင့် တဏှာကို သတ်၍ သခင်အဖြစ်ကိုပြုကုန်၏။ထိုသီလမျိုးသည် ဘုဇိဿ-တော်လှန်ကောင်းမြတ်သော သီလမည်၏။

ဤသို့သောသီလမျိုးကိုသာ-စိတ်ချမ်းသာစေသောသီလ၊စည်းစိမ် တိုးစေသောသီလ၊ သတင်းကောင်းကျော်စောစေသောသီလ၊လူလယ်တင့်တယ်စေသောသီလ၊ သေအံ့သော အခါ တွေဝေခြင်း ပင်ပန်းခြင်းကင်းစေလျက် မတွေမဝေ အသေလှသောသီလ၊ သုဂတိလားစေသောသီလ၊ဆွေမျိုးတော်စပ်ဘူးသော ပြိတ္တာတို့အောက်မေ့ရုံဖြင့် နတ်စည်းစိမ်ရစေသောသီလ၊ဈာန်အဘိညာပဋိသန္တိဒါတို့ကိုရစေသောသီလ- ဤသို့စသည်ဖြင့် မကုန်နိုင်အောင် ဘုရားရှင်တို့ချီးမွမ်းကုန်၏။ထို့ကြောင့် ဝိညူပသတ္ထ-ပညာရှိတို့ ချီးမွမ်းအပ်သော သီလမည်၏။

တဏှာနိဿိတ သတ္တဝါတို့၏ သီလသည်-ဤသီလဖြင့် နတ်၊ဗြဟ္မာ ဖြစ်ရပါလို၏-ဟု တောင့်တကြသဖြင့် တဏှာ၏အသုံးသပ်ခံရ၏။ ဝိဋ္ဌနိဿိတတို့၏သီလသည်-ဤသီလဖြင့် ဝဋ်မှစင်ကြယ်၏။ဤသီလကျင့်၍ ရောက်ရာဘဝသည် မြဲ၏-ဟု စွဲလမ်းကြသဖြင့် ဝိဋ္ဌ၏အသုံးသပ်ခံရ၏။တနည်းကား- ကျိုးပေါက်ခြင်းမကင်းသော သီလသည်-ဝိပတ္တိလေးခုဖြင့် အပြစ်

မလွတ်ဟု စွပ်စွဲအပ်သော သီလဖြစ်၏။ ကျိုးပေါက်ခြင်းစသည်မှ ကင်းသောသီလကား- အပရာမဋ္ဌ-မသုံးသပ်အပ်၊မစွပ်စွဲအပ်သောသီလမည်၏။

ဤသို့သော သီလသည် သမထအားထုတ်သူအား ဥပစာရဈာန်သမာဓိ၊ အပ္ပနာဈာန် သမာဓိကို ရစေနိုင်၏။ဝိပဿနာအားထုတ်သူအား မဂ္ဂသမာဓိ၊ဖလသမာဓိကို ရစေနိုင်၏။ ထို့ကြောင့် သမာဓိ သံဝတ္တနိက-သမာဓိတို့ကို ဖြစ်စေသောသီလမည်၏။

အောက်မေ့ပုံကား....

- ၁-(အဟောဝတ မေ သီလာနိ အဓဏ္ဍာနိ)အစဉ်၎င်း၊အဆုံး၎င်း တခုမျှမပျက်သောကြောင့် ကျိုးခြင်း ပြတ်ခြင်းမရှိသော ငါ၏ သီလတို့သည် ကောင်းလေစွတကား။
- ၂-(အစ္စ္စိဒ္ဓါနိ) အလယ်၌ တခုမျှမပျက်သောကြောင့် ပေါက်ခြင်း ထွင်းခြင်းမရှိသော ငါ၏သီလတို့သည် ကောင်းလေစွတကား။
- ၃-(အသဗလာနိ)အစဉ်အတိုင်း နှစ်ခု၊သုံးခုမပျက်သောကြောင့် ကြောင်ခြင်း ကျားခြင်းမရှိသော ငါ၏ သီလတို့သည် ကောင်းလေစွတကား။
- ၄-(အကမ္မာသာနိ) အကြား အကြား၌ တခုမျှ မပျက်သောကြောင့် ပြောက်ခြင်း ကွက်ခြင်း မရှိသော ငါ၏ သီလတို့သည် ကောင်းလေစွတကား။ ။တနည်း-မေထုန်ငယ်ခုနစ်ပါးတို့သည်၎င်း၊အမျက်ထွက်ခြင်း၊ ရန်ငြိုးဖွဲ့ခြင်းစသော ယုတ်မာသောတရားတို့သည်၎င်း-မနှိပ်စက်အပ်သောကြောင့် ကျိုးပြတ်ခြင်းမရှိ၊ပေါက်ထွင်းခြင်းမရှိ၊ကြောင်ကျားခြင်းမရှိ၊ပြောက်ကွက်ခြင်းမရှိသော ငါ၏သီလတို့သည် ကောင်းလေစွတကား။
- ၅-(ဘုဇိဿာနိ)တဏှာ၏ ကျွန်အဖြစ်မှ လွတ်စေ၍ တော်လှန်ကောင်း မြတ်သောသူ၏အဖြစ်ကို ပြုတတ်သော ငါ၏သီလတို့သည် ကောင်းလေစွတကား။
- ၆-(ဝိညူပသတ္တာနိ)ဘုရားအစရှိသောပညာရှိတို့ချီးမွမ်းအပ်သော ငါ၏ သီလတို့သည် ကောင်းလေစွတကား။
- ၇-(အပရာမဋ္ဌာနိ)ဤမည်သောအပြစ်ရှိ၏-ဟူ၍၎င်း၊ တဏှာဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့် ၎င်း-မသုံးသပ်အပ်သော ငါ၏သီလတို့သည် ကောင်းလေစွတကား။
- ၈-(သမာဓိ သံဝတ္တနိကာနိ)ဥပစာရသမာဓိ၊အပ္ပနာသမာဓိ၊ မဂ္ဂသမာဓိ၊ ဖလသမာဓိတို့ကိုဖြစ်စေတတ်သော ငါ၏သီလတို့သည် ကောင်းလေစွတကား။

ဤသို့ ဖန်ဖန်အောက်မေ့လျှင် ဥပစာရဈာန်ရ၏။ သီလာနုဿတိဈာန် မည်၏။ အာနိသင်ကား-ကိလေသာမနှိပ်စက်၊ စိတ်ဖြောင့်၏။သိက္ခာ၌ ရှိသေ၏။ သီလဝန္တအရှင်မြတ်တို့နှင့် တူမျှသောသဘောရှိ၏။ အာမိသ၊ဓမ္မ-ပဋိသန္ဓာရ၌ ဓမ္မလျော့ခြင်းမရှိ၊ ပစ္စည်းပေးတန်ပေးနိုင်၏။ တရားဟောတန် ဟောနိုင်၏။ အတ္ထာနုဝါဒဘေး၊ပရာနုဝါဒဘေး၊ ဒဏ္ဍာဘေး၊ ဒုဂ္ဂတိဘေးမှလွတ်၏။ အပြစ်ငယ်ကိုသော်လည်း ဘေးကြီးဟု ရှုနိုင်၏။ သဒ္ဓါ၊သတိ၊ပညာ၊

ပုညစသည် ပြန့်ပြော၏။ ဝိတိပါမောဇ္ဇများ၏။ မဂ်ဖိုလ်မရလျှင် သုဂတိလား၏။ ။သီလ ပြည့်စုံသူသည် အပြစ်ဆိုခံရသည်ကို ဝမ်းမြောက်နိုင်၏။ ဆေးသမားဘုန်းကြီး- ဟု နတ်တို့ စွပ်စွဲကာမှ မိမိစင်ကြယ်ခြင်း ဆင်ခြင်၍ ဝိတိပါမောဇ္ဇဖြင့် မဂ်ဖိုလ်ရသူ-ရကုန်ပြီ။ ပတ္တမြား ဂူသည် တောဝက်တို့ပွတ်နိုင်သလောက် အရောင်ထွက်၏။ ။ဤသို့လျှင် အာနုဘော်ကြီး မားလှသောသီလာနုဿတိကို မတွန့်မဆုတ် အားထုတ်ရာ၏။

စာဂါနုဿတိ

စာဂါနုဿတိပွားလိုသောသူသည် မပြတ်ဝေဘန် ခွဲခြမ်းပေးကမ်း လှူဒါန်းလေ့ရှိသူ ဖြစ်ရသည်။ သို့မဟုတ် ယနေ့မှစ၍ အလှူခံရှိလျှင် မပေးလှူဘဲ တလုပ်စာမျှ မစားပါအံ့-ဟု ဆောက်တည်ရသည်။ စီးဖြန်းအံ့သောနေ့၌ ဂုဏ် ထူးရှိအလှူခံအား စွမ်းအားရှိသလောက်လှူဒါန်း၍ ထိုအလှူစေတနာ၌ အာရုံယူ၍ “မတွန့် မဆုတ် ငါလှူနိုင်သည်။ ငါအား အရတော်လေစွ”-စသည်ဖြင့် အောက်မေ့ရသည်။

သတ္တဝါအပေါင်းသည် မိမိစည်းစိမ်၌ ကပ်ငြိ၏။ သူတပါးနှင့်မဆက်ဆံလို၊ ဝန်တိုခြင်း များ၏။ ဝဇ္ဇနိဿိတဒါနသည် ဝန်တိုခြင်းမလွတ်လို၊ ဝန်မတိုလျှင်လည်း လွတ်လွတ် ကျွတ် ကျွတ်မရှိ၊ စည်းစိမ်တခုခုလျက်ရှိ၏။ မငဲ့လျှင်လည်း မရိုမသေ ပစ်ခြင်း၊ ကြဲခြင်း၊ နောက် ပြန်ပစ်ပေးခြင်း၊ လက်တဘက်ထည်းဖြင့် ပေးခြင်းစသည်ကိုပြု၍ ပေးကမ်းတတ်၏။ ပြန်၍ ဆင်ခြင်လျှင် ကုသိုလ်စိတ်ဖြင့် ဝမ်းမြောက်ဘွယ်မမြင်၊ ကြွားဝါလုံးဖြင့်သာရှင်ရလေသည်။ ဝိဝဇ္ဇနိဿိတကား-ဝန်တိုခြင်းကင်း၏။ တခုခုငဲ့ခြင်းမပြု၊ အရိုအသေ မိမိလက်ဖြင့် လှူခြင်း ငှါ ဆေးကြောအပ်သောလက်ဖြင့် လက်သန့်ရှင်း၏။ တောင်းတိုင်း ပေးသဖြင့် တောင်း သင့်သူဖြစ်၏။ အလှူ၌ မွေ့လျော်၏။ ပြန်၍ဆင်ခြင်လျှင် ကုသိုလ်စိတ်ဖြင့် ဝမ်းမြောက် ဘွယ်သာတည်း။ ဘုရားရှင်ဟောကြားသော အာယုဝဏ္ဏ စသောအကျိုး၊ ချစ်သူ ခင်သူ များ၏စသောအကျိုးသည် မချွတ်ငါ့ဘို့သာတည်း။ ငါအား အရတော်လေစွ-ဟူ၍၎င်း၊ သာသနာတော်နှင့် တွေ့ကြုံရခြင်းသည် ငါအားအရတော်လေစွ-ဟူ၍၎င်း၊ လူ့ဘဝရခြင်း သည် ငါအား အရတော်လေစွ-ဟူ၍၎င်း ကုသိုလ်စိတ်ဖြင့် ဝမ်းမြောက်ဘွယ်သာတည်း။

စာဂါနုဿတိအောက်မေ့ပုံကား....

- ၁-(လာဘာဝတမေ၊ သုလဒ္ဓံ ဝတမေ၊ ယောဟံ ဝိဂတ-မလ-မစ္ဆေ ရေန-ဝိဟရာမိ။) ငါသည် ဝန်တိုခြင်းကင်းလျက် နေနိုင်၏။ အရတော်လေစွ။
- ၂-(မုတ္တ-စာဂေါ) ငါသည် လွတ်လွတ်စွန့်ကြဲနိုင်၏။ အရတော်လေစွ။
- ၃-(ပယတ-ပါဏိ) ငါသည် စင်ကြယ်သောလက်ရှိ၏။ အရတော်လေစွ။
- ၄-(ဝေါသဂ္ဂ-ရတော) ငါသည် စွန့်ကြဲခြင်း၌ မွေ့လျော်၏။ အရတော်လေစွ။
- ၅-(ယာစ-ယောဂေါ) ငါသည် တောင်းခံခြင်းငှါ သင့်သူဖြစ်၏။ အရတော်လေစွ။
- ၆-(ဒါန-သံဝိဘာဂ-ရတော) ငါသည် သီးခြားလှူခြင်း၌၎င်း၊ ကိုယ်ဘို့မှ ခွဲလှူခြင်း၌၎င်း-မွေ့လျော်၏။ အရတော်လေစွ။

ဤသို့ ဖန်ဖန်အောက်မေ့လျှင် ဥပစာရဈာန်ရ၏။ စာဂါနုဿတိဈာန် မည်၏။ အာနိသင် ကား-ပေးကမ်းလှူဒါန်းလိုသောစိတ် လွန်စွာများ၏။ အာရုံတို့၌ မကပ်ငြိသော အဇ္ဈာသယ များ၏။ မေတ္တာနှင့်လျော်သည်ကို ပြုလေ့ရှိ၏။ ရဲရင့်ထက်မြက်၏။ ပီတိပါမောဇ္ဇာများ၏။ မဂ်ဖိုလ်မရလျှင် သုဂတိလား၏။ ထို့ကြောင့် စာဂါနုဿတိကို မတွန့်မဆုတ် အားထုတ် ရာ၏။

ဒေဝတာနုဿတိ ဒေဝတာနုဿတိပွားလိုသောသူသည် မဂ်ဖိုလ်ရပြီးသူ ဖြစ်ရသည်။ သီလစသည် စင်ကြယ်သော ပုထုဇဉ်တို့အားလည်း ပြည့်စုံ၏။ အရိယာတို့အား ပြည့်စုံလွယ်သည်။ နတ်တို့ကို သက်သေအရာထား၍ နတ်တို့၏ဂုဏ်ကို အောက်မေ့ပြီးမှ မိမိ၏ သဒ္ဓါစသောဂုဏ်ကို အောက်မေ့ရသည်။

ဒေဝတာနုဿတိ ပွားပုံကား....

- ၁-စာတုမဟာရာဇ်, တာဝတိံသာ, ယာမာ, တုသိတာ-စသော နတ် မြဟ္မာတို့သည် သဒ္ဓါရှိ၍ နတ်မြဟ္မာတို့ ဖြစ်ကြသည်။ ထိုသဒ္ဓါမျိုးသည် ငါတို့၌လည်း ရှိ၏။ အရတော်လေစွ။
- ၂-သီလရှိ၍ နတ်မြဟ္မာတို့ဖြစ်ကြသည်။ ထိုသီလမျိုးသည် ငါတို့၌လည်း ရှိ၏။ အရတော်လေစွ။
- ၃-သုတရှိ၍ နတ်မြဟ္မာတို့ဖြစ်ကြသည်။ ထိုသုတမျိုးသည် ငါတို့၌လည်း ရှိ၏။ အရတော်လေစွ။
- ၄-စာဂရှိ၍ နတ်မြဟ္မာတို့ ဖြစ်ကြသည်။ ထိုစာဂမျိုးသည် ငါတို့၌လည်း ရှိ၏။ အရတော်လေစွ။
- ၅-ပညာရှိ၍ နတ်မြဟ္မာတို့ဖြစ်ကြသည်။ ထိုပညာမျိုးသည် ငါတို့၌လည်း ရှိ၏။ အရတော်လေစွ။

ဤသို့ ဖန်ဖန်ပွားလျှင် ဥပစာရဈာန်ရ၏။ ဒေဝတာနုဿတိဈာန် မည်၏။ အာနိသင် ကား-နတ်တို့ချစ်အပ် မြတ်နိုးအပ်၏။ အတိုင်းထက်အလွန် သဒ္ဓါ-စသည် ပြန့်ပြော၏။ ပီတိ ပါမောဇ္ဇာများ၏။ မဂ်ဖိုလ်မရလျှင် သုဂတိလား၏။ ထို့ကြောင့် ဒေဝတာနုဿတိကို မတွန့် မဆုတ် အားထုတ်ရာ၏။

ကာယဂတာသတိ မိမိကိုယ်, သူတပါးကိုယ်၌ အထက်၌ဆံဖျား, အောက်၌ဘဝါး, အရေပါးဝန်းကျင်ဖုံးထားသည့်အတွင်း၌ ရွံ့ဘွယ်မျိုးစုံ ပြည့်သော ကောဠာသတို့ကို တခြားစိကွဲအောင် ဉာဏ်ဖြင့် ဆင်ခြင်၍ အောက်မေ့ရသည်။

- ဤကိုယ်၌-ဆံပင်, မွေးညှင်း, ခြေသည်း, လက်သည်း, သွား, အရေ။ (၅)
- အသား, အကြော, အရိုး, ရိုးတွင်းခြင်ဆီ, အညှို့။ (၅)
- နှလုံး, အသည်း, အမြေး, အဖျဉ်း, အဆုတ်။ (၅)
- အူမ, အူသိမ်, အစာသစ်, အစာဟောင်း, ဦးနှောက်။ (၅)
- သည်းခွေ, သလိပ်, ပြည်, သွေး, ခွေး, အဆီခဲ။ (၆)
- မျက်ရည်, ဆီကြည်, တံတွေး, နှပ်, အစေး, ကျင်ငယ်။ (၆)

- ကျင်ငယ်,အစေး,နှပ်,တံတွေး,ဆီကြည်,မျက်ရည်။ (၆)
 အဆီခဲ,ချွေး,သွေး,ပြည်,သလိပ်,သည်းခြေ။ (၆)
 ဦးနှောက်,အစာဟောင်း,အစာသစ်,အူသိမ်,အူမ။ (၅)
 အဆုတ်,အဖျဉ်း,အမြေး,အသည်း,နှလုံး။ (၅)
 အညှို့,ရိုးတွင်းခြင်ဆီ,အရိုး,အကြော,အသား။ (၅)
 အရေ,သွား,ခြေသည်း လက်သည်း,မွေးညှင်း,ဆံပင်။ (၅)

ဤသို့ ၃၂-ခုရှိ၏။ ၃၂-ခုလုံးသည် အဆင်းအားဖြင့်၎င်း,သဏ္ဌာန်အားဖြင့်၎င်း, အနံ့အားဖြင့်၎င်း,တည်ရာအရပ်အားဖြင့်၎င်း,မှီရာအကြောင်းအားဖြင့်၎င်းစက်ဆုပ်စရာ,ရွံ့စရာ ဖြစ်၏။

အထက်၌ဆံဖျား,အောက်၌ဘဝါး, အရေပါး အဆုံးရှိသော ဤကိုယ်သည် အပုပ်မျိုး မစင်ကြယ် ရွံ့ဘွယ်လိလိ အပြည့်ရှိ၏။ ၃၂-ခုသည် တခြားစီဖြစ်၏။တကွစီဖြစ်၏။

ပန်းပွင့် ၃၂-မျိုးကို ကြိုးတချောင်းထည်းဖြင့် သီကုံးထားသည်နှင့်တူ၏။ ၃၂-ခုသည် တခြားစီဖြစ်၏။တကွစီဖြစ်၏။

သတ္တဝါ အပေါင်းသည် တောသမင်အထင်မှား- မြက်ရုပ်အလား ၃၂-ကောဠာသ အဆင့်ဆင့် အလိုက်သင့်ရုံ စုပုံထားခြင်းသာဖြစ်၏။ သမင်တောဘွား ၃၂-ပါး မသိရှာ၊ ၃၂-ခုသည် တခြားစီဖြစ်၏။တကွစီဖြစ်၏။

အစားအစာ စားမျိုးခြင်းကား- သစ်ခေါင်းအတွင်း အမှိုက်သွင်းပမာ ၃၂-ခုအကြား သွင်းထားခြင်းသာဖြစ်၏။ ၃၂-ခုသည် တခြားစီဖြစ်၏။တကွစီဖြစ်၏။

တနည်း-ပဌမ ဆံပင်စသော ငါးခုကို အနုလုံ ငါးရက်၊ပဋိလုံ ငါးရက်၊ အနုလုံပဋိလုံ ငါးရက်၊၁၅-ရက် သရဇ္ဈာယ်ရသည်။ထိုနောက် ဒုတိယငါးခုကို ထိုအတူ ၁၅-ရက်၊ငါးခု နှစ်ရပ်ကိုပေါင်း၍ ၁၅-ရက်၊တတိယငါးခု ၁၅-ရက်၊သုံးရပ်ပေါင်း၍ ၁၅-ရက်၊ စတုတ္ထ ငါးခု ၁၅-ရက်၊လေးရပ်ပေါင်း၍ ၁၅-ရက်၊ပဉ္စမခြောက်ခု ၁၅-ရက်၊ ငါးရပ်ပေါင်း၍ ၁၅-ရက်၊ဆဋ္ဌခြောက်ခု ၁၅-ရက်၊ခြောက်ရပ်ပေါင်း၍ ၁၅-ရက်၊ဤသို့ ၁၅-ရက် X ၁၁-လီ ငါးလခွဲ၊ခြောက်လ သရဇ္ဈာယ်ရသည်။

ဤသို့စသည်ဖြင့် ၃၂-ကောဠာသ အနုလုံ ပဋိလုံ ဖန်ဖန် အောက်ဓမ္မသဖြင့် မိမိသူတ ပါး သတ္တဝါအားလုံး ကောဠာသအစုဟူ၍၎င်း,စားသောက်သည်ကို သစ်ခေါင်း၌ အမှိုက် သွင်းသကဲ့သို့ဟူ၍၎င်း ထင်သောအခါ သတ္တဝါသညာပျောက်၏။ဥပစာရဈာန်ရ၏။အပ္ပနာ ပဌမဈာန်လည်း ရနိုင်၏။ ။အာနိသင်ကား- ကုသိုလ်မမွေ့ + ကာမဂုဏ် မွေ့ခြင်းကို သည်းခံနိုင်၏။(ဝါ-ပယ်ဖျောက်နိုင်၏။)ဘေးကြီး, ဘေးငယ် သည်းခံနိုင်၏။အအေး,အပူ စသော ဒုက္ခကို သည်းခံနိုင်၏။ဆံပင်,မွေးညှင်း စသည်တို့၏ ညှိ,ရွှေ့,နီ,ဖြူ အဆင်းလေး ပါးဖြင့် နီလ,ဝီတ စသော ဝဏ္ဏကသိုဏ်း ဈာန်လေးပါး ပဉ္စမဈာန် အထိ ရနိုင်၏။ အဘိညာခြောက်ပါး ထိုးထွင်းနိုင်၏။

အာနာပါနဿတိ အခြေခံ အာနာပါနသည် ပင်ကိုယ်ငြိမ်သက်၏။ နှလုံးသွင်းသည်မှစ၍ သီးခြားထင်စွာ ငြိမ်သက်၏။ ဝါ- ပင်ကိုယ်ဩဇာအရသာရှိ၏။ ကိုယ်စိတ်ချမ်းသာ၏။ ကိလေသာ ခဏခြင်းငြိမ်း၏။ ။ အာဒိမ္မိ သဿတိတိ အဿာသော၊ အစစဖြစ်သော လေသည် အဿာသမည်၏။ အာနမည်၏။ ။ ပစ္စာသဿတိတိ ပဿာသော၊ နောက်မှဖြစ်သောလေသည် ပဿာသမည်၏။ ပါနမည်၏။ ။ ဘွားမြင်စသူငယ်အား ရှေးဦးစွာလေထွက်သည်၊ နောက်မှ ပြင်ပမြူမှုန်နှင့် တကွလေပြန်ဝင်သည်၊ အာစောက်အထိ ပြန်ဝင်သောကြောင့် ဘွားမြင်စသူငယ်ချေသည်ဟူ၏။ ။ ဤကား- ဝိနည်းအဋ္ဌကထာအလိုတည်း၊ အဿာသ-ထွက်သက်၊ ပဿာသ-ဝင်သက်ဖြစ်၏။

သုတ္တန်အဋ္ဌကထာအလိုအားဖြင့် ဘာဝနာသိမ်းဆည်းသောအခါ ရှေးဦးစွာဝင်သက်ရှိ၊ က်သွင်း၍ နောက်မှ ထွက်သက်ရှူထုတ်သည်၊ ထို့ကြောင့် အဿာသ-ဝင်သက်၊ ပဿာသ-ထွက်သက်ဖြစ်၏။ ပါဠိတော်၌ အဿာသနောက် တကောက်ကောက် စိတ်လိုက်လျှင် အဇ္ဈတ္တဦးစိတ်ပြန့်သည်၊ ပဿာသနောက်လိုက်လျှင် ဗဟိဒ္ဓဦးစိတ်ပြန့်သည်ဟု ဟောသည်နှင့်ညီ၏။ သို့ရာတွင် နှစ်နည်းလုံးအလေးပြုအပ်၏။ ဤ၌ သုတ္တန်နည်းလိုက်အပ်၏။

ပဌမစတုတ္ထ၌ သတိထားလျက် ဝင်သက်၊ ထွက်သက်ကို ဖြစ်စေရသည်။ ဒီဃံ-ရှည်သော ဝင်သက်၊ ထွက်သက်ဖြစ်လျှင် ရှည်သည်ဟုသိရသည်- ၁၊ ရသံ-တိုသော ဝင်သက်၊ ထွက်သက်ဖြစ်လျှင် တိုသည်ဟုသိရသည်- ၂၊ သဗ္ဗ+ကာယ+ပဋိသံဝေဒီ-စ၊ လယ်၊ ဆုံး-အလုံးစုံသော+ဝင်သက်၊ ထွက်သက်အပေါင်းကို+ဉာဏ်စိတ်ဖြင့် ထင်စွာပြုလျက် ဝင်သက်၊ ထွက်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့-ဟု အားထုတ်ရသည်- ၃၊ ပဿမ္ဘယံ+ကာယသင်္ခါရံ-ရုန့်ရင်းသော ဝင်သက်၊ ထွက်သက်ကို+ငြိမ်သက်အောင်ချုပ်ငြိမ်းစေလျက်ဝင်သက်၊ ထွက်သက်ကိုဖြစ်စေအံ့-ဟု အားထုတ်ရသည်- ၄၊ ရုန့်ရင်းသောလေကို သိမ်မွေ့၍ ငြိမ်သက်အောင်ချုပ်ငြိမ်းစေရသည်၊ လုံးလုံးလေမရလျှင် ဘာဝနာ မပြည့်စုံ။

ဤ၌ အာနာပါနဿတိ ပွားစေသူ၏စောင့်စည်းခြင်းသံဝရသည် အဓိသီလသိက္ခာမည်၏။ သီလ၊ သတိ၊ ခန္တီ၊ ဉာဏ၊ ဝီရိယ-ဟူသော သံဝရငါးပါးတို့တွင် သတိကို၊ ဝါ-ဝီရိယကို ရည်ဆိုသည်။ ထိုသူ၏စိတ်ထားခြင်း-သမာဓိသည် အဓိစိတ္တသိက္ခာမည်၏။ သိခြင်း-ပညာသည် အဓိပညာသိက္ခာမည်၏။ ဝင်သက်၊ ထွက်သက်၌ ဤသိက္ခာသုံးပါးကို သတိမနသိကာရဖြင့် ပွားစေခြင်းသည် ကျင့်သည်မည်၏။

ဂဏနာ-ရေတွက်ခြင်း၊ အနုဗန္ဓနာ-အစဉ်ဖွဲ့ခြင်း(၂)၊ ဖုသနာ-ထိရာအရပ်၊ ထပနာ-အပ္ပနာတိုင်အောင်စိတ်ထားခြင်း(၂)၊ သဗ္ဗက္ခဏာ-ဝိပဿနာဉာဏ်၊ ဝိဝဇ္ဇနာ-မဂ်ဉာဏ်(၂)၊ ပါရိသုဒ္ဓိ-ဖိုလ်ဉာဏ်၊ ပဋိပဿနာ-ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်(၂)၊ ဤကား နှလုံးသွင်းနည်းရှစ်ပါးတည်း။

ဂဏ, နုဗန်(၂)၊ ဖုသန်, ထပ(၂)၊ သဗ္ဗက္ခ, ဝိ(၂)၊ သုဒ္ဓိ, ပဿနာ(၂)၊
နည်းရှစ်ဖြာ၊ အာနာပါနဿတိ-ရှုနည်းတည်း။

ပဌမစတုတ္ထ
အားထုတ်နည်း

ဂဏနာနည်း ရှုပုံကား-တင်ပျဉ်ခွေ၍ ကိုယ်ဖြောင့်ဖြောင့် ထိုင်ပြီး လျှင် ဝင်လေထွက်လေကို ရှည်သိ၊တိုသိ၊ စ၊ လယ်၊ဆုံး-ထင်စေ၊ ငြိမ်သက်စေလျက် ထင်ရှားသည်ကို အာရုံယူလျက် နှာသီးဖျား၊ အထက်နှုတ်ခမ်းနေရာ၌သာ ရှည်ဝင်၊ ရှည်ထွက်၊ တိုဝင်၊ တိုထွက်-လေ လေးချက်၌ စိတ်ထားလျက် လေနောက် တွင်း-ပ စိတ်မလိုက်ဘဲ...ဝင်လေ၊ ထွက်လေ-တစ်၊ ဝင်လေ၊ ထွက်လေ-နှစ်-စသည်ဖြင့် နှေးနှေး ရေတွက်ရသည်။ အနည်းဆုံး ငါးအထိ၊ အလွန်ဆုံး တဆယ်အထိ ပြန်၍ ပြန်၍ ရေတွက်ရသည်။ တစ်၊ သုံး၊ ငါး-စသည်ဖြင့် အကြားပြတ်ခြင်း မဖြစ်စေရ၊ ငါးမှ တဆယ်အတွင်း လိုရာအစဉ် ညီစေရသည်။ တကြိမ်ကား-ငါး၊ တကြိမ် ကား-ခြောက် စသည်ဖြင့် အစဉ်မညီအောင် မရောယှက်စေရ။

ဤသို့ နှေးနှေး ရေတွက်ခြင်းဖြင့် ဝင်လေ၊ထွက်လေ-ထင်ရှားသောအခါ ခပ်မြန်မြန်... ဝင်လေ၊ ထွက်လေ-တစ်၊ ဝင်လေ၊ ထွက်လေ-နှစ်-စသည်ဖြင့် ယခင်နည်းမချွတ်စေဘဲ မြန်မြန်ရေတွက်ရသည်။မြန်မြန်ရေတွက်ခြင်းဖြင့် ဝင်လေ၊ထွက်လေ-လွန်စွာ ထင်ရှားလျှင် စိတ်တည်ကြည်၏။ ။ဤဂဏနာနည်းသည် ဝိတက်ဖြတ်၍ ဝင်လေ၊ ထွက်လေ ၌ သတိ တည်စေနိုင်ခြင်းအကျိုးရှိ၏။

အနုဗန္ဓနာနည်း ရှုပုံကား-အာရုံ၌ စိတ်တည်ကြည်သောအခါ ရေတွက်ခြင်း မပြုဘဲ လေမပြတ်အောင်ဖွဲ့၍ ဝင်တိုင်း ထွက်တိုင်း...ဝင်လေ၊ထွက်လေ၊ဝင်လေ၊ထွက်လေ...ဟု နှလုံးသွင်းရသည်။ ဝင်လေ လမ်းအတိုင်း နှာသီးဖျားမှ ချက်အထိ အဿာသနောက် လိုက်လျှင် အဇ္ဈတ္တ၌ ပြန့်လွင့်၏။ ထွက်လေလမ်း ချက်မှ နှာသီးဖျားအထိ ပဿာသ နောက်လိုက်လျှင် ဗဟိဒ္ဓ၌ ပြန့်လွင့်၏။ထို့ကြောင့် လေနောက် စိတ်မလိုက်ဘဲ နှာသီးဖျား၊ အထက်နှုတ်ခမ်းဖျား၌သာ စိတ်ကိုဖွဲ့၍ ဝင်လေ၊ထွက်လေ-ဟု နှလုံးသွင်းရသည်။

ဖုသနာနည်းကား-သိခြားမရှိ၊လေထိရာ၌သတိထားခြင်းသည် ဖုသနာမည်၏။ရေတွက် ခြင်းသည် ဂဏနာနည်း၊ဖုသနာနည်းဖြင့်နှလုံးသွင်းသည်မည်၏။မရေတွက်ဘဲ သတိဖြင့်ဖွဲ့၍ နှလုံးသွင်းခြင်းသည် အနုဗန္ဓနာနည်း၊ဖုသနာနည်းဖြင့် နှလုံးသွင်းသည်မည်၏။နှစ်နည်းလုံး ဖုသနာ၌ ဆက်ဆံ၏။ဖုသနာချည်းသာတည်း။ (အချို့ကား အာရုံမြဲနိုင်စေခြင်းငှါ အပသို့ ဆောင်ထုတ်ခြင်း၊အတွင်းသို့ ပြန်သွင်းခြင်းစသည်ဖြင့် အာရုံ ကစားကာ လေ့လာကုန်၏။ အပြစ်မြင်ဘွယ်မထင်။)ဤသို့ ဖန်ဖန်အားထုတ်လျှင် မကြာမီ ဥဂ္ဂဟနိမိတ်၊ ပဋိဘာဂနိမိတ် ထင်၏။ထိုအခါ ဥပစာရဈာန်ရ၏။ပဌမဈာန်စသော အပ္ပနာဈာန်မဟုတ်သေး။

ထပနာနည်းလည်း သီးခြားမရှိ၊ ပဋိဘာဂနိမိတ်ထင်သည်မှစ၍ အပ္ပနာတိုင်အောင် စိတ်ထားခြင်းသည် ထပနာနည်း မည်၏။ပဉ္စမဈာန်အထိ အပ္ပနာဈာန်ရနိုင်သည်။

နိမိတ်ထင်ပုံ

ဤကမ္မဋ္ဌာန်းသည် ဉာဏ်ထက်သူအား မကြာမီ နိမိတ်ထင်၏။ မထက်သူအား ရေတွက်သည်မှစ၍ ရုန့်ရင်းသောလေ အစဉ် အတိုင်း ချုပ်သဖြင့် ကိုယ်စိတ်ပေါ့ပါး၏။ ကောင်းကင်သို့ ပျံတက်သကဲ့သို့ဖြစ်၏။ လေ သိမ်မွေ့လွန်းသဖြင့် မထင်ခြင်းသို့သော်လည်း ရောက်၏။ မထင်သောအခါ နှာသီးဖျား၊ အထက်နှုတ်ခမ်း-နေရာ၌သာ စိတ်ထား၍ နှလုံးသွင်းလျှင် ပြန်၍ထင်၏။ လေရမှ ဘာဝနာ

ပြည့်စုံသည်။ ထိုအခါ အားစိုက်၍ ဝင်လေ၊ ထွက်လေ-ဟု နှလုံးသွင်းလျှင် မကြာမီ နိမိတ် ထင်၏။

ဥဂ္ဂဟနိမိတ်ကား-လဲစုံ၊ ဝါဂွမ်းစု၊ လေအယဉ်၊ ကြယ်ရောင်၊ ပတ္တမြားလုံး၊ ပုလဲလုံး၊ ဝါစေ့၊ သစ်သားနှစ်၊ တံကျင်၊ ဆောက်လုံးကြိုးရှည်၊ ပန်းကုံး၊ မီးခိုးညွန့်၊ ပြန့်သောပင့်ကူမျှင်၊ တိမ်လွှာ၊ ကြာပန်း၊ လှည်းဘီးစက်ဝန်း၊ လဝန်း၊ နေဝန်းကဲ့သို့ လှုပ်သောခြင်းရာဖြင့် သညာ အား လျော်စွာထင်၏။ ပဋိဘာဂနိမိတ်ကား-ကြယ်ရောင်၊ ပတ္တမြားလုံး-စသည်ကဲ့သို့ ငြိမ်သက်စွာထင်၏။

ဥဂ္ဂဟနိမိတ်၌ စိတ်အစဉ်ဖွဲ့၍ ပဋိဘာဂနိမိတ်ထင်သောအခါ ဥပစာရဈာန်ရသည် မည်၏။ ထိုနောက် ဝင်လေ၊ ထွက်လေ-နှစ်ပါး တသားတည်းကဲ့သို့ မလှုပ်မရှား တည်သော ပဋိဘာဂနိမိတ်၌ စိတ်ထား၍ ထပနာနည်းတူထည်းဖြင့်သာ ပွားရသည်။ ရေတွက်ဘွယ်၊ အစဉ်ဖွဲ့ဘွယ်၊ လေထိရာ၌ သတိထားဘွယ်မရှိ၊ မကြာမီ အပ္ပနာ ပဌမဈာန်ရ၏။ အပ္ပနာ အဆင့်ဆင့်ဖြင့် ပဉ္စမဈာန်အထိ ရ၏။

မဂ်ဖိုလ်တက်ပုံ ဈာန်ရပြီးနောက် သလ္လက္ခဏာ စသည်ဖြင့် ပွားလိုသော သူသည် ရုပ်နာမ်ခွဲ၍ အကြောင်းသိမ်းဆည်း၍ ဝိပဿနာတင်၍ မဂ်ဖိုလ်ကို ဖြစ်စေအပ်၏။ ခွဲပြီးအံ့-ထို အာနာပါနဈာန်ကို ဝသီငါးတန်လေ့လာ၍ ဈာန်မှထ၍ ဈာန် အင်္ဂါတို့ကို ဤကား-နာမ် ဟု မှတ်အပ်၏။ ဈာန်၏မှီရာ ဟဒယဝတ္ထုကို၎င်း၊ ၎င်း၏မှီရာ မဟာဘုတ်ကို၎င်း၊ တကိုယ်လုံးကို၎င်း ရုပ်ဟု မှတ်အပ်၏။ တနည်းကား-ဈာန်မှထ၍ဆံပင်၊ မွေးညှင်း စသည်တို့၌ ပထဝီစသော ဘူတရုပ်၊ ဥပါဒါရုပ်တို့ကို ရုပ်ဟုမှတ်အပ်၏။ ထို၌ မှီ၍ သိသောစိတ်၊ စေတသိက်အပေါင်းကို နာမ်ဟု မှတ်အပ်၏။

တနည်းကား-ဈာန်မှထသောအခါ ဝင်လေ+ထွက်လေအပေါင်း၊ ကိုယ့်၊ စိတ်-ဤ သုံးမျိုးကိုမြင်လျှင် ပန်းပဲဖို၌ သားရေအိတ်နှင့် လုံ့လကြောင့် လေဖြစ်သကဲ့သို့ ကိုယ် စိတ်ကြောင့် ဝင်လေ၊ ထွက်လေ-ဖြစ်သည်ဟုမြင်၍ ဝင်လေ၊ ထွက်လေနှင့် ကိုယ်သည် ရုပ်၊ စိတ်သည် နာမ်ဟု မှတ်အပ်၏။ ဤရုပ် ဤနာမ်သည် အဝိဇ္ဇာ၊ တဏှာ၊ ဥပါဒါန်-စသည် ကြောင့်ဖြစ်၏။ အတိတ်၊ အနာဂတ်၊ ပစ္စုပ္ပန် ကာလသုံးပါးလုံး-ဖြစ်ပြီး၊ ဖြစ်ဆဲ၊ ဖြစ်လတ္တံ့- ဤနည်းသာတည်း-ဟု ယုံမှားဒွိဟမရှိ-မြင်သိ၍ ဝိပဿနာတင်လျှင် ဥဒယဘယ ဉာဏ် စဉ်ဖြင့် မဂ်ဖိုလ်ရ၏။ အရဟတ္တဖိုလ်၌ တည်သောအခါ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်အဆုံး၌ အဂ္ဂ ဒက္ခိဏေယျပုဂ္ဂိုလ်ကြီးဖြစ်၏။ ဤ၌ လက္ခဏာရေးသုံးပါးသည် သလ္လက္ခဏာ မည်၏။ မဂ်သည် ဝိဝဇ္ဇနာမည်၏။ ဖိုလ်သည် ပါရိသုဒ္ဓိမည်၏။ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်သည် ပဋိ ပဿနာမည်၏။ ဤတွင် နှလုံးသွင်းနည်း ရှစ်ပါးဖြင့် အာနာပါနဿတိဘာဝနာပြည့်စုံ၏။

ရှည်လျှင် ရှည်သည်ဟု သိခြင်း၊ တိုလျှင် တိုသည်ဟု သိခြင်း၊ စ-လယ်-ဆုံးထင်ရှားစေ မည်ဟုအားထုတ်ခြင်း၊ ငြိမ်သက်စေမည်ဟု အားထုတ်ခြင်းဟူသော-ရှည်၊ တို၊ ထင်၊ ငြိမ်-ဤ လေ လေးခုအပေါင်းသည် ပဌမစတုက္ကမည်၏။ လေအပေါင်းဖြစ်သောကြောင့် ကာယာ နုပဿနာစတုက္ကလည်းမည်၏။ သမထစတုက္ကလည်းမည်၏။ အာဒိကမ္ဘိက စတုက္ကလည်း မည်၏။ သမထ၊ ဝိပဿနာ-ဘာဝနာနှစ်ပါးနှင့်ယှဉ်၏။ ။ ပဌမစတုက္ကပြီး၏။

ဒုတိယစတုက္က

နောက်စတုတ္ထစတုက္ကအထိ ဘာဝနာနည်းသီးခြားမရှိ၊ ပဌမစတုက္က ဖြင့် ဈာန်ရသူ၏ဝေဒနာကို၊ စိတ္တကို၊ ဓမ္မကို ဝိပဿနာရှုပုံဟော သည်။ ဒုတိယစတုက္ကကား- ၁-ပီတိပဋိသံဝေဒီ... ပီတိကိုထင်စွာပြု၍၊ ၂-သုခပဋိသံဝေဒီ... သုခကိုထင်စွာပြု၍၊ ၃-စိတ္တသင်္ခါရံပဋိသံဝေဒီ... ဝေဒနာ သညာဟူသော စိတ္တသင်္ခါရကို ထင်စွာပြု၍၊ ၄-ပဿန္တယံ စိတ္တသင်္ခါရံ... စိတ္တသင်္ခါရကို ချုပ်ငြိမ်းစေလျက်... ဝင်သက် ထွက်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့-ဟု ကျင့်၏။

ဤ၌ ပီတိကိုထင်စွာပြုပုံကား- ပီတိရှိသော အောက်ဈာန်သုံးပါးကို ဝင်စားသောအခါ အာရုံအားဖြင့် ပီတိကိုထင်စွာပြု၏။ ဈာန်မှထ၍ ထိုဈာန်ပီတိကို ခယဝယ-သုံးသပ်သော အခါ အသမ္မောဟအားဖြင့် (မတွေ့မဝေ) ပီတိကို ထင်စွာပြု၏။ ။ သုခကို ထင်စွာပြုပုံ ကား- သုခရှိသော အောက်ဈာန်လေးပါးကို ထိုအတူဝင်စားခိုက်အာရုံအားဖြင့်၊ သုံးသပ် ခိုက် အသမ္မောဟအားဖြင့် သုခကိုထင်စွာပြု၏။ ။ ဝေဒနာ သညာဟူသော စိတ္တ သင်္ခါရ ကို ထင်စွာပြုပုံကား- ဝေဒနာသညာရှိသော ဈာန်ငါးပါးလုံးဝင်စားခိုက် အာရုံအားဖြင့်၊ သုံးသပ်ခိုက် အသမ္မောဟအားဖြင့် စိတ္တသင်္ခါရကိုထင်စွာပြု၏။ ။ စိတ္တသင်္ခါရကိုချုပ်ငြိမ်း စေပုံကား- ဈာန်ငါးပါးလုံး၌ ရုန့်ရင်းသောဝေဒနာသညာကိုချုပ်စေ၍ သိမ်မွေ့သောဝေဒ နာသညာကိုဖြစ်စေ၏။ ဤသို့ (လေးနည်း) ပြု၍ ဝင်လေ ထွက်လေကိုပြု၏။

ဤစတုက္က၌ ပီတိပုဒ်တွင် ပီတိကိုအဦးပြု၍ ဝေဒနာကိုဟောသည်။ သုခပုဒ်တွင် သရုပ် အားဖြင့် ဝေဒနာကိုဟောသည်။ နောက်နှစ်ပုဒ်တွင် သညာနှင့်ယှဉ်သောဝေဒနာကိုဟော သည်။ ဤဝေဒနာလေးခုအပေါင်းသည် ဒုတိယစတုက္က၊ ဝေဒနာနုပဿနာစတုက္က၊ သမထ စတုက္ကမည်၏။ ။ ဒုတိယစတုက္ကပြီး၏။

တတိယစတုက္က

တတိယစတုက္ကကား- ၁-စိတ္တပဋိသံဝေဒီ... ဈာန်စိတ်ကို ထင်စွာ ပြု၍၊ ၂-အဘိပ္ပမောဒယံ စိတ္တံ... ဈာန်စိတ် ဝိပဿနာစိတ်ကိုရှင် စေလျက်၊ ၃-သမာဒဟံစိတ္တံ... ဈာန်စိတ် ဝိပဿနာစိတ်ကို ညီညွတ်စွာ အာရုံ၌ထား လျက်၊ ၄-ဝိမောစယံစိတ္တံ... ဈာန်စိတ် ဝိပဿနာစိတ်ကို နီဝရဏစသည်မှ လွတ်စေ လျက်... ဝင်သက် ထွက်သက်ကိုဖြစ်စေအံ့-ဟု ကျင့်၏။

ဤ၌ ဈာန် ငါးပါးလုံးကို ဝင်စားခိုက်အာရုံအားဖြင့် ဈာန်စိတ်ကို ထင်စွာပြုခြင်း၊ သုံး သပ်ခိုက် အသမ္မောဟအားဖြင့် ဈာန်စိတ်ကိုထင်စွာပြုခြင်းသည် စိတ္တပဋိသံဝေဒီ မည်၏။ ပီတိရှိသောဈာန်သုံးပါးကိုဝင်စားခိုက် သမ္ပယုတ္တပီတိဖြင့် ဈာန်စိတ်ကို ရှင်စေခြင်းသည် အဘိပ္ပမောဒယံစိတ္တံမည်၏။ ဤကား သမာဓိစွမ်းတည်း။ ဈာန်မှထ၍ ထိုပီတိကို ခယဝယ သုံးသပ်ခိုက် ပီတိကိုအာရုံပြုခြင်းဖြင့် ဝိပဿနာစိတ်ကိုရှင်စေခြင်းသည်လည်း အဘိပ္ပမော ဒယံစိတ္တံမည်၏။ ဤကား-ဝိပဿနာစွမ်းတည်း။

ပဌမဈာန်စသည်ဖြင့် အာရုံ၌ဈာန်စိတ်ကိုညီညွတ်စွာထားခြင်းသည်၎င်း၊ ဈာန်မှထ၍ ဈာန်စိတ်ကို ခယဝယသုံးသပ်သောအခါ ထိုခဏဖြစ်သောဧကဂ္ဂတာဖြင့် အာရုံ၌ ဝိပဿ နာစိတ်ကို ညီညွတ်စွာထားခြင်းသည်၎င်း- သမာဒဟံစိတ္တံမည်၏။ (သမထ၊ ဝိပဿနာ နှစ်စွမ်းတည်း။)

ပဌမဈာန်ဖြင့် နိဝရဏတို့မှဈာန်စိတ်ကိုလွှတ်စေခြင်း၊ ဒုတိယဈာန်စသည်ဖြင့်ဝိတက်မှ၊
 ဝိစာရမှ၊ ဝီတိမှ၊ သုခမှလွတ်စေခြင်းသည်၎င်း၊ဈာန်မှထ၍ ဈာန်စိတ်ကို ခယဝယသုံးသပ်
 သောအခါ အနိစ္စာနုပဿနာဖြင့် နိစ္စသညာမှ ဝိပဿနာစိတ်ကို လွှတ်စေခြင်း၊ ဒုက္ခာနု
 ဖြင့် သုခသညာမှ...၊အနတ္တာနုဖြင့် အတ္တသညာမှ၊နိဗ္ဗိဒါနုဖြင့် နန္ဒီမှ၊ ဝိရာဂါနုဖြင့် ရာဂမှ၊
 နိရောဓာနုဖြင့် သမုဒယမှ၊ ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿနာဖြင့် အာဒါနမှ လွတ်စေခြင်းသည်၎င်း
 ဝိမောစယံစိတ္တံမည်၏။ (နှစ်စွန်း။)ဤသို့ (လေးနည်း)ပြု၍ ဝင်လေ ထွက်လေကိုပြု၏။ ဤ
 စိတ်လေးခုအပေါင်းသည် တတိယစတုက္က၊ စိတ္တာနုပဿနာစတုက္က၊ သမထစတုက္က မည်
 ၏။ ။တတိယစတုက္ကပြီး၏။

စတုတ္ထစတုက္က

စတုတ္ထစတုက္ကကား-၁-အနိစ္စာနုပဿီ...ခန္ဓာ ငါးပါးကို အနိစ္စ
 ဟု ရှုလျက်၊ ၀၁-မမြဲသောခန္ဓာငါးပါးကိုရှုလျက်၊ ၂-ဝိရာဂါနုပ
 သီ...ဝိရာဂနှစ်ပါးကိုရှုလျက်၊ ၃-နိရောဓာနုပဿီ...နိရောဓနှစ်ပါးကို ရှုလျက်၊ ၄-ပဋိ
 နိဿဂ္ဂါနုပဿီ...ပဋိနိဿဂ္ဂနှစ်ပါးကို ရှုလျက်...ဝင်သက် ထွက်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့-ဟု
 ကျင့်၏။

ဤခန္ဓာငါးပါးသည် အနိစ္စမည်၏။ခန္ဓာငါးပါး၏ဖြစ်ပြီးမရှိခြင်း၊ခဏဘင်ဖြင့်ပျက်ခြင်း
 သည် အနိစ္စတာမည်၏။ မရှိခြင်းပျက်ခြင်းဖြင့် ခန္ဓာငါးပါးကို အနိစ္စဟုရှုသောဉာဏ်သည်
 အနိစ္စာနုပဿနာမည်၏။ ထိုဉာဏ်ဖြင့်ရှုသူသည် အနိစ္စာနုပဿီမည်၏။ ဤသို့ရှုသူဖြစ်၍
 ဝင်လေ ထွက်လေကိုပြု၏။ ဝိရာဂနှစ်ပါးရှုပုံကား-သင်္ခါရတို့၏ခဏဘင်သည် ခယဝိရာဂ
 မည်၏။ နိဗ္ဗာန်သည် အစ္စန္ဒဝိရာဂမည်၏။ ထိုနှစ်ပါးကို ရှုခြင်းဖြင့်ဖြစ်သော ဝိပဿနာ
 ဉာဏ်၊ မဂ်ဉာဏ်သည် ဝိရာဂါနုပဿနာမည်၏။ ထိုအနုပဿနာဉာဏ် နှစ်ပါးဖြင့် ရှုသူ
 သည် ဝိရာဂါနုပဿီမည်၏။ နိရောဓနှစ်ပါးရှုပုံလည်း ဝိရာဂနှစ်ပါး ရှုနည်းပင်တည်း။

ပဋိနိဿဂ္ဂနှစ်ပါးရှုပုံကား-ပရိစ္ဆာဂ-စွန့်ခြင်း၊ ပက္ခန္ဓန-ပြေးဝင်ခြင်း-နှစ်မျိုးသည် ပဋိ
 နိဿဂ္ဂမည်၏။ ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿနာလည်းမည်၏။ ဝိပဿနာဉာဏ်၊ မဂ်ဉာဏ် နှစ်ပါး
 ရ၏။ ဝိပဿနာဉာဏ်သည် ဝ-ဒင်္ဂဖြင့်ခန္ဓ၊ အဘိသင်္ခါရနှင့်တကွ ကိလေသာကိုလည်းစွန့်
 ၏။ သင်္ခတဉ္စအပြစ်မြင်၍ နိဗ္ဗာန်သို့ဦးညွှတ်လျက်လည်းပြေးဝင်၏။ မဂ်ဉာဏ်သည်သမုဒစ္ဆ
 ဒဖြင့် ခန္ဓ၊ အဘိသင်္ခါရနှင့်တကွ ကိလေသာကိုလည်းစွန့်၏။ အာရုံပြုခြင်းဖြင့် နိဗ္ဗာန်သို့
 လည်း ပြေးဝင်၏။ ထိုအနုပဿနာနှစ်ပါးဖြင့်ရှုသူသည် ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿီ မည်၏။ ဤသို့ရှု
 သူဖြစ်၍ ဝင်လေထွက်လေကိုပြု၏။ ဤအနိစ္စ၊ဝိရာဂ၊ နိရောဓ၊ ပဋိနိဿဂ္ဂ-ဓမ္မလေးခု အ
 ပေါင်းသည် စတုတ္ထစတုက္က၊ဓမ္မာနုပဿနာစတုက္က၊ဝိပဿနာစတုက္ကမည်၏။(ပစ္ဆိမပဿ
 တိတိ အနုပဿနာ၊ ရှေးရှေးဉာဏ်တို့၏ နောက်နောက်၌ရှုသော ဝိပဿနာဉာဏ်နှင့်မဂ်
 ဉာဏ်သည် အနုပဿနာမည်၏။ မဂ်ကား ဂေါတြဘူဉာဏ်၏နောက်၌ နိဗ္ဗာန်ကိုရှုသည်။
 ဤစတုက္ကသည် ဝိပဿနာသက်သက်ဖြစ်၏။ရှေးစတုက္ကသုံးခုသည် သမထ၊ဝိပဿနာ ရော
 ၏)။ ။စတုတ္ထစတုက္ကပြီး၏။

အာနိသင်

ဤသို့ စတုက္ကလေးခု၊ အာကာရ ၁၆-ခုဖြင့်၊ ၀၁-ဌာန ၁၆-ခု
 အာကာရ ၃၂-ခုဖြင့် အာနာပါနဿတိဘာဝနာကို ပွားအပ်၏။
 အာနိသင်ကား-ဤဘာဝနာသည် ငြိမ်သက်၏။ မရောင့်ရဲနိုင်အောင် မြတ်၏။ ပင်ကိုယ်ငြိမ်

သက်၏။ ဝင်စားတိုင်း ကိုယ်စိတ်ချမ်းသာ၏။ ခဏခြင်းမကောင်းမှုပယ်နိုင်၏။ မိစ္ဆာဝိတက် ပြတ်ကင်း၏။ မဂ်ဖိုလ်ရကြောင်း မူလအခြေခံပါဒကဖြစ်၏။ စုတိစရိမကဖြစ်သော နောက် ဆုံး ဝင်သက် ထွက်သက်ထင်ရှား၏။

စရိမကဟူသည်ဘဝ၊ ဈာန၊ စုတိ-ဟု သုံးမျိုးရှိ၏။ ဝင်သက် ထွက်သက်သည် ရူပဘုံ၊ အရူပဘုံ၌မဖြစ်။ ကာမဘုံ၌သာဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ကာမဘုံဝင်သက် ထွက်သက်သည် ဘဝစရိမကမည်၏။ ဟိနဘဝ၌သာဖြစ်၏။ ဈာန်အားဖြင့်ပဉ္စမဈာန်၌မဖြစ်။ အောက်ဈာန် ၌သာ ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် အောက်ဈာန်လေးပါး ဝင်သက် ထွက်သက်သည် ဈာနစရိမက မည်၏။ နောက်ဆုံးကား စုတိစိတ်မှ ရှေးသောဌာသမ အမည်ရသော သတ္တရသမ စိတ်နှင့် အတူဖြစ်၍ စုတိစိတ်နှင့်အတူချုပ်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုနောက်ဆုံး ဝင်သက်ထွက်သက်သည် စုတိစရိမကမည်၏။ တပါးသော ကမ္မဋ္ဌာန်းဖြင့် ရဟန္တာဖြစ်သူတို့တွင် အချို့အား စုတိ စရိမက ထင်ရှား၏။ အာနာပါနအားထုတ်သူအားကား ဆင်ခြင်လျှင် သောဌာသမစိတ်၏ ဥပါဒ်လည်းထင်ရှား၏။ ဌီလည်းထင်ရှား၏။ ဘင်လည်းထင်ရှား၏။

ကောဠုကျောင်းနေ တိဿမထေရ်၊ ကရုဠိယကျောင်းနေ မဟာတိဿမထေရ်၊ ဒေဝ ပုတ္တတိုင်းနေ ဝိဏ္ဏပါတိယမထေရ်၊ စိတ္တလတောင်နေ ခွေဘာတိကမထေရ် တို့သည် မိမိ အသက်အပိုင်းအခြားကိုသိ၍ ကိုယ်လက်သုတ်သင်ခြင်း၊ ဝတ်ခြင်း၊ ရုံခြင်း စသည်တို့ကို ပြု ပြီးမှ စုတိကျ၍ မျက်စိမှိတ်တော်မူကုန်သတတ်။

ခွေဘာတိက မထေရ်တပါးသည် လပြည့်ဥပုသ်နေ့ ပါတိမောက်ပြု၍ မိမိကျောင်း တွင် စင်္ကြံ၌ရပ်လျက် လရောင်ဖြင့်မွေ့လျော်ဘွယ်ကို မြင်သောအခါ ဤကာလ၊ ဤဒေသ သည် ငါ၏အဇ္ဈာသယနှင့်တူလေစွ၊ ဤခန္ဓာဝန်ကို အဘယ်မျှကြာအောင် ဆောင်ရဦးမည် နည်း-ဟု မိမိအာယုသင်္ခါရကိုဆင်ခြင်ပြီးလျှင် ရဟန်းသံဃာကို ဤသို့မိန့်တော်မူ၏။ ငါ့ရှင် တို့၊ သင်တို့သည် ထိုင်လျက်နိဗ္ဗာန်စံပုံ၊ ကောင်းကင်၌ တင်ပျဉ်ခွေလျက် နိဗ္ဗာန်စံပုံကို မြင် ဘူးကုန်ပြီ၊ သွားလျက်နိဗ္ဗာန်စံပုံကိုသင်တို့အားငါပြမည်ဟုဆို၍ စင်္ကြံ၌ ကန့်လန့်အရေးအ သားတခုပြု၏။ ဤအရေးအသားသို့ပြန်ရောက်သောအခါ နိဗ္ဗာန်စံမည်ဟူ၍လည်းဆို၏။ ထို နောက်စင်္ကြံသို့တက်၍ တဘက်အစွန်းစင်္ကြံဦးသို့ ကြွသွားပြီးလျှင် ပြန်ကြွလာသောအခါ ထိုအရေးအသားကို ခြေတဘက်နင်းကာမျှတွင် နိဗ္ဗာန်စံတော်မူသတတ်။

ထို့ကြောင့် အာနိသင်ကြီးမားလှသည်ဖြစ်၍ ဂင်္ဂါဝါဠု သဲစုမက ပွင့်တော်မူသော သဗ္ဗညုမြတ်စွာဘုရားတိုင်း ဗောဓိပင်ပလ္လင်ထက်၌ ဓမ္မတာအားဖြင့် အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်၊ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်တို့၏ အခြေခံပြု၍ အားထုတ်အပ်သော အာနာပါနဿတိကို မိမိ အား ရည်စူး၍ အသီးအခြား ဟောတော်မူသည်ဟူသော ယုံကြည်ခြင်းဖြင့် မတွန့်မဆုတ် ထက်သန်စွာ အားထုတ်ရာ၏။

မရဏဿတိ မရဏဿတိပွားလိုသောသူသည် ရဟန္တာ၏ သမုစ္ဆေဒမရဏကို မအောက်မေ့ရာ၊ မများသောမရဏ ဖြစ်သည်။ သင်္ခါရတို့၏ ဥပါဒ် ဌီဘင် ခဏိကမရဏကို မအောက်မေ့ရာ၊ မထင်ရှားသော မရဏဖြစ်သည်။ သစ်ပင်သေ သည်။ သံသေသည်-ဟူသော သမ္မုတိမရဏကိုမအောက်မေ့ရာ၊ သံဝေဂဝတ္ထုမဟုတ်။

တဘဝတကြိမ်သေသော ဇီဝိတိန္ဒြေပြတ်ခြင်းကိုသာ အောက်မေ့ရသည်။ ထိုမရဏသည် သက်တမ်းကုန်၍သေခြင်း၊ ကံကုန်၍သေခြင်း၊ နှစ်ပါးစုံကုန်၍သေခြင်း၊ နှစ်ပါးစုံရှိလျက် ဥပစ္ဆေဒကံဖြင့်သေခြင်း-ဟု လေးမျိုးပြား၏။ ရွှေသုံးမျိုး-ကာလမရဏ၊ နောက်တမျိုး-အကာလမရဏ၊ ထိုလေးမျိုးလုံးကိုလည်း ယောနိသောမနသိကာရဖြစ်စေ၍ အောက်မေ့ရသည်။

ယောနိသောမနသိကာရ မဖြစ်လျှင် ချစ်ခင်သူအတွက် သားသေသော မိခင်ကဲ့သို့ သောကဖြစ်တတ်သည်။ မုန်းသူအတွက် ရန်သူသေသကဲ့သို့ ဝမ်းမြောက်မိတတ်သည်။ လျစ်လျူရှုအပ်သူအတွက် သုဘရာဇာ စဏ္ဍာလကဲ့သို့ သံဝေဂဥာဏ် မဖြစ်တတ်။ မိမိအတွက် သန်လျက်မိုးခံရသူကဲ့သို့ ထိတ်လန့်တတ်သည်။ သတိသံဝေဂဥာဏ်ကွယ်ပျောက်တတ်သည်။ ထို့ကြောင့် ထိုထိုနေရာ မြင်ဘူးသောသူသေတို့ကိုကြည့်၍ ဆင်ခြင်၍ သတိနှင့် သံဝေဂနှင့် ဥာဏ်နှင့်တကွအောက်မေ့ရသည်။ ရွှေဥာဏ်တော်အရာ သိနိုင်ခဲ သိစရာနက်နဲစွာကိုမကြာခဏသိရပေလတ္တံ့-ဟု ထက်သန်ရသည်။ မသေလိုလျှင်သုသာန်သွား၊ မရဏသတိနာနာ ပွား-ဟု တိုက်တွန်းရသည်။ သို့မှ ယောနိသောလမ်းမှန်ရောက်သည်။ ။ အောက်မေ့ပုံကား-

မရဏံ မေ ဘဝိဿတိ၊ ဥစ္ဆိဇ္ဇဿတိ ဇီဝိတံ။

သောဟံ မရဏဓမ္မောမိ၊ အနတိတောဟိ မရဏံ။

မရဏံ၊ သေခြင်းသည်။ မေ၊ ငါအား။ ဝါ-ငါ့တို့၊ ငါ့အတွက်၊ ငါ့အလို့ငှါ။ ဘဝိဿတိ၊ ဖြစ်လတ္တံ့။ ဇီဝိတံ၊ အသက်သည်။ ဥစ္ဆိဇ္ဇဿတိ၊ ပြတ်လတ္တံ့။ သောဟံ၊ ထိုငါသည်။ မရဏဓမ္မော၊ သေခြင်းသဘောရှိသည်။ အမိ၊ ဖြစ်၏။ မရဏံ၊ သေခြင်းကို။ အနတိတောဟိ၊ မလွန်နိုင်သည်သာတည်း။

ဤသို့ ဖန်ဖန်အောက်မေ့လျှင် ဥာဏ်ထက်သူအား နိဝရဏကွာ၍ မရဏသတိအာရုံ မြဲ၍ ဥပစာရဈာန်ရ၏။ ဥပစာရဈာန်အခြေခံ၍ ဝိပဿနာဖြင့် မဂ်ဖိုလ်တက်နိုင်သည်။ အပ္ပနာဈာန်မရ။

ဤမျှဖြင့် ဥပစာရဈာန်မရလျှင် ဝဓကပစ္စုပ္ပန်၊ သမ္ပတ္တိ ဝိပတ္တိ-စသော အခြင်းအရာ ရှစ်ပါးဖြင့် အောက်မေ့ရသည်။

သူသတ်၊ ပြည့်ပျက် (၂)၊ ဆောင်၊ ဆက်၊ အားငယ် (၃)၊
မှတ်ဘွယ်နတ္ထိ (၁)၊ တမ်းရှိ၊ ခဏ (၂)၊ ရှစ်နည်းမှလည်း၊
ဥပစာရဈာန်ရသတည်း။

(၁) ဝဓက ပစ္စုပ္ပန် - သူသတ်

ဝဓက-သူသတ်ယောက်ျား + ပစ္စုပ္ပန်-ရှေးရှုသည်နေဟန်ဖြင့် အောက်မေ့ရာ၌... မှီငုံသည် မြေမှုန့်ကိုရှက်၍တက်လာသကဲ့သို့ သတ္တဝါတို့လည်း ဇရာမရဏကိုယူ၍ ဖြစ်လာကုန်၏။

ဤမရဏသည်အသက်ကိုကိုင်ဆွဲလျက် ဇာတိနှင့် အတူဖြစ်လာသည်။ ။ပဋိသန္ဓေစိတ် သည်ပင် ဥပါဒ်အခြားမဲ့၌ ဇရာဋ္ဌိဖြစ်၍ တောင်ထိပ်မှလိမ့်ကျသကဲ့သို့ချက်ခြင်းပျက်၏။ဤသို့ ခဏိကမရဏသည် ဇာတိနှင့်အတူ ဖြစ်သည်ဟုထင်ရှား၏။ မွေးဘွားသူဟူသမျှ မသေ သူ မရှိခြင်းအားဖြင့်လည်း ယခုအောက်မေ့အပ်သော မရဏသည် ဇာတိနှင့်အတူ ဖြစ်ပုံထင်ရှား၏။

ထို့ကြောင့် ဤသတ္တဝါအပေါင်းသည် မွေးသည်မှစ၍ အဆုတ်မရှိ၊အဆိုင်းမရှိ၊သေခြင်း သို့ ရှေးရှုသွားနေ၏။ နေသည် ဝင်သည်တိုင်အောင် ဆုတ်ဆိုင်းမရှိ၊ သွားသည်နှင့်တူ၏၊ တောင်ကျမြစ် ဆုတ်ဆိုင်းမရှိ၊ တသွင်သွင်စီးသည်နှင့်တူ၏။

ဤသို့ မဆုတ်မဆိုင်းသွားခြင်းအားဖြင့် နွေအခါ နေပူ၍ ချောင်းငယ် မြောင်းငယ် ခန်းခြောက်သည့်ပမာ၊ နံနက်အခါ အာပေါဓာတ်ပြန့်၍ အညှာမခိုင်သဖြင့် သစ်သီး ကြွေသည့်ပမာ၊ တင်းပုတ်ဖြင့် ရိုက်၍ မြေအိုးကွဲသည့်ပမာ၊ နေရှိန်ကျောက်၍ မြက်ဖျား နှင်းပေါက် ကွယ်ပျောက်သည့်ပမာ-မရဏဝေးကွာသည်မဟုတ်၊ ကြာလေနီးလေ နီးကပ် ချေ၏။အမေသည် ငါ့ကို အမြဲ ရှင်အောင် မမွေးနိုင်၊သေဘို့သာ မွေးထားပေသည်။

ဤသို့ ဇာတိနှင့်အတူဖြစ်လာသော ဤမရဏသည် သန်လျက်မိုးသောသူသတ်ယောက်ျား အလား၊လည်ပင်း၌ သန်လျက်ဝင့်သော သူသတ်ယောက်ျားအလား-အသက်ကို ဆွဲကိုင် လျက်သာ နောက်မဆုတ်ဘဲ ရှိချေပြီ။ သေတတ်သောအမေကလည်း ငါ့ကို သေဘို့သာ မွေးထားပြီ။ ထို့ကြောင့် ဤမရဏကို သူသတ်ယောက်ျားအနီး ရောက်နေသည့်ဟန် အဖန်ဖန်အောက်မေ့ရသည်။ ။အောက်မေ့ပုံကား.....

၁-မရဏံ မေ ပစ္စုပ္ပန်တံ၊မရဏံ မေ ပစ္စုပ္ပန်တံ။

မေ၊ငါအား။မရဏံ၊သေခြင်းသည်။ ပစ္စုပ္ပန်တံ၊ ရှေးရှု တည်၏။
ပစ္စုပ္ပန်တံ၊ အနီးကပ်၍တည်နေ၏။
ဤသို့ ဖန်ဖန်အောက်မေ့လျှင် ဥပစာရဈာန် ရနိုင်၏။

(၂)သမ္ပတ္တိဝိပတ္တိ-ပြည့်ပျက်

သမ္ပတ္တိ-ပြည့်စုံခြင်းသည်+ဝိပတ္တိ-ပျက်စီး၏-ဟု အောက်မေ့ရာ၌ ပြည့်စုံသမျှသည် မပျက်မီ တင့်တယ်၏။မပျက်ကောင်းသော သမ္ပတ္တိလည်းမရှိ။

သကလံ မေဒနိံ ဘုတ္တာ၊အန္တေ မလကဇ္ဇဿရော။
မရဏာဘိမုခေါ သောဝိ၊အသောကော သောကမာဂတော။

သောဝိ အသောကော၊ ထိုသိရှိဓမ္မာသောက (မစိုးရိမ်သော) မင်းမြတ်သော်မှလည်း။ သကလံ-မေဒနိံ၊ဇမ္ဗူသောင်းခွင် မြေတပြင်လုံးကို။ဘုတ္တာ၊ မြေနှင့်မိုဗ်း အစိုးတရ ခံစား ပြီးမှ။အန္တေ၊နောက်ဆုံး၌။ အမလကဇ္ဇဿရော၊ ရှိရှားသီးတခြမ်းမျှ အစိုးတရဆုတ်ကိုင် လျက်။ မရဏာဘိမုခေါ၊ သေခြင်းသို့ ရှေးရှုရသည်ရှိသော်။ သောကံ၊ စိုးရိမ်ခြင်းသို့ အာဂတော၊ ရောက်ရလေသတည်း။

မင်းတရားကြီးသည် သေချိန်အနီးတွင် ရေငတ်ပြေ-ရှိရှားသီးတခြမ်း သုံးဆောင်၍ ကျန်တခြမ်းကို လက်၌ ဆုပ်ကိုင်လျက် နတ်ရွာစံသည်။ မြေတပြင်လုံး အစိုးရခြင်းသည် ရှိရှားသီးတခြမ်း အစိုးရခြင်းလျှင် အဆုံးရှိချေ၏။

ထိုမှတပါးလည်း မာခြင်းသည် နာခြင်းအဆုံးရှိ၏။ ပျိုခြင်းသည် အိုခြင်းအဆုံးရှိ၏။ ထိုအတူ ရှင်ခြင်းသည် သေခြင်းအဆုံးရှိ၏။ သတ္တဝါအပေါင်းကို ဇာတိရန်သူအမြဲလိုက်၏။ ဇရာအဆိပ် ဝင်နေ၏။ ဗျာဓိဆင် နင်းထား၏။ မရဏဘီလူး ပူးသတ်၏။

အရပ်လေးမျက်နှာမှ မိုဗ်းအထိ တောင်ကြီးလေးလုံးလိမ့်၍ ကြိတ်ချေနေသကဲ့သို့ ဇာတိ၊ ဇရာ၊ ဗျာဓိ၊ မရဏ-လေးမျိုးသည် မင်း၊ ပုဂ္ဂိုလ်၊ ဆင်းရဲသားမရွေး တယောက် မကျန် ကြိတ်ချေလျက်ရှိ၏။ ဆင်၊ မြင်း၊ ရထားဖြင့် ပြေးစရာလည်း မြေမရှိ။ မန္တရားပယောဂ ဖြင့်လည်း မတတ်နိုင်၊ ဥစ္စာပေး၍လည်း မအောင်နိုင်။ ဤသို့ ဇီဝိတသမ္ပတ္တိ၏ မရဏဝိပတ္တိ လျှင် အဆုံးရှိပုံကို မှတ်၍ အောက်မေ့ရသည်။ ။ အောက်မေ့ပုံကား....

၁-သဗ္ဗံ အာရောဂုံ ဗျာဓိပရိယောသနံ။

သဗ္ဗံ အာရောဂုံ၊ အလုံးစုံသောမာခြင်းသည်။ ဗျာဓိပရိယောသနံ၊ နာခြင်းလျှင် အဆုံးရှိ၏။

၂-သဗ္ဗံ ယောဗ္ဗနံ ဇရာပရိယောသနံ။

သဗ္ဗံ ယောဗ္ဗနံ၊ အလုံးစုံသော ပျိုခြင်းသည်။ ဇရာပရိယောသနံ၊ အိုခြင်းလျှင် အဆုံးရှိ၏။

၃-သဗ္ဗံ ဇီဝိတံ မရဏပရိယောသနံ။

သဗ္ဗံ ဇီဝိတံ၊ အလုံးစုံသော အသက် ရှင်ခြင်းသည်။ မရဏပရိယောသနံ၊ သေခြင်းလျှင် အဆုံးရှိ၏။

၄-သဗ္ဗာသမ္ပတ္တိံ ဝိပတ္တိပရိယောသနာ။

သဗ္ဗာ သမ္ပတ္တိံ၊ အလုံးစုံသော ပြည့်စုံခြင်းသည်။ ဝိပတ္တိပရိယောသနာ၊ ပျက်ခြင်းလျှင် အဆုံးရှိ၏။

ဤသို့ ဖန်ဖန် အောက်မေ့လျှင် ဥပစာရဈာန် ရနိုင်၏။

(၃) ဥပသံဟရဏ-ဆောင်

ဥပသံဟရဏ-သူတပါးသေသည်ကို ကပ်၍ ဆောင်ယူခြင်းဖြင့် အောက်မေ့ရာ၌-ယသ၊ ပုည၊ မဟာထာမ(၃)၊ ဣဒ္ဓိ၊ ပညာ၊ ပစ္စေက၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ(၄) အားဖြင့် ခုနစ်မျိုး အောက်မေ့ရသည်။ ။ အောက်မေ့ပုံကား....

၁-ယသ-ဤမရဏသည် ခြွေရံများလှ မဟာသမ္ပတမင်း၊ စကြာမင်းကိုလည်း မကွင်းမရှောင် အသက်ဆောင်သည် .. ငါ့သို့သောသူ ဆိုဘွယ်မရှိ။

၂-ပုည-ဘုန်းထူး ကံရှိ ဇာတိကသော ဇဠိလသော မကျန် ဘုန်းကံ တဝင်းဝင်းနှင့် သေမင်းထံအောက် ရောက်ရသေးသည်... ငါ့သို့သောသူ ဆိုဘွယ်မရှိ။

- ၃-မဟာထာမ-သတ္တိခွန်အား ကြီးမားဘက်ကင်း ဝါသုဒ္ဓေဝမင်းကြီး၊ ဘိမ္ဗေသေန စစ်သူကြီးတို့သော်မှလည်း ဇမ္ဗူအတွင်း အမင်းမင်း၌ အောင်ခြင်း ကြီးအောင်ပြီးမှ မရဏထံပါး အရောက်သွားကြရသေးသည်... ငါသို့သောသူ ဆိုဘွယ်မရှိ။
- ၄-ဣဒ္ဓိ-သိကြားမင်းစံရာ ဝေဇယန္တာကို ခြေမဖြင့်သာ လှုပ်ခါနိုင်လှ အဂ္ဂသာဝက တန်ခိုးရှင်သော်မှလည်း ကြောင်ခံတွင်း ကြွက်အသွင် မရဏခံတွင်းသို့ တန်ခိုးပါ ဝင်ရသေးသည်... ငါသို့သောသူ ဆိုဘွယ်မရှိ။
- ၅-ပညာ-လှိုင်းကြီး လှေအောက်၊ တောင်ကြီး ဘဝါးအောက်- (ဘုရားရှင်မှ တပါး) ပညာကြီးလျှင် ရှင်သာရိပုတြာအောက်- ဤမျှလောက် ပညာထက်သော်လည်း အသက် ဥာဏ်စောင့်ကာ သေမင်း အလိုသို့ လိုက်ပါ ရသေးသည်... ငါသို့သောသူ ဆိုဘွယ်မရှိ။
- ၆-ပစ္စေက-သယမ္ဘူဇာတ် ဥာဏ်တော်မြတ်ဖြင့် ထောင့်ငါးရာသတ် ကိုယ်လွတ်ဝိမုတ္တိ မကပ်ငြိထိုထို ကြံချီပမာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့ သော်မှလည်း သေမင်းချုံနယ် ငြိတွယ်ရသေးသည်... ငါသို့သောသူ ဆိုဘွယ်မရှိ။
- ၇-သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ-သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဘုရားသည် လက္ခဏာကြီးငယ် ရောင်ခြည်တော် ခြောက်သွယ်ဖြင့် ဆန်းကြယ်သော ရူပကာယရှိ၏။ သီလ၊ သမာဓိ တုမရှိ ဓမ္မကာယပြည့်၏။ ယသ၊ ပုည၊ ထာမ၊ ဣဒ္ဓိ၊ ကြီးဘိပညာ-ငါးဖြာ လုံလောက် ထွဋ်ထိပ်ရောက်၏။ အတုမရှိ ဘုရားရှင်ဖြစ်လျက် မိုဃ်းခသည့် မီးတမျှ မရဏမိုဃ်းကိန်းဖြင့် ခန္ဓာတော်ငြိမ်းရသေးသည်... ငါသို့သောသူ ဆိုဘွယ်မရှိ။

နိလ္လဇ္ဇံ ဝီတသာရဇ္ဇံ၊ သဗ္ဗသတ္တာဘိမဒ္ဓနံ။
တယိဒံ မာဒိသံ သတ္တံ၊ ကထံ နာဘိဘဝိဿတိ။

မရဏံ၊ သေမင်းဟူသည်။ နိလ္လဇ္ဇံ၊ အရှက်မရှိ။ ဝီတသာရဇ္ဇံ၊ အကြောက်မရှိ။ သဗ္ဗသတ္တာဘိမဒ္ဓနံ၊ သတ္တဝါအသက် အလုံးစုံနှိပ်စက်ခြင်းငှါ အားမနာ။ တယိဒံ၊ ထို မရှက်မကြောက် အားမနာသော သေမင်းသည်။ မာဒိသံသတ္တံ၊ ငါသို့သောသူကို။ ကထံ နာဘိ ဘဝိဿတိ၊ အဘယ်မှာ မနှိပ်စက်ဘဲ ရှိပါအံ့နည်း။

ဤသို့ ပုဂ္ဂိုလ်တူး ခုနစ်ယောက်နှင့် မိမိ၏ အထူးမရှိသည်ကိုဆောင်၍ ဖန်ဖန် အောက်မေ့လျှင် ဥပစာရဈာန် ရနိုင်၏။

(၄) ကာယဗဟုသာဓာရဏ - ဆက်

ကာယ-ကိုယ်၏ + ဗဟု-အများနှင့် + သာဓာရဏ-ဆက်ဆံခြင်းအားဖြင့် အောက်မေ့ရာ၌ ဤကိုယ်သည် မိမိတယောက်ထည်းမဟုတ်၊ ပိုးမျိုးရှစ်ဆယ်နှင့် ဆက်ဆံ၏။ အရေပါး၊ အရေထူ၊ အသား၊ အကြော၊ အရိုး၊ ခြင်ဆီ-တို့၌နေ၍ ထို အရေ၊ အသားတို့ကို စားကုန်၏။

ဤကိုယ်သည် ပိုးတို့၏ သားဘွားရုံဖြစ်၏။ သူနာရုံလည်းဖြစ်၏။ သင်းချိုင်းလည်းဆိုနိုင်သည်။ ကျင်ကြီး ကျင်ငယ်တို့ကို ယိုချရာအိမ်သာလည်းဟုတ်၏။ ထို ပိုးတို့၏ပျက်စီးခြင်းဖြင့်လည်း သေနိုင်သည်။

သည်းခြေနာ၊ သလိပ်နာ၊ လေသင်စုန်းစသော ကိုယ်တွင်း သေကြောင်းလည်း အထွေထွေ၊ မြွေ၊ ကင်း၊ သန်း-စသော ကိုယ်ပ သေကြောင်းလည်း အထွေထွေ ဆက်ဆံ၏။ အစာမကြေခြင်း၊ ချွတ်ချော်ခြင်းတို့လည်း သေကြောင်းပင်တည်း။ လမ်းဆုံ မှတ်တိုင်၌ အရပ်ရပ်မှ လက်နက်မျိုးစုံကျ၏။ ထိုအတူ ဤကိုယ်ခန္ဓာ၌ ဘေးဥပဒ်မျိုးစုံ ကျ၏။ ကျလေသမျှ ဘေးဥပဒ်လည်း သေကြောင်းသာတည်း။ ထို့ကြောင့် နေ့ကုန်၍ ည၌ရောက်လျှင် ဤသို့ ဆင်ခြင်၍ အောက်မေ့ရသည်။

၁-ငါအား သေခြင်း၏အကြောင်းသည် များလှ၏။

၂-ကိုယ်တွင်း၌လည်း သေကြောင်းအများဆက်ဆံ၏။

၃-ကိုယ်ပ၌လည်း သေကြောင်းအများ ဆက်ဆံ၏။

၄-ထိုသေခြင်းသည် သာသနာအကျင့်၏ အန္တရာယ်ဖြစ်၏။

ဤသို့ ဖန်ဖန် အောက်မေ့လျှင် ဥပစာရဈာန် ရနိုင်၏။

(၅) အာယုဒုဗ္ဗလ-အားငယ်

အာယု-အသက်၏ + ဒုဗ္ဗလ-အားမရှိခြင်း၊ အားနည်းခြင်း၊ အားငယ်ခြင်းဖြင့် ဆင်ခြင်ရာ၌ အဘယ်မျှအားငယ်သနည်း၊ ဤအသက်သည် ထွက်ပြီး၍ မဝင်လျှင် သေ၏။ ဝင်ပြီး၍ မထွက်လျှင် သေ၏။ ထွက်သက်ဝင်သက်နှင့်စပ်၏။ ဣရိယာပုထ်လေးပါးနှင့်စပ်၏။ မညီညွတ်၍ ဣရိယာပုထ်တခုခု လွန်ခြင်းဖြင့် သေ၏။ အအေးအပူနှင့်စပ်၏။ တခုခု လွန်ခြင်းဖြင့် သေ၏။ မဟာဘုတ်လေးပါးနှင့်စပ်၏။ တောင့်တင်းခြင်း၊ ယိုစီးပုပ်ပွခြင်း၊ ပူပြင်းခြင်း၊ ပေါက်ကွဲခြင်းဖြင့် သေ၏။ အစာနှင့်လည်းစပ်၏။ မစားရုံဖြင့် သေ၏။ ထို့ကြောင့် အသက်အားငယ်ပုံကို ဤသို့ အောက်မေ့ရသည်။

၁-ဤအသက်သည် ထွက်သက်ဝင်သက် မမျှရုံဖြင့် သေနိုင်၏။ လွန်စွာ အားငယ်၏။

၂-ဤအသက်သည် ဣရိယာပုထ်မမျှရုံဖြင့် သေနိုင်၏။ လွန်စွာ အားငယ်၏။

၃-ဤအသက်သည် အအေးအပူ မမျှရုံဖြင့် သေနိုင်၏။ လွန်စွာ အားငယ်၏။

၄-ဤအသက်သည် မဟာဘုတ်မမျှရုံဖြင့် သေနိုင်၏။ လွန်စွာအားငယ်၏။

၅-ဤအသက်သည် အစာမရရုံဖြင့် သေနိုင်၏။ ကမ်းနားသစ်ပင်သဘွယ် လွန်စွာ အားငယ်၏။

ဤသို့ ဖန်ဖန်အောက်မေ့လျှင် ဥပစာရဈာန် ရနိုင်၏။

(၆) အနိမိတ္တ-မှတ်ဘွယ်နတ္ထိ

ဤအသက်သည် ကလလရေကြည်မှစ၍ နှစ်တရာအတွင်း ဤမျှကြာရှည်တည်လိမ့်မည် ဟု ပိုင်းခြားမှတ်သား၍မရ၊ဘယ်အနာဖြင့် သေမည်မသိ၊နေ့လော ညဉ့်လော-ဘယ်အချိန် သေမည်မသိ၊အိမ်၌လော လမ်း၌လော-အဘယ်နေရာ သေမည်မသိ၊သေပြီးလျှင် အဘယ် ဘဝ ရောက်မည်မသိ၊ဆုံလည်နွားပမာ ဂတိငါးဖြာ ချာချာလည်၍ဖြစ်၏။

ဇိဝိတံ ဗျာဓိ ကာလောစ၊ ဒေဟနိက္ခေပနံ ဂတိ။
ပဉ္စေတေ ဇီဝလောကသ္မိံ၊ အနိမိတ္တာ န နာယရေ။

ဇိဝိတံ၊အသက်၎င်း။ဗျာဓိ၊အနာ၎င်း။ကာလောစ၊ သေချိန်အခါ၎င်း။ ဒေဟနိက္ခေပနံ၊ ကိုယ်ပစ်ချရာ-သေရာအရပ်၎င်း။ဂတိ၊လားရာဂတိ၎င်း။ဣတိ ဧတေပဉ္စ၊ဤငါးပါးတို့သည်။ ဇီဝလောကသ္မိံ၊သတ္တလောက၌။ အနိမိတ္တာ၊ပိုင်းခြား မှတ်သားခြင်း မရှိကုန်သည်ဖြစ်၍။ န နာယရေ၊မသိအပ်သော ငါးပါးတို့ဖြစ်ကုန်၏။

ဤငါးပါးဖြင့် အမှတ်အသား မရှိပုံကို အောက်မေ့ရသည်။

- ၁-ဤအသက်သည် အဘယ်မျှကြာမည်မသိ၊ ယနေ့လော-နက်ဖြန်လော၊ နေ့တိုင်း သေနိုင်၏။
- ၂-ဤအသက်သည်အဘယ်အနာဖြင့်သေမည်မသိ၊ ကိုယ်တွင်းနာလော- ကိုယ်ပနာလော၊အနာတိုင်းဖြင့် သေနိုင်၏။
- ၃-ဤအသက်သည် အဘယ်အချိန် သေမည်မသိ၊ နေ့လော-ညဉ့်လော၊ အချိန်မရွေးသေနိုင်၏။
- ၄-ဤအသက်သည် အဘယ်နေရာသေမည်မသိ၊ အိမ်ရာ၌လော-လမ်း၌ လော၊ နေရာမရွေးသေနိုင်၏။
- ၅-ဤအသက်သည်သေပြီးလျှင် အဘယ်ဘဝရောက်မည်မသိ၊ ဒေဝဂတိ လော-တိရစ္ဆာန်ဂတိလော၊ ဆုံလည်နွားပမာ ဂတိငါးဖြာ ချာချာ လည်နိုင်၏။

ဤသို့ ဖန်ဖန်အောက်မေ့လျှင် ဥပစာရဈာန်ရနိုင်၏။

ရက်ကန်းသည်မကလေးဝတ္ထု။ ။အာဠဝီပြည်၌ ဘုရားရှင်သည် မရဏဿတိကို ဟော၏။ မရဏဿတိပွားသူ သေလျှင် ကောင်း သော နိမိတ်ထင်၏။ မတွေမဝေသေရ၏။ ကောင်း ရာသုဂတိသို့လား၏။

အရဝံ မေ ဇိဝိတံ၊ ရဝံ မေ မရဏံ။ ။အဝဿံ မယာ မရိတဗ္ဗ မေဝ။ ။ မရဏပရိယောသာနံ မေ ဇိဝိတံ။ ။ဇိဝိတမေဝ အနိယတံ၊ မရဏံ နိယတံ။

မေ၊ ငါ၏။ ဇိဝိတံ၊ အသက်သည်။အရဝံ၊ အမြဲမရှိ။ မေ၊ ငါ၏။ မရဏံ၊ သေခြင်းသည်။ ရဝံ၊ မြဲ၏။ ။အဝဿံ၊ မချွတ်။ မယာ၊ ငါသည်။ မရိတဗ္ဗ

မေဝ၊ သေရမည်သာတည်း။ ။မေ၊ ငါ၏။ ဇီဝိတံ၊ အသက်သည်။ မရဏ ပရိယောသာနံ၊ သေခြင်းအဆုံးရှိ၏။ ။ဇီဝိတမေဝ၊ အသက်ရှင်ခြင်းသာ လျှင်။ အနိယတံ၊ မမြဲ။ မရဏံ၊ သေခြင်းကား။ နိယတံ၊ မြဲ၏။

ဤသို့ မရဏဿတိပွားရမည်ဟု ဟော၏။ ထိုမရဏဿတိကို ၁၆-နှစ်ရွယ်ရက်ကန်း သည်မကလေးသည် ယုံကြည်လေးစား မပြတ်ပွား၏။ ထိုနောက် သုံးနှစ်ကြာသောအခါ ဘုရားရှင်ကြွလာ၍ ပရိသတ်အလယ်တွင် စကားလေးခွန်း မေးတော်မူ၏။ ရက်ကန်းသည် မကလေးဖြစ်ဆို၏။

သတို့သ္မီး၊ အသင် အဘယ်ကလာသနည်း၊ မသိပါဘုရား။
အဘယ်သို့သွားမည်နည်း၊ မသိပါဘုရား။
မသိဘူးလား၊ သိပါသည်ဘုရား။
သိသလား၊ မသိပါဘုရား။

ဤသို့ဖြေဆိုသောအခါ လူအများကပင်-ဤသူငယ်မသည် မျက်မှောက်တော်တွင် ဖြေ ချင်ရာ ဖြေနေသည်-ဟု ကဲ့ရဲ့ကြသဖြင့် တဖန်ထပ်၍ဖြေပြန်၏။

အဘယ်ဘဝကလာသည်ကိုမသိ၍ မသိပါဟု ဖြေပါသည်။
အဘယ်ဘဝသို့သွားရမည်ကိုမသိ၍ မသိပါဟု ဖြေပါသည်။
သေရမည်အဖြစ်ကိုသိ၍ သိပါသည်ဟု ဖြေပါသည်။
နေ့လော-ညဉ့်လော အဘယ်အချိန်သေမည်မသိ၍ မသိပါ-ဟု ဖြေပါ သည်ဘုရား။

ဤသို့ဖြေသောအခါ ဘုရားရှင်သည် ဤသို့မိန့်တော်မူ၏။

ဤလူအပေါင်းသည် မျက်စိမပွင့် မှောင်အတိ သင့်၏။ မျက်စိပွင့်သူ နည်း ပါးသေး၏။ ထို့ကြောင့် မုဆိုးပိုက်ကွန်မှလွတ်သောငှက် နည်းပါးသကဲ့သို့ သုဂတိနိဗ္ဗာန်သွားသူ နည်းပါးချေ၏။

ဤဒေသနာအဆုံး၌ ရက်ကန်းသည်မကလေး သောတာပန်တည်၏။ ကွယ်လွန်သော အခါ တုဿိတာနတ်ဘုံ၌ ဖြစ်လေ၏။

(၇) အဒ္ဓါနပရိစ္ဆေဒ-တမ်းရှိ

အဒ္ဓါန-အဇ္ဈန္တကာလ+ပရိစ္ဆေဒ-အပိုင်းအခြားဖြင့် အောက်မေ့ရာ၌ ယခုအခါသတ္တ ဝါတို့ သက်ဆိုးရှည်လှမှ တရာသာ၊ တမလွန်နီးကပ်လှ၏။ ဦးခေါင်း မီးလောင်သူကဲ့သို့ ကတိုက်ကရိုက် ကုသိုလ်အားတိုက်ပြုသင့်၏။ ဝါ-ဦးခေါင်းမီးလောင်စဉ်သော်လည်း အား တိုက်ပြုသင့်၏။ ရေ၌ တုတ်အရေးကဲ့သို့ ရေပွက်ကဲ့သို့ ပျက်လွယ်လှ၏။ တောင်ကျမြစ်ကဲ့သို့ အသေမြန်လှ၏။ သားသတ်ရုံသွား-သတ်မည့်နွားသို့ တလှမ်းထက်တလှမ်း နီးလှ၏။ မြက် ဖျားနှင်းပေါက်ကဲ့သို့ ပျောက်လွယ်လှ၏။

ဤသေခြင်းသည် လေးငါးလုပ်စာအချိန်မျှပင် ကျွမ်းဝင်မရ တိုတောင်းလှ၏။ အဋ္ဌနိပါတ် အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်၌ သေချိန်ရှစ်မျိုး ခွါ၍ရှုသော ရဟန်းရှစ်မျိုးတို့တွင် ခြောက်မျိုးကိုမေ့

လျော့သူတို့ဟု မြတ်စွာဘုရား*ကဲ့ရဲ့၍ နှစ်မျိုးကိုထက်သန်စွာအားထုတ်သူတို့ဟု ချီးမွမ်း
တော်မူသည်။ သက်တမ်းအရှိပိုင်း၍ အောက်မေ့ ရသည်။ ။အောက်မေ့ပုံကား....

ငါသည်ဧကန်မုချ သေရလတ္တံ့။

တနေ့နှင့်တည့်၌မျှလောက်ကြာအောင် အသက်ရှည်လျှင် တော်ပေစွ။

တနေ့မျှလောက်ကြာအောင်-အသက်ရှည်လျှင်တော်ပေစွ။

နေ့၏ထက်ဝက်မျှလောက်ကြာအောင်-အသက်ရှည်လျှင် တော်ပေစွ။

အစာတထပ်စားချိန်မျှလောက်ကြာအောင်-အသက်ရှည်လျှင် တော်ပေစွ။

အစာတထပ်စားချိန်၏ထက်ဝက်မျှလောက်ကြာအောင်-အသက်ရှည်လျှင်
တော်ပေစွ။

အစာလေးငါးလုပ်မျှသလောက်ကြာအောင်-အသက်ရှည်လျှင်တော်ပေစွ။

အစာတလုပ်မျှသလောက်ကြာအောင်-အသက်ရှည်လျှင်တော်ပေစွ။

ထွက်သက်မှ ငင်သက်တိုင်ရုံလောက်၊ ဝင်သက်မှ ထွက်သက်တိုင်ရုံလောက်
ကြာအောင်-အသက်ရှည်လျှင် တော်ပေစွ။ ဧကန်မုချ ငါသေရလတ္တံ့။

ဤအနေမျှကြာလျှင် ကုသိုလ်တရားအားထုတ်ရပေလတ္တံ့။

ဤသို့ဖန်ဖန်အောက်မေ့လျှင် ဥပစာရဈာန်ရနိုင်၏။

(ဂ) ခဏပရိတ္တ - ခဏ

ခဏ-စိတ္တက္ခဏ+ပရိတ္တ- အလွန်သေးငယ်ပုံဖြင့် အောက်မေ့ရာ၌- ဤအသက်သည်
အစဉ်မပြတ် အဆက်ဆက်ဖွဲ့၍သာ အသက်ရှင်နေသည်။ မုချဆတ်ဆတ် ပရမတ် အားဖြင့်
စိတ္တက္ခဏတချက်မျှသာသေးငယ်လှစွာတည်း။ လှည်းဘီးသည်လည်၍သွားနေသော်လည်း
မြေ၌ကား တဝါးလေးသစ်မျှသာ ထိလျက်သွား၏။ ရပ်နေသောအခါလည်း တဝါးလေး
သစ်ပင်တည်း။ ထိုအတူ- ၈၄၀၀၀-အသက်ရှည်သောသူသော်လည်း စိတ္တက္ခဏတချက်မျှ
ထက်ပို၍ မကြီးကျယ်၊ သေးငယ်သောခဏရှိ၏။ ထိုစိတ်ချုပ်ကာမျှတွင် သေသည်မည်၏။

အသက်, ကိုယ်ခန္ဓာ, ဝေဒနာ-ဟူသည် စိတ်တချက်မျှသာ လျင်မြန်စွာပျက်စီး၏။ သေ
သူ ရှင်သူ-ချုပ်ပြီးသောခန္ဓာချင်း တူ၏။ ချုပ်ပြီးခန္ဓာ ပြန်မလာ၊ အတိတ်စိတ် အနာဂတ်
စိတ်ဖြင့် အသက်ရှင်သည်မဟုတ်၊ ဖြစ်ဆဲပစ္စုပ္ပန်စိတ်ဖြင့်သာ အသက်ရှင်သည်မည်၏။ စိတ်
ချုပ်တိုင်း ခါခါသေလျက်ရှိ၏။ ယင်းသို့ တသေထည်းသေနေသော်လည်း စိတ်စဉ်ဖွဲ့၍ဆက်
၍ဖြစ်သော ပဗန္ဓသန္တာနပညပ်သည် ပရမတ်ကဲ့သို့ဖြစ်၍ မသေသေး, မအိုသေးဟု မှတ်ထင်
ရ၏။ ဝါ-လူပြိန်းအထင်မှားအောင် ပညပ်လှည့်စား၏။ ထို့ကြောင့် ခဏပရိတ္တဖြင့် ဤသို့
အောက်မေ့ရသည်။

၁-ဤအသက်သည် ပစ္စုပ္ပန်စိတ္တက္ခဏ တချက်မျှဖြင့်သာ အသက်ရှင်၏။
သေးငယ်သောခဏရှိ၏။

* မြတ်စွာဘုရား၏ ကဲ့ရဲ့ခြင်းကို အားငယ်ဘွယ်မရှိ၊ လေးသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာ
တသိန်းတန်သော ကဲ့ရဲ့ခြင်း-ဟု မြတ်နိုးပူဇော်အပ်ပေ၏။

၂-ဤအသက်သည် လှည်းဘီးသည် တဝါးလေးသစ်သာ မြေ၌တည်နိုင်သကဲ့သို့ ၈၄၀၀၀- အသက်ရှည်သောသူလည်း စိတ်တချက်ထက်မနွေး၊ သေးငယ်သောခဏရှိ၏။

၃-ဤအသက်သည်မြဲသည်ဟုအထင်မှားအောင် သန္တာနုပညပ်လှည့်စား၏၊ မြဲသောကိုယ်မရှိ၊ မြဲသောအသက်မရှိ။

၄-ဤအသက်သည် စိတ်ချုပ်တိုင်းသေ၍ တသေထည်းသေလျက်ရှိချေ၏။ ဤသို့ ဖန်ဖန်အောက်မေ့လျှင် ဥပစာရဈာန်ရနိုင်၏။

ဤမရဏသည် သဘာဝဓမ္မ၏ပျက်ခြင်းဖြစ်၍ သဘာဝဓမ္မ အလားရှိ၏၊ သံဝေဂဉာဏ်ကို ဖြစ်စေနိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် အပ္ပနာမရ၊ ဥပစာရဈာန်မျှရသည်၊ မရဏဿတိဖြင့် ရသောကြောင့် မရဏဿတိဈာန်မည်၏။

မရဏဿတိပွားသူသည် မေ့လျော့ခြင်း ကင်း၏၊ ဘုံသုံးပါးမှ ထွက်လိုသောသညာ ရလွယ်၏၊ အသက်ခန္ဓာ တွယ်တာခြင်းကင်း၏၊ မကောင်းမှုကို ကဲ့ရဲ့နိုင်၏၊ ပစ္စည်းမသို၊ ကျောင်းသင်္ကန်းစသောပရိက္ခရာ၌ ဝန်မတို၊ အနိစ္စသညာ အလေ့အလာရ၏၊ ဒုက္ခထင်လွယ်၏၊ အနတ္တမြင်လွယ်၏၊ မကြောက်မရွံ့ မတွေမဝေ ကောင်းသောနိမိတ်ထင်၍ အသေလှ၏၊ မျက်မှောက်ဘဝတွင် အသေကင်းသောနိဗ္ဗာန်ကို ရနိုင်၏၊ မရလျှင် သုဂတိသာလားရာဂတိရှိ၏၊ အမေကငါ့ကို သေဘို့မွေးထားသည်၊ မသေလိုလျှင် သုသာန်သွား၊ မရဏဿတိ နာနာပွား-ဟု အားပေးအပ်၏၊ ထို့ကြောင့် အာနုဘော် ကြီးမားသော မရဏဿတိကို မမေ့မလျော့ ပွားများအားထုတ်ရာ၏။

ဥပသမာနုဿတိ ဥပသမာနုဿတိ ပွားလိုသောသူသည် နိဗ္ဗာန်၏ဒုက္ခ အကုန်ငြိမ်းသောဂုဏ်ကိုအာရုံပြုကာ အောက်မေ့ရသည်၊ ဗုဒ္ဓ၊ ဓမ္မ၊ သံဃ၊ သီလ၊ စာဂ၊ ဒေဝတာ-အနုဿတိ ၆-ပါးကဲ့သို့ ဤဥပသမလည်း အရိယာသာဝကအားသာ ပြည့်စုံသည်၊ ဥပသမအလေးပြုသောပုထုဇဉ်လည်း နှလုံးသွင်းရသည်၊ ပြောသံကြားသုတစွမ်းဖြင့်ပင် ဥပသမ၌ စိတ်ကြည်လင်၏။

၁-ဥပသမနိဗ္ဗာနသည် တဏှာငတ်သေရာ ဒုက္ခမရှိရာဖြစ်၏၊ အကြောင်း ဝဋ်ပြတ်ရာ အကျိုးဝဋ်မဖြစ်ရာ ဖြစ်၏၊ အချုပ်အဖွဲ့မှ လွတ်ရာဖြစ်၏၊ ဒုက္ခဟူသရွေ့ မျိုးစေ့မျှမကြွင်း မဖြစ်ခြင်းဖြင့်ချုပ်ရာ ဥပသမာဓာတ် နိဗ္ဗာန်မြတ်သည် ချမ်းသာကြီး ချမ်းသာလေစွတကား။

၂-ခန္ဓာငါးပါးသည် သေခြင်းနှင့် မခွဲနိုင်မခွါရက် အမြဲတွဲလျက် အဆက်ဆက်မတုံး တသံသရာလုံး ဖြစ်၏၊ နိဗ္ဗာန်ကျမှ အဆက်တုံးသည်၊ သေခြင်းတွဲခန္ဓာ အဆက်တုံးရာနိဗ္ဗာန်သည် အံ့ဩဘွယ် ချမ်းသာလေစွတကား။

၃-ဤနိဗ္ဗာန်သာလျှင် အိုနာလွတ်ငြိမ်း ပျက်ကိန်းမရှိ၊ ဇာတိ၏ ကမ်းတဘက်၊ ဉာဏ်ထက်သူအာရုံ၊ ဉာဏ်မှန်သူ မကြံတတ်၊ သူမြတ်တို့ပျော်စံ

ရာ၊သမ္ဘာရှင်တို့ခိုလှုံရာ၊ကိလေသာညစ်ကင်း တဆယ့်တမီး ကွင်းခြင်း
ကြီး ကွင်းခဲ့၏။ ငြိမ်းခြင်းကြီး ငြိမ်းလေစွတကား။

ဤသို့ ဖန်ဖန်အောက်မေ့လျှင် ဥပစာရဈာန်ရ၏။ ဥပသမာနုဿတိဈာန်မည်၏။ အာနိ
သင်ကား-ချမ်းသာစွာအိပ်ရ၏။ ချမ်းသာစွာနိုး၏။ ငြိမ်သက်သောဣန္ဒြေရှိ၏။ ငြိမ်သက်
သောစိတ်ရှိ၏။ ဟိရိဩတ္တပ္ပပြည့်စုံ၏။ ကြည်ညိုဘွယ်ရှိ၏။ မြတ်သောနိဗ္ဗာန်သို့ ညွတ်သော
စိတ်ရှိ၏။ သီတင်းသုံးဘော်တို့အလေးပြုအပ် မြတ်နိုးအပ်၏။ မဂ်ဖိုလ်မရလျှင် သုဂတိလား
၏။ ထို့ကြောင့် အာနိသင်များလှသော ဥပသမာနုဿတိကို မတွန့်မဆုတ် အားထုတ်
ရာ၏။

အနုဿတိဆယ်ပါးပြီး၏။

ဗြဟ္မဝိဟာရလေးပါး

မေတ္တာ။ ။ဗြဟ္မဝိဟာရလေးပါးတို့တွင် မေတ္တာပွားလိုသောသူသည်ဆိတ်ငြိမ်ရာ
ကပ်၍ ဒေါသ၏အပြစ်၊ခန္တီ၏ အာနိသင်-ရှေးဦးစွာဆင်ခြင်ရသည်။

၁-ဒေါသသည် ကျိုးကြောင်းမကြည့်၊ဆိုးကောင်းမသိ၊မှောင်အတိကျ၏။
နောင် ဖန်ဖန် ရှက်စရာကို ပြောဝံ့အောင်၊ ပြုဝံ့အောင်၊ ယုတ်မာသူနှင့်
ယုတ်မာချင်း ပြိုင်ဝံ့အောင် စေခိုင်း၏။ အကျိုးဖယ်၍ အပြစ်ကိုယူ၏။
ကြက်သရေမင်္ဂလာမရှိ။

၂-ခန္တီသည် ကျိုးကြောင်းကြည့်၏။ဆိုးကောင်းသိ၏။မှောင်အတိ မကျ။
ရှက်စရာကို မပြောမိ မပြုမိအောင်စောင့်၏။ ယုတ်မာချင်း မပြိုင်ခိုင်း။
နောင် ဖန်ဖန် ဝမ်းမြောက်စရာကိုသာ ပြောခိုင်းပြုခိုင်း၏။ အပြစ်ကို
ဖယ်၍ အကျိုးကို ယူ၏။ သမ္မာပဋိပတ် အကြောင်းရင်း၌ တည်စေ၏။
ကြက်သရေမင်္ဂလာရှိ၏။

ဤသို့ ဆင်ခြင်ပြီးလျှင် အပ္ပိယ-အကျိုးမဆောင်၍ မချစ်အပ်သူ၊ အတိပ္ပိယ-အလွန်
ချစ်အပ်သော သားမယား၊ မဇ္ဈတ္တ-လျစ်လျူရှုအပ်သူ၊ ဝေရီ-အကျိုးမဲ့ပြုသော ရန်သူ၊
ဤလေးယောက် ရှေးဦးစွာ မပွားရ၊လိင်္ဂဝိသဘာဝ-လိင်မဟူသူ၊ဤသူတယောက် သီးခြား
မပွားရ၊ကာလကံတ-သေသူ၊ဤသူကား-မေတ္တာအာရုံမဟုတ်၊ အပြစ်မကင်းသူ ခြောက်
ယောက်။

မိမိကိုယ်၌ မေတ္တာပွားလျှင် အပ္ပနာဈာန်မရ၊ မရသော်လည်း သက်သေပြုခြင်းငှါ
ရှေးဦးစွာပွားရသည်၊ကိုယ်ချင်း စာနိုင်သည်။

၁-ငါသည် ရန်ကင်းလို၏၊ရန်ကင်းပါစေ။

၂-စိုးရိမ်ခြင်းကင်းလို၏၊စိုးရိမ်ခြင်း ကင်းပါစေ။

၃-ဆင်းရဲခြင်းကင်းလို၏၊ဆင်းရဲခြင်း ကင်းပါစေ။

၄-မိမိကိုယ်ကို ချမ်းသာအောင် ရွက်ဆောင်လို၏။ ချမ်းသာအောင် ရွက်ဆောင်နိုင်ပါစေ။

ဤသို့ ပွားပြီးလျှင် ဝိယ-ကြည်ညိုဘွယ် ဂုဏ်ထူးရှိသောဆရာ၊ ဆရာအရွယ် ပုဂ္ဂိုလ် မြတ်ကို သီလစသော ဂုဏ်ကို ဆင်ခြင်၍ ဖန်ဖန်ပွားရသည်။

၁-ငါတို့အား အကျိုးများစေသော ဤမထေရ်သည် ဆရာဖြစ်၏။ ဆရာ အရွယ်ဖြစ်၏။ သီလစသော ဂုဏ်ကျေးဇူးအထူးရှိ၏။ ရန်ကင်းပါစေ။

၂-စိုးရိမ်ခြင်း ကင်းပါစေ။

၃-ဆင်းရဲခြင်း ကင်းပါစေ။

၄-မိမိကိုယ်ကို ချမ်းသာအောင် ရွက်ဆောင်နိုင်ပါစေ။

ဤသို့ ဖန်ဖန်ပွားလျှင် ဤပုဂ္ဂိုလ်တပါးထည်း၌ပင် စတုတ္ထဈာန်အထိ ရ၏။

သီမသမ္ဘေဒ သီမသမ္ဘေဒ-ဖြစ်အောင် ပြုလိုသေးမှုကား ရှေးဦးစွာဝိယပုဂ္ဂိုလ်၌ မေတ္တာ လိုတိုင်းရအောင် ပွားရသည်။ ထိုနောက် မဇ္ဈတ္တပုဂ္ဂိုလ်၌၊ ထိုနောက် ဝေရီပုဂ္ဂိုလ်၌ မေတ္တာလိုတိုင်းရအောင် ပွားရသည်။

၁-ချစ်ခင်အပ်သော ဝိယပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ရန်ကင်းကြပါစေ၊ စိုးရိမ်ခြင်း ကင်းကြပါစေ၊ ဆင်းရဲခြင်း ကင်းကြပါစေ၊ မိမိကိုယ်ကို ချမ်းသာအောင် ရွက်ဆောင်နိုင်ကြပါစေ။

၂-မချစ်လွန်း မမုန်းလွန်း အလယ်အလတ်ဖြစ်သော မဇ္ဈတ္တပုဂ္ဂိုလ်တို့ သည် ရန်ကင်းကြပါစေ၊ စိုးရိမ်ခြင်းကင်းကြပါစေ၊ ဆင်းရဲခြင်းကင်း ကြပါစေ၊ မိမိကိုယ်ကို ချမ်းသာအောင် ရွက်ဆောင်နိုင်ကြပါစေ။

၃-ရန်သူဖြစ်သော ဝေရီပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ရန်ကင်းကြပါစေ၊ စိုးရိမ်ခြင်း ကင်းကြပါစေ၊ ဆင်းရဲခြင်းကင်းကြပါစေ၊ မိမိကိုယ်ကို ချမ်းသာအောင် ရွက်ဆောင်နိုင်ကြပါစေ။

အတ္တ-မိမိကိုယ်၊ ဝိယ-ချစ်သူ၊ မဇ္ဈတ္တ-လျစ်လျူရှုသူ၊ ဝေရီ-ရန်သူ၊ ဤ လေးယောက်၌ မေတ္တာစိတ်ညီလျှင် သီမသမ္ဘေဒဖြစ်သည်မည်၏။ သီမ-ငါ့ကိုယ် သူ့ကိုယ် ဟု ပိုင်းခြား ခြင်း၊ သမ္ဘေဒ-ပျက်ခြင်း၊ အပိုင်းအခြားပျက်၍ တညီထည်း ဖြစ်ပြီ-ဟုလို၊ စမ်းသပ်ရန် နည်းကား-ဤ လေးယောက် အတူနေကြစဉ် ခိုးသူတို့လာ၍...ဤ လေးယောက်တို့တွင် တယောက်ကိုပေးပါ၊ သတ်၍ ယဇ်နတ်ပူဇော်လိုသည်...ဟု တောင်းအံ့၊ ငါ့ကို ယူစေ၊ သူ့ကိုယူစေ-ဟု စိတ်ဖြစ်လျှင် အပိုင်းအခြားမပျက်သေး၊ မေတ္တာမညီသေး၊ ပေးစရာမမြင်မှ မေတ္တာညီသည်၊ သီမသမ္ဘေဒဖြစ်သည်။ မေတ္တာလိုတိုင်း ရသူမည်၏။ သမထနိမိတ် ထင်သည်၊ ဥပစာရဈာန် ရသည်လည်း မည်၏။ ထိုနိမိတ်၌ ဖန်ဖန်ပွားလျှင် စတုတ္ထဈာန် အထိ ရ၏။

ရန်ငြိုးပျောက်နည်း-၁၁။ ။သီမသန္တေ ပြဿာအခါ ဝေရီပုဂ္ဂိုလ် အပေါ်တွင်
ရန်ငြိုးကြီးလှ၍ မေတ္တာပွားမရဖြစ်ခဲ့အံ့။ သမာပတ် ဝင်
စားခြင်းစသော နည်း ၁၁-ပါးဖြင့် ပျောက်ရသည်။

ဝင်,လွှ,ကြံ,သနား(၄)၊ဟောကြား,ကံ,ဇာ(၃)၊
မတဂ္ဂါ,နိသင်(၂)၊ဓာတ်ယှဉ်,ပေးတောင်း(၂)၊
ရန်ငြိုးပေါင်း၊ပျောက်ကြောင်း တဆွဲတစ်။

ဝင် ဝင်-ဟူသည်ကား-မေတ္တာစာရန် ဖြစ်နေကျပုဂ္ဂိုလ်၌ မေတ္တာစာရန်
ဝင်စားရသည်။ ထိုစာရန်မှ ထသောအခါ ရန်သူအပေါ်၌ သော်
လည်း မေတ္တာလွယ်ကူ၏။

ဣ ဤနည်းဖြင့် မလွယ်ကူလျှင် လွှပမာ သုတ္တန်တို့ကို ဆင်ခြင်ရသည်။
“ခိုးသူတို့လာ၍ လွှဖြင့် အင်္ဂါကြီးငယ် ဖြတ်စေကာမူ ဒေါသဖြင့်
စိတ်ပြစ်မှားမိလျှင် ငါဘုရားစကား နားထောင်သူမဟုတ်(၁)”ဟူ၍ ဟောသည် မဟုတ်
လော၊လူယုတ်မာကို စိတ်ဆိုးလျှင် သူ့ထက်ကဲ၍ ယုတ်မာ၏(၂)၊ စိတ်မဆိုးလျှင် တရာ
လျှင် တယောက်မနိုင်သောစစ်ပွဲကို နိုင်၏(၃)၊ တဘက်သား စိတ်ဆိုးမှန်းသိလျှင် မိမိက
ငြိမ်ငြိမ်နေအံ့၊နှစ်ဦးအကျိုး-ကျင့်ရာကျ၏(၄)-ဟူ၍ ဟောသည်မဟုတ်လော၊ချစ်သားတို့၊
ရန်သူကြိုက်တရား ခုနစ်ပါးရှိ၏၊ ငါ့ရန်သူ-အရပ်ဆိုးပါစေ၊ ဒုက္ခတွေ့ပါစေ၊ ကိုယ်ကျိုး
နည်းပါစေ၊ စည်းစိမ် ချို့ပါစေ၊ အခြံအရံနည်းပါစေ၊ မိတ်ဆွေကင်းပါစေ၊ သေလျှင်
အပါယ်ကျပါစေ-ဟု တောင့်တ၏၊ ဒေါသထွက်သူထံ ဤ ခုနစ်ပါးလုံး ရောက်လာသည်
(၅)ဟူ၍ ဟောသည်မဟုတ်လော-

အရှင် ဆိုးစေ၊တွေ့စေဆင်းရဲ၊ကိုယ်ကျိုးနဲ့၍၊
ပျက်ကွဲစည်းစိမ်၊ခြွေရံမှိန်လျက်၊မိတ်ဆက်ပျက်လစ်၊
အပါယ်ဖြစ်၊ခုနစ်ရန်သူကြိုက်။

မစင်သင့်သော အိုးမဲတုံး၊လူကောင်ဖုတ်သည့် ထင်းကုလားတုံး-အသုံးပြုစရာ နေရာ
မရှိ၊ဒေါသထွက်သူ ထိုအတူ(၆)ဟူ၍ ဟောသည်မဟုတ်လော၊ [ဖွတ်ငယ်တို့ကို သတ်စား
၍ အိပ်နေသော ရသေ့ပျက်ကို ဖွတ်မကြီးသည် ကိုက်ချင်စရာအရပ် မမြင်၊ တကိုယ်လုံး
သူယုတ်မာအတိသာ မြင်သည်၊] ငါအမျက်မပြေလျှင် ဘုရားစကား နားမထောင်သူ၊
သူ့ထက်ကဲ ယုတ်မာသူ၊ စစ်ပွဲရှုံးသူ၊ ကျိုးကြောင်း မသိသူ၊ ရန်သူကြိုက် တရားခုနစ်ပါး
ရအောင်ပြုမိသူ၊ထင်းကုလားတုံးနှင့်တူသူဖြစ်လတ္တံ့၊ ဤသို့ လွှသုတ္တန်စသည်ကို ဆင်ခြင်
လျှင် ရန်ငြိုး ပျောက်လွယ်၏။

ဣ ဤမျှဖြင့် အမျက်မပြေလျှင် ရန်သူအပေါ်၌ ကြည်ညိုဘွယ်ဂုဏ်ကို
ကြံစည်ရသည်။ အဆိုးဖယ်၍ အကောင်းရှာရသည်။ ဤသူသည်
ကိုယ်အမူအရာ သိမ်မွေ့ပါပေသည်၊နှုတ်ပြော နားဝင်ချိုပါပေသည်၊ အဝတ်အရံညီညွတ်
ပါပေသည်၊ဆွမ်းခံဝတ် ဘုရားဝတ် မှန်ပါပေသည်၊သေခါယနှင့်အညီ စားသောက်ပုံ အတု
ခိုးလောက်ပါပေသည်၊ သာသနာစိတ် ထက်သန်ပါပေသည်-စသည်ဖြင့် ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ
ကြံစည်လျှင် ရန်ငြိုးပျောက်နိုင်၏။

သနား ကြည်ညိုဘွယ်ရုဏ် ကင်းသူဖြစ်အံ့-သနားရသည်။ ဤပုဂ္ဂိုလ်သည် ယခုအခါ လူ့ဘဝရလျက်ရှိသော်လည်း ရက်မကြာခင် ငရဲ၌ဖြစ်ရ ရှာတော့မည်။ ဤသို့သနားလျှင် သနားခြင်းကိုစွဲ၍ ရန်ငြိုးပျောက်နိုင်၏။

ဟောကြား။ ။ဝင်၊လှ၊ ကြံ၊ သနား-လေးချက်ဖြင့် အမျက်မပြေလျှင် မိမိကိုယ် မိမိဩဝါဒစကားဖြင့် တရားဟောရသည်။

ဟောကြား ဆယ်မျိုး ရန်သူသည် ကိုယ်၌သာ ဒုက္ခပေးသည်။ စိတ်၌မပေးနိုင်၊ ငါသာ-ကိုယ့်စိတ် ကိုယ်ဖျက်သူဖြစ်သည်(၁)။ ချစ်ခင်သော ဆွေမျိုးတို့ကို စွန့်၍ ရဟန်းပြုနိုင်လျက် ဒေါသ မစွန့်နိုင်လျှင် ဒေါသမက်သောငါ ဖြစ်ရာ၏(၂)။ ဒေါသသည် သီလ၏အမြစ်-သီလ၏အမျိုး ဟိရိဩတ္တပ္ပကို ဖျက်ချိုး၏။ မျိုးပျက်ကို မွေးထားခြင်းဖြင့် ငါအား မသင့်(၃)။ ယုတ်မာသောရန်သူကို အမျက်ထွက် လျှင် ယုတ်မာပြိုင်သောငါ မဖြစ်ပြီလော(၄)။ ငါစိတ်ဆိုးအောင် ရန်သူကပြုသည်။ ငါ စိတ်ဆိုးလိုက်လျှင် ရန်သူမှာ အလိုပြည့်မည်စင်စစ်တည်း(၅)။

ငါ၏ဒေါသသည် ရန်သူအား ဒုက္ခပေးချင်မှပေးမည်။ ငါ၏ စိတ်ပင်ပန်းခြင်းကား ဧကန္တတည်း(၆)။ ရန်သူသည် ဒေါသဖြင့် အပါယ်ခရီး-လမ်းမှားနေပြီ။ အရှည်မြင်သူ လမ်းမှားမလိုက်။ အမြင်တိုသူ-တကောက် ကောက်လိုက်၏(၇)။ ရန်သူသည် ငါ့ကိုယ်၌ ရှိသောအပြစ်ကို အားကိုးအားထားပြု၍ စိတ်ဆိုး၏။ ထိုအပြစ်က စိတ်ဆိုးခိုင်း၍ စိတ်ဆိုး ရသူဖြစ်၏။ အပြစ်၏ခိုင်းစေရာ နာခံရသူဖြစ်၏။ ထိုအပြစ်ကို ငါပယ်လိုက်လျှင် ရန်သူ ကျွန်မျိုး အားကိုးပြတ်လတ္တံ့။ ကျွန်အစေခံ၌ ဘက်ပြိုင်ဘွယ် ကြံစည်ဘွယ် မရှိပြီ(၈)။ ငါအား စော်ကားသော ရုပ်,နာမ်,ခန္ဓာတို့သည် လွန်ကုန်ပြီ။ ချုပ်ကုန်ပြီ။ ယခုရှိဆဲ ရုပ်, နာမ်,ခန္ဓာတို့ကို ငါအာရုံပြုလျှင် ဆန်ခိုးမမိ-ဖွဲခိုးမိ၊ ခုတ်ရာတပါး-ရှရာတခြား-မသင့်လွန်း လေစွတကား(၉)။ မီးခတ်နှင့်ကျောက်-နှစ်ခုပေါင်းမှ မီးတောက်သည်။ မီးခတ်သက်သက် ကြောင့် မတောက်၊ ကျောက်၌လည်း သတ္တိထူးရှိပေသည်။ ထိုဥပမာအတိုင်း ရန်သူအပေါ်၌ သာ ငါ အပြစ်ရှုခြင်းသည် သမာသမတ်လော၊ တဘက်သပ်မဖြစ်ပြီလော(၁၀)။

ကိုယ်၊ စိတ်ကိုယ်ဖျက်၊ ဒေါသမက်၍၊ မျိုးပျက်မွေးကာ၊
ပြိုင်ယုတ်မာနှင့်၊ သူမှာ လိုပြည့်(၅)၊ မိမိကားပန်း၊
အမှားလမ်းလိုက်၊ ကျွန်၌ကြံရုံ၊ ခုတ်တလွဲပြတ်၊
တဘက်သပ်ငြိုး၊ ပြစ်ဆယ်မျိုး၊ ပွားတိုးငါ၌သာ။

ဤသို့ မိမိကိုယ် မိမိ ဩဝါဒတရား ဟောကြားလျှင် ရန်ငြိုးပျောက်နိုင်၏။

ကံ ဤမျှဖြင့်မပျောက်လျှင် ကမ္မ+သမာ- ဖြစ်အောင် ဆင်ခြင်ရသည်။ သတ္တဝါဟူသမျှ သူ့ကံအတိုင်းသူဖြစ်သည်။ ငါ့အကြံအတိုင်းမဖြစ်။ ငါစိတ်ဆိုးလျှင် ငါ့အကုသိုလ်ကံ-ငါအားသာ ကောင်းကျိုးမပေး၊ မကောင်းကျိုးပေး လတ္တံ့။ သူတပါးကိုမီးခဲဖြင့်ကိုင်၍ပစ်သူ၊ မစင်ဖြင့်ကိုင်၍ပစ်သူ-ဤသူတို့နှင့်တူလတ္တံ့။ သူ့ကံ ကိုလည်း ငါမတတ်နိုင်၊ ငါ့ကံကိုလည်း သူမတတ်နိုင်၊ ငါအား သင်း-အမျက်ထွက်လျှင်

သင်းမှာသာ အကျိုးမဲ့ဖြစ်လတ္တံ့၊ လေညှာသို့ပစ်သောမြူ-ပစ်သူထံသာ ရောက်သည်မဟုတ်
လော။ ။ဤသို့ ဆင်ခြင်လျှင် ရန်ငြိုးပျောက်၏။

ဇာ ဤမျှဖြင့် မပျောက်လျှင် ဇာတကတို့ကို ဆင်ခြင်ရသည်၊ ငါတို့ဆရာ
ဘုရားမြတ်စွာသည် ပါရမီဖြည့်စဉ် ရန်သူအပေါ်၌ လွန်စွာ သည်း
ခံတော်မူခဲ့ပြီ။ ။သီလဝမ်းကြီး ဇာတ်တော်၌ အမတ်ယုတ်မာသည် မိဖုရားကို ပြစ်မှား
၏၊ မင်းကြီး၏တိုင်းပြည်စည်းစိမ်ကို မင်းတပါးလက်သို့ ရောက်အောင် ပြု၏၊ မင်းကြီးသည်
အမတ်တထောင်နှင့်တကွ သုသာန်၌ လည်ပင်းအထိ အရှင်လတ်လတ်အမြှုပ်ခံရသည်
တိုင်အောင်အမျက်မထွက်၊ တောခွေးတို့ မြေယက်၍ဖော်ခြင်း၊ ဘီလူးတို့ ပြန်ပို့ခြင်းဖြင့်
စည်းစိမ် ပြန်ရ၏၊ ရန်သူမင်းလည်း မိတ်ဆွေမင်းအရာ၌တည်၏။

ခန္တီဝါဒီရသေ့ဇာတ်တော်၌ ကလာဗုမင်းသည် ဆူးရှိသောကြိမ်ဖြင့်ရိုက်ခြင်း၊ နား၊ နှာ၊
လက်၊ ခြေ-ဖြတ်ခြင်းစသည် ပြုသော်လည်း ဟဒယဝတ္ထု၌တည်သော ခန္တီကို မထိခိုက်
အောင် အမျက်ထိန်း၏၊ နှလုံးရည်စွမ်းလှ၏။

စူဠဓမ္မဇာတ်တော်၌ ပက်လက်အရွယ် မင်းသားငယ်ကို ခမည်းတော် မဟာပတာပ
မင်းသည် ခြေလက်လေးဘက် မျှစ်ကဲ့သို့ခုတ်ဖြတ်၍ အာဏာသားတို့ကို ဦးခေါင်းဖြတ်ခိုင်း
၏၊ ဦးခေါင်းဖြတ်သူ-အာဏာသား၊ စေခိုင်းသူ-ခမည်းတော်၊ ငိုကြွေးသူ-မယ်တော်၊
ဒုက္ခသည်-မိမိ၊ ဤလေးယောက်၌ စိတ်ညီမျှအောင် ခိုင်မြဲစွာ ဆောက်တည်သည်၊ ဒေါသ
အခြင်းအရာမပြု။

ဆဒ္ဒန်ဆင်မင်း ဇာတ်တော်၌ မြားဖြင့် ချက်မှ ပစ်ဖောက်သော မုဆိုးကြီးကိုသော်
လည်း အမျက်မယူ အစွယ်ဖြတ်လှူသေးသည်။

မဟာကဝိဇာတ်တော်၌ ချောက်မှ လူကို ကယ်ဆယ်၍ ပင်ပန်းစွာ အိပ်နေခိုက်
ကျောက်ခဲဖြင့် ထိုသူထူသော်လည်း အမျက်မဖို့-ဘေးကင်းရာအရောက်ပို့သေး၏။

ဘူရိဒတ်နဂါးမင်း၊ စမ္ပေယျနဂါးမင်း၊ သင်္ခပါလနဂါးမင်း၊ မာတုပေါသက ဆင်မင်း-
ဇာတ်တော်တို့၌လည်း အမျက်မထား-အမျှားရှိသေး၏။

ဤသို့ သည်းခံ၍ ဘုရားဖြစ်သောဘုရားရှင်ကို ငါ့ဆရာ ဟု ညွှန်းသောငါအား ဒေါသ
လက်ခံထားခြင်းငှါ အဘယ်မှာ သင့်နိုင်အံ့နည်း-ဟု ဆင်ခြင်ရသည်။

မတဂ္ဂါ ဝင်၊ လွှ၊ ကြံ၊ သနား၊ ဟောကြား၊ ကံ၊ ဇာ-ဤ ၇-မျိုး ဆင်ခြင်ပါ
လျက် ကိလေသာ ကျွန်သက်-ရင့်လှပြီဖြစ်၍ အမျက်မပြေ ရှိခဲ့ချေ
အံ့၊ အနုမတဂ္ဂိယသုတ်တို့ကို ဆင်ခြင်ရသည်။ ။သံသရာ၌ အမိ၊ အဘ-စသည် မတော်စပ်
ဘူးသူမရှိ၊ ဤသူသည် ငါ၏မိခင်ဖြစ်စဉ်က ဆယ်လလွယ်ပြီး ညစ်ကြေး မရှုံ့မရှာ
ချိပိုးကာ ငါ့ကိုမွေးခဲ့ပြီ၊ ဘခင်ဖြစ်စဉ်က ဒုက္ခ၊ သုခ မရေတွက် အသက်စွန့်ကာ ပစ္စည်းရှာ
၍ ငါ့ကိုကျွေးခဲ့ပြီ၊ ညီအစ်ကိုယ်မောင်နှမ ဖြစ်စဉ်ကလည်း ကျေးဇူးအထူးတူးပြခဲ့ဘူးပြီ၊
ထို့ကြောင့် ကျေးဇူးအထူးရှိဘူးသူအား အမျက်မထားသင့်ပြီ-ဟု ဆင်ခြင်ရသည်။

အာနိသင် ၁၁ ဤသို့လည်း မငြိမ်းသေးလျှင် မေတ္တာအာနိသင် ၁၁-ပါးဆင်ခြင်ရသည်။ မေတ္တာပွားသူသည် ချမ်းသာစွာအိပ်ရ၏။ ချမ်းသာစွာနိုး၏။ မကောင်းသောအိပ်မက်မမြင်။ လူချစ်၏။ နတ်ချစ်၏။ နတ်တို့ အစောင့်အရှောက်ရ၏။ မီး၊ အဆိပ်၊ လက်နက်မနှိပ်စက်။ စိတ်သမာဓိ တည်ကြည်လွယ်၏။ မျက်နှာကြည်လင်၏။ မတွေမဝေ အသေလှပစွာချမ်းသာ၏။ မဂ်ဖိုလ်မရလျှင် မြဟွာဖြစ်၏။ ဒေါသမဖျောက်နိုင်သူအား ဤအာနိသင် ၁၁-ပါးမှ အပဖြစ်လတ္တံ့-ဟု ဆင်ခြင်ရသည်။

အိပ်, နိုး, မက်, ချစ် (၄)၊ ချစ်, စောင့်, မီး, တည် (၄)၊
ကြည်, သေ, မြဟွာ (၃)၊ ဆဲ, တဖြာ၊ မေတ္တာအာနိသင်။

ဓာတ်ယှဉ် ဝင်, လွှ, ကြံ, သနား, ဟောကြား, ကံ, ဇာ, မတဂ္ဂါ, နိသင်- ဤကိုးမျိုးဖြင့် မငြိမ်းလျှင် ဓာတ်ခွဲရသည်။ ။ ဤသို့ အဘယ်ကို စိတ်ဆိုးမည်နည်း၊ ဆံပင်ကိုလော၊ မွေးညှင်းကိုလော၊ နှပ်, အစေး, ကျင်ငယ်ကိုလော၊ တနည်း- ဆံပင်, မွေးညှင်းတို့ရှိသော ပထဝီကိုလော၊ အာပေါကိုလော၊ တနည်း- ရူပက္ခန္ဓာကိုလော၊ စက္ခာယတနကိုလော၊ စက္ခုဓာတ်ကိုလော၊ ... ဤသို့ ဓာတ်ခွဲ၍ စိတ်ဆိုးစရာရှာလျှင် အပ်ဖျား၌ မုန်ညှင်းစေ့ပမာ စိတ်ဆိုးစရာမရှိဖြစ်လေ၏။

ပေးတောင်း ဓာတ်မခွဲတတ်သူဖြစ်လျှင် ပေးရသည်၊ တောင်းရသည်၊ မိမိ၏ဓမ္မိယလဒ္ဓပစ္စည်းကို ထိုသူအား ပေးလှူရသည်။ ထိုသူ၏ ဓမ္မိယလဒ္ဓပစ္စည်းကို တောင်းယူရသည်။ ဤသို့ပြုလျှင် မိမိ၏ဒေါသ ဧကန္တငြိမ်း၏။ ထိုသူ၏ ဒေါသလည်း ရှေးဘဝက ပါလာစေကာမူ ခဏခြင်းငြိမ်း၏။ စိတ္တလတောင်၌ ပိဏ္ဏပါတိကတိဿ မထေရ်သည် သုံးကြိမ်အနှင်ခံရ၏။ နောက်ဆုံးအကြိမ်၌- အရှင်ဘုရား၊ ဤသပိတ်သည် ရှစ်သပြာထိုက်ပါသည်၊ မိခင်ဒါယိကာမကြီးလှူပါသည်၊ ဓမ္မိယလဒ္ဓဖြစ်ပါသည်၊ ဒါယိကာမကြီး ကုသိုလ်ဖြစ်အောင် သုံးဆောင်တော်မူပါ-ဟု လှူလိုက်၏။ ထိုအခါမှစ၍ နှင်သောမထေရ် အမျက်ပြေသတတ်။

[ဒါနသည် ရိုင်းသူကိုပင် ယဉ်စေ၏။ လိုတိုင်း အကျိုးပြီး၏၊ ကြီးငယ်မရွေး ညွတ်လာစေ၏၊ ချစ်ခင်စေ၏၊ ကြည်ညိုစေ၏။]

ဤ ၁၁-နည်းဖြင့် ဒေါသဖျောက်၍ သီမသမ္ပေဒဖြစ်စေ၍ ဈာန်ရပြီးသောအခါ အရပ်ဆယ်မျက်နှာကို တခုစီ ဩဓိအားဖြင့်၎င်း၊ အရပ်အားလုံး၌ သတ္တဝါအားလုံးကို အနာဓိအားဖြင့်၎င်း ကိုယ်နှင့်ထပ်တူဖြန့်ပွားနိုင်၏။ မေတ္တာမြင်း လိုတိုင်း စိုင်းနိုင်၏။

သဗ္ဗေသတ္တာ၊ ပါဏာ၊ ဘူတာ၊ ပုဂ္ဂလ၊ အတ္တဘာဝပရိယာပန္နာ- ဤကား မခွဲမခြားအနာဓိအားဖြင့် ပွားအပ်သူငါးယောက်။ ။ သဗ္ဗာဇ္ဇတ္ထိယော၊ သဗ္ဗေပုရိသာ၊ အရိယာ၊ အနရိယာ၊ ဒေဝါ၊ မနုဿာ၊ ဝိနိပါတိကာ- ဤကား ခွဲခြား၍ ဩဓိအားဖြင့် ပွားအပ်သူ ၇-ယောက်။ ။ ဤ ၁၂-ယောက်၌ အဝေရာဟောန္တ၊- စသော န္တ၊-လေးခုဖြင့် ပွားလျှင် ပုဂ္ဂလဖရဏာမေတ္တာ ၄၈-ဖြစ်၏။ အရပ်ဆယ်မျက်နှာ၌ ၄၈-စီဖြင့် ဒိသာဖရဏာမေတ္တာ ၄၈၀-ဖြစ်၏။ ဖရဏာနှစ်ရပ်ပေါင်းလျှင် ၅၂၈-သွယ် မေတ္တာဖြစ်၏။

အာနိသင် ၁၁-ပါး၌ အိပ်-ဟူသည်ကား လူးလှိမ့်ယောင်ယမ်းမြည်တမ်းမရှိ၊ သမာပတ်ဝင်စားသူပမာ ချမ်းသာစွာအိပ်ရ၏။ နိုး-ညည်းညူပင်ပန်းမရှိ၊ ကြာပန်း ပွင့်သကဲ့သို့ ရှင်လန်းစွာနိုး၏။ မက်-ကြောက်ဘွယ်အိပ်မက်ဆိုးမမက်၊ ဘုရားဖူးခြင်း၊ တရားနာခြင်း စသည်ဖြင့် ကောင်းသောအိပ်မက် မက်၏။ ချစ်-ပုလဲသွယ်အလား လူအများချစ်၏။ ချစ်-ဝိသာခမထေရ်အလား နတ်အများချစ်၏။ စောင့်-နတ်အများစောင့်ရှောက်၏။ မီး-သိရိမာလောင်းသောထောပတ်ပူ-ဥတ္တရာမပူ၊ သံယုတ္တနိကာယ်ဆောင် စူဠသီဝမထေရ် မြွေဆိပ်မတက်၊ သံကိစ္စသာမဏေ-လက်နက်မစူးဝင်၊ ထိုအတူ မီးအဆိပ်လက်နက် မသင့်နိုင်၊ တည်-သမာဓိတည်လွယ်၏။ ကြည်-ထန်းသီးမှည့်ကြွေခါစကဲ့သို့ မျက်နှာ ကြည်လင်၏။ သေ-မတွေမဝေ အသေလှပစွာချမ်းသာ၏။ မြဟ္မာ-ရဟန္တာမဖြစ်လျှင် မြဟ္မာဖြစ်၏။

ပါဠိလိပုတ်ပြည်သားကုန်သည် ဝိသာခသည် ရဟန်းပြုလို၍ သီဟိုဠ်သို့သွား၏။ လမ်းတွင် ကုန်သွယ်၍ တလအတွင်းငွေတထောင်ရ၏။ ရဟန်းပြုရာသို့ လာသူတို့အား အချည်းနှီးမပြန်စေရဟု ထိုငွေတထောင်ကို စွန့်ကြဲ၏။ ရဟန်းငါးဝါ ခွေမာတိကာလေ့လာပြီးလျှင် တနေရာ၌ လေးလထက်လွန်၍မနေ၊ လှည့်လည်စဉ်-ငါအား ချွတ်ယွင်းမှုမရှိစဘူး၊ အရတော်လေစွ-ဟု ဥဒါန်းကျူး၏။ တောအုပ်၌ လမ်းနှစ်ခွတွင် နတ်တို့ ခရီးညွှန်၍ စိတ္တလတောင်သို့ရောက်၏။ လေးလပတ်လုံးနေ၍ သွားအံ့သောအခါ သပြေပင်စောင့်နတ် ငို၍ တောင်းပန်၏။ အရှင်မြတ်ရောက်လာမှ နတ်များအချင်းချင်းမေတ္တာရကြပါသည်။ ကြွသွားလျှင် ရှေးအတိုင်းခိုက်ရန် များကြပါလိမ့်မည်-ဟု တောင်းပန်သဖြင့် လေးလ နေရပြန်၏။ နောက်လေးလ၌လည်း ထိုအတူ နေရပြန်၏။ ဤနည်းဖြင့် စိတ္တလတောင်၌ပင် ပရိနိဗ္ဗာန်စံရလေသည်။

နွားမတကောင်သည် သားငယ်ကို နို့တိုက်ကာနေ၏။ မုဆိုးလုံဖြင့်ထိုးလိုက်ရာ နွားမကိုယ်၌ထိ၍ ထန်းရွက်အလား ပြောခွေလျက် ကျသွား၏။ လုံမစူးနိုင်သော ဤနွားမ၏ မေတ္တာသည် သား၌ ချစ်စိတ်ထက်သန်ခြင်းမျှသာ၊ ဥပစာရ၊ အပ္ပနာမဟုတ်သေး။

ကရုဏာ။ ။ ကရုဏာပွားလိုသောသူသည် ဝိဟိံသာအပြစ်၊ ကရုဏာအာနိသင် ရှေးဦးစွာဆင်ခြင်ရသည်။

၁-ညှဉ်းဆဲခြင်းဝိဟိံသာကား-လာဘ်ယုတ်၊ သတင်းဆိုး၊ အမျိုးယုတ်၊ အဆင်းပျက်၊ အသက်တို၊ အနာများ၊ ပရိသတ်မရဲ၊ အပါယ်သွား-အပြစ်များလှ၏။

၂-သနားခြင်းကရုဏာကား-ကောင်းကျိုးများလှ၏။

ဤသို့ဆင်ခြင်ပြီးလျှင် အလွန်ဆင်းရဲသောဒုက္ခိတကို အာရုံပြု၍—

၁-ဤသူသည် ဆင်းရဲလေစွ၊ ဆင်းရဲမှလွတ်မှု ကောင်းလေစွ၊ ဆင်းရဲမှလွတ်ပါစေ၊ ဆင်းရဲမှလွတ်ပါစေ။

ဤသို့ ဖန်ဖန်ပွားရသည်၊ လိင်မတူသူ၊ သေသူတို့အား မပွားရ။ ။ ဒုက္ခိတ မတွေ့လျှင် ဒုစရိတ်များသောလူချမ်းသာကိုအာရုံပြု၍—

၁-ဤသူသည် ဒုက္ခရောက်ရှာတော့မည်၊ သုသာန်သို့ဆောင်သော ရာဇဝတ်ကောင်အား သနားသူတို့ပေး၍ အဝတ်အစား များသော်လည်း များကျိုးမနပ်၊ တလှမ်းထက်တလှမ်း သေဘက်နီးသကဲ့သို့ လူချမ်းသာ ဖြစ်ကျိုးမနပ်၊ တလှမ်းထက်တလှမ်း ငရဲဘက်နီးချေပြီ၊ ဒုက္ခရောက်ရှာတော့မည်၊ ဆင်းရဲမှလွတ်မှု ကောင်းလေစွ၊ ဆင်းရဲမှလွတ်ပါစေဟုပွားရသည်၊ ထိုနောက် ပိယ၊မဇ္ဈတ္တ၊ဝေရီတို့ကို အစဉ်အတိုင်း ပွားရသည်၊ သုစရိတ်များ သူအားလည်း ဥာတိဗျသန-စသည်ဖြင့် ဒုက္ခဖြစ်သည်ကို မြင်ရ ကြားရလျှင် ကရုဏာပွားရသည်၊ သံသရာဝဋ်မလွတ်သေးသူအားလုံးတို့အားလည်း ဒုက္ခိတချည်းသာဖြစ်၍ ကရုဏာပွားရသည်သာတည်း။

ထိုနောင် အတ္တ၊ပိယ၊ မဇ္ဈ၊ ဝေရီ-လေးယောက်၌ သီမသမ္ပေဒပြု၍ စတုတ္ထဈာန်အထိ ပွားရသည်။ ။အနောဓိ-ငါး၊ ဩဓိ-ခုနစ်၊ ပုဂ္ဂိုလ် ၁၂-ယောက်၌ ဒုက္ခာမုစ္ဆန္တု-ကရုဏာ တခုစီဖြင့် ပုဂ္ဂလဇရဏာ ၁၂၊ ဒိသာဇရဏာ ၁၂၀၊ ကရုဏာ ၁၃၂-သွယ်ဖြစ်၏၊ အာနိသင် ၁၁-ပါးဖြစ်၏။

မုဒိတာ။ ။မုဒိတာပွားလိုသောသူသည် ပြီးပြီးရှင်ရှင်ပြောဆိုတတ်သော အလွန် ဝမ်းမြောက်လေ့ရှိသော အတိပ္ပိယပုဂ္ဂိုလ်ကို၎င်း၊ သုဒိတပိယပုဂ္ဂိုလ် ကို၎င်း—

၁-ဤသူသည် ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာ ချမ်းသာစွာနေရ၏၊ ကောင်းပေစွ၊ ရအပ်သောစည်းစိမ်မှ မဆုတ်ယုတ်ပါစေလင့်-
ဟု-ဖန်ဖန်ပွားရသည်၊ လိင်မတူသူ၊ သေသူတို့အား မပွားရ။

ယခုဆင်းရဲသူအားလည်း ချမ်းသာခွဲဘူးသည်ကို၎င်း၊ ချမ်းသာလတ္တံ့ကို၎င်း ဆင်ခြင်၍ ပွားရသည်၊ ထိုနောင် မဇ္ဈ၊ ဝေရီ၊ အတ္တ-ပွား၍ သီမသမ္ပေဒပြု၍ စတုတ္ထဈာန်အထိပွားရသည်၊ ယထာလဒ္ဓသမ္ပတ္တိတော မာဝိဂစ္ဆန္တု-မုဒိတာတခုစီဖြင့် ဇရဏာပြုလျှင် မုဒိတာ ၁၃၂-သွယ်ဖြစ်၏၊ အာနိသင် ၁၁-ပါး ဖြစ်၏။

ဥပေက္ခာ။ ။ဥပေက္ခာပွားလိုသောသူသည် မေတ္တာ၊ ကရုဏာ၊ မုဒိတာ-ဈာန် တပါးပါး ဖန်ဖန်ဝင်စားပြီးသောအခါ—

၁-ဤမေတ္တာ စသောသုံးပါးသည် သောမနဿရှိ၍ ရနံ့ရင်း၏၊ သတ္တဝါ ကို မြတ်နိုး၏၊ မုန်းခြင်း၊ ချစ်ခြင်းနှင့်နီး၏။

၂-ဥပေက္ခာကား ငြိမ်သက်၏၊ ကိလေသာမှဝေး၏။

ဤသို့ အပြစ်၊ အကျိုးရှိ၍ ရှေးဦးစွာမဇ္ဈတ္တပုဂ္ဂိုလ်၌ပွားရသည်။

၁-ဤသူသည် မိမိကံဖြင့် ရှေးဘဝမှလာ၏၊ မိမိကံဖြင့် နောက်ဘဝသို့ သွား၏၊ ငါလည်း ထိုအတူဖြစ်၏။

၂-အဝေရာဟောန္တု-စသော ငါ၏တောင့်တခြင်းဖြင့် ချမ်းသာ ဆင်းရဲ ထူးသည်မဟုတ်၊ ကံသာလျှင် မိမိဥစ္စာရှိချေ၏။

ဤသို့ ဖန်ဖန်ပွားရသည်။ ထိုနောက် ဝိယ၊ အတိပ္ပိယ၊ ဝေရီ၊ အတ္တ-ပွား၍ သီမသမ္ဘေဒ ပြု၍ပွားလျှင် ပဉ္စမဈာန်ရ၏။ ကမ္မဿကာ-ဟု ဥပေက္ခာတခုစီဖြင့် ဥပေက္ခာ ၁၃၂-သွယ် ဖြစ်၏။ အာနိသင် ၁၁-ပါးဖြစ်၏။

ပကိဏ်း

မေတ္တာစသော လေးပါး၏ ဝေးသောရန်သူကား-ဗျာပါဒ + ပျက်စီးကြောင်းကြံခြင်း၊ ဝိဟိံသာ-ညှဉ်းဆဲခြင်း၊ အရတိ-ကုသိုလ်မမွေ့ခြင်း၊ ပဋိဿာနနယ-မုန်းခြင်း၊ ချစ်ခြင်း၊ ဤ လေးမျိုးငြိမ်းလျှင် သမ္ပတ္တိ-ပြည့်စုံ၏။ နီးသော ရန်သူကား-သိနေဟ-ချစ်ခြင်း၊ သောက- စိုးရိမ်ခြင်း၊ ပဟာသ-ပျော်ရွှင်ခြင်း၊ အညာဏုပေက္ခာ-ဥာဏ်ကင်းသော လျစ်လျူရှုခြင်း၊ ဤလေးမျိုးဖြစ်လျှင် ဝိပတ္တိ-ပျက်စီး၏။

ဒေါသမှလွန်၍ တဏှာမဖြစ်ခင်သာ မေတ္တာ၊ နှိပ်စက်ခြင်းမှလွန်၍ သောက မဖြစ်ခင် သာ ကရုဏာ၊ ပျင်းရိခြင်း၊ ငြူစူခြင်းမှလွန်၍ ပျော်ရွှင်ခြင်းမဖြစ်ခင်သာ မုဒိကာ၊ ချစ်ခြင်း၊ မုန်းခြင်းမှလွန်၍ တွေဝေ ခြင်းမဖြစ်ခင်သာ ဥပေက္ခာ။

ဤလေးပါး၌ ပွားလိုသောဆန္ဒသည် အစ၊ နိဝရဏခွါခြင်းသည် အလယ်၊ အပ္ပနာဈာန် သည် အဆုံး၊ သတ္တဝါပညပ်သည် အာရုံ၊ သီမသမ္ဘေဒဖြစ်ရာ ဥပစာ၊ အပ္ပနာနှစ်ပါးသည် အာရုံခွဲရာဘုံဖြစ်၏။ အာဝါသ တခု နှစ်ခုမှစ၍ စကြဝဠာတိုင်အောင် ဥာဏ်ဖြင့်ပိုင်း၍ သတ္တဝါအစု တခုစီခွဲ၍ ခွဲရသည်။

ကသိုဏ်းဈာန်အကျိုးဆက်-အာရပ္ပ၊ သမာဓိအကျိုးဆက်-နေဝသညာ၊ ဝိပဿနာ အကျိုးဆက်-မဂ်ဖိုလ်၊ သမထဝိပဿနာအကျိုးဆက်-နိရောဓဖြစ်သကဲ့သို့ မေတ္တာ၊ ကရုဏာ၊ မုဒိတာအကျိုးဆက်-ဥပေက္ခာ ဖြစ်၏။

ဤလေးပါးသည် မြတ်သောဝိဟာရ၊ ဒေါသကင်းသောဝိဟာရဖြစ်သောကြောင့် မြဟ္မ ဝိဟာရမည်၏။ သတ္တဝါတယောက်၌ပင် ပမာဏမရှိ အာရုံပြုသောကြောင့် အပ္ပမညာ မည်၏။ ဘုရားလောင်းတို့သည် အပ္ပမညာလေးပါး၏ အာနုဘော်လေးပါးလက်ကိုင်ထား ၍ ပါရမီဆယ်ပါး အပြားသုံးဆယ်ကို အလွယ်တကူ ဖြည့်ကျင့်တော်မူကုန်၏။ ဤသို့လျှင် ပါရမီပြည့်ကြောင်း သိရှိသောသူတော်ကောင်းသည် အာနုဘော်ကြီးမားသော မြဟ္မစိုရ် လေးပါးကို မမေ့မလျော့ ပွားများရာ၏။

မြဟ္မဝိဟာရလေးပါး ဖြီး၏။

အာဟာရေ ပဋိကူလသညာ

အာဟာရသည် ကဗဇ္ဇိကာရ၊ ဖဿ၊ စေတနာ၊ ဝိညာဏ-ဟု လေးမျိုးရှိ၏။ ထိုတွင်-

ကဗဇ္ဇိကာရ စားသောက် မျှိုသွင်းအပ်သော ကဗဇ္ဇိကာရ အာဟာရသည် ဩဇာဌမက-အာဟာရဇရုပ်ကိုဖြစ်အောင်ဆောင်၏။ ဤအစာ၌ တဏှာနိကန္တဘေးရန်ရှိ၏။ ထိုဘေးလွတ်အောင် သားငယ်၏အသားပမာ ရှုရသည်။ မြန်စရာမကောင်းသောအစာတည်း။

ဖဿ ဖဿစေတသိက် ဟူသော ဖဿာဟာရသည် ဝေဒနာသုံးပါး ဖြစ်အောင်ဆောင်၏။ ဤဖဿ၌ အာရုံသို့ ချဉ်းကပ်ခြင်းဥပဂမန ဘေးရှိ၏။ ဝါ-ထိချင်တတ်၏။ ထိုဘေးလွတ်အောင် သားရေမရှိသော နွားကိုယ်ပမာ ရှိရ သည်။ အာရုံ-ချုပ်ရှုပ်သို့ တိုးလျှင် ဝေဒနာရမည့် ဖဿကည်း။ (ဝေဒနာကြောင့် တဏှာ ဆက်လျှင် ဝဋ်မြစ်မပြတ်။)

စေတနာ စေတနာ စေတသိက် ဟူသော မနောသဉ္ဇေတနာဟာရသည် ဘုံသုံးပါး၌ ပဋိသန္ဓေဖြစ်အောင် ဆောင်၏။ ဤစေတနာ၌ ထိုထို ဘဝဖြစ်ရအောင် ပစ်ချခြင်း ဥပပတ္တိဘေးရှိ၏။ ထိုဘေးလွတ်အောင် မီးကျိုးတွင်းပမာ ရှိရသည်။ သက်ဆင်းဝံ့စရာမကောင်းသော စေတနာတည်း။ (အဝိဇ္ဇာတဏှာဝဋ်မြစ် ကင်း သူတို့ဖြစ်ကြမှ မသက်ဆင်းဘဲ နေနိုင်ကုန်၏။)

ဝိညာဏ စိတ်ဟူသော ဝိညာဏာဟာရသည် ပဋိသန္ဓေအခါ နာမ် ရုပ် ဖြစ်အောင်ဆောင်၏။ ဤဝိညာဏ်၌ ပဋိသန္ဓေဘေးရှိ၏။ ထိုဘေး လွတ်အောင် လုံမတံကျင်ပမာ ရှိရသည်။ ဖန်ဖန်ကြောက်ဘွယ် ဝိညာဏ်တည်း။ (ပဋိသန္ဓေ ဝိညာဏ်ကို ချိန်ဆိုသည်။)

ဤလေးပါးတို့တွင် ကဗဇ္ဇိကာရ အစာအာဟာရကိုသာ အာဟာရေ ပဋိကူလသညာ ပွားရသည်။ အာဟာရ၌ + ရွံ့ဘွယ်ခြင်းရာဖြင့် + ဖြစ်သော အမှတ်သည် အာဟာရေ + ပဋိ ကူလ + သညာမည်၏။ ထိုသညာကို ပွားလိုသောသူသည် ဆိတ်ငြိမ်ရာ ချဉ်းကပ်၍- သွားခြင်း၊ ရှာခြင်းစသော ခြင်းရာ ဆယ်ပါးဖြင့် ဆင်ခြင်ရသည်။

သွား၊ ရှာ၊ သုံး၊ အာ (၄)၊ တည်ရာ၊ မကျေ၊ ကျေ (၃)၊
ကျိုး၊ ယို၊ ပေ (၃)၊ ဆယ်ထွေအစာ ရှုံ့ကြောင်းတည်း။

သွား ရဟန်းဟူသည်ညဉ့်အခါသရဇ္ဈာယ်ခြင်း၊ နှလုံးသွင်းခြင်းဖြင့် နံနက် အခါ ဘုရားဝတ်၊ တံမြက်ဝတ်-စသည်ဖြင့် ကိုယ်လက် သုတ်သင်ဆဲ အခါ သုတ်သင်ပြီးသောအခါ သင့်ရာလက်ကိုင် ဘာဝနာ အကြိမ်သုံးလေးဆယ်ဖြင့် ကုသိုလ်အကျင့် တောအုပ်ကြီး၌ ကိုယ်စိတ်မပန်း ငြိမ်းချမ်းစွာနေထိုင်ရပေသည်။ အစာချိန် ရောက်လတ်သော်ကား-အကျင့်တောအုပ်မှ ရွာသို့သွားရခြင်းသည် သုသာန် ပြေးသည့် တောခွေးတူစွာ အိပ်ရာတိုက်ခန်း ကျောပေးလျက် ညစ်ကြေးမြှူမှုန် ဖိုအဆင့်ဆင့်နင်း၍ ဆင်းလာပြီးလျှင် အနာကိုအဝတ်ပတ်သကဲ့သို့ သင်းပိုင်ပြင်ဝတ်၍ အဝတ်ပတ်မပြေအောင် ခါးပန်းဖြင့်စည်း၍ အရိုးစုဖုံးသကဲ့သို့ သင်္ကန်းကိုရုံ၍ သပိတ်ပိုက်လျက် ဆေးခွက် ပိုက်လာ သော လူနာအသွင် ဆွမ်းခံဝင်ရသည်။ ရွာအနီး ညစ်ကြေးစွန့်ရာ၌ ရွံ့ဘွယ် အဆင်းအနံ့ တို့ကို အောင့်အည်းကာ သွားရသည်။ ဘေးကင်းရာလည်း သတိပြုရသည်။ အိမ်ကြို အိမ်ကြား နောက်ဖေးလမ်း မကျန်အောင် အစာအတွက် ထွက်ခဲ့ရသည်။ ရွံ့ဘွယ်နေရာ အကြား ကျော်နင်းကာသွားနိုင်မှရသော အာဟာရသည် စက်ဆုပ်ဘွယ်ပါတကား။

၇၁ အသွားသည်းခံ-ရွာဝင်ပြန်သော် မိသားစုအခါရွံ့ပေ-နွဲ့အခါဖုံကပ်-
 ခွက်ပိုက်ကာအိမ်စဉ်ရပ်ရသည်။ ကယ်ပါ၊ ဘုန်းစား၊ ယာစကာအ
 လား- မခြားတူမျှ ယင်ကောင်တရုန်းရုန်းတကြွကြွ- အိမ်ပေါက်ဝ၌ ထမင်းမုံ့ဟောင်း
 ကောင်းမကောင်း၊ မလောင်းတချို့-လောင်းတချို့၊ အချို့ကမျက်နှာလွှဲ၊ စောစောစီးစီး
 ဦးပြည်းရဟန်း ဖိုချောင်ခန်းမှာ ကျီးကန်းသဘော အမောဗွေရှာ ဤအစာသည် စက်
 ဆုပ်စရာကောင်းလေစွတကား။

သုံး အမောဗွေရှာ ထိုအစာကိုစားအံ့ဟု လက်ချပြီးလျှင် လက်ချောင်း
 မှစီးဆင်းသော ချွေးဖြင့် စိုစိုရွှဲရွှဲ ချေခွဲဆုပ်နယ်ကာ အာခံတွင်း
 သွင်းကာမျှတွင် ဆုံကျည်ပွေ့အလား ထက်အောက်သွားတို့ကကြိတ်ချေ၊ လက်ဝါးပမာ
 လျှာကမ္ဘာတံတွေးအကျအပြစ် သွားချေးညစ်တို့ဖြင့် ပေပေရေရေ အနေမသန့် ဆင်းနံ့
 ပျက်ပြယ် အန်ဖတ်သဘွယ် မြန်ဘွယ်ရာမထင် မမြင်၍သာ မျို၍ ကျနိုင်စရာ ဤအစာသည်
 စက်ဆုပ်စရာကောင်းလေစွတကား။

အာ မျိုချသလောက် ဝမ်းတွင်းရောက်သော် သည်းခြေ၊ သလိပ်၊ ပြည်၊
 သွေး-လေးပါးသော အာသယဓာတ်ဖြင့် ရောထွေးပြန်၏။ သည်း
 ခြေရောလျှင် ပြစ်ချွဲသော သစ်မည်စည်ဆီ လိမ်းသကဲ့သို့၊ သလိပ်ရောလျှင် ဝက်ချေးဘနဲ
 ရွက်ရည်လိမ်းသကဲ့သို့၊ ပြည်ရောလျှင် ရက်တက်ပုပ်လိမ်းသကဲ့သို့၊ သွေးရောလျှင် ဆိုးရည်
 လိမ်းသကဲ့သို့ အာသယဓာတ်လေးပါးကပ်၍ ညစ်ပတ်လှစွာ ဤအစာသည် စက်ဆုပ်စရာ
 ကောင်းလေစွတကား။

တည်ရာ အာသယဓာတ်လေးမျိုးလိမ်းကပ်လျက် ဝင်ရောက်၍တည်နေရာ
 အစာအိမ်ကား အနှစ်နှစ် အလလ တကြိမ်တခါမျှမဆေးကြော
 ရသော အစာအိမ်၊ မသုတ်သင်သည့်မစင်တွင်းပမာ အစာအိမ်ဖြစ်၍ တည်ရာအားဖြင့်
 လည်း ဤအစာသည် စက်ဆုပ်စရာကောင်းလေစွတကား။

မကျေ အစာအိမ်အတွင်း၌ မကျေမကျက်မီကား ဒွန်းစဏ္ဍားရွာအထွက်
 တစ်ပွက်တွင်း၌ မြက်မှိုက် အဝတ်စုတ် ရေသိုး ရွံ့ပုပ် သားရေပိုင်း
 အကောင်ပုပ်တို့သည်နေရှိနံ့ပွက်ဆူ အမြှုပ်တလူလူဖြစ်သကဲ့သို့ ချိုးအထပ်ထပ်တွင် သလိပ်
 ပြင်ဖုံးလွှမ်း ဝမ်းမီးရှိန်အစွမ်းဖြင့် ရောပြွမ်းပွက်ဆူ အမြှုပ်တလူလူဖြစ်ချေ၏။ မကျေမီလည်း
 ဤအစာသည် စက်ဆုပ်စရာကောင်းလေစွတကား။

ကျေ ဝမ်းမီးချက်၍ကျေကျက်သောအခါ အရည်တခြား၊ အဖတ်တခြား
 ဖြစ်၍ မြေညက်ကြိတ်ပြီး ကျည်တောက်သွတ်သကဲ့သို့ အဖတ်သည်
 အစာဟောင်းအိမ်အတွင်းသို့ ဝင်၍နေ၏။ အရည်သည် စည်ပေါင်းအိမ်အတွင်းသို့ ဝင်၍နေ
 ၏။ ကျေပြီးသော်လည်း ဤအစာသည် စက်ဆုပ်စရာကောင်းလေစွတကား။

ကျိုး အကျိုးအာနိသင်ကား အစာကျေလျှင် ဆံပင်၊ မွေးညှင်း စသည်
 သန့်စွမ်းဝဖြိုးလျက် ၃၂-ကောဠာသအပုပ်မျိုးတိုးပွားစေ၏။ မကျေ
 လျှင် ဝဲနာ၊ ယားနာ၊ ဝမ်းနာ၊ လေနာ-အနာ အမျိုးမျိုး တိုးပွားစေ၏။ အကျိုးအားဖြင့်
 လည်း ဤအစာသည် စက်ဆုပ်စရာကောင်းလေစွတကား။

ယို ထွက်ခြင်းအားဖြင့် ဤအစာသည် သွင်းသောအခါ တနေရာ၊
ထွက်သောအခါ ကိုးနေရာ၊ မျက်ဝတ်၊ နှပ်၊ နဖာ-စသည်ဖြင့် ကိုး
ခွါရမှ ယိုထွက်၏။ ချွေးဖြစ်၍ ဆံမွေးတွင်းမှလည်း ယိုသေး၏။ သွင်းသောအခါ လူပုံလယ်အ
ထင်ခံ၊ ထွက်သောအခါ တကိုယ်ထည်းပုန်းကွယ်လျက်၊ သွင်းသောအခါ ပြီးပြီးရှင်ရှင်၊
ထွက်သောအခါ ရှုံ့ရှုံ့မဲ့မဲ့၊ မျိုပြီးတညဉ့်ကြာ ပြန်ထွက်လာသော ဤအစာသည် စက်ဆုပ်
စရာကောင်းလေစွတကား။

စားစဉ်လက်ပေ၊ နှုတ်ခမ်းပေ၊ လျှာပေ-ဖန်ဖန် ဆေး၍ မစင်နိုင်၊
စားပြီးသော်ကား ထမင်းအိုး ဝေ၍ တအိုးလုံးပေသကဲ့သို့ သလိပ်၊
တံတွေး၊ နှပ်၊ သွားချေး-စသည် ထက်အောက်တခွင် ဝန်းကျင်ဖြန့်ဝေ အနှံ့ပေ၏။ တသက်
လုံးဆေးသော်လည်း မစင်အောင်ပေသော ဤအစာသည် စက်ဆုပ်စရာ ကောင်းလေစွ
တကား။

ဆင်ခြင်ဘွယ် မကျဉ်းမကျယ်

သွား၊ ရှာ၊ သုံး၊ အာ(၄)၊ တည်ရာ၊ မကျေ၊ ကျေ(၃)၊
ကျိုး၊ ယို၊ ပေ(၃)၊ ဆယ်ထွေ အစာ ရှိကြောင်းတည်း။

၁-သွားဟူသည်ကား-အနာတကိုယ်လုံး သက်န်းဖိုးလျက် ဆေးခွက်
ပိုက်ကာ ဆေးရှာသလို လမ်းအိုလမ်းကြား ငုံ့သွားပါမှ အစာရသော
ဤသဘောသည်...အဟောဝတ ဘော ပဋိကူလော အာဟာရော။

၂-ရှာဟူသည်ကား- ငုံ့လျှိုးမျက်နှာ သွားရပါလည်း မသဒ္ဓါတချို့
တချို့ကားကောင်း သောင်းပြောင်းထွေးရှက် ကျိုးငှက်သဘော ရှာရ
မောသည်...အဟောဝတ ဘော ပဋိကူလော အာဟာရော။

၃-သုံးဟူသည်ကား-သုံးဆောင်ပြန်လည်း ဝါးပြီး ချက်ခြင်း နံ့ဆင်း
ပျက်ပြယ် ရွံဘွယ်လှလှ မမြင်ရ၍ မျိုကျနိုင်သော ဤသဘောသည်...
အဟောဝတ ဘော ပဋိကူလော အာဟာရော။

၄-အာဟူသည်ကား-မျိုပြီးတထွေ သည်းခြေ သလိပ် ဖိတ်ဖိတ်ပြည်
သွေး အာသယလေးလီ ညှိုရောင် ပုပ်ရောင် မှောင်တောင်ဖြူနီ ဓာတ်ခွဲ
ရည်ဖြင့် ပန်းချီဆေးမျိုး ရောင်စုံဆိုးသော ဤသဘောသည်...
အဟောဝတ ဘော ပဋိကူလော အာဟာရော။

၅-တည်ရာဟူသည်ကား-အစာအိမ်မှတ် တည်ရာရပ်ကား ချိုးထပ်ထပ်
ညစ် အနှစ်နှစ်တွင် သုတ်သင်ကင်းဝေး မဆေးတခါ ထိုမှာရှင်ပြီး
အန်ဖတ်ရှုံးသော ဤသဘောသည်...အဟောဝတ ဘော ပဋိကူ
လော အာဟာရော။

၆-မကျေဟူသည်ကား-အစာအိမ်တည် မကျေမီလည်း စိစိလှုပ်လှုပ်
အမြှုပ်ထလျက် ဆူဝေပွက်သော ဤသဘောသည်...အဟောဝတ
ဘော ပဋိကူလော အာဟာရော။

၇-ကျေဟူသည်ကား-ဝမ်းမီးချက်ချေ ညက်ညက်ကျေသော် အရေ အဖတ် မစပ်ခဲ့ခါ အစာနှမ်းဟောင်း ဘဝပြောင်းသော ဤသဘော သည်...အဟောဝတ ဘော ပဋိကူလော အာဟာရော။

၈-ကျိုးဟူသည်ကား-အစာမကျေ ရောဂါထွေ၏။ ကျေလျှင်အကျိုး သွေးသားတိုး၍ ဆီးအိုးရှင်အိုင် ကျင်ဆိုင်ထွားကြီး ဖြိုင်ဖြိုင်စီး ချွေး အပုပ်ဌေးသော ဤသဘောသည်...အဟောဝတ ဘော ပဋိကူလော အာဟာရော။

၉-ယိုဟူသည်ကား-တင့်တယ်ဘိခြင်း တခံတွင်း၌ သွင်းခိုက်မြိန်စွာ တညဉ့်ကြာသော် ရှုံ့ကာလှိုက်ဖို ကိုးပေါက်စိုလျက် စိမ့်ယိုထွက်သော ဤသဘောသည်...အဟောဝတ ဘော ပဋိကူလော အာဟာရော။

၁၀-ပေဟူသည်ကား-စားမည်လက်လှမ်း နှုတ်ခမ်းကပ်ပေ စားပြီး ချေသော် သွေးလေပင့်မြှောက် ထက်အောက်မရွေး သွားညစ်ကြေးနှင့် သလိပ်ချွေးဆိုး ထမင်းအိုးဝေ ကိုယ်လုံးပေသော ဤသဘောသည်... အဟောဝတ ဘော ပဋိကူလော အာဟာရော။

ဤသည့်အစာ ကျိုးရှာစုပေါင်း စားရကြောင်းကား အိမ်ဟောင်းကျားကန် ဝင်ရိုးတံ နယ်ဆီထိုး သဘောမျိုးမျှ ဤရူပကာယ တည်ရုံငှါသာ မျှတရုံငှါသာ ဤအစာကို ငါစား ပါ၏။

ခရီးရှည်သွား ရိက္ခာပါး၍ သားသေအသား စားရသည်နှယ် ကမ်းတဘက် ရောက် လွယ်အောင် လှေဖောင်စီးပမာ ဝဋ်ဒုက္ခမှထွက်ဖိုလ်မဂ်ရလို၍သာ ဤအစာကို ငါစားပါ၏။

အစာနှင့်လည်ချောင်း သစ်ခေါင်းအတွင်း အမှိုက်သွင်းပမာ အချင်းချင်းမသိရှာဘဲ ငါ စားသည်ဟူ ပညပ်ကူသည် စားသူငါကား မရှိလေစွတကား။

ဤသို့ခြင်းရာဆယ်ပါးဖြင့် ဆင်ခြင်လျှင် ရွံ့ဘွယ်စွမ်းဖြင့် အာဟာရနိမိတ်ထင်၏။ ဥပ စာရဈာန် သမာဓိတည်ကြည်၏။ ဥဂ္ဂဟနိမိတ်၊ ပဋိဘာဂနိမိတ် မထင်၊ အပ္ပနာဈာန်မရ။ ။ အကျိုးကား-ရသတဏှာစိတ် တွန့်လိပ်ကုပ်ခွေ၏။ သားငယ်အသားကို ခရီးခဲမှထွက်လို၍ သာ စားသကဲ့သို့ ဝဋ်ဆင်းရဲမှထွက်လို၍သာ စားသည်။ မက်မောစွာမစား၊ အာဟာရ အ ကြောင်း ကောင်းကောင်းသိ၍ ကာမဂုဏ်ရာဂကို ပိုင်းခြား၍ သိမြင်၍ လွန်နိုင်၏။ ကာမ ဂုဏ်ကိုသိခြင်းဖြင့် ရူပက္ခန္ဓာကိုသိလွယ်၏။ အစာသစ် အစာဟောင်း ရွံ့ဘွယ်ဖြင့် ကာယ ဂတာသတိ ပြည့်၏။ အသုဘသညာအားလျော်သော အကျင့်ရှိ၏။ ဤဘဝမဂ်ဖိုလ်ရနိုင် ၏။ မ ရလျှင် သုဂတိလား၏။ ဤသို့ အာနုဘော် ကြီးမားသော အာဟာရပဋိကူလသညာ ကို ငါ့အတွက် သက်သက်ဟောကြားလေသလားဟု နှစ်သက်စွာ ပွားများရာ၏။

အာဟာရေ ပဋိကူလသညာ ဖြီး၏။

စတုဓာတုဝဝတ္ထာန်

စတုဓာတုဝဝတ္ထာန်ပွားလိုသောသူသည် ဥာဏ်ထက်သူ အကျဉ်း၊ ဥာဏ်မထက်သူ အကျယ်ပွားရသည်။လမ်းလေးခွ၌ နွားသတ်၍ လေးဘက်ခုတ်လှီး၊ အသား-စုပုံပြီးသော အခါ ရှေး နွားသညာပျောက်၊ အမဲသားသညာရောက်ရာ၏။ ဣရိယာပုထ်လေးပါး လမ်းလေးခွ၌ ဓာတ်လေးပါးခွဲ၍ လေးဘက်ခုတ်လှီးပြီးသောအခါ ရှေးဗာလပုထုဇဉ်အခါဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါသညာပျောက်၍ ဓာတ်လေးပါးအစု သညာသာ ရောက်လာရာ၏။ ထိုအခါ ဥပစာရဈာန်ရသည်မည်၏။ပရမတ်အာရုံဖြစ်၍ အပ္ပနာမရ။

ဥာဏ်ထက်သူအကျဉ်းပွားနည်းကား....

- ၁-ဤကိုယ်၌ ခိုင်မာသောလက္ခဏာ၊ကြမ်းထန်းသောခြင်းရာသည် ပထဝီ ဓာတ်၊ဝါ-မြေဓာတ်မည်၏။
- ၂-ဤကိုယ်၌ ယိုတွဲ၊ ဝါ-အိခွဲသောလက္ခဏာ၊ စေးဖွဲသောခြင်းရာသည် အာပေါဓာတ်၊ဝါ-ရေဓာတ်မည်၏။
- ၃-ဤကိုယ်၌ ခိုးရှိန်ပူအေးသော လက္ခဏာ၊ ရင့်ကျက်သောခြင်းရာသည် တေဇောဓာတ်၊ဝါ-မီးဓာတ်မည်၏။
- ၄-ဤကိုယ်၌ တွန်းငင်ထောက်ပံ့သောလက္ခဏာ၊လှုပ်ရှားသော ခြင်းရာသည် ဝါယောဓာတ်၊ဝါ-လေဓာတ်မည်၏။

ဤသို့ ခွဲစိတ်၍ ဖန်ဖန်သိမ်းဆည်းရသည်၊ဖန်ဖန်သိမ်းဆည်းပြီးနောက် ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ သညာပျောက်အောင် ဤသို့ဆင်ခြင်ရသည်။

၁-အယံကာယော၊ဤကိုယ်သည်။ အစေတနော၊ စိတ်မရှိ။ အဗျာကတော၊ ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါဟု မဆိုအပ်။ သုညော၊ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါမှဆိတ်၏။ နိဿတ္တော၊ သတ္တဝါအသက် မဟုတ်။ဓာတုယေဝ၊ဓာတ်အစုသာဖြစ်၏။ဓာတ်အစု၊ဓာတ်အစု။ ။ဤသို့ ဆင်ခြင်ဖန်များ သဖြင့် ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ-ဟု မထင်၊ဓာတ်အစုဟူ၍သာထင်သောအခါ ဥပစာရဈာန်ရ၏။

ဓမ္မသေနာပတိ-ရှင် သာရိပုတြာဟောပြသောနည်းကား....

- ၁-တိုင်၊နွယ်၊ မြေညက်၊သက်ငယ်-လေးမျိုးအပေါင်းကိုစွဲ၍ကောင်းကင် သည် အိမ်မည်၏။
- ၂-အရိုး၊ အကြော၊ အသား၊ အရေ- လေးထွေစွဲ၍လည်း ကောင်းကင် သည်ပင် ကိုယ်ကောင်မည်၏။စင်စစ်ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါမဟုတ်။
- ၃-ရိုး၊ကြော၊သား၊ရေ၊ရေ၊သား၊ကြော၊ရိုး-လေးမျိုးအစုသာတည်း။

ဤသို့ အပေါင်းအစုပျက်အောင် ဖန်ဖန်ရှုပြီးလျှင်-

- ၁-ဤအရိုး အကြော အသား အရေ၌ မာကြမ်းပထဝီ၊ ယိုစီးအာပေါ၊ ရင့်ခိုးရှိန်တေဇော၊လှုပ်ရှားဝါယော၊ စိတ်မရှိ၊ အဗျာကတ၊ သုည၊

နိဿတ္တ၊ နိဇ္ဇိဝ၊ မြေ၊ ရေ၊ မီး၊ လေ-ဓာတ်လေးပါးအစုသာတည်း။ ဓာတ်အစု၊ ဓာတ်အစု။

ဤသို့ ဖန်ဖန်ပွားရသည်။ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ သညာပျောက်၍ ဓာတ်အစုသာ ထင်လျှင် ဥပစာရဈာန်ရ၏။ ။အကျဉ်းနည်းပြီး၏။

ဥာဏ်မထက်သူအတွက် အကျယ်နည်း

သသမ္ဘာရကျဉ်း၊ ကျယ်၊ သလက္ခဏာကျဉ်း၊ ကျယ်-လေးနည်းရှိ၏။ လွန်ကဲသောဓာတ်ဖြင့် ၄၂-ကောဠာသကို ပိုင်းခြားခြင်းသည် သသမ္ဘာရနည်းမည်၏။ ။အကျဉ်း ပွားနည်းကား.....

၁-ဤကိုယ်၌-ဆံပင်-ပထဝီ၊ မွေးညှင်း-ပထဝီ၊ ခြေသည်း လက်သည်း-ပထဝီ၊ သွား-ပထဝီ၊ အရေ-ပထဝီ၊ အသား-ပထဝီ၊ အကြော-ပထဝီ၊ အရိုး-ပထဝီ၊ ရိုးတွင်း ခြင်ဆီ-ပထဝီ၊ အညှို့-ပထဝီ၊ နှလုံး-ပထဝီ၊ အသည်း-ပထဝီ၊ အမြှေး-ပထဝီ၊ အဖျဉ်း-ပထဝီ၊ အဆုတ်-ပထဝီ၊ အူမ-ပထဝီ၊ အူသိမ်-ပထဝီ၊ အစာသစ်-ပထဝီ၊ အစာဟောင်း-ပထဝီ၊ ဦးနှောက်-ပထဝီ။ (ပထဝီ ၂၀။)

၂-သည်းခြေ-အာပေါ၊ သလိပ်-အာပေါ၊ ပြည်-အာပေါ.....လ.....ကျင်ငယ် အာပေါ။ (အာပေါ ၁၂။)

၃-သန္တပ္ပနတေတော-ရက်ချန်ဖျားခြင်း စသည်ဖြင့် နွေးနွေးပူသော အပူပျက်၊ ဇီရဏတေတော-အိုမင်းခြင်းကို ဖြစ်စေသောကိုယ်ငွေ့၊ ဒဟတေတော-ပြင်းစွာပူလောင်သော အပူပျက်၊ ပါစကတေတော-အစာကျေစေသော ဝမ်းမီး။ (တေတော ၄။)

၄-ဥဒ္ဓင်္ဂမဝါယော- အထက်သို့ ဆန်သောလေ၊ အဓောဂမဝါယော- အောက်သို့ စုန်သောလေ၊ ကုစ္ဆိသယဝါယော-ဝမ်းခေါင်း၌ တည်သောလေ၊ ကောဠာသယဝါယော-အူခွေ၌တည်သောလေ၊ အင်္ဂမင်္ဂါနုသာရိဝါယော-အင်္ဂါကြီးငယ်သို့ လျှောက်သောလေ၊ အဿာသပဿာသဝါယော-ထွက်သက်ဝင်သက်လေ။ (ဝါယော ၆။)

ဤသို့ ဖန်ဖန်ပွား၍ ဓာတ်လေးပါးစုထင်လျှင် ဥပစာရဈာန်ရ၏။ ။အကျဉ်းပြီး၏။

သသမ္ဘာရအကျယ်ပွားနည်းကား ၄၂-ကောဠာသ အပြန်အလှန် သရဇ္ဈာယ်ရသည်။ သရဇ္ဈာယ်ခြင်းအဆုံး၌ ဓာတ်ခွဲရသည်။

၁-ဆံပင်၊ မွေးညှင်း၊ ခြေသည်း၊ လက်သည်း သွား၊ အရေ၊ အသား၊ အကြော၊ အရိုး၊ ရိုးတွင်းခြင်ဆီ၊ အညှို့၊ နှလုံး၊ အသည်း၊ အမြှေး၊ အဖျဉ်း၊ အဆုတ်၊ အူမ၊ အူသိမ်၊ အစာသစ်၊ အစာဟောင်း၊ ဦးနှောက်၊ သည်းခြေ၊ သလိပ်၊ ပြည်၊ သွေး၊ ချွေး၊ အဆီခဲ၊ မျက်ရည်၊ ဆိကြည်၊ တံတွေး၊ နှပ်၊ အစေး၊ ကျင်ငယ်။ သန္တပ္ပနတေတော-ရက်ချန်ဖျားခြင်းစသည်ဖြင့် နွေးနွေးပူသော အပူပျက်၊ ဇီရဏတေတော- အိုမင်းခြင်းကို ဖြစ်စေသော

ကိုယ်ငွေ့၊ ဒဟတေဇော-ပြင်းစွာပူလောင်သော အပူပျက်၊ ပါစကတေဇော-အစာကျစေသော ဝမ်းမီး။...ဥဒ္ဓင်္ဂမဝါယော-အထက်သို့ ဆန်သောလေ၊အဓောဂမဝါယော-အောက်သို့ စုန်သောလေ၊ ကုစ္ဆိသယဝါယော-ဝမ်းခေါင်း၌တည်သောလေ၊ကောဠာသယဝါယော၊ အူခွေ၌တည်သောလေ၊ အင်္ဂမင်္ဂါနုသာရိဝါယော၊ အင်္ဂါကြီးငယ်သို့ လျှောက်သောလေ၊ အဿာသပဿာသဝါယော-ထွက်သက် ဝင်သက်လေ၊(အနုလုံ ၄၂။)

၂-အဿာသ ပဿာသဝါယော- ထွက်သက် ဝင်သက်လေ၊ အင်္ဂမင်္ဂါနုသာရိဝါယော-အင်္ဂါကြီးငယ်သို့ လျှောက်သောလေ၊ ကောဠာသယဝါယော-အူခွေ၌တည်သောလေ၊ ကုစ္ဆိသယဝါယော-ဝမ်းခေါင်း၌တည်သောလေ၊အဓောဂမဝါယော-အောက်သို့စုန်သောလေ၊ဥဒ္ဓင်္ဂမဝါယော-အထက်သို့ဆန်သောလေ။... ပါစကတေဇော-အစာကျစေသောဝမ်းမီး၊ ဒဟတေဇော- ပြင်းစွာပူလောင်သော အပူပျက်၊ ဇီရဏတေဇော-အိုမင်းခြင်းကို ဖြစ်စေသော ကိုယ်ငွေ့၊ သန္တပ္ပနတေဇော-ရက်ချန်ဖျားခြင်းစသည်ဖြင့် နွေးနွေးပူသော အပူပျက်။...ကျင်ငယ်၊အစေး၊နှပ်၊တံတွေး၊ဆီကြည်၊မျက်ရည်၊ အဆီခဲ၊ချွေး၊သွေး၊ပြည်၊သလိပ်၊သည်းခြေ၊ဦးနှောက်၊အစာဟောင်း၊အစာသစ်၊ အူသိမ်၊ အူမ၊ အဆုတ်၊အဖျဉ်း၊အမြှေး၊အသည်း၊နှလုံး၊အညှို့၊ ရိုးတွင်းခြင်ဆီ၊ အရိုး၊ အကြော၊အသား၊အရေ၊သွား၊ခြေသည်းလက်သည်း၊မွေးညှင်း၊ဆံပင်၊ (ပဋိလုံ ၄၂။)

၃-ဣမသ္မိံ သရီရေ ကေသာနာမ... ပါဠိယေက္ခော ကောဠာသော၊အစေတနော၊အဗျာကတော၊သုညော၊ နိဿတ္တော၊ ထဒ္ဓေါ၊ ပထဝီဓာတု၊ လောမာနာမ...လ...မတ္တလုင်္ဂံနာမ...လ...ပထဝီဓာတု။

၄-ပိတ္တံနာမ...ပါဠိယေက္ခော ကောဠာသော၊ အစေတနော၊ အဗျာကတော၊သုညော၊ နိဿတ္တော၊ ယူသဘူတော၊ အာဗန္ဓနာကာရော၊ အာပေါဓာတု၊ သေမ္ပံနာမ...လ...မုတ္တံနာမ...လ...အာပေါဓာတု၊ (မေဒေါဋ္ဌထူးသည် သတိပြု။) မေဒေါနာမ ပါဠိယေက္ခော ကောဠာသော၊အစေတနော၊ အဗျာကတော၊ သုညော၊နိဿတ္တော၊ ပတ္တိန္ဒယူသဘူတော၊ အာဗန္ဓနာကာရော၊အာပေါဓာတု။ (ဤ၌သာ ပတ္တိန္ဒ-ဟု ထူးသည်။)

၅-သန္တပ္ပနတေဇောနာမ ပါဠိယေက္ခော ကောဠာသော၊ အစေတနော၊ အဗျာကတော၊ သုညော၊နိဿတ္တော၊ပရိပါစနာကာရော၊ တေဇောဓာတု။

ဇီရဏတေဇောနာမ.... ဒဟတေဇောနာမ.... ပါစကတေဇောနာမ....ပါဠိယေက္ခော ကောဠာသော...လ...တေဇောဓာတု။

၆-ဥဒ္ဓင်္ဂမဝါယောနာမ...ပါဠိယေက္ကောကောဋ္ဌာသော၊အစေတနော၊
အဗျာကတော၊ သုညော၊နိဿတ္တော၊ ဝိတ္ထန္တနာကာရော၊ ဝါယော
ဓာတု။

အဓောဂမဝါယောနာမ...ကုစ္ဆိသယဝါယောနာမ.. ကောဋ္ဌာသယ
ဝါယောနာမ...အင်္ဂမင်္ဂါနုသာရိဝါယောနာမ...အဿာသ ပဿာ
သဝါယောနာမ... ပါဠိယေက္ကောကောဋ္ဌာသော... လ... ဝါယော
ဓာတု။

တနည်း-ပထဝီ ၂၀-၌ ငါးခုစီ-လေးပုဒ်၊ အာပေါ ၁၂-၌ ၅-ခု၊ ၁-ခု၊၆-ခုအား
ဖြင့် သုံးပုဒ်၊တေဇော ၄-၌ နှစ်ခုစီ နှစ်ပုဒ်၊ဝါယော ၆-၌ သုံးခုစီ နှစ်ပုဒ်၊ဤသို့၁၁-ပုဒ်ခွဲ
၍သော်လည်း ဆိုအပ်၏။

ဤသို့ဖန်ဖန်ပွား၍ သတ္တဝါမထင်၊ဓာတ်အစုထင်လျှင် ဥပစာရဈာန်ရ၏။ ။သသမ္ဘာရ
အကျယ်ပြီး၏။

သလက္ခဏနည်း ဤမျှဖြင့်မထင်လျှင် သလက္ခဏနည်း ပွားရသည်၊ ဓာတ်လေးပါးလုံး
ဖြင့် ၄၂-ကောဋ္ဌာသ ပိုင်းခြားခြင်းသည် သလက္ခဏနည်း မည်၏၊
အကျဉ်းအားဖြင့်ပွားနည်းကား....

၁-ဤကိုယ်၌ ဆံပင်သည် ပထဝီ, အာပေါ, တေဇော, ဝါယော-ဓာတ်
လေးပါးအစုဖြစ်၏။ ။မွေးညှင်းသည်....လ.... ဦးနှောက်သည်....

၂-သည်းခြေသည် ပထဝီ,အာပေါ,တေဇော, ဝါယော-ဓာတ်လေးပါး
အစုဖြစ်၏။ ။သလိပ်သည်....လ....ကျင်ငယ်သည်....

၃-သန္တပုနတေဇောသည် ပထဝီ, အာပေါ, တေဇော, ဝါယော-ဓာတ်
လေးပါးအစု ဖြစ်၏။ ။ဇီရဏတေဇောသည်.... ဒဟ တေဇော
သည်... ပါစကတေဇောသည်....

၄-ဥဒ္ဓင်္ဂမဝါယောသည် ပထဝီ,အာပေါ,တေဇော,ဝါယော-ဓာတ်လေး
ပါးအစုဖြစ်၏။ ။အဓောဂမ ဝါယောသည်....ကုစ္ဆိသယဝါယော
သည်.... ကောဋ္ဌာသယ ဝါယောသည်.... အင်္ဂမင်္ဂါနုသာရိဝါယော
သည်... အဿာသပဿာသဝါယောသည်....

၅-ဤကိုယ်၌ဆံပင်စသော ၂၀-၌ မာ-ပထဝီ၊ဖွဲ့-အာပေါ၊ရင့်-တေဇော၊ထောက်-
ဝါယော။ ။သည်းခြေစသော ၁၂-ပါး၌ ဖွဲ့-အာပေါ၊ ရင့်-တေဇော၊ ထောက်-ဝါ
ယော၊မာ-ပထဝီ။ ။သန္တပုနတေဇောစသော လေးပါး၌ ရင့်-တေဇော၊ ထောက်-ဝါ
ယော၊မာ-ပထဝီ၊ဖွဲ့-အာပေါ။ ။ဥဒ္ဓင်္ဂမဝါယောစသော ခြောက်ပါး၌ ထောက်-ဝါ
ယော၊မာ-ပထဝီ၊ဖွဲ့-အာပေါ၊ရင့်-တေဇော။ ။လေးဆဲ့နှစ်ကောဋ္ဌာသလုံး ဓာတ်လေး
ပါးစီသာတည်း။

ဤသို့ ဖန်ဖန်ပွား၍ ဓာတ်အစုထင်လျှင် ဥပစာရဈာန်ရ၏။

သလက္ခဏာအကျယ်ပွားနည်းကား....

ဣမသ္မိံ သရီရေ ကေသာနာမ-ပါဠိယေက္ကော ကောဠာသော၊ အစေတနော၊ အဗျာကတော၊ သုညော၊ နိဿတ္တော၊ စတုဓာတုယေဝ။

လောမာနာမ လ..... အဿာသပဿာသောနာမ လ..... စတုဓာတုယေဝ။

တနည်း-ပထဝီ ၂၀-၌ ငါးခုစီ-လေးပုဒ်၊ အာပေါ ၁၂-၌ ၆-ခုစီနှစ်ပုဒ်၊ တေဇော ၄-၌ နှစ်ခုစီ-နှစ်ပုဒ်၊ ဝါယော ၆-၌ ၃-ခုစီ နှစ်ပုဒ်၊ ဤသို့ ဆယ်ပုဒ် ခွဲ၍သော်လည်း ဆိုအပ်၏။

ဤသို့ ဖန်ဖန်ပွား၍ သတ္တဝါမထင်၊ ဓာတ်အစုထင်လျှင် ဥပစာရဈာန်ရ၏၊ ဤ၌ ၄၂-ကောဠာသမ္ပလေးလီ-ဓာတ်ပေါင်း ၁၆၈-ပါးကို သိမ်းဆည်း၏။ ။ ဥာဏ်မထက်သူ အတွက် သလက္ခဏာအကျယ်ပွားနည်းပြီး၏။

စတုဓာတုဝိညာဏ်တဆဲ့သုံးနည်း

တနည်းကား-ဓာတ်လေးပါးကို-ဝစနတ္ထ၊ ကလာပ်စည်း၊ ရုပ်မှုန့်၊ လက္ခဏာ စသည်၊ သမုဠာန်(၅)၊ ထူးတူ၊ ကွဲမကွဲ၊ သဘောတူမတူ၊ သက်ရှိသက်မဲ့(၄)၊ သမုဠာန်ပေါင်း၊ ပစ္စည်း၊ နှလုံးမသွင်းတတ်၊ ပစ္စည်းဝေဘန်ခြင်း(၄)၊ ဤ ၁၃-နည်းဖြင့်လည်း ခွဲရသည်။

အနက်၊ ကလာပ်(၂)၊ မှုန့်ဓာတ်၊ လက္ခဏာ(၂)၊
မုဠာန်၊ ထူး၊ ကွဲ(၃)၊ သဘောလွဲခွဲ(၁)၊
သက်မဲ့တကြောင်း(၁)၊ ဌာန်ပေါင်း၊ ပစ္စည်း(၂)၊
မသိနည်းနှင့်(၁)၊ ပစ္စည်းဝေဘန်(၁)၊
ဆဲ့သုံးတန်၊ ခွဲရန်ဓာတ်လေးခု။

၁-အနက်။ ။ ဝစနတ္ထအားဖြင့် နှလုံးသွင်းပုံကား....

အထူးအားဖြင့် ကြီးပြန့်သောကြောင့် ပထဝီ၊ တည်ရာ ဖြစ်သောကြောင့် ပထဝီမည်၏။

ယိုစီးတတ်သောကြောင့် အာပေါ၊ ခန်းခြောက်သောကြောင့် အာပေါ၊
တိုးပွားအောင်ပြုသောကြောင့်-အာပေါ၊ သောက်အပ်သောကြောင့် အာပေါမည်၏။

ထက်အောင်၊ သန်အောင်ပြုသောကြောင့် တေဇောမည်၏။

လှုပ်အောင်၊ ရွှေ့အောင် ပြုသောကြောင့် ဝါယောမည်၏။

အထူးမရှိခြင်းအားဖြင့် ဤလေးပါးသည် မိမိလက္ခဏာကို မိမိဆောင်သောကြောင့်ဓာတ်၊ ဝဋ်ဒုက္ခရှာယူတတ်သောကြောင့်ဓာတ်၊ ဝဋ်ဒုက္ခ၏တည်ရာဖြစ်သောကြောင့်ဓာတ်၊ အလိုလိုက်အောင် ပြု၍မရသောကြောင့်ဓာတ်မည်၏။ ထို့ကြောင့်ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါထင်စရာမရှိ၊ ဓာတ်အစု၊ ဓာတ်အစု။

၂-ကလောင်။ ။ကလောင်စည်းအားဖြင့်နှလုံးသွင်းပုံကား....

ပထဝီ,အာပေါ,တေဇော,ဝါယော,ဝဏ္ဏ,ဂန္ဓ,ရသ, ဩဇာ- ဤသို့ ရုပ်ရှစ်ပါး“စသည်”ပေါင်းစုခြင်းသည် ကလောင်မည်၏။ရုပ်ရှစ်ပါးပေါင်း စုခြင်းကြောင့် ဆံပင်,မွေးညှင်း-စသော အမည်ဖြစ်လာ၏။ ဆံပင်ဟူသည် ရုပ်ရှစ်ပါးအပေါင်းသာဖြစ်၏။ရုပ်ရှစ်ပါးခွဲရှာလျှင် ဆံပင်မရှိ။

မွေးညှင်းဟူသည်ရုပ်ရှစ်ပါးအပေါင်းသာဖြစ်၏။ရုပ်ရှစ်ပါးခွဲရှာလျှင်.... ကျင်ငယ်ဟူသည် ရုပ်ရှစ်ပါးအပေါင်းသာဖြစ်၏....။

ဤနည်း၌ ပထဝီအာပေါသာပြသည်။ ရုပ်ဆယ်ပါး ပေါင်းစုသော ကောဠာသလည်း ရှိသေးသည်။ဆံပင်စသော ၂၀-သည် ပထဝီလွန်၏။၁၂-ပါး အာပေါလွန်၊ ၄-ပါးတေဇောလွန်၊ ၆-ပါး ဝါယောလွန်-ဟု သိရသည်။

အစာသစ်,အစာဟောင်း,ပြည်,ကျင်ငယ်-ဤလေးပါးသည် ဥတုဇသက်သက်၊ ပါစကတေဇော-ကမ္မဇသက်သက်၊ အဿာသ ပဿာသဝါယော-စိတ္တဇသက်သက်၊ မျက်ရည်, တံတွေး,နှပ်နှင့် ချွေး-လေးပါးသည် စိတ်ဥတုကြောင့် ခွဲကြွင်း ၃၂-ပါးသည် စတုဇ။ ။ ကမ္မဇ ၁၊စိတ္တဇ ၁၊ဥတုဇ ၄၊ ခွဲဇ ၄၊စတုဇ ၃၂၊ပေါင်း ၄၂။

ထို့ကြောင့် ကလောင်စည်းအကျယ် ဤသို့သိရသည်။ ဥတုဇလေးပါး၌ ဥတုဇအဋ္ဌ ကလောင်တစည်းစီဖြစ်၍ ၄-စည်း၊ ပါစကတေဇော၌ ဇီဝိတနဝကတစည်း၊ အဿာသ ပဿာသ၌ စိတ္တဇအဋ္ဌကတစည်း၊ခွဲဇလေးပါး၌ အဋ္ဌကနှစ်စည်းစီ ဖြစ်၍ ရှစ်စည်း၊ပေါင်း ၁၄-စည်း။

ကြွင်းတေဇော သုံးပါး၊ဝါယောငါးပါး- ဤရှစ်ပါး၌ ဥတုဇ, စိတ္တဇ, အာဟာရဇ- အဋ္ဌက သုံးစည်း၊ကမ္မဇဇီဝိတနဝကတစည်းအားဖြင့်လေးစည်းစီဖြစ်၍ ပေါင်း ၃၂-စည်း။

ကြွင်း ပထဝီ ၁၈-ပါး၊အာပေါ ၆-ပါး၊ ဤ ၂၄-ပါး၌ တိဇအဋ္ဌက သုံးစည်း၊ကမ္မဇ- ကာယ,ဘာဝ-ဒသက နှစ်စည်းအားဖြင့် ငါးစည်းစီဖြစ်၍ ပေါင်း ၁၂၀။

ထိုမှတပါး တစိတ်တဒေသ၌ ပဒေသဝုတ္တိကလောင်ကား-ကမ္မဇ-စက္ခု, သောတ, ဃာန,ဇိဝှါ,ဝတ္ထု-ဒသက ငါးစည်း၊ စိတ္တဇသဒ္ဓနဝကတစည်း၊ ဥတုဇ သဒ္ဓနဝကတစည်း၊ ပေါင်း ၇-စည်း။

ဤသို့လျှင် ဤကိုယ်၌ ဒသက ၅၃၊ နဝက ၁၁၊ အဋ္ဌက ၁၀၉-အားဖြင့် ရုပ်ကလောင် ၁၇၃-စည်း၊ရုပ် ၁၅၀၁-ပါးတို့သည် စုရုံးကုန်၏။ ဤကား နိပ္ပန္နရုပ်ကလောင်သာတည်း။ ဝိညာဉ်စသော အနိပ္ပန္နရုပ်ကလောင်နှင့်ကား များပြား၏။ထို့ကြောင့် ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါထင် စရာမရှိ၊ ဓာတ်အစု၊ ဓာတ်အစု။

၃-မှုန့်ဓာတ် ရုပ်မှုန့်အနေကို ဤသို့သိရသည်။ပေစာရေးရာ၌ ကညစ်စာမျှသည် လိက္ခာမြှူမည်၏။လိက္ခာမြှူ၏ ၃၆-စိတ်တစိတ်သည် ရထရေဏု- လှည်းလမ်းမြှူ၊ ရထရေဏု ၃၆-စိတ် တစိတ်သည် တဇ္ဇာရီ-ကောင်းကင်လွင့်သောမြှူ၊ တဇ္ဇာရီ ၃၆-စိတ် တစိတ်သည် အဏုမြူ-နံရံပေါက် နေရောင်၌ မြင်ရသောမြှူ၊ အဏုမြူ

၃၆-စိတ် တစိတ်သည် ပရမာဏုမြူ မည်၏။လူတို့မျက်စိဖြင့်မမြင်၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုဖြင့် မြင်ရသော မြူတည်း။ ဤမျှသေးငယ်သော ပရမာဏုမြူတစ်ခုတစ်ခု၌ ရှေ့နောက် အစဉ်မပြတ် အထပ်ထပ် ဖြစ်သော ရုပ်ကလာပ်သည် အစည်းပေါင်း ၅၀-ခန့် စုမိ၏။(ဝါ ၅၁-စည်းစုမိ၏။) တစည်းတစည်း၌ ရုပ်ရှစ်ခု အနည်းဆုံးရှိ၍ ရုပ်ပေါင်း လေးရာကျော် အစုအပုံဖြစ်၏။

ရုပ် လေးရာကျော် အစုအပုံဖြစ်သော ပရမာဏုမြူနှင့်သည် မြေကောင်းကင်အရပ်ရပ် ကွက်လပ်မရှိ ပြန့်နှံ့၏။ ရုပ်ကလာပ်အကြားတို့၌ပင် သွားလာတည်နေသေး၏။ အကြမ်း အနုမျှ ထူး၏။ရေ၌ ရေမှူးနှစ်၍ ရေသွင်းသောအခါ အာပေါလွန်သောရေ (ဂရုရုပ်မှုန့်) ဝင်သလောက် ဝါယောလွန်သောလေ (လဟုရုပ်မှုန့်)ထွက်၏။ လေမှုန့်အကုန်ထွက်မှ ရေမှုန့်အပြည့်ဝင်နိုင်သည်။ ။ဓမ္မကရိုဏ် ရေစစ်ကို အထက်ပေါက်ပိတ်၍ ရေ၌ နှစ်လျှင် လေထွက်၍ ရေမဝင်၊ဖွင့်ပေးလျှင် လေထွက်သလောက် ရေဝင်၏။ ရေဝင်သလောက် လေထွက်၏။ ။ရေပြည့်သော ရေစစ်ကိုမြှောက်၍ အထက်ပေါက်ဖွင့်ပေးလျှင် ရေဆင်း သွားသလောက် လေနင်းလိုက်၏။လေနင်းလိုက်သလောက် ရေဆင်းသွား၏။

ရုပ်မှုန့်ဖြင့် နှလုံးသွင်းပုံကား....

ဤကိုယ်၌ ပရမာဏုမြူအနေသိမ်မွေ့သော ပထဝီမှုန့်သည်တစိတ်သား ခန့်၊အာပေါမှုန့်သည် နှစ်ပြည်သားခန့် ရှိ၏။ (တေဇော,ဝါယောမှုန့်ကား လဟုကဖြစ်၍ ပမာဏမခန့်နိုင်။)

ပထဝီမှုန့်တစိတ်သားသည် အာပေါမှုန့် ပေါင်းစုပေးခြင်း၊ တေဇော မှုန့် စောင့်ရှောက်ပေးခြင်း,ဝါယောမှုန့် ထောက်ပံ့ပေးခြင်းအားဖြင့် အကူ အညီရ၍ မလွင့်ဘဲ ယောက်ျား၊ မိန်းမ ဟု ကြံစည်စရာ နဲ့,ကြမ်း,ရှည်,တို ပုံဟန်ကိုပြ၏။

ယိုကျတတ်သော အာပေါမှုန့် နှစ်ပြည်သားသည် ပထဝီ၌တည်၍ တေဇော စောင့်ရှောက်ခြင်း,ဝါယော ထောက်ပံ့ခြင်းဖြင့် အကူအညီရ၍ မယိုကျဘဲ ပြည့်ဖြိုးခြင်း ပွားစီးခြင်းကို ပြ၏။

ခိုးရှိန်ပူအေး တေဇောမှုန့်သည် ဓာတ်သုံးပါး အကူအညီရသဖြင့် ဤကိုယ်ကို ရင့်စေ၏။အရွယ်အဆင်းကို ဆောင်၏။မပုပ်မသိုးခြင်းကိုပြ၏။

လှုပ်ရှားသော ဝါယောမှုန့်သည် ဓာတ်သုံးပါး အကူအညီ ရသဖြင့် ဤကိုယ်ကို တောင့်တင်းစေ၏။မပြိုမကျ ဖြောင့်စွာတည်စေ၏။ ဝါယော မှုန့် အဆက်ဆက်ဖြင့် ဣရိယာပုထ် ဝိညာဉ်ကို ပြ၏။

ရုပ်ဓာတ်မှုန့် အပေါင်းသည် ရုပ်မှုန့်ချည်းသာဖြစ်လျက် ယောက်ျား အသွင် မိန်းမအသွင်ဖြင့် လူပြိုန်းကို လှည့်စား၏။မျက်လှည့်ရုပ်,စက်ကြိုးရုပ် နှင့်တူသော ဓာတ်မှုန့်အရပ်ဖြစ်၏။ထို့ကြောင့်ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါထင်စရာမရှိ၊ ဓာတ်အစု၊ဓာတ်အစု။

၄-လက္ခဏာ။ ။လက္ခဏာစသည်ဖြင့် နှလုံးသွင်းပုံကား....

ပထဝီသည် ကြမ်းထန်းခြင်းလက္ခဏာရှိ၏၊ တည်ရာကိစ္စရှိ၏၊ လက်ခံခြင်း အခြင်းအရာ ထင်ရှား၏။

အာပေါသည် ယိုစီးခြင်းလက္ခဏာ၊ တိုးပွားခြင်းကိစ္စ၊ ပေါင်းစုခြင်းခြင်းရာ ထင်ရှား၏။

တေဇောသည် ပူအေးခြင်းလက္ခဏာ၊ ရင့်ကျက်စေခြင်းကိစ္စ၊ နူးညံ့အောင်ပြုခြင်း ခြင်းရာထင်ရှား၏။

ဝါယောသည် ထောက်ပံ့ခြင်း လက္ခဏာ၊ ရွှေ့စေခြင်းကိစ္စ၊ ရှေးရှုဆောင်ခြင်း ခြင်းရာထင်ရှား၏၊ ထို့ကြောင့် ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ ထင်စရာမရှိ၊ ဓာတ်အစု၊ ဓာတ်အစု။

၅-မုဋ္ဌာ။ ။သမုဋ္ဌာန်အားဖြင့် နှလုံးသွင်းပုံကား....

အစာသစ်၊ အစာဟောင်း၊ ပြည်၊ ကျင်ငယ်-ဤလေးခုသည် ဥတုကြောင့် ဖြစ်၏။

မျက်ရည်၊ တံတွေး၊ နှပ်နှင့်ချွေး-လေးခုသည် စိတ်၊ ဥတု နှစ်ပါးကြောင့် ဖြစ်၏။

ပါစက တေဇောသည် ကံကြောင့်ဖြစ်၏။

ထွက်သက်ဝင်သက်သည် စိတ်ကြောင့်ဖြစ်၏။

ကြွင်း၃၂-ပါးသည် ကံ၊ စိတ်၊ ဥတု၊ အာဟာရ-လေးပါးကြောင့်ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ ထင်စရာမရှိ၊ ဓာတ်အစု၊ ဓာတ်အစု။

၆-ထူး။ ။ထူးတူခြင်းအားဖြင့် နှလုံးသွင်းပုံကား....

ဓာတ်လေးပါးသည် လက္ခဏာ၊ ရသာ စသည်ဖြင့် တမျိုးစီဖြစ်၍မတူ၊ ကံ၊ စိတ်၊ ဥတု၊ အာဟာရ-အကြောင်းအားဖြင့်လည်း မတူ၊ ထူးခြားကုန်၏။

ရုပ်ဖြစ်ခြင်းဖြင့် တူ၏၊ မဟာဘုတ်ဖြစ်ခြင်းဖြင့် တူ၏၊ ဓာတ်ဖြစ်ခြင်းဖြင့် တူ၏၊ ဓမ္မဖြစ်ခြင်းဖြင့်တူ၏၊ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ-ဖြစ်ခြင်းဖြင့် တူ၏၊ မထူးခြားကုန်၊ ထို့ကြောင့် ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ ထင်စရာမရှိ၊ ဓာတ်အစု၊ ဓာတ်အစု။

မဟာဘုတ်ဖြစ်ခြင်းဖြင့်တူပုံကား....

ဓာတ်လေးပါးသည် တောကြီး၊ တောင်ကြီး၊ ငါးလိပ်ကြီး စသည်ဖြင့် အကြီးအကျယ်ကြီး+ဖြစ်သောကြောင့် မဟာ+ဘုတ်မည်၏(၁)။

အဆင်းအနံ့မရှိဘဲ ဥပါဒါရုပ်၏ အဆင်းအနံ့ကို လှည့်စားကာ အံ့ဘွယ်အမှားများစွာပြုသဖြင့် မျက်လှည့်သမား မဟာဘူတနှင့် တူသောကြောင့် မဟာဘုတ်၊ ဝါ-ဓာတ်လေးပါးအချင်းချင်း တခုအတွင်းတခုမဝင်၊

အပြင်၌လည်းမတည်၊ မမှီသည်လည်း မဟုတ်သဖြင့် ဘီလူး ပူးသကဲ့သို့ ဘီလူး-မဟာဘူတနှင့်တူသောကြောင့် မဟာဘုတ်၊ ဝါ-နှစ်သက်စရာမရှိဘဲ နှစ်သက်အောင်ဖန်ဆင်းကာပြသဖြင့် ဘီလူးမ မဟာဘူတနှင့်တူသောကြောင့် မဟာဘုတ်မည်၏(၂)။

နေ့စဉ်ပြုပြင်ကာစောင့်ရှောက်ရသောကြောင့် မဟာဘုတ်မည်၏(၃)။

ကြီးကျယ်စွာပျက်စီးတတ်သောကြောင့် မဟာဘုတ်မည်၏(၄)။

လုံ့လကြီးစွာ ဥာဏ်ကြီးစွာဖြင့် သိမ်းဆည်းမှ သိနိုင်သောကြောင့် မဟာဘုတ်မည်၏(၅)။ (မဟာဘုတ်ငါးနက်။)

ကြီးကျယ်စွာပျက်စီးတတ်ပုံကား....

ကမ္ဘာကြီးမီးဖျက်သောအခါ စကြဝဠာကုဋေတသိန်း ပဌမဈာန်သုံးဘုံ အထိလောင်ကျွမ်း၏။

ရေဖျက်သောအခါ ဒုတိယဈာန်သုံးဘုံအထိ ကြေမှု၏။

လေဖျက်သောအခါ တတိယဈာန်သုံးဘုံအထိလွင့်ပျောက်၏။

သက်ရှိကိုယ်၌ပျက်စီးတတ်ပုံကား....

ဤကိုယ်၌ ပထဝီပျက်လျှင် ကဋ္ဌမုခမြွေကိုက်သကဲ့သို့ တောင့်တင်း၏။ ပထဝီနွံသောဤကိုယ်သည် ကဋ္ဌမုခမြွေ၏ခံတွင်း၌နေရသည်နှင့်တူ၏။

အာပေါပျက်လျှင် ပူတိမုခ မြွေကိုက်သကဲ့သို့ ပုပ်ပွ၏။ အာပေါနွံသော ဤကိုယ်သည် ပူတိမုခမြွေ၏ခံတွင်း၌နေရသည်နှင့်တူ၏။

တေဇောပျက်လျှင် အဂ္ဂိမုခမြွေကိုက်သကဲ့သို့ ပူလောင်၏။ တေဇောနွံသော ဤကိုယ်သည် အဂ္ဂိမုခမြွေ၏ ခံတွင်း၌နေရသည်နှင့်တူ၏။

ဝါယောပျက်လျှင် သတ္တမုခမြွေကိုက်သကဲ့သို့ပေါက်ကွဲ၏။ ကြေလွင့်၏။ ဝါယောနွံသော ဤကိုယ်သည် သတ္တမုခမြွေ၏ခံတွင်း၌ နေရသည်နှင့် တူ၏။ ထို့ကြောင့် ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါထင်စရာမရှိ၊ ဓာတ်အစု၊ ဓာတ်အစု။

၇-ကွဲ။ ။ကွဲ မကွဲအားဖြင့်နှလုံးသွင်းပုံကား....

ဤဓာတ်လေးပါးသည် ကလောင်တခုတခု၌ အတူဖြစ်၏။ ပဒေသမကွဲ။ အရပ်ဒေသမကွဲသော်လည်း လက္ခဏာအားဖြင့်ကွဲပြား၏။ ထို့ကြောင့် ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါထင်စရာမရှိ၊ ဓာတ်အစု၊ ဓာတ်အစု။

၈-သဘောလွဲခဲ။ ။သဘောတူ မတူအားဖြင့်နှလုံးသွင်းပုံကား....

ပထဝီသည် အာပေါနှင့် ဂရုကရုပ်အဖြစ်ဖြင့် သဘောတူ၏။

တေဇောသည် ဝါယောနှင့်လဟုကရုပ်အဖြစ်ဖြင့်သဘောတူ၏။

ပထဝီအာပေါသည် တေဇောဝါယောနှင့် သဘောမတူ၊ ထို့ကြောင့် ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါထင်စရာမရှိ၊ ဓာတ်အစု၊ ဓာတ်အစု။

၉-သက်မဲ့တကြောင်း။ ။သက်ရှိ၊သက်မဲ့အားဖြင့်နှလုံးသွင်းပုံကား....

သက်ရှိအဇ္ဈတ္တိကဓာတ်လေးပါးသည် ဝိညာဏ်၏ တည်ရာ ဖြစ်၏။
ဝိညာဏ်၏တည်ရာဖြစ်၏။ဣရိယာပုထ်လေးပါးရှိ၏။ကံ၊စိတ်၊ဥတု၊ အာ
ဟာရလေးပါးကြောင့်ဖြစ်၏။

သက်မဲ့ဗဟိရဓာတ်လေးပါးသည် ဝိညာဏ်မတည်။ ဝိညာဏ်မရှိ၊
ဣရိယာပုထ်မရှိ၊ဥတု-ကြောင့်သာဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါထင်
စရာမရှိ၊ဓာတ်အစု၊ဓာတ်အစု။

၁၀-ဌာန်ပေါင်း။ ။သမုဌာန်ပေါင်းဖြင့်နှလုံးသွင်းပုံကား....

ကမ္မဇပထဝီသည် ကမ္မဇရုပ်တို့နှင့်ဖြစ်ကြောင်းတူ၍ တပေါင်းထည်း
ဖြစ်၏။

ကမ္မဇအာပေါသည် တေဇောသည် ဝါယောသည် ကမ္မဇရုပ်တို့နှင့်
ဖြစ်ကြောင်းတူ၍ တပေါင်းထည်းဖြစ်၏။

မိတ္တဇပထဝီသည်သည် မိတ္တဇရုပ်သည်တို့နှင့် ဖြစ်ကြောင်း တူ၍
တပေါင်းထည်းဖြစ်၏။ ။ဥတုဇ....အာဟာရဇ ပထဝီသည်တူပြီ။ ထို့
ကြောင့် ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ ထင်စရာမရှိ၊ ဓာတ်အစု၊ ဓာတ်အစု။

၁၁-ပစ္စည်း။ ။ပစ္စည်းကျေးဇူးပြုခြင်းဖြင့်နှလုံးသွင်းပုံကား....

ပထဝီသည် အာပေါ၏ပေါင်းစုခြင်းခံ၍ တေဇော၏ စောင့်ရှောက်
ခြင်းခံ၍ ဝါယော၏ထောက်ပံ့ခြင်းခံ၍ ထို ဓာတ်သုံးပါးအား တည်ရာ
အဖြစ်ဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏။

အာပေါသည် ပထဝီ၌တည်၍ တေဇော၏ စောင့်ရှောက်ခြင်းခံ၍
ဝါယော၏ထောက်ပံ့ခြင်းခံ၍ ထိုဓာတ်သုံးပါးအား တပေါင်းထည်းဖွဲ့ခြင်း
ဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏။

တေဇောသည် တည်၊စု၊ထောက်ခံ၍ ထိုဓာတ်သုံးပါးအား ရင့်ကျက်
စေခြင်းဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏။

ဝါယောသည် တည်၊စု၊စောင့်ခံ၍ ထို ဓာတ်သုံးပါးအား ထောက်ပံ့
ခြင်းဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏။ထို့ကြောင့် ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ ထင်စရာမရှိ၊ဓာတ်အစု၊
ဓာတ်အစု။

၁၂-မသိနည်းနှင့်။ ။နှလုံးမသွင်းတတ်ခြင်းဖြင့်နှလုံးသွင်းပုံကား....

ပထဝီသည် ငါပထဝီဟု မသိ၊ ဓာတ်သုံးပါးအား တည်ရာအဖြစ်ဖြင့်
ငါကျေးဇူးပြုသည်ဟုမသိ၊ကြွင်းဓာတ်သုံးပါးကလည်း ငါတို့အား ပထဝီ
ကျေးဇူးပြုသည်ဟုမသိ။

အာပေါလည်းထိုအတူမသိ၊ တေဇောလည်းမသိ၊ ဝါယောလည်းမသိ။
ဓာတ်လေးပါးသည် အချင်းချင်းပင်သိတတ်သော သဘောမရှိ၊ ထို့
ကြောင့် ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါထင်စရာမရှိ၊ ဓာတ်အစု၊ ဓာတ်အစု။

၁၃-ပစ္စည်းဝေဘန်။ ။ ပစ္စည်းဝေဘန်ခြင်းဖြင့် နှလုံးသွင်းပုံကား....

ကံသည်သာလျှင် ကမ္မဇရုပ်အား ဇနကသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏။
ကြွင်းတိဇရုပ်အား ပရိယာယ် သုတ္တန်နည်း ပကတူပနိဿယဖြင့်
ကျေးဇူးပြု၏။ [ပဋ္ဌာန်းပကတူကား နာမ်အားသာ ကျေးဇူးပြုသည်။]
ကမ္မဇဓာတ်လေးပါးသည် အချင်းချင်း သဟဇာတစသည်ဖြင့် ကျေးဇူး
ပြု၏။ တည်ရာအဖြစ်၊ ပေါင်းစုခြင်းအဖြစ်၊ စောင့်ရှောက်ခြင်းအဖြစ်၊
ထောက်ပံ့ခြင်းအဖြစ်ဖြင့်လည်း အသီးသီးကျေးဇူးပြု၏။ ဇနကမဟုတ်။ ။
ကြွင်း တိဇဓာတ် လေးပါးအား နိဿယစသည်ဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏။ ဇနက
မဟုတ်၊ တည်ရာစသည်လည်းမဟုတ်။

စိတ်သည်သာလျှင် စိတ္တဇရုပ်အား.... ဇနကသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏။
ပူအေးဥတုသည်သာလျှင် ဥတုဇရုပ်အား.... ဇနကသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူး
ပြု၏။

မျှသော အာဟာရသည်သာလျှင် အာဟာရဇရုပ်အား ဇနကသတ္တိ
ဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏။.... (ပစ္ဆာဇာတမှကြွင်းသော ၂၃-ပစ္စည်း၌ ဇနက
သတ္တိရှိ၏။)

ကလာပ်တူဖြစ်အံ့-ဓာတ်တပါးသည် ဓာတ်သုံးပါးအား၊ သုံးပါးသည်
တပါးအား၊ နှစ်ပါးသည် နှစ်ပါးအား သဟဇာတစသည်ဖြင့် ကျေးဇူး
ပြု၏။

ခြေတလှမ်းတလှမ်း၌ ဥဒ္ဓရဏ-ခြေကြွခြင်း၊ အတိဟရဏ-ရှေ့သို့ဆောင်ခြင်း၊ ဝိတိ
ဟရဏ-အန္တရာယ်မြင်လျှင် လွှဲ၍ဆောင်ခြင်း၊ အဝက္ခိပန-အောက်သို့ချခြင်း၊ ပတိဋ္ဌာပန-
ခြေကိုထားခြင်း၊ ဥပ္ပိဋ္ဌန-ဘိ၍နှိပ်ခြင်း-ဟု အစဉ်အတိုင်း ခြောက်ချက်ခွဲ၍နှလုံးသွင်းရသည်။

ကြွ၊ ဆောင်၊ လွှဲ၊ ချ၊ ထား၊ နှိပ်-ခြောက်ချက်တို့တွင် ခြေကြွခြင်းအား ဝါယော ကူညီ
သော တေဇောသည် ကျေးဇူးပြု၏။

ရှေ့သို့ဆောင်ခြင်း၊ လွှဲ၍ဆောင်ခြင်းအား-တေဇော ကူညီသော ဝါယောသည်
ကျေးဇူးပြု၏။

ခြေချခြင်းအား-ပထဝီကူညီသော အာပေါသည် ကျေးဇူးပြု၏။

ခြေထားခြင်းအား-အာပေါကူညီသော ပထဝီသည် ကျေးဇူးပြု၏။

ခြေတဘက် လှမ်းလို၍ ခြေတဘက်နှိပ်ခြင်းအား-ပထဝီသည်ကျေးဇူးပြု၏။ ထို့ကြောင့်
ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ ထင်စရာမရှိ၊ ဓာတ်အစု၊ ဓာတ်အစု။

ဤသို့ ၁၃-နည်း တနည်းနည်းဖြင့် ဓာတ်အစုထင်လျှင် ဥပစာရဈာန်ရ၏။

အာနိသင်ကား-စတုဓာတုဝဝတ္ထာန် အားထုတ်သူသည် အတ္တမှဆိတ်ခြင်း၊ သည်းခြင်း သို့ ဥာဏ်ဝင်၏။ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ သညာခွါနိုင်၏။ ဘီလူးသားရဲ စသည်ဖြင့် အထူးကြံခြင်းမရှိ၊ ဓာတ်လေးပါးချင်း အတူတူဟု ရှုနိုင်သောကြောင့် ဘေးကြီးဘေးငယ် သည်းခံနိုင်၏။ ကုသိုလ်မမွေ့-ကာမဂုဏ်မွေ့ခြင်းကို သည်းခံနိုင်၏။ ဣဋ္ဌာရုံ အနိဋ္ဌာရုံကြောင့် ဝမ်းသာ ဝမ်းနည်းမရှိ၊ ပညာကြီး၏။ မျက်မှောက်ဘဝ နိဗ္ဗာန်ရ၏။ မရလျှင် တမလွန်၌ သုဂတိ လား၏။ ။ ဤသို့ အာနုဘော်အထပ်ထပ် ယောဂီမြတ်တို့ဥာဏ် ဂေါစရဂါမ် စတုဓာတု ဝဝတ္ထာန်ကို ထက်သန်စွဲမြဲ ဥာဏ်ထက်သူ မှီဝဲရာ၏။

စတုဓာတုဝဝတ္ထာန်ပြီး၏။

အာရုပ္ပလေးပါး

အာကာသာနဉ္စာယတနဈာန် ရလိုသောသူသည် အာကာသကြည့်သော ကသိုဏ်း ကိုးပါးတို့တွင် တပါးပါး၌ ရူပပဉ္စမဈာန်ရစေ၍ ဝသီဘော် ငါးတန် ဖန်ဖန်လေ့လာ ရသည်။ ဤကရဇကာယရုပ်ရှိခြင်းကြောင့် လက်နက်ကိုင်ခြင်း၊ ခိုက်ရန်ငြင်းခုံခြင်း၊ အနာ ပေါက်ခြင်းတို့ဖြစ်ကုန်၏။ ရုပ်မရှိလျှင် မဖြစ်ကုန်-ဟု အပြစ်မြင်အောင် ရှုရသည်။

အပြစ်မြင်သောအခါ ထားပြရိုက်ခံရဘူးသူ-ထားပြနှင့်တူသူကိုပင် လန့်ဖျပ်သကဲ့သို့ ကရဇရုပ်နှင့်တူသော ကသိုဏ်းပဋိဘာဂနိမိတ်ကိုလည်း လန့်ဖျပ်၍ ငြီးငွေ့၏။ “ဤ ငါရ ပြီးသော ပဉ္စမဈာန်သည် ငါငြီးငွေ့သော ကသိုဏ်းရုပ်ကို အာရုံပြုသည်။ သောမနဿ- ဘေးရန်လည်းနီးသည်။ အထက်သမာပတ်လောက် မနူးညံ့၊ ရနံ့ရင်းသည်”ဟု ပဉ္စမဈာန်၌ အပြစ်ရှု၍ တပ်ခြင်းနိကန္တကို ကုန်စေရသည်။ အာကာသာနဉ္စာယတနဈာန်သည် ငြိမ်သက်၏။ အဆုံးမရှိ-ဟု နှလုံးပြုရသည်။

စကြဝဠာအဆုံးထိဖြစ်စေ အလိုရှိသလောက်ဖြန့်အပ်သော ကသိုဏ်းပဋိဘာဂနိမိတ်ကို အာရုံမပြုဘဲ ထိုနိမိတ် တွေထိပြန့်နှံ့ရာ ကောင်းကင်အရပ်ကိုသာ-အာကာသော၊ အာ ကာသော-ဟူ၍၎င်း၊ အနန္တော အာကာသော-ဟူ၍၎င်း အဖန်ဖန် နှလုံးသွင်းလျက် ကသိုဏ်းပဋိဘာဂနိမိတ်ကို ခွါရသည်။

ကသိုဏ်းနိမိတ်ကို နှလုံးမသွင်းဘဲ နိမိတ်နွံထိရာကို-အာကာသော၊ အာကာသော-ဟု နှလုံးသွင်းခြင်းသည် ခွါသည်မည်၏။ အိုးဝကိုအဝတ်ပိတ်၍ ကြည့်နေစဉ် လေခတ်၍ အဝတ် လွင့်ကွာသကဲ့သို့ ကသိုဏ်းနိမိတ်ကို အာကာသော-ဟု နှလုံးသွင်းစဉ် နိမိတ်လွင့်ကွာ၍ ကောင်းကင်သက်သက် ထင်လာ၏။ ဤကား- ကသိုဏ်းကိုခွါ၍ရသော ကောင်းကင်၊ ကသိုဏ်းနွံရာကောင်းကင်၊ ကသိုဏ်းမှဆိတ်ရာ ကောင်းကင်ဖြစ်၏။ ။ ပကတိ ကောင်း ကင်၊ ကသိုဏ်းအာရုံ ကောင်းကင်မဟုတ်။

ထိုကောင်းကင်နိမိတ်ကို-အာကာသော၊ အာကာသော-ဟု ဖန်ဖန် ပွားလတ်သော် နီဝရဏကွာ၍ ဥပစာရဈာန်ရ၏။ အာကာသာနဉ္စာယတနဈာန်စိတ်ဖြစ်၍လည်း အပ္ပနာ ဈာန်ရ၏။ ဤဈာန်သည် ရူပသညာလွန်ခြင်းကြောင့် ပဋိသညာချုပ်ခြင်းကြောင့် နာနတ္ထ

သညာ နှလုံးမသွင်းခြင်းကြောင့်-အနန္တော အာကာသော-ဟု စီးဖြန်း၍ရသော ပဌမ အရူပဈာန်ဖြစ်၏။

ဤ၌ ရူပဈာန် ၁၅-ခုနှင့် ရူပဈာန်၏အာရုံသည် ရူပသညာ၊ ခန္ဓပဉ္စဝိညာဏ်တဆယ် သည် ပဋိသသညာ၊ ကြွင်း ကာမစိတ် ၄၄-ခုသည် နာနတ္တသညာမည်၏။ ဤဈာန်၌ ကာမ စိတ်၊ ရူပစိတ်အားလုံးပယ်သည်။ ။ အာကာသသည် ပရိစ္ဆိန္ဒာကာသ-ပိုင်းခြားအပ်သော ပြတင်းပေါက်စသော ကွက်လပ်ကောင်းကင်၊ အဇဠာကာသ-ငြိတွယ်မရှိသော ပြင်ပ ကောင်းကင်၊ ကသိဏုဠှဝိဇ္ဇာကာသ-ကသိုဏ်း ခွါ၍ရသော ကောင်းကင်-ဟု သုံးမျိုး ရှိ၏။ ဤ၌ ကသိဏုဠှဝိဇ္ဇာကာသသည် အန္တဟူသော-ဥပါဒ်မရှိ၊ ဘင်မရှိ၊ အဆုံးမရှိ၊ ကြားပြတ်မရှိ၊ ထို့ကြောင့် အနန္တမည်၏။

ဝိညာဏဉ္စာယတနဈာန် ရလိုသောသူသည် အာကာသာနဉ္စာယတနဈာန်ကို ဝသီ ဘော်လေ့လာ၍-ရူပဈာန် ရန်သူနီး၏၊ ရန်ရင်း၏-ဟု အပြစ်ရှု၍ နိကန္တိစွန့်၍ ဝိညာဏဉ္စာ ယတနဈာန်သည် ငြိမ်သက်၏ဟု နှလုံးသွင်း၍ ထိုကောင်းကင်နှင့်အာရုံပြုသောအာကာသာ နဉ္စာယတနကုသိုလ်ကြိယာကို-ဝိညာဏံဟူ၍၎င်း၊ အနန္တ ဝိညာဏံ-ဟူ၍၎င်း စီးဖြန်း လတ်သော် အာကာသာနဉ္စာယတနဈာန်ကို၎င်း၊ အာရုံကို၎င်းလွန်၍ ဝိညာဏဉ္စာယတန ဈာန်ရ၏။

အာကိဉ္စညာယတနဈာန် ရလိုသောသူသည် ဝိညာဏဉ္စာယတနဈာန်ကို ဝသီဘော် လေ့လာ၍ အပြစ်ရှု၍ ကောင်းကင်နှင့်ဖြစ်သော အာကာသာနဉ္စာယတနဈာန်၏မရှိခြင်း- အဘာဝမတ္တ-နတ္ထိဘောပညပ်ကို-နတ္ထိ နတ္ထိ၊ သညံ သညံ၊ ဝိဝိတ္တံ ဝိဝိတ္တံ-ဟု စီးဖြန်းလတ် သော် ဝိညာဏဉ္စာယတနဈာန်ကို၎င်း၊ အာရုံကို၎င်းလွန်၍ အာကိဉ္စညာယတနဈာန်ရ ၏။ ။ ဤနတ္ထိဘောပညပ်သည် သံဃာအများစည်းဝေးသည်ကိုမြင်ပြီးမှ ခဏထသွားစဉ် အစည်းအဝေးရုပ်သိမ်းသဖြင့် တဖန်ပြန်လာသောအခါ သံဃာမရှိသည်ကိုမြင်ရသည်နှင့် တူ၏။

နေဝသညာ နာသညာယတနဈာန် ရလိုသောသူသည် အာကိဉ္စညာယတနဈာန်ကို ဝသီဘော်လေ့လာ၍-သညာရောဂေါ၊ ဂဏ္ဍော၊ သလ္လံ-ရောဂေါ၊ အနာ၊ ဆူး-ဟု သညာ ကိုအပြစ်ရှု၍ နေဝသညာနာသညာယတနဈာန်ကို သိမ်မွေ့၏-ဟု နှလုံးသွင်း၍ နတ္ထိကို အာရုံပြုသော အာကိဉ္စညာယတန ကုသိုလ်ကြိယာကို- သန္တမေတံ၊ ပဏီတမေတံ-ဟု စီးဖြန်းလတ်သော် အာကိဉ္စညာယတန ဈာန်ကို၎င်း၊ အာရုံကို၎င်းလွန်၍ နေဝသညာ နာသညာယတနဈာန်ရ၏။ ။ အာကိဉ္စညာယတနဈာန်ကို- သန္တမေတံဟု ငြိမ်သက်သော ဈာန်-ဟု ချီးမွမ်းကာ စီးဖြန်းသော်လည်း ဝင်စားမည်ဟု နှစ်သက်သည်မဟုတ်၊ အဘာဝ ကိုပင် အာရုံပြုနိုင်ပေသည်ဟု ချီးမွမ်းရုံသာတည်း၊ ပြည့်ရှင်မင်းသည် ဆင်စွယ်ပွတ်ဆရာကို လက်မှုပညာတော်ပေသည်ဟု ချီးမွမ်းသော်လည်း ထိုပညာကိုမသင်ယူလိုသည်နှင့်တူ၏။ ။ ဤဈာန်၌ သညာတခုသာမဟုတ်၊ ဝေဒနာလည်း နေဝဝေဒနာ နာဝေဒနာဖြစ်၍ နာမ်ခန္ဓာ လေးပါးလုံး သိမ်မွေ့၏၊ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ-ဟု ဝိပဿနာရှုနိုင်အောင် ထင်ရှားသော ကိစ္စမရှိ။

မှတ်ဘွယ်ပုဒ်

အာရပ္ပဈာန်လေးခုသည် ကသိုဏ်း၊ ကောင်းကင်၊ ဝိညာဏ်၊ နတ္ထိ-ဤအာရုံ လေးခုကို အစဉ်အတိုင်း လွန်၏။ ဈာန်အင်္ဂါလွန်ခြင်းမရှိ၊ ဈာန်အင်္ဂါတူသော်လည်း အဆင့်ဆင့် မြတ်ကုန်၏။ ကာမဂုဏ်အဆင့်ဆင့် ထူးသောပြာသာဒ်လေးဆင့်၊ အဆင့်ဆင့် ချောသော ပုဆိုးလေးထည်နှင့်တူ၏။ ။အာရုံပြုခြင်းသည် ခရီးသည်လေးဦးနှင့် တူ၏။ မစင်တော့မဏ္ဍပ်၌ ပဌမလူ-တွဲရဲခွဲခွဲ နား၏။ ဒုတိယလူ-ထိုသူကိုမှီ၍နား၏။ တတိယလူ-လွတ်ရာပြင်ပ၌ နား၏။ စတုတ္ထလူ-ထိုသူကိုမှီ၍နား၏။

နေဝသညာနာသညာယတနဈာန်သည် အာကိဉ္ဇညာယတနဈာန်ကို အပြစ်မြင်သော်လည်း အာရုံတပါးမရှိသောကြောင့် အာရုံပြုရသည်။ မင်းဆိုးကိုအပြစ် မြင်သော်လည်း ဝမ်းရေးအတွက် ခစားရသည်နှင့်တူ၏။ ။လှေကားရှည်တက်သူ-လှေကားပေါင်ကိုင်၍၊ မြေတောင်ထိပ်တက်သူ-ထိုတောင်ထိပ်ကိုထောက်၍၊ ကျောက်တောင် တက်သူ-မိမိဒူးဆစ်ထောက်၍တက်သကဲ့သို့ နေဝသညာနာသညာယတနဈာန်သည် အာကိဉ္ဇညာယတနဈာန်ကို ကိုင်ထောက်ခါ အာရုံပြု၍ ဖြစ်၏။

အာရပ္ပလေးပါးပြီး၏။

ဣဒ္ဓိဝိဓအဘိညာ

သမထလေးဆယ်ပွားခြင်းသည် အာနိသင်ငါးပါးရှိ၏။ ရဟန္တာအား မျက်မှောက်ဘဝ ချမ်းသာစွာနေခြင်းအကျိုး၊ ပုထုဇဉ်သေကွ စသည်တို့အား ဝိပဿနာအကျိုး၊ ဘဝထူးအကျိုး၊ အဘိညာအကျိုး၊ နိရောဓသမာပတ်အကျိုးရှိ၏။

ပဉ္စမဈာန်ရသောသူသည် ထိုဈာန်ခိုင်မြဲခြင်း၊ အာနိသင်ရခြင်း၊ ဝိပဿနာပြည့်စုံလွယ်ခြင်းငှါ ဣဒ္ဓိဝိဓစသော လောကီအဘိညာငါးပါးကို အားထုတ်အပ်၏။

ဣဒ္ဓိဝိဓအဘိညာရလိုသော အာဒိကမ္ဘိကသည် ရှေ့ကသိုဏ်းရှစ်ပါး၌ သမာပတ်ရှစ်ပါး စီဖြစ်စေပြီးလျှင် စုဒ္ဓသာကာရဖြင့် အကြိမ်ရာထောင် စိတ်ကို ဆုံးမအပ်၏။

စုဒ္ဓသာကာရ ကသိုဏ်းအနုလုံအားဖြင့်၎င်း၊ ပဋိလုံအားဖြင့်၎င်း၊ အနုလုံပဋိလုံအားဖြင့်၎င်း(၃)၊ ဈာန်အနုလုံ၊ ပဋိလုံ၊ အနုလုံ ပဋိလုံ အားဖြင့်၎င်း(၆)၊ ကသိုဏ်းတခုခြား၊ ဈာန်တခုခြား၊ ကသိုဏ်းဈာန်တခုခြားအားဖြင့်၎င်း(၉)၊ ဈာန်ပြောင်းရွှေ့ခြင်း၊ ကသိုဏ်းပြောင်းရွှေ့ခြင်း၊ ဈာန်ကသိုဏ်းပြောင်းရွှေ့ခြင်းအားဖြင့်၎င်း(၁၂)၊ ဈာန်အင်္ဂါမှတ်သားခြင်း၊ ကသိုဏ်းအင်္ဂါမှတ်သားခြင်းအားဖြင့်၎င်း (၁၄)-ဤ ၁၄-ပါးသောအခြင်းအရာတို့ဖြင့် စိတ်ကို ဆုံးမအပ်၏။

တရာမှာတယောဏ် အာဒိကမ္ဘိကအား ကသိုဏ်းဝန်းပရိကံ အစစပြုခြင်းမျှပင် ဝန်လေး၏။ တရာမှာတယောဏ် တထောင်မှာတယောဏ်သာ စွမ်းနိုင်၏။ ပရိကံပြုပြီးလျှင် နိမိတ်ထင်စေခြင်းလည်း ရာထောင်တွင် တယောဏ်တလေသာ၊

နိမိတ်ထင်ပြီးလျှင် နိမိတ်ချွေပွါး၍ဈာန်ရခြင်းလည်း တယောက်တလေသာ၊ ဈာန်ရပြီးလျှင် စုဒ္ဓသာကာရဖြင့် စိတ်ဆုံးမခြင်းလည်း တယောက်တလေသာ၊ ဆုံးမပြီးလျှင် တန်ခိုးဖန်ဆင်းနိုင်ခြင်းလည်း တယောက်တလေသာ၊ ဖန်ဆင်းနိုင်လျှင် (ဒိပ္ပနိသန္တိ) လျင်စွာဝင်စားနိုင်ခြင်းလည်း တယောက်တလေသာ၊ ဒိပ္ပနိသန္တိဖြစ်လျှင် သူတပါး၏ အားကိုးရာဖြစ်ခြင်းလည်း တယောက်တလေသာ စွမ်းနိုင်၏။

မဟာရောဟဏမထေရ်မမာ၍ ပြုစုနေသောနဂါးမင်းကို ဂဠုန်သုတ်သောအခါ ဣဒ္ဓိမန္တရဟန်းသုံးသောင်းအလယ်၌ ရှစ်ဝါရ ရှင်ရက္ခိတသည် တောင်ကြီးလျင်စွာဖန်ဆင်း၍ ကာကွယ်လိုက်၏။ မထေရ်ကြီးက ငါ့ရှင်တို့၊ ရက္ခိတရဟန်းသာမရှိလျှင် ငါတို့အားလုံး ကဲ့ရဲ့ခံကြရကုန်လတ္တံ့၊ ရဟန်းလက်ကိုင် လက်နက်-သံချေးမတက်စေကြနှင့်ဟု မိန့်ဆို၏။ ထိုမိန့်ဆိုသံဖြင့် ရဟန်းသုံးသောင်းလည်း ဒိပ္ပနိသန္တိပုဂ္ဂိုလ်တို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ။စေတီယတောင်အစပြု၍ သီဟိုဠ်တကျွန်းလုံး ဆီမီးထွန်းပွဲကြီးပြုသောအခါ မာရ်နတ်သည် မီးကျိုးမိုသီးရွာချ၏။ မထေရ်တပါးသည် ကောင်းကင်၌မြေဖန်ဆင်း၍ ကာကွယ်လိုက်သဖြင့် အများအားကိုးရာဖြစ်၏။

ပုဗ္ဗဟေတုပြည့်စုံသူတို့ကား ကသိုဏ်း၌ ရူပဈာန်လေးပါးလေ့လာ၍လည်း အဘိညာရကုန်၏။ ဘုရား၊ ပစ္စေက၊ အဂ္ဂသာဝကတို့အားကား ဗလဝပုဗ္ဗယောဂ ရှိသောကြောင့် စုဒ္ဓသာကာရ ဆုံးမဘွယ်မရှိ၊ အရဟတ္တမဂ်စွမ်းဖြင့် ဂုဏ်ကျေးဇူး အားလုံး ပြည့်စုံ၏။

ဈာန်စိတ်
အင်္ဂါရှစ်ပါး

စုဒ္ဓသာကာရဖြင့်ဆုံးမ၍ဝသီဘော်ငါးပါးဖြင့်နူးညံ့အောင်လေ့လာလျှင် စိတ်သည် စတုတ္ထဈာန်သမာဓိဖြင့်တည်ကြည်၏။စင်ကြယ်၏။ အရောင်ထွက်၏။မြူမရှိ(၄)၊ညစ်ကြေးမရှိ၊နူးညံ့၏။ အဘိညာအမှုခွဲ၏။ မတုန်လှုပ်အောင်တည်၏(၈) - ဤအင်္ဂါရှစ်ပါးနှင့် ပြည့်စုံသောအခါ ဣဒ္ဓိဝိဓအဘိညာဝင်စားနိုင်၏။

ဣဒ္ဓိဆယ်ပါး

ဣဒ္ဓိသည်အဓိဋ္ဌာနာဣဒ္ဓိ၊ ဝိကုဗ္ဗနာဣဒ္ဓိ၊ မနောမယာဣဒ္ဓိ (၃)၊ ဥာဏဝိပွါရာဣဒ္ဓိ၊သမာဓိဝိပွါရာဣဒ္ဓိ၊အရိယာဣဒ္ဓိ(၆)၊ကမ္မဝိပါကဇာဣဒ္ဓိ၊ပုညဝတောဣဒ္ဓိ၊ဝိဇ္ဇာမယာဣဒ္ဓိ၊တတ္ထတတ္ထသမ္မာပယောဂပစ္စယာဣဒ္ဓိ(၁၀)- ဤသို့ဆယ်ပါးပြား၏။ထိုတွင် အစသုံးပါးသာ ဣဒ္ဓိဝိဓအဘိညာမည်၏။

အ,ဝိ,မ,ဥာဏ(၄)၊သ,ရိ,ကမ်(၃)၊ပုညံ,ဝိဇ္ဇာ,တတ်(၃)။

တကိုယ်ထည်းကို အများဖြစ်အောင် စသည် ဖန်ဆင်းခြင်းသည် အဓိဋ္ဌာနာဣဒ္ဓိမည်၏။ ။ပကတိအသွင်စွန့်၍ သူငယ်အသွင်စသည် ဖန်ဆင်းခြင်းသည် ဝိကုဗ္ဗနာဣဒ္ဓိမည်၏။ဤကိုယ်အတွင်း တပါးသောကိုယ်ကို ဖန်ဆင်းခြင်းသည် မနောမယာဣဒ္ဓိမည်၏။ (အ,ဝိ,မ။)

အရဟတ္တမဂ်ဥာဏ်ဖြစ်သည်မှရှေး၌၎င်း၊ နောက်၌၎င်း၊ ထိုခဏ၌၎င်း ဥာဏ်ကြောင့် ဖြစ်သောတန်ခိုးသည် ဥာဏဝိပွါရာဣဒ္ဓိမည်၏။(ဥာဏ်)။ ။ငါးကြီးမျိုးသော ရှင်ဗာကုလ၊

မီးပုံထက် ရောက်မှ ဘွားသော ရှင်သံကိစ္စ၊ ထင်းလှည်းအောက်၌ ဘီလူးဆွဲခံရသော ရှင်ဘူတပါတတို့အား အန္တရာယ်မဖြစ်သောတန်ခိုးတည်း။

ဈာန်သမာဓိဖြစ်သည်မှ ရှေး-နောက်၊ထိုခဏတွင် သမာဓိကြောင့်ဖြစ်သော တန်ခိုးသည် သမာဓိဝိပွါရာဇုဒ္ဓိမည်၏။(သ)။ ။ဘီလူးရိုက်သော ရှင်သာရိပုတြာ၊ မီးတိုက်ခံရသော ရှင်သဠီဝ၊မြားပစ်ခံရသော သာမာဝတီတို့အား အန္တရာယ်မဖြစ်သော တန်ခိုးတည်း။

အရိယာတို့၏ ဆဋ္ဌဂုံပေက္ခာသည် အရိယာဇုဒ္ဓိမည်၏။(ရိ)။ ။အနိဋ္ဌကို မေတ္တာဖြင့် ၎င်း၊ဓာတ်ဖြင့်၎င်း ဆင်ခြင်၍ ဣဋ္ဌ ဟု ရှုနိုင်ခြင်း၊ ဣဋ္ဌကို အသုဘ၊ အနိစ္စ ဆင်ခြင်၍ အနိဋ္ဌ ဟု ရှုနိုင်ခြင်း၊အာရုံခြောက်ပါး တွေ့ကြုံတိုင်း သောမနဿ၊ဒေါမနဿမဖြစ်သော တန်ခိုး တည်း။

ပဋိသန္ဓေမှစ၍ဖြစ်သော တန်ခိုးသည် ကမ္မဝိပါကဇာဇုဒ္ဓိမည်၏။(ကမ်)။ ။ငှက်၊နတ်၊ ကမ္ဘာဦးလူတို့ ကောင်းကင်သွားနိုင်သော တန်ခိုးတည်း။ ။ကုသိုလ် အကျိုးပေးခိုက် ဖြစ်သောတန်ခိုးသည် ပုညဝတောဇုဒ္ဓိ မည်၏။ (ပုည)။ ။စကြာမင်း ပရိသတ်နှင့် ကောင်းကင်သွားခြင်း၊ဇောတိက ပြာသာဒ်ပေါက်ခြင်း၊ဃောသကခုနစ်ကြိမ်သေကြောင်း ကြိုသော်လည်း အန္တရာယ်မရှိခြင်းစသော တန်ခိုးတည်း။ ။ဝိဇ္ဇာမိဂ်မန္တန်ဖြင့် ကောင်း ကင်သွားခြင်း၊ဆင်တပ်မြင်းတပ်ပြခြင်းတို့သည် ဝိဇ္ဇာမယာဇုဒ္ဓိမည်၏။(ဝိဇ္ဇာ)။ ။ထိုထို အရာ၌ လုံ့လကြောင့်ပြီးသောတန်ခိုးသည် တတ္ထတတ္ထ သမ္မာပယောဂပစ္စယာဇုဒ္ဓိမည်၏။ (တတ်)။ ။နေက္ခမ္မဖြင့် ကာမစ္ဆန္ဒပယ်ခြင်း၊ မဂ်ဖြင့် ကိလေသာပယ်ခြင်း၊ ထိုမှတပါး အတတ်ပညာ ဗေဒင် ပိဋကတ်သင်၍တတ်ခြင်း၊အယုတ်ဆုံး လယ်ထွန်၍ ဝမ်းစာအကျိုး ရခြင်း စသည်တို့တည်း။

ဘူမိလေးပါး အဓိဋ္ဌာနာဇုဒ္ဓိဖြင့် တရာ တထောင် စသည် ဖန်ဆင်းလိုသည် ဖြစ်အံ့၊ဘူမိလေးပါး၊ပါဒလေးပါး၊ပဒရှစ်ပါး၊မူလ ၁၆-ပါးတို့ကို ပြည့်စုံစေ၍ ဉာဏ်ဖြင့် ဆောက်တည်သည်ဖြစ်အံ့၊ တရာတထောင် စသည်ဖြစ်၏၊ ထိုတွင် ဘူမိလေးပါးကား-စတုတ္ထနည်း ရှေးဈာန်သုံးပါးသည် သမ္ဘာရဘုံ၊ စတုတ္ထဈာန်သည် ပကတိဘုံ၊ဤသို့ ဈာန်လေးပါးသည် ဘူမိလေးပါးမည်၏။

ပါဒလေးပါး။ ။ဆန္ဒ၊ဝီရိယ၊စိတ္တ၊ဝီမံသသည် ဇုဒ္ဓိ၏ အခြေပါဒမည်၏။

ပဒရှစ်ပါး။ ။ဇုဒ္ဓိသို့ ရောက်ကြောင်းဖြစ်သော ဆန္ဒနှင့်သမာဓိ၊ ဝီရိယနှင့် သမာဓိ၊ စိတ္တနှင့်သမာဓိ၊ ဝီမံသနှင့်သမာဓိသည် ပဒရှစ်ပါးမည်၏။

မူလ ၁၆-ပါး လုံ့လရှိသောစိတ်သည် ကောသဇ္ဇကြောင့် မတုန်လှုပ်၊ မပြန့်လွင့် သောစိတ်သည် ဥဒ္ဓစ္စကြောင့်၊မကပ်ငြိသောစိတ်သည်ရာဂကြောင့်၊ အမျက်ကင်းသောစိတ်သည် ဒေါသကြောင့် မတုန်လှုပ်(၄)၊ အဟံ၊ မမ-ဟု မစွဲမမှီသော စိတ်သည် ဒိဋ္ဌိကြောင့်၊မဖွဲသောစိတ်သည် ဆန္ဒရာဂကြောင့်၊ လွတ်သောစိတ်သည် ကာမ ရာဂကြောင့်၊မယှဉ်သောစိတ်သည် ကိလေသာကြောင့် မတုန်လှုပ်(၈)၊ကိလေသာ အပိုင်း အခြားကင်းသောစိတ်သည် ကိလေသာ အပိုင်းအခြားကြောင့်၊တည်ကြည်သောစိတ်သည် ကိလေသာ အထူးထူးကြောင့်၊သဒ္ဓါသိမ်းဆည်းသောစိတ်သည် အသဒ္ဓိယကြောင့်၊ဝီရိယ

သိမ်းဆည်းသောစိတ်သည် ကောသဇ္ဇကြောင့် မတုန်လှုပ်(၁၂)၊ သတိသိမ်းဆည်းသော စိတ်သည် ပမာဒကြောင့်၊ သမာဓိ သိမ်းဆည်းသောစိတ်သည် ဥဒ္ဓစ္စကြောင့်၊ ပညာ သိမ်းဆည်းသောစိတ်သည် အဝိဇ္ဇာကြောင့်၊ ဥာဏ် ရောင်လင်းသော စိတ်သည် အဝိဇ္ဇာ မှောင်ကြောင့် မတုန်လှုပ်(၁၆)-ဤကား မူလ ၁၆-ပါးတည်း။

ဤဘူမိစသည်သည် စိတ်တည်ကြည်ခြင်းစသော အင်္ဂါရှစ်ပါးဖြင့်ပြီး၏၊ ပြီးသော်လည်း ပဌမဈာန် စသည်တို့သည်လည်း ဣဒ္ဓိ၏ ဘူမိ၊ ပါဒ၊ ပဒ၊ မူလတို့ဖြစ်ကုန်၏-ဟု ပြခြင်းငှါ တဖန်ဆိုသည်။

အဓိဋ္ဌာနာဇ္ဈန္ဒိ ဤသို့ ဣဒ္ဓိ၏ ဘူမိစသည်တို့ကို ပြည့်စုံစေပြီးလျှင် အဘိညာဏ် အခြေခံဈာန်ကို ဝင်စားအပ်၏၊ ဤကား-ပါဒကဝီထိတည်း။ ။ ထိုဈာန်မှထ၍ သတိဟောမိ-စသည်ဖြင့် ပရိကံပြုအပ်၏၊ ဤကား အဓိဋ္ဌာန်ပရိကံဝီထိ။ ။ တဖန် အဘိညာဏ် အခြေခံဈာန်ကို ဝင်စားအပ်၏၊ ဤကား တဖန် ပါဒကဝီထိ။ ။ ထိုမှ ထ၍ အပြီးသတ် အဘိညာဝင်စားအပ်၏၊ ဤကား အဘိညာဝီထိ။ ။ ဤစတုတ္ထဝီထိ စိတ်နှင့်တပြိုင်နက် နိမ္မိတရုပ်တရာ စသည်ဖြစ်လာ၏၊ မဖြစ်လျှင် ဤလေးဝီထိကိုပင် ပြန် ဝင်စားအပ်၏။

တထောင် ဖန်ဆင်းလိုလျှင်-သဟဿံဟောမိ၊ မတူအောင် ဖန်ဆင်းလိုလျှင်-တ္ထကာ ပဌမဝယာ ဟောန္တ၊ ။ တထောင် စီဝရကမ္မံ ကရေန္တ၊ -စသည်ဖြင့် အလိုရှိတိုင်း ပရိကံ ဆောက်တည်၍ ဖန်ဆင်းအပ်၏။

အများကို တကိုယ်ထည်းဖြစ်စေလိုလျှင် အများဖန်ဆင်းပြီးမှ ပိုင်းခြားသောကာလ အတွင်း တန်ခိုးရုပ်သိမ်းခြင်းအားဖြင့်-ဧကော ဟောမိ-ဟု ဆောက်တည် အပ်၏၊ မဆောက်တည်လျှင် ပိုင်းခြားသောကာလစွမ်းဖြင့် အလိုလိုတကိုယ်ထည်းဖြစ်၏။

ဖုံးကွယ်သည်ကို ဝေးသည်ကို ထင်ရှားအောင် နီးအောင်ပြုလိုလျှင်-ဣဒ္ဓိအန္ဓကာရဌာနံ အာလောကဇာတံ ဟောတု၊ ဣဒ္ဓိ အနာပါထံ အပါထံ ဟောတု-ဟု ဆောက်တည် အပ်၏။ ။ စူဠသုဘဒ္ဒါပင်၍ သာဝတ္ထိမှ ခုနစ်ယူဇနာ ဝေးသော သာကေတပြည်သို့ ကြွသောအခါ တိုင်းပြည်နှစ်ခု၌နေသောသူတို့သည် အချင်းချင်းမြင်နိုင်အောင် ဘုရားရှင် ပြုသည်။ ။ သီဟိုဠ်ကျွန်း၌ ဓမ္မဒိန္နမထေရ် အပဏ္ဏကသုတ်ကို ဟောကြားစဉ် ယပ်ကိုနှိမ့် လိုက်သောအခါ အဝီစိအထိ တပြိုင်တည်း တရားနာသူတို့ မြင်ကြသည်၊ ယပ်ကို မြှင့်လိုက် သောအခါ မြဟွာပြည်အထိ မြင်ကြသည်၊ တရားနာသူတို့ များစွာ မဂ်ဖိုလ်ရကုန်၏။

ထင်ရှားသည်ကို နီးသည်ကို ဖုံးကွယ်အောင် ဝေးအောင်ပြုလိုလျှင်-ဣဒ္ဓိအာလောက ဌာနံ အန္ဓကာရံ ဟောတု၊ ဣဒ္ဓိအပါထံ အနာပါထံဟောတု။ ။ ယသ သတို့သားကို အဘ သူဌေးကြီးမမြင်အောင်၊ မဟာကပ္ပိနမင်းကြီးနှင့် အမတ်တထောင်ကို အနောဇာဒေဝီ မိဖုရားနှင့် အမတ်ကတော်တို့ မမြင်အောင် ဘုရားရှင်ပြုသည်။

တနည်း- ယမကပါဠိဟာရိယကဲ့သို့ တန်ခိုးနှင့်တန်ခိုးရှင်နှစ်ပါးလုံး ထင်ရှားလျှင် အာဝိဘာဝတန်ခိုးမည်၏၊ ဗကမြဟွာအား-ဘဝေဝါဟံဘယံဒိသွာ- စသော ဂါထာဖြင့် ကိုယ်ခန္ဓာကွယ်၍ဟောသကဲ့သို့ ဣဒ္ဓိသာထင်ရှား၍ ဣဒ္ဓိမန္တပုဂ္ဂိုလ်မထင်ရှားလျှင် တိရော ဘာဝတန်ခိုးမည်၏။

နံရံ၊ တံတိုင်း၊ တောင်-စသည်ကို ဖောက်၍ မငြိမတွယ်သွားလိုလျှင်-အာကာသ ကသိုဏ်း ပါဒကဗျာနဝင်စား၍ အာကာသော ဟောတု။

မြေဥဌလို့၊ပေါ်လိုလျှင် အာပေါင်စား၍ ဧတ္တကေ ဌာနေ ပထဝီ ဥဒကံ ဟောတု။ ဤသို့ ဖန်ဆင်းသောအခါ တန်ခိုးရှင်အား ရေ၊တပါးသောသူတို့အား မြေပင်တည်း၊တပါး သောသူတို့အား ရေဖြစ်စေလိုလျှင်လည်း ရေဖြစ်၏။ထောပတ်၊ဆီ၊ပျားစသည်ကိုဖန်ဆင်း လျှင်လည်း ရ၏။

ရေ၌ ဣရိယာပုထ်လေးပါးပြုလိုလျှင် ပထဝီဝင်စား၍ ဧတ္တကေ ဌာနေ ဥဒကံ ပထဝီ ဟောတု။ရွှေငွေ တောတောင် သစ်ပင်ဖန်ဆင်းလျှင်လည်း ရ၏။

ကောင်းကင်၌ ဣရိယာပုထ်လေးပါးပြုလိုလျှင် ပထဝီဝင်စား၍ အာကာသော ပထဝီ ဟောတု။ အထူးအားဖြင့် ကောင်းကင်သွားရဟန်းသည် ဒိဗ္ဗစက္ခုရသင့်သည်။ မရလျှင် ရေချိုးဆိပ်၊ ရွာတံခါး စသည်ကို မရှောင်မကွင်း ဆင်းမိက အုတ်အုတ်ကျက်ကျက် အထင်အရှား ပါကဋ္ဌဖြစ်တတ်သည်။

လ၊နေ တို့ကိုသုံးသပ်လို့၊ ဆုပ်နယ်လို့၊ ထိုင်လိုလျှင် အမှတ်မရှိ ကသိုဏ်းဝင်စား၍- သွား၍၎င်း၊လက်ရှည်စေ၍၎င်း၊ လ နေတို့ကို အနီးရောက်လာအောင် ဆောက်တည်၍ ၎င်း သုံးသပ်နိုင်၊ဆုပ်နယ်နိုင်၊ထိုင်နိုင်၏။လ နေတို့ကား ပကတိအတိုင်းပင်ဖြစ်၍ ရဟန်းရာ ထောင် ထိုတန်ခိုးမျိုးပြုသော်လည်း ပြည့်စုံကြသည်သာတည်း။ ရေခွက် ရာထောင်၌ လ ရိပ်၊နေရိပ် ခွက်တိုင်းထင်သကဲ့သို့တည်း။ ။လက်ရှည်စေသောအခါ ဥပါဒိန္နကရုပ်ကိုမှီ၍ အနုပါဒိန္နကရုပ်သာရှိသည်။စိတ္တဇရုပ်သို့လိုက်၍ ဥတုဇရုပ်သာရှိသည်။

ကာယေနဝသံ
ဝတ္ထေတိ
မြဟ္မာပြည်တိုင်အောင်ဝေးစေကာမူ ကိုယ်ဖြင့်အလိုရှိတိုင်းဖြစ်စေ ရာ၌ အဝေးကို အနီးပြုလိုလျှင်-သန္တိကေ ဟောတု။ ။ဘုရား ရှင် တာဝတိံသာမှ ဆင်းသောအခါ သာဝတ္ထိပြည်မှ လူတို့ကို ယူဇနာ၃၀-ဝေးသော သင်္ကဿနဂရသို့ ခဏခြင်းရောက်အောင် ရှင်မောဂ္ဂလာန်ပြု သည်။ ။သီဟိုဠ်ကျွန်းတွင် စူဠသမုဒ္ဒမထေရ်လည်း ပြဘူးသည်။ ဒုဒ္ဓိက္ခအခါတွင် အာဂန္တုရဟန်း ၇၀၀-နံနက်စောစော ရောက်လာ၍ ဇမ္ဗူဒိင်ကျွန်း ပါဠိလိပုတ်ပြည်သို့ ခဏခြင်းရောက်အောင်ဆောင်၍ ဆွမ်းခံဝင်တော်မူ၏။ ရဟန်းတို့ မေးမြန်းလတ်သော် ပါဠိလိပုတ်ဝေးသော်လည်း ငါတို့လိုမထေရ်အိုများသည် နီးအောင်ပြုတတ်သည်။သမုဒြာ ကြီး- ကျယ်သော်လည်း မြောင်းငယ်မျှ ကျဉ်းအောင် ပြုတတ်သည်ဟု မိန့်ဆို၏။

မထေရ်တပါးထံမှ ကြားရဘူးသည်မှာ- သီဟိုဠ်မှ ဗောဓိပင်သို့ ဘုရားဖူးသွားသော ရဟန်းတို့အား မထေရ်တပါးရှေ့ဆောင်၍သွား၏။ ခဏခြင်း ဗောဓိပင်အနီးသို့ ရောက် လတ်သော်-အရှင်ဘုရား၊အဘယ်သို့ရောက်ပါပြီနည်း၊ငါ့ရှင်တို့၊ ဗောဓိပင်အနီးသို့ ရောက် ပြီ၊ဟိုရှေ့နားတွင် ဗောဓိပင်ရှိသည်၊အရှင်ဘုရား၊ ရောက်လွယ်လှပါတကား၊ ငါ့ရှင်တို့၊ငါ တို့လိုမထေရ်များသည် မြန်မြန်ရောက်လွယ်သောလမ်းခရီးကို မှတ်သားထားကုန်၏-ဟု မိန့်ဆို၏။ အရှင်ဘုရား၊ သမုဒြာကြီးကို မတွေ့မိပါတကား၊ ငါ့ရှင်တို့၊ ထိုမြောင်းငယ်ကို တလှမ်းထည်းဖြင့် ကူးခဲ့သည်မဟုတ်လော၊အရှင်ဘုရား၊သမုဒြာသည် ကျဉ်းလှပါတကား၊

ငါ့ရှင်တို့၊ ငါတို့လိုမထေရ်များသည် ဘယ်ကကျယ်သည်၊ ဘယ်ကကျဉ်းသည်ဟု မှတ်သား ထားကုန်၏-ဟူ၍ မိန့်ဆိုသည်ဟု ပြုပြင်ကာ ထက်သန်စေ၊ အားကျစေပြီ။

ရဟန်းသုံးကျိပ်တို့သည် မဟာစေတီဖူး၍ တောလမ်းခရီးကြွသွားစဉ် လူတယောက်ကို မြင်ကုန်၏။ ထိုလူကား တကိုယ်လုံး အိုးမဲပေ၏။ အဝတ်ညစ် ခါးတောင်းကျိုက်၏။ မီးလောင် ထားသောထင်းစည်းကိုရှက်၏။ ကျောက်ကုန်း၌ ဆံပင်ဖါးလျား ရှုပ်ရှက်ခတ်၏။ မီးလောင် ပြင်မှ အလုပ်လုပ်ပြီးပြန်လာသူဖြစ်၍ မီးလောင်ထားသော သစ်ငုတ်ကြီးအသွင်ရှိ၏။ သာမဏေတို့သည် အချင်းချင်းကြည့်၍ သင်၏အဘ၊ သင့်အဘိုး၊ သင့်ဦးလေး-ဟု ပြက်ရယ်ပြုကုန် ၏။ ထိုသူသည် ထင်းစည်းချ၍ မထေရ်တို့ကို ရှိခိုးပြီးလျှင်-အရှင်တို့သည် အကျွန်ုပ်ကို ရယ် စရာပြုကုန်၏။ ဤမျှဖြင့် ရဟန်းကိစ္စ တုံးကြမည်လော။ အကျွန်ုပ်သည် ဤသာသနာ၌ အလွန် တန်ခိုးကြီးခဲ့ဘူးပါပြီ။ ကောင်းကင်ကိုမြေ-မြေကိုကောင်းကင်ပြု၍ အနီးကိုအဝေး- အဝေး ကိုအနီးပြု၍ စကြဝဠာတထောင်ကို ခဏခြင်းသွားဘူးပြီ။ ဤလက်တို့သည် မျောက်လက် သဘွယ်ဖြစ်ပါသော်လည်း ဤလ၊ ဤနေတို့ကို သုံးသပ်ဆွဲကိုင်နေထိုင်ဘူးပြီ။ မေ့လျော့ခြင်း ကြောင့် ဤတန်ခိုးအားလုံးကွယ်ပျောက်ကုန်ပြီ။ မေ့မလျော့ နေတော်မူကြပါဟု လျှောက် ၏။ ထိုစကားဖြင့် ထိတ်လန့်၍ ရဟန်းသုံးကျိပ် ရဟန္တာဖြစ်ဘူးကုန်ပြီ။ ငါတို့ သတိရဘွယ် ကောင်းလှ၏။

အနီးကို အဝေးပြုလိုလျှင်-ဒူရေဟောတု။ ။ အင်္ဂုလိမာလနှင့် ဘုရားရှင်အကြား နီးသော်လည်း ဝေးအောင်ပြုသည်။

အများကို အနည်းငယ်ပြုလိုလျှင်-ထောကံ ဟောတု။ ။ သတို့သမီးငါးရာ မုံ့ရှက်ငါးရာ လှူ၍ သပိတ် တလုံးထည်းဖြင့် ရှင်မဟာကဿပ ခံသောအခါ အများကို အနည်းငယ် ပြုသည်။

အနည်းငယ်ကို အများပြုလိုလျှင်-ဗဟုကံ ဟောတု။ ။ ဆွမ်းတသပိတ်ကို သံဃာ အ များသုံးဆောင်၍မကုန်။

ချိုသည်ကို မချိုအောင်ပြုလိုလျှင် အမရရံ ဟောတု။

မချိုသည်ကို ချိုအောင်ပြုလိုလျှင်-မရရံ ဟောတု။ ။ ဂင်္ဂါမြစ်အနီး ဆွမ်းသက်သက် ဘုဉ်းပေးနေသော ရဟန်းတို့ကိုမြင်၍ ဂင်္ဂါရေသည် ထောပတ်ကြည် ဖြစ်စေသတည်းဟု ရှင်အနုဠမထေရ်ဖန်ဆင်းသည်။

မြဟ္မာအဆင်းကို မြင်လို၊ အသံကြားလို၊ စိတ်အကြံသိလိုသော အခါတို့၌ကား- ဒိဗ္ဗ စက္ခု၊ ဒိဗ္ဗသောတ၊ စေတောပရိယတို့ကို ဝင်စားအပ်၏။

မြဟ္မာပြည်သို့ ကိုယ်ထင်ရှားနှေးနှေးသွားလိုလျှင်-ဣဒံစိတ္တံ ကာယောဝိယ ဒန္တဂမနံ ဟောတု။ ။ ဤသို့သွားသူသည် ပထဝီကသိုဏ်းဖြင့် ကောင်းကင်၌ လမ်းမ-ပြု၍ မြေဖြင့် သော်လည်းသွား၏။ ဝါယောကသိုဏ်းဖြင့် လေဟုန်စီး၍ ဝါဂွမ်းစုကဲ့သို့သော်လည်း သွား ၏။ လေးသမားပစ်သောမြားကဲ့သို့ အဓိဋ္ဌာန်ဟုန်ဖြင့်သော်လည်း ထင်ရှားစွာသွား၏။

မြဟ္မာပြည်သို့ မထင်မရှား မြန်မြန်သွားလိုလျှင်-အယံကာယော စိတ္တံဝိယ သီဃဂမ နော ဟောတု။ ။ ဤသို့သွားသူသည် အဓိဋ္ဌာန်စိတ်၏ ခဏတ္တယအတွင်း၌ ကွေးသော လက် ဆန့်သကဲ့သို့ တပြိုင်နက်လိုရာသွား၏။

မြဟွာရှေ့၌ နိမ္မိတရုပ်ဖန်ဆင်းလိုလျှင် အင်္ဂါကြီးငယ် ပြည့်စုံသော နိမ္မိတရုပ်ကို ဖန်ဆင်းအပ်၏။ ။ထိုနိမ္မိတရုပ်သည် တန်ခိုးရှင်ပြုလုပ်သကဲ့သို့ ပြုလုပ်၏။ သွား၊ရပ်၊ထိုင်၊လျောင်း၏။ အခိုးအလျှံလွှတ်၏။ စကားပြော၏။ မေးဖြေ၏။ ။ဤကား-မြဟွာပြည်တိုင်အောင် ဝေးစေကာမူ ကိုယ်ဖြင့် အလိုရှိတိုင်းဖြစ်စေပုံတည်း။ ။အဓိဋ္ဌာနာဇ္ဈိဒ္ဓိပြီး၏။

ဝိကုဗ္ဗနာဇ္ဈိဒ္ဓိ ဝိကုဗ္ဗနာဇ္ဈိဒ္ဓိပြုလိုသောသူသည် ပကတိအဆင်းစွန့်၍ အလိုရှိရာ သူငယ်အသွင်၊နဂါး၊ဂဠုန်အသွင် ဆောက်တည်အပ်၏။ ပထဝီကသိုဏ်း စသည် တခုခုအခြေပြု၍ သူငယ်အသွင်စသည်ကို ဆင်ခြင်အပ်၏။ ဧဝရူပေါ ကုမာရော ဟောမိ-ဟု ဆောက်တည်အပ်၏။ အဘိညာဓိတ်နှင့်တကွ သူငယ်အသွင် ဖြစ်၏။ ။ရှင်ဒေဝဒတ်ပြုဘူးပြီ။

အပ၌ ပြုလိုလျှင် ဟောမိ-ဟု မဆောက်တည်ရ၊ဧဝရူပေါ ကုမာရော ဟောတု။ ။ ပကတိအဆင်း စွန့်ခြင်းကား အချင်းခပ်သိမ်းချုပ်သွားသည်မဟုတ်၊မမြင်အောင် ပြုခြင်းမျှတည်း။ ။ဤကား-ဝိကုဗ္ဗနာဇ္ဈိဒ္ဓိတည်း။

မနောမယာဇ္ဈိဒ္ဓိ မနောမယာဇ္ဈိဒ္ဓိပြုလိုသောသူသည် ပါဒကဏ္ဍာန်မှထ၍ ကိုယ်ကို ဆင်ခြင်၍ သုသိရော ဟောတု-ဟုဆောက်တည်အပ်၏။အခေါင်း ဖြစ်၏။ထိုအခါ ကိုယ်တွင်း၌ ကိုယ်တခုကို ဆင်ခြင်၍ ပရိကံပြု၍ ဆောက်တည်လျှင် ကိုယ်အတွင်း၌ ကိုယ်တခုဖြစ်၏။

ထိုအခါ တန်ခိုးရှင်သည် ဖြူဆံမြက်မှ အညွှောက်ထုတ်သကဲ့သို့၊ သန်လျက်အိမ်မှ သန်လျက်ထုတ်သကဲ့သို့ ထိုကိုယ်ကို တန်ခိုးဖြင့် ထုတ်အပ်၏။ မနောမယရုပ်သည် တန်ခိုးရှင်နှင့်တူသည်သာတည်း။ ။ဤကား-မနောမယာဇ္ဈိဒ္ဓိတည်း။

သာမဏေငယ် မဟာနာဂမထေရ်၏တူ သံဃရက္ခိတသာမဏေသည် သင်ဓုန်းအဆုံးတွင် ရဟန္တာဖြစ်ပြီးလျှင် “ရှင်ပြုသောနေ့ ရဟန္တာဖြစ်၍ ဝေဇယန္တာပြာသာဒ်ကို လှုပ်စေဘူးသူ မရှိသေး”ဟု ရခါစတန်ခိုးကို စုံစမ်းလို၍ အဘိညာဓိတ်ဖြင့် ပြာသာဒ်ထက်ရပ်လျက် ခြေဖြင့် ပုတ်ခတ်၏။ လှုပ်စေခြင်းငှါ မတတ်နိုင်သဖြင့် နတ်သွီးတို့ ပြက်ရယ်ပြုကုန်၏။ထိုအခါ ဆရာမထေရ်ကား သမုဒြာ၌ ရေကို လှိုဏ်ခေါင်းဖန်ဆင်း၍ နေ့အခါနေ၏။ထိုအရပ်သို့သွား၍လျှောက်သတ်သော် “သင်သည် နည်းမယူဘဲ စစ်ပွဲဝင်သည်။ သင်လိုပုဂ္ဂိုလ်မတတ်နိုင်လျှင် အဘယ်သူတတ်နိုင်အံ့နည်း။ ရေပြင်၌ နွားချေးချပ် ပေါလော မျောသည်ကို မြင်ဘူး၏လော။ မုံ့အိုးကင်းဖုတ်သူတို့သည် ဝန်းကျင်စွန်းမှ ပိုင်းဖြတ် ကာထားကုန်၏”ဟု မိန့်ဆို၏။ သာမဏေသည် ဤမိန့်ခွန်းဖြင့် နည်းရ၍ ပြာသာဒ်တည်ရာ ဝန်းကျင်အရပ်ကို-ဥဒကံ ဟောတု-ဟု မိဋ္ဌာန်၍ ပြာသာဒ်သို့ ရှေးရှုသွား၏။ “တကြိမ်အရှက်ကွဲ၍သွားပြီးမှ ကိုရင်ကလေး ပြန်လာပြန်ပြီ”ဟု ဆိုကြပြန်၏။ ပြာသာဒ် ထုပ်ကံကို ခြေမဖြင့် ပုတ်ခတ်လတ်သော် ပြာသာဒ်သည် လေးမျက်နှာမှကျွန်၍ နိမ့်ဆင်းသွား၏။ နတ်တို့ တောင်းပန်ကြသဖြင့် ပြာသာဒ်ကို တည်မြဲတိုင်း တည်စေပြီးလျှင် ပြာသာဒ်ဖျား၌ ရပ်လျက် ဥဒါန်းကျူးတော်မူ၏။

အဇ္ဇေဝါဟံ ပဗ္ဗဇိတော၊ အဇ္ဇ ပတ္တောသဝက္ခယံ။
 အဇ္ဇ ကမ္မေဝိ ပါသာဒံ၊ အဟော ဗုဒ္ဓဿုဋ္ဌာရတာ။
 အဟော ဓမ္မဿုဋ္ဌာရတာ၊ အဟော သံဃဿုဋ္ဌာရတာ။

အဟံ၊ ငါသည်။ အဇ္ဇေဝ၊ ယနေ့ပင်လျှင်။ ပဗ္ဗဇိတော၊ ရှင်ပြီ၏။ အဇ္ဇ၊ ယနေ့ပင်လျှင်။ အာသဝက္ခယံ၊ အာသဝက္ခယအဘိညာကို။ ပတ္တော၊ ရ၏။ အဇ္ဇ၊ ယနေ့ပင်လျှင်။ ပါသာဒံ၊ သိကြားမင်းစံရာ ပြာသာဒ်ကို။ ကမ္မေဝိ၊ လှုပ်စေနိုင်၏။ ဗုဒ္ဓဿ၊ မြတ်စွာဘုရား၏။ ဥဋ္ဌာရတာ၊ ကြီးကျယ်မြင့်မြတ် ပြန့်ပြောခြင်းသည်။ အဟော၊ အံ့ဩဘွယ် ရှိပေစွတကား။ ဓမ္မဿ၊ တရား၏။ ဥဋ္ဌာရတာ၊ ကြီးကျယ်မြင့်မြတ် ပြန့်ပြောခြင်းသည်။ အဟော၊ အံ့ဩဘွယ် ရှိပေစွတကား။ သံဃဿ၊ သံဃာ၏။ ဥဋ္ဌာရတာ၊ ကြီးကျယ်မြင့်မြတ် ပြန့်ပြောခြင်းသည်။ အဟော၊ အံ့ဩဘွယ်ရှိပေစွတကား။

ဒိဗ္ဗသောတအဘိညာ

ဒိဗ္ဗသောတအဘိညာရလိုသောသူသည် ရှေးနည်းတူ-စုဒ္ဓသာကာရဖြင့် ဆုံးမခြင်း စသည်ကို ပြည့်စုံစေအပ်၏။ အဘိညာ၏ အခြေပါဒကဏ္ဍာန်ဝင်စား၍ ထ၍ သမာဓိ စိတ်ဖြင့် ပကတိကြီးကျယ်သော ခြင်္သေ့သံ၊ မိုဃ်းချုန်းသံ-စသည်တို့ကို ဆင်ခြင်၍ အစဉ် အတိုင်း စာအံသံ၊ စကားပြောသံ၊ ငှက်သံ၊ ရေဆူပွက်သံ၊ ခြံပရွက်သံ-စသော သိမ်မွေ့သော အသံတိုင်အောင် ဆင်ခြင်အပ်၏။ အရပ်ဆယ်မျက်နှာ၌ ကြမ်းသောအသံ၊ သိမ်မွေ့သောအသံ-ဟူသမျှကို ဆင်ခြင်အပ်၏။

ဆင်ခြင်ဖန်များလျှင် ပကတိစိတ်အားပင် ထင်ရှား၏။ ပရိကမ္မသမာဓိစိတ်အား သာ၍ ထင်ရှား၏။ ထိုထင်ရှားသော အသံတခုခုကို အာရုံပြု၍ ဒိဗ္ဗသောတအဘိညာဝိသိဖြစ်၏။

ထိုဒိဗ္ဗသောတကို ခိုင်မြဲအောင် ပြုလိုသောသူသည် ဧတ္တန္တရေ သဒ္ဓိ သုဏ္ဍာမိ-ဟု တသစ်ခန့်ပိုင်းခြား၍ ပွားအပ်၏။ ထိုနောင် နှစ်သစ်ခန့်၊ တထွာ၊ တတောင်မှစ၍ ကျောင်းတွင်း၊ ကျောင်းပြင်၊ အရံတွင်း၊ အရံပြင်၊ ဆွမ်းခံရွာ၊ မြို့၊ နယ်၊ စကြဝဠာတိုင်အောင် ပိုင်းခြား၍ ကသိုဏ်းဖြန့်၍ ဧတ္တန္တရေ သဒ္ဓိ သုဏ္ဍာမိ-ဟု ပရိကံပြုကာ ပွားအပ်၏။

ပါဒကဏ္ဍာန်ကသိုဏ်း ပြန့်နှံသည့်အတွင်းရှိ အသံအားလုံးကြား၏။ သီးခြားမှတ်သားလိုလျှင်လည်း ဤကား-စည်သံ၊ စောင်းသံ ဟု မှတ်သားနိုင်၏။

ပရစိတ္တဝိဇာနနအဘိညာ

ပရစိတ္တဝိဇာနန မည်သော စေတော ပရိယအဘိညာ ဖြစ်စေလိုသောသူသည် စေတော၏ ပရိကံဖြစ်သော ဒိဗ္ဗစက္ခုကို ရှေးဦးစွာ ဖြစ်စေအပ်၏။ အာလောကကို ပွား၍ ဒိဗ္ဗစက္ခုဖြင့် အာလောကအတွင်းရှိသူတို့၏ နှလုံးသွေးအဆင်းကို ရှုအပ်၏။ နှလုံးသွေး နီလျှင် သောမနဿ၊ နက်လျှင် ဒေါမနဿ၊ ကြည်လျှင် ဥပေက္ခာ-ဟု ဆင်ခြင်၍ ပါဒကဏ္ဍာန်ဝင်စား၍ ဣမဿ စိတ္တံ ဇာနာမိ-ဟု ပရိကံပြုအပ်၏။ ကာလ ရာထောင် ပြုဖန်များလျှင် စေတောပရိယ အဘိညာဖြစ်လာ၏။

ထိုအဘိညာ အားရှိအောင် အထပ်ထပ် ဝင်စားအပ်၏။ အားရှိသောအခါ ကာမစိတ်၊ ရူပစိတ်၊ အရူပစိတ်ကိုလည်း သိ၏။ နှလုံးသွေးမကြည့်ဘဲ စိတ်တခုမှ တခုပြောင်း၍သော် လည်း သိ၏။ ရာဂရှိသောစိတ်၊ ရာဂမရှိသောစိတ်-စသော သောဠသပ္ပဘောဒစိတ်ကို သိနိုင်၏။

သောဠသကား-ရာဂရှိသောစိတ်၊ ရာဂမရှိသောစိတ်၊ ဒေါသရှိသောစိတ်၊ ဒေါသမရှိ သောစိတ်(၄)၊ မောဟရှိသောစိတ်၊ မောဟမရှိသောစိတ်၊ တွန့်သောစိတ်၊ ပြန့်သော စိတ်(၈)၊ အာနုဘော်ကြီးသောစိတ်၊ အာနုဘော်မကြီးသောစိတ်၊ မိမိထက်အလွန်ရှိသော စိတ်၊ မိမိထက်အလွန်မရှိသောစိတ်(၁၂)၊ တည်ကြည်သောစိတ်၊ မတည်ကြည်သောစိတ်၊ လွတ်သောစိတ်၊ မလွတ်သောစိတ်(၁၆)၊ ဤ ၁၆-ပါးတည်း၊ စိတ္တာနုပဿနာ ရှုရာ၌လည်း ထို ၁၆-ပါးတည်း။

ပုဗ္ဗေနိဝါသနုဿတိအဘိညာ

ပုဗ္ဗေနိဝါသအဘိညာ ရလိုသောသူသည် ဈာန်လေးပါးကို အစဉ်အတိုင်း ဝင်စား၍ အဘိညာပါဒကဏ္ဍာန်မှထ၍ ယခု နောက်ဆုံးထိုင်ခြင်းကို နှလုံးသွင်းအပ်၏။ ထိုနောက် မထိုင်မီ နေရာခင်းခြင်း၊ မခင်းမီဝင်လာခြင်း၊ သပိတ်သက်န်းသိမ်းဆည်းခြင်း၊ ဆွမ်းစားခြင်း၊ ဆွမ်းခံရွာမှပြန်လာခြင်း၊ ဆွမ်းခံလှည့်ခြင်း၊ ရွာသို့ဝင်ခြင်း၊ ကျောင်းမှထွက်ခြင်း၊ ဘုရားရှိခိုး ခြင်း၊ မျက်နှာသစ်ခြင်း၊ မိုဗုံးသောက်၊ သန်းခေါင်၊ ညဉ့်ဦးစသည်ဖြင့် ပြုပြုသမျှပဋိလုံအား ဖြင့် နှလုံးသွင်းအပ်၏။ ပကတိစိတ်အားပင် ထင်ရှား၏။ သမာဓိစိတ်အား သာ၍ထင်ရှား ၏။ အချို့မထင်ရှားလျှင် ပါဒကဏ္ဍာန်တဖန်ဝင်စား၍ ထ၍ ဆင်ခြင်နှလုံးသွင်းအပ်၏။

ဤပဋိလုံနည်းဖြင့် တရက်နှစ်ရက်၊ တလ နှစ်လ၊ တနှစ် နှစ်နှစ်၊ ဆယ်နှစ်၊ ဤဘဝ ပြုခဲ့ သမျှကိစ္စ၊ ဤဘဝပဋိသန္ဓေ၊ ထိုနောင် ရှေ့ဘဝစုတိနာမ်ရုပ်ကို ဆင်ခြင်အပ်၏။ လေ့လာဘူး သူဖြစ်လျှင် ပဌမအကြိမ်ဖြင့်ပင်စုတိနာမ်ရုပ်ကိုမြင်၏။ မမြင်လျှင် ထပ်ကာ ထပ်ကာ ပါဒက ဈာန်ဝင်စား၍ ထ၍ ပဋိသန္ဓေကိုသာ ဆင်ခြင်အပ်၏။ မကြာခင်ပဋိသန္ဓေကိုခွါ၍ စုတိနာမ် ရုပ်ကိုမြင်၏။ ထိုအခါ ပုဗ္ဗေနိဝါသအဘိညာကိုရ၏။

နောက်ဆုံး ထိုင်ရာမှ ပဋိသန္ဓေအထိ ပြန်သိခြင်းသည် အဘိညာမဟုတ်၊ ပရိကမ္မသမာ ဓိဉာဏ်တည်း။ အဘိညာကား ရှေးဘဝစုတိမှစ၍ ရှေးအတိတ်ကိုသိ၏။ ထိုစုတိမှလျှောက် ၍ တဘဝ နှစ်ဘဝ၊ တကမ္ဘာ နှစ်ကမ္ဘာ၊ ကမ္ဘာများစွာသိ၏။ ဤမည်သော ကမ္ဘာ၌ ဤသို့သော အမည်အနွယ်၊ အဆင်း အစာ၊ ချမ်းသာဆင်းရဲ၊ အသက်အပိုင်းအခြား ရှိ၏။ ထိုဘဝမှ ငါသေ၍ ဤမည်သောဘဝ၌ဖြစ်၏။ ထိုဘဝ၌လည်း ဤသို့သော အမည်အနွယ် စသည်ရှိ၏။ ထိုမှသေ၍ ယခုဘဝ၌ဖြစ်၏-စသည်ဖြင့် ရှေး၌ နေဘူးသော ခန္ဓာအစဉ်ကို အာကာရ၊ ဥဒ္ဓေသနှင့်တကွသိ၏။ ။အမည်အနွယ်သည် ဥဒ္ဓေသ၊ အဆင်း စသည်သည် အာကာရမည်၏။

ရှေး၌ဖြစ်ခဲ့ဘူးသော မိမိခန္ဓာ၊ သူတပါးခန္ဓာ၊ ထိုခန္ဓာတို့နှင့်စပ်သော ပညပ်၊ နိဗ္ဗာန် အလုံးစုံသည် ပုဗ္ဗေနိဝါသ မည်၏။ ဤပုဗ္ဗေနိဝါသကို တိတ္ထိ၊ ပကတိသာဝက-စသော ခြောက်ယောက်သောသူတို့ အောက်မေ့နိုင်ကုန်၏။

အတိတ်သိသူ
၆-ယောက် သာသနာပဏ္ဍိတအဘိညာရသောရသေ့သည် တိတ္ထိမည်၏။ တိတ္ထိ
တို့သည် နာမ်ရပ်ပိုင်းခြားသော ဝိပဿနာဉာဏ် မရှိသဖြင့် ပညာ
အားနည်းသောကြောင့် ကမ္ဘာလေးဆယ်အထိသာ အောက်မေ့
နိုင်ကုန်၏။ တောင်ငွေဖြင့် စမ်း၍လျှောက်သောသူကုန်းကဲ့သို့ ခန္ဓာစဉ်အတိုင်းလျှောက်၍
သာ သိကုန်၏။ ။ဝိပဿနာအားမထုတ်ခဲ့ခြင်းသည် ပုဗ္ဗနိဝါသအဘိညာဉ် ချို့တဲ့သော
အကြောင်းထူးတည်း။

ပကတိသာဝကတို့သည် ဉာဏ်ကြီးသောကြောင့် ကမ္ဘာ ရာထောင် အထိ ခန္ဓာစဉ်
လျှောက်၍လည်း သိကုန်၏။ စုတိပဋိသန္ဓေစွမ်းဖြင့် ပြောင်း၍လည်း သိကုန်၏။

အသီတိမဟာသာဝကတို့သည် ပါရမီဖြည့်သလောက် ကမ္ဘာတသိန်းထိ ရှေးအတူ
လျှောက်၍၎င်း၊ ပြောင်း၍၎င်း သိကုန်၏။

အဂ္ဂသာဝကတို့သည် တသင်္ချေနှင့်ကမ္ဘာတသိန်းထိ စုတိပဋိသန္ဓေစွမ်းဖြင့် ပြောင်း၍
သာ သိကုန်၏။ ခန္ဓာစဉ်လျှောက်ဘွယ်မရှိကုန်။

ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့သည် နှစ်သင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတသိန်းထိ စုတိပဋိသန္ဓေစွမ်းဖြင့် ပြောင်း၍
သာ သိကုန်၏။

ဘုရားရှင်တို့သည် ကမ္ဘာအပိုင်းအခြားမရှိ လိုရာသိကုန်၏။ လျှောက်ခြင်း၊ ပြောင်း
ခြင်းမပြုဘဲ ပေယျာလထိုး၍ အလိုရှိရာသိကုန်၏။ ခြင်္သေ့မင်းကဲ့သို့ လိုရာ၌ကျနိုင်၏။ ဝါလ
ဝေမိလေးသမား၏မြှားကဲ့သို့ အကြားမငြိ လိုရာထိနိုင်၏။

ဤခြောက်ယောက်၏ ဉာဏ်အမြင်တို့သည် အစဉ်အတိုင်း ပိုးစုန်းကြူးရောင်၊ မီးရောင်၊
မီးရှူးရောင်၊ သောက်ရှူးကြယ်ရောင်၊ လရောင်၊ နေရောင်နှင့် တူကုန်၏။

အောက်မေ့ခြင်းတို့သည် သူကုန်းတောင်ငွေစွမ်းဖြင့်သွားခြင်း၊ တုံး တံတားလျှောက်
ခြင်း၊ ခြေကြောင်းတံတား လျှောက်ခြင်း၊ လှည်းကြောင်းတံတား လျှောက်ခြင်း၊ ခြေ
ကြောင်း လမ်းမလျှောက်ခြင်း၊ လှည်းကြောင်းလမ်းမလျှောက်ခြင်းနှင့် အစဉ်အတိုင်း တူ
ကုန်၏။

ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာ

ဒိဗ္ဗစက္ခုသည် စုတိပဋိသန္ဓေကို၊ ဝါ-စုတိလုနီးကို၎င်း၊ ပဋိသန္ဓေနေစကို၎င်း သိသော
ကြောင့် စုတုပပါတဉာဏ်လည်း မည်၏။ စုတိမျှမြင်လျှင်ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိဖြစ်တတ်သည်။ ပဋိသန္ဓေ
မျှမြင်လျှင် သတ္တဝါအသစ်ဖြစ်သည်-ဟု အယူမှားတတ်သည်။ နှစ်ပါးစုံမြင်လျှင် စင်ကြယ်၏။

ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာရလိုသောသူသည် အာလောက၊ တေဇော၊ ဩဒါတ-ကသိုဏ်း
သုံးပါး-တပါးပါးကို ဥပစာရဘာဝနာဖြင့် ကျယ်ပြန့်အောင်ပွား၍ အပ္ပနာဇာန် မဝင်စား
ဘဲ ထားအပ်၏။ ဤကား-မူလပရိကံတည်း။

ကျယ်ပြန့်သော ကသိုဏ်းအလင်းရောင်အတွင်း၌ရှိသော အဆင်းကိုမြင်ခြင်းငှါ ပါဒကဇာန်ဝင်စား၍ ဧတဿ ရူပံ ပဿာမိ-ဟု ဆောက်တည်၍ ရှုအပ်၏။ မူလပရိကံဟူသော ဥပစာရဘာဝနာသည် အားနည်းသည်ဖြစ်အံ့။ အဆင်းမြင်သောအခါ အလင်းပျောက်တတ်သည်။ အလင်းပျောက်လျှင် အဆင်းလည်းမထင်ပြီ။ ထိုအခါ ပါဒကဇာန် ဖန်ဖန်ဝင်စား၍ အလင်းကိုဖြန့်အပ်၏။ အလင်းအားရှိသောအခါ ဧတ္ထ အာလောကော ဟောတု-ဟု မိဋ္ဌာန်လျှင် ထားရာအရပ်၌ တနေ့လုံးအလင်းတည်၍ အဆင်းမြင်နိုင်၏။

ထိုသို့ ဖန်ဖန်အားထုတ်လျှင် ပကတိမမြင်ကောင်းသော ဝမ်းတွင်း အဆင်း၊ နှလုံးသွေးအဆင်း၊ မြေအောက်၊ နံရံ တံတိုင်း တောင်-တဘက်၊ စကြဝဠာတပါးအဆင်းတို့ကိုလည်း မျက်စိဖြင့်မြင်သကဲ့သို့ မြင်၏။ ထိုအခါ ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဖြစ်ပြီ-ဟု မှတ်အပ်၏။

ဤဒိဗ္ဗစက္ခု(မှန်ပြောင်း) သည် ပုထုဇဉ်အား ဘေးရန်မလွတ်၊ အလင်းရောင်အတွင်းရှိ ကြောက်ဘွယ်ဘီလူး၊ နှစ်သက်ဘွယ် နတ်သမီး-စသည်ကို မြင်လျှင် ဈာန်လျှောခြင်း၊ ရူးသွပ်ခြင်းတို့ကို ဖြစ်စေတတ်၏။ ထို့ကြောင့် မေ့လျော့ခြင်း မရှိအောင် ဓာတုသညာကို၎င်း၊ ဝိပဿနာကို၎င်း လွန်စွာဝင်စားအပ်၏။

ယထာကမ္မုပဂ, အနာဂတံသ-နှစ်ပါး

ယထာကမ္မုပဂဉာဏ်၊ အနာဂတံသဉာဏ်-နှစ်ပါးကား ဒိဗ္ဗစက္ခုဖြင့် မြင်ပြီးသော သတ္တဝါတို့၏ ရှေး၌ပြုဘူးသောကံကို၎င်း၊ နောင်ဖြစ်လတ္တံ့သော အနာဂတ်ခန္ဓာနှင့် စပ်သမျှကို၎င်း မြင်သိနိုင်သောကြောင့် ဒိဗ္ဗစက္ခုနှင့်ကင်း၍ ပရိကံသီးခြားမရှိ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုရပြီးလျှင် ပါဒက၊ အဓိဋ္ဌာန်၊ တဖန်ပါဒက၊ အဘိညာ-လေးဝီထိကျစေ၍ ဝင်စားအပ်၏။

စေတောပရိယကို ဒိဗ္ဗစက္ခုဖြင့် နှလုံးသွေးအဆင်း ကြည့်ရှုရခြင်းစသည်ဖြင့် ပရိကံများစွာပြုပြီးမှ ဝင်စားနိုင်သည်။ ယထာကမ္မုပဂနှင့် အနာဂတံသကိုကား ဒိဗ္ဗစက္ခုရပြီးလျှင် ပရိကံမပြုဘဲ ဝင်စားနိုင်သည်။

ဣဒ္ဓိဝိဓ, ဒိဗ္ဗသောတ, စေတောပရိယ, ပုဗ္ဗေနိဝါသ, ဒိဗ္ဗစက္ခု-ငါးပါးသည် ယထာကမ္မုပဂ, အနာဂတံသနှင့် လောကီအဘိညာခုနစ်ပါးဖြစ်၏။

အဘိညာ အာရုံ ဆယ်မျိုး

အာရမ္မဏတိက်သည် ပရိတ္တာရမ္မဏတိက်, မဂ္ဂါရမ္မဏတိက်, အတိတာရမ္မဏတိက်, အဇ္ဈတ္တာရမ္မဏတိက်.... ဤသို့လေးတိက်ရှိ၏။ ထို၌အကျုံးဝင်သော အာရုံသည်-ကာမ, မဟဂ္ဂုတ်, အပ္ပမာဏ, မဂ္ဂ, အတိတ်, အနာဂတ်, ပစ္စုပ္ပန်, အဇ္ဈတ္တ, ဗဟိဒ္ဓ-ဟု ကိုးပါး၊ ဗဟိဒ္ဓဝိသေသပညပ်နှင့် ဆယ်ပါးဖြစ်၏။

ဣဒ္ဓိဝိဓသည် ကာမ, မဟဂ္ဂုတ်, တိတ်, နာ, စုပ်, အဇ္ဈ, ဗဟိ-၇-ပါးကို အာရုံပြုသည်။ ။ အပ္ပမာဏ, မဂ္ဂ, ပညပ်-သုံးပါးမပြု။

ဒိဗ္ဗစက္ခု, ဒိဗ္ဗသောတသည် ကာမ, ပစ္စုပ္ပန်, အဇ္ဈ, ဗဟိ-၄-ပါးကို အာရုံပြုသည်။ ။ ကြွင်း ၆-ပါးမပြု။

စေတောသည် ကာမ,မဟဂ်,အပ္ပမာဏ,မဂ်,တိတ်,နာ,စုဂ်, ဗဟိ-ဂ-ပါးကို အာရုံပြုသည်။ ။အဇ္ဈ,ပညဂ်-၂-ပါးမပြု။

ပုဗ္ဗေသည် ကာမ,မဟဂ်,အပ္ပမာဏ,မဂ်,တိတ်,အဇ္ဈ,ဗဟိ,ပညဂ်-ဂ-ပါးကို အာရုံပြုသည်။ ။နာ,စုဂ်-၂-ပါးမပြု။

အနာဂတံသသည် ကာမ, မဟဂ်, အပ္ပမာဏ, မဂ်,နာ, အဇ္ဈ, ဗဟိ,ပညဂ်-ဂ-ပါးကို အာရုံပြုသည်။ ။တိတ်,စုဂ်-၂-ပါးမပြု။

ယထာကမ္မပဂသည် ကာမ,မဟဂ်,တိတ်,အဇ္ဈ, ဗဟိ-၅-ပါးကို အာရုံပြုသည်။ ။ ကြွင်း၅-ပါးမပြု။

အာရုံအကျယ် ဣဒ္ဓိသည် မထင်ရှားသော ကိုယ်ဖြင့် သွားသောအခါ ကိုယ်အဆင်းဟူသော ကာမ,ပစ္စုဂ်, အဇ္ဈကို အာရုံပြုသည်။ ထင်ရှားသော ကိုယ်ဖြင့်သွားသောအခါ ပါဒကဈာန်စိတ်ဟူသော မဟဂ်,အတိတ်,အဇ္ဈကို အာရုံပြုသည်။ ။အနာဂတ်နှစ် ၂၁၀-နှစ်ပတ်လုံး ဆီမီးမငြိမ်း,နံ့သာမခန်း, ပန်းမညှိုးနှမ်းစေသတည်း-ဟု ရှင်မဟာကဿပ မိဋ္ဌာန်ခြင်း၊ ဝတ္တနီယကျောင်း သံဃာများ ခေါင်းပါးလှသဖြင့် ဤရေကန်၌ နံနက်တိုင်း နို့ခမ်းအရသာ ဖြစ်စေသတည်း-ဟု ရှင်အဿဂုတ္တ မိဋ္ဌာန်ခြင်းတို့၌ ကာမ,နာဂတ်,ဗဟိဒ္ဓကို အာရုံပြုသည်။ ။သူငယ်အသွင် ဖန်ဆင်းသောအခါ အဇ္ဈတ္တကို,အပဉ္စ ဆင်,မြင်း စသည်ဖန်ဆင်းသောအခါ ဗဟိဒ္ဓကိုအာရုံပြုသည်။

ဒိဗ္ဗစက္ခု,ဒိဗ္ဗသောတသည် မိမိ၏ဝမ်းတွင်း အဆင်းအသံ,သူတပါး၏ အဆင်းအသံတို့ကိုသိသောအခါ ကာမ,ပစ္စုဂ်,အဇ္ဈ,ဗဟိကို အာရုံပြုသည်။

စေတောသည် သူတပါး၏ကာမစိတ်ကို၊ မဟဂ္ဂုတ်စိတ်ကို၊ မဂ်ဖိုလ်အပ္ပမာဏစိတ်ကို၊ မဂ်ကို၊အတိတ်ခုနစ်ရက်,အနာဂတ်ခုနစ်ရက်အတွင်း သူတပါးစိတ်ကို၊ ပစ္စုပ္ပန်သူတပါးစိတ်ကို အာရုံပြုသည်။ ။ဤ၌ စေတောသည် မဂ်နှင့်ယှဉ်သော စိတ်ကို အာရုံပြုလျက် ပရိယာယ်အားဖြင့် မဂ်ကို အာရုံပြုသည်ဟုဆိုသည်။

ပုဗ္ဗေသည် ကာမာဝစရက္ခန္ဓာကို,မဟဂ္ဂုတ်ခန္ဓာကို,မိမိ သူတပါး၏မဂ်ဖိုလ်ကို,မဂ်ကို,မိမိကိုယ်ကို,သူတပါးကိုယ်ကို,အတိတ်ဘုရားတို့၏မယ်တော်,ခမည်းတော်နာမ, ဂေါတ္တ, ပထဝီနိမိတ်စသည်ကို အာရုံပြုသည်။

အနာဂတံသသည် ဤသူ နောင်အခါ ကာမဘုံ၌ဖြစ်လတ္တံ့,၊ရူပ,အရူပဘုံ၌ဖြစ်လတ္တံ့,၊မဂ်ဖိုလ်ရလတ္တံ့,၊ မဂ်ပွားလတ္တံ့,၊ငါ ဤအရပ်၌ဖြစ်လတ္တံ့,၊ဤသူ ဤအရပ်၌ဖြစ်လတ္တံ့,၊နောင်မေတ္တေယျဘုရားပွင့်လတ္တံ့,၊အမည်အနွယ် ဤသို့ဖြစ်လတ္တံ့,-ဟု အာရုံပြုသည်။

ယထာကမ္မပဂသည် အတိတ်ကာမာဝစရကံ, မဟဂ္ဂုတ်ကံ, မိမိကံ, သူတပါးကံကို အာရုံပြုသည်။

မှတ်တမ်းအထူး ဒိဗ္ဗစက္ခု, ဒိဗ္ဗသောတသည် ပစ္စုပ္ပန်အမြဲ ကာမအမြဲ။ ။စေတောသည် ဗဟိဒ္ဓအမြဲ,အောက်အောက် ပုဂ္ဂိုလ်သည် အထက်အထက်အရိယာ၏(မဂ်ဖိုလ်) စိတ်ကိုမသိ၊ ရွှေခုနစ်ရက်ထိ အတိတ်, နောက်ခုနစ်ရက်ထိ

အနာဂတ်၊ သန္တတိပစ္စုပ္ပန်၊ အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန်နှစ်ပါးသည် ပစ္စုပ္ပန်မည်၏။ ခဏပစ္စုပ္ပန်ကို အာရုံမပြုစကောင်း၊ ဤကာလသုံးပါးအတွင်း သူတပါး၏စိတ်ခန္ဓာကိုသာသိသည်။ တပါးသောခန္ဓာ၊ ခန္ဓပုဂ္ဂိုလ်တို့ကိုမသိ။ ။ နာမ်ခန္ဓာလေးပါးကိုသိသည်ဟူ၍လည်းဆိုကုန်၏။

ပုဗ္ဗေသည် အတိတ်အမြဲ၊ အတိတ်ခန္ဓာ၊ ခန္ဓပုဂ္ဂိုလ်အားလုံး သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကဲ့သို့ သိသည်။ ။ အနာဂတံသည် အနာဂတ်အမြဲ၊ အနာဂတ်ခန္ဓာ၊ ခန္ဓပုဂ္ဂိုလ်အားလုံး သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကဲ့သို့ သိသည်။ ။ ယထာကမ္မသည် အတိတ်အမြဲ၊ အတိတ် လောကီ ကုသိုလ် အကုသိုလ်စေတနာမျှကိုသိသည်။ ဝါ-နာမ်ခန္ဓာလေးပါးကိုသိသည်။

ပဋိသန္တိဒါဉာဏ်လေးပါး

အကြောင်းငါးပါး၊ ရှစ်ပါး။ ။ ပဋိသန္တိဒါလေးပါးရကြောင်း ကမ္မဋ္ဌာန်းဟူ၍သီးခြား မရှိ၊ မဂ်ဖိုလ်ရလျှင် အကြောင်းအားလျော်စွာ ပါဝင်၍ ရကုန်၏။

အရဟတ္တဖိုလ်ရခြင်း၊ ဘုရားစကားပါဠိသင်ကြားခြင်း၊ ပါဠိ၏အနက်အဓိပ္ပါယ်သင်ကြားခြင်း၊ မေးမြန်းခြင်း၊ ဂတပစ္စာဂတဝတ်ကျင့်၍ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်တိုင်အောင် ဝိပဿနာအားထုတ်ဘူးခြင်း-ဤကား-ပဋိသန္တိဒါရကြောင်းငါးပါးတည်း။

တနည်း-ဝိပဿနာအားထုတ်ဘူးခြင်း၊ အပြစ်မရှိသော ကျမ်းဂန် အတတ် ပညာတို့၌ ဗဟုဿုတရှိခြင်း၊ ဘာသာတရားတပါး၌ လိမ်မာခြင်း-အထူးအားဖြင့် မဂဓဘာသာ၌ လိမ်မာခြင်း၊ ဘုရားစကားပါဠိသင်ကြားဆောင်ရွက်ခြင်း (၄)၊ အနက်အဓိပ္ပါယ်မေးမြန်းခြင်း၊ ဖိုလ်လေးပါးရခြင်း၊ ဗဟုဿုတဆရာမြတ်ထံ မှီ၍နေခြင်း၊ ဗဟုဿုတအဆွေခင်ပွန်းရှိခြင်း (၈)၊ ဤကား-ပဋိသန္တိဒါရကြောင်းရှစ်ပါးတည်း။

အတ္ထ ပဋိသန္တိဒါ အကြောင်းကြောင့်ဖြစ်သမျှ အကျိုး၊ နိဗ္ဗာန်၊ ပါဠိတော်၏အနက်၊ ဝိပါက်၊ ကြိယာ-ဤငါးပါးသည် အတ္ထမည်၏။ ဤအတ္ထငါးပါးကို မဖောက်မပြန် ခဲ့ခြင်းသောဉာဏ်သည် အတ္ထပဋိသန္တိဒါဉာဏ်မည်၏။

ဓမ္မပဋိသန္တိဒါ အကျိုးကိုဖြစ်စေသမျှ အကြောင်း၊ အရိယာမဂ်၊ ပါဠိတော်၊ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်-ဤငါးပါးသည် ဓမ္မမည်၏။ ဤဓမ္မငါးပါးကို မဖောက်မပြန် ခဲ့ခြင်းသောဉာဏ်သည် ဓမ္မပဋိသန္တိဒါဉာဏ်မည်၏။

ကြောင်းကျိုး စပ်ပုံ ခွဲပုံ ဤ၌ အကြောင်းဟူသမျှကြောင့် အကျိုးဟူသမျှ ဖြစ်ခြင်းသည် နိဗ္ဗတ္တကအကြောင်း+နိဗ္ဗတ္တေတဗ္ဗ အကျိုးမည်၏။ ။ အရိယာမဂ်ကြောင့် နိဗ္ဗာန်ရောက်ခြင်းသည်သမ္မာပကအကြောင်း+ပတ္တဗ္ဗအကျိုး.....။ ။ ပါဠိတော်ဖြင့်အနက်ကို သိခြင်းသည် ဥပကအကြောင်း+ဥပပေတဗ္ဗအကျိုး.....။ ။ ကုသိုလ် အကုသိုလ်ကြောင့် ဝိပါက်ဖြစ်ခြင်းသည် နိဗ္ဗတ္တက အကြောင်း+နိဗ္ဗတ္တေတဗ္ဗအကျိုး.....။ ။ ကံ၏ အကျိုးနှင့်စပ်၍ ကြိယာဖြစ်ခြင်းသည် စပ်သော အကြောင်း+စပ်သောအကျိုးမည်၏။

တနည်း-ဤတရားသည် ဤတရား၏အကြောင်း၊ ဤတရားကား အကျိုး-ဤသို့ မခွဲမူ၍ ကုသိုလ်အကုသိုလ်သည် အကြောင်း+ဝိပါက် ကြိယာသည် အကျိုး-ဟု ဆင်ခြင်လျှင် လည်း ဓမ္မ, အတ္တ-ပဋိသန္ဓိဒါဖြစ်၏။

နိရုတ္တိပဋိသန္ဓိဒါ။ ထိုထိုဓမ္မ, အတ္တနှစ်ပါးကို ပြသော ဒုက္ခသစ္စံ၊ သမုဒယသစ္စံ၊ ဖဿော၊ ဝေဒနာ-အစရှိသော မာဂဓိဘာသာ ပစ္စုပ္ပန်စကားသံ သည် (သဒ္ဓါရုံသည်)နိရုတ္တိမည်၏။ ဤနိရုတ္တိကို သဘောမှန်သည်-မမှန်သည်ဟု မနောဖြင့် ဆုံးဖြတ်နိုင်အောင် မဖောက်မပြန် ခွဲခြမ်းသော သောတဒ္ဓါရဝီထိဉာဏ်သည် နိရုတ္တိပဋိ သန္ဓိဒါဉာဏ်မည်၏။

ဤ၌ ဖဿော, ဝေဒနာ-ဟု ဆိုသံကြားလျှင် “ဤကား သဘာဝနိရုတ္တိ ဟုတ်သည်” ဟု သိ၏။ ဖဿော, ဝေဒနာ-ဟုကြားလျှင် “သဘာဝနိရုတ္တိမဟုတ်” ဟုသိ၏။

ပဋိဘာနပဋိသန္ဓိဒါ။ ထိုပဋိသန္ဓိဒါဉာဏ်သုံးပါးသည်၊ ဝါ-ဉာဏ် ဟူသမျှသည် ပဋိ ဘာနမည်၏။ ဤပဋိဘာနဉာဏ်ကို ကိစ္စ, အာရုံ, လက္ခဏ, ရသ, ပစ္စုပ္ပန်, ပဒဋ္ဌာန်-စသည်တို့နှင့်တကွ မဖောက်မပြန် ခွဲခြမ်းသောဉာဏ်သည် ပဋိဘာန ပဋိသန္ဓိဒါဉာဏ်မည်၏။

ဘုံ။ ။ပဋိသန္ဓိဒါလေးပါး၏ ဖြစ်ရာဘုံသည် သေက္ခဘုံ, အသေက္ခ ဘုံ-ဟုနှစ်မျိုးသာရှိ၏။ ပုထုဇဉ်ဘုံ-ဟု မရှိ၊ ပုထုဇဉ်မရ။

အဂ္ဂသာဝက, မဟာသာဝကတို့အား အသေက္ခဘုံ၌ ဖြစ်သည်၊ ရှင်အာနန္ဒာ, စိတ္တသူ ကြွယ်, ခုဇ္ဇုတ္တရာဥပါသိကာမတို့အား သေက္ခဘုံ၌ ဖြစ်သည်။ သေက္ခဘုံ၌ နည်းသော အရာ ရှိ၏။ အသေက္ခဘုံ၌ များသောအရာရှိ၏။ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ရောက်မှ သန့်ရှင်းစွာရသည်။ ဘုရားပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့သည် အရဟတ္တဖိုလ်ရခြင်း, ဝိပဿနာအားထုတ်ဘူးခြင်း နှစ်ပါးဖြင့် ပဋိသန္ဓိဒါဉာဏ်သို့ ရောက်ကုန်၏။ သာဝကတို့သည် အကြောင်းငါးပါး, ရှစ်ပါးဖြင့် ပဋိ သန္ဓိဒါဉာဏ်သို့ ရောက်ကုန်၏။

ဤ၌ ခုဇ္ဇုတ္တရာသည် သာမာဝတီမိဖုရား၏အစေခံကျွန်မဖြစ်လျက် ပဋိသန္ဓိဒါဉာဏ်ရ ၍ ပိဋကတ်သုံးပုံဆောင်နိုင်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် ဘုရားစကားပါဠိသင်ကြားခြင်း, အနက် အဓိပ္ပါယ်မေးမြန်းခြင်း, ဂတပစ္စာဂတဝတ်ကျင့်၍ ဝိပဿနာအားထုတ်ခြင်း-စသည်တို့ကို သတိမလပ် ကောင်းစွာအားထုတ်အပ်၏။

သမာဓိအရသာအကျယ်ပြီး၏။

ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာန်း

(သင်္ဂြိုဟ်စကား)

ဥဒ္ဒေသ

ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာန်း၌ သီလဝိသုဒ္ဓိ-စသော ဝိသုဒ္ဓိ ခုနစ်ပါးကို သိအပ်၏။ သီလလေးပါး စင်ကြယ်ခြင်းသည် သီလဝိသုဒ္ဓိ၊ ဥပစာရ ဈာန်၊ အပ္ပနာဈာန်ဖြင့် နိဝရဏကင်း၍ စိတ်စင်ကြယ်ခြင်းသည် စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ၊ နာမ်ရုပ် နှစ်ပါး သာ-ဟု သိမ်းဆည်း၍ အတ္တမရှိ-ဟု သိခြင်းသည် ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ၊ နာမ်ရုပ်တို့၏ အကြောင်းကို သိမ်းဆည်းမိသဖြင့် ယုံမှား ၁၆-ပါး၊ ၈-ပါးကင်းခြင်းသည် ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိ၊ သမ္မ သနုညာဏ်ပြီး၍ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်အားထုတ်စဉ် ဘေးရန်ဆယ်ပါးဖြစ်လတ်သော် ဝိပဿနာ ၏ လမ်းမှန်၊ လမ်းမှား-မှတ်သား ဆုံးဖြတ်နိုင်ခြင်းသည် မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ၊ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်မှစ၍ အနုလောမဉာဏ်တိုင်အောင် အဆင့်ဆင့်ဖြစ်သော ဉာဏ် ၉-ပါး သည် ပဋိပဒါဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ၊ မဂ္ဂဉာဏ်လေးပါးသည် ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိမည်၏။ ။ (သီလ၊ စိတ္တ၊ ဒိဋ္ဌိ၊ ကင်္ခါ၊ မဂ္ဂါ၊ ပဋိ၊ ဉာဏ-ဝိသုဒ္ဓိ ခုနစ်ပါး။)

အနိစ္စလက္ခဏာ-စသော လက္ခဏာသုံးပါးကိုလည်း သိအပ်၏။ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတို့၏ မမြဲ ခြင်းသည် အနိစ္စလက္ခဏာ၊ ဆင်းရဲခြင်းသည် ဒုက္ခလက္ခဏာ၊ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတို့၌ အတ္တမရှိ ခြင်းသည် အနတ္တလက္ခဏာ။

အနိစ္စာနုပဿနာ-စသော အနုပဿနာသုံးပါးကိုလည်း သိအပ်၏။ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတို့၏ အနိစ္စလက္ခဏာကို ဖန်ဖန်ရှုသောဉာဏ်သည် အနိစ္စာနုပဿနာ၊ ဒုက္ခလက္ခဏာကို ဖန်ဖန် ရှုသောဉာဏ်သည် ဒုက္ခာနုပဿနာ၊ အနတ္တလက္ခဏာကို ဖန်ဖန်ရှုသော ဉာဏ်သည် အနတ္တာနုပဿနာ။

သမ္မသနုညာဏ်-စသော ဉာဏ်ဆယ်ပါးကိုလည်း သိအပ်၏။ ခန္ဓာစသည်ကို အပေါင်း အစုအားဖြင့် အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ-ဟု သုံးသပ်ခြင်းသည် သမ္မသနုညာဏ်၊ (ဤဉာဏ်ဖြင့် အာရဒ္ဓဝိပဿနာပုဂ္ဂိုလ်မဖြစ်သေး၊) ဖြစ်ခြင်းပျက်ခြင်းကို ရှုခြင်းသည် ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်၊ ပျက်ခြင်းကိုသာရှုခြင်းသည် ဘင်္ဂဉာဏ်၊ သင်္ခါရတို့ကို ဘေး-ဟု ရှုခြင်းသည် ဘယဉာဏ်၊ ဘေးရှိသော သင်္ခါရတို့ကို အပြစ်ဟုရှုခြင်းသည် အာဒိနဝဉာဏ်၊ အပြစ်ရှိသော သင်္ခါရတို့၌ ငြီးငွေ့ခြင်းသည် နိဗ္ဗိဒါဉာဏ်၊ ငြီးငွေ့၍ သင်္ခါရတို့မှ လွတ်လိုခြင်းသည် မုဉ္ဇိတုကမျတာ ဉာဏ်၊ လွတ်ကြောင်း ပြည့်စုံအောင် တဖန်သင်္ခါရတို့ကိုပင် ပြန်၍ သိမ်းဆည်းခြင်းသည် ပဋိသင်္ခါဉာဏ်၊ ထိုတဖန် သိမ်းဆည်းသော သင်္ခါရတို့၌ မချစ်၊ မမုန်း လျစ်လျူရှုခြင်းသည် သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်၊ ဥဒယဗ္ဗယစသော ရှေးဉာဏ်ရှစ်ပါးတို့အား၎င်း၊ မဂ်ခဏ ရလတ္တံ့ သော ဗောဓိပက္ခိယတရား ၃၇-ပါးတို့အား၎င်း လျော်သောဉာဏ်သည်၊ ဝါ-မဂ္ဂဝီထိ၌ ဂေါတြဘူရှေဖြစ်သော သစ္စာနုလောမိကဉာဏ်သည် အနုလောမဉာဏ်မည်၏။ ။ (သမ္မသန၊ ဥဒယ၊ ဘင်္ဂ၊ ဘယ(၄)၊ အာဒိနဝ၊ နိဗ္ဗိဒါ၊ မုဉ္ဇိတု (၇)၊ ပဋိသင်္ခါ၊ သင်္ခါရ၊ အနုလောမ(၁၀)၊-ဉာဏ်ဆယ်ပါး။)

သုညတ ဝိမောက္ခ-စသော ဝိမောက္ခသုံးပါးကိုလည်း သိအပ်၏။ အနတ္တ ရှု၍ရသော မဂ်ဖိုလ်သည် သုညတဝိမောက္ခ၊ အနိစ္စရှု၍ရသော မဂ်ဖိုလ်သည် အနိမိတ္တဝိမောက္ခ၊ ဒုက္ခ ရှု၍ရသောမဂ်ဖိုလ်သည် အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခ။

သုညတာနုပဿနာ-စသော ဝိမောက္ခမုခသုံးပါးကိုလည်း သိအပ်၏။ မဂ်ဖိုလ်ရကြောင်း အနတ္တာနုပဿနာဉာဏ်သည် သုညတာနုပဿနာဝိမောက္ခမုခ၊ အနိစ္စာနုပဿနာဉာဏ် သည် အနိမိတ္တာနုပဿနာဝိမောက္ခမုခ၊ ဒုက္ခာနုပဿနာဉာဏ်သည် အပ္ပဏိဟိတာ နုပဿနာဝိမောက္ခမုခ။ ။ဥဒ္ဓေသပြီး၏။

သီလဝိသုဒ္ဓိ

ဤဥဒ္ဓေသ၌ ရှေးဦးစွာ ဝိနည်းပညပ်ကို လွန်ကျူးမိသည် မရှိခြင်း ဖြင့်၎င်း၊ လွန်ကျူးမိလျှင် ကုစားပြီးခြင်းဖြင့်၎င်း၊ 'မကုစားသာသေး လျှင် အပြစ်ကို ထင်စွာဖွင့်ပြောထားခြင်းဖြင့်၎င်း ပါတိမောက္ခသံဝရသီလ စင်ကြယ်သည် မည်၏။ (အပြီးမစင်ကြယ်သော်လည်း ပါတိမောက်နာနိုင်ပြီ၊ အန္တရာယ်လွတ်ပြီ၊ တရား အားထုတ်နိုင်ပြီဟု ဆိုလိုသည်။) ဒွါရခြောက်ခွင် အကုသိုလ်မဝင်အောင် သတိယှဉ်ခြင်းဖြင့် ၎င်း၊ သတိလစ်၍ အကုသိုလ်ဖြစ်လျှင်- နပုနေဝံ ကရိဿာမိ (နောင်မပြုပါတော့အံ့)-ဟု စိတ် ဆောက်တည်ခြင်းဖြင့်၎င်း ဣန္ဒြိယသံဝရသီလစင်ကြယ်၏။ မိမိ၏၎င်း၊ တပါးသော ရဟန်း၏၎င်း၊ မိစ္ဆာဇီဝပစ္စည်းလေးပါးကို မသုံးဆောင်ခြင်းဖြင့်၎င်း၊ သုံးဆောင်မိလျှင် ဒေသနာကြားကုစားခြင်းဖြင့်၎င်း အာဇီဝပါရိသုဒ္ဓိသီလ စင်ကြယ်၏။ ပစ္စည်းလေးပါးကို ပစ္စဝေက္ခဏာဆင်ခြင်ကာသုံးဆောင်ခြင်းဖြင့် ပစ္စယသန္နိဿိတသီလစင်ကြယ်၏။ ထိုအခါ သီလလေးပါးစင်ကြယ်ပြီ၊ တရားအားထုတ်နိုင်ပြီ။

စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ

အပ္ပနာဈာန် ရခြင်းဖြင့်၎င်း၊ မရလျှင် နိဝရဏကင်း၍ စိတ်ငြိမ် အောင် ဥပစာရဈာန်ရခြင်းဖြင့်၎င်း စိတ္တဝိသုဒ္ဓိဖြစ်၏။ ထိုအခါ နိဝရဏမှ စိတ်စင်ကြယ်ပြီ၊ တရားအားထုတ်နိုင်ပြီ။

ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ

လက္ခဏာ၊ ရသ၊ ပစ္စုပ္ပန်၊ ပဒဋ္ဌာန်-အားဖြင့် နာမ်ရုပ်ကို သိမ်း ဆည်းခြင်းသည် ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိမည်၏။ ဖဿသည် ဖုဿနလက္ခဏာရှိ ၏။ ပထဝီသည် ကက္ခဋ္ဌလက္ခဏာရှိ၏-စသော အကျယ်သိမ်းဆည်းခြင်းဖြင့်၎င်း၊ နာမ်သည် အာရုံသို့ညွှတ်ခြင်းလက္ခဏာရှိ၏။ ရုပ်သည် အအေး၊ အပူ စသည်ကြောင့် ရှေးနှင့်မတူ ဖောက်ပြန်ခြင်းလက္ခဏာရှိ၏-စသော အကျဉ်းသိမ်းဆည်းခြင်းဖြင့်၎င်း ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိဖြစ်၏။ နာမ်ရုပ်မှတစ်ပါး အတ္တ၊ ဇီဝမရှိ-ဟု ဉာဏ်အမြင်စင်ကြယ်ပြီ၊ သက္ကာယဒိဋ္ဌိကွာပြီ။

[လက္ခဏာနှစ်မျိုးရှိ၏။ အနိစ္စလက္ခဏာစသည်သည် နာမ်ရုပ်အများနှင့်ဆက် ဆံ၏။ သာမညလက္ခဏာမည်၏။ ဝိဇာနန၊ ဖုဿန၊ ကက္ခဋ္ဌ၊ သန္တိ-စသော လက္ခဏာ သည် အများနှင့်မဆက်ဆံ၊ စိတ်၊ စေတသိက်၊ ရုပ်၊ နိဗ္ဗာန်တို့၏ သီးခြားသောမိမိ လက္ခဏာဖြစ်၏။ သဘာဝလက္ခဏာမည်၏။ ။ ရသနှစ်မျိုး-ပြုလုပ်ခြင်းသည် ကိစ္စရသ၊ ပြည့်စုံခြင်းသည် သမ္ပတ္တိရသ။ ။ ပစ္စုပ္ပန်နှစ်မျိုး-ထင်ရှားသောအခြင်း အရာသည် ဥပဋ္ဌာနာကာရပစ္စုပ္ပန်၊ အကျိုးသည် ဖလပစ္စုပ္ပန်။ ။ ပဒဋ္ဌာန် ကား တမျိုး-နိုးသောအကြောင်းသည် ပဒဋ္ဌာန်မည်၏။]

ကန်ဂီသုဒ္ဓိ။ ။ထိုနာမ်ရုပ်တို့၏ အကြောင်းကို သိမ်းဆည်းခြင်းသည် ကန်ဂီတရဏ
ဝိသုဒ္ဓိမည်၏။ ။သိမ်းဆည်းပုံကား....

- ၁- ပဋိသန္ဓေနာမ်ရုပ်သည်အဝိဇ္ဇာ,တဏှာ,ဥပါဒါန်,ကံ-ဟူသောအကြောင်း
ကြောင့်ဖြစ်၏။
- ၂-ပဝတ္တိရုပ်သည် ကံ,စိတ်,ဥတု,အာဟာရကြောင့်ဖြစ်၏။
- ၃-ပဝတ္တိနာမ်သည် ဝတ္ထု,အာရုံစသည်ကြောင့်ဖြစ်၏။
- ၄-အထူးအားဖြင့် ကုသိုလ်သည် ယောနိသော မနသိကာရကြောင့်ဖြစ်၏။
- ၅-အကုသိုလ်သည် အယောနိသောမနသိကာရကြောင့်ဖြစ်၏။
- ၆-ဝိပါက်သည် ကုသိုလ်,အကုသိုလ်စွမ်းကြောင့်ဖြစ်၏။
- ၇-အာဝဇ္ဇန်းခွေသည် ဘဝင်စသည်အစွမ်းကြောင့်ဖြစ်၏။
- ၈-ကြိယာဇောသည် ရဟန္တာသန္တာန်စွမ်းကြောင့်ဖြစ်၏။
- ၉-အကြောင်းမကင်းသော အကျိုးတရားအပေါင်းတို့သာတည်း။

ဤသို့အကြောင်းသိမ်းဆည်းခြင်းဖြင့် ကန်ဂီစင်ကြယ်၏။ ယုံမှားခြင်း ၁၆-ပါး, ၈-ပါး
တို့မှလွန်၏။ထိုအခါ စူဠသောတာပန်ဖြစ်ပြီးဥာဏ်ဆယ်ပါးအားထုတ်နိုင်ပြီ။

မဂ္ဂါမဂ္ဂဝိသုဒ္ဓိ ထိုနောက် ထိုသို့ သိမ်းဆည်းပြီးသော အကြောင်းမကင်းသော
တေဘူမကသင်္ခါရတို့၌ အတိတ်စသည်ခွဲ၍ လက္ခဏာရေးသုံးပါး
တင်၍ ဖန်ဖန်သုံးသပ်အပ်၏။ ဤသို့သုံးသပ်ခြင်းသည် သမ္မသနဉာဏ်မည်၏။ ဤ၌ခန္ဓာဒိနယ
မာရဗ္ဗ-ဖြင့်သီဟိုဠ်သားတို့အလို နယဝိပဿနာမည်၏-ဟုဆိုသည်။ကလာပဝသေန သဒ္ဓိ
ပိတွာ-ဖြင့် ဇမ္ဗူဒိပ်သားတို့အလို ကလာပသမ္မသနမည်၏-ဟု ဆိုသည်။အဓိပ္ပါယ်တူသည်
သာတည်း။

နယဝိပဿနာသုံးသပ်ပုံကား-ခန္ဓာငါးပါး,ဒွါရခြောက်ပါး, အာရုံခြောက်ပါး-စသည်
ဖြင့် လာသော ပဋိသန္တိဒါဒေသနာနည်းကိုယူ၍ သုံးသပ်ရသည်။

- ၁-ရူပံ-အနိစ္စံ ခယဋ္ဌေန၊ ဒုက္ခံ ဘယဋ္ဌေန၊ အနတ္တာ အသာရကဋ္ဌေန။
- ၂-ဝေဒနာ-အနိစ္စာ ခယဋ္ဌေန၊ ဒုက္ခာ ဘယဋ္ဌေန၊ အနတ္တာ အသာရကဋ္ဌေန။
- ၃-သညာ....။သင်္ခါရာ ...။ဝိညာဏံ....။(အတူပြု၍ ချဲ့နိုင်စေ။)
- ၄-စက္ခုဒွါရံ....။....လ....။မနောဒွါရံ....။
- ၅-ရူပါရမ္မဏံ။....လ....။ဓမ္မာရမ္မဏံ-အနိစ္စံ ခယဋ္ဌေန၊....။....။

ကလာပသမ္မသနသုံးသပ်ပုံကား-အတိတ်, အနာဂတ်စသော ၁၁-ပါးသောအပေါင်း
အစုကလာပစွမ်းဖြင့် ပေါင်းချုံး၍ သုံးသပ်ရသည်။

၁-အတိတ်ရုပ်သည် အတိတ်၌ ချုပ်ပြီးပြီ-အနိစ္စံ ခယဋ္ဌေန၊ ဒုက္ခံ ဘယဋ္ဌေန၊ အနတ္တာ အသာရကဋ္ဌေန၊ ဝါ-အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။

၂-အနာဂတ်ရုပ်သည် အနာဂတ်၌ ချုပ်လတ္တံ့-အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။

၃-ပစ္စုပ္ပန်ရုပ်သည် အနာဂတ်မဖြစ်မီ ချုပ်၏-အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။

၄-အဇ္ဈတ္တရုပ်သည် ဗဟိဒ္ဓမဖြစ်မူ၍ ချုပ်၏-အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။

၅-ဗဟိဒ္ဓရုပ်သည် အဇ္ဈတ္တမဖြစ်မူ၍ ချုပ်၏-အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။

၆-သုခမရုပ်သည် သြဋ္ဌာရိကမဖြစ်မူ၍ ချုပ်၏-အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။

၇-သြဋ္ဌာရိကရုပ်သည် သုခမဖြစ်မူ၍ ချုပ်၏-အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။

၈-ဟိနရုပ်သည် ပဏီတမဖြစ်မူ၍ ချုပ်၏-အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။

၉-ပဏီတရုပ်သည် ဟိနမဖြစ်မူ၍ ချုပ်၏-အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။

၁၀-ဒူရရုပ်သည် သန္တိကမဖြစ်မူ၍ ချုပ်၏-အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။

၁၁-သန္တိကရုပ်သည် ဒူရမဖြစ်မူ၍ ချုပ်၏-အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။

၁-အတိတ်ဝေဒနာသည် အတိတ်၌ ချုပ်ပြီးပြီ-စသည်ဖြင့် ခွဲအပ်၏။

အဒ္ဓါန-ဘဝ၊ သန္တတိ-အစဉ်၊ ခဏ-ဥပါဒ် ဦး ဘင် ခဏ-ဤသုံးပါးစွမ်း ဖြင့်လည်း လက္ခဏာရေးသုံးပါးတင်၍ သုံးသပ်ရသည်။

၁-အတိတ်ဘဝရုပ်သည် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ၊ အနာဂတ်ဘဝရုပ်သည် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ၊ ပစ္စုပ္ပန်ဘဝရုပ်သည် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။

၂-အတိတ်သန္တာန်ရုပ်သည် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ၊ အနာဂတ်သန္တာန်ရုပ်သည် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ၊ ပစ္စုပ္ပန်သန္တာန်ရုပ်သည် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။

၃-အတိတ် ခဏတ္တယရုပ်သည် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ၊ အနာဂတ်ခဏတ္တယ ရုပ်သည် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ၊ ပစ္စုပ္ပန်ခဏတ္တယရုပ်သည် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။

ဤသို့ဖန်ဖန်သုံးသပ်သောသူသည် သမ္မသနဉာဏ်ဖြင့် သုံးသပ်သည်မည်၏၊ ထိုဟေ ဘူမက သင်္ခါရတို့၌သာလျှင် ပစ္စယစွမ်း၊ ခဏစွမ်းဖြင့် ဖြစ်ခြင်း၊ ပျက်ခြင်းကိုရှုသောဉာဏ် ဖြင့် ဖန်ဖန်ရှုသောသူသည် ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ဖြင့် ရှုသည်မည်၏၊ ပစ္စယစွမ်းဖြင့် ရှုရာ၌ အကြောင်းလေးပါးဖြင့် ရှုရသည်၊ ခဏစွမ်းဖြင့်ရှုရာ၌ ခဏတပါးဖြင့် ရှုရသည်။

၁-အဝိဇ္ဇာဖြစ်ခြင်းကြောင့် ရုပ်ဖြစ်သည်၊ တဏှာဖြစ်ခြင်းကြောင့် ရုပ်ဖြစ် သည်၊ ကံဖြစ်ခြင်းကြောင့် ရုပ်ဖြစ်သည်၊ အာဟာရဖြစ်ခြင်းကြောင့် ရုပ် ဖြစ်သည်။

၂-ဥပါဒ်ခဏ၌သာ ရုပ်ဖြစ်သည်။

၃-အဝိဇ္ဇာချုပ်ခြင်းကြောင့် ရုပ်ချုပ်သည်၊ တဏှာချုပ်ခြင်းကြောင့် ရုပ်ချုပ် သည်၊ ကံချုပ်ခြင်းကြောင့် ရုပ်ချုပ်သည်၊ အာဟာရ ချုပ်ခြင်းကြောင့် ရုပ် ချုပ်သည်။

၄-ဘင်ခဏ၌သာ ရုပ်ချုပ်သည်။

၅-အဝိဇ္ဇာ, တဏှာ, ကံ, ဖဿဖြစ်ခြင်းကြောင့် ဝေဒနာ ဖြစ်သည်။ သညာ ဖြစ်သည်။ သင်္ခါရဖြစ်သည်။ ဥပါဒ်ခဏ၌သာ ဝေဒနာ, သညာ, သင်္ခါရ ဖြစ်သည်။ အဝိဇ္ဇာ, တဏှာ, ကံ, ဖဿချုပ်ခြင်းကြောင့် ဝေဒနာချုပ် သည်။ သညာချုပ်သည်။ သင်္ခါရချုပ်သည်။ ဘင်ခဏ၌သာ ဝေဒနာ, သညာ, သင်္ခါရချုပ်သည်။

၆-အဝိဇ္ဇာ, တဏှာ, ကံ, နာမ်ရုပ်ဖြစ်ခြင်းကြောင့် ဝိညာဏ်ဖြစ်သည်။ ဥပါဒ် ခဏ၌သာ ဝိညာဏ်ဖြစ်သည်။ အဝိဇ္ဇာ, တဏှာ, ကံ, နာမ်ရုပ်ချုပ်ခြင်း ကြောင့် ဝိညာဏ်ချုပ်သည်။ ဘင်ခဏ၌သာ ဝိညာဏ်ချုပ်သည်။

ဤသို့ခန္ဓာငါးပါး၌ဥဒယဗ္ဗယဆယ်ပါးစီရှုအပ်၏။ ဥဒယဗ္ဗယငါးဆယ်ပြည့်စုံ၏။ [အစ ရုပ်၏ဖြစ်,ချုပ်ပုံရပြီးလျှင် ဝေဒနာ, သညာ, သင်္ခါရတို့၌ အာဟာရပယ်၍ ဖဿ။ ။ ဝိညာဏ်၌ အာဟာရပယ်၍ နာမ်ရုပ်၊ ဤမျှသာထူး၏။]

ဥဒယဗ္ဗယ(၅၀)ရှုသည်မှစ၍ အာရဒ္ဓဝိပဿကယောဂီ မည်၏။ ဤသို့သော ယောဂီ အား ဩဘာသစသော ဘေးရန်ဆယ်ပါးဖြစ်လတ်သော် ထိုဘေးရန်တို့ကို သိမ်းဆည်း၍ လမ်းမှန်, လမ်းမှား-မှတ်သားခြင်းသည် မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ မည်၏။ (ဘေးရန် ဆယ်ပါးကား ထင်မြီဓမ္မတာ ဟု ဆို၏။)

ဆယ်ပါးကား-လွန်ကဲသော ဝိပဿနာစိတ်ကြောင့် ကိုယ်မှ အရောင်ထွက်ခြင်း, ထိုအတူ ဝိပဿနာစိတ်ကြောင့် ဝိတိငါးမျိုးဖြစ်ခြင်း, ကိုယ်စိတ်အပူငြိမ်း၍ ပဿဒ္ဓိနှစ်ပါး ဖြစ်ခြင်း(၃)၊ အားကြီးသောသဒ္ဓါဟူသောအဓိမောက္ခဖြစ်ခြင်း, ဝီရိယသမ္ပောဇ္ဈင်ဟူသော ပဂ္ဂဟ ဖြစ်ခြင်း(၂)၊ အတိပဏီတသုခ ဖြစ်ခြင်း, ဝိပဿနာဉာဏ် အမြင်သန်ခြင်း, ရှေးဟောင်းပြန်သိ သတိထင်ခြင်း(၃)၊ ဥပေက္ခာသမ္ပောဇ္ဈင်ဟူသော တတြမဇ္ဈတ္တပေက္ခာ၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းဟူသော အာဝဇ္ဇနပေက္ခာဖြစ်ခြင်း, အရောင်စသည်၌ “ငါအား ဤသို့ မဖြစ်စဘူးဖြစ်ကုန်၏” ဟု သိမ်မွေ့သောတဏှာနိကန္တိဖြစ်ခြင်း(၂)-ဤဆယ်ပါးတည်း။ ထိုအခါ ငါအား မဖြစ်စဘူးဖြစ်သည်။ ကေနမချွတ် မဂ်ဖိုလ်ရပြီး-ဟု မယူမူ၍ ဤဆယ်ပါး သည် တဏှာဖြစ်ကြောင်း, မာနဖြစ်ကြောင်း, ဒိဋ္ဌိဖြစ်ကြောင်းဖြစ်၍ ဝိပဿနာညစ်ညူး ကြောင်း ဘေးရန်သာဖြစ်သည်။ လမ်းမှန်မဟုတ်၊ ထိုမှလွတ်သော ဝိပဿနာဉာဏ်အစဉ် သာ လမ်းမှန်ဖြစ်ချေသည်-ဟု မှတ်သား ဆုံးဖြတ်ခြင်းဖြင့် သိမ်းဆည်းအပ်၏။

ပဋိပဒါဝိသုဒ္ဓိ ထိုဘေးရန်ဆယ်ပါးမှ လွတ်ပြီးသောအခါ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်မှစ၍ အနုလောမဉာဏ်တိုင်အောင် အဆင့်ဆင့် အားထုတ်အပ်သော ဝိပဿနာဉာဏ် ၉-ပါးသည် ပဋိပဒါဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိမည်၏။

ဉာဏ်အဆင့်ဆင့်ဖြစ်ရာ၌ ရှေးဦးစွာ သမ္မသနဉာဏ် သုံးသပ်သောအခါ ဝိပဿနာ အားထုတ်သည် မမည်သေး။ ။ခန္ဓာတို့၏ ဖြစ်ခြင်းပျက်ခြင်းကိုသိသောအခါ ဥဒယဗ္ဗယ ဉာဏ်, ဖြစ်ခြင်းလွတ်၍ ပျက်ခြင်းမျှသိသောအခါ ဘင်္ဂဉာဏ်, ပျက်ခြင်းမြင်၍ ခြင်္သေ့ သစ် ကျားပမာ ကြောက်စရာဟု သိသောအခါ ဘယဉာဏ် (ဥ,ဘင်,ဘ-၃။) ကြောက်လန့်၍

ယူချင်စရာမထင် မီးလောင်သောအိမ်အသွင် အပြစ်မြင်သောအခါ အာဒိနဝဉာဏ်, အပြစ်မြင်၍ ငြီးငွေ့သောအခါ နိဗ္ဗိဒါဉာဏ်, ပိုက်ကွန်မိသောငါးပမာ ဘုံသုံးပါးမှ လွတ်လိုသောအခါ မုဉ္ဇိတုကမျတာဉာဏ်(အာ, နိ, မု-၃။) အပြစ်မြင်သော်လည်း တရှိန်ထည်းမပြေးဝင်နိုင်သဖြင့် သမုဒြာဌာန်ပမာ ဖန်ဖန်ပြန်၍ လွတ်ခြင်းကြီးလွတ်အောင် သုံးသပ်သောအခါ ပဋိသန္ဓါဉာဏ်, အပြစ်မြင်ပြီးသော သန္ဓါရတို့၌ စွန့်ပြီးသောမယားအတူ လျစ်လျူရှုသောအခါ သန္ဓါရပေက္ခာဉာဏ်, မဂ္ဂဝီထိ၌ ပရိကံ၊ ဥပစာ၊ အနုလုံဖြစ်သောအခါ အနုလောမဉာဏ်(ပဋိ, ရ, နု-၃။)-ဤသို့အဆင့်ဆင့်ဖြစ်၏။ ။ဤတွင် ဝိသုဒ္ဓိခြောက်ပါးပြီးပြီ။

**ဉာဏဒဿန
ဝိသုဒ္ဓိ**

ဤသို့ ဝိသုဒ္ဓိခြောက်ပါး အစဉ်အားဖြင့် အားထုတ်သော ယောဂီအား ဝိပဿနာဉာဏ်၏ ရင့်ခြင်းကို(ဝါ-သန္ဓါရပေက္ခာဉာဏ်၏ ရင့်ခြင်းကို)စွဲ၍ မဂ်ဖိုလ်အပ္ပနာ ဖြစ်လိုလတ်သည်ရှိသော် ဘဝင်္ဂစလန, ဘဝင်္ဂပစ္ဆေဒဖြစ်၍ မနောဒွါရာငဇ္ဇန်း, ပရိကံ, ဥပစာ, အနုလုံ, ဂေါတြဘူ, မဂ်တကြိမ်, ဖိုလ်နှစ်ကြိမ်သုံးကြိမ်ဖြစ်၍ ဘဝင်ကျ၏။

ဤမဂ္ဂဝီထိစိတ်စဉ်၌ ပရိကံ, ဥပစာ, အနုလုံသည် အထွဋ်အထိပ်သို့ရောက်သောဝိပဿနာဖြစ်သောကြောင့် သိခါပတ္တာမည်၏။ သစ္စာနုလောမဉာဏ်နှင့် (ဝါ-ဝိပဿနာရှုသောမဟာကုသိုလ်ဉာဏ်နှင့်)တကွ ဖြစ်သောကြောင့် သာနုလောမာမည်၏။ သန္ဓါရတို့ကို လျစ်လျူရှုသောကြောင့် သန္ဓါရပေက္ခာမည်၏။ မဂ်သို့ရောက်ကြောင်း ဝိပဿနာဖြစ်သောကြောင့် ဝုဠာနဂါမိနီဝိပဿနာမည်၏။ (လေးမည်။) ဤစိတ်တို့သည် အနိစ္စစသော လက္ခဏာတခုခုကို အာရုံပြုကုန်၏။ (ဝုဠာနသည် မဂ်၏အမည်ဖြစ်၏။ ကိလေသာမှထသောကြောင့်တည်း။)

ဂေါတြဘူသည် နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြု၍ ပုထုဇဉ်အန္တယ်ကိုဖျက်လျက် အရိယာအန္တယ်သို့ ရောက်စေလျက်ဖြစ်၏။ နိဗ္ဗာန်ကို မြင်လျက် ကိလေသာကိုမသတ်ဘဲ မဂ်အား အချက်ပေးသောကြောင့် မဂ်၏အာဝဇ္ဇန်းအရာ၌တည်သည်။

မဂ်သည် ဒုက္ခသစ္စာကို အကုန်အစင်သိလျက်၊ သမုဒယသစ္စာကိုပယ်လျက်၊ နိရောဓသစ္စာကို မျက်မှောက်ပြုလျက်၊ မဂ္ဂသစ္စာကို ပွားစေသောအားဖြင့် အပ္ပနာဝီထိသို့ ရောက်၏။ ။ဤ၌ မဂ်ဉာဏ်သည် လေးကိစ္စကို တပြိုင်နက်ပြီးစေသည်။ နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုခြင်းသည် နိရောဓ မျက်မှောက်ပြုသည်မည်၏။ မဂ်စိတ်ကို၎င်း, ကြွင်းမဂ္ဂင်ခုနစ်ပါးကို၎င်း အတူတကွ ခဏတ္တယသို့ရောက်စေခြင်းသည် မဂ္ဂကို ပွားစေသည်မည်၏။ နောင် ဖြစ်ထိုက်သော ကိလေသာကို မဖြစ်နိုင်သောအနေသို့ ရောက်စေခြင်းသည် သမုဒယပယ်သည် မည်၏။ ဒုက္ခ၏အကြောင်းကိုပယ်ခြင်းဖြင့် ဒုက္ခကို အကုန်အစင် သိသည်မည်၏။

မဂ်ဉာဏ်သည် ကိလေသာသတ်သည့်အပြင် အနမတဂ္ဂသံသရာ-ဝဋ်ဒုက္ခသမုဒြာကိုလည်း ခန်းစေ၏။ အပါယ်တံခါးကိုလည်း ပိတ်စေ၏။ သူတော်ကောင်းဥစ္စာခုနစ်ပါး၏ ပိုင်ရှင် တရားသူဌေးကိုလည်း ဖြစ်စေ၏။ မိစ္ဆာမဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကိုလည်း ပယ်၏။ တွင်း, ပ, နီး, ဝေး, အကြီး, အသေး-ဘေးဟူသမျှကိုလည်း ငြိမ်းစေ၏။ ဘုရားရှင်၏ သားတော်စစ်အဖြစ်

သို့လည်း ရောက်စေ၏။ ရတနာသုံးပါး၌ သက်ဝင်သော အဓိဂမသဒ္ဓါ၊ ပဋိသန္တိဒါ၊ အဘိညာ-စသည်ကိုလည်း ရစေ၏။

ဖိုလ်ဇော နှစ်ကြိမ်သုံးကြိမ်သည် နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြု၏။ မဂ်ပယ်သော ကိလေသာကို အခိုးအငွေ့မျှမကျန်အောင် ငြိမ်းအေးစေ၏။

ထိုနောင် ဘဝင်ဖြတ်၍ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်ဝီရိယတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ မဂ်ဖိုလ်ရပြီးသော လောကုတ္တရာပညာရှင်သည် မဂ်၊ ဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန် သုံးမျိုးကို တခုစီ အာရုံပြု၍ ဆင်ခြင်၏။ ပယ်ကိလေသာ၊ ကြွင်းကိလေသာနှစ်ခုကို အချိုသေက္ခမဆင်ခြင်၏။ အချိုသေက္ခမဆင်ခြင်၊ သာကီဝင်မင်းသား မဟာနာမ်သည် ဘုရားရှင်ထံ ချဉ်းကပ်၍ တပည့်တော်သန္တာန်၌ ကိလေသာ အဘယ်မျှ မပယ်ရသေးပါသနည်းဘုရား-ဟု လျှောက်၏။ အသေက္ခမကား ကြွင်း ကိလေသာကိုသာ မရှိသောကြောင့် မဆင်ခြင်။

ဤသို့ ဝိသုဒ္ဓိခြောက်ပါးအစဉ်ဖြင့် ဖြစ်စေအပ်သော မဂ်ဉာဏ် လေးပါးသည် ဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိမည်၏။ ။ဝိသုဒ္ဓိဘေဒပြီးပြီ။

ဝိမောက္ခဘေဒ ဝိမောက္ခဘေဒ၌ အနတ္တာနုပဿနာသည် အတ္တဟု နှလုံးသွင်းခြင်းကို စွန့်၏။ (အတ္တမှဆိတ်သော သုညကိုမြင်၏။) ထို့ကြောင့် သုညတာနုပဿနာမည်သော ဝိမောက္ခမုခဖြစ်၏။ အနိစ္စာနုပဿနာသည် ဝိပလ္လာသ ဖြစ်ကြောင်းနိမိတ်ကိုစွန့်၏။ အနိမိတ္တာနုပဿနာမည်သော ဝိမောက္ခမုခဖြစ်၏။ ဒုက္ခာနုပဿနာသည် တဏှာတောင့်တခြင်းကို စွန့်၏။ အပ္ပဏိဟိတာနုပဿနာ မည်သော ဝိမောက္ခမုခဖြစ်၏။

ထို့ကြောင့် ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီဝိပဿနာသည် အနတ္တဟု ရှုအံ့-မဂ်သည် သုညတဝိမောက္ခ မဂ်မည်၏။ အနိစ္စဟုရှုအံ့-အနိမိတ္တဝိမောက္ခမဂ်၊ ဒုက္ခဟုရှုအံ့- အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခမဂ် မည်၏။ ဝိပဿနာအာရုံစွမ်းဖြင့် မဂ်-အမည်သုံးခုရသည်။

မဂ္ဂဝီရိယ မဂ်နောင်ဖိုလ်သည် မဂ်အာရုံစွမ်းဖြင့် အမည်သုံးခုရသည်။ ဖလသမာပတ္တိ ဝီရိယ၌ ဖိုလ်သည် ဝိပဿနာရှုခြင်းအားလျော်စွာ ဝိပဿနာ အာရုံစွမ်းဖြင့် အမည်သုံးခု ရသည်။ (မဂ်အာရုံမရှိ)။ ။မဂ္ဂဝီရိယ၊ ဖလသမာပတ္တိဝီရိယအားလုံး၌ မဂ်ဖိုလ်တို့သည် နိဗ္ဗာန် အာရုံစွမ်းဖြင့်လည်းသုံးမည်၊ မိမိကိစ္စဂုဏ်စွမ်းဖြင့်လည်းသုံးမည်ရ၍ ဟူသည်သာတည်း။

ပုဂ္ဂလဘေဒ ပုဂ္ဂလဘေဒ၌ သောတာပတ္တိမဂ်ရသောသူသည် ဒိဋ္ဌိ၊ ဝိစိကိစ္ဆာကို ၎င်း၊ အပါယ်လားကြောင်းအကုသိုလ်ကို၎င်း ပယ်ပြီးဖြစ်၏။ သောတာပန်မည်သောသူဖြစ်၏။ ကာမဘုံ၌ လူ၊ နတ် အရော ပဋိသန္ဓေ ခုနစ်ကြိမ် ရှိလျှင် သတ္တက္ခတ္တ၊ ပရမ၊ နှစ်ကြိမ်မှ ခြောက်ကြိမ်ထိရှိလျှင် ကောလံကောလ၊ တကြိမ်ရှိလျှင် ဧကဗီဇိမည်၏။ လူ့ ဘုံသက်သက်၊ နတ်ဘုံသက်သက်၌ မရောယှက်ဘဲ ဘဝ ရာထောင်ထပ်၍ ဖြစ်သော်လည်း တကြိမ်သာမည်၏။ သကဒါဂါမ်၊ အနာဂါမ်ဖြစ်၍ ရူပဘုံသို့ရောက်လျှင် ဘဝ များစွာဘုံစဉ်စံဖြစ်သေး၏။ လူ၊ နတ်အရော ကာမဘုံ ပဋိသန္ဓေကိုသာရည်၍ သတ္တက္ခတ္တ၊ ပရမဟုဆိုသည်။

သကဒါဂါမိမဂ်ရလျှင် ရာဂ,ဒေါသ,မောဟ ခေါင်းပါးပြီးဖြစ်၏။ သကဒါဂါမိပုဂ္ဂိုလ် မည်၏။ ဤလူ့ပြည်သို့ ပဋိသန္ဓေတကြိမ်လာနိုင်၏။

အနာဂါမိမဂ်ရလျှင် ကာမရာဂ,ဗျာပါဒအကြွင်းမဲ့ပယ်ပြီးဖြစ်၏။ အနာဂါမိပုဂ္ဂိုလ်မည် ၏။ ကာမဘုံသို့ပဋိသန္ဓေလာခြင်းမရှိ။

အရဟတ္တမဂ်ရလျှင် ကိလေသာအားလုံးအကြွင်းမရှိပယ်ပြီးဖြစ်၏။ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်မည် ၏။ အာသဝေါကုန်၍ အလ္လခံပုဂ္ဂိုလ်အမြတ်ဆုံးဖြစ်၏။

လောကုတ္တရာဉာဏ်ဖြစ်ရာ၌ ဝသီဘော် လေ့လာဘွယ် မရှိ။ ဆန့်ကျင်ဘက်တို့ကို သမုစ္ဆေဒပြုပြီးဖြစ်သောကြောင့် အလိုလိုဝသီဘော်ပြည့်စုံ၏။ လောကီဈာန်သမာပတ်၌သာ နန္ဒနွေးခြင်းကင်းအောင် ဝသီဘော်လေ့လာရသည်။

သမာပတ္တိဘေဒ။ ။ သမာပတ္တိဘေဒ၌ မိမိရသော ဖိုလ်ကို မိမိဝင်စားခြင်းဖြင့် ဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်တိုင်း ဖလသမာပတ်ကို ဝင်စားနိုင်ကုန်၏။

နိရောဓသမာပတ်ကိုကား အနာဂါမိ,ရဟန္တာတို့သာ ဝင်စားနိုင်ကြသည်။ ဝင်စားပုံ ကား-ရှေးဦးစွာ ပဌမဈာန်ကိုဝင်စား၏။ ဤကား သမထပြုခြင်းတည်း။ ထိုနောင် ပဌမဈာန် မှထ၍ ပဌမဈာန်၌ရှိသော သင်္ခါရတရားတို့ကို အနိစ္စ, ဒုက္ခ, အနတ္တ ဟု ရှု၏။ ဤကား ဝိပဿနာပြုခြင်းတည်း။ ဤသို့ သမထ,ဝိပဿနာပြုခြင်းသည် ယုဂနန္ဒပြုသည်မည်၏။

ဤနည်းဖြင့် ဈာန်အစဉ်အတိုင်း ယုဂနန္ဒပြုကာ အာကိဉ္စာန်အထိ ဝင်စား၍ အာကိဉ္စာန်မှထသောအခါ ဝိပဿနာမပြုဘဲ အဓိဋ္ဌာန်ခြင်းစသော ပုဗ္ဗကိစ္စလေးပါးပြု၍ နေဝ သညာဈာန်ကိုဝင်စား၏။ နေဝသညာဈာန်စောသည် နှစ်ကြိမ်စော၍ စိတ်အစဉ်ပြတ်၏။ စိတ်,စေတသိက်,စိတ္တဇရုပ်ချုပ်၍ တိဇရုပ်မျှကြွင်း၏။ ထိုအခါ နိရောဓသမာပတ် ဝင်စား သည်မည်၏။

ပုဗ္ဗကိစ္စလေးပါးပြုခြင်းကား-မိမိနှင့်စပ်သော သီးခြားတည်သော ကျောင်း,သမိတ်, သင်္ကန်း-စသည်သည် မီးစသောအန္တရာယ်ကြောင့် မပျက်စီးနိုင်စေသတည်း-ဟု မိဋ္ဌာန်၏။ (ကိုယ်၌ဝတ်ရုံထားသောသင်္ကန်းအတွက် မိဋ္ဌာန်ဘွယ်မလို။) သံဃာအပေါင်း တောင့်တ သောအခါ လာမခေါ်မီ သမာပတ်မှထနိုင်စေသတည်း-ဟု မိဋ္ဌာန်၏။ မြတ်စွာဘုရားခေါ် တော်မူသောအခါ လာမခေါ်မီ ထနိုင်စေသတည်း-ဟု မိဋ္ဌာန်၏။ ခုနစ်ရက်အတွင်း မိမိ အသက်အပိုင်းအခြားတည်နိုင် မတည်နိုင် ကြည့်ရှု၏။ ဤလေးပါးတည်း။

နိရောဓသမာပတ်ကို ကာမဘုံ,ရူပဘုံ၌သာ-အနာဂါမိ,ရဟန္တာတို့သာ-မဟဂ္ဂုတ်ဈာန် ကိုးပါးလုံးရမှသာ ဝင်စားနိုင်ကြသည်။ အရူပဘုံ၌ ဈာန်ကိုးပါးမရှိ၍ ယုဂနန္ဒပင် မပြည့် စုံ။ ကာမဘုံ၌ အာဟာရအတွက် အလွန်ဆုံး ခုနစ်ရက်သာ၊ ရူပဘုံ၌ ပိုင်းခြားမရှိ ဝင် စားကြ၏။

နိရောဓသမာပတ်မှထသောအခါ အနာဂါမိအား အနာဂါမိဖိုလ်စော တကြိမ်စော၍ ဘဝင်ကျ၏။ ရဟန္တာအား အရဟတ္တဖိုလ်စောတကြိမ်စော၍ ဘဝင်ကျ၏။ ထိုနောင် ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်ဝီထိဖြစ်၏။ (အနာဂါမိ,ရဟန္တာအားသာ သမာဓိပြည့်သည်။)

ဤ၌ ခုနစ်ရက်ခြားသော်လည်း နေဝသညာ ဒုတိယဇောသည် အနာဂါမိဖိုလ်ဇော၊ အရဟတ္တဖိုလ်ဇောအား(စိတ်အခြားမရှိ)အနန္တရသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏။ ဤနည်းမျိုးဖြင့် အသညသတ်ဘုံ အသက်၊ ကမ္ဘာငါးရာခြားလျက် တတိယဘဝ နောက်ဆုံး စုတိသည် ယခုဘဝ ပဋိသန္ဓေစိတ်အားလည်း အနန္တရသတ္တိဖြင့်ကျေးဇူးပြု၏။

တိုက်တွန်းခြင်း လူမင်း၊ နတ်မင်း၊ မြဟွာမင်းတို့သည် မိမိစည်းစိမ်ကိုခံစား၍ မငြီးငွေ့နိုင်ကြကုန်၊ ဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်လည်း မိမိဖိုလ် အရသာ ခံစား၍ မငြီးငွေ့နိုင်၊ မင်းစည်းစိမ်ခံစားစဉ် အပူဝင်၊ အအေးမိ၊ ငန်းဖမ်း၊ အသက်ထွက်-အချို့ ဖြစ်သေး၏။ ဖိုလ်အရသာခံစားစဉ် ထိုအန္တရာယ်မျိုးစိုးစဉ်မျှမဖြစ်၊ အမြှိုက်ဆေးဖျန်းသောပျားသည် ဩဇာထက်၍ လွန်စွာအရသာရှိ၏။ ဖိုလ်ချမ်းသာ ဆွတ်ဖျန်းသောဖိုလ်အရသာသည် သာလွန်ထက်မြက်စွာချမ်းသာသောအရသာရှိ၏။ စိတ်ရှိသူတို့ခံစားသော ချမ်းသာတို့တွင် ထိပ်ဆုံးချမ်းသာဖြစ်၏။ နိဗ္ဗာန်လက်တွေ့ဖြစ်၏။ **ထို့ကြောင့် ဤသို့တိုက်တွန်းအပ်၏။**

ဘာဝေတဗ္ဗံ ပနိစ္စေဝံ၊ ဘာဝနာ ဒွယ မုတ္တမံ။

ပဋိပတ္တိရသဿာဒံ၊ ပတ္တယန္တေန သာသနေ။

သာသနေ၊ ဘုရားရှင်သာသနာတော်၌။ ပဋိပတ္တိရသဿာဒံ၊ ပဋိပတ် အကျင့်ဖြင့် ရအပ်သော သမာပတ်အရသာ သာယာဘွယ်လွန်စွာကို။ ပတ္တယန္တေန၊ တောင့်တသော သူသည်။ ဣစ္စေဝံ၊ ဤဆိုပြီးသောနည်းဖြင့်။ ဥတ္တမံ၊ မြတ်သော။ ဘာဝနာဒွယံ၊ သမထ၊ ဝိပဿနာ ဘာဝနာနှစ်ပါး ရဟန်းတရားကို။ ဘာဝေတဗ္ဗံ၊ ပွားများအပ်၏။ ဝါ၊ ပွားများနိုင်ကြပါစေ ကုန်သတည်း။

ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာန်းပြီး၏။

ပညာအရသာအကျယ်

ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ

သမထလေးဆယ်၌ ဈာန်အဘိညာ ရပြီးသောသူသည် သံသရာအပြီးသတ်၍ နိဗ္ဗာန်သော ကူးခပ်နိုင်ခြင်းငှါ ဈာန်သမာဓိကို အခြေခံ၍ ဝိပဿနာသို့ တက်ရသည်။ ဥပစာရမှလည်း တက်နိုင်သည်။ အပ္ပနာရပြီးမှလည်း တက်နိုင်သည်။

ခန္ဓာစသော သင်္ခတတရားတို့ကို အနိစ္စ, ဒုက္ခ, အနတ္တ အခြင်းအရာဖြင့်ရှုသော မဟာကုသိုလ်ပညာသည် ဝိပဿနာမည်၏။ ထိုပညာကို တိုးပွားအောင် ပွားများစေခြင်းသည် ဝိပဿနာဘာဝနာမည်၏။ အနုလောမခန္တိလည်း မည်၏။ သစ္စာလေးပါး သိခြင်းအား လျော်သောကြောင့် သစ္စာနုလောမိကာဉာဏ်လည်း မည်၏။ (ခြင်းရာ လေးဆယ်ဖြင့် အနုလောမခန္တိကိုရသည်။ အနုလောမခန္တိပြည့်စုံမှ သမ္မတ္တနိယာမသို့သက်၍ မဂ်ဖိုလ်ရသည်။)

ခန္ဓာ, အာယတန, ဓာတ်, ဣန္ဒြေ, သစ္စာ, ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်-စသောတရားသည် ဝိပဿနာ၏ အာရုံ-ဘူမိမည်၏။ သီလဝိသုဒ္ဓိ, စိတ္တဝိသုဒ္ဓိနှစ်ပါးသည် ဝိပဿနာပညာ၏ မူလမည်၏။ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိစသော နောက်ငါးပါးသည် သင်္ခါရမည်၏။ ကိုယ်မည်၏။ ဘူမိ၌ သင်ယူ မေးမြန်းပြီးလျှင် မူလနှစ်ပါး ပြည့်စုံစေ၍ သင်္ခါရငါးပါးကို ပြည့်စုံအောင် ပွားများရသည်။

သီလလေးပါးဟူသော သီလဝိသုဒ္ဓိကို၎င်း, ဥပစာရသမာဓိ အပ္ပနာသမာဓိ ဟူသော စိတ္တဝိသုဒ္ဓိကို၎င်း ဤမူလဝိသုဒ္ဓိနှစ်ပါးကို ပြည့်စုံအောင် ပြုစုမိန့်၍ ပြည့်စုံသောအခါ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိကို ပြည့်စုံစေရသည်။

နာမ်နှင့်ရုပ်ကို ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာသိမြင်သောပညာသည် ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိမည်၏။ လောကီနာမ်ရုပ်၌ ပုဂ္ဂိုလ်, သတ္တဝါ, ငါ, သူတပါး, ယောက်ျား, မိန်းမ-ဟု မှတ်ထင်သော မိစ္ဆာအမြင်မှ စင်ကြယ်ပြီး-ဟု ဆိုခြင်းတည်း။

ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိပြည့်စုံလိုသောသူသည် ဈာန်ရ-သမထယာနိကယောဂီဖြစ်အံ့။ နေဝသညာမှ တပါးသောဈာန်ကို ဝင်စား၍ ဈာန်မှထ၍ ဝိတက်စသောဈာန်အင်္ဂါတို့ကို၎င်း, ကြွင်းသော သမ္ပယုတ်တရားတို့ကို၎င်း-ဤတရားစုသည် အာရုံသို့ညွတ်တတ်သောကြောင့် နာမ်မည်၏-ဟု သတ်မှတ်ရသည်။ ထိုနောင် ထိုနာမ်တို့၏မှီရာကား ဟဒယဝတ္ထုဖြစ်၏။ ဟဒယဝတ္ထု၏မှီရာကား မဟာဘုတ်လေးပါးဖြစ်၏။ မဟာဘုတ်၌မှီနေသောရုပ်အပေါင်းကား ဥပါဒါရုပ်ဖြစ်၏-ဟု မြင်အောင်ရှုပြီးလျှင် ဤတရားစုသည် အအေး, အပူ စသည်ဖြင့် မည်းချည်ဖြူချည်, မာချည် ပြော့ချည် ဖောက်ပြန်တတ်သောကြောင့် ရုပ်မည်၏-ဟု သတ်မှတ်ရသည်။ (သတ်မှတ်ရာ မပါဝင်သောတရားတို့တွင် နေဝသညာဈာန်-သိမ်မွေ့လွန်းသည်။ မဂ်, ဖိုလ်, နိဗ္ဗာန်-ဝိပဿနာရှုစရာ အပြစ်ရှိသည်မဟုတ်။ မိမိ-ရသည်လည်း မဟုတ်သေး။ ပညပ်-သဘာဝဓမ္မမျှပင်မဟုတ်။)

ထိုနောင်-ဤကား နာမ်၊ဤကား ရုပ်-ဟု နာမ်ရုပ်အပေါင်းကို နှစ်စုခွဲ၍ ဖန်ဖန်ပိုင်းခြား မှတ်သားရသည်။

တနည်း-သမထယာနိကယောဂီဖြစ်စေ၊သုဒ္ဓိပဿနာယာနိကယောဂီဖြစ်စေ ရုပ်မှ စ၍ ရှုရသည်။ရှေးဦးစွာ အထင်ရှားဆုံးဓာတ်လေးပါးကို မြင်အောင်သိမ်းဆည်းရသည်။ ထိုနောင် ရုပ်ကလာပ်အသီးသီးရှိ ဥပါဒါရုပ်တို့ကို သိမ်းဆည်းရသည်။ဤ ဘူတရုပ်၊ဥပါဒါ ရုပ်အားလုံးသည်ဖောက်ပြန်တတ်သောရုပ်အစု-ဟုရှုရသည်။ရှုဖန်များလတ်သော် လောကီ စိတ်၊စေတသိက်တို့သည် စက္ခု၊သောတ-စသော ဒွါရအားဖြင့် ထင်လာကုန်၏။ထိုအခါ ဤစိတ်၊ စေတသိက်အားလုံးသည် အာရုံသို့ညွတ်တတ်သော နာမ်အစု-ဟု ရှုရသည်။နာမ် မထင်လျှင် ရုပ်ကိုသာဖန်ဖန်ရှုရသည်။

ဆံပင်၌ကြမ်းသောလက္ခဏာသည် ပထဝီ၊ ဤသို့ စသည်ဖြင့် ရုပ်ကို ရှုဖန်များလျှင် နာမ် အလိုလိုထင်လာလတ္တံ့။ စိတ်နှင့်အာရုံ ထိခိုက်သကဲ့သို့ဖြစ်သော ဖဿသော်လည်း ထင် ၏။ အာရုံအရသာခံစားသောဝေဒနာသော်လည်း ထင်၏။ အာရုံကိုသိသော စိတ်သော် လည်းထင်၏။ ထိုအခါ သူတို့ချည်းသက်သက်မဟုတ်၊ နာမ်ခန္ဓာလေးပါးလုံးဖြစ်သည်-ဟု သိရသည်။

ဤသို့သိသောအခါ ယခုထင်သည်ကား နာမ်၊ ယခင်ထင်ပြီးသည်ကားရုပ်-ဟု မှတ် သား၍ ထန်းမြစ်ကို ထက်ခြမ်းခွဲသကဲ့သို့ နာမ်ရုပ်ကို ထက်ခြမ်းခွဲ၍ ရှုရသည်။ ထိုအခါ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါမဟုတ်၊နာမ်ရုပ်နှစ်ခြမ်းကွဲ၏ အစုသာတည်း-ဟု မှတ်သားနိုင်၏။

ထိုနောင် အစိတ်အစိတ်ပေါင်းစု၍ လှည်းခေါ်ပုံ၊အိမ်ခေါ်ပုံ ပမာစသည်ဖြင့် ဖန်ဖန်ရှု ရသည်။ရှုဖန်များသဖြင့်-နာမ်ရုပ်နှစ်ပါးသာရှိသည်။ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါမရှိ-ဟု မြင်လတ်သော် ထိုမြင်ခြင်းသည် ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာမြင်သောကြောင့် ယထာဘူတဒဿနမည်၏။ အတ္တဒိဋ္ဌိ မကပ်ငြိသောကြောင့် ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိမည်၏။ နာမရူပဝဝတ္ထာနဉာဏ်၊ သင်္ခါရပရိစ္ဆေဒဉာဏ် လည်းမည်၏။

အကျဉ်းအားဖြင့် အသံတခုကြားလျှင် ဤအသံသည် ဥပါဒါရုပ်ဖြစ်သည်၊ မဟာဘုတ် ကိုမှီသည်။ဤတရားအပေါင်းသည် ရုပ်မည်၏။ထိုအသံကို စိတ်၊စေတသိက်ဖြင့်ကြားသည်။ သိသည်။ဤတရားအပေါင်းကား နာမ်မည်၏။ဤရုပ်၊ဤနာမ်မှတစ်ပါး ကြားတတ်၊ သိတတ် သော ငါ၊သူတစ်ပါး၊ယောက်ျား၊မိန်းမ-မရှိ-ဟု ဖန်ဖန်ပိုင်းခြားရသည်။

ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိဖြစ်အောင် ဖန်ဖန်ပိုင်းခြားပုံကား....

၁-ဆံပင်၌၎င်း၊သွား၌၎င်း မာကြမ်းသည် ပထဝီ၊ ယိုစီးသည် အာပေါ၊ ပူအေးခိုးရှိန်သည် တေဇော၊လှုပ်ရှားသည် ဝါယော၊မာကြမ်း၊ယိုစီး၊ ခိုးရှိန်၊လှုပ်ရှား-ဤကား မဟာဘုတ်လေးပါးတည်း။ မဟာဘုတ်၌ မှီ နေသော အဆင်း၊အနံ့၊အရသာ၊ဩဇာသည် ဥပါဒါရုပ်တည်း။ ဤ မဟာဘုတ်နှင့်ဥပါဒါရုပ်သည်ဖြူမည်း၊ပူအေး၊မြောင့်ကွေး၊ပိန်ထွား၊ ချိုခါး၊ မွှေးနံ့-ဖောက်ပြန်တတ်သောကြောင့် ရုပ်မည်၏။ ဖောက်ပြန်

တတ်သောကြောင့် ရုပ်မည်၏။ ။အာရုံကို သိခြင်းသည်စိတ်၊အာရုံ၏ အရသာကို ခံစားခြင်းသည် ဝေဒနာ၊ မှတ်၍သိခြင်းသည် သညာ၊ ကြံစည်ခြင်း၊ နှစ်သက်ခြင်း၊ အမျက်ထွက်ခြင်း၊ ကြည်ညိုခြင်း စသည် သည် သင်္ခါရ၊ ဤလေးမျိုးသည် အာရုံသို့ ညွတ်တတ်သောကြောင့် နာမ်မည်၏။ ညွတ်တတ်သောကြောင့် နာမ်မည်၏။ ဤရုပ်၊ ဤနာမ်မှ တပါး ဘာမျှမရှိ၊ ဤရုပ်၊ ဤနာမ်မှတပါး ဘာမျှမရှိ၊ ငါ၊သူတပါး၊ ယောက်ျား၊မိန်းမ-မရှိ၊ငါ၊သူတပါး၊ယောက်ျား၊မိန်းမ-မရှိ။

၂-အဆင်းမြင်ရသောအခါ-အဆင်းနှင့် မျက်စိသည် ဥပါဒါရုပ်မည်၏။ မဟာဘုတ်ကိုမှီ၏။ ဤဥပါဒါရုပ်၊ မဟာဘုတ်နှစ်မျိုးသည် ဖောက်ပြန် တတ်သော ရုပ်အစုဖြစ်၏။ အဆင်းကိုသိခြင်း၊ ခံစားခြင်း၊ မှတ်၍ သိခြင်း၊ ကြံစည်နှစ်သက် မနှစ်သက်ခြင်း-စသည်သည် အာရုံသို့ညွတ် တတ်သောနာမ်အစုဖြစ်၏။ ဤရုပ်အစု၊ ဤနာမ်အစုမှတပါးဘာမျှမရှိ၊ မြင်သူမျှပင်မရှိ၊ ရုပ်အစု၊ နာမ်အစု။

၃-အသံကြားရသောအခါ-အသံနှင့်နားသည် ဥပါဒါရုပ်မည်၏။ မဟာ ဘုတ်ကိုမှီ၏။ ဤဥပါဒါရုပ်၊ မဟာဘုတ်နှစ်မျိုးသည် ဖောက်ပြန်တတ် သောရုပ်အစုဖြစ်၏။ အသံကိုသိခြင်း၊ ခံစားခြင်း၊ မှတ်၍သိခြင်း၊ ကြံ စည်နှစ်သက် မနှစ်သက်ခြင်းစသည်သည် အာရုံသို့ ညွတ်တတ်သော နာမ်အစုဖြစ်၏။ ဤရုပ်အစု၊ဤနာမ်အစုမှတပါး ဘာမျှမရှိ၊ ကြားသူမျှ ပင်မရှိ၊ ရုပ်အစု၊နာမ်အစု။

၄-အနံ့ထိသောအခါ-အနံ့နှင့်နှာခေါင်းသည်ဥပါဒါရုပ်မည်၏။ မဟာ ဘုတ်ကိုမှီ၏။ ဤဥပါဒါရုပ်၊ မဟာဘုတ်နှစ်မျိုးသည် ဖောက်ပြန်တတ် သောရုပ်အစုဖြစ်၏။ အနံ့ကိုသိခြင်း၊ ခံစားခြင်း၊ မှတ်၍ သိခြင်း၊ ကြံ စည်နှစ်သက် မနှစ်သက်ခြင်းစသည်သည် အာရုံသို့ ညွတ်တတ်သော နာမ်အစုဖြစ်၏။ ဤရုပ်အစု၊ ဤနာမ်အစုမှတပါး ဘာမျှမရှိ၊ အနံ့ရသူ မျှပင်မရှိ၊ ရုပ်အစု၊ နာမ်အစု။

၅-အရသာထိသောအခါ-အရသာနှင့် လျှာသည် ဥပါဒါရုပ်မည်၏။ မဟာဘုတ်ကိုမှီ၏။ ဤဥပါဒါရုပ်၊ မဟာဘုတ်နှစ်မျိုးသည် ဖောက်ပြန် တတ်သောရုပ်အစုဖြစ်၏။ အရသာကို သိခြင်း၊ ခံစားခြင်း၊ မှတ်၍သိ ခြင်း၊ ကြံစည်နှစ်သက် မနှစ်သက်ခြင်း-စသည်သည် အာရုံသို့ ညွတ် တတ်သောနာမ်အစုဖြစ်၏။ဤရုပ်အစု၊ ဤနာမ်အစုမှတပါး ဘာမျှမရှိ၊ စားသူမျှပင်မရှိ၊ ရုပ်အစု၊ နာမ်အစု။

၆-အတွေ့ထိသော အခါ-အတွေ့နှင့် ကိုယ်သည် မာပြော့၊ပူအေး၊လှုပ် ရှားသောမဟာဘုတ်သုံးခုဖြစ်၏။ အဆင်း အနံ့စသော ဥပါဒါရုပ်တို့ လည်း မှီ၍နေကုန်၏။ ဤမဟာဘုတ်၊ ဥပါဒါရုပ်နှစ်မျိုးသည် ဖောက်

ပြန်တတ်သော ရုပ်အစုဖြစ်၏။ အတွေ့ကိုသိခြင်း၊ ခံစားခြင်း၊ မှတ်၍ သိခြင်း၊ ကြံစည်နှစ်သက် မနှစ်သက်ခြင်း-စသည်သည် အာရုံသို့ညွတ် တတ်သောနာမ်အစုဖြစ်၏။ ဤရုပ်အစု၊ ဤနာမ်အစုမှ တပါး ဘာမျှ မရှိ၊ ထိုသူမျှပင်မရှိ၊ ရုပ်အစု၊ နာမ်အစု။

၇-ဒေါသအမျက်ထွက်သောအခါ-မနှစ်သက်အပ်သော အာရုံကို မထွေး နိုင်၊ မစွန့်နိုင်၊ မသာမယာ ခံစားခြင်းသည် ဝေဒနာ၊ စိတ်ဆိုးစရာဟု ထင်ခြင်းသည် သညာ၊ စိတ်ဆိုးခြင်းသည် သင်္ခါရ၊ သိခြင်းသည် ဝိညာဏ်၊ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဏ်-ဤလေးပါးသည် အာရုံသို့ညွတ်တတ်သော နာမ်အစုဖြစ်၏။ ဤနာမ်အစုသည် ဟဒယ ဝတ္ထုကိုမှီ၏။ ဟဒယဝတ္ထုသည် မဟာဘုတ်ကိုမှီ၏။ မဟာဘုတ်၌ တပါးသော ဥပါဒါရုပ်တို့လည်း မှီ၍နေကုန်၏။ ဟဒယဝတ္ထု၊ မဟာ ဘုတ်၊ ဥပါဒါရုပ်-ဤသုံးပါးသည်ဖောက်ပြန်တတ်သောရုပ်အစုဖြစ်၏။ ဝေဒနာစသော နာမ်ရုပ်အစု၊ ဟဒယဝတ္ထုစသော ရုပ်အစုမှတစ်ပါး စိတ်ဆိုးတတ်သောအကောင်၊ သတ္တဝါ၊ အတ္တ၊ ဇီဝ-မရှိ၊ စိတ်ဆိုးသူမျှ ပင်မရှိ၊ ရုပ်အစု၊ နာမ်အစု။

၈-တဏှာလောဘ စုံမက်သောအခါ- နှစ်သက်စရာ အာရုံကို မထွေး နိုင်၊ မစွန့်နိုင်၊ သာယာစွာခံစားခြင်းသည် ဝေဒနာ၊ စုံမက်စရာဟု ထင် ခြင်းသည် သညာ၊ စုံမက်ခြင်းသည် သင်္ခါရ၊ သိခြင်းသည် ဝိညာဏ်၊ ဤလေးပါးသည် အာရုံသို့ညွတ်တတ်သောနာမ်အစုဖြစ်၏။ ဤနာမ်အစု သည် ဟဒယဝတ္ထုကိုမှီ၏။ ဟဒယဝတ္ထုသည် မဟာဘုတ်ကို မှီ၏။ မဟာဘုတ်၌ တပါးသော ဥပါဒါရုပ်တို့လည်း မှီ၍နေကုန်၏။ ဤသုံး ပါးသည် ဖောက်ပြန်တတ်သောရုပ်အစုဖြစ်၏။ နာမ်အစု၊ ရုပ်အစုမှတစ်ပါး ဘာမျှမရှိ၊ စုံမက်သူမျှပင်မရှိ၊ ရုပ်အစု၊ နာမ်အစု။

၉-ကုသိုလ်ပီတိဖြစ်သောအခါ-အာရုံကောင်းကို ခံစားခြင်းသည် ဝေ ဒနာ၊ နှစ်သက်စရာဟုထင်ခြင်းသည် သညာ၊ နှစ်သက်ခြင်း ပီတိသည် သင်္ခါရ၊ သိခြင်းသည် ဝိညာဏ်၊ ဤလေးပါးသည် နာမ်အစုဖြစ်၏။ ဤ နာမ်အစုသည် ဟဒယဝတ္ထုကိုမှီ၏။ ဟဒယဝတ္ထုသည် မဟာဘုတ်ကို မှီ၏။ မဟာဘုတ်၌တစ်ပါးသောဥပါဒါရုပ်တို့လည်း မှီ၍နေကုန်၏။ ဤ သုံးပါးသည် ရုပ်အစုဖြစ်၏။ နာမ်အစု၊ ရုပ်အစုမှတစ်ပါး ဘာမျှမရှိ၊ ပီတိ ဖြစ်သူမျှပင်မရှိ၊ ရုပ်အစု၊ နာမ်အစု။

၁၀-ဒုက္ခိတကို သနားသောအခါ-ဒုက္ခိတအာရုံကိုခံစားခြင်းသည် ဝေဒ နာ၊ သနားစရာဟု ထင်ခြင်းသည် သညာ၊ သနားခြင်းကရုဏာသည် သင်္ခါရ၊ သိခြင်းသည် ဝိညာဏ်၊ ဤလေးပါးသည် နာမ်အစုဖြစ်၏။ ဤ နာမ်အစုသည် ဟဒယဝတ္ထုကိုမှီ၏။ ဟဒယဝတ္ထုသည် မဟာဘုတ်ကို မှီ၏။ မဟာဘုတ်၌ တစ်ပါးသောဥပါဒါရုပ်တို့လည်း မှီ၍နေကုန်၏။ ဤ

သုံးပါးသည် ရုပ်အစုံဖြစ်၏။ နာမ်အစု ရုပ်အစုမှတစ်ပါး ဘာမျှမရှိ၊
သနားတတ်သူမျှပင်မရှိ၊ ရုပ်အစု၊ နာမ်အစု။

လှည်းပမာစသည်ရှုပုံကား....

- ၁-လှည်းအိမ်၊ ဝင်ရိုး၊ လှည်းဘီး-စသော အပေါင်းကို လှည်းဟုသာခေါ်သည်။ လှည်းမရှိ၊ ရုပ်နာမ်-ခန္ဓာငါးပါး အပေါင်းကို ယောက်ျားသတ္တဝါ၊ မိန်းမသတ္တဝါ-ဟူ၍သာခေါ်သည်။ ယောက်ျားမရှိ၊ မိန်းမမရှိ။
- ၂-တိုင်သစ်သား၊ ကြိမ်နွယ်၊ သက်ငယ်၊ မြေညက်-အစိတ်အစိတ်ကိုစုံ၍ အိမ်ဟုခေါ်သည်။ အိမ်မရှိ၊ အရိုး၊ အကြော၊ အရေ၊ အသား-အစိတ်အစိတ်ကိုစုံ၍ ကိုယ်ကောင်ဟုခေါ်သည်။ ကိုယ်မရှိ။
- ၃-အကြောင်းအားလျော်စွာ ဒုက္ခသာဖြစ်သည်။ ဒုက္ခသာတည်၍နေသည်။ ဒုက္ခသာချုပ်သည်။ ဒုက္ခမှတစ်ပါး ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ၊ ငါ၊ သူတစ်ပါးမရှိ။
- ၄-ခန္ဓာငါးပါးသည် အတ္တဖြစ်လျှင် နာရန် ကျင်ရန်မသင့်။ အတ္တမဟုတ်သောကြောင့် နာကျင်ဘို့ဖြစ်လာသည်။ အတ္တမဟုတ်၊ အနတ္တ အနတ္တ။
- ၅-သစ်သားရုပ်ကြိုးတပ်ထားသောကြောင့် လှုပ်လှုပ်ရှားရှားဖြစ်သကဲ့သို့ ရုပ်နှင့်နာမ် ပေါင်းမိသောကြောင့် သွား၊ ရပ်၊ ထိုင်၊ လျောင်းဟန် လှုပ်လှုပ်ရှားရှားဖြစ်သည်။ သွားလာသူမရှိ၊ လှုပ်ရှားသူမရှိ။
- ၆-နာမ်ရုပ်အစုသည် အချင်းချင်းမှီ၍ ထောင်ထားသော ကျူဝါးစုပမာတည်၏။ တခုပျက်လျှင် အကုန်ပျက်သည်။ တခုတိမ်းလျှင် အကုန်တိမ်းသည်။
- ၇-ဝတ္ထုနှင့်အာရုံအကြားမှ နာမ်တရားထွက်မလာ၊ ဝတ္ထုအာရုံအကြား၌ နာမ်မတည်။ အကြောင်းအားလျော်စွာ ဝတ္ထုနှင့်အာရုံထိခိုက်မှ နာမ်ဖြစ်လာသည်။
- ၈-မျက်စိသန်သောအကျိုးသည် ခြေသန်သော အကန်းနှင့် ပူးပေါင်း၍ အကျိုးစေခိုင်းရာခရီးသွားသကဲ့သို့ နာမ်ကျိုးသည် ရုပ်ကန်းနှင့် ပူးပေါင်း၍ သံသရာခရီးသွားလျက်ရှိသည်။
- ၉-လူနှင့်လှေသည် အချင်းချင်းမှီ၍ သမုဒ္ဒြာအတွင်းရောက်သကဲ့သို့ နာမ်နှင့်ရုပ်လည်း အချင်းချင်းမှီ၍ သံသရာ၌ဖြစ်လေသည်။

ဤသို့လျှင် ရုပ်နာမ်မှတစ်ပါး ဘာမျှမရှိ၊ ရုပ်နှင့်နာမ်နှစ်ပါးသာ-ဟု ထင်ထင်ရှားရှား မြင်အောင်ဖန်ဖန်ရှုလျှင် ထိုအခါ သက္ကာယဒိဋ္ဌိကွာသည်မည်၏။ အတ္တဒိဋ္ဌိပြုတ်၏။ ထို့ကြောင့် ဒုလ္လဘသာသနာတွေ့ကြံပါလျက် သက္ကာယဒိဋ္ဌိမကွာသူ-အတ္တဒိဋ္ဌိအစွဲရှိသောသူဟု မဖြစ်ရအောင် ထန်းမြစ်ထက်ခြမ်းခွဲသကဲ့သို့ နာမ်နှင့်ရုပ်-ရုပ်နှင့်နာမ်ကို နှစ်ခြမ်းကွဲအောင်ကြိမ်ဖန်များစွာခွဲရှုနိုင်ကြပါစေသတည်း။

ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိပြီး၏။

ကန်ဂီတရဏဝိသုဒ္ဓိ

ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိပြည့်စုံ၍ ရုပ်နာမ်သိပြီးသောအခါ ကန်ဂီတရဏဝိသုဒ္ဓိ ပြည့်စုံစေရသည်။ သိမြင်ပြီးသောရုပ်နာမ်တို့၏အကြောင်းကို သိမ်းဆည်း၍ ကာလသုံးပါး၌ ယုံမှားကင်းသောဉာဏ်သည် ကန်ဂီတရဏဝိသုဒ္ဓိမည်၏။

အနာတွေလျှင် အနာ၏အကြောင်းရှာရသကဲ့သို့၊ လမ်း၌ နို့စို့သူငယ်မြင်လျှင် သူငယ်၏မိခင်ကိုရှာရသကဲ့သို့ ရုပ်နာမ်နှစ်ပါးမြင်သောအခါ အနာသဘွယ် သူငယ်အလား နှလုံးထား၍ အကြောင်းရှာရသည်။ အကြောင်းမရှိဟုယူလျှင် အခါမရွေးပုဂ္ဂိုလ်တိုင်းတူသင့်၏။ တစုံတယောက် ဖန်ဆင်းသည်-ဟု ယူလျှင် ဖန်ဆင်းသူလည်းရုပ်နာမ်ပင်ဖြစ်၍ အကြောင်းရှိရမည်သာတည်း။

ရုပ်၏အကြောင်းကား အဝိဇ္ဇာ၊ တဏှာ၊ ဥပါဒါန်၊ ကံ၊ အာဟာရ-ငါးပါး ဖြစ်၏။ အဝိဇ္ဇာ၊ တဏှာ၊ ဥပါဒါန်၊ ကံသည်ဖြစ်စေသော ဇနကအကြောင်း၊ အာဟာရသည် ထောက်ပံ့သော ဥပထမ္ဘကအကြောင်းဖြစ်၏။ အဝိဇ္ဇာ၊ တဏှာ၊ ဥပါဒါန်သည် အမိနှင့်တူ၏။ ကံသည် အဘနှင့်တူ၏။ အာဟာရသည် နို့ထိန်းနှင့်တူ၏။

စက္ခုဝိညာဏ်စသော နာမ်၏အကြောင်းကား ပသာဒရုပ်၊ အာဝဇ္ဇန်း စသည်သည် အဇ္ဈတ္တအကြောင်း၊ ရူပါရုံအရောင်အလင်းစသည်သည် ဗဟိဒ္ဓအကြောင်း ဖြစ်၏။ ။ဤသို့ ပစ္စုပ္ပန်ရုပ်နာမ်၏အကြောင်းကိုမြင်လျှင် ထိုအတူအတိတ်ရုပ်နာမ်လည်း အဝိဇ္ဇာစသော အကြောင်းကြောင့်ဖြစ်ပြီး၊ အနာဂတ်ရုပ်နာမ်လည်းအဝိဇ္ဇာစသောအကြောင်းကြောင့် ဖြစ်လတ္တံ့-ဟု မြင်နိုင်၏။ ဤသို့မြင်လျှင် ကာလသုံးပါး၌ ယုံမှားခြင်း ခဗ္ဗ-ပါးကင်းပျောက်၏။

ယုံမှားခြင်း ခဗ္ဗ-ပါးကား အတိတ်၌ ၅-ပါး၊ အနာဂတ်၌ ၅-ပါး၊ ပစ္စုပ္ပန်၌ ၆-ပါး။ ။အတိတ်၌....ငါသည်ဖြစ်ဘူးပြီလော-မဖြစ်ဘူးပြီလော၊ (ဇာတိ လိင် ဥပပတ္တိ)အားဖြင့် အဘယ်သို့သောသူ ဖြစ်ဘူးပြီနည်း၊ (အရှည် အပူ စသောသဏ္ဌာန်အားဖြင့်)အဘယ်အခြင်းအရာဖြင့် ဖြစ်ဘူးပြီနည်း၊ (အဆင့်ဆင့်ဇာတ်အားဖြင့်) အဘယ်သူဖြစ်ပြီး၍ တဖန်အဘယ်သူဖြစ်ဘူးပြီနည်း-ဤသို့ငါးပါးဖြင့် ယုံမှား၏။ (အဝိဇ္ဇာစသော အကြောင်းအားလျော်စွာ အတိတ် ရုပ်နာမ် ဖြစ်ပြီးပြီ၊ ထိုရုပ်နာမ်မှတစ်ပါး ငါမရှိဟုသိလျှင် ထိုအတိတ်ယုံမှားခြင်းငါးပါး မဖြစ်ပြီ။)

အနာဂတ်၌....ငါသည် နောင်ဖြစ်လတ္တံ့လော-မဖြစ်လတ္တံ့လော၊ အဘယ်သို့သောသူ ဖြစ်မည်နည်း၊ အဘယ်အခြင်းအရာဖြင့် ဖြစ်မည်နည်း၊ အဘယ်သူဖြစ်၍ တဖန်အဘယ်သူဖြစ်ဦးမည်နည်း-ဟု ငါးပါးဖြင့် ယုံမှား၏။ (အကြောင်း အားလျော်စွာ ရုပ်နာမ်ဖြစ်လတ္တံ့၊ ငါမရှိဟုသိလျှင် ထိုယုံမှားမဖြစ်ပြီ။)

ပစ္စုပ္ပန်၌....ငါသည် ယခုငါဟုတ်၏လော-ငါမဟုတ်လေသလော၊ (အတွင်း၌ ငါ၏အတ္တ၊ ငါ၏ဇီဝ-ဟုတ်၏လော-ဟု ယုံမှားခြင်းတည်း။) အဘယ်သို့သောသူ ဖြစ်သနည်း၊ အဘယ်အခြင်းအရာဖြင့် ဖြစ်သနည်း၊ အဘယ်ဘဝမှ ငါလာခဲ့သနည်း၊ အဘယ်ဘဝသို့

ငါသွားဦးမည်နည်း-ဟု ခြောက်ပါးဖြင့် ယုံမှား၏။ (အကြောင်းအားလျော်စွာ ရုပ်နာမ် ဖြစ်သည်။ ငါမရှိ-ဟု သိလျှင် ထိုယုံမှား မဖြစ်ပြီ။)

တနည်းကား-ရုပ်နာမ်သင်္ခါရတို့၏ ရင့်ခြင်း၊ ပျက်ခြင်းဟူသော ဇရာမရဏကို မြင်အောင် ရှု၍ ဤဇရာမရဏသည် ဇာတိကြောင့်ဖြစ်သည်။ ဇာတိသည် ဘဝကြောင့်...။ ဘဝသည် ဥပါဒါန်ကြောင့်...။ လ...။ သင်္ခါရသည် အဝိဇ္ဇာကြောင့်ဖြစ်သည်ဟု ပဋိလုံနည်းဖြင့် သိမ်း ဆည်းရသည်။ ယုံမှား ၁၆-ပါး ကင်းပျောက်သည်သာတည်း။

တနည်း-အတိတ်အကြောင်း ငါးပါးကြောင့် ပစ္စုပ္ပန်အကျိုးငါးပါး ဖြစ်သည်။ ပစ္စုပ္ပန် အကြောင်းငါးပါးကြောင့် အနာဂတ် အကျိုးငါးပါးဖြစ်သည်။ ဤနည်းဖြင့် သတ္တလောက အဆင့်ဆင့်ဖြစ်လေသည်-ဟု ရှုရသည်။ ၁၆-ပါး ပျောက်၏။

ယုံမှားပျောက်သောအခါ အကြောင်းအကျိုးစပ်လျက်ဖြစ်သော ရုပ်နာမ်မျှသာထင်၏။ အကြောင်းပြုသူ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ၊ အကျိုးခံစားသူ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါဟု မမြင်ပြီ။ အကြောင်း ကြောင့် အကျိုးဖြစ်ခြင်းမျှကိုပင်လျှင် “ဤကား ပြုသူ၊ ဤကားခံစားသူ”-ဟု ပညာရှိတို့ အမှတ်သညာထားခြင်းကို ကောင်းစွာသိမြင်လေ၏။

ရှေးဘဝမှ ဤဘဝသို့၎င်း၊ ဤဘဝမှ နောင်ဘဝသို့၎င်း တစုံတရာ ပြောင်းရွှေ့ခြင်း မရှိ၊ ကြောင်းကျိုးဆက်စပ်၍ ခန္ဓာ၊ အာယတန၊ ဓာတ်တို့သာ ဖြစ်ကုန်၏-ဟူ၍လည်း သိမြင်လေ ၏။ မျက်နှာ၊ တန်ဆာ မပြောင်းရွှေ့သော်လည်း မှန်တွင်း၌ တန်ဆာနှင့်တကွ ဖြစ်နေ၏။ မီး စာတခုမှ မီးလျှံမပြောင်းရွှေ့သော်လည်း တပါးသောမီးစာ၌ မီးလျှံဖြစ်နေ၏။ ဆရာခေါ် သူကို ရေမန်းတိုက်ခြင်းဖြင့် ရေမန်းမပြောင်းရွှေ့သော်လည်း လူနာသက်သာ၏။ ဤအတူ တဘဝမှ တဘဝသို့ တစုံတရာမပြောင်းရွှေ့သော်လည်း ကြောင်းကျိုးဆက်စပ်၍ ခန္ဓာ နာမ်ရုပ်တို့သာ ဖြစ်ကုန်၏။

ပဉ္စဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်း၊ စက္ခုဝိညာဏ်၊ သမ္ပုဋ်စွိုင်း-စသည်ဖြင့် စိတ်အစဉ်ဖြစ်ရာ၌ ရှေးစိတ် မှလာ၍ နောက်စိတ်ဖြစ်သည်မဟုတ်။ ရှေးစိတ်ချုပ်သည်၏အခြားမဲ့၌ နောက်စိတ် မဖြစ် သည်လည်းမဟုတ်။ အကြောင်းအားလျော်စွာ ဖြစ်ပေါ်သည်သာတည်း။ စုတိ၊ ပဋိသန္ဓေဖြစ် ရာ၌လည်း ရှေးဘဝစုတိမှ တစုံတရာပြောင်းရွှေ့လာ၍ နောက်ဘဝ ပဋိသန္ဓေ ဖြစ်သည် မဟုတ်။ စုတိချုပ်သည်၏အခြားမဲ့၌ ပဋိသန္ဓေစိတ် မဖြစ်သည်လည်းမဟုတ်။ အကြောင်း အားလျော်စွာအကြားမရှိ စုတိနောင်ပဋိသန္ဓေဖြစ်ပေါ်သည်သာတည်း။ ဤသို့စုတိပဋိသန္ဓေ အားဖြင့် ကာလသုံးပါး၌ဖြစ်သော လောကီနာမ်ရုပ်တို့သည် ထင်ရှားကုန်၏။

နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ်၊ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်-ဤဉာဏ်နှစ်ပါးသည် ဉာတပရိညာ၏ ဖြစ်ရာဘုံမည်၏။ အထက်၌ သမ္မသနဉာဏ်၊ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်-နှစ်ပါးသည် တိရဏပရိညာ ၏ ဖြစ်ရာဘုံမည်၏။ ဘင်္ဂဉာဏ်မှစ၍ အနုလောမဉာဏ်တိုင်အောင် ဝိပဿနာဉာဏ် ရှစ် ပါးသည် ပဟာနပရိညာ၏ဖြစ်ရာဘုံမည်၏။ ထို့ကြောင့် စုတိ၊ ပဋိသန္ဓေစွမ်းဖြင့် ကာလ သုံးပါး နာမ်ရုပ်တို့ထင်ရှားသောအခါ ဉာတပရိညာဖြစ်သည်မည်၏။ “ဤကား နာမ်၊ ဤ ကား ရုပ်၊ ဤမျှရှိ၏ ဟူ၍၎င်း၊ ဤကား နာမ်၏အကြောင်း၊ ဤကား ရုပ်၏အကြောင်း၊ ဤမျှ

ရှိ၏-ဟူ၍၎င်း ပိုင်းခြား၍ သိသောဥာဏ်သည် ဥာတပရိညာမည်၏။”ဥာတပရိညာဖြစ်လျှင် ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဥာဏ် ထက်သန်ပြီ။ယုံမှားခြင်း၁၆-ပါးကို ကောင်းစွာလွန်နိုင်ပြီ။ ယုံမှားခြင်းရှစ်ပါးလည်း ပျောက်၊ ၆၂-ပါးသောဒိဋ္ဌိလည်းကွာ၊ စူဠသောတာပန်အမည်ကိုလည်း ခံယူနိုင်လေပြီ။

နာမ်ရုပ်သိမ်းဆည်းသောဥာဏ်, အကြောင်းသိမ်းဆည်းသောဥာဏ်-ဤဥာဏ်နှစ်ပါးသည် ဥာတပရိညာသက်သက်၏ သီးခြားဘုံ ဖြစ်၏။ သမ္မသနစသော ဥာဏ်ဆယ်ပါးသည် တိရဏ၏,မဂ်ဥာဏ်သည် ပဟာန၏သီးခြားဘုံ မုချဖြစ်သော်လည်း ဤ၌ ပရိယာယ်အားဖြင့် တိရဏ,ပဟာန၏ဘုံကိုပြသည်။(အနိစ္စ ဒုက္ခ ဆုံးဖြတ်ခြင်းသည် တိရဏ၊ကိလေသာ ပယ်ခြင်းသည် ပဟာန။)

ဘုရား၌ ယုံမှားခြင်း,တရား၌ ယုံမှားခြင်း,သံဃာ၌ ယုံမှားခြင်း,သိက္ခာ၌ ယုံမှားခြင်း,ရှေးအစွန်း၌ ယုံမှားခြင်း, နောက်အစွန်း၌ ယုံမှားခြင်း, ရှေးနောက်အစွန်း၌ယုံမှားခြင်း, ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်၌ ယုံမှားခြင်း-ဟူသော ယုံမှားခြင်းရှစ်ပါးလည်းပျောက်ကင်း၏။

ဤသို့လျှင် နာမ်ရုပ်အကြောင်းသိမ်းဆည်း၍ ကာလသုံးပါး၌ ယုံမှားခြင်းကိုလွန်၍ တည်သောဥာဏ်သည် ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိ မည်၏။ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဥာဏ်လည်းမည်၏။ အကျိုးတရားတို့၏ တည်ရာအကြောင်း၌ဖြစ်သောဥာဏ် ဖြစ်သောကြောင့် ဓမ္မဋ္ဌိတိဥာဏ်လည်းမည်၏။ယထာဘူတဥာဏ်,သမ္မာဒဿနဥာဏ်လည်းမည်၏။

နာမရူပပရိစ္ဆေဒဥာဏ်, ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဥာဏ်-နှစ်ပါးရသော ယောဂီသည် ဘေးရန်ကြီးငယ်ကို သည်းခံနိုင်၏။နိဝါတ,နိမာနစသော ဂုဏ်ထူးရှိ၏။ထောက်တည်ရာ,သက်သာရာ ရသကဲ့သို့ဖြစ်၏။ယခုဘဝ မဂ်ဖိုလ်မရလျှင် သုဂတိမြီ၏။ သောတာပန်နှင့်တူ၏။ စူဠသောတာပန်မည်၏။

မဂ်သည် ထောက်တည်ရာ-ပတိဋ္ဌာမည်၏။ဖိုလ်သည် သက်သာရာ-အဿာသမည်၏။ တနည်း-နာမ်ရုပ် ပိုင်းခြားနိုင်သဖြင့် ဝမ်းမြောက်ခြင်းသည် အဿာသမည်၏။အကြောင်းနှင့်တကွ မြင်သဖြင့် ဒိဋ္ဌိကင်း၍ သဒ္ဓါမြဲခြင်းသည် ပတိဋ္ဌာမည်၏။

ဤ၌ နာမ်ရုပ်ပိုင်းခြားခြင်းဖြင့် ဒုက္ခသစ္စာကိုသိ၏။ဓမ္မဋ္ဌိတိဥာဏ်ဖြင့် သမုဒယသစ္စာကို သိ၏။ထိုဥာဏ်နောက် အနိစ္စ-စသည်နှလုံးသွင်းခြင်းဖြင့် မဂ္ဂသစ္စာကို သိ၏။ နာမ်ရုပ်တို့၏ ဖြစ်ပုံ ဒုက္ခကို မြင်သဖြင့် ဒုက္ခမဖြစ်ရာ နိရောဓသို့ညွှတ်ကိုင်း၍ နိရောဓသစ္စာကို သိ၏။ လောကီဥာဏ်ဖြင့် သစ္စာလေးပါးသိ၍ အပါယ်၌မဖြစ်,မြဲသော ဂတိရှိ၏။ထို့ကြောင့် စူဠသောတာပန် မည်၏။

ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိဖြစ်အောင်အကြောင်း သိမ်းဆည်းပုံကား ...

- ၁-မဟာဘုတ်,ဥပါဒါရုပ်ဟူသော ရုပ်အစု၏ဖြစ်ကြောင်းကား-အဝိဇ္ဇာ, တဏှာ,ဥပါဒါန်,ကံ, အာဟာရ-ငါးပါးတည်း၊ အဝိဇ္ဇာ, တဏှာ, ဥပါဒါန်,ကံ-သည် ဖြစ်စေသောဇနကအကြောင်း၊ အာဟာရသည် ထောက်ပံ့သော ဥပထမ္ဘကအကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် အဝိဇ္ဇာ,

တဏှာ၊ဥပါဒါန်သည် ရုပ်၏အမိနှင့်တူ၏။ ကံသည် ရုပ်၏အဘနှင့်တူ၏။အာဟာရသည် ရုပ်၏နို့ထိန်းနှင့်တူ၏။ အကြောင်းကင်းသော ရုပ်အစုမဟုတ်။ အကြောင်းမကင်းသော ရုပ်အစုဖြစ်၏။ အကြောင်းမကင်းသော ရုပ်အစုဖြစ်၏။

၂-ဝေဒနာစသော နာမ်အစု၏ဖြစ်ကြောင်းကား-ပသာဒရုပ်, အာဝဇ္ဇန်းစသည်၊အာရုံ, အလင်းရောင်စသည်ကည်း။ စက္ခုပသာဒ,အာဝဇ္ဇန်းစသည်သည် စက္ခုဝိညာဏ် နာမ်အစု၏ကိုယ်တွင်းအကြောင်း၊ရူပါရုံ, အာလောက စသည်သည် ပြင်ပအကြောင်းဖြစ်၏။

၃-သောတပသာဒ,အာဝဇ္ဇန်းစသည်သည် သောတဝိညာဏ်နာမ်အစု၏ ကိုယ်တွင်းအကြောင်း၊သဒ္ဓါရုံ,အာကာသစသည်သည်ပြင်ပအကြောင်း ဖြစ်၏။

၄-ဃာနပသာဒ,အာဝဇ္ဇန်း စသည်သည် ဃာနဝိညာဏ် နာမ်အစု၏ ကိုယ်တွင်းအကြောင်း၊ဂန္ဓာရုံ,ဝါယောစသည်သည်ပြင်ပအကြောင်း ဖြစ်၏။

၅-ဇိဝှါပသာဒ, အာဝဇ္ဇန်းစသည်သည် ဇိဝှါဝိညာဏ် နာမ်အစု၏ ကိုယ်တွင်းအကြောင်း၊ရသာရုံ,အာပေါစသည်သည် ပြင်ပအကြောင်း ဖြစ်၏။

၆-ကာယပသာဒ,အာဝဇ္ဇန်း စသည်သည် ကာယဝိညာဏ် နာမ်အစု၏ ကိုယ်တွင်းအကြောင်း၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ, ပထဝီ စသည်သည် ပြင်ပ အကြောင်းဖြစ်၏။

၇-မနောဒွါရဟူသောစိတ်,အာဝဇ္ဇန်းစသည်သည် မနောဝိညာဏ် နာမ် အစု၏ကိုယ်တွင်းအကြောင်း၊ ဓမ္မာရုံသည် ပြင်ပအကြောင်းဖြစ်၏။ ။ အကြောင်းကင်းသောနာမ်အစုမဟုတ်၊အကြောင်းမကင်းသော နာမ် အစုဖြစ်၏၊အကြောင်းမကင်းသော နာမ်အစုဖြစ်၏။

၈-ပစ္စုပ္ပန်နာမ်ရုပ်သည် အကြောင်းမကင်း၊ အကြောင်းအား လျော်စွာ ဖြစ်ဆဲ ဖြစ်သကဲ့သို့ အတိတ်နာမ် ရုပ်လည်း အကြောင်းမကင်း၊ အကြောင်းအားလျော်စွာ ဖြစ်ပြီးပြီ၊ အနာဂတ် နာမ်ရုပ်လည်း အကြောင်းမကင်း၊အကြောင်းအားလျော်စွာဖြစ်လတ္တံ့၊ကာလသုံးပါး လုံးအကြောင်းကင်းသော နာမ်ရုပ်မရှိ၊ အကြောင်းမကင်းသော နာမ် အစု, ရုပ်အစုသာဖြစ်၏၊ အကြောင်းမကင်းသော နာမ်အစု, ရုပ်အစု သာ ဖြစ်၏။

၉-တေဘူမက နာမ်ရုပ်သင်္ခါရတို့၏ရင့်ခြင်း, ပျက်ခြင်းသည် ဇရာမရဏ မည်၏၊ဇရာမရဏသည်ရင့်သောနာမ်ရုပ်,ပျက်သောနာမ်ရုပ်ပင်တည်း၊ ရင့်သောနာမ်ရုပ်,ပျက်သောနာမ်ရုပ်သည် ဇရာမရဏမည်၏၊ရင့်သော

နာမ်ရုပ်, ပျက်သောနာမ်ရုပ်သည် ဇရာမရဏမည်၏။ ဤဇရာမရဏသည် အကြောင်းမကင်း၊ ဇာတိကြောင့်ဖြစ်၏။ ဇာတိကြောင့်ဖြစ်၏။ ဇာတိလည်း အကြောင်းမကင်း၊ ဘဝကြောင့်ဖြစ်၏။ ဘဝလည်းဥပါဒါန်ကြောင့်၊ ဥပါဒါန်လည်း တဏှာကြောင့်၊ တဏှာလည်း ဝေဒနာကြောင့်၊ ဝေဒနာလည်း ဖဿကြောင့်၊ ဖဿလည်း သဠာယတနကြောင့်၊ သဠာယတနလည်း နာမ်ရုပ်ကြောင့်၊ နာမ်ရုပ်လည်း ဝိညာဏ်ကြောင့်၊ ဝိညာဏ်လည်း သင်္ခါရကြောင့်၊ သင်္ခါရလည်း အကြောင်းမကင်း အဝိဇ္ဇာကြောင့်ဖြစ်၏။ အဝိဇ္ဇာကြောင့်ဖြစ်၏။ ဤသို့အကြောင်းအဆက်ဆက်အားဖြင့် တေဘူမကနာမ်ရုပ်သင်္ခါရဖြစ်၏။ အကြောင်းကင်းသောနာမ်ရုပ်မဟုတ်၊ အကြောင်းမကင်းသော နာမ်ရုပ်ဖြစ်၏၊ အကြောင်းမကင်းသောနာမ်ရုပ်ဖြစ်၏။

၁၀-အဝိဇ္ဇာ, သင်္ခါရ, တဏှာ, ဥပါဒါန်, ဘဝသည် အတိတ်အကြောင်း ငါးပါးမည်၏။ ဝိညာဏ်, နာမ်ရုပ်, သဠာယတန, ဖဿ, ဝေဒနာသည် ပစ္စုပ္ပန်အကျိုး ငါးပါးမည်၏။ တဏှာ, ဥပါဒါန်, ဘဝ, အဝိဇ္ဇာ, သင်္ခါရသည် ပစ္စုပ္ပန်အကြောင်းငါးပါးမည်၏။ ဇာတိ ဇရာ မရဏ လက္ခဏာဖြင့်သာ သိအပ်သောဝိညာဏ်, နာမ်ရုပ်စသည်သည် အနာဂတ်အကျိုးငါးပါးမည်၏။ ။အတိတ်အကြောင်း ငါးပါးကြောင့် ပစ္စုပ္ပန်အကျိုး ငါးပါးဖြစ်၏။ ပစ္စုပ္ပန်အကြောင်းငါးပါးကြောင့် အနာဂတ် အကျိုးငါးပါးဖြစ်၏။ တဘဝမှနာမ်ရုပ်-တဘဝသို့ ပြောင်းရွှေ့လာသည်မဟုတ်၊ အကြောင်းအကျိုးအားဖြင့် သတ္တဝါအဆက်ဆက် ဖြစ်လာသောနာမ်ရုပ်သာတည်း။ အကြောင်းအကျိုးအားဖြင့် သတ္တဝါအဆက်ဆက်ဖြစ်လာသောနာမ်ရုပ်သာတည်း။

ဤသို့လျှင် နာမ်ရုပ်တို့၏အကြောင်းကို ထင်ထင်ရှားရှားမြင်အောင် ဖန်ဖန်သိမ်းဆည်းလျှင် ထိုအခါစူဠသောတာပန်ဖြစ်သည်မည်၏။ ဒုလ္လဘသာသနာ တွေ့ကြုံပါလျက် စူဠသောတာပန်မျှမဖြစ်ဘဲသေလျှင် ရှက်ဘွယ်ကောင်းသော သေရခြင်းသာ ဖြစ်ရရှာလတ္တံ့။ ဘုရားရှင်လက်ထက်တော်၌ ရဟန္တာမဖြစ်ဘဲသေသူကို အများပိုင်း၍ကဲ့ရဲ့ကြသတတ်၊ စူဠသောတာပန်မဖြစ်ဘဲ သေသူကိုလည်း အသေခံရဲဝံ့လေစွ၊ ယမမင်း၏ တူလော၊ သားလော၊ ဆွေမျိုးလောဟု ဆိုထိုက်၏။ ထို့ကြောင့် ရှက်တတ် ကြောက်တတ်သောသူသည် မသေမီ စူဠသောတာပန်အယုတ်ဆုံးဖြစ်အောင် နာမ်ရုပ်တို့၏အကြောင်းကို သိမ်းဆည်းအပ်၏။ ကြိမ်ဖန်များစွာ သိမ်းဆည်းနိုင်ကြပါစေသတည်း။

ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိပြီး၏။

မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ

သမ္မသနဉာဏ်—ပဌမပိုင်း

အကြောင်းနှင့်တကွ သိမ်းဆည်းအပ်ပြီးသော တေဘူမကသင်္ခါရတို့၌ သမ္မသနဉာဏ် သုံးသပ်ရသည်။ ထိုနောက် ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် သုံးသပ်ရသည်။ ထိုအခါ ဩဘာသစသော ဘေးရန်ဆယ်ပါးဖြစ်လျှင် ဤဆယ်ပါးသည် ဝိပဿနာ၏ ညစ်ညူးကြောင်းဖြစ်၍ မဂ်ရကြောင်း လမ်းမှန်မဟုတ်ဟု သိရသည်။ ထိုဘေးရန်မှလွတ်သော ဝိပဿနာဉာဏ်စဉ် သာလျှင် ပုဗ္ဗဘာဂမဂ်ဖြစ်၍ မဂ်ရကြောင်းလမ်းမှန်ဟု သိရသည်။ ဤသို့ လမ်းမှား၊ လမ်းမှန်-သိသောဉာဏ်သည် မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိမည်၏။

ဤဝိသုဒ္ဓိကို ပြီးစေလိုသောယောဂီသည် ရှေးဦးစွာဝိပဿနာ၏အစ-သမ္မသနဉာဏ် ကို အားထုတ်ရသည်။ ဤဉာဏ်ကို ကလာပသမ္မသနနည်း-ဟူ၍၎င်း၊ နယဝိပဿနာ-ဟူ၍၎င်း ခေါ်ကြသေး၏။ အမည်ကွဲသော်လည်း အဓိပ္ပါယ်မကွဲ။

ရှေးဦးစွာ လက္ခဏာလေးနက်မှတ်၍ ဆဲတချက်ခွဲပြီးလျှင် ခန္ဓာဒိနယမာရဗ္ဗ-သီဟိုဠ် သားတို့အလို နယဝိပဿနာ-နည်းယူ၍၎င်း၊ ကလာပသံခိပန-ဇမ္ဗူဒိပ်သားတို့အလို ပေါင်းစုချုံးကာ ကျဉ်းသေးစိတ်၍၎င်း ရှုရသည်။ အနိစ္စပရိယာယ်မှတ်ရှုလျှင် လက္ခဏာရေး သုံးပါးထင်ရှား၏။ ဉာဏ်ခိုင်အောင် ခြင်းရာလေးဆယ်ရှုလျှင် မဂ်ရ၏။ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် သော်လည်း ထင်ရှား၏။ ရူပသတ္တကရှုလျှင် သင်္ခါရအသက်တို့ပုံ ထင်ရှား၏။ အရူပသတ္တက ရှုလျှင် ဝိပလ္လာသကင်း၏။ မဟာဝိပဿနာရှုလျှင် သမ္မသနဉာဏ် ကမ်းတဘက်သို့ ရောက်၏။ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်အကျဉ်း၊ အကျယ်ရှုလျှင် သစ္စာလေးပါးသိ၏။ ဤတိုင် အာရဒ္ဓ ဝိပဿနာပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်၏။ ဘေးရန်ဆယ်ပါးထင်၍ လမ်းမှန်၊ လမ်းမှား-ဆုံးဖြတ်ဆင်ခြင်လျှင် မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိအပြီးရောက်၏။ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ကား တဝက်သို့ရောက်ပြီ။

လက္ခဏာလေးနက်၊ ဆဲတချက်မှ၊ နယ၊ သံခိ၊
ပရိယာယ်သွယ်၊ လေးဆယ်ခြင်းရာ၊ သတ္တက-ရုပ်၊
အ-ရုပ်လည်းသတ်၊ ဝိပဿမဟာ၊ ဥဒယာဗ္ဗယ၊
ကျဉ်း၊ ကျယ်မှ၊ မဂ္ဂါမဂ္ဂ-ပြီးမည်နည်း။

လက္ခဏာလေးနက် ဟူသည်ကား……

တေဘူမက နာမ်ရုပ်ဟူသမျှသည် ဖြစ်ပြီးလျှင်ပျက်စီးတတ်သောကြောင့် အနိစ္စ၊ ဇရာမရဏဖြင့် ဖောက်ပြန်တတ်သောကြောင့် အနိစ္စ၊ တခဏမျှ တည်တတ်သောကြောင့် အနိစ္စ၊ မြသည်ကို ပယ်တတ်သောကြောင့် အနိစ္စ။ ။
(အနိစ္စလေးနက်။)

တေဘူမက နာမ်ရုပ်ဟူသမျှသည် ဥပါဒ်အခြားမဲ့၌ ဦးသို့ရောက်၏။ ဦး၌ အိုမင်းရင့်ရော်၏။ ပင်ပန်း၏။ မချွတ် ပျက်စီး၏။ ……ထိုသို့ မပြတ် နှိပ်စက်တိုင်းခံရသောကြောင့် ဒုက္ခ၊ သည်းခံနိုင်ခဲ့သောကြောင့် ဒုက္ခ၊ ဒုက္ခအမျိုးမျိုး

၏ တည်ရာဖြစ်သောကြောင့် ဒုက္ခ၊သုခကိုပယ်တတ်သောကြောင့်ဒုက္ခ။ ။
(ဒုက္ခ လေးနက်။)

တောဘူမက နာမ်ရပ်ဟူသမျှသည် ဥပါဒ်အခြားမဲ့၌ ဦးသို့ မရောက်ပါ
စေလင့်-ဟု တောင့်တ၍မရ၊ ဦးသို့ရောက်လျှင် မရင့်ရော်ပါစေလင့်-ဟု
တောင့်တ၍မရ၊ ရင့်ရော်လျှင်မပျက်ပါစေလင့်-ဟု တောင့်တ၍မရ၊ပြီသူ
ခံစားသူလည်းမရှိ၊အလိုလိုက်ခြင်းမှလည်းဆိတ်၏။...ထိုသို့ပြီသူခံစားသူမှ
ဆိတ်ခြင်းကြောင့် အနတ္တ၊ စိုးပိုင်သောသခင် မရှိသောကြောင့် အနတ္တ၊
အလိုလိုက်အောင် ပြု၍မရသောကြောင့် အနတ္တ၊ တိတ္ထိတို့ ကြံဆသော
အတ္တအဖြစ်ကို ပယ်တတ်သောကြောင့် အနတ္တ။ ။(အနတ္တ လေးနက်။)

ဆွေတချက်ကား....

အတိတ်, အနာဂတ်, ပစ္စုပ္ပန်-သုံးချက်၊ အဇ္ဈတ္တ, ဗဟိဒ္ဓ-နှစ်ချက်၊
ဩဠာရိက,သုခုမ-နှစ်ချက်၊ဟိန,ပဏီတ-နှစ်ချက်၊ ဒူရ,သန္တိက-နှစ်ချက်၊
ဤတဆွေတချက်ဖြင့် ယှဉ်တွဲ၍ ရှုရသည်။

နယဝိပဿနာ-နည်းယူရှုပုံကား....

ရူပံ-အနိစ္စံ ခယဋ္ဌေန၊ဒုက္ခံ ဘယဋ္ဌေန၊အနတ္တာ အသာရကဋ္ဌေန။
ဝေဒနာ-အနိစ္စံ ခယဋ္ဌေန....။ ။သညာ....။သင်္ခါရ...။ဝိညာဏ်....
(ဆက်နိုင်စေ။)

စက္ခုဒွါရံ....။ လ....မနောဒွါရံ....။ ။ရူပါရမ္မဏံ....။ လ....ဓမ္မာ
ရမ္မဏံ....။ [၁၁-ချက်မခွဲဘဲ နည်းတူပေါင်းရှုသည်။]

ကလာပ သံခိပန-ဆွေတပါး ခွဲစိတ်ရှုပုံကား....

၁-အတိတ်ရုပ်သည် အတိတ်၌ ချုပ်ပြီးပြီ၊ဤဘဝသို့ မရောက်၊ ကုန်တတ်
သောကြောင့် အနိစ္စ၊ ဘေးဖြစ်သောကြောင့် ဒုက္ခ၊ အနှစ် မရှိသော
ကြောင့် အနတ္တ။

၂-အနာဂတ်ရုပ်သည် အနာဂတ်အခြားမဲ့ဘဝ၌ဖြစ်၍ ချုပ်လတ္တံ့၊ ထို
ဘဝမှ နောက်ဘဝသို့မသွားလတ္တံ့၊ ကုန်တတ်သောကြောင့် အနိစ္စ၊
ဘေးဖြစ်သောကြောင့် ဒုက္ခ၊အနှစ်မရှိသောကြောင့် အနတ္တ။

၃-ပစ္စုပ္ပန်ရုပ်သည် ဤဘဝ၌ချုပ်၏၊ နောက်ဘဝသို့မသွား၊ ကုန်တတ်
သောကြောင့် အနိစ္စ၊ ဘေးဖြစ်သောကြောင့် ဒုက္ခ၊ အနှစ်မရှိသော
ကြောင့် အနတ္တ။

၄-အဇ္ဈတ္တရုပ်သည် ဗဟိဒ္ဓမဖြစ်မှု၍ချုပ်၏၊အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။

၅-ဗဟိဒ္ဓရုပ်သည် အဇ္ဈတ္တမဖြစ်မှု၍ချုပ်၏၊အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။

၆-ဩဠာရိကရုပ်သည် သုခုမ မဖြစ်မှု၍ချုပ်၏၊အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။

၇-သုခုမရုပ်သည် ဩဠာရိကမဖြစ်မှု၍ချုပ်၏၊အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။

- ၈-ဟိနရုပ်သည် ပဏီတမဖြစ်မှု၍ချုပ်၏၊အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။
 ၉-ပဏီတရုပ်သည် ဟိနမဖြစ်မှု၍ချုပ်၏၊အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။
 ၁၀-ဒူရရုပ်သည် သန္တိကရုပ်မဖြစ်မှု၍ချုပ်၏၊အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။
 ၁၁-သန္တိကရုပ်သည် ဒူရရုပ် မဖြစ်မှု၍ချုပ်၏၊အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။
 ၁-အတိတ်ဝေဒနာသည် အတိတ်၌ချုပ်ပြီးပြီ၊ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။
 ၂-အနာဂတ်ဝေဒနာသည် အနာဂတ်ဘဝ၌ ဖြစ်၍ချုပ်လတ္တံ့၊ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။
 ၃-ပစ္စုပ္ပန်ဝေဒနာသည် ဤဘဝ၌ချုပ်၏၊အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။
 ၄-အဇ္ဈတ္တဝေဒနာသည် ဗဟိဒ္ဓမဖြစ်မှု၍ချုပ်၏၊အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။
 ၅-ဗဟိဒ္ဓဝေဒနာသည် အဇ္ဈတ္တမဖြစ်မှု၍ချုပ်၏၊အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။
 ၆-ဩဋ္ဌာရိကဝေဒနာသည် သုခုမ မဖြစ်မှု၍ချုပ်၏၊အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။
 ၇-သုခုမဝေဒနာသည် ဩဋ္ဌာရိကမဖြစ်မှု၍ချုပ်၏၊အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။
 ၈-ဟိနဝေဒနာသည် ပဏီတမဖြစ်မှု၍ချုပ်၏၊အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။
 ၉-ပဏီတဝေဒနာသည် ဟိနမဖြစ်မှု၍ ချုပ်၏၊အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။
 ၁၀-ဒူရဝေဒနာသည် သန္တိကဝေဒနာမဖြစ်မှု၍ချုပ်၏၊အနိစ္စဒုက္ခ အနတ္တ။
 ၁၁-သန္တိကဝေဒနာသည် ဒူရဝေဒနာမဖြစ်မှု၍ချုပ်၏၊ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။

ဤနည်းဖြင့် လက္ခဏာရေးပေါင်း-ရုပ်၌ ၃၃၊ဝေဒနာ ၃၃၊ သညာ ၃၃၊သင်္ခါရ ၃၃၊
 ဝိညာဏ် ၃၃၊ ပေါင်း ၁၆၅-ပါးဖြစ်၏။ ထိုအတူ စက္ခုဒွါရစသော ဒွါရခြောက်ပါး၌
 ၃၃-စီ၊ စက္ခုဝိညာဏ်စသော ဝိညာဏ်ခြောက်ပါး၌ ၃၃-စီ၊ ဆံပင်၊မွေးညှင်း စသော
 ၃၂-ပါးသောကောဠာသ၌ ၃၃-စီ၊စက္ခာယတန စသော အာယတန ၁၂-ပါး၊ စက္ခု
 ဓာတ်စသောဓာတ် ၁၈-ပါး၊စက္ခုဇြေစသော လောကီဣဇြေ ၁၉-ပါး၊အဝိဇ္ဇာ၊ သင်္ခါရ
 စသော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်အင်္ဂါ ၁၂-ပါး စသည်တို့၌လည်း ၃၃-စီ ပွားရသည်။

အနိစ္စပရိယာယ်မှတ်ပုံကား....အနိစ္စံ-မမြဲသောကြောင့် အနိစ္စ၊သင်္ခတံ-ပြုပြင်အပ်သော
 ကြောင့် သင်္ခတ၊ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နံ-အကြောင်းကိုစွဲ၍ဖြစ်သောကြောင့် ပဋိစ္စသမုပ္ပန္န၊ ခယဓမ္မံ-
 ကုန်တတ်သောကြောင့် ခယဓမ္မ၊ဝယဓမ္မံ-ပျက်တတ်သောကြောင့် ဝယဓမ္မ၊ ဝိရာဂဓမ္မံ-
 ကင်းပျောက် တတ်သောကြောင့် ဝိရာဂဓမ္မ၊ နိရောဓဓမ္မံ- ချုပ်ငြိမ်းတတ်သောကြောင့်
 နိရောဓဓမ္မ၊ဤသို့မှတ်၍ ခန္ဓာစသည်ကို ခွဲ၍ပွားရသည်၊ဉာဏ်ထက်သူတို့ကား ခန္ဓာငါးပါး
 လုံး တပေါင်းထည်းပွားကုန်၏။

အနိစ္စပရိယာယ်မှတ်၍ ရှုပုံ၊ပွားပုံကား....

- ၁-ရှုပုံ အတိတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နံ-အနိစ္စံ၊သင်္ခတံ၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နံ၊ ခယဓမ္မံ၊
 ဝယဓမ္မံ၊ဝိရာဂဓမ္မံ၊နိရောဓဓမ္မံ။

- ၂-ဝေဒနာ အတိတာနာဂတပစ္စုပ္ပန်-အနိစ္စံ၊ သင်္ခတံ၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပန်၊ ခယဓမ္မံ၊ ဝယဓမ္မံ၊ ဝိရာဂဓမ္မံ၊ နိရောဓဓမ္မံ။ (ဣတ္ထိလိင်အာကာရန္တလည်းသင့်၏။)
- ၃-သညာ အတိတာနာဂတပစ္စုပ္ပန်-အနိစ္စံ၊ သင်္ခတံ၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပန်၊ ခယဓမ္မံ၊ ဝယဓမ္မံ၊ ဝိရာဂဓမ္မံ၊ နိရောဓဓမ္မံ။
- ၄-သင်္ခါရာ အတိတာနာဂတပစ္စုပ္ပန်-အနိစ္စံ၊ သင်္ခတံ၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပန်၊ ခယဓမ္မံ၊ ဝယဓမ္မံ၊ ဝိရာဂဓမ္မံ၊ နိရောဓဓမ္မံ။
- ၅-ဝိညာဏ်အတိတာနာဂတပစ္စုပ္ပန်-အနိစ္စံ၊ သင်္ခတံ၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပန်၊ ခယဓမ္မံ၊ ဝယဓမ္မံ၊ ဝိရာဂဓမ္မံ၊ နိရောဓဓမ္မံ။
- ၆-ပဉ္စက္ခန္ဓာ အတိတာနာဂတပစ္စုပ္ပန်- အနိစ္စံ၊ သင်္ခတံ၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပန်၊ ခယဓမ္မံ၊ ဝယဓမ္မံ၊ ဝိရာဂဓမ္မံ၊ နိရောဓဓမ္မံ။

ဤသို့ဖန်ဖန်ပွား၍ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ လက္ခဏာထင်သောအခါ သမ္မသနဉာဏ်ခိုင်ခံ့သန့်ရှင်းအောင် အခြင်းအရာ လေးဆယ်ဖြင့် ခန္ဓာငါးပါးပွားရသည်။ မဂ်လည်း ရ၏။ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်သော်လည်းထင်ရှား၏။

အခြင်းအရာလေးဆယ်၊ ၀၂။ ဝိပဿနာလေးဆယ်ပွားပုံကား....

- ၁-ရှုပုံ၊ ရုပ်သည်။ အနိစ္စံ၊ အမြဲမရှိ။ ပလောကံ၊ ပရမ်းပတာပျက်၏။ စလံ၊ တုန်လှုပ်၏။ ပဘင်္ဂံ၊ အလိုလိုပျက်၏။ အဒ္ဓုဝံ၊ မခိုင်ခံ့ (၅)။ ဝိပရိဏာမံ၊ ဇရာမရဏဖြင့်ဖောက်ပြန်၏။ အသာရကံ၊ အနှစ်မရှိ။ ဝိဘဝံ၊ အစီးအပွားမရှိ။ သင်္ခတံ၊ အကြောင်းတရားတို့ပြုပြင်အပ်၏။ မရဏဓမ္မံ၊ သေခြင်းသဘောရှိ၏(၅)။ ။ [ဤဆယ်ခုသည်အနိစ္စာနုပဿနာမည်၏။]
- ၂-ဒုက္ခံ၊ ဆင်းရဲ၏။ ရောဂံ၊ မတ်တတ်နာနှင့်တူ၏။ ဂဏ္ဏံ၊ အိုင်းအမာနှင့်တူ၏။ သလ္လံ၊ မြားငြောင့်တံကျင်နှင့်တူ၏။ အဃံ၊ မကောင်းမှုဖြစ်၏ (၅)။ အာဗာဓံ၊ တုံးလုံးနာနှင့်တူ၏။ ဤတိ၊ ဘေးရန်ဖြစ်၏။ ဥပဒ္ဓဝံ၊ ဘေးရန်တည်ရာဖြစ်၏။ ဘယံ၊ ကြောက်ဘွယ်ဖြစ်၏။ ဥပသဂ္ဂံ၊ အပြစ်ဒေါသကပ်ငြိ၏ (၅)။ အဟာဏံ၊ မစောင့်ရှောက်တတ်။ အလေဏံ၊ ပုန်းအောင်းရာမဟုတ်။ အသရဏံ၊ ဇာတိစသောဘေးကိုမညှဉ်းဆဲတတ်။ အာဒိနဝံ၊ အပြစ်အတိဖြစ်၏။ အဿမူလံ၊ မကောင်းမှု၏အကြောင်းရင်းဖြစ်၏ (၅)။ ဝဓကံ၊ မိတ်ဆွေပုံဟန် သေကြောင်းကြံ၏။ သာသဝံ၊ အာသဝေါဖြစ်ကြောင်းဖြစ်၏။ မာရအာမိသံ၊ မာရ်ငါးပါး၏ အစာဖြစ်၏။ ဇာတိဓမ္မံ၊ ပဋိသန္ဓေသဘောရှိ၏။ ဇရာဓမ္မံ၊ အိုခြင်းသဘောရှိ၏ (၅)။ ဗျာဓိဓမ္မံ၊ နာခြင်းသဘောရှိ၏။ သောကဓမ္မံ၊ စိုးရိမ်ခြင်းသဘောရှိ၏။ ပရိဒေဝဓမ္မံ၊ ငိုကြွေးခြင်းသဘောရှိ၏။ ဥပါယာသဓမ္မံ၊ ပြင်းစွာ ပင်ပန်းခြင်းသဘောရှိ၏။ သံကိလေသဓမ္မံ၊ ညစ်ညူးခြင်းသဘောရှိ၏ (၅)။ ။ [ဤ ၂၅-ခုသည်ဒုက္ခာနုပဿနာမည်၏။]

၃-ပရံ၊ သူစိမ်းပြင်ပဖြစ်၏။ ရိတ္တံ၊ ဓုဂ၊ သုဘ၊ သုခ၊ အတ္တမှဆိတ်၏။ တုန္တံ၊ အချည်းနှီးဖြစ်၏။ သုညံ၊ တပါးသောကိုယ်မှဆိတ်၏။ အနတ္တာ၊ ကြံဆအပ်သော ကိုယ်မဟုတ် (၅)။ ။ [ဤ ၅-ခုသည် အနတ္တာနုပဿနာမည်၏။]

ရုပ်၌ အနိစ္စ ၁၀၊ ဒုက္ခ ၂၅၊ အနတ္တ ၅။ ။ ဝေဒနာ၌ ထိုအတူ။ ။ သညာစသည်၌ ထိုအတူဖြစ်၍ ခန္ဓာငါးပါး၌ အနိစ္စ ၅၀၊ ဒုက္ခ ၁၂၅၊ အနတ္တ ၂၅-ဖြစ်၏။

တပေါင်းစည်း ဤသို့လည်းပွားသင့်၏။-

၁-မမြဲသောရုပ်နာမ်၊ ပရမ်းပတာပျက်သော ရုပ်နာမ်၊ တုန်လှုပ်သောရုပ်နာမ်၊ အလိုလိုပျက်သောရုပ်နာမ်၊ မခိုင်သောရုပ်နာမ်(၅)၊ ဖောက်ပြန်သောရုပ်နာမ်၊ အနှစ်မရှိသောရုပ်နာမ်၊ အစီးအပွားမရှိသောရုပ်နာမ်၊ ပြုပြင်အပ်သောရုပ်နာမ်၊ အသေသဘောဖြစ်သော ရုပ်နာမ်(၅)။

၂-ဆင်းရဲသောရုပ်နာမ်၊ မတ်တတ်နာသောရုပ်နာမ်၊ အိုင်းအမာဖြစ်သောရုပ်နာမ်၊ တံကျင်နှင့်တူသော ရုပ်နာမ်၊ မကောင်းမှု ဖြစ်သော ရုပ်နာမ် (၅)၊ တုံးလုံးနာသော ရုပ်နာမ်၊ ဘေးရန်ဖြစ်သော ရုပ်နာမ်၊ ဘေးရန်တည်ရာဖြစ်သော ရုပ်နာမ်၊ ကြောက်ဘွယ် ရုပ်နာမ်၊ အပြစ်ကပ်သောရုပ်နာမ် (၅)၊ မစောင့်ရှောက်သောရုပ်နာမ်၊ ပုန်းအောင်းစရာမဟုတ်သောရုပ်နာမ်၊ ဘေးရန်ကို မညှဉ်းဆဲတတ်သော ရုပ်နာမ်၊ အပြစ်အတိဖြစ်သောရုပ်နာမ်၊ မကောင်းမှု၏ အကြောင်းရင်းဖြစ်သော ရုပ်နာမ် (၅)၊ မိတ်ဆွေပုံဟန် သေကြောင်းကြံသောရုပ်နာမ်၊ အာသဝေါဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်သောရုပ်နာမ်၊ မာရ်ငါးပါး၏ အစာဖြစ်သော ရုပ်နာမ်၊ ဇာတိသဘောရုပ်နာမ်၊ ဇရာသဘော ရုပ်နာမ်(၅)၊ ဗျာဓိသဘောရုပ်နာမ်၊ သောကသဘောရုပ်နာမ်၊ ပရိဒေဝသဘောရုပ်နာမ်၊ ဥပါယာသသဘော ရုပ်နာမ်၊ ညစ်ညူးခြင်းသဘောရုပ်နာမ်(၅)။

၃-သူစိမ်းပြင်ပရုပ်နာမ်၊ ဓုဂ၊ သုဘ၊ သုခ၊ အတ္တဆိတ်သောရုပ်နာမ်၊ အချည်းနှီး ရုပ်နာမ်၊ တပါးသော ကိုယ်မှ ဆိတ်သော ရုပ်နာမ်၊ ကြံဆအပ်သော ကိုယ်မဟုတ်သော ရုပ်နာမ်(၅)။

ပါဠိသက်သက် ရှုတ်ဆို နှလုံးသွင်းလိုလျှင်ကား....

ရူပံ....အနိစ္စံ၊ ပလောကံ၊ စလံ၊ ပဘင်္ဂံ၊ အဒ္ဓုရံ။	(၅)
ဝိပရိဏာမံ၊ အသာရကံ၊ ဝိဘဝံ၊ သင်္ခတံ၊ မရဏဓမ္မံ။	(၅)
ဒုက္ခံ၊ ရောဂံ၊ ဂဏ္ဍိ၊ သဗ္ဗံ၊ အစံ။	(၅)
အာဗာဓံ၊ ဤတိ၊ ဥပဒ္ဓဝံ၊ ဘယံ၊ ဥပသဂ္ဂံ။	(၅)
အတာဏံ၊ အလောဏံ၊ အသာရကံ၊ အာဒိနဝံ၊ အဿမူလံ။	(၅)
ဝဓကံ၊ သာသဝံ၊ မာရအာမိသံ၊ ဇာတိဓမ္မံ၊ ဇရာဓမ္မံ။	(၅)

ဗျာဓိဓမ္မံ၊ သောကဓမ္မံ၊ ပရိဒေဝဓမ္မံ၊ ဥပါယာသဓမ္မံ၊
သံကိလေသဓမ္မံ။

(၅)

ပရံ၊ ရိတ္တံ၊ တုစ္ဆံ၊ သုညံ၊ အနတ္တံ။

(၅)

ဝေဒနာ……။ သညာ……။ သင်္ခါရာ……။ ဝိညာဏံ……။ (အနိစ္စံ စသည်ဖြင့် ၄၀-ဆက်
နိုင်စေ။)

ဤသို့ ဖန်ဖန်သုံးသပ်လျှင် မဂ်အားလျော်သော ဝိပဿနာဥာဏ်ရ၏။ မဂ်သို့သက်ဝင်
၏။ မဂ်မရလျှင် ဥာဏ်ကြီးသူအား နယဝိပဿနာထက်သန်၍ ဥဒယဗ္ဗယဥာဏ်ဖြစ်လာ၏။

ဥဒယဗ္ဗယဥာဏ်မဖြစ်သေးလျှင် ဖြစ်သမျှသင်္ခါရတို့၏ အပျက်ဘင်ကိုရှုခြင်း၊ အပျက်ရှု
ခြင်းကို သပ္ပာယ်ခုနစ်ပါးဖြင့် ပြည့်စေခြင်း၊ မပြတ်ပြည့်စေခြင်း(၃)၊ အရိအသေပြု၍ ပြည့်
စေခြင်း၊ ဝိပဿနာသမာဓိဖြစ်ကြောင်း အခြင်းအရာကိုမှတ်၍ ပြည့်စေခြင်း၊ ဗောဇ္ဈင်တို့
ကိုလျော်စွာဖြစ်စေ၍ ပြည့်စေခြင်း(၃)၊ ကိုယ်အသက် မငဲ့မတွယ်ခြင်း၊ မငဲ့မတွယ် ဝီရိယ
စိုက်၍ပြည့်စေခြင်း၊ အကြား၌မဆုတ်နစ်ခြင်း(၃)-ဤအခြင်းအရာကိုးပါးဖြင့် သဒ္ဓါစသော
ဣန္ဒြေငါးပါးကိုထက်စေ၍ ရံခါရုပ်ကို၊ ရံခါနာမ်ကို သုံးသပ်ရသည်။ ဤသို့ သုံးသပ်ပြီးလျှင်
လက္ခဏာရေးသုံးပါးတင်၍ ဥဒယဗ္ဗယစသောအစဉ်ဖြင့်တက်သည်ရှိသော် အချို့အရဟတ္တ
ဖိုလ်တိုင်အောင်ရ၏။

သမ္မသနဥာဏ်-ဒုတိယပိုင်း

ရူပသတ္တက

ဤအနေဖြင့် ပညာဘာဝနာမပြည့်စုံသေး၊ မဂ်ဖိုလ် မရသေးလျှင်
ရူပသတ္တကဖြင့် သုံးသပ်ရသည်။ ရူပသတ္တကကား- အာဒါန+
နိက္ခေပ-ဘဝသစ်ယူခြင်း + ဘဝဟောင်းစွန့်ခြင်း၊ (ဘဝနှစ်ခုအကြားပစ္စုပ္ပန်ဘဝရုပ်ဟူလို။)
ဝယောဝုဒ္ဓတ္တ + ဂ်မန-အရွယ်ကြီးလာတိုင်း + ချုပ်ခြင်း၊ (နှစ်မျိုးရှိပြီ။) အာဟာရ၊ ဥတု၊
ကံ၊ စိတ်၊ (လေးမျိုး။) ဓမ္မတာရူပ-“ကမ္ဘာတည်သည်မှစ၍ အလိုလိုဖြစ်သော သံ၊ ကြေး၊
ရွှေ၊ တောင်၊ သစ်ပင်စသော” အဝိညာဏကရုပ်၊ (တမျိုး။) ဤခုနစ်မျိုးတည်း။

(၁) အာဒါနနိက္ခေပဖြင့် သုံးသပ်ပုံကား……

- ၁-အတိတ်ဘဝ၊ အနာဂတ်ဘဝ-နှစ်ခုအကြား ပစ္စုပ္ပန်ဘဝ နှစ်တရာ
အတွင်း ဖြစ်သမျှရုပ်တို့သည် ဖြစ်ပြီးလျှင် ပျက်စီးတတ်သောကြောင့်
အနိစ္စ၊ ဇရာမရဏဖြင့် ဖောက်ပြန်တတ်သောကြောင့် အနိစ္စ၊ တခဏ
မျှ တည်တတ်သောကြောင့် အနိစ္စ၊ မြဲသည်ကိုပယ်တတ်သောကြောင့်
အနိစ္စ။ (လေးနက်။)
- ၂-နှစ်တရာအတွင်း ဖြစ်သမျှရုပ်တို့သည် ဥပါဒ်အခြားမဲ့၌ ဦးသို့ရောက်
ကုန်၏၊ ဦး၌အိုမင်းရင့်ရော်၍ ပင်ပန်းကုန်၏၊ ရင့်ရော်၍ မချွတ်ပျက်
ကုန်၏၊ ထိုသို့ မပြတ်နှိပ်စက်တိုင်းခံရသောကြောင့် ဒုက္ခ၊ သည်းခံနိုင်ခဲ
သောကြောင့် ဒုက္ခ၊ ဒုက္ခအမျိုးမျိုး၏ တည်ရာဖြစ်သောကြောင့်ဒုက္ခ၊
သုခကိုပယ်တတ်သောကြောင့် ဒုက္ခ။ (လေးနက်။)

၃-နှစ်တရာအတွင်း ဖြစ်သမျှရုပ်တို့သည် ဥပါဒ်အခြားမဲ့၌ ဌိသို့မရောက် ပါစေလင့်-ဟု တောင့်တ၍မရ၊ ဌိသို့ရောက်လျှင် မရင့်ရော်ပါစေလင့်-ဟု တောင့်တ၍မရ၊ ရင့်ရော်လျှင် မပျက်ပါစေလင့်-ဟု တောင့်တ၍မရ၊ ပြုသူမနိုင်၊ ခံစားသူမပိုင်၊ ပြုနိုင်သူ ခံစားနိုင်သူပင်မရှိ၊ အလိုလိုက်ခြင်းမှလည်းဆိုတ်၏၊ ထိုသို့ပြုသူ ခံစားသူမှဆိုတ်သောကြောင့် အနတ္တ၊ စိုးပိုင်သောသခင်မရှိသောကြောင့် အနတ္တ၊ အလိုလိုက်အောင် ပြု၍မရသောကြောင့် အနတ္တ၊ သူမိုက်တို့ကြံဆအပ်သော အတ္တ ကိုယ်ကောင်ကိုယ်သောကြောင့် အနတ္တ။(လေးနက်။)

တနည်း...ဤဘဝ ဖြစ်သမျှရုပ်တို့သည် မသေမီချုပ်ကုန်၏၊ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။

မှတ်ချက်။ ။ [(၁) အာဒါနနိက္ခေပရုပ်သည် တဘဝအတွင်း ချုပ်၏၊ (၂) ဝယောဝုဒ္ဓတ္တိမရုပ်သည် အရွယ်သုံးပါး၊ အရွယ်ဆယ်ပါး၊ ငါးနှစ်၊ လေးနှစ်၊ သုံးနှစ်၊ နှစ်နှစ်၊ တနှစ်၊ ခြောက်လ၊ လေးလ၊ နှစ်လ၊ တလ၊ လဆန်း၊ လဆုတ်၊ တရက်၊ နံနက်၊ နေ့ခင်း၊ ညချမ်း၊ ညဉ့်ဦးယာမ်၊ သန်းခေါင်ယာမ်၊ မိုးဦးသောက်ယာမ်၊ ရွှေဘက်၊ နောက်ဆုတ်၊ တူရုကြည့်၊ တစောင်းကြည့်၊ ကွေး၊ ဆန့်၊ ကြ၊ ဆောင်၊ လွှဲ၊ ချ၊ ထား၊ နှိပ်-ဤသို့သောအခိုက်၌ ချုပ်၏၊ (၃) အာဟာရဇရုပ်သည် ဆာ၊ မဆာ အကြား၌ချုပ်၏၊ (၄) ဥတုဇရုပ်သည် အပူ၊ အအေး အကြား၌ချုပ်၏၊ (၅) ကမ္မဇရုပ်သည် ဒွါရအကြား၌ ချုပ်၏၊ (၆) စိတ္တဇရုပ်သည် စိတ်ချမ်းသာ၊ စိတ်ဆင်းရဲအကြား၌ ချုပ်၏၊ (၇) ဓမ္မတာရုပ်သည်၊ ဝါ-ဓမ္မတာရုပ်၌ သစ်ရွက်တရွက်သည် နုနုနီ၊ ရင့်ရင့်နီ၊ ပြေပြေနီ၊ ရွက်နု၊ ရွက်ရင့်၊ ရွက်စိမ်း၊ ရွက်ညို၊ ရွက်ရော်၊ ရွက်ကြွေ-ဤသို့သောအခိုက်၌ ချုပ်၏။]

(၂) ဝယောဝုဒ္ဓတ္တိမနုဖြင့် သုံးသပ်ပုံကား....

၁-ပဌမအရွယ်ရုပ်သည် မဇ္ဈိမအရွယ်သို့မရောက်မီ ချုပ်၏၊ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။

၂-မဇ္ဈိမအရွယ်ရုပ်သည် ပစ္ဆိမအရွယ်သို့မရောက်မီ ချုပ်၏၊ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။

၃-ပစ္ဆိမအရွယ်ရုပ်သည် မသေမီချုပ်၏၊ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။

မန္တ၊ ခိဉ္စ၊ ဝဏ္ဏ၊ ဗလ၊ ပညာ (၅)၊ ဟာနိ၊ ပဉ္စာရ၊ ဝက်၊ မောမူဟ၊ သယန (၅)-အရွယ်ဆယ်ပါးပိုင်း၍လည်း ရှုရသည်။-

၁-မန္တအရွယ် ဆယ်နှစ်တွင်းရုပ်သည် ခိဉ္စအရွယ်သို့မရောက်မီ ချုပ်၏၊ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။

၂-ခိဉ္စအရွယ် နှစ်ဆယ်တွင်းရုပ်သည် ဝဏ္ဏအရွယ်သို့မရောက်မီ ချုပ်၏၊ အနိစ္စဒုက္ခ အနတ္တ။

- ၃-ဝဏ္ဏအရွယ် သုံးဆယ်တွင်းရပ်သည် ဗလအရွယ်သို့မရောက်မီချုပ်၏၊
အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။
- ၄-ဗလအရွယ် လေးဆယ်တွင်းရပ်သည် ပညာအရွယ်သို့မရောက်မီ ချုပ်
၏၊ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။
- ၅-ပညာအရွယ် ငါးဆယ်တွင်း ရပ်သည် ဟာနိအရွယ်သို့ မရောက်မီ
ချုပ်၏၊ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။
- ၆-ဟာနိအရွယ် ၆၀-တွင်းရပ်သည် ပဗ္ဗာရအရွယ်သို့ မရောက်မီချုပ်၏၊
အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။
- ၇-ပဗ္ဗာရအရွယ် ၇၀-တွင်း ရပ်သည် ဝက်အရွယ်သို့ မရောက်မီချုပ်၏၊
အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။
- ၈-ဝက်အရွယ် ၈၀-တွင်းရပ်သည် မောမူဟအရွယ်သို့မရောက်မီ ချုပ်၏၊
အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။
- ၉-မောမူဟအရွယ် ၉၀-တွင်း ရပ်သည် သယနအရွယ်သို့ မရောက်မီ
ချုပ်၏၊ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။
- ၁၀-သယနအရွယ် တရာတွင်း ရပ်သည် မသေမီချုပ်၏၊ အနိစ္စ ဒုက္ခ
အနတ္တ။

ငါးနှစ်, လေးနှစ် စသည်ဖြင့် ပိုင်း၍လည်း သုံးသပ်ရသည်။—

- ၁-ပဌမ ငါးနှစ်အတွင်း ရပ်သည် ဒုတိယ ငါးနှစ်သို့မရောက်မီ ချုပ်၏၊
အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။
- ၂-ပဌမလေးနှစ်အတွင်း ရပ်သည် ဒုတိယ လေးနှစ်သို့ မရောက်မီ ချုပ်၏၊
အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။
- ၃-ပဌမ သုံးနှစ်အတွင်း ရပ်သည် ဒုတိယသုံးနှစ်သို့ မရောက်မီချုပ်၏၊
အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။
- ၄-ပဌမနှစ်နှစ်အတွင်းရပ်သည် ဒုတိယနှစ်နှစ်သို့မရောက်မီချုပ်၏၊ အနိစ္စ
ဒုက္ခ အနတ္တ။
- ၅-ပဌမတနှစ်အတွင်း ရပ်သည် ဒုတိယတနှစ်သို့မရောက်မီ ချုပ်၏၊ အနိစ္စ
ဒုက္ခ အနတ္တ။
- ၆-ပဌမခြောက်လတွင်း ရပ်သည် ဒုတိယခြောက်လသို့မရောက်မီချုပ်၏၊
အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။
- ၇-ပဌမလေးလတွင်းရပ်သည် ဒုတိယလေးလသို့မရောက်မီချုပ်၏၊ အနိစ္စ
ဒုက္ခ အနတ္တ။
- ၈-ပဌမနှစ်လတွင်း ရပ်သည် ဒုတိယနှစ်လသို့ မရောက်မီ ချုပ်၏၊ အနိစ္စ
ဒုက္ခ အနတ္တ။

- ၉-ပဌမတလတွင်း ရုပ်သည် ဒုတိယတလသို့ မရောက်မီ ချုပ်၏။ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။
- ၁၀-လဆန်းပက္ခအတွင်း ရုပ်သည် လဆုတ်ပက္ခသို့မရောက်မီချုပ်၏။ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။
- ၁၁-လဆုတ်ပက္ခအတွင်း ရုပ်သည် လဆန်းပက္ခသို့ မရောက်မီ ချုပ်၏။ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။
- ၁၂-ပဌမ တရက်အတွင်း ရုပ်သည် ဒုတိယတရက်သို့ မရောက်မီ ချုပ်၏။ အနိစ္စ ဒုက္ခအနတ္တ။

တနေ့ကိုခြောက်ပိုင်းပြု၍လည်း သုံးသပ်ရသည်။-

- ၁-နံနက်ခင်းရုပ်သည် နေ့ခင်းသို့မရောက်မီ ချုပ်၏။ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။
- ၂-နေ့ခင်းရုပ်သည် ညချမ်းသို့မရောက်မီချုပ်၏။ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။
- ၃-ညချမ်းရုပ်သည် ညဉ့်ဦးယာမ်သို့ မရောက်မီ ချုပ်၏။ အနိစ္စဒုက္ခအနတ္တ။
- ၄-ညဉ့်ဦးယာမ်ရုပ်သည် သန်းခေါင်ယာမ်သို့ မရောက်မီ ချုပ်၏။ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။
- ၅-သန်းခေါင်ယာမ်ရုပ်သည် မိုးဦးသောက်ယာမ်သို့ မရောက်မီ ချုပ်၏။ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။
- ၆-မိုးဦးသောက်ယာမ်ရုပ်သည် နံနက်ခင်းသို့ မရောက်မီ ချုပ်၏။ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။

ဣရိယာပုထ်ကို ခြောက်မျိုးပိုင်း၍လည်း သုံးသပ်ရသည်။-

- ၁-ရှေ့သို့တက်စဉ် ရုပ်သည် နောက်သို့မဆုတ်မီ ချုပ်၏။ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။
- ၂-နောက်သို့ဆုတ်စဉ် ရုပ်သည် ရှေ့သို့ မတက်မီ ချုပ်၏။ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။
- ၃-တူရုကြည့်စဉ်ရုပ်သည် တစောင်းမကြည့်မီချုပ်၏။ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။
- ၄-တစောင်းကြည့်စဉ် ရုပ်သည် တူရုမကြည့်မီချုပ်၏။ အနိစ္စဒုက္ခအနတ္တ။
- ၅-ကွေးစဉ် ရုပ်သည် မဆန့်မီချုပ်၏။ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။
- ၆-ဆန့်စဉ် ရုပ်သည် မကွေးမီ ချုပ်၏။ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။

ခြေတလှမ်းကို ကြွ,ဆောင်,လွှဲ,ချ,ထား,နှိပ်-ခြောက်ပိုင်းပြု၍လည်း သုံးသပ်ရသည်။-

- ၁-ခြေကြွစဉ် ရုပ်သည် ရှေ့သို့မဆောင်မီချုပ်၏။ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။
- ၂-ရှေ့သို့ဆောင်စဉ် ရုပ်သည် မလွှဲဖယ်မီချုပ်၏။ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။
- ၃-လွှဲဖယ်စဉ် ရုပ်သည် အောက်သို့မချမီချုပ်၏။ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။

- ၄-အောက်သို့ချစဉ် ရုပ်သည် မြေဥမထားမီချုပ်၏။ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။
- ၅-မြေဥထားစဉ် ရုပ်သည် မဖိနှိပ်မီချုပ်၏။ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။
- ၆-ဖိနှိပ်စဉ် ရုပ်သည် မြေမကြွမီချုပ်၏။ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။

ကြွ, ဆောင်, လွှဲ, ချ, ထား, နှိပ်-ဤခြောက်မျိုးတွင် လွှဲကား-ခြေကို ကြွ၍ နင်းချရန် ရှေ့သို့ဆောင်စဉ် ဆူးပြောင့်ခလုတ်မြင်၍ လွှဲဖယ်သည်။ လွှဲဖယ်ပြီးမှ နင်းချသည်။ ။ နှိပ်ကား-ခြေတဘက်ကို ရှေ့သို့ဆောင်ရန် ကြမည်ကြံလျှင် ယခင် ချထားပြီးသော ခြေတဘက်ကို ဖိနှိပ်လိုက်သည်။

၁-ဤသို့ ရုပ်တို့သည် နောက်အသို့ တပါးသို့မရောက်မီ ရှေ့အသို့ တပါး၌ အဆစ်အစပ်-အပိုင်းအပြတ်တို့ ဖြစ်ကုန်၏။ အိုးကင်းပူ၌ နှမ်းတို့၏ တဖျစ်ဖျစ်မြည်လျက် တပျက်ထည်း ပျက်သကဲ့သို့ တပျက်ထည်း ပျက်ကုန်၏။ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။

၂-အာဒါနနိက္ခေပရုပ်၊ ဝယောဝုဒ္ဓတ္တင်္ဂမ ရုပ်တို့သည်-တဘဝ၊ အရွယ် သုံးပါး, ဆယ်နှစ်, ငါးနှစ်, လေးနှစ်, သုံးနှစ်, နှစ်နှစ်, တနှစ်, ခြောက်လ, လေးလ, နှစ်လ, တလ, လဆန်း, လဆုတ်, တရက်, နံနက်, မွန်းတည့်, ညချမ်း, ပဌမယာမ်, မဇ္ဈိမယာမ်, ပစ္ဆိမယာမ်, ရှေ့တက်, နောက်ဆုတ်, တူရုကြည့်, တစောင်းကြည့်, ကွေး, ဆန့်, ကြွ, ဆောင်, လွှဲ, ချ, ထား, နှိပ်-ဤသို့သော အခိုက်၌ပင် နေရာမရွေ့ ပျက်ကုန်၏။ အိုးကင်းပူထက် နှမ်းစေ့ကျက်သို့ တပျက်ထည်း ပျက်ကုန်၏။ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။

ဤသို့ လက္ခဏာရေးသုံးပါးတင်လျက် အဆက်ဆက် ပျက်ပုံကို ဖန်ဖန်ရှုလျှင် သမ္မသန ဥာဏ် သန်စွမ်း၏။ သန့်ရှင်း၏။

(၃) အာဟာရဖြင့် သုံးသပ်ပုံကား-.....

- ၁-ဆာလောင်ခိုက် ရုပ်သည် အဆာမပြေမီချုပ်၏။ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။
- ၂-အဆာပြေခိုက် ရုပ်သည် မဆာလောင်မီ ချုပ်၏။ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။

(၄) ဥတုဖြင့် သုံးသပ်ပုံကား-.....

- ၁-ပူခိုက်ရုပ်သည် မအေးမီချုပ်၏။ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။
- ၂-အေးခိုက်ရုပ်သည် မပူမီချုပ်၏။ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။

(၅) ကမ္မဖြင့် သုံးသပ်ရာ၌-

စက္ခုဒွါရ၌ရုပ် ၅၄-ခုရှိ၏။ စက္ခုဒဿက ကလာပ်ရုပ် ၁၀၊ ကာယရုပ် ၁၀၊ ဘာဝရုပ် ၁၀၊-ဤကမ္မဇရုပ် ၃၀-ကို စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သောရုပ် ရှစ်ခု၊ ဥတုကြောင့်ဖြစ်သောရုပ်ရှစ်ခု၊ အာဟာရကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်ရှစ်ခု၊ ပေါင်း ၂၄-ခုတို့က ထောက်ပံ့ကုန်၏။ သောတဒွါရ စသည်၌လည်း ဤအတူ ရုပ် ၅၄-ခုစီတည်း။ ကာယဒွါရ၌ကား-ကာယ, ဘာဝ ၂၀-ကို တိဇ ၂၄-ထောက်ပံ့၏။ ၄၄-ဖြစ်၏။

၁-စက္ခုဒွါရရုပ် ၅၄-ခုသည် သောတ ဒွါရသို့မရောက်မူ၍ ချုပ်၏။ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။

၂-သောတဒွါရရုပ် ၅၄-ခုသည် သာနဒွါရသို့ မရောက်မူ၍ချုပ်၏။ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။

၃-သာနဒွါရရုပ် ၅၄-ခုသည် ဇိဝှါဒွါရသို့မရောက်မူ၍ ချုပ်၏။ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။

၄-ဇိဝှါဒွါရရုပ် ၅၄-ခုသည် ကာယဒွါရသို့ မရောက်မူ၍ ချုပ်၏။ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။

၅-ကာယဒွါရရုပ် ၄၄-ခုသည် မနောဒွါရသို့ မရောက်မူ၍ ချုပ်၏။ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။

(၆) ဝိတ္တဖြင့် သုံးသပ်ပုံကား-.....

၁-သောမနဿဖြစ်ခိုက် ရုပ်သည် ဒေါမနဿမဖြစ်မီချုပ်၏။အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။

၂-ဒေါမနဿဖြစ်ခိုက် ရုပ်သည် သောမနဿမဖြစ်မီချုပ်၏။အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။

ဤသို့ ဝိတ္တဖြင့် ဖန်ဖန်သုံးသပ်လျှင် သင်္ခါရတရားတို့၏ အသက်တိုပုံ ဤသို့ ထင်ရှား၏။ အသက်,အတ္တဘော,သုခ,ဒုက္ခ-ဤတရားတို့သည် မြဲသည်ဟူသော အတ္တနှင့် မရောမယှက်၊တခြားသက်သက်ဖြစ်ကုန်၏။ဝိတ္တက္ခဏတချက်,တချက်နှင့်သာ ယှဉ်စပ်ကုန်၏။

ကမ္ဘာ ၈၄၀၀၀-အသက်ရှည်သော မြဟ္မာကြီးသော်မှလည်း စိတ်နှစ်ချက်နှင့်ယှဉ်စပ်၍ တည်သည်မဟုတ်၊တချက်,တချက်မျှသာတည်း။

သေသူ၏ ချုပ်သောခန္ဓာငါးပါး၊ရှင်သူ၏ ချုပ်သော ခန္ဓာငါးပါး-တို့သည် အထူးမရှိ၊ ပြန်မလာခြင်း တူကုန်၏။အပြီးတိုင် ချုပ်ခြင်း တူကုန်၏။

အတိတ်ခန္ဓာပျက်ပြီးပြီ၊အနာဂတ်ခန္ဓာ ပျက်လတ္တံ့၊ပစ္စုပ္ပန်ခန္ဓာပျက်ဆဲ၊ အပျက် လက္ခဏာ အထူးမရှိ။

အတိတ်စိတ်, အနာဂတ်စိတ်ဖြင့် အသက်ရှင်ဆဲမဟုတ်၊ ပစ္စုပ္ပန်စိတ်ဖြင့်သာ အသက်ရှင်ဆဲဖြစ်၏။ဘင်ခဏသို့ရောက်တိုင်း ခါခါသေ၏။ပစ္စုပ္ပန်စိတ်-တည်နေဆဲ တည်နေဆဲကို စွဲ၍ အသက်ရှင်သည်ဟူသော ပညပ်သည် ပရမတ်ကဲ့သို့ ခိုင်မြဲ၏။

ချုပ်ပြီးသောခန္ဓာ-စုပုံကာမရှိ၊ ဖြစ်လတ္တံ့သောခန္ဓာ-စုပုံကာမရှိ၊ ဖြစ်ဆဲ ဖြစ်ဆဲခန္ဓာ တို့သာ-အပ်ပေါ်၌ မုန်ညင်းပမာ တခဏသာ တည်ကုန်၏။

ဖြစ်ဆဲခန္ဓာသည် ပျက်ခြင်းကိုသာ ရှေးရှု၏။ဖြစ်ပြီး ရှိပြီးသော ခန္ဓာဟောင်းနှင့် မရောမယှက်၊ပျက်သိုသက်သက်တည်၏။

သင်္ခါရတို့သည် မမြင်ရာ အနာဂတ် အဘာဝအဖြစ်မှလာ၍ အသစ်အသစ်ဖြစ်ကုန်၏။ ပျက်သောအခါ မမြင်ရာ အတိတ်အဘာဝအဖြစ်သို့ ရောက်ကုန်၏။ လျှပ်စစ်ပြက်သကဲ့သို့ ဖြစ်ကုန် ပျက်ကုန်၏။ ။ဤကား-သင်္ခါရအသက်တိုပုံတည်း။

(၇) ထိုနောင် ဓမ္မတာရှင်၌ လက္ခဏာရေးသုံးပါးတင်၍ သုံးသပ်ရသည်။ ထင်မြင်လွယ်ရာ သစ်ရွက်ညွန့်စသည်၌ ဤသို့သုံးသပ်ရသည်။-

- ၁-သစ်ရွက်တရွက်၌ နုနုနီစဉ်- ဖြစ်သောရုပ်သည် ရင့်ရင့်နီ မဖြစ်မီ ချုပ်၏။အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။
- ၂-ရင့်ရင့်နီစဉ်- ဖြစ်သောရုပ်သည် ပြေပြေနီမဖြစ်မီ ချုပ်၏။အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။
- ၃-ပြေပြေနီစဉ်-ဖြစ်သောရုပ်သည် ရွက်နုမဖြစ်မီချုပ်၏။ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။
- ၄-ရွက်နုစဉ်-ဖြစ်သောရုပ်သည် ရွက်ရင့်မဖြစ်မီချုပ်၏။ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။
- ၅-ရွက်ရင့်စဉ်-ဖြစ်သောရုပ်သည် ရွက်စိမ်းမဖြစ်မီချုပ်၏။ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။
- ၆-ရွက်စိမ်းစဉ်-ဖြစ်သောရုပ်သည် ရွက်ညိုမဖြစ်မီချုပ်၏။ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။
- ၇-ရွက်ညိုစဉ်-ဖြစ်သောရုပ်သည် ရွက်ရော်မဖြစ်မီချုပ်၏။ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။
- ၈-ရွက်ရော်စဉ်-ဖြစ်သောရုပ်သည် ရွက်ကြွေ မဖြစ်မီချုပ်၏။ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။ ။(ရူပသတ္တကရှုနည်းပြီး၏။)

သမ္မသနဉာဏ်-တတိယပိုင်း

ရူပသတ္တကပြီးမြောက်လျှင် အရူပသတ္တကပွားရသည်။ကလာပ-နာမ်အပေါင်း၊ယမက-နာမ်ရုပ်အစုံ၊ခဏိက-လေးဆက်၊ပဋိပါဋိ-ဆယ်ဆက်၊ဒိဋ္ဌိခွါ၊ မာနခွါ၊ နိကန္တိခွါ-ဤခုနစ်ပါးဖြင့် နာမ်ကို သုံးသပ်ခြင်းသည် အရူပသတ္တကပွားသည်မည်၏။ဝိပလ္လာသကင်း၏။

(၁) ကလာပဖြင့် သုံးသပ်ပုံကား၊...နာမ်အပေါင်းကို သုံးသပ်ရသည်။-

- ၁-ရူပသတ္တက ခုနစ်ဌာန၌ ရုပ်ကို အနိစ္စ၊ဒုက္ခ၊အနတ္တ-ဟု သိသော ဝိပဿနာစိတ် အပေါင်းသည် ရှိ၏။ ထိုစိတ်အပေါင်းလည်း အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။
- ၂-ဆံပင်သည် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။ မွေးညှင်းသည် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။...လ...ကျင်ငယ်သည် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။ ဤကောဠာသ

တို့ကို သုံးသပ်စဉ် ဖဿ၊ ဝေဒနာစသော နာမ်အပေါင်းသည်လည်း အဆစ်အစပ် ပိုင်းပြတ်၍ အိုးကင်းပူထက်နှမ်းစေ့ကျက်သကဲ့သို့တပျက် ထည်းပျက်ကုန်၏။ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။

(၂) ယမကဖြင့် သုံးသပ်ပုံကား၊... ရုပ် နာမ် အစုံဖြင့် သုံးသပ်ရသည်။—

၁—အာဒါနနိက္ခေပရုပ်တို့သည် နှစ်တရာအတွင်း ချုပ်ကုန်၏။ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။ ထိုရုပ်ကို “အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တဟု” ဝိပဿနာရှုသော စိတ်လည်း အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။

၂—ဝယောဝုဒ္ဓတ္တင်္ဂမရုပ်တို့သည် အရွယ်ရင့်တိုင်းချုပ်ကုန်၏။ အနိစ္စ...။ ထိုရုပ်ကို ဝိပဿနာရှုသောစိတ်လည်း... (မှန်အောင်ဆက်နိုင်စေ။)

၃—အာဟာရဇရုပ်တို့သည် ဆာ၊ မဆာ အကြား၌ ချုပ်ကုန်၏။ အနိစ္စ...။ ထိုရုပ်ကို ဝိပဿနာရှုသောစိတ်လည်း...

၄—ဥတုဇရုပ်တို့သည် အအေး၊ အပူ အကြား၌ ချုပ်ကုန်၏။ အနိစ္စ...။ ထိုရုပ်ကို ဝိပဿနာရှုသောစိတ်လည်း...

၅—ကမ္မဇရုပ်တို့သည် နှစ်ဒွါရအကြား၌ ချုပ်ကုန်၏။ အနိစ္စ...။ ထိုရုပ်ကို ဝိပဿနာရှုသောစိတ်လည်း...

၆—စိတ္တဇရုပ်တို့သည် စိတ်ချမ်းသာ၊ မချမ်းသာ အကြား၌ ချုပ်ကုန်၏။ အနိစ္စ...။ ထိုရုပ်ကို ဝိပဿနာရှုသောစိတ်လည်း...

၇—ဓမ္မတာရုပ်တို့သည် ထိုထိုအခိုက်အတွင်း ချုပ်ကုန်၏။ အနိစ္စ...။ ထိုရုပ်ကို ဝိပဿနာရှုသောစိတ်လည်း...

(၃) ခဏိကဖြင့် သုံးသပ်ပုံကား၊... လေးဆက်တိုင် သုံးသပ်ရသည်။—

၁—အာဒါန နိက္ခေပရုပ်သည် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။ ထိုရုပ်ကိုရှုသော ပဌမ ဝိပဿနာစိတ်လည်း အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။ ထိုပဌမစိတ်ကိုရှုသော ဒုတိယ ဝိပဿနာစိတ်လည်း အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။ ဒုတိယစိတ်ကိုရှုသော တတိယ ဝိပဿနာစိတ်လည်း အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။ တတိယစိတ်ကို ရှုသော စတုတ္ထ ဝိပဿနာစိတ်လည်း အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။

၂—ဝယောဝုဒ္ဓတ္တင်္ဂမရုပ်သည်....

၃—အာဟာရဇရုပ်သည်....

၄—ဥတုဇရုပ်သည်....

၅—ကမ္မဇရုပ်သည်....

၆—စိတ္တဇရုပ်သည်....

၇—ဓမ္မတာရုပ်သည်.... (လေးဆက်ဆက်နိုင်စေ။)

(၄) ပဋိပါဒ်ဖြင့် သုံးသပ်ပုံကား၊....ဆယ်ဆက်တိုင် သုံးသပ်ရသည်။—

၁—အာဒါနနိက္ခေပရုပ်သည် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။ ထိုရုပ်ကိုသိသောပဌမ စိတ်သည် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။ထိုစိတ်ကိုသိသောဒုတိယစိတ်သည်....။ ဒုတိယစိတ်ကိုသိသော တတိယစိတ်သည်....။ လ....နဝမစိတ်ကိုသိသော ဒသမစိတ်သည် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။

၂—ဝယောရုပ်....။ ၃—အာဟာရဇရုပ်....။ ၄—ဥတုဇရုပ်....။ ၅—ကမ္မဇရုပ်....။ ၆—စိတ္တဇရုပ်....။ ၇—ဓမ္မတာရုပ်သည်....။ (ဆယ်ဆက်ဆက်နိုင်စေ။)

ဤနည်းဖြင့် စိတ်အစဉ်ကို တနေ့လုံးဆက်၍ပွားနိုင်သော်လည်း ဒသမစိတ်တိုင်ရုံ ပွားခြင်းဖြင့် အနိစ္စစသောလက္ခဏာ ထင်နိုင်လောက်ပြီ။

ဒိဋ္ဌိခါ၊ မာနခါ၊ တဏှာနိကန္တိခါသောနည်းသုံးပါး၌ သုံးသပ်ပုံနည်း အထူးမရှိ၊ ရူပသတ္တက၊အရူပသတ္တက၌ ရုပ်နာမ်မြင်လျှင် ရုပ်နာမ်မှတစ်ပါး သတ္တဝါမမြင်သောကြောင့် သညာ၊ စိတ္တ၊ ဒိဋ္ဌိ—ဝိပလ္လာသသုံးပါးပျောက်၏၊ ဒိဋ္ဌိပျောက်လျှင် ဒိဋ္ဌိကိုမှီသော မာနပျောက်၏၊ မာနပျောက်လျှင် တဏှာနိကန္တိလည်း ပျောက်၏။ ။ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ၊ ကင်္ခါဝိသုဒ္ဓိကပင် ဒိဋ္ဌိပျောက်သော်လည်း မဂ်ဖြင့်မပယ်သေးသောကြောင့် သိမ်မွေ့သောဒိဋ္ဌိ ဖြစ်သေး၏။“ငါ-ဝိပဿနာပွား၏၊ ငါ၏ဝိပဿနာ” ဟု ယူလျှင် အတ္တဒိဋ္ဌိဖြစ်၏။“ကောင်းကောင်း ကြီးပွားနိုင်၏”ဟု ထောင်လွှားလျှင် မာန၊ “တနေ့လုံးပင် ပွားနိုင်၏”ဟု နှစ်သက်လျှင် တဏှာနိကန္တိဖြစ်သေး၏။

- ၁—သင်္ခါရတို့သာ သင်္ခါရတို့ကို ဝိပဿနာရှုကုန်၏။
- ၂—သင်္ခါရတို့သာ သင်္ခါရတို့ကို သုံးသပ်ကုန်၏။
- ၃—သင်္ခါရတို့သာ သင်္ခါရတို့ကို သိမ်းဆည်းကုန်၏။
- ၄—သင်္ခါရတို့သာ သင်္ခါရတို့ကို ပိုင်းခြားကုန်၏။

ဤသို့ယူမှသာ ဒိဋ္ဌိ၊မာန၊ တဏှာ ကင်းကွာသည်၊ အထူးအားဖြင့် အနတ္တမြင်လျှင် ဒိဋ္ဌိကွာ၏၊ အနိစ္စမြင်လျှင် မာနကွာ၏၊ ဒုက္ခမြင်လျှင် တဏှာကွာ၏။ ။(အရူပသတ္တကပြီး၏။)

မဟာဝိပဿနာ ၁၈-ပါးဖြင့် ရှုပုံကား....

- ၁—သင်္ခါရာ၊သင်္ခါရတို့သည်။ အနိစ္စာ၊ အမြဲမရှိကုန်။
- ၂— ။ ။ ဒုက္ခာ၊ ဆင်းရဲကုန်၏။
- ၃— ။ ။ အနတ္တာ၊ အတ္တမဟုတ်ကုန်။
- ၄— ။ ။ နိဗ္ဗိဒါ၊ ငြိမ်းငြေ့စရာတို့ဖြစ်ကုန်၏။
- ၅— ။ ။ ဝိရာဂါ၊ စက်ဆုပ်စရာတို့ ဖြစ်ကုန်၏။
- ၆— ။ ။ နိရောဓာ၊ ပြန်မဖြစ်ဘဲ ချုပ်ကုန်၏။
- ၇— ။ ။ ပဋိနိဿဂ္ဂါ၊ စွန့်ပစ်စရာတို့ ဖြစ်ကုန်၏။
- ၈— ။ ။ ဝယာ၊ ကုန်ခန်းတတ်ကုန်၏။

၉-	။	။	ဝယာ၊ ပျက်စီးတတ်ကုန်၏။
၁၀-	။	။	ဝိပရိဏာမာ၊ ဇရာမရဏဖြင့် ဖောက်ပြန်တတ်ကုန်၏။
၁၁-	။	။	အနိမိတ္တာ၊ တလုံးထည်း စုပေါင်းခြင်း မရှိကုန်။
၁၂-	။	။	အပ္ပဏိဟိတာ၊ တောင့်တဘွယ် မရှိကုန်။
၁၃-	။	။	သုညတာ၊ အတ္တမှဆိတ်ကုန်၏။
၁၄-	။	။	အဓိပညာဝိပဿနာ၊ ဘင်စွမ်းဖြင့်ဆိတ်ခြင်း တို့သာတည်း-ဟုလွန်ကဲသောပညာဖြင့် ရှုအပ်ကုန်၏။
၁၅-	။	။	ယထာဘူတဉာဏဒဿနာ၊ အကြောင်းမကင်းသောရုပ်နာမ်တို့သာတည်း-ဟုယထာဘူတဉာဏ်ဖြင့် ရှုအပ်ကုန်၏။
၁၆-	။	။	အာဒိနဝါ၊ အပြစ်အစုတို့သာ ဖြစ်ကုန်၏။
၁၇-	။	။	ပဋိသန္ခါ၊ မုန်းတီးသော်လည်း လွတ်လွတ်စွန့်နိုင်အောင် တဖန်သိမ်းဆည်း၍ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တဟု-ရှုအပ်ကုန်၏။
၁၈-	။	။	ဝိဝဇ္ဇာ၊ ဘဝသန္ခါရတို့မှ စိတ်တွန့်စရာ၊ ဆုတ်နစ်စတို့ရာဖြစ်ကုန်၏။

ဤ ၁၈-ပါးဖြင့်ရှုလျှင် အစဉ်အတိုင်း နိစ္စသညာ၊ သုခသညာ၊ အတ္တသညာကွာ၏(၃)။ တဏှာ၊ ရာဂ၊ သမုဒယကွာ၏ (၃)။ ဘဝသစ် ယူလိုခြင်း၊ တလုံးတခဲထည်းဟု မှတ်ထင်ခြင်း၊ သန္ခါရဆည်းပူးလိုခြင်း ကွာ၏(၃)။ ခိုင်ခံ့သည်ဟု ထင်ခြင်း၊ တပေါင်းထည်း ကြာရှည်တည်သည်ဟု ထင်ခြင်း၊ တောင့်တခြင်း တဏှာကွာ၏ (၃)။ ကိုယ်ဟု နှလုံးသွင်းမှားခြင်း၊ အနှစ်ရှိ၏ဟုယူသော တဏှာဒိဋ္ဌိ၊ ယုံမှားခြင်းကွာ၏(၃)။ တွယ်တာခြင်း၊ ဆင်ခြင်သောအဝိဇ္ဇာ၊ သံသရာ၌ယှဉ်တွဲလိုခြင်းကွာ၏(၃)။

အနိစ္စ၊ နိရောဓ၊ ခယ၊ ဝယ၊ ဝိပရိဏာမ၊ အနိမိတ္တ-ဤခြောက်ခုသည် အနိစ္စမျိုးဖြစ်၏။ ဒုက္ခ၊ နိဗ္ဗိဒါ၊ အပ္ပဏိဟိတ၊ အာဒိနဝ-ဤ ၄-ခု ဒုက္ခမျိုး၊ အနတ္တ၊ ဝိရာဂ၊ ပဋိနိဿဂ္ဂ၊ သုညတ၊ ဝိပဇ္ဇာ-ဤငါးခု အနတ္တမျိုး၊ အဓိပညာ၊ ယထာဘူတ၊ ပဋိသန္ခါ-ဤ ၃-ခု အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တမျိုး ဖြစ်၏။

ဤမဟာဝိပဿနာ ၁၈-ပါးဖြင့်သိလျှင် တိရဏပရိညာ သမ္မသနဉာဏ်အရာ၌ ကိလေသာစင်ကြယ်၍ သမ္မသနဉာဏ်ကမ်းတဘက်သို့ ရောက်၏။ အတိတ်စသော ၁၁-ပါးဖြင့် သုံးသပ်သော်၎င်း၊ ခြင်းရာလေးဆယ် ရုပ်နာမ်ခွဲ၍သုံးသပ်သော်၎င်း ကလာပ သမ္မသနသာမည၏။ သီဟိုဠ်တို့ကား နယဝိပဿနာ-ဟု ခေါ်ကုန်၏။ ။ သမ္မသနဉာဏ်ပြီး၏။ (မဂ္ဂါမဂ္ဂ ဝိသုဒ္ဓိမပြီးသေး။)

သမ္မသနဉာဏ်ကမ်းတဘက်ရောက်သောအခါ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် ရစ်မှီသောငှါ ရှေးဦးစွာ အကျဉ်းအားထုတ်ရသည်။

ဥဒယဗ္ဗယ အကျဉ်းအားထုတ်ပုံကား....

- ၁-ဖြစ်ဆဲရုပ်၏ ဖြစ်စဉ်ပါရှိသည် ဥဒယ၊ ပျက်သောဘင်သည် ဝယ။
- ၂-ဖြစ်ဆဲဝေဒနာ၏ ဖြစ်စဉ်ပါရှိသည် ဥဒယ၊ ပျက်သောဘင်သည် ဝယ။
- ၃-ဖြစ်ဆဲသညာ၏ ။
- ၄-ဖြစ်ဆဲသင်္ခါရ၏ ။
- ၅-ဖြစ်ဆဲဝိညာဏ်၏ ။
- ၆-ဖြစ်ဆဲစက္ခာယတန၏၊ လ....ဓမ္မာယတန၏၊စက္ခဇာတ်၏၊လ....ဓမ္မဇာတ်၏၊....အဝိဇ္ဇာ၏၊ ဘဝ၏ ဖြစ်စဉ်ပါရှိသည် ဥဒယ၊ ပျက်သောဘင်သည် ဝယ။

ဤသို့ ဘဝအထိ ရှိရသည်၊ ရှုဖွယ်များသောအခါ ဤသို့သိမြင်နိုင်၏၊ ဤရုပ်နာမ်တို့သည် မဖြစ်မီ စုပုံလျက်မရှိ၊ ဖြစ်ဆဲအခါ စုပုံရာမှမလာ၊ ချုပ်ဆဲအခါ တနေရာသို့မသွား၊ ချုပ်ပြီး နောက် စုပုံလျက်မရှိ။

စောင်းသံသည် ရှေးကမမြည်၊ ဘီးခတ်မှမြည်သည်၊ မြည်ပြီးလည်း ပျက်လေသည်၊ထိုအတူ ရုပ်နာမ်သည် ရှေးကမရှိ၊ အကြောင်းအားလျော်စွာ အသစ်ဖြစ်ပေါ်လာသည်၊ ဖြစ်ပြီးလည်း ပျက်ရလေသည်။

ဤသို့အကျဉ်းရှုပြီးသောအခါ အကျယ်ရှုရာ၌ အကြောင်းလေးပါး၊ခဏတပါး- ဤသို့ ဥဒယ ငါးပါး၊ ဝယ ငါးပါး-လက္ခဏာဆယ်ပါးဖြင့် ရှိရသည်။

ဥဒယဗ္ဗယ အကျယ်ရှုပုံကား....

- ၁-အဝိဇ္ဇာဖြစ်ခြင်းကြောင့် ရုပ်ဖြစ်သည်၊ တဏှာဖြစ်ခြင်းကြောင့် ရုပ်ဖြစ်သည်၊ ကံဖြစ်ခြင်းကြောင့် ရုပ်ဖြစ်သည်၊ အာဟာရဖြစ်ခြင်းကြောင့် ရုပ်ဖြစ်သည်၊ ဥပါဒ်လက္ခဏာလည်း ရုပ်၏ဖြစ်ခြင်းတည်း၊ အဝိဇ္ဇာချုပ်ခြင်းကြောင့် ရုပ်ချုပ်သည်၊ တဏှာချုပ်ခြင်း ...၊ ကံချုပ်ခြင်း....၊ အာဟာရချုပ်ခြင်းကြောင့် ရုပ်ချုပ်သည်၊ ဘင်လက္ခဏာလည်း ရုပ်၏ချုပ်ခြင်းတည်း။
- ၂-အဝိဇ္ဇာ၊တဏှာ၊ကံ၊ ဖဿဖြစ်ခြင်းကြောင့်ဝေဒနာဖြစ်သည်၊ ဥပါဒ်လက္ခဏာလည်း ဝေဒနာ၏ဖြစ်ခြင်းတည်း၊ အဝိဇ္ဇာ၊ တဏှာ၊ ကံ၊ ဖဿချုပ်ခြင်းကြောင့် ဝေဒနာချုပ်သည်၊ ဘင်လက္ခဏာလည်း ဝေဒနာ၏ ချုပ်ခြင်းတည်း။

၃၊၄-သညာ၊ သင်္ခါရလည်း ဝေဒနာနှင့်တူ၏။

၅-အဝိဇ္ဇာ, တဏှာ, ကံ, နာမ်ရုပ်ဖြစ်ခြင်းကြောင့် ဝိညာဏ် ဖြစ်သည်။
ဥပါဒ်လက္ခဏာလည်း ဝိညာဏ်၏ ဖြစ်ခြင်းတည်း။ အဝိဇ္ဇာ, တဏှာ,
ကံ, နာမ်ရုပ်ချုပ်ခြင်းကြောင့် ဝိညာဏ်ချုပ်သည်။ ဘင်လက္ခဏာလည်း
ဝိညာဏ်၏ချုပ်ခြင်းတည်း။

၁-အတိတ်ခန္ဓာလည်း ထိုအတူ ဥဒယဗ္ဗယငါးပါး, ဝယ ငါးပါး။

၂-အနာဂတ်ခန္ဓာလည်း ဥဒယငါးပါး, ဝယငါးပါး။

ဤသို့အကြောင်းလေးပါး, ခဏဘဝပါးဖြင့် ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ဆယ်ပါးစီမြင်လျှင် လောကီ
ဉာဏ်ဖြင့် သစ္စာလေးပါးစသည်ကိုသိ၏။ အကြောင်းလေးပါးဖြင့် ဥဒယဗ္ဗယမြင်လျှင် သမု
ဒယသစ္စာထင်ရှား၏။ ဝယ မြင်လျှင် နိရောဓသစ္စာထင်ရှား၏။ ခဏအားဖြင့် ဥဒယဗ္ဗယမြင်
လျှင် ဒုက္ခသစ္စာထင်ရှား၏။ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ပြဓာန်းသောမဂ္ဂင်တရားအစုသည် လောကီ
မဂ်ဖြစ်၍ မဂ္ဂသစ္စာထင်ရှား၏။

အကြောင်းဖြင့် ဥဒယမြင်လျှင် အနုလောမ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ထင်ရှား၏။ ဝယမြင်လျှင် ပဋိ
လောမ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ထင်ရှား၏။ ခဏအားဖြင့် ဥဒယဗ္ဗယမြင်လျှင် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ထင်ရှား၏။

အကြောင်းဖြင့် ဥဒယမြင်လျှင် ဧကတ္တနည်းထင်ရှား၏။ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိစွန့်နိုင်၏။ ခဏဖြင့်
ဥဒယမြင်လျှင် နာနတ္တနည်း ထင်ရှား၏။ သဿတဒိဋ္ဌိ စွန့်နိုင်၏။ အကြောင်းဖြင့် ဥဒယဗ္ဗယ
မြင်လျှင် အဗျာပါရနည်းထင်ရှား၏။ အတ္တဒိဋ္ဌိစွန့်နိုင်၏။ အကြောင်းဖြင့် ဥဒယမြင်လျှင်
ဧဝံဓမ္မဘာနည်း ထင်ရှား၏။ အကိရိယဒိဋ္ဌိစွန့်နိုင်၏။

အကြောင်းဖြင့် ဥဒယဗ္ဗယမြင်လျှင် အနတ္တလက္ခဏာထင်ရှား၏။ ခဏဖြင့် ဥဒယဗ္ဗယ
မြင်လျှင် အနိစ္စ, ဒုက္ခ ထင်ရှား၏။ ပထဝီ၏ ကက္ခဋ္ဌလက္ခဏာ၊ ဖဿ၏ ဖုသနလက္ခဏာ
စသော သဘောလက္ခဏာလည်း ထင်ရှား၏။ သင်္ခတတရားတို့၏ တာဝကာလိက တို့
တောင်းလှပုံလည်း ထင်ရှား၏။

သည်မျှမကသေး-ရုပ်နာမ်သင်္ခါရတို့သည် ရှေး၌မဖြစ်၊ ယခုမှ အသစ်အသစ် ဖြစ်လာ
ကုန်၏။ ဖြစ်ပြီးလည်း ချုပ်ကုန်၏။ အမြဲ အသစ်အသစ် ဖြစ်ကုန်၏။ ဆီမီးလျှံကဲ့သို့ အသစ်
အသစ်သာ ဖြစ်ကုန်၏။ ။ ရေပြင်၌ အရေးအသားကဲ့သို့၎င်း, ဥပေါင်း ရေပွက်ကဲ့သို့၎င်း,
နေရှိန်ကျောက်သော မြက်ဖျားနှင်းပေါက်ကဲ့သို့၎င်း, အပ်ဖျား မုန်ညင်းကဲ့သို့၎င်း, လျှပ်စစ်
ကဲ့သို့၎င်း ကိုသောခဏရှိကုန်၏။ ။ မျက်လှည့်, တံလှုပ်, နတ်တို့ပျော်မြူးရန်ခေတ္တဖန်ဆင်း
သောနတ်မြို့, (ဝါ-ကျတ်မြို့) အိပ်မက်တွင်းစည်းစိမ်, ရေမြုပ်စိုင့်, မီးစက်ဝန်း, ငှက်ပျော
တုံးကဲ့သို့ ယူစရာအနှစ်မရှိကုန်။ ။ ဤသို့လည်းထင်ရှားကုန်၏။ ထိုအခါမှနုသောဥဒယဗ္ဗယ
ဉာဏ်ကိုရ၍ အာရဒ္ဓဝိပဿက ပုဂ္ဂိုလ်မည်၏။

ဤသို့သောယောဂီအား ဩဘာသစသော ဘေးရန်ဆယ်ပါးဖြစ်သောအခါ
ဤသို့ဆင်ခြင်ရသည်။-

၁-ငါအားဖြစ်သော ဤဩဘာသသည် အနိစ္စ, ဒုက္ခ, အနတ္တ, ဝိပရိဏာမ
ဓမ္မဖြစ်၏။ ဤသို့အနိစ္စစသည်ဖြင့် သိသောစိတ်လည်း အနိစ္စ ဒုက္ခ
အနတ္တ။

၂-ဤဩဘာသသည် ငါ့ကိုယ်မဟုတ်၊ ငါ့ဟာမဟုတ်၊ ငါမဟုတ်။

၃-ဤဩဘာသသည် လမ်းမှန်မဟုတ်၊ ဝိပဿနာညစ်ညူးကြောင်း ဘေးရန်ဖြစ်၏၊ ဘေးရန်မှလွတ်သော လမ်းစဉ်ကျသော ဝိပဿနာသာလျှင် ပုဗ္ဗဘာဂမဂ်ဖြစ်၍ လမ်းမှန်ဖြစ်သည်။

ဤသို့ဆင်ခြင်လျှင် ပြန့်လွင့်တုန်လှုပ်ခြင်းမရှိ၊ မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏ်စင်ကြယ်လေ၏။ ။ဤသို့လျှင် ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိဖြင့် ဒုက္ခသစ္စာကို၊ ကင်္ခါဝိသုဒ္ဓိဖြင့် သမုဒယကို၊ မဂ္ဂါမဂ္ဂဖြင့် မဂ္ဂကို သိ၏။ လောကီဉာဏ်ဖြင့် သစ္စာသုံးပါး ပိုင်းခြားနိုင်၏၊ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်၏ဖြစ်ခါစသည် တိရဏပရိညာ၏အရာဖြစ်၏၊ လေ့လာသောအခါ ပဟာနပရိညာအဘို့သို့ဝင်၏။

မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိပြီး၏။

ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်၌ဘေးရန်ဆယ်ပါးအပြစ်

ဥဒယဗ္ဗယသုံးသပ်၍ နုသော ဝိပဿနာ ရခါစ အာရဒ္ဓဝိပဿနာပုဂ္ဂိုလ်အား ဩဘာသ၊ ဝီတိ-စသော ဝိပဿနာညစ်ညူးကြောင်းဘေးရန်ဆယ်ပါးဖြစ်မြဲ ဓမ္မတာဟုဆို၏။

ဝိပဿနာဉာဏ်ကြောင့် ကိုယ်မှထွက်သော အလင်းရောင်သည် ဩဘာသမည်၏။ မိမိသာမြင်သည်၊ ဘုရားလောင်း၏ ဩဘာသသည် စကြဝဠာတသောင်း လင်း၏၊ အရောင် နွဲ့ရာအတွင်းရှိသော ရူပါရုံတို့သည် မနောဒွါရအား ထင်၍ စိတ်ဖြင့် မြင်နိုင်ကုန်၏။ ။ ဝိပဿနာဉာဏ်နှင့်ယှဉ်သော အစဉ်အတိုင်း ဖြစ်သော ဝီတိငါးပါးသည်၊ ဝါ-အထွဋ် အထိပ်သို့ရောက်သော ဖရဏာဝီတိသည် ဝီတိမည်၏။ ။ဝိပဿနာဉာဏ်နှင့်တကွ ဖြစ်သော ကာယစိတ္တ ငြိမ်းချမ်းခြင်းသည် ပဿဒ္ဓိမည်၏။ ။ဝိပဿနာဉာဏ်နှင့်တကွ ဖြစ်သော အားရှိသော ပဿာဒသဒ္ဓါသည် အဓိမောက္ခမည်၏။

မလျော့မတင်းသော ဝီရိယသည် ပဂ္ဂဟမည်၏။ ။ကိုယ်အလုံးယိုစီးသော အလွန် မြတ်သောချမ်းသာသည် သုခမည်၏။ ။ထက်မြက်သန့်ရှင်း ဖောက်ထွင်းနိုင်သော ပညာသည် ဉာဏ်မည်၏။ ။မြင်းမိုရ်အလား လှုပ်ရှားမရှိ အလွန်ထင်သော သတိသည် ဥပဋ္ဌာနမည်၏။ ။ဥဒယဗ္ဗယတို့၌ လျစ်လျူရှုသော ဝိပဿနပေက္ခာသည်၎င်း၊ မနောဒွါရဝဇ္ဇန်း စေတနာဟူသော အာဝဇ္ဇနပေက္ခာသည်၎င်း ဥပေက္ခာမည်၏။ ။ဝိပဿနာ၌ တွယ်တာ နှစ်သက်သော သိမ်မွေ့သောတဏှာသည် နိကန္တိမည်၏။ (ကိလေသာဟူ၍မျှ မသိနိုင်အောင် သိမ်မွေ့သည်။)

ဤဆယ်ပါးတို့တွင် ဩဘာသကို ညစ်ညူးကြောင်းဟုမသိလျှင် ဈာန်အဘိညာ ရသူသည် နိဗ္ဗာန်-ဟု မှတ်ထင်၏၊ ဩဘာသကို အာရုံပြုသော သိမ်မွေ့သော လောဘမူ၊ မောဟမူကို မဂ်ဖိုလ်-ဟု မှတ်ထင်၏၊ ဝိပဿနာလမ်းလွဲတတ်သည်။ ။ဝီတိ-စသော ကိုးပါးကိုလည်း မဂ်ဖိုလ်-ဟု မှတ်ထင်၍ ဝိပဿနာလမ်းလွဲတတ်သည်။

ဤဆယ်ပါးသည် ဒိဋ္ဌိ၊ တဏှာ၊ မာန-ဟူသော ဥပက္ကိလေသ သုံးပါး၏ အာရုံ ဖြစ်သောကြောင့် ဥပက္ကိလေသမည်၏၊ နိကန္တိကား-ပင်ကိုယ်လည်း ဥပက္ကိလေသဖြစ်၏။ “ငါ

၏ ဩဘာသ,ငါ၏ပီတိ”-စသည်ဖြင့် စွဲလမ်းကာ အာရုံပြုလျှင် ဒိဋ္ဌိဂါဟ တဆယ်၊သာယာနှစ်သက်လျှင် တဏှာဂါဟတဆယ်၊နှစ်သက်ဘွယ် တင့်တယ်၏-ဟု ထောင်လွှားလျှင် မာနဂါဟတဆယ်၊ဤသို့ ဥပက္ကိလေသ ၃၀-ဖြစ်၏။

ဤဘေးရန်ဆယ်ပါးဖြစ်သောအခါ မလိမ္မာသော ယောဂီသည် ငါ့ကိုယ်,ငါ့ဟာ,ငါ-ဟု ဒိဋ္ဌိဖြင့်,တဏှာဖြင့်,မာနဖြင့်ရှု၍ ပြန့်လွှင့်တုန်လှုပ်၏။

ပဋိပဒါဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ

ပဌမပိုင်း-ဥ,ဘင်,ဘ-သုံး

ဘေးရန်ဆယ်ပါးမှလွတ်၍ လမ်းမှန်ရောက်သော ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်, ထိုနောက် အစဉ်အတိုင်းဖြစ်သော ဘင်,ဘယ,အာဒိနဝ, နိဗ္ဗိန္ဒ,မုဉ္ဇိတုကမျတာ,ပဋိသင်္ခါ,သင်္ခါရပေက္ခာ, အနုလောမဉာဏ်-ဤဝိပဿနာဉာဏ် ကိုးပါးသည် ပဋိပဒါဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိ မည်၏။ စင်စစ်အားဖြင့်ကား ဝိပဿနာအကျင့် ထိပ်ဆုံးဖြစ်သော သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်, အနုလောမဉာဏ် နှစ်ပါးသာ ပဋိပဒါဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ မည်၏။ ဝုဠာနဂါမိနီဝိပဿနာလည်း မည်၏။

ဥဒယဗ္ဗယ ဘေးရန်ဆယ်ပါး နှောင့်ရှက်သောကြောင့် ပျောက်ပျက်သော လက္ခဏာရေးသုံးပါး ပြန်၍ထင်ရှားအောင် ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ကို ရှေးနည်းအတိုင်း ဥဒယငါးပါး, ဝယငါးပါးဖြင့် အားထုတ်ရသည်။ (အဝိဇ္ဇာဖြစ်ခြင်းကြောင့် ရုပ်ဖြစ်သည်...စသည်ဖြင့် ပြန်ဖော်ဆိုနိုင်ရမည်။)

ဖြစ်ခြင်းပျက်ခြင်းကို နှလုံးမသွင်းခြင်းကြောင့်လည်း အနိစ္စမထင်၊ ပင်ကိုယ်အားဖြင့် သန္တတိအစဉ် ဖုံးလွှမ်းခြင်းကြောင့်လည်း အနိစ္စမထင်၊ (အနိစ္စမထင်ကြောင်း နှစ်ပါး။) မပြတ်နှိပ်စက်ခြင်းကို နှလုံးမသွင်းခြင်း...၊ ဣရိယာပုထ်ဖုံးလွှမ်းခြင်းကြောင့် ဒုက္ခမထင်၊ (နှစ်ပါး။)ပထဝီ,အာပေါစသော သဘောအကွဲအပြားကို နှလုံးမသွင်းခြင်း...၊ ပေါင်းစုလျက် ထင်ရှားသော တခဲနက် ဖုံးလွှမ်းခြင်းကြောင့် အနတ္တမထင်၊(နှစ်ပါး။) ထို့ကြောင့် ဥဒယငါးပါး, ဝယငါးပါးကိုနှလုံးသွင်း၍ အပိုင်းအပြတ်တို့သာတည်း-ဟု သန္တတိအစဉ်ကို ဖျက်ခွဲရသည်။မပြတ်နှိပ်စက်ခြင်းကို နှလုံးသွင်း၍ ဣရိယာပုထ်တခုမှ နာမ်ရုပ်-နောက် ဣရိယာပုထ်သို့မရောက်-ဟု ဣရိယာပုထ်ကို ဖျက်ခွဲရသည်။ ပထဝီ, အာပေါ-စသော သဘော အကွဲအပြားကို နှလုံးသွင်း၍ သိမ်မွေ့သော ရုပ်အစု, နာမ်အစုဟု တခဲနက်ကို ဖျက်ခွဲရသည်။

ဤ၌ ခန္ဓာငါးပါးသည် အနိစ္စ,ဒုက္ခ,အနတ္တ မည်၏။လက္ခဏာ မမည်၊ ဖြစ်ပြီး၍ မရှိခြင်းသာ အနိစ္စလက္ခဏာ၊ မပြတ်နှိပ်စက်ခြင်းသာ ဒုက္ခလက္ခဏာ၊ အလိုသို့ မလိုက်ခြင်းသာ အနတ္တလက္ခဏာမည်၏။ ဤအပြစ်ပြ လက္ခဏာသုံးပါးကား-သဘာဝဓမ္မမဟုတ်၊ ခန္ဓာငါးပါးအတွင်းဝင်လည်းမဟုတ်၊ အလွတ်လည်းမဟုတ်၊ ခန္ဓာငါးပါးကိုစွဲ၍ ခေါ်ဝေါ်အပ်သော တဇ္ဇာပညပ်ထူး ဖြစ်၏။

အပြစ်ပြုလက္ခဏာကို အာရုံပြုသော ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် အပြစ်ရှိသော ခန္ဓာငါးပါးကို ကောင်းစွာရှုလျှင် ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် လမ်းမှန်ရောက်၏။ သန်စွမ်း၍ သန့်ရှင်း၏။ ထို့ကြောင့် ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ဖြင့် အပြစ်ပြုလက္ခဏာကိုသာ အာရုံပြု၍ ပွားများရသည်။ ။ ဥဒယဗ္ဗယ ဉာဏ် ပြီး၏။

ဘင်္ဂဉာဏ် ဤသို့ အပြစ်ပြုလက္ခဏာတို့ အာရုံပြုသောဉာဏ်ဖြင့် အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ-ဟု ရုပ်နာမ်တို့ကို ဖန်ဖန် စဉ်းစား နှိုင်းချိန်သော ယောဂီ အား ဖြစ်ခြင်း၊ ပျက်ခြင်းဖြင့် လျင်မြန်စွာ ထင်ဖန်များလတ်သော် လျှပ်စစ်ပြက်သည်ကို ဖြစ်ခြင်းမမြင်လိုက်၊ ပျက်ခြင်းသာ မြင်လိုက်ရသကဲ့သို့-ဥပါဒ်လည်းမမြင်၊ ဦးလည်းမမြင်၊ ပဝတ္တ-ဟူသော ဥပါဒိန္ဒကခန္ဓာလည်းမမြင်၊ နိမိတ္တ-ဟူသောသင်္ခါရနိမိတ်ခန္ဓာလည်းမမြင်၊ ဘင်ခဏ နိရောဓ အပျက်မျှသာ မြင်ရ၏။ အပျက်၌သာ သတိဉာဏ်တည်၏။

- ၁-သင်္ခါရတရားအစုသည် ဤသို့ဖြစ်ပြီး၍ ဤသို့ချုပ်ကွယ်၏တကား။
- ၂-လျှပ်စစ်ပြက်ခြင်းသည် မြန်လှ၏၊ ဖြစ်ခြင်းမထင်ရှား၊ ပျက်ခြင်းသာထင် ရှားသကဲ့သို့ သင်္ခါရတရားအစုလည်းမြန်လှ၏၊ ဖြစ်ခြင်းမထင်ရှား၊ ပျက် ခြင်းသာထင်ရှားလှ၏တကား။
- ၃-ဖြစ်ဖြစ်သမျှသင်္ခါရအစုသည် အပျက်ချည်းသာဖြစ်လေစွတကား။

ဤသို့အပျက်၌ ဝိပဿနာဉာဏ်ကည်၏။ ထိုအခါ ဘင်္ဂဉာဏ်ဖြစ်သည်မည်၏။

ထိုယောဂီသည် ခန္ဓာငါးပါး၏ ဘင်္ဂကို၎င်း၊ ခန္ဓာငါးပါးကို အာရုံပြုသော ဝိပဿနာ စိတ်၏ဘင်္ဂကို၎င်း အာရုံပြု၍ ဘင်္ဂဉာဏ်ဖြင့် အနိစ္စ-ဟု ဖန်ဖန်ရှုလျက် နိစ္စသညာကိုစွန့်၏။ ဒုက္ခ-ဟု ရှုလျက် သုခသညာကိုစွန့်၏။ အနတ္တ-ဟုရှုလျက် အတ္တသညာကိုစွန့်၏။ ငြီးငွေ့ ဘွယ်နိဗ္ဗိန္ဒ-ဟု ရှုလျက် နန္ဒီကိုစွန့်၏။ စက်ဆုပ်ဘွယ် ဝိရာဂ-ဟု ရှုလျက် ရာဂကို စွန့်၏။ ရာဂကို ဝိက္ခမ္ဘနဖြင့် နိရောဓ-ချုပ်ကွယ်စေလျက် သမုဒယကိုစွန့်၏။ ခန္ဓ၊ အဘိ၊ ကိလေသ မာရ်သုံးပါးကို ပဋိနိဿဂ္ဂ-စွန့်ပစ်တွန်းလှန်လျက် အာဒါနကို စွန့်၏။ နိဗ္ဗာန်သို့လည်း ပြေး ဝင်၏။

ဤသို့ရှုဖန်များလတ်သော် ဝိပဿနာစိတ်၏အခြားမဲ့၌ ထိုဝိပဿနာစိတ်၏ ဘင်္ဂကို ဆင်ခြင်နိုင်၏။ ထိုအခါ ဘင်္ဂဉာဏ် အတန်ငယ်ထက်သန်၏။

ဤ၌ သင်္ခါရဘင်္ဂမှ ဝိပဿနာဘင်္ဂသို့ အာရုံပြောင်းရွှေ့ခြင်း၊ ဖြစ်ခြင်းကို လွှတ်၍ ပျက် ခြင်း၌သာတည်ခြင်း၊ သင်္ခါရဘင်္ဂကို မြင်သော ဝိပဿနာစိတ်၏ဘင်္ဂကို အခြားမဲ့၌ မြင်နိုင် ခြင်း-ဤသည်လျှင် အာရုံကို ဆင်ခြင်သော ဘင်္ဂါနုပဿနာမည်၏။

မြင်ရသောပစ္စုပ္ပန်အာရုံကို အစဉ်လိုက်၍ မမြင်ရသော အတိတ်၊ အနာဂတ် အာရုံနှင့် တကွ ပျက်ခြင်းအတူတူဟု မှတ်သားခြင်း၊ မြင်-မမြင်သင်္ခါရနှစ်ခုတို့၏ချုပ်ခြင်း၌ညွတ်ခြင်း- ဤသည်လျှင် ဝယလက္ခဏာဝိပဿနာမည်၏။

ရှေးအာရုံကိုသိခြင်း၊ သိ၍ ဘင်္ဂကို အာရုံပြုသောစိတ်၏ဘင်္ဂကို ဖန်ဖန်ရှုခြင်း၊ ဘင်္ဂကို သာမြင်၍ အတ္တဆိတ်၏-ဟု ထင်လာခြင်း-ဤသုံးပါးသည် အဓိပညာဝိပဿနာမည်၏။

အနိစ္စ, ဒုက္ခ, အနတ္တ-ဟူသော အနုပဿနာသုံးပါး၌လိမ္မာသော ယောဂီသည် နိဗ္ဗိဒါ, ဝိရာဂါ, နိရောဓာ, ပဋိနိဿဂ္ဂါ-ဟူသော အနုပဿနာလေးပါး၌ လိမ္မာ၏။ ခယဝယအား ဖြင့် ထင်ခြင်း, ဘယအားဖြင့် ထင်ခြင်း, သုညအားဖြင့်ထင်ခြင်း-သုံးပါး၌လည်း လိမ္မာ၏။ ဒိဋ္ဌိ အထူးထူးကြောင့် တုန်လှုပ်ခြင်းမရှိ။

ဤသို့ ဘင်္ဂဉာဏ်အားရှိသောအခါ....

၁-ဤသင်္ခါရတို့၏ပျက်ခြင်းသည် ကွဲဆဲအိုးခွက်တို့ကဲ့သို့ တပျက်ထည်း ပျက်လေစွတကား။

၂-အိုးကင်းပူထက် နှမ်းလှော်ကျက်သကဲ့သို့ တပျက်ထည်း ပျက်လေစွတကား။

၃-ပရမ်းပတာကြံသောမြို့နုသဘော-အတောမသတ် လွင့်ပျက် သကဲ့သို့ အတောမသတ် ပျက်လေစွတကား။

ဤသို့အပျက်ကိုသာ ရှုရသည်။ ရှုဖန်များလတ်သော် မိုဃ်းရွာစဉ်ရေပြင်၌ လျင်စွာပျက်သော ဥပေါင်း ရေပွက်တို့ကဲ့သို့ သင်္ခါရတို့ လျင်စွာပျက်ပုံကိုမြင်ရ၏။ ။ရေပွက်ပျက်ပုံ, တံလှုပ်ပျက်ပုံကိုရှုသကဲ့သို့ ခန္ဓာကိုယ်-လောကပျက်ပုံကို ဉာဏ်ဝင်၍ရှုသူကို သေမင်းမမြင်နိုင်-ဟု ဟောသည်။ ရဟန္တာဖြစ်၍ ဘဝတဖန်မဖြစ်သောကြောင့်တည်း။

ယထာ ပုပ္ဖုဠကံ ပဿေ၊ ယထာ ပဿေ မရိစိကံ။

ဧဝံ လောကံ အဝေက္ခန္တံ၊ မစ္စုရာဇာ န ပဿတိ။

ပုပ္ဖုဠကံ၊ ရေပွက်ကို။ ပဿေယထာ၊ တဖျတ်ဖျတ်အသွင် မြင်ရသကဲ့သို့။ မရိစိကံ၊ တံလှုပ်ကို။ ပဿေယထာ၊ ယူစရာမထင် မြင်ရသကဲ့သို့။ ဧဝံ၊ ဤအတူ။ လောကံ၊ ခန္ဓာငါးဝ ရုပ်နာမ်လောကကို။ အဝေက္ခန္တံ၊ ဉာဏ်သက်ဝင်၍မြင်ရသူကို။ မစ္စုရာဇာ၊ သေမင်းသည်။ နပဿတိ၊ မမြင်။

ခန္ဓာငါးပါးကို တွယ်တာစရာဟုမြင်သူကိုသာ သေမင်းမြင်သည်။ ရေပွက်, တံလှုပ် အသွင် တွယ်တာဘွယ်မမြင်သူကား ရဟန္တာဖြစ်၍ သေမင်းမမြင်နိုင်ဟူလို။

၁-ခန္ဓာကိုယ် သင်္ခါရတို့သည် ရေပွက်ပမာ လျင်စွာပျက်ကုန်၏။

၂-ခန္ဓာကိုယ်သင်္ခါရတို့သည် တံလှုပ်ပမာ လျင်စွာပျက်ကုန်၏။

ဤသို့မပြတ်ရှုလျှင် အာနိသင်ရှစ်ပါးခြံရံလျက် ဘင်္ဂဉာဏ်ရင့်သန်ခြင်းသို့ရောက်လေ၏။ အာနိသင်ရှစ်ပါးကား-သဿတဒိဋ္ဌိပယ်နိုင်၏။ ဇီဝိတနိကန္တိကို စွန့်နိုင်၏(၂)။ မပြတ်အားထုတ်နိုင်၏။ အသက်မွေးစင်ကြယ်၏(၂)။ ကိစ္စကြီးငယ် ကြောင့်ကြပယ်နိုင်၏။ ကြောက်လန့်ခြင်းမရှိ(၂)။ သည်းခံ၍ ကောင်းမှုမွေ့လျော်၏။ ကုသိုလ်မမွေ့-ကာမဂုဏ်မွေ့ကို ဖြိုဖျက်နိုင်၏(၂)။

ဘင်္ဂဉာဏ်၌ အာနိသင်ရှစ်ပါးကို မြင်သိသောယောဂီသည် ပုဆိုး, ဦးချောင်း-မီးလောင်သည်ကို ငြိမ်းအောင်အားထုတ်ရာသကဲ့သို့ ကိစ္စတပါးဖယ်ထား၍ အသေငြိမ်းအောင် အမြဲအားထုတ်ရာ၏။ ။ဘင်္ဂါနုပဿနာဉာဏ်ပြီး၏။

ဘယဉာဏ် ဤသို့ ဘင်္ဂဉာဏ်ကို ဖန်ဖန်အားထုတ်သော ယောဂီအား ဘဝ၊ ယောနီ၊ သင်္ခါရ-အားလုံးသည် ကြောက်ဘွယ်ဘေးကြီးဟု ထင်လာ၏။ ကြောက်ဘွယ်ဘေးကြီးဟုထင်၍ တွယ်တာခြင်းမရှိ၊ ထိုအခါ ဘယဉာဏ် ဖြစ်သည်မည်၏။

ကြောက်ဘွယ်ဘေးကြီး ထင်လာပုံကား....

- ၁-တေဘူမကသင်္ခါရအားလုံးသည် ခြင်္သေ့ သစ်ကျားပမာ ကြောက်ဘွယ်ကောင်းလေစွတကား။
- ၂-ဟေဘူမက သင်္ခါရအားလုံးသည် မြွေဆိုး၊ ဆင်ဆိုး ပမာ၊ မိုဗ်းကြိုး စက်ကွင်းပမာ ကြောက်ဘွယ်ကောင်းလေစွတကား။
- ၃-တေဘူမက သင်္ခါရအားလုံးသည် သင်းချိုင်းကုန်းပမာ မနေထိုက်လေစွတကား၊ ရှားမီးခဲစုပမာ မချဉ်းကပ်ထိုက်လေစွတကား။
- ၄-တေဘူမက သင်္ခါရအားလုံးသည် စစ်တလင်းကြီးပမာ ကြောက်ဘွယ်ကောင်းလေစွတကား။
- ၅-အတိတ် နာမ်ရုပ်အစု ပျက်ပြီးပြီ၊ ပစ္စုပ္ပန်နာမ်ရုပ်အစု ပျက်ဆဲ၊ အနာဂတ်နာမ်ရုပ်အစုပျက်လတ္တံ့၊ သင်္ခါရအားလုံး ကြောက်ဘွယ်ချည်းပါတကား။

ပင်ကိုယ် အားငယ်သောသူသည် ဘေးရန်တခုခု၌ သေမလောက် ကြောက်သကဲ့သို့ ဘင်္ဂဉာဏ်ဖြင့် သံသရာဘက်၌ အားငယ်သော ယောဂီသည်လည်း သင်္ခါရအားလုံး၌ တွယ်တာစရာရှာ၍မရအောင် ကြောက်လန့်လေ၏။

သားဆိုးသုံးယောက်၏မိခင်သည် မင်းအမိန့်ဖြင့်သားကြီးကို ဦးခေါင်းဖြတ်ပြီးသည်ကို မြင်ရပြီး၍ သားလတ်ကို ဦးခေါင်းဖြတ်ဆဲကိုမြင်ရဆဲအခါ ဦးခေါင်းဖြတ်လတ္တံ့သောသားငယ်၌ တွယ်တာဝံ့ကွက်ခြင်းကိုစွန့်လေ၏။

သားသွီးအဖတ်မတင်သောမိန်းမသည် ကိုးယောက်သေပြီး၍ နို့စို့တယောက်သေဆဲကိုမြင်ရဆဲအခါ တဆယ့်တယောက်မြောက်ဘွားလတ္တံ့သော ဝမ်း၌ရှိသောသားအပေါ်၌ မြှော်လင့်တွယ်တာခြင်းကိုစွန့်လေ၏။ ။သုံးပါးပြားသောသင်္ခါရ၌ ဘယဉာဏ်ဖြင့် မြင်သောယောဂီသည်လည်း တွယ်တာခြင်းကို စွန့်လွှတ်လေ၏။

ဦးကာကြီး၌ အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန်တဘဝလုံးသည် ကြာလွန်းသည်၊ ခဏပစ္စုပ္ပန် ဥပါဒ် ဦး ဘင်မျှသည် တိုလွန်းသည်၊ သန္တတိပစ္စုပ္ပန်ကား အလယ်အလတ်ဖြစ်၏၊ အစမှစ၍ ယူအပ်၏-ဟု မိန့်ဆိုပြီ။

ကြောက်ဘွယ်ဟုထင်သော ဘယဉာဏ်ဟူသည် သတိသမ္ပန္နညကင်းသော ဒေါသမူကြောက်မဟုတ်၊ ဩတ္တပ္ပယှဉ်သောဉာဏ်ကြောက်ဖြစ်၏၊ ကြောက်ဘွယ်ဟုဆုံးဖြတ်သော တိရဏဉာဏ်ဖြစ်၏၊ ပညာရှိတို့သည် မီးကျိုးတွင်း-ငယ်၊ သစ်ကြီး-သုံးခု မြင်သောအခါ၊

ရှားသား တံကျင်၊ သံတံကျင်၊ ရွှေတံကျင်သုံးခုမြင်သောအခါ “ကြောက်ဘွယ်ချည်း တို့သာ” ဟု ဆုံးဖြတ်နိုင်သကဲ့သို့ ဘုံသုံးပါးကား မီးတွင်းသုံးတွင်း၊ အတိတ်၊ အနာဂတ်၊ ပစ္စုပ္ပန်သင်္ခါရ သုံးပါးကား တံကျင်သုံးချောင်း ကြောက်ဘွယ်ချည်းသာ-ဟု ဆုံးဖြတ်သော ဥာဏ်ဖြစ်၏။

အနိစ္စဟု နှလုံးသွင်းသူအား နိမိတ္တသည် ဘေးဟုထင်၏၊ ဒုက္ခဟု နှလုံးသွင်းသောသူအား ပဝတ္တသည် ဘေးဟုထင်၏၊ အနတ္တဟုနှလုံးသွင်းသူအား ထိုနှစ်ပါးလုံးဘေးဟုထင်၏-ဟု ဟောသည်။

ကာလသုံးပါး၌တည်သော သင်္ခါရဟူသမျှသည် နိမိတ္တမည်၏၊ အနိစ္စဟုနှလုံးသွင်းလျှင် ထိုနိမိတ္တအစု၏ သေခြင်းကိုသာမြင်လေ၏။

ရူပဘုံ၊ အရူပဘုံ၌ဖြစ်ခြင်းသည် ပဝတ္တမည်၏၊ ဒုက္ခဟုနှလုံးသွင်းလျှင် သုခဟု သမုတ်အပ်သော မြဟ္မာဘဝဖြစ်ခြင်း၌လည်း မပြတ်နှိပ်စက်ခြင်းကိုသာမြင်လေ၏။

အနတ္တဟုနှလုံးသွင်းလျှင် နိမိတ္တ၊ ပဝတ္တ နှစ်ပါးလုံး-ဆိတ်သောရွာကဲ့သို့ အချည်းနှီးကိုသာ မြင်လေ၏၊ ဤကား အဓိပ္ပါယ်တည်း။ ။ဘယဟူပဋ္ဌာနဥာဏ်ပြီး၏။

ပဋိပဒါဥာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ

ဒုတိယပိုင်း-အာ၊ နိ၊ မုဉ်၊ ပဋိ-လေးပါး

ဤသို့ဘယဥာဏ် ဖန်ဖန်အားထုတ်သောယောဂီအား ဘဝ၊ ယောနိတို့၌ ပုန်းအောင်းစရာမမြင်၊ သင်္ခါရတစ်စုံတစ်ခု၌ တောင့်တခြင်း၊ သုံးသပ်ခြင်းမရှိ၊ အပြစ်ကိုသာမြင်လျက်ရှိ၏၊ ထိုအခါအာဒိနဝဥာဏ်ဖြစ်သည်မည်၏။

အပြစ်မြင်ပုံကား....

၁-ဘဝသုံးပါးသည် မီးကျိုးတွင်းသုံးခုနှင့် တူလေစွ။

၂-ဓာတ်လေးပါးသည် မြွေဆိုးကြီးလေးကောင်နှင့် တူလေစွ။

၃-ခန္ဓာငါးပါးသည် သန်လျက်မိုးသော သူသတ်ယောက်ျားငါးယောက်နှင့် တူလေစွ။

၄- စက္ခု၊ သောတ စသော အဇ္ဈတ္တိကာယတန ခြောက်ပါးသည် ရွာပျက် ၆-ခုနှင့် တူလေစွ။

၅- ရူပါရုံ၊ သဒ္ဓါရုံစသော ဗာဟိရာယတနခြောက်ပါးသည် ရွာပျက်ထားပြီ ၆-ယောက်နှင့် တူလေစွ။

၆-ဝိညာဏဋ္ဌိတိ ၇-ပါး၊ သတ္တာဝါသ ၉-ပါးသည် မီး ၁၁-ပါးတောက်လောင်နေသောအိမ်ကြီးနှင့်တူလေစွ။

ဤသို့ပျက်ခြင်းမြင်သောဘက်ဥာဏ်စွမ်းဖြင့် သင်္ခါရဟူသမျှ၌ အနာရောဂါ ငြောင့် တံ သင်းပမာ ကြီးစွာအပြစ်မြင်၏။ သာယာစရာမမြင်၊ အပြစ်စုသာ အမြဲထင်၏။

အသက်ရှည်လိုသောသူသည် သစ်ကျားသားရဲရှိသောတောတောင်ကို၎င်း၊ မိကျောင်း ရှိသော မြစ်ကို၎င်း၊ အဆိပ်ခတ်ထားသောထမင်းကို၎င်း၊ မီးလျှံတောက်လောင်သောအိမ် ကို၎င်း မပျော်နိုင်၊ မရွှင်နိုင်- အပြစ်သာ အမြဲမြင်သကဲ့သို့ သင်္ခါရတရား ဟူသမျှကိုလည်း မပျော်နိုင်၊ မရွှင်နိုင်-အပြစ်အမြဲမြင်လေ၏။

ပဋိသန္ဓိဒါမဂ်၌ ဥပ္ပါဒ-စသော ၁၅-မည်၊ အနုပ္ပါဒစသော ၁၅-မည်ဖြင့် အာရုံကို တည်၍ အာဒိနဝဉာဏ်၊ သန္တိပဒဉာဏ်၊ ယမကဉာဏ် -ထင်ပုံကို ဘယ၊ ခေမ-သုံးဝါရ၊ ဒုက္ခ၊ သုခ-သုံးဝါရ၊ သာမိသ၊ နိရာမိသ-သုံးဝါရ၊ သင်္ခါရ၊ နိဗ္ဗာန-သုံးဝါရ-ဟု ၁၂-ဝါရ ဟော၏။

အာရုံအနက်တို့ကို သဘောမိအောင် လေ့လာလျှင် လွယ်ကူရာ၏။ ။ဥပ္ပါဒေါ-ရှေး ကံကြောင့် ဤဘဝ၌သင်္ခါရဖြစ်ခြင်း၊ ပဝတ္တံ-ပဝတ္တိအခါ သင်္ခါရဆက်၍ ဖြစ်ခြင်း၊ နိမိတ္တံ- အကောင်အထည်ဟု ယူစရာသင်္ခါရနိမိတ်၊ အာယူဟနာ-နောင် ပဋိသန္ဓေ ရကြောင်းကံ (၄)၊ ပဋိသန္ဓိ-နောင်ပဋိသန္ဓေ၊ ဂတိ-လားရာဂတိငါးပါး၊ နိဗ္ဗတ္တိ-ခန္ဓာသစ် ဖြစ်ခြင်း၊ ဥပ ပတ္တိ-ဝိပါက်ဖြစ်ခြင်း(၄)၊ ဇာတိ-ပဋိသန္ဓေ၊ ဇရာ-အိုခြင်း၊ ဗျာဓိ-နာခြင်း၊ မရဏံ-သေ ခြင်း(၄)၊ သောကော-စိုးရိမ်ခြင်း၊ ပရိဒေဝေါ-ငိုကြွေးခြင်း၊ ဥပါယာသော-ပြင်းစွာ ပင်ပန်းခြင်း(၃)၊ ဘယံ-ကြောက်ရွယ်ကောင်း၏၊ ခေမံ-ဘေးမရှိ။ ။ဒုက္ခံ-ဆင်းရဲ၏၊ သုခံ-ချမ်းသာ၏၊ သာမိသံ-(ဝဇ္ဇာမိသ၊ လောကာမိသ၊ ကိလေသာမိသ-ဟူသော)အာမိသ သုံးမျိုးရှိ၏၊ နိရာမိသံ-အာမိသသုံးမျိုးမရှိ။ ။သင်္ခါရံ၊ အကြောင်းတရားတို့ ပြုပြင်တိုင်းဖြစ်ရ ၏။ နိဗ္ဗာနံ-ဒုက္ခခပ်သိမ်းအကုန်ငြိမ်း၏။ ။အပြစ်ကိုသိလျှင် အာဒိနဝဉာဏ်၊ နိဗ္ဗာန်ကို သိလျှင် သန္တိပဒဉာဏ်၊ နှစ်ပါးစုံယှဉ်တွဲ၍ သိလျှင် ယမကဉာဏ်။ ။ဤမျှ သဘာဝမိ အောင် လေ့လာရာ၏။

ဉာဏ်တို့ထင်ပုံကား....

- ၁-ဥပ္ပါဒေါ-ဘယံ၊ ပဝတ္တံ-ဘယံ၊ နိမိတ္တံ-ဘယံ၊ အာယူဟနာ-ဘယံ (၄)၊ ပဋိသန္ဓိ-ဘယံ၊ ဂတိ-ဘယံ၊ နိဗ္ဗတ္တိ-ဘယံ၊ ဥပပတ္တိ-ဘယံ(၄)၊ ဇာတိ-ဘယံ၊ ဇရာ-ဘယံ၊ ဗျာဓိ-ဘယံ၊ မရဏံ-ဘယံ(၄)၊ သော ကော-ဘယံ၊ ပရိဒေဝေါ-ဘယံ၊ ဥပါယာသော-ဘယံ(၃)။ ။ဤကား အာဒိနဝဉာဏ် ၁၅-ခု။(တဝါရ။)
- ၂-အနုပ္ပါဒေါ-ခေမံ၊ အပဝတ္တံ-ခေမံ၊ အနိမိတ္တံ-ခေမံ၊ အနာယူဟနာ- ခေမံ၊ အပဋိသန္ဓိ-ခေမံ၊ အဂတိ-ခေမံ၊ အနိဗ္ဗတ္တိ-ခေမံ၊ အနုပပတ္တိ-ခေမံ၊ အဇာတိ-ခေမံ၊ အဇရာ-ခေမံ၊ အဗျာဓိ-ခေမံ၊ အမတံ-ခေမံ၊ အသော ကော-ခေမံ၊ အပရိဒေဝေါ-ခေမံ၊ အနုပါယာသော-ခေမံ။ ။ဤကား သန္တိပဒဉာဏ် ၁၅-ခု။(တဝါရ။)

၃-ဥပ္ပါဒေါဘယံ၊ အနုပ္ပါဒေါခေမံ။ ပဝတ္တံ-ဘယံ၊ အပဝတ္တံ-ခေမံ။...လ
 ...ပရိဒေဝေါ-ဘယံ၊ အပရိဒေဝေါ-ခေမံ။ ဥပါယာသော-ဘယံ၊ အနု
 ပါယာသော-ခေမံ။ ။ ဤကား ယမကဉာဏ် ၁၅-ခု။ (တဝါရ။)
 (ဘယ၊ ခေမ-သုံးဝါရကဲ့သို့-ဥပ္ပါဒေါ-ဒုက္ခံ၊ အနုပ္ပါဒေါ-သုခံ- စသည်
 သုံးဝါရ၊ ဥပ္ပါဒေါ-သာမိသံ၊ အနုပ္ပါဒေါ-နိရုဓိသံ-စသည်သုံးဝါရ၊
 ဥပ္ပါဒေါ-သင်္ခါရံ၊ အနုပ္ပါဒေါ-နိဗ္ဗာနံ-စသည် သုံးဝါရဖြစ်၏။ ခွဲနိုင်
 သောဉာဏ်ရှိ၊ မရှိ သိရလတ္တံ့။)

ဤ၌ ယမကဉာဏ်ကို လျင်စွာဝိပဿနာအားထုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်စွမ်းဖြင့် ဟောသည်။
 ဤ ၁၅-ပုဒ်တို့တွင် အာဒိနဝဉာဏ်တည်ရာဝတ္ထုကား ဥပ္ပါဒ စသောအစငါးခုသာတည်း။
 နောက်ဆယ်ခုတို့တွင် နိဗ္ဗတ္တိသည် ဥပ္ပါဒပင်တည်း။ ဇာတိသည် ပဋိသန္ဓိ၊ ဂတိ၊ ဥပပတ္တိ
 သည် ပဝတ္တု၊ ဇရာစသော ခြောက်ပါးသည် နိမိတ္တ-ပရိယာယ်ဝေဝုဏ်ဖြစ်ကုန်၏။

၁-ဥပ္ပါဒေါ-ဒုက္ခံ၊ ပဝတ္တံ-ဒုက္ခံ၊ နိမိတ္တံ-ဒုက္ခံ၊ အာယူဟနာ-ဒုက္ခံ၊ ပဋိ
 သန္ဓိ-ဒုက္ခံ။ ။ အာဒိနဝဉာဏ်ငါးခု။

၂-အနုပ္ပါဒေါ-သုခံ၊ အပဝတ္တံ-သုခံ၊ အနိမိတ္တံ-သုခံ၊ အနာယူဟနာ-
 သုခံ၊ အပဋိသန္ဓိ-သုခံ။ ။ သန္တိပဒဉာဏ်ငါးခု။

ဤမျှ ဉာဏ်ဆယ်ပါးဖြင့်လည်း စုံလင်၏။ ဤဉာဏ်ဆယ်ပါး သိလျှင် ဒိဋ္ဌိအမျိုးမျိုး
 ကြောင့် တုန်လှုပ်ခြင်းမရှိ။

အာဒိနဝဉာဏ်၏ဆန့်ကျင်ဘက်ကိုပြလို၍ သန္တိပဒဉာဏ်ကိုဟောသည်။ ဝါ-ဘေးမြင်
 ၍ကြောက်သူအား သက်သာရာရစေခြင်းငှါ ဟောသည်။ ဝါ-ဘေးဟုမြင်လျှင် ဆန့်ကျင်
 ဘက်နိဗ္ဗာန်သို့ညွတ်၏-ဟု အာနိသင် ပြလို၍ဟောသည်။ ။ ကိလေသာတို့ဖြင့် သုံးသပ်
 အပ်သောတရားသည် အာမိသမည်၏၊ ဥပါဒိန္နက ခန္ဓာငါးပါးသည် ဝဇ္ဇာမိသ၊ ကာမဂုဏ်
 ငါးပါးသည် လောကာမိသ၊ ကိလေသာသည် ကိလေသာမိသမည်၏။ ။ အာဒိနဝဉာဏ်
 ပြီး၏။

အာဒိနဝဉာဏ်ဖြင့် အပြစ်မြင်သောယောဂီသည် ဘုံ၊ ဘဝ၊ သင်္ခါရ အားလုံးတို့၌
 မပျော်မမွေ့၊ ငြီးငွေ့လေ၏။ သန္တိပဒနိဗ္ဗာန်သို့ ညွတ်ကိုင်းရှိုင်းဝင်လေ၏။ ထိုအခါ နိဗ္ဗိဒါ
 ဉာဏ်ဖြစ်သည်မည်၏။

ရွှေဟင်္သာသည် ခွန်းစဏ္ဍားရွာတံခါးအနီးရေအိုင်၌ မမွေ့၊ ဟိမဝန္တာအိုင်ကြီးခုနစ်အိုင်
 ၌သာမွေ့သည်။ ကေသရာရာဇာခြင်္သေ့မင်းသည် လှောင်အိမ်ရွှေချိုင့်၌မမွေ့၊ ဟိမဝန္တာ
 တောသုံးထောင်၌သာ မွေ့သည်။ ကောင်းကင်ပျံ ဆဒ္ဒန်ဆင်ဖြူသည် မြို့တွင်း၌မမွေ့၊
 ဟိမဝန္တာ ဆဒ္ဒန်အိုင်၌သာ မွေ့သည်။ အာဒိနဝဉာဏ်ရသော ယောဂီသည်လည်း ဘဝ၊
 သင်္ခါရ အားလုံး၌မမွေ့၊ သန္တိပဒနိဗ္ဗာန်၌သာ မွေ့စရာဟု ညွတ်ကိုင်း၏။

ငြီးငွေ့ပုံ,ညွတ်ကိုင်းပုံကား....

- ၁-ဘဝ,သင်္ခါရအားလုံးသည် ခွန်းစဏ္ဍားရွာတံခါးအနီးရေအိုင်နှင့်တူလှ၏။ အနုပဿနာအိုင်ကြီး ခုနစ်အိုင်ဟူသော “အနိစ္စ, ဒုက္ခ, အနတ္တ, နိဗ္ဗိဒ္ဓ, ဝိရာဂ, နိရောဓ, ပဋိနိဿဂ္ဂ” သာ မွေ့လျော်ဘွယ်ကောင်းလေစွ။
- ၂-ဘဝ,သင်္ခါရအားလုံးသည် လှောင်အိမ်ရွှေချိုင့်နှင့်တူ၏။ အနုပဿနာတောသုံးထောင်ဟူသော “အနိစ္စ,ဒုက္ခ,အနတ္တ”ဟု ရှုခြင်းသာလျှင် မွေ့လျော်ဘွယ်ကောင်းလေစွ။
- ၃--ဘဝ,သင်္ခါရအားလုံးသည် မြို့တွင်းနှင့်တူ၏။ အနုပ္ပါဒေါဒေမံ-စသည်ဖြင့် တွေးဆ၍မြင်ရသောနိဗ္ဗာန် ဆဒ္ဒန်အိုင်သည်သာလျှင် မွေ့လျော်ဘွယ် ကောင်းလေစွ။

ဤနိဗ္ဗိဒါဉာဏ်သည် ရှေးဉာဏ်နှစ်ပါးနှင့် သဒ္ဓါမတူ အနက်တူ၏။ သင်္ခါရတို့ကို ဘေးဟု မြင်သောကြောင့် ဘယဉာဏ်,အပြစ်မြင်အောင်ပြသောကြောင့် အာဒိနဝဉာဏ်, ငြီးငွေ့သောကြောင့် နိဗ္ဗိဒါဉာဏ်-ဤသို့ ဘယဉာဏ်တခုထည်း-သုံးမည်ရ ဟု ဆိုကုန်၏။ အထွဋ်အထိပ်သို့ ရောက်သောအခါ သဘောချင်းတူ၍ တဉာဏ်ထည်းဖြစ်၏။ အစစ၌ ကား-ထိုထို ဘာဝနာစွမ်းဖြင့် အစဉ်အတိုင်းရောက်၍ သဘောကွဲသည်။ ထို့ကြောင့် သုံးပါးဟောပြသည်။ ။နိဗ္ဗိဒါဉာဏ်ပြီး၏။

နိဗ္ဗိဒါဉာဏ်ဖြင့် ငြီးငွေ့သောယောဂီအား ဘုံ,ဘဝ,သင်္ခါရ တစုံတခု၌သော်လည်း ကပ်ငြိခြင်းမရှိ,လွတ်ကင်းခြင်းငှါ ထွက်မြောက်ခြင်းငှါ အလိုရှိ၏။ထိုအခါ မုဉ္ဇိတုကမျတာ ဉာဏ်ဖြစ်သည်မည်၏။

- ၁-ဘုံသုံးပါး၌ ဒိုဘေး, သေဘေး အကြား ကျင်လည်ရခြင်းသည် ပိုက်ကွန်မိသောငါး,ဂဠုန်လက်တွင်း နဂါး,မြွေခံတွင်း ဘားနှင့် တူလှ၏။ချိုင့်လှောင်သော တောကြက်, ကျော့ကွင်းမိသော တောဝက်, ကြောင်ခံတွင်းမှ ကြွက်နှင့် တူလှ၏။ အလမ္ပာယ်မြွေအလား, စွန်လက်သည်းကြား စာသူငယ်,ညွန်အိုင်အလယ်ဆင်ပြောင်နှင့်တူလှ၏။ လငပုပ်ဖမ်းသော လမင်း-ရာဟုခံတွင်းလာဗိမာန်,ရန်သူဝိုင်း ခံရသော ယောက်ျားနှင့်တူလှ၏။ ဘုံ,ဘဝ,သင်္ခါရတို့၌ ပျော်ပါးစရာ ကပ်ငြိစရာ မရှိ,ယခုလွတ်မှု ကောင်းလေစွ။.... ဤသို့ ထွက်မြောက်ခြင်းငှါ အလိုရှိ၏။

ဤသို့ ထွက်မြောက်လိုခြင်းဖြင့် ပြင်းထန်သောစိတ်ဖြစ်၏။ ။မုဉ္ဇိတုကမျတာဉာဏ် ပြီး၏။

မုဉ္ဇိတုကမျတာဉာဏ် ရပြီးသောယောဂီသည် သင်္ခါရအားလုံးမှ လွတ်မြောက်ခြင်းငှါ ထိုသင်္ခါရတို့ကို တဖန်ပြန်၍ “အနိစ္စံ,ပလောကံ”စသည်ဖြင့် လက္ခဏာရေးသုံးပါးရှုပြန်၏။ တဖန်သိမ်းဆည်းပြန်၏။ ထိုအခါ ပဋိသင်္ခါဉာဏ်ဖြစ်သည်မည်၏။

အဘယ်ကြောင့် ပြန်၍သိမ်းဆည်းသနည်း၊ လွတ်ကြောင်း ပြည့်စုံစိမ့်သောငှါတည်း။ ဝါ-လွတ်ကြောင်း မမြင်သေးသောကြောင့်တည်း။ သဘောသားတို့သည် ကျီးငှက် (တိရ

ဒဿီ)ကို ဖမ်းယူပြီးလျှင် သမုဒြာအလယ်၌ ကမ်းမမြင်သောအခါ လွှတ်လိုက်ကုန်၏။ ထိုအခါ ကျီးငှက်သည် ကောင်းကင်သို့ ပျံတက်၍ ကမ်းခြေကိုမြင်လျှင် ကမ်းခြေသို့ တရှိန်ထည်း ပျံသွား၏။ ကမ်းခြေကို မမြင်လျှင် တရှိန်ထည်းပျံလိုလျက် သင်္ဘောလင်းယဉ်တိုင်၌ ပင် ပြန်၍နား၏။ ဤပဋိသန္ခါဉာဏ်လည်း သမုဒြာကျီးငှက်နှင့်တူ၏။

တံငါတယောက်သည် ငါးဆောင်းရာတွင် မိသောအကောင်ကို လည်ပင်း၌ ဆုပ်လျက် “ငါးကြီးတကောင်ရပြီ” ဟု ဝမ်းမြောက်၏။ ရေမှဖော်ထုတ်သောအခါ လည်ရေးသုံးတန်းကိုမြင်၏။ ထိုအခါ “မြေ” ဟုသိ၍ ကြောက်၏။ အပြစ်မြင်၏။ ဆုပ်ကိုင်ထားသော်လည်း ငြီးငွေ့၏။ လွှတ်ပစ်လို၏။ ဤအခါတွင် လွှတ်ကြောင်းပြည့်စုံအောင် လက်၌ရစ်သော အမြီးက ကျကျနနဖြေ၍ လက်မောင်းကို မြောက်၍ ဦးခေါင်းထက်၌ အကြိမ်ကြိမ် ဝင့်၏။ ဤသို့ အားနည်းအောင်ပြုပြီးမှ “သွားလေတော့” ဟု လွှင့်၍ပစ်၏။ ထိုနောက် ကမ်းသို့တက်၍ “မြေဘေးမှ လွတ်ပြီ” ဟု လာလမ်း ပြန်ကြည့်၍ ဘေးကင်းရာ၌တည်၏။ ။ ဤယောဂီလည်း ဘုံသုံးပါး၌ အစစစွာ မိမိအတ္တဘောကိုရ၍ ဝမ်းမြောက်စွာ လည်ပင်းဆုပ်ခဲ့ပြီ။ ထိုအတ္တဘောကို သမ္မသန, ဥဒယဗ္ဗယ, ဘင်္ဂဉာဏ်ဖြင့်ခွဲ၍ ဖော်ထုတ်သောအခါ အနိစ္စ, ဒုက္ခ, အနတ္တ-ဟူသော လည်ရေးသုံးတန်းကိုမြင်ခဲ့ပြီ။ ထိုအခါ ဘယဉာဏ်ဖြင့် ကြောက်ခဲ့ပြီ။ အာဒိနဝဉာဏ်ဖြင့် အပြစ်မြင်ခဲ့ပြီ။ နိဗ္ဗိဒါဉာဏ်ဖြင့် ငြီးငွေ့ခဲ့ပြီ။ မုဉ္ဇိတုဉာဏ်ဖြင့် လွှတ်ပစ်လိုခဲ့ပြီ။ ဤအခါတွင် လွှတ်ကြောင်းပြည့်စုံအောင် ကျကျနန ပြန်၍သိမ်းဆည်း၍ အနိစ္စ, ဒုက္ခ, အနတ္တ-ဟု ပဋိသန္ခါဉာဏ်ဖြင့် အကြိမ်ကြိမ် ဝင့်ရလေ၏။ ဤသို့ပြုခြင်းဖြင့် နိစ္စ, သုခ, သုဘ, အတ္တအားဖြင့် မထင်နိုင်အောင် သန္ခါရတို့ အားနည်းသောအခါ-သွားလေတော့ဟု ကောင်းကောင်းကြီး လွှတ်ပစ်နိုင်လေ၏။ ဤသို့လွှတ်ပစ်နိုင်အောင် လွှတ်ကြောင်းပြည့်စုံစိမ့်သောငှါ ပြန်၍သိမ်းဆည်းရလေသည်။

မြေလွှတ်ခြင်းကို ဂေါတြဘူဉာဏ်, လာလမ်းပြန်ကြည့်၍ တည်ကြည်ခြင်းကို မဂ်ဉာဏ်, ဘေးကင်းရာ၌ တည်ကြည်ခြင်းကို ဖိုလ်ဉာဏ်ဟု သိအပ်၏။

ပဋိသန္ခါဉာဏ်ပြုပုံကား....

၁-ရူပံ အနိစ္စံ ခယဇ္ဇေန၊ ဒုက္ခံ ဘယဇ္ဇေန၊ အသုဘံ ပဋိကူလဇ္ဇေန၊ အနတ္တာ အသာရကဇ္ဇေန။

၂-ဝေဒနာ အနိစ္စံ ခယဇ္ဇေန လ အနတ္တာ အသာရကဇ္ဇေန။ သညာ....။ သန္ခါရာ....။ ဝိညာဏံ....။ တူပြီ။

ရူပံ အနိစ္စံ၊ ပလောကံ၊ စလံ၊ ပဘင်္ဂံ၊ အဒ္ဓါရံ.... စသော အခြင်းအရာ လေးဆယ်ဖြင့်လည်းပြန်၍ သုံးသပ်ရသည်။

အနိစ္စဟု နှလုံးသွင်းလျှင် နိမိတ္တ-ဟူသောသန္ခါရနိမိတ်ကိုသိ၍ ပဋိသန္ခါဉာဏ်ဖြစ်သည်။ ဒုက္ခဟု နှလုံးသွင်းလျှင် ပဝတ္တ-ဟူသော ဘဝဖြစ်ခြင်းကိုသိ၍ ပဋိသန္ခါဉာဏ် ဖြစ်သည်။ အနတ္တ-ဟု နှလုံးသွင်းလျှင် နိမိတ္တ, ပဝတ္တ-နှစ်ပါးစုံကိုသိ၍ ပဋိသန္ခါဉာဏ်ဖြစ်သည်။ ။ ပဋိသန္ခါဉာဏ်ပြီး၏။

ပဋိပဒါဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ

တတိယပိုင်း- သင်္ခါရု၊ အနု-ဉာဏ်နှစ်ပါး

ပဋိသင်္ခါဉာဏ်ရပြီးသောယောဂီသည် အနိစ္စ၊ ဒုက္ခထင်သော်လည်းအနတ္တမထင်- သုည မမြင်လျှင် သစ္စာလေးပါးမသိနိုင်၊ အနတ္တခိုင်မြဲစွာထင်အောင်-ဒွိ၊ စတု၊ ဆ၊ အဋ္ဌ၊ ဒသ၊ ဒွါဒသ၊ ဒွေစက္ကာလီသ-အဘို့ ၇-ပါးဖြင့် သိမ်းဆည်းရသည်။ ပဋိသင်္ခါဉာဏ် ရှုဖန်များ လတ်သော် ကြောက်ခြင်း နှစ်သက်ခြင်းကိုပယ်၍ သင်္ခါရုတို့၌ လျစ်လျူရှုနိုင်၏။ ငါဟူ၍ ၎င်း၊ ငါ့ဥစ္စာဟူ၍၎င်း ယူစရာမမြင်၊ ထိုအခါ သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ် ဖြစ်သည်မည်၏။

မယားချစ်ကိုပြော၍မရ- လော်မာလှသောကြောင့် စွန့်ပစ်ပြီးသူနှင့်တူ၏၊ စွန့်ပစ်ပြီး နောက် ဘယ်လိုနေနေ-အမျက်မထွက်ဘဲ လျစ်လျူရှုနိုင်၏။ သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ်ရသော ယောဂီလည်း ဘုံဘဝသင်္ခါရုအားလုံး၌ စုံမက်ခြင်း၊ မစုံမက်ခြင်းမရှိ၊ လျစ်လျူရှုနိုင်၏။ စိတ်သည် ကြာရှက်ရေပေါက်ကဲ့သို့ တွန့်လိပ်၏၊ အမဲရှုတ် မီးလောင်၊ ကြက်တောင် မီးဖုတ် သကဲ့သို့ ခွေလိပ်ကာတွန့်ကုပ်၏။ သင်္ခါရုတို့၌ လျစ်လျူရှုခြင်းဖြင့်သော်၎င်း၊ စက်ဆုပ်ခြင်း ဖြင့်သော်၎င်း တည်လေ၏။

ဤဉာဏ်သည် အားစွမ်းရှိလျှင် နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာမြင်၍ သင်္ခါရု၌ဖြစ်ခြင်းကိုလွှတ်၍ အနုလုံ၊ ဂေါတြဘူ၊ မဂ်၊ ဖိုလ်တက်၍ နိဗ္ဗာန်သို့တရိန်ထည်းပြေးဝင်၏။ နိဗ္ဗာန်ကိုမမြင်လျှင် သင်္ခါ ရုကိုပင် သုံးသပ်ခြင်းဖြင့် သမုဒြာငှက် လင်းယဉ်တိုင်ပြန်၍နားပုံနှင့်တူ၏။

ဤဉာဏ်သည် ရှေးဉာဏ်နှစ်ပါးနှင့် အနက်တူ၏၊ ဖြစ်ပုံမျှပြားသည်၊ အစ၌ ငြီးငွေ့၍ လွှတ်လိုသောကြောင့် မုဒ္ဓိတုကမျှတာ၊ အလယ်၌လွှတ်ကြောင်းပြသောကြောင့် ပဋိသင်္ခါ၊ အဆုံး၌လျစ်လျူရှုသောကြောင့် သင်္ခါရုပေက္ခာ-အမည်သုံးခုရသည်။ သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ် ရပြီးသောယောဂီ၏ ဝိပဿနာသည် သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ်၊ အနုလောမဉာဏ်၊ ဂေါတြ ဘူဉာဏ်-ဟု သုံးမျိုးပြား၏။ (ဝါ-ဤဉာဏ်သုံးပါးသည် တပါးသောဉာဏ်ရှိသူနှင့်မစပ်။) ဤသုံးမျိုးလုံးသည် လောကီဉာဏ်ထိပ်ဆုံးဖြစ်၍ သိခါပတ္တာလည်းမည်၏။ မဂ်သို့ရောက် အောင်သွားသောကြောင့် ဝုဠာနဂါမ်နီလည်းမည်၏။

ဤဉာဏ်ဖြစ်အောင် အဘို့ ၇-ပါးဖြင့် သိမ်းဆည်းသောအခါ ရှေးဦးစွာယခင်ပဋိသင်္ခါ ဉာဏ်ဖြင့်မြင်သောသင်္ခါရုတို့ကို အတ္တမှဆိတ်ကုန်၏။ နိစ္စသာရမှဆိတ်ကုန်၏-ဟု ဖန်ဖန် သိမ်းဆည်းပြီးမှ နှစ်ခုသောအဘို့ဖြင့် သိမ်းဆည်းရသည်။

နှစ်ဘို့ သိမ်းဆည်းပုံကား.....

၁-သုညမိဒံ အတ္တေနဝါ၊ အတ္တနိယေနဝါ။ ။ဣဒံ၊ ဤသင်္ခါရ သဘော သည်။ အတ္တေနဝါ၊ ကိုယ်မှ၎င်း။ အတ္တနိယေနဝါ၊ မိမိဥစ္စာ သတ္တဝါ သင်္ခါရမှ၎င်း။ သုညံ၊ ဆိတ်၏။

တဖန်နိုင်မြဲအောင် လေးဘို့ သုံးသပ်ရသည်။-

(၁)နာဟံ ကွစနိ၊ (၂)န ကဿစိ ကိဉ္ဇနတသ္မိံ။

(၃)နစပရော ကွစနိ၊ (၄)န မမ ကိဉ္ဇနတသ္မိံ။

ကွစနိ၊ တစုံတခုသော နေရာဌာန၊ အချိန်ကာလ တွင်းပသဘောတရား၌။ အဟံ၊ ငါ ဟုဆိုစရာ ကိုယ်သည်။ န၊ မရှိ။ ။ကဿစိ၊ တပါးသောသူ၏။ ကိဉ္ဇနတသ္မိံ၊ ကြောင့်ကြ ဘွယ်အဖြစ်၌။ ဥပနေတဗ္ဗော၊ သိအပ်သော။ ကဿစိ၊ တစုံတယောက်၏ သားမြေး မိဘ စသည်ဆိုစရာ ငါဟူသောကိုယ်သည်။ ကွစနိ၊ န။ ။ကွစနိ၊ ပရောစ၊ သူတပါးဟု ဆိုစရာ ကိုယ်သည်လည်း။ န။ ။မမ၊ ငါ၏။ ကိဉ္ဇနတသ္မိံ၊ ဥပနေတဗ္ဗော၊ မမ၊ ငါ၏ သားမြေး မိဘ စသည်ဆိုစရာ သူတပါးဟူသောကိုယ်သည်။ ကွစနိ၊ န။ (အနက်မပေးရာ၌ ဖော်ဆို နိုင်သောဉာဏ်ရှိ၊ မရှိ-သိရလတ္တံ့။)

ဤသို့မြင်လျှင် ခြောက်ဘို့ သုံးသပ်ရသည်။-

၁-ရူပံ သုညံ-အတ္တေနဝါ၊ အတ္တနိယေနဝါ၊ နိစ္စေနဝါ၊ ဓုဝေနဝါ၊ သဿ တေနဝါ၊ အဝိပရိဏာမ ဓမ္မေနဝါ။

(ဝေဒနာ-စသည်ဖြင့် ခန္ဓာငါးပါး၊ ဒွါရခြောက်ပါး၊ အာရုံခြောက်ပါး၊ ဝိညာဏ်ခြောက်ပါး၊ ဖဿ ခြောက်ပါး၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ၁၂-ပါးအထိ သုံးသပ်ရသည်။)

ဇရာ မရဏံ သုညံ-အတ္တေနဝါ၊ အတ္တနိယေနဝါ၊ နိစ္စေနဝါ၊ ဓုဝေန ဝါ၊ သဿတေနဝါ၊ အဝိပရိဏာမဓမ္မေနဝါ။

ရူပံ၊ ရုပ်သည်။ အတ္တေနဝါ၊ ကိုယ်မှလည်း။ သုညံ၊ ဆိတ်၏။ အတ္တနိယေနဝါ၊ ကိုယ်၏ ဥစ္စာ သတ္တဝါသင်္ခါရမှလည်း။ သုညံ၊ ဆိတ်၏။ နိစ္စေနဝါ၊ မြဲ၏ဟုကြံဆအပ်သော မိမိ ကိုယ် သူတပါးကိုယ်မှလည်း။ သုညံ...။ ဓုဝေနဝါ၊ ခိုင်ခံ့ခြင်းမှလည်း။ သုညံ...။ သဿ တေနဝါ၊ အမြဲထင်ရှားရှိခြင်းမှလည်း။ သုညံ...။ အဝိပရိဏာမဓမ္မေနဝါ၊ မဖောက်ပြန်ခြင်း သဘောမှလည်း။ သုညံ၊ ဆိတ်၏။

ဤသို့မြင်လျှင် ရှစ်ဘို့သုံးသပ်ရသည်။ ရေသဖန်း၊ ကြက်ဆူ၊ ကျူ၊ ပေါက်-ကသစ်၊ ရေခ တက်ဖြူ- ကြောင်မီးကူ၊ ရေမြှုပ်စိုင်း၊ တံလှုပ်၊ ရေပွက်၊ မျက်လှည့်ရုပ်၊ ငှက်ပျောတုံး ကဲ့သို့ အနှစ်မရှိ-ဟု နှလုံးပြု၍ သုံးသပ်ရသည်။

သုံးသပ်ပုံကား....

၁-ရူပံ-အသာရံ နိသာရံ သာရာပဂတံ-နိစ္စသာရ သာရေနဝါ၊ ဓုဝ သာရ သာရေနဝါ၊ သုခသာရသာရေနဝါ၊ အတ္တသာရ သာရေနဝါ၊ နိစ္စေနဝါ၊ ဓုဝေနဝါ၊ သဿတေနဝါ၊ အဝိပရိဏာမဓမ္မေနဝါ။ ။ ဇရာ မရဏအထိ သုံးသပ်ရသည်။

ရူပံ၊ ရုပ်သည်။ နိစ္စသာရသာရေနဝါ၊ နိစ္စသာရဟူသောအနှစ်ဖြင့်၎င်း။ ဓုဝသာရသာ ရေနဝါ၊ ဓုဝသာရဟူသောအနှစ်ဖြင့်၎င်း။ သုခသာရသာရေနဝါ၊ ဖြင့်၎င်း။ အတ္တသာရ

သာရေနဝါ၊ ဖြင့်၎င်း။ နိစ္စေနဝါ၊ မြဲခြင်းဖြင့်၎င်း။ ရဝေနဝါ၊ ခိုင်ခံ့ ခြင်းဖြင့်၎င်း။ သဿ
တေနဝါ၊ အမြဲထင်ရှားရှိခြင်းဖြင့်၎င်း။ အဝိပရိဏာမဓမ္မေနဝါ၊ မဖောက်ပြန်ခြင်းသဘော
ဖြင့်၎င်း။ အသာရံ၊ ငှက်ပျောတုံးစသည်နှင့်တူစွာ အနှစ်မဟုတ်။ နိဿာရံ၊ ငှက်ပျောတုံး
စသည်နှင့်တူစွာ အနှစ်မရှိ၊ သာရာပဂတံ၊ ငှက်ပျောတုံးစသည်နှင့်တူစွာ အနှစ်ကင်း၏။

ဤသို့မြင်လျှင် ဆယ်ဘို့သုံးသပ်ရသည်။—

၁—ရူပံ-ရိတ္တံ၊ တုစ္ဆံ၊ သုညံ၊ အနတ္တာ၊ အနိဿရိယံ၊ အကာမကာရိယံ၊
အလဗ္ဘနီယံ၊ အဝသဝတ္တကံ၊ ပရံ၊ ဝိဝိတ္တံ။ ။ ဝေဒနာစသည် ထိုအတူ။

ရူပံ၊ ရုပ်သည်။ ရိတ္တံ၊ နိစ္စသာရစသော အနှစ်ကင်း၏။ တုစ္ဆံ၊ အချည်းနှီးဖြစ်၏။ သုညံ၊
အတ္တသာရမှဆိတ်၏။ အနတ္တာ၊ ကိုယ်မဟုတ်။ အနိဿရိယံ၊ အစိုးမရ။ အကာမကာရိယံ၊
အလိုရှိတိုင်းပြု၍မရ။ အလဗ္ဘနီယံ၊ တောင့်တတိုင်းမရ။ အဝသဝတ္တကံ၊ အလိုမလိုက်တတ်။
ဝါ-အလိုမတူဘဲဖြစ်တတ်၏။ ပရံ၊ သူစိမ်းပြင်ပဖြစ်၏။ ဝိဝိတ္တံ၊ အကြောင်းအကျိုးမှဆိတ်၏။

ဤသို့မြင်လျှင် တဆဲ့နှစ်ဘို့သုံးသပ်ရသည်။—

၁—ရူပံ-နသတ္တော၊ နဇီဝေါ၊ န နရော၊ နမာဏဝေါ၊ နဇုတ္တိ၊ နပုရိသော၊ န
အတ္တာ၊ နာဟံ၊ န အတ္တနိယံ၊ နမမ၊ န အညဿ၊ နကဿစိ။ ။ ဝေဒနာ
စသည် ထိုအတူ။

ရူပံ၊ ရုပ်သည်။ နသတ္တော၊ သတ္တဝါမဟုတ်။ နဇီဝေါ၊ အသက်ဇီဝအရှင်မဟုတ်။ န နရော၊
ဆောင်တတ်သောလူမဟုတ်။ န မာဏဝေါ၊ မာနဖြစ်ရာလုလင်မဟုတ်။ နဇုတ္တိ၊ မိန်းမမဟုတ်။
နပုရိသော၊ ယောက်ျားမဟုတ်။ နအတ္တာ၊ ကိုယ်မဟုတ်။ နအဟံ၊ ငါမဟုတ်။ န အတ္တနိယံ၊
ကိုယ်၏ဥစ္စာမဟုတ်။ န မမ၊ ငါ၏ဥစ္စာမဟုတ်။ န အညဿ၊ သူတပါး၏ဥစ္စာမဟုတ်။ န
ကဿစိ၊ တစုံတယောက်၏ဥစ္စာမဟုတ်။ (ရှေ့ရှစ်ပုဒ်ဖြင့် အတ္တဆိတ်သည်ကိုပြ၏၊ နောက်
လေးပုဒ်ဖြင့် ကိဉ္ဇနတာ-မရှိသည်ကိုပြ၏။)

ဤသို့မြင်လျှင် ၄၂-ပါးသော အခြင်းအရာဖြင့် သုံးသပ်ရသည်။—

၁—ရူပံ-အနိစ္စံ၊ ဒုက္ခံ၊ ရောဂံ၊ ဂဏ္ဌိ၊ သလ္လံ (၅)၊ အသံ၊ အာဗေဓံ၊ ပရံ၊ ပလော
ကံ၊ ဤတိ(၁၀)၊ ဥပဒ္ဒဝံ၊ ဘယံ၊ ဥပသဂ္ဂံ၊ စလံ၊ ပဘင်္ဂံ(၁၅)၊ အဒ္ဓုဝံ၊
အတာဏံ၊ အလေဏံ၊ အသရဏံ၊ အသရဏီဘူတံ(၂၀)၊ ရိတ္တံ၊ တုစ္ဆံ၊
သုညံ၊ အနတ္တာ၊ (အနဿာဒ်-ဤပုဒ် ပါဠိတော်၌မရှိဟု ဦးကာဆို
သည်။) အာဒိနဝံ(၂၅)၊ ဝိပရိဏာမံ၊ အသာရကံ၊ အဃမူလံ၊ ဝဓကံ၊
ဝိဘဝံ(၃၀)၊ သာသဝံ၊ သင်္ခတံ၊ မာရာမိသံ၊ ဇာတိဓမ္မံ၊ ဇရာဓမ္မံ(၃၅)၊
ဗျာဓိဓမ္မံ၊ မရဏဓမ္မံ၊ သောက ပရိဒေဝ ဒုက္ခ ဒေါမနဿ ဥပါယာသ
ဓမ္မံ၊ သမုဒယံ၊ အတ္တင်္ဂမံ(၄၀)၊ အာဒိနဝံ၊ (ဤပုဒ်ထင်ဟောသည်။)
နိဿရဏံ ၄၂။ ။ ဝေဒနာစသည် ထိုအတူ။

၂—ရုပ်သည်အမြဲမရှိ၊ ဆင်းရဲ၏၊ မတ်တတ်နာ၊ အိုင်းနာ၊ မြူးမြောင့် တံကျင်
(၅)၊ မကောင်းမှု၊ တုံးလုံးနာ၊ သူစိမ်း၊ ပရမ်းပတာပျက်၏၊ ဘေးရန်

(၁၀)၊ဘေးရန်တည်ရာ၊ကြောက်ဘွယ်၊ အပြစ်ကပ်ငြိ၏၊တုန်လှုပ်၏၊ အလိုလိုပျက်၏(၁၅)၊မခိုင်ခံ့၊မစောင့်ရှောက်၊ ပုန်းအောင်းရာမဟုတ်၊ ဇာတိစသောဘေးကို မညှဉ်းဆဲ၊ကိုးကွယ်ရာမဟုတ် (၂၀)၊ ဆိတ်၏၊ အချည်းနှီး၊ကိုယ်မှဆိတ်၏၊ကိုယ်မဟုတ် (သာယာဘွယ်မရှိ။) အပြစ် အတိ(၂၅)၊ဖောက်ပြန်၏၊အနှစ်မရှိ၊မကောင်းမှု၏အကြောင်း၊ သေ ကြောင်းကြံသူ၊စီးပွားမရှိ (၃၀)၊ အာသဝေါဖြစ်ကြောင်း၊ပြုပြင်အပ်၏၊ မာရ်ငါးပါး၏ အစာ၊ ပဋိသန္ဓေသဘော ရှိ၏၊ အိုခြင်းသဘောရှိ၏ (၃၅)၊ နာခြင်းသဘောရှိ၏၊သေခြင်းသဘောရှိ၏၊သောက ပရိဒေဝ ဒုက္ခ ဒေါမနဿ ဥပါယာသ သဘောရှိ၏၊ဖြစ်ခြင်းသဘောရှိ၏၊ ချုပ် ခြင်းသဘောရှိ၏ (၄၀)၊ သာယာစရာမရှိ အပြစ်အတိဖြစ်၏၊ ထွက် မြောက်ကြောင်းလမ်းပေါက်ဖြစ်၏ (၄၂)။

ဤသို့ ၄၂-ပါးဖြင့်ရှုလျှင် သုညအားဖြင့် ခန္ဓလောကကို ရှုသည်မည်၏၊ ချစ်သား မောဃရာဇ...သုညအားဖြင့် ခန္ဓာငါးပါးဟူသော လောကကိုရှုလော့၊အတ္တစွဲဒိဋ္ဌိ ၂၀-ကို ပယ်နုတ်လော့၊ဤသို့လျှင် သေမင်းကိုလွန်နိုင်၏၊ ဤသို့သောလောက ရှုသူကို သေမင်း မမြင်ဟု ဟောသည်။

သုညတော လောကံ အဝေက္ခဿု၊
မောဃရာဇ သဒါ သတော။
အတ္တာနုဒိဋ္ဌိံ ဥဟစ္စ၊
ဧဝံ မစ္စုတရော သိယာ။

မောဃရာဇ၊ချစ်သားမောဃရာဇ။တွံ၊သင်သည်။သဒါ၊အခါခပ်သိမ်း။ သတော၊သတိ နှင့်ပြည့်စုံသည်ဖြစ်၍။အတ္တာနုဒိဋ္ဌိံ၊ငါ့ကိုယ်၊ငါ့ဟာ၊ငါ-ဟုအစဉ်ရှုခြင်းကို။ဥဟစ္စ၊ပယ်စွန့် လော့။ဥဟစ္စ၊ပယ်စွန့်၍။လောကံ၊ခန္ဓာငါးဝ ရုပ်နာမ်လောကကို။ သုညတော၊သုညအား ဖြင့်။ဝါ၊သုညဟူ၍။ အဝေက္ခဿု၊ဥာဏ်သက်ဝင်၍ မြင်အောင်ရှုလော့။ဧဝံ၊ ဤသို့ ရှုသည်ရှိ သော်။မစ္စုတရော၊သေမင်းကို လွန်မြောက်သည်။သိယာ၊ဖြစ်ရာ၏။

ဤသို့ သုညအားဖြင့်မြင်၍ အနိစ္စ၊ဒုက္ခ၊အနတ္တ-ဟု ပဋိသင်္ခါဥာဏ်ဖြင့် ရှုဖန်များလတ် သော် ကြောက်ခြင်း၊နှစ်သက်ခြင်း၊ မုန်းခြင်း၊ချစ်ခြင်း ပယ်နိုင်၏၊ သင်္ခါရတို့၌ လျစ်လျူရှု ခြင်းသော်၎င်း၊စက်ဆုပ်ခြင်းသော်၎င်း တည်၏၊ဤသင်္ခါရပေက္ခာဥာဏ်တိုင်အောင် ဝိပဿ နာ အားထုတ်ခြင်းသည် ပဋိသမ္ဘိဒါဥာဏ်ရကြောင်း ငါးပါး၌ပါဝင်၏။ ။သင်္ခါရပေက္ခာ ဥာဏ်ပြီး၏။

ဤသင်္ခါရပေက္ခာဥာဏ်ကို ဖန်ဖန် အားထုတ်သော ယောဂီအား သဒ္ဓါ၊ဝီရိယ၊သတိ၊ စိတ်-ထက်သန်တည်ကြည်၍ ထက်သန်လှသော သင်္ခါရပေက္ခာဥာဏ် ဖြစ်ပေါ်လာပြီးလျှင် မဂ်စိတ်ဖြစ်လိုသည်ရှိသော် အနိစ္စ၊ဒုက္ခ၊အနတ္တ သုံးသပ်မြဲသုံးသပ်နေကျဖြစ်သော မနော ခွါရာဝဇ္ဇန်း၊မဟာကုသိုလ်ဥာဏသမ္ပယုတ် ဇောခုနစ်ကြိမ်ဖြစ်ရာမှဘဝင်ကျ၍ဘဝင်အယဉ် ကိုဖြတ်ပြီးလျှင် သင်္ခါရ၏ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ လက္ခဏာ တပါးပါးကို အာရုံ ပြုလျက်

မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ထိုနောင် ပရိကံ,ဥပစာ,အနုလုံဟု ဝိပဿနာဉာဏ် ဇောသုံးကြိမ် ဖြစ်၏။ နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုလျက် ဂေါတြဘူဝိပဿနာဉာဏ်ဇောတကြိမ်၊ မဂ်တကြိမ်၊ ဖိုလ်နှစ်ကြိမ်ဖြစ်၍ ဘဝင်ကျ၏။ ဤ၌ ပရိကံ,ဥပစာ,အနုလုံဉာဏ်သည် အနုလောမဉာဏ် မည်၏။ ဤဉာဏ်ဇောတို့ကို သာမညအားဖြင့် အာသေဝနဟူ၍လည်းခေါ်ဆိုအပ်ကုန်၏။ ပရိကံဟူ၍၎င်း,ဥပစာဟူ၍၎င်း,အနုလုံဟူ၍၎င်း ခေါ်ဆိုအပ်ကုန်သည်သာတည်း။

အဘယ်ကြောင့် အနုလောမဉာဏ် မည်သနည်း၊ ရှေးဉာဏ်ရှစ်ပါး ကိစ္စအား၎င်း၊ နောက်မဂ်၌ဖြစ်သော ဗောဓိပက္ခိယတရား ၃၇-ပါးတို့အား၎င်း လျော်သောကြောင့်တည်း။ လျော်ပုံကား-ဤအနုလောမဉာဏ်သည် မိမိလည်းအနိစ္စလက္ခဏာစသည်အစွမ်းဖြင့် သင်္ခါရတို့၌ အာရုံပြု၍ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် “ရှေးဉာဏ် ရှစ်ပါးသည် အသီးသီး ဥဒယဝယတို့ကိုမြင်ပေပြီ၊ ဘင်ကိုမြင်ပေပြီ၊ ဘေးဟု ထင်ပေပြီ၊ အပြစ်မြင်ပေပြီ၊ ငြီးငွေ့ပေပြီ၊ လွှတ်လိုပေပြီ၊ တဖန်သိမ်းဆည်းပေပြီ၊ လျစ်လျူရှုပေပြီ”-ဟု မြှက်ဆိုသကဲ့သို့ ဖြစ်သည်။ ရှေးဉာဏ်ရှစ်ပါး၏မှန်ကန်သောကိစ္စရှိခြင်းနှင့်လျော်အောင်ဖြစ်သည်။ ဉာဏ်ရှစ်ပါး၏ကိစ္စကိုထောက်ခံသလိုဖြစ်သည်။ ထိုအကျင့်ဖြင့် ၃၇-ပါးသို့ ရောက်အပ်သောကြောင့်လည်း အထက်ဗောဓိပက္ခိယတို့နှင့်လျော်အောင်ဖြစ်သည်။

အမတ်ရှစ်ယောက်၏ တရားဆုံးဖြတ်ခြင်းကိုကြည့်ပြီးလျှင် အဂတိမလိုက်ဘဲ ဤအတိုင်းတည်စေရမည်-ဟု မင်းတရားကြီးဆိုသည်နှင့်တူ၏။ ဤသို့ဆိုခြင်းသည် အမတ်ရှစ်ယောက်၏ဆုံးဖြတ်ခြင်းနှင့်လည်းလျော်၏။ ရှေးရှေးမင်းကောင်းတို့၏ ဓမ္မသတ်ထုံးနှင့်လည်းလျော်၏။ ဤဥပမာအတူ ရှေ့နောက်လျော်သောကြောင့် ဤအနုလောမဉာဏ်ကို သစ္စာနုလောမဉာဏ်ဟု ဆိုအပ်၏။

ဤအနုလောမဉာဏ်သည် သင်္ခါရအာရုံပြုသော ဝုဠာနဂါမိနီ ဝိပဿနာ၏ အဆုံးဉာဏ်ဖြစ်၏။ အဆုံးဉာဏ်အစစ်ကား ဂေါတြဘူဉာဏ်ဖြစ်၏။ ထိုထိုသုတ်တို့၌ ဝုဠာနဂါမိနီဝိပဿနာကို-အကမ္မယတာ, နိဗ္ဗိဒါ, ဓမ္မဋ္ဌိတိဉာဏ်, သညဂ္ဂ, ပါရိသုဒ္ဓိ ပဓာနိယင်္ဂ(၅)၊ မုဇ္ဈိတုကမျတာ, ပဋိသင်္ခါ, သင်္ခါရပေက္ခာ(၈)၊ အနုလုံ, ဂေါတြဘူ, ဝေါဒါန်, ပဋိပဒါဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ(၁၂)-ဟူ၍၎င်း အမည်များစွာဖြင့်ဟော၏။ ။သံသရာ ညွှန်မှထလိုသောပညာရှိသည် ထိုဝုဠာနဂါမိနီဝိပဿနာရအောင် မနေမနား အားထုတ်ရာ၏။ ။အနုလောမဉာဏ်ပြီး၏။ ။ဤတွင် ပဋိပဒါဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိပြီး၏။

ဘာဝနာအားထုတ်စရာဉာဏ်အစဉ်ပြီး၏။

ဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိ

ဤဆိုပြီးသောဉာဏ်စဉ်ဖြင့် မဂ်ဖိုလ်ရပြီးလျှင် အောက်အောက် မဂ်ဖိုလ် ရသူသည် အထက်အထက်မဂ်ဖိုလ်အလို့ငှါ ထိုရုပ်နာမ်သင်္ခါရတို့ကိုသာလျှင် အနိစ္စ, ဒုက္ခ, အနတ္တ-ဟု ဉာဏ်ဆယ်ပါးဖြင့်သုံးသပ်ပြန်၏။ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်အဆုံး၌ အထက်မဂ်စိတ် ဝီရိယိဖြစ်၏။ အဆုံး၌ အရဟတ္တမဂ်စိတ်ဝီရိယိဖြစ်၏။ ဤဆိုပြီးသော မဂ်လေးပါး၌ရှိသောဉာဏ်သည် ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိမည်၏။

မြတ်စွာဘုရား၏သာသနာတော်၌ ဤအနေသို့ရောက်လျှင် ရဟန်းကိစ္စတုံးသည် မည်၏။ ဤအနေသို့မရောက်မီ စာတတ်ပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်ရုံမျှ၊ ဓမ္မကထိကဖြစ်ရုံမျှ၊ ကျောင်းထိုင်ဘုန်းကြီးဖြစ်ရုံမျှ၊ ဆရာတော်ဘုရားကြီးဖြစ်ရုံမျှဖြင့် ရဟန်းကိစ္စမတုံး၊ တုံးမိလျှင်ရဟန်းပြုကျိုးမနပ်၊ ထို့ကြောင့် ရဟန်းကိစ္စတုံးသောမုန်းတိုင်အရောက် ထက်သန်စွာ အားထုတ်နိုင်ကြပါစေသတည်း။

သင်္ခါရပေက္ခာ၌မှတ်ဘွယ်များ

နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကိုမမြင်သေး၍ သမုဒြာငှက်ပမာ သင်္ခါရတို့ကို ဖန်ဖန်ပြန် အာရုံပြုခြင်းသည် မုံ့ညက်ကိုထပ်ဆင့်ခြင်း၊ ဝါဂွမ်းကိုထပ်ဖတ်ခြင်းနှင့်တူ၏။ အနည်းနည်းသိမ်းဆည်း၍ ကြောက်ခြင်း၊ နှစ်သက်ခြင်း၊ မုန်းခြင်း၊ ချစ်ခြင်းကိုပယ်၍ ဖန်ဖန်လျစ်လျူရှု၍ အနုပဿနာသုံးပါးစွမ်းဖြင့်ပင်တည်လျက်ရှိ၏။ ဤသို့တည်သောအနုပဿနာသုံးပါးသည် ဝိမောက္ခ (မဂ်)သုံးပါးပြားကြောင်း၊ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်ခုနစ်ယောက်ပြားကြောင်းဖြစ်၏။

ဝိမောက္ခပြားပုံကား—ယောဂီသည် သဒ္ဓါန္တေအားကြီးသူဖြစ်အံ့၊ အနိစ္စာနုပဿနာထက်သန်၏။ ဥဒယနှင့် ဝယအကြား—သေးငယ်သောသင်္ခါရတို့၌ နိစ္စ၊ သုခ၊ သုဘ၊ အတ္တ-နိမိတ်ကိုခွါလျက် သင်္ခါရနိမိတ်ကင်းသောနိဗ္ဗာန်သို့ညွတ်၍ မဂ်ဖိုလ်ရ၏။ ထိုအခါ နိဗ္ဗာန်သည် အနိမိတ္တနိဗ္ဗာန်၊ မဂ်သည် အနိမိတ္တဝိမောက္ခ၊ အနိစ္စဟူသော သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်သည် အနိမိတ္တဝိမောက္ခမူလမည်၏။

သမာဓိန္တေအားကြီးသူဖြစ်အံ့၊ ဒုက္ခာနုပဿနာထက်သန်၏။ ဇာတိစသည်မကင်းသောသင်္ခါရတို့၌ ထိတ်လန့်၍ တောင့်တတတ်သော တဏှာပဏှိမိကိုခွါလျက် တဏှာပဏှိမိကင်းသောနိဗ္ဗာန်သို့ညွတ်၍ မဂ်ဖိုလ်ရ၏။ ထိုအခါ အပ္ပဏိဟိတ နိဗ္ဗာန်၊ အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခ၊ အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခမူလမည်၏။

ပညိန္တေအားကြီးသူဖြစ်အံ့၊ အနတ္တာနုပဿနာထက်သန်၏။ သူစိမ်းပြင်ပ-ဟု မြင်သောသင်္ခါရတို့၌ အတ္တသညာခွါလျက် အတ္တကင်းသောနိဗ္ဗာန်သို့ညွတ်၍ မဂ်ဖိုလ်ရ၏။ ထိုအခါ သုညတနိဗ္ဗာန်၊ သုညတဝိမောက္ခ၊ သုညတဝိမောက္ခမူလမည်၏။

တနည်း—အနိစ္စသန်သန် ရှုဖန်များလျှင် သဒ္ဓါကြီး၍ အနိမိတ္တ ဝိမောက္ခကို ရသည်။ ဒုက္ခသန်လျှင် သမာဓိကြီး၍ အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခကိုရသည်။ အနတ္တသန်လျှင် ပညာကြီး၍ သုညတဝိမောက္ခကိုရသည်။

ပဋိသန္ဓိဒါမဂ်၌ အနုပဿနာသုံးပါးလုံးသည် နိစ္စ၊ သုခ၊ အတ္တ-ဟူသော နိမိတ်သုံးပါးကိုလွှတ်သည်။ ထိုနိစ္စ၊ သုခ၊ အတ္တ-သုံးပါးဖြင့်တောင့်တခြင်းကိုလည်း လွှတ်သည်။ နှလုံးသွင်းခြင်းကိုလည်းလွှတ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဝိမောက္ခသုံးပါးစီ မည်နိုင်ကြသည်သာဟု ပရိယာယ်ဖြင့်ဆို၏။ မူလအားဖြင့်ကား အဘိဓမ္မာပါဠိတော်အတိုင်း မဂ်သည်သာလျှင် ဒုက္ခ၊ အနတ္တ-ဟူသော အာဂမ္မစွမ်းဖြင့် အပ္ပဏိဟိတ၊ သုညတ-ဟု ဝိမောက္ခ နှစ်မည်ရသည်။ အနိစ္စသည်-နိစ္စ၊ သုခ၊ အတ္တ-နိမိတ်ကိုခွါသော်လည်း မိမိကား သင်္ခါရနိမိတ်

အတွင်းဝင်ဖြစ်၏။ အနိမိတ္တစင်စစ်မဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် မဂ်အား အနိမိတ္တ ဝိမောက္ခ အမည်မပေးနိုင်။

တနည်း-အနိစ္စဟုနှလုံးပြုသော အနိမိတ္တာနုပဿနာသည် သဒ္ဓါလွန်ကဲ၏။ သဒ္ဓါ သည် မဂ္ဂင်မဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် မဂ်အား အနိမိတ္တဝိမောက္ခအမည်မပေးနိုင်။

အရိယာပုဂ္ဂိုလ်ပြားပုံကား-အရိယာပုဂ္ဂိုလ်သည် သဒ္ဓါနုသာရီ၊ သဒ္ဓါဝိမုတ္တ(၂)၊ ကာယသက္ခီ၊ ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တ(၄)၊ ဓမ္မာနုသာရီ၊ ဒိဋ္ဌပ္ပတ္တ၊ ပညာဝိမုတ္တ(၇)-ဤသို့ ခုနစ်ယောက်ရှိ၏။

အနိစ္စဟုနှလုံးသွင်းလျှင် သဒ္ဓါခြေရ၍ သောတာပတ္တိမဂ်ခဏ၌ သဒ္ဓါနုသာရီပုဂ္ဂိုလ်မည် ၏။ ကြွင်း ခုနစ်ဌာန၌ သဒ္ဓါဝိမုတ္တပုဂ္ဂိုလ်မည်၏။ ပုဂ္ဂလပညပ်၌ကား အလယ်ခြောက်ဌာန သဒ္ဓါဝိမုတ္တ၊ အဆုံး၌ ပညာဝိမုတ္တ-ဟု ဆိုသည်။

ဒုက္ခဟု နှလုံးသွင်းလျှင် သမာဓိခြေရ၍ ရှစ်ဌာနလုံး ကာယသက္ခီ၊ အရူပဈာန်အခြေ ခံ၍ အရဟတ္တဖိုလ်ရလျှင် ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တမည်၏။ ပုဂ္ဂလပညပ်နှင့်သီသီကွဲလွဲသည်။

အနတ္တဟုနှလုံးသွင်းလျှင် ပညိခြေရ၍ အစမဂ်၌ ဓမ္မာနုသာရီ၊ အလယ်ခြောက်ဌာန ၌ ဒိဋ္ဌပ္ပတ္တ၊ အဆုံးဖိုလ်၌ ပညာဝိမုတ္တမည်၏။

သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်ရပြီးသောယောဂီ၏ ဝိပဿနာသည် သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်၊ အနု လောမဉာဏ်၊ ဂေါတြဘူဉာဏ်-ဟု သုံးမျိုးပြား၏။ ဤသုံးမျိုးသည် သီခါပတ္တာမည်၏။ ဝုဠာနဂါမိနီလည်း မည်၏။ ဝုဠာနမည်သော မဂ်သို့သွားသောဉာဏ်ဟု ဆိုလိုသည်။

ဝုဠာနမည်ကြောင်းကား-မဂ်သည်“ဝုဠာတိ၊ ထတတ်၏”-ဟူသောအနက်ကြောင့် ဝုဠာနမည်၏။ ဗဟိဒ္ဓနိမိတ်မှလည်းထသည်၊ အဇ္ဈတ္တပဝတ္တမှလည်း ထသည်။

မဂ်ထပုံကား-အဇ္ဈတ္တသင်္ခါရ၌သာ အစစနှလုံးသွင်း၍(အခြေပြု၍)အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ မြင်သော်လည်း အဇ္ဈတ္တသက်သက်ဖြင့် မဂ်မထ၊ ဗဟိဒ္ဓသက်ရှိသက်မဲ့ သင်္ခါရတို့၌ လည်း နှလုံးသွင်း၍ ရှာရသည်။ အဇ္ဈတ္တရံခါ၊ ဗဟိဒ္ဓရံခါရှုသဖြင့် အဇ္ဈတ္တ သုံးသပ်စဉ် ဝိပဿနာဉာဏ်သည် မဂ်နှင့်စပ်အံ့၊ ဝါ-မဂ်ရသည်ဖြစ်အံ့၊ အဇ္ဈတ္တနှလုံးသွင်း၍ အဇ္ဈတ္တမှ မဂ်ထသည်မည်၏။ ဗဟိဒ္ဓသုံးသပ်စဉ်မဂ်ရအံ့၊ အဇ္ဈတ္တနှလုံးသွင်း၍ဗဟိဒ္ဓမှ မဂ်ထသည် မည်၏။ ။အဇ္ဈတ္တအခြေပြုသူ-အဇ္ဈတ္တမှထ၊ ဗဟိဒ္ဓမှထ၊ ဗဟိဒ္ဓအခြေပြုသူ-ဗဟိဒ္ဓမှထ၊ အဇ္ဈတ္တမှထ။ ။လေးနည်း။

ရုပ်အခြေပြု၍ ရုပ်မှထ၊ နာမ်မှထ၊ နာမ်အခြေပြု၍ နာမ်မှထ၊ ရုပ်မှထ။ ။လေးနည်း။ ။ ဉာဏ်ကြီးသူဖြစ်အံ့၊ “ယံ ကိဉ္စိ သမုဒယဓမ္မံ၊ သဗ္ဗံ တံ နိရောဓဓမ္မံ”-ဟုနှလုံးသွင်း၍ခန္ဓာ ငါးပါးမှ တပြိုင်တည်းထသည်-ဟု တနည်းပြ၏။

အနိစ္စအခြေပြု၍ အနိစ္စမှထ၊ ဒုက္ခမှထ၊ အနတ္တမှထ-သုံးနည်း၊ ထိုအတူ ဒုက္ခအခြေပြု ၍သုံးနည်း၊ အနတ္တအခြေပြု၍သုံးနည်း-ပေါင်း ၉-နည်းဖြစ်၏။ အနိစ္စသက်သက်၊ ဒုက္ခ

သက်သက်, အနတ္တသက်သက်ဖြင့် မဂ်ထသည်ဟုမဟော၊ * မထဟု ဟောသည်၊ ဤစကား ဖြင့် အနတ္တတရုထည်းပေါက်ရုံဖြင့် မဂ်ရသည်ဟူသောဝါဒကို ပစ်ပယ်အပ်၏။

တခုခုအခြေပြု၍ အနိစ္စမှထသူသည် သဒ္ဓါမြော်ရ၏၊ အနိမိတ္တဝိမောက္ခဖြင့် လွတ် ၏၊ အစမဂ်ခဏ၌ သဒ္ဓါနုသာရီ၊ ကြွင်း ၇-ဌာန၌ သဒ္ဓါဝိမုတ္တမည်၏။

ဒုက္ခမှထလျှင် သမာဓိမြော်ရ၊ အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခဖြင့် လွတ်၊ ရှစ်ဌာနလုံး ကာယ သက္ခီ၊ အရူပဈာန်ပါဒကပြု၍ အရဟတ္တဖိုလ်ရအံ့-ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တ။

အနတ္တမှထလျှင် ပညိမြော်ရ၊ သုညတဝိမောက္ခဖြင့်လွတ်၊ အစဉ်ဓမ္မာနုသာရီ၊ အလယ် ခြောက်ဌာန-ဒိဋ္ဌပ္ပတ္တ၊ အဆုံး၌ ပညာဝိမုတ္တမည်၏။

ရှေ့ဉာဏ်, နောက်ဉာဏ် နှင့်တကွ ဤဝုဋ္ဌာနဂါမိနိဝိပဿနာ-တင်ရှားစေခြင်းငှါ.... “ငှက်, မြွေ, အိမ်, နွား၊ ဘီလူး, သားမှတ်(၆)၊ ဆာ, ငတ်, အေး, ပူ၊ မှောင်ထူ, အဆိပ် (၁၂)”-ဟူသော ဥပမာ ၁၂-ခုသိအပ်၏၊ တခုစီချွဲပေအံ့၊-

ငှက် လင်းနို့ငှက်တကောင်သည် အကိုင်းကြီး ငါးခုရှိသော သစ်မည် စည်ပင်၌ နား၏၊ တကိုင်းစီ အသီးအပွင့်တို့ကိုရှာ၏၊ အကိုင်း အားလုံး၌ပင် ယူစရာသီးပွင့်မမြင်၍ အကျိုးမရှိ-ဟု တွယ်တာခြင်းကိုစွန့်၏၊ ဖြောင့်သော အထက်ကိုင်းသို့တက်၏၊ အထက်သို့ကြည့်၏၊ ပျံသွား၏၊ အသီးရှိသော သစ်ပင်တပင်၌ နား၏။ ။ယောဂီသည် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါး၌ ငါ့ကိုယ်ဟုနှလုံးသွင်းလျက်နား၏၊ ခန္ဓာ တပါးစီ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် သီးပွင့်ရှာ၏၊ ခန္ဓာအားလုံး၌ပင် ယူစရာမတွေ့ ငြီးငွေ့၍ မုဉ္ဇိတု, ပဋိသန္ဓါ, သန္ဓါရတို့ဖြင့် အကျိုးမရှိဟု တွယ်တာခြင်းကိုစွန့်၏၊ အနုလောမဉာဏ် ဖြင့် ဖြောင့်သောအထက်ကိုင်းသို့တက်၏၊ ဂေါတြဘူဉာဏ်ဖြင့် အထက်သို့ ကြည့်၏၊ မဂ် ဉာဏ်ဖြင့် ပျံသွား၏၊ ဖိုလ်ဉာဏ်ဖြင့်အသီးရှိရာတပင်၌နား၏။

မြွေ တံငါတယောက်သည် ငါးဆောင်းရာ၌ မြွေကိုမိ၏၊ လည်ရေး သုံးတန့်မြင်၍ ကြောက်ခြင်း, အပြစ်မြင်ခြင်း, ငြီးငွေ့ခြင်း, လွှတ် လိုခြင်းဖြစ်၏၊ လွှတ်နိုင်ကြောင်းပြု၏၊ ပစ်၍လွှတ်လိုက်၏၊ ကမ်းသို့တက်ကာ လာလမ်းပြန် ကြည့်၏၊ ဘေးကင်းရာ၌တည်၏။ ။ယောဂီသည် ဘုံသုံးပါးကျင်လည်ရာ၌ ခန္ဓာငါးပါး ကိုရ၏၊ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် လက္ခဏာရေးသုံးတန့်မြင်၍-ဘယ, အာဒိနဝ, နိဗ္ဗိဒါ, မုဉ္ဇိတု ဉာဏ်ဖြစ်၏၊ ပဋိသန္ဓါ, သန္ဓါရဖြင့် လွှတ်နိုင်ကြောင်းပြု၏၊ ဂေါတြဘူဖြင့် ပစ်၍လွှတ်လိုက် ၏၊ မဂ်ဖြင့်နိဗ္ဗာန်ကမ်းတက်ကာ လာလမ်းပြန်ကြည့်၏၊ ဖိုလ်ဖြင့်ဘေးကင်းရာ၌တည်၏။

* ယောဂီအချို့စွဲလမ်းတတ်သည်မှာ-ဒါန, သီလလိုရင်းမဟုတ်, သမထ ဘာ ဝနာလိုရင်းမဟုတ်, ဝိပဿနာတို့တွင်လည်း အနိစ္စ, ဒုက္ခ လိုရင်းမဟုတ်-မဂ်ဖိုလ် မရနိုင်၊ အနတ္တသာလိုရင်းဖြစ်၏၊ မဂ်ဖိုလ်ရကြောင်းဖြစ်၏-ဟုစွဲလမ်းတတ်သည်၊ သဒ္ဓါနှင့်ပညာ မညီမျှသူဖြစ်နိုင်သည်။

အိမ်

အိမ်ကြီးရှင်သည် ညစာစားပြီး အိပ်နေစဉ် အိမ်မီးလောင်၏။ နီး၍မီးမြင်သောအခါ ကြောက်၏။ ထွက်လမ်းရှာ၏။ ထွက်လမ်းမြင်၏။ ထွက်၏။ ပြေး၏။ ဘေးကင်းရာ၌တည်၏။ ။ယောဂီသည် ဗာလပုထုဇဉ်အခါ ခန္ဓာငါးပါးကို ငါ့ကိုယ်၊ ငါ့ဟာ၊ ငါ-ဟု အိပ်နေစဉ် လက္ခဏာရေးမီးသုံးပါး လောင်၏။ သမ္မာပဋိပတ်ဖြင့်နီး၍ မီးသုံးပါးမြင်သောအခါဘယဉာဏ်ဖြင့်ကြောက်၏။ မုဉ္ဇိတုဖြင့်ထွက်လမ်းရှာ၏။ အနုလောမဖြင့်ထွက်လမ်းမြင်၏။ ဂေါတြဘူ ဖြင့်ထွက်၏။ မဂ်ဖြင့်ပြေး၏။ ဖိုလ်ဖြင့် ဘေးကင်းရာ၌တည်၏။

နွား

လယ်ထွန်သမားသည် ညဉ့်အခါ ပြည့်ရှင်မင်း၏နွားကို မိမိနွားထင်၍ ဖမ်းယူလာ၏။ မိုဗ်းလင်းသောအခါ မင်းကြီး၏ နွား-ဟု သိ၏။ကြောက်၏။နွားတို့ကိုလွှတ်၍ပြေးလို၏။လွှတ်၏။ပြေး၏။ဘေးကင်းရာ၌တည်၏။ ။ယောဂီသည် ဗာလပုထုဇဉ်အခါ ခန္ဓာငါးပါးကို ငါ့ကိုယ်၊ ငါ့ဟာ၊ ငါ-ဟုဖမ်းယူလာ၏။ လက္ခဏာရေးဉာဏ်ဖြင့် မိုဗ်းလင်းသောအခါ ငါ့ကိုယ်မဟုတ်၊ ငါ့ဟာမဟုတ်၊ ငါမဟုတ်-ဟု သိ၏။ ဘယဖြင့်ကြောက်၏။ မုဉ္ဇိတုဖြင့်လွှတ်၍ပြေးလို၏။ ဂေါတြဘူဖြင့်လွှတ်၏။ မဂ်ဖြင့်ပြေး၏။ ဖိုလ်ဖြင့်ဘေးကင်းရာ၌ တည်၏။

ဘီလူး

လူတယောက်သည် ဘီလူးမနှင့် ချစ်ခင်စွာ ပေါင်းသင်း၏။ ညဉ့်အခါ ပျောက်သွား၍လိုက်ရှာရာ သုသာန်၌လူသားစားနေသည်ကိုမြင်၏။ ကြောက်၏။ ထွက်ပြေးလို၏။ သုသာန်ကိုစွန့်၏။ လျင်စွာ ထွက်ပြေး၏။ ဘေးကင်းရာ၌တည်၏။ ။ယောဂီသည် ဗာလပုထုဇဉ်အခါ ခန္ဓာငါးပါးကို ငါ့ကိုယ်၊ ငါ့ဟာ ငါ-ဟု ချစ်ခင်စွာပေါင်းသင်း၏။လက္ခဏာရေးဉာဏ်ဖြင့်အနိစ္စသောသဘောကို သုသာန်၌မြင်၏။ ဘယဉာဏ်ဖြစ်၏။ မုဉ္ဇိတုဖြင့်ထွက်ပြေးလို၏။ ဂေါတြဘူဖြင့် သုသာန်ကိုစွန့်၏။ မဂ်ဖြင့် လျင်စွာထွက်ပြေး၏။ ဖိုလ်ဖြင့် ဘေးကင်းရာ၌တည်၏။

သားမှတ်

မိန်းမတယောက်သည် လမ်း၌ကလေးငိုသံ ကြား၍ မိမိသားဟု သွား၍ ချီပွေ့၏။ နောက်မှ မိမိသား မဟုတ်ဟု သိ၏။ သားခိုးရိုးမည်ကြောက်၏။ ထိုထို ဤဤကြည့်၏။ လမ်း၌ ပြန်ချ၏။ ရပ်၏။ ပြန်လာ၏။ အိမ်ပေါ်တက်ထိုင်၏။ ။ယောဂီသည် ဗာလပုထုဇဉ်အခါ ခန္ဓာငါးပါးကို ငါ့ကိုယ်ဟုချီပွေ့၏။ နောက်မှလက္ခဏာဉာဏ်ဖြင့် ငါ့ကိုယ်မဟုတ်ဟု သိ၏။ ဘယဖြင့် ကြောက်၏။ မုဉ္ဇိတုဖြင့် ထိုထို ဤဤကြည့်၏။ အနုလောမဖြင့်ပြန်ချ၏။ ဂေါတြဘူဖြင့်ရပ်၏။ မဂ်ဖြင့်ပြန်လာ၏။ဖိုလ်ဖြင့်အိမ်ပေါ်တက်ထိုင်၏။

ဤဥပမာခြောက်ခုဖြင့် ဘယဉာဏ်မှ ဖိုလ်ဉာဏ်တိုင်အောင် ဆောင်၍ပြသည်။နောက် ဆိုလတ္တံ့သော ဥပမာခြောက်ခုဖြင့် ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီ ဝိပဿနာ၌တည်သော ယောဂီ၏ လောကုတ္တရာသို့ညွတ်ပုံကိုပြလတ္တံ့။

ဆာ

အစာဆာခြင်းဖြင့် နှိပ်စက်ခံရသောသူသည် ကောင်းသောဘောဇဉ်ကိုတောင့်တ၏။ ။သံသရာဝဋ်ဒုက္ခ ဆာခြင်းဖြင့် နှိပ်စက်ခံရသောယောဂီသည် အမြိုတ်အရသာ ကာယဂတာသဟိ-ဘောဇဉ်ကိုတောင့်တ၏။

ငတ် ရေသိပ်ခြင်း ငတ်ခြင်းဖြင့်နှိပ်စက်ခံရသောသူသည် ကောင်းသော သောက်ဘွယ်ကို တောင့်တ၏။ ။သံသရာ ဝဋ်ဒုက္ခ သိပ်ခြင်း ငတ်ခြင်းဖြင့် နှိပ်စက်ခံရသောယောဂီသည် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးသောက်ဘွယ်ကို တောင့်တ၏။

အေး အအေးနှိပ်စက်ခံရသောသူသည် အပူကိုတောင့်တ၏။ ။သံသရာ ဝဋ်တဏှာ အအေးနှိပ်စက်ခံရသော ယောဂီသည်လည်း မဂ်ဟူ သော မီးပူကို တောင့်တ၏။

ပူ အပူနှိပ်စက်ခံရသောသူသည် အအေးကိုတောင့်တ၏။ ။သံသရာ ဝဋ်မီး ဆယ့်တပါး နှိပ်စက်ခံရသော ယောဂီသည်လည်း မီးဆယ့် တပါးအေးရာ နိဗ္ဗာန်ကို တောင့်တ၏။

မှောင်ထူ အမှောင်တွင်း နေရသောသူသည် အလင်းကိုတောင့်တ၏။ ။ အဝိဇ္ဇာမှောင်တွင်း နေရသောယောဂီသည်လည်း မဂ္ဂဘာဝနာ ဉာဏ်ရောင် အလင်းကို တောင့်တ၏။

အဆိပ် အဆိပ်သင့်သောသူသည် အဆိပ်ဖြေဆေးကို တောင့်တ၏။ ။ ကိလေသာအဆိပ်သင့်သော ယောဂီသည်လည်း အမတ-ဖြေဆေး ကို တောင့်တ၏။ ။ထို့ကြောင့်-ဤသို့သော ယောဂီ၏စိတ်သည် ဘဝယောနိဂတိတို့၌ တွန့်ကုပ်ခွေလိပ်၏။ လျစ်လျူရှုခြင်းသော်၎င်း၊ စက်ဆုပ်ခြင်းသော်၎င်း ဖြစ်၍တည်၏။ ဤသို့ သော ယောဂီသည် ပဋိလိနစရ-ပုဂ္ဂိုလ်လည်းမည်၏။ ဘဝတို့၌ တွန့်လိပ်သူအဖြစ်ဖြင့် ကျင့်၏ဟူလို။

ဘဝတို့၌ တွန့်ကုပ်ခွေလိပ်သူအဖြစ်ဖြင့် ကျင့်သောယောဂီသည် ဘဝသုံးပါး သံသရာ ဇာတ်ခုံ၌ မိမိအတ္တဘောကို ထုတ်၍မပြုလိုတော့ပြီ။

ဤသင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်သည် ယောဂီစိတ် တွန့်လိပ်အောင်ပြု၍ အထက်၌ ဗောဇ္ဈင် မဂ္ဂင် ဈာန်ထူးအောင်၊ ပဋိပဒါထူးအောင်၊ ဝိမောက္ခထူးအောင်လည်းပြုသည်။

သုက္ခဝိပဿကပုဂ္ဂိုလ်၊ ဈာန်ကို ပါဒကမပြုသောပုဂ္ဂိုလ်၊ ပဌမဈာန်ကို ပါဒကပြုသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏မဂ်သည် ပဌမဈာန်နှင့်အင်္ဂါတူ၏။ ဗောဇ္ဈင်ခုနစ်ပါး၊ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး၊ ဈာန်ငါး ပါးရှိ၏။ ရှေးအဘို့ဝိပဿနာသည် သောမနဿ၊ ဥပေက္ခာ-ဖြစ်လိုရာဖြစ်သော်လည်း ဝုဠာ နဂါမိနီ သင်္ခါရပေက္ခာအဖြစ်သို့ရောက်သောအခါ သောမနဿဖြစ်၍ မဂ်ရသည်။ (ဂါ- သောမနဿမဂ်သာရသည်။)

ဒုတိယဈာန်စသည်ကို ပါဒကပြုအံ့၊ ဒုတိယဈာန်စသည်နှင့်အင်္ဂါတူ၏။ ဗောဇ္ဈင် ၇-ပါး၊ ၆-ပါး၊ မဂ္ဂင် ၇-ပါး၊ ဈာန် ၄-ပါး၊ ၃-ပါး၊ ၂-ပါးရှိ၏။ သင်္ခါရပေက္ခာ- သောမနဿ ဖြစ်၍ မဂ်ရသည်။ (ဂါ-သောမနဿမဂ်သာ ဒုတိယဈာန် စသည်နှင့်တူစွာရသည်။)

ပဉ္စမဈာန်၊ အရူပဈာန်ကို ပါဒကပြုအံ့၊ ပဉ္စမဈာန်နှင့် အင်္ဂါတူ၏။ ဗောဇ္ဈင် ၆-ပါး၊ မဂ္ဂင် ၇-ပါး၊ ဈာန် ၂-ပါးရှိ၏။ သင်္ခါရပေက္ခာကား- ဥပေက္ခာဖြစ်၍ မဂ်ရသည်။ (ဂါ- ပဉ္စမဈာန်နှင့်တူစွာ ဥပေက္ခာမဂ်သာရသည်။) သမ္မသိတဈာန်၊ ပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယနှင့်

ဈာန်အင်္ဂါတူခြင်းစသည်၌လည်း နည်းတူဖြစ်၏။ ဤစကားဖြင့် လောကုတ္တရာစိတ် ရှစ်ခု၊ အကျယ် ၄၀-တို့၌ ဝေဒနာဖြစ်ပုံကိုသိအောင်ပြသည်။

ပဋိပဒါထူးအောင်ပြရာ၌-အစမှစ၍ ကိလေသာခွါသောအခါ ခဲယဉ်းလျှင် ဒုက္ခာပဋိပဒါ၊ လွယ်ကူလျှင် သုခါပဋိပဒါ၊ ကိလေသာခွါပြီးနောက် ဝိပဿနာထုံခြင်း၊ မဂ်ဖြစ်ခြင်း နှေးလျှင် ဒန္တာဘိညာ၊ မြန်လျှင် ခိပ္ပါဘိညာ။

[အောက်ဥာဏ်အရာ၌ ဝိပဿနာဘေးရန် နိကန္တိခွါသော မဂ္ဂါမဂ္ဂဝတ္ထာန အထိ ပဋိပဒါကို သိအပ်၏။ ဤသင်္ခါရ၌ကား မိမိ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ကို ခွါခြင်းသည် ပဋိပဒါမည်၏။ အကြိမ်ကြိမ်ခဲယဉ်းစွာခွါရလျှင် ဒုက္ခာ၊ တကြိမ်မျှဖြင့် လွယ်ကူလျှင် သုခါမည်၏။ မဂ်အနီး ဂေါတြဘူ၊ ဝေါဒါန်၊ အနုလုံတိုင်အောင် အဘိညာကို သိအပ်၏။]

ဤသင်္ခါရပေက္ခာဥာဏ်သည် မိမိမဂ်အား-ဒုက္ခာပဋိပဒါဒန္တာဘိညာမဂ်၊ ဒုက္ခာပဋိပဒါ ခိပ္ပါဘိညာမဂ်၊ သုခါပဋိပဒါဒန္တာဘိညာမဂ်၊ သုခါပဋိပဒါခိပ္ပါဘိညာမဂ်-ဟု အမည် လေးခုပေး၏။

ဘုရားရှင်နှင့် ရှင်သာရိပုတြာအား မဂ်လေးခုလုံး သုခါပဋိပဒါခိပ္ပါဘိညာ၊ ရှင် မောဂ္ဂလာန်အား ပဌမမဂ် သုခါပဋိပဒါခိပ္ပါဘိညာ၊ အထက်သုံးမဂ်- ဒုက္ခာပဋိပဒါဒန္တာ ဘိညာ၊ ဤသို့မဂ်လေးပါးလုံးတူ၊ မတူပြား၏။ အဓိပတိလေးပါးလည်းမဂ်လေးပါး၌တူ၊ မတူပြား၏။

ဝိမောက္ခထူးအောင် ပြားအောင်ပြပုံကိုဆိုပြီးပြီ။ မဂ်သည် အနိမိတ္တဝိမောက္ခ-စသော အမည်ကို အကြောင်းငါးပါးဖြင့်ရသည်။ သရသ-မိမိကိစ္စသဘော၊ ပစ္စနိက-ဆန့်ကျင်ဘက်၊ သဂုဏ-မိမိဂုဏ်၊ အာရမ္မဏ-အာရုံ၊ အာဂမန-အာဂုံ၊ ဤငါးပါးတည်း။

သရသဖြင့်ရပုံကား-သင်္ခါရပေက္ခာဝိပဿနာသည် အနိစ္စသုံးသပ်၍ မဂ်ရအံ့- အနိ မိတ္တဝိမောက္ခမဂ်မည်၏။ ဒုက္ခသုံးသပ်၍ရအံ့-အပ္ပဏိဟိတ၊ အနတ္တသုံးသပ်၍ရအံ့-သုညတ ဝိမောက္ခမဂ်မည်၏။

ပစ္စနိကဖြင့်ရပုံကား-အနိစ္စာနုဖြင့် တခဲနက်ကို ခွဲ၍ နိစ္စနိမိတ်ကိုစွန့်၍မဂ်ရအံ့-အနိ မိတ္တ...။ ဒုက္ခာနုဖြင့် သုခသညာကိုပယ်၍ တဏှာကို ခန်းစေ၍ ရအံ့-အပ္ပဏိဟိတ...။ အနတ္တာနုဖြင့် အတ္တသညာကိုပယ်၍ သုညဖြင့်မြင်၍ရအံ့-သုညတဝိမောက္ခမဂ်မည်၏။

သဂုဏဖြင့်ရပုံကား-မဂ်သည် ရာဂစသည်မှ ဆိတ်သောကြောင့် သုညတ၊ ရူပ နိမိတ်၊ ရာဂနိမိတ်မရှိသောကြောင့် အနိမိတ္တ၊ တဏှာမရှိသောကြောင့် အပ္ပဏိဟိတ ဝိမောက္ခမဂ်မည်၏။

အာရမ္မဏဖြင့်ရပုံကား-မဂ်သည် သုညတ၊ အနိမိတ္တ၊ အပ္ပဏိဟိတဖြစ်သောနိဗ္ဗာန် ကို အာရုံပြုသောကြောင့် ဤအမည်သုံးပါးအစဉ်အတိုင်းရသည်။

အာဂမနဖြင့်ရပုံကား-အနိစ္စာနုပဿနာသည် အနိမိတ္တာနုပဿနာမည်၏။ထိုဖြင့် ဖြစ်သောမဂ်သည် အနိမိတ္တဝိမောက္ခမဂ်မည်၏။ထိုအတူ ဒုက္ခာနု,အနတ္တာနုသည် အပ္ပဏီ ဟိတာနု,သုညတာနုမည်၏။ထိုဖြင့်ဖြစ်သောမဂ်သည် အပ္ပဏီဟိတ, သုညတဝိမောက္ခမဂ် မည်၏။ဤကား ဝိပဿနာဂမနမည်၏။ ။ထိုမဂ်သုံးပါး၏ဖိုလ်သုံးပါးသည်လည်း အစဉ် အတိုင်း ထိုအမည်သုံးပါးကို ရ၏။ ။ဤကား- မဂ္ဂါဂမနတည်း။

ဤငါးပါးတို့တွင် ပစ္စနိက ကင်းလျက် သရသဖြင့် အမည်မရ၊ အာဂမန ကင်းလျက် သဂုဏ,အာရမ္မဏဖြင့် အမည်မရ၊ထို့ကြောင့် ပစ္စနိက,အာဂမန- နှစ်ပါးသာ ပဓာနဖြစ် သည်။ ။သင်္ခါရပေက္ခာဥာဏ်စုံလင်ပြီ။

ဥာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ၌ မှတ်ဘွယ်များ

ဂေါတြဘူဥာဏ်ဇောသည် သင်္ခါရကို အာရုံပြုသော အနုလုံနောင်- နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံ ပြု၍ဖြစ်၏။မဂ်၏အာဝဇ္ဇန်းအရာ၌တည်၏။ရှေ့နောက်ဝိသုဒ္ဓိနှစ်ပါးသို့ မဝင်ဘဲ အလယ်၌ အဗ္ဗောဟာရိက ဝိပဿနာဖြစ်၏။ဤကား သွင်းလျှင် ရှေးဝိသုဒ္ဓိ၌သာ ဝင်သည်-ဟု ဆို၏။

သောတာပတ္တိမဂ်စိတ်သည် ဂေါတြဘူနောင်ဖြစ်၏။ အထက်မဂ်စိတ် ဖြစ်ရာ၌ကား အနုလုံနောင် ဝေါဒါန်၊ ဝေါဒါန်နောင် အထက်မဂ်စိတ်တို့ဖြစ်ကုန်၏။ ဤမဂ်လေးခု၌ ရှိသော ဥာဏ်လေးခုသည် ဥာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိမည်၏။

အနုလောမဥာဏ်ဇော(ပရိကံ,ဥပစာ,အနုလုံ) သုံးခုသည် သစ္စာလေးပါး ဖုံးလွှမ်း သော မောဟအထပ်ထပ်ကို ပယ်အပ်သည်ရှိသော် စိတ်သည် သင်္ခါရတို့၌ မဝင်မကပ် ကြာ ချပ်ရေပေါက်ကဲ့သို့ တွန့်လိပ်၏။နိမိတ္တ, ပဝတ္တ-ဟူသော သင်္ခါရတို့ကို ပလိဗောဓဟု မှတ် ထင်၏။ထို့ကြောင့် ဂေါတြဘူသည် နိမိတ္တ,ပဝတ္တသင်္ခါရကင်းသော နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြု၍ ပုထုဇဉ်အနွယ်ကို လွန်လျက် အရိယာအနွယ်သို့ သက်ဝင်လျက်ဖြစ်၏။နိဗ္ဗာန်အာရုံ၌ အာ ဝဇ္ဇန်းသဘွယ် ရှေးဦးစွာနှလုံးသွင်း၍ မဂ်အား အခြားမဲ့၌ ကျေးဇူးပြု၏။ ဝိပဿနာ၏ ထွဋ်ထိပ်ဖြစ်၍ ဆုတ်နစ်ပြန်လည်ခြင်းမရှိ။

အဘယ်ကြောင့် ဂေါတြဘူမည်သနည်း၊အပသင်္ခါရအာရုံမှထပြီးလျှင် ဂေါတ္တတခုကို ဖျက်သောကြောင့်၎င်း,ဂေါတ္တတခုကို ဖြစ်စေသောကြောင့်၎င်း ဂေါတြဘူမည်၏။အထက် မဂ်တို့၌ကား ကိလေသာအချို့ စင်ကြယ်သောကြောင့် ဝေါဒါနမည်၏။ သဒိသူပစာအား ဖြင့် ဂေါတြဘူလည်းမည်၏။

အာဝဇ္ဇန်းတခုထည်းရှိသောဝီထိ၌ အနုလုံ, ဂေါတြဘူနှစ်ပါး အာရုံ မတူခြင်းကို မြောင်းခုန်ပမာဖြင့်သိအပ်၏။မြောင်းတဘက်သို့ခုန်ကူးလိုသောသူသည် အဝေးမှပြေးလာ ၍ ဤမှဘက်ကမ်းသစ်ပင်၌ရှိသော ကြိုးကိုကိုင်၍ ထိုကြိုးကိုမလွှတ်ဘဲခုန်၍ ကိုယ်ဖြင့်ညွတ် ၍ ကမ်းတဘက်အနီးသို့ရောက်လတ်သော် ကြိုးကိုလွှတ်ပြီးလျှင် ကမ်းတဘက်၌ တုန်လှုပ် စွာကျ၍ ဖြည်းဖြည်းတည်၏။ ။သံသရာတဘက်သို့ကူးလိုသောယောဂီလည်း ဥဒယဗ္ဗယ ဥာဏ်စသည်ဖြင့် ပြေးလာ၍ ဘဝယောနိစသော ဤအတ္တဘော၌ ရုပ်နာမ် သင်္ခါရကို

အနိစ္စ,ဒုက္ခ,အနတ္တ-ဟု အာဝဇ္ဇန်းဖြင့် ကိုင်ဆင်ခြင်၍ ထိုအာရုံကို မလွှတ်ဘဲ ပရိကံဖြင့် ခုန်၍ဥပစာဖြင့် နိဗ္ဗာန်သို့ ညွှတ်၍ အနုလုံဖြင့် နိဗ္ဗာန်အနီးသို့ ရောက်လတ်သော် သင်္ခါရ အာရုံကိုလွှတ်ပြီးလျှင် ဂေါတြဘူဖြင့် နိဗ္ဗာန်တဘက်၌ တုန်လှုပ်စွာကျ၍ မဂ်ဥာဏ်ဖြင့် ဖြည်းဖြည်းတည်၏။

အနုလောမဥာဏ်သုံးခုသည် သစ္စာလေးပါး ဖုံးလွှမ်းသော ကိလေသာ မှောင်ကို ပယ်တတ်၏။ နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံမပြုတတ်၊ဂေါတြဘူသည် နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုတတ်၏။ ကိလေသာမှောင် မပယ်တတ်။ ။လနက္ခတ်ယှဉ်ခြင်းကို ကြည့်သော နက္ခတ်ဆရာသည် တိမ်ဖုံးခိုက် လက်မမြင်၊လေသုံးကြိမ်လာ၍ တိမ်မှောင်-ထူ,လတ်,ပါး-တို့ကို တိုက်လွှင့် သောအခါ လမြင်၍ နက္ခတ်ယှဉ်ခြင်းကိုသိရ၏။ ။ထိုအတူ ပရိကံ, ဥပစာ,အနုလုံ-လေ သုံးကြိမ်သည် ကိလေသာမှောင်-ထူ,လတ်,ပါးတို့ကို တိုက်လွှင့်တတ်၏။နိဗ္ဗာန် လဝန်းကို မမြင်တတ်၊ဂေါတြဘူနက္ခတ်ဆရာသည် နိဗ္ဗာန် လဝန်းကိုမြင်တတ်၏။ကိလေသာမှောင်ကို မလွှင့်တတ်။

ဤသို့ ဂေါတြဘူသည် နိဗ္ဗာန်ကိုမြင်လျက် ကိလေသာ မသတ်တတ်သောကြောင့် မဂ်၏ အာဝဇ္ဇန်းဟု ဆိုသည်။ အာဝဇ္ဇန်းမဟုတ်ဘဲ အာဝဇ္ဇန်းအရာ၌တည်၍ လေးသမားအား မြှားချက်သညာပေးသကဲ့သို့ မဂ်အား ဤသို့ဖြစ်လော့-ဟု သညာပေး၍ချုပ်၏။ မဂ်သည် ဂေါတြဘူပေးသောသညာဖြင့် ဂေါတြဘူဥာဏ်ကို အစဉ်ဖွဲ့၍ မဖောက်ခွဲဘူးသော ကိလေသာကို ဖောက်ခွဲ၍ဖြစ်၏။ သည်မျှမကသေး-အနုမတဂ္ဂသံသရာ ဝဋ်ဒုက္ခသမုဒ္ဓါကို လည်း ခန်းစေ၏။အပါယ်တံခါးကိုလည်း ပိတ်စေ၏။သူတော်ဥစ္စာခုနစ်ဖြာသို့လည်းရှေးရှု ပြု၏။ မိစ္ဆာမဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကိုလည်း ပယ်၏။ တွင်း,ပ,နီး,ဝေး,ကြီး,သေးသော ဘေးရန်ကို လည်း ငြိမ်းစေ၏။ ဘုရားရှင်၏ သားတော်စစ် အဖြစ်သို့လည်း ရောက်စေ၏။ထိုမှတပါး ရတနာသုံးပါး၌ သက်ဝင်သော အဓိဂမသဒ္ဓါရခြင်း, ပဋိသန္ဓိဒါဉာဏ်ရခြင်း, အဘိညာ ရခြင်း-စသော အာနိသင်တို့ကိုလည်း ရစေ၏။ ။(အာဝဇ္ဇန်း ကင်းလျက် စိတ်ဖြစ်နိုင် သလော?၊ဖြစ်နိုင်သည်။ နိရောဓသမာပတ်မှ ထသောအခါ အာဝဇ္ဇန်းကင်းလျက် နိဗ္ဗာန် အာရုံ၌ဖိုလ်စိတ်ဖြစ်သည်။ ဒေါသဇောနောင် အာဂန္တုက ဘဝင်ကျသောအခါ ဤဘဝ လေ့ကျက်ဘူးသော ကာမအာရုံ၌ အာဝဇ္ဇန်းကင်းလျက် အာဂန္တုကဘဝင် ဖြစ်သည်။ မဂ်စိတ်ဖြစ်တိုင်း အာဝဇ္ဇန်းကင်းလျက် နိဗ္ဗာန်အာရုံ၌ မဂ်စိတ်ဖြစ်သည်။ အာဝဇ္ဇန်း ကင်းလျက် စိတ်မဖြစ်ကောင်း-ဟု မမှတ်အပ်။ အာရုံကင်းလျက် စိတ်မဖြစ်ကောင်း-ဟု အထူးကိန်းသေ မှတ်အပ်၏။)

သောတာပတ္တိမဂ်နောင် သောတာပတ္တိဖိုလ်စိတ်သည် နှစ်ကြိမ်၊ တိက္ခပညာပုဂ္ဂိုလ် အား သုံးကြိမ်ဖြစ်၏။

အနုလုံသည် အာသေဝနပစ္စည်းရပါမှ ဂေါတြဘူဥာဏ်ကို ဖြစ်စေနိုင်သည်။တကြိမ်မျှ ဖြစ်လျှင် အာသေဝနပစ္စည်းမရ၊ထို့ကြောင့် အနည်းဆုံး နှစ်ကြိမ်ဖြစ်သည်။ ။အာဝဇ္ဇန်း တခုရှိသောဝီထိ၌ ဇောခုနစ်ကြိမ်သာဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဖိုလ်ဇော လေးကြိမ်မကျ၊ နှစ်ကြိမ်,သုံးကြိမ်သာ ကျသည်။ ။အပ္ပနာဇောသည် ခြောက်ကြိမ်မြောက်၌ ဘဝင်နှင့် နီးသောကြောင့် မဖြစ်၊လေးကြိမ်မြောက်,ငါးကြိမ်မြောက်၌သာဖြစ်သည်။

ဤသို့ သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ် ရပြီးသော သူသည် ပြင်းစွာ မေ့လျော့သော်လည်း လူ့ပြည်၊ နတ်ပြည်ဘဝ ခုနစ်ကြိမ်ဖြစ်၍ နိဗ္ဗာန်စံ၏။

သောတာပတ္တိဖိုလ်စိတ်နောင် ဘဝင်ကျ၏။ ထိုဘဝင်ကိုဖြတ်၍ ပစ္စဝေက္ခဏာဝီထိတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ဤမဂ်ဖြင့် ငါလာခဲ့သည်-ဟု မဂ်ကိုဆင်ခြင်၏။ ဤသို့သော အကျိုး ရ၏-ဟု ဖိုလ်ကိုဆင်ခြင်၏။ ဤကိလေသာကိုပယ်ပြီးပြီ-ဟု ပယ်ကိလေသာကို ဆင်ခြင်၏။ ဤကိလေသာ ကြွင်းသေးသည်-ဟု ကြွင်းကိလေသာကိုဆင်ခြင်၏။ နောက်ဆုံး၌-ဤတရားကို အာရုံ ပြု၍ သိရပေပြီ-ဟု နိဗ္ဗာန်ကို ဆင်ခြင်၏။ ။ ငါးဝီထိ။ ။ သကဒါဂါမ်၊ အနာဂါမ်တို့အား လည်း ဤအတူ ငါးဝီထိစီ၊ ရဟန္တာအား ကြွင်းကိလေသာဆင်ခြင်ရန်မရှိ၊ လေးဝီထိ။ ။ ဤသို့ ပစ္စဝေက္ခဏာဝီထိပေါင်း ၁၉-ဖြစ်၏။ ။ ကိလေသာပယ်၊ ကြွင်းကို မဆင်ခြင် ဟူ၍ လည်း အချို့ရှိသေး၏။ ။ (အချို့သေက္ခအားသာရှိသည်၊ အသေက္ခအားမရှိ။)

သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ်ရပြီးသောသူသည် ထိုခဏ၌၎င်း၊ တပါးသောခဏ၌၎င်း ကာမရာဂ၊ ဗျာပါဒ-ခေါင်းပါးစေခြင်း၊ ဘုံတဆင့်တက်ခြင်းငှါ ထိုရုပ်နာမ်သင်္ခါရတို့ကို အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ-ဟု ဉာဏ်ဆယ်ပါးဖြင့် သုံးသပ်သည်ဖြစ်အံ့။ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်အဆုံး၌ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ ပရိကံ၊ ဥပစာ၊ အနုလုံ၊ ဝေါဒါန်၊ မဂ်တကြိမ်၊ ဖိုလ်နှစ်ကြိမ်ဖြစ်၍ ဘဝင် ကျ၏။ ထိုနောင် ပစ္စဝေက္ခဏာ ငါးဝီထိဖြစ်၏။ သကဒါဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်မည်၏။ လူ့ပြည် ပဋိ သန္ဓေတကြိမ်လာ၍ နိဗ္ဗာန်စံ၏။

သကဒါဂါမ်မဂ်ဖိုလ်ရပြီးသောသူသည် ကာမရာဂ၊ ဗျာပါဒကို အကြွင်းမဲ့ပယ်ခြင်း၊ ဘုံတဆင့်တက်ခြင်းငှါ ဉာဏ်ဆယ်ပါး သုံးသပ်သည်ဖြစ်အံ့။ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်အဆုံး၌ မဂ်ဖိုလ်ရ၍ ဘဝင်ကျ၏။ ပစ္စဝေက္ခဏာ ငါးဝီထိဖြစ်၏။ အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်မည်၏။ ကာမဘုံသို့ မလာ၊ ဥပပတ်ဖြစ်၍ မြဟွာဘုံ၌ နိဗ္ဗာန်စံ၏။

အနာဂါမ်မဂ်ဖိုလ်ရပြီးသောသူသည်-ရူပရာဂ၊ အရူပရာဂ၊ မာန၊ ဥဒ္ဓစ္စ၊ အဝိဇ္ဇာတို့ကို အကြွင်းမဲ့ပယ်ခြင်း၊ ဘုံတဆင့်တက်ခြင်းငှါ ဉာဏ်ဆယ်ပါး သုံးသပ်သည်ဖြစ်အံ့။ သင်္ခါရ ပေက္ခာဉာဏ်အဆုံး၌ မဂ်ဖိုလ်ရ၍ ဘဝင်ကျ၏။ ပစ္စဝေက္ခဏာလေးဝီထိဖြစ်၏။ ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်မည်၏။ အာသဝေါကုန်၍ ပစ်ချအပ်သော ခန္ဓာဝန်ရှိ၍ ပူဇော်ထူးခံထိုက်သော အလှူခံ ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်ဖြစ်၏။ ။ ဤသို့ ဆိုပြီးသော မဂ်လေးပါး၌ရှိသော ဉာဏ်သည် ဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိမည်၏။

မဂ်အာနုဘော်-ဂုဏ်ငါးပါး

ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ၏ အာနုဘော်ကို သိခြင်းငှါ ဂုဏ်ငါးပါးကို မှတ်သားအပ်၏။ ဗောဓိပက္ခိယပြည့်စုံခြင်း၊ နိမိတ္တ-ပဝတ္တမှထခြင်း၊ ဗလနှစ်ပါးယှဉ်ခြင်း၊ သံယောဇဉ်စသည် ပယ်ခြင်း၊ ပရိညာစသော ကိစ္စပြီးခြင်း-ဤငါးပါးတည်း။

ဗောဓိပက္ခိယပြည့်စုံခြင်းကား-ဗောဓိပက္ခိယတရားတို့သည်-သ၊ သ၊ ဣဒ်၊ ဣနံ၊ ဗိုလ်၊ ဗော၊ မဂ်-ဟု ကောဠာသခုနစ်ပါး၊ တရားကိုယ် ၁၄-ပါး၊ အစိတ်အပြား ၃၇-ပါးတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ပုဗ္ဗဘာဂ လောကီဝိပဿနာ၌ ကာယကို သိမ်းဆည်းခိုက် ကာယာနုပဿနာ

သတိပဋ္ဌာန်စသည်ဖြင့် အသီးသီးဖြစ်ကုန်၏။ မဂ်ဉာဏ်လေးပါးဖြစ်သောအခါ မဂ်စိတ်တခု ထည်း၌ ၃၇-ပါးလုံး မိမိကိစ္စကို ပြီးစေလျက် ပြိုင်တူဖြစ်ကုန်၏။ ဖိုလ်စိတ်ဖြစ်သောအခါ သမ္ပပ္ပဓာန်ပယ်၍ ၃၃-ပါး ပြိုင်တူဖြစ်ကုန်၏။

နိမိတ္တ,ပဝတ္တမှထခြင်းကား-လောကီဝိပဿနာ ဉာဏ်သည် သင်္ခါရနိမိတ် အာရုံ ရှိသောကြောင့် သင်္ခါရနိမိတ်မှမထ၊ သမုဒယ မဖြတ်သောကြောင့် ဥပါဒိန္ဒကက္ခန္ဓာဟူသော ပဝတ္တမှလည်းမထ၊ ဂေါတြဘူဉာဏ်သည် နိဗ္ဗာန်အာရုံရှိသောကြောင့် သင်္ခါရမှထသည်။ သမုဒယမဖြတ်သောကြောင့် ပဝတ္တမှမထ၊ မဂ်ဉာဏ်လေးပါးကား နိဗ္ဗာန်အာရုံလည်း ရှိသည်။ သမုဒယလည်းဖြတ်သည်။ ထို့ကြောင့် နိမိတ္တမှ၎င်း၊ ပဝတ္တမှ၎င်း နှစ်ပါးစုံမှထသည်။

ဗလနှစ်ပါးယှဉ်ခြင်းကား-လောကီသမာပတ် ဘာဝနာ၌ သမာဓိဗလ လွန်၏။ အနိစ္စာနုပဿနာစသည်၌ ဝိပဿနာဗလလွန်၏။ မဂ်ခဏ၌ကား နိမိတ္တ,ပဝတ္တမှထခြင်းဖြင့် ဗလနှစ်ပါးအညီအမျှဖြစ်၏။ အချင်းချင်းမလွန်။

သံယောဇဉ်စသည်ပယ်ခြင်းကား-မဂ်ခဏ၌ သံယောဇဉ်ဆယ်ပါး၊ ကိလေသာ ဆယ်ပါး၊ မိစ္ဆတ္တရှစ်ပါး-ဆယ်ပါး၊ လောကဓမ္မရှစ်ပါး၊ မစ္ဆရိယငါးပါး၊ အနိစ္စ,ဒုက္ခ, အနတ္တ,အသုဘဖြစ်သော ခန္ဓာငါးပါး၌ သညာ, စိတ္တ, ဒိဋ္ဌိအားဖြင့် ဝိပလ္လာသ ၃-ပါး- ၁၂-ပါး၊ အာသဝ, ဩဃ-စသည်၊ မလသုံးပါး၊ ကမ္မပထဆယ်ပါး၊ အကုသိုလ်စိတ် ၁၂-ပါးတို့ကို ထိုထိုမဂ်အားလျော်စွာ အသီးသီးပယ်သည်။

မဂ်ပယ်ခြင်းသည် အတိတ်, အနာဂတ်တို့သို့လိုက်၍ မပယ်၊ ပစ္စုပ္ပန်ကိုလည်း ပယ်ဆဲ မဟုတ်၊ အသီးမရှိခိုက် သစ်ပင်ကို ယခုအမြစ်ဖြတ်ခြင်းသည် သီးပြီး, သီးလတ္တံ့တို့သို့ လိုက်၍ ပယ်သည်မဟုတ်၊ သီးဆဲကို ပယ်ဆဲလည်းမဟုတ်၊ အမှန်အားဖြင့်ကား-မသီးသေး သောအသီးသာ မသီးနိုင်တော့ပြီဖြစ်၍ ပယ်အပ်သည်မည်၏။ မဂ်ဉာဏ် အမြစ်ဖြတ်ခြင်း သည်လည်း မဖြစ်သေးသော ကိလေသာတို့သာ မဖြစ်နိုင်တော့ပြီဖြစ်၍ ပယ်အပ်သည် မည်၏။

ဝတ္တမာနဥပ္ပန္န,ဘူတာပဂတဥပ္ပန္န, ဩကာသကတဥပ္ပန္န,သမုဒါစာရဥပ္ပန္န - ဤဥပ္ပန္န လေးပါးကို မဂ်မပယ်၊ဘူမိလဒ္ဓဥပ္ပန္နကိုပယ်သည်။ ကာလတ္တယဝိမုတ္တဖြစ်သော အနုသယ ကိလေသာသည် ဝိပဿနာ၏အာရုံ- ဥပါဒါနက္ခန္ဓာဟူသော ဌာနဘုံဖြစ်သောကြောင့် ဘူမိလဒ္ဓဥပ္ပန္န မည်၏။ အာရမ္မဏာဓိဂ္ဂဟိတဥပ္ပန္န,အဝိက္ခန္တိတဥပ္ပန္န, အသမူဟတဥပ္ပန္န တို့သည် ဘူမိလဒ္ဓဥပ္ပန္န၌ ဝင်ကုန်၏။ ဥပ္ပန္နလေးခုကို မဂ်ပယ်သည်။

ပရိညာစသောကိစ္စပြီးခြင်းကား-မဂ်သည် နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုလျက်-သိ, ပယ်, ပွားစေ,မျက်မှောက်ပြု-ဟူသော ကိစ္စလေးပါးကို တပြိုင်နက်ပြီးစေသည်။ မီးသည် တပြိုင် နက် မီးစာကို ကျွမ်းစေသည်။ အမှောင်ကိုပယ်သည်။ အလင်းကို ပြသည်။ ဆီကို ခန်းစေသည် နှင့် အစဉ်အတိုင်းတူ၏။

မဂ်ဉာဏ်သည် ရှေးဝိပဿနာဟုန်ဖြင့် ကြွင်းမဂ္ဂင်ခုနစ်ပါးကို သဟဇာတ ဖြစ်စေခြင်း သည် မဂ္ဂသစ္စာကို ပွားစေသည်မည်၏။ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးလုံးကိုလည်း မတွေမဝေသိသည်။ ဤသို့

သစ္စာလေးပါးသိသောအခါ မဂ်ဉာဏ်သည် သစ္စာလေးပါးကို ဝိဇ္ဇနဋ္ဌစသော ၁၆-ပါးသော အခြင်းအရာဖြင့် တပြိုင်နက်သိလေသည်။

မဂ်ကိစ္စလေးပါးတို့တွင် သိသုံးပါး၊ ပယ်သုံးပါး၊ မျက်မှောက်ပြုသုံးပါး၊ ပွားစေခြင်းနှစ်ပါးဖြစ်၏။

သိသုံးပါးကား-ဉာတ၊ တိရဏ၊ ပဟာန - သုံးပါးတည်း။ ထိုတွင် နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ်၊ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ် နှစ်ပါးသည် ပိုင်းခြား၍ သိသော ဉာတပရိညာ၏ ဘုံသီးဖြစ်၏။ ကလာပသမ္မသနမှစ၍ အနုလောမတိုင်အောင် ဉာဏ်ဆယ်ပါးသည် အနိစ္စစသည်ဖြင့် ဆုံးဖြတ်သော တိရဏပရိညာ၏ ဘုံသီးဖြစ်၏။ ဘင်္ဂမှ အနုလောမအထိ ဉာဏ်ရှစ်ပါးသည် ပယ်စွန့်သော ပဟာနပရိညာ၏ ပရိယာယ်ဘုံဖြစ်၏။ မဂ်သာလျှင် မုချဘုံသီးဖြစ်၏။ ဤဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိအရာ၌ ပဟာနပရိညာသာ လိုရင်းမုချ မဂ်ဉာဏ်ကိစ္စ ဖြစ်သည်။ တနည်း-သိပြီး၊ ဆုံးဖြတ်ပြီးကိုသာပယ်အပ်သောကြောင့် ဉာတနှင့် တိရဏ နှစ်ပါးသည် ပဟာနအလို့ငှါတည်း။ ထို့ကြောင့် ပရိညာသုံးပါးလုံးသည် ပရိယာယ်အားဖြင့် မဂ်ဉာဏ်ကိစ္စသာတည်း။

ပယ်သုံးပါးကား-ဝိက္ခမ္ဘန၊ တဒင်္ဂ၊ သမုစ္ဆေဒသုံးပါးတည်း။ ထိုတွင်အိုးဖြင့်ရေမှော်ကို ပယ်သကဲ့သို့ လောကီသမာဓိဖြင့် နိဝရဏ စသည်ကို ပယ်ခြင်းသည် ဝိက္ခမ္ဘနပဟာန မည်၏။ ဆီမီးဖြင့်မိုက်မှောင်ပယ်သကဲ့သို့ ထိုထိုဝိပဿနာအစိတ်ဉာဏ်အင်္ဂါဖြင့် ထိုထိုဆန့်ကျင်ဘက်ကိုပယ်ခြင်းသည် တဒင်္ဂပဟာနမည်၏။ မိုဗ်းကြိုးကျသော သစ်ပင်ကဲ့သို့ သံယောဇဉ်စသည်တို့ကို နောင်မဖြစ်အောင်ပြုလျက် မဂ်ဖြင့်ပယ်ခြင်းသည် သမုစ္ဆေဒပဟာန မည်၏။ ဤဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိအရာ၌ သမုစ္ဆေဒပဟာနသာ လိုရင်းမုချ မဂ်ဉာဏ်ကိစ္စ ဖြစ်သည်။ တနည်း-ရှေးနှစ်ပါးလည်း သမုစ္ဆေဒအလို့ငှါတည်း။ ထို့ကြောင့် ပဟာနသုံးပါးလုံးသည် ပရိယာယ်အားဖြင့် မဂ်ဉာဏ်ကိစ္စသာတည်း။

မျက်မှောက်ပြုသုံးပါးကား-လောကီယ၊ ဒဿန၊ ဘာဝနာသုံးပါးတည်း။ ထိုတွင် လောကီဈာန်ရ၍ ဆင်ခြင်၍ “ဤဈာန်ကို ငါရ၏” ဟု မျက်မှောက်သိခြင်းသည် လောကီယသစ္စာကိရိယာမည်၏။ မဂ်ဖိုလ်ရပြီးနောက် မျက်မှောက်သိပြီးသောစက္ခု၊ ရူပ-စသည်ကို ကိုယ်တိုင်သိခြင်းသည်လည်း လောကီယသစ္စာကိရိယာမည်၏။ သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို မြင်ခြင်းသည် ဒဿနသစ္စာကိရိယာမည်၏။ အထက်မဂ်ဉာဏ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို မြင်ခြင်းသည်ဘာဝနာသစ္စာကိရိယာမည်၏။ ဤဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိအရာ၌ နောက်နှစ်ပါးသာလိုရင်းမုချ မဂ်ဉာဏ်ကိစ္စဖြစ်သည်။

ပွားစေခြင်းနှစ်ပါးကား-လောကီယ၊ လောကုတ္တရာနှစ်ပါးတည်း။ ထိုတွင် လောကီသီလ သမာဓိ ပညာကို ဖြစ်စေခြင်း၊ မိမိသန္တာန်၌ ထုံခြင်းသည် လောကီယဘာဝနာမည်၏။ လောကုတ္တရာသီလ သမာဓိ ပညာကို ဖြစ်စေခြင်း၊ မိမိသန္တာန်၌ ထုံခြင်းသည် လောကုတ္တရာဘာဝနာမည်၏။ ဤဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိအရာ၌ လောကုတ္တရာဘာဝနာသာ လိုရင်းမုချ မဂ်ဉာဏ်ကိစ္စဖြစ်သည်။ ။ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိစုံလင်ပြီ။

ပညာဘာဝနာအာနိသင်-မွေ့လျော်ဘွယ်

ပညာဘာဝနာ၏ အာနိသင်သည် များပြား၏။ နှစ်ပေါင်း များစွာဆို၍ မကုန်နိုင်။ အကျဉ်းအားဖြင့်ကား-ကိလေသာဖျက်ဆီးခြင်း၊ ဖိုလ်အရသာခံစားခြင်း၊ နိရောဓသမာပတ်ဝင်စားခြင်း၊ ပူဇော်ခံထိုက်ခြင်း-ဤလေးပါးမျှဆိုပေအံ့။

ကိလေသာဖျက်ဆီးခြင်းကား-နာမ်ရုပ်ပိုင်းခြားသော ဥာဏ်မှစ၍ သက္ကာယဒိဋ္ဌိစသော ကိလေသာအထူးထူးကို ပယ်ခြင်းသည် လောကီပညာဘာဝနာ၏ အာနိသင်တည်း။ (နာမ်ရုပ်ပိုင်းခြားသောဥာဏ်ဖြင့် သက္ကာယဒိဋ္ဌိကိုပယ်သည်။ အကြောင်း သိမ်းဆည်းသောဥာဏ်ဖြင့် ယုံမှားခြင်းတို့ကိုပယ်သည်။ သံ, ဥ, ဘင်, ဘ(၄)၊ အာ, နိ, မု(၃)၊ ပဋိ, ရု, န(၃)-ဟူသောဥာဏ်ဆယ်ပါးဖြင့် အနိစ္စဟု မသိသောမောဟ၊ ဖြစ်ခြင်း၊ ပျက်ခြင်း မသိသောမောဟ၊ ကြောက်ဘွယ်၊ ငြီးငွေ့ဘွယ်၊ လွတ်ပစ်ဘွယ် စသည်ဖြင့် မသိသော မောဟအထပ်ထပ်ကို၎င်း၊ တဏှာအထပ်ထပ်၊ မာနအထပ်ထပ်၊ ဒိဋ္ဌိအထပ်ထပ်၊ ဝိပလ္လာသအထပ်ထပ်ကို၎င်း ပယ်သည်။ ဤဥာဏ် ၁၂-ပါးတို့တွင် အစနှစ်ပါးသည် ဝိပဿနာဥာဏ်ဆယ်ပါး၌ မပါမဝင်သော်လည်း ဝိပဿနာ၏ အခြေမူလ-ဥာတပရိညာ၏ ဘုံသီးဖြစ်၍ ၎င်းတို့နှင့်တကွ ဝိပဿနာဥာဏ် ၁၂-ပါးဟုဆိုအပ်၏။) မဂ်ခဏ၌ သံယောဇဉ်ပယ်ခြင်း စသည်သည် လောကုတ္တရာပညာဘာဝနာ၏အာနိသင်တည်း။

ကြောက်ဘွယ်အဟုန်ဖြင့်ကျသော မိန်းမကြီးသည် ကျောက်တောင်ကြီးကို ဖျက်ဆီးသကဲ့သို့ လေပင့်သော တောမီးသည် တောအုပ်ကြီးကို ဖျက်ဆီးသကဲ့သို့ အရောင်ထွန်းသောနေဝန်းသည် အမိုက်မှောင်ကို ဖျက်ဆီးသကဲ့သို့- ယောဂီမြတ်သည် တသံသရာလုံး အကျိုးမဲ့ပြုသော ကိလေသာ ကွန်ချာရှက်ကို လောကုတ္တရာပညာဖြင့် မျိုးပြုတ်အောင် ဖျက်ဆီး၏။ ဤသို့ကိလေသာဖျက်ဆီးနိုင်ခြင်းသည် ပညာဘာဝနာ၏ မျက်မှောက် အာနိသင်တည်း။

ဖိုလ်အရသာခံစားခြင်းကား- မင်းစည်းစိမ်ကို မင်းသာ-ခံစားနိုင်သည်။ နတ်၏ စည်းစိမ်ကို နတ်သာ-ခံစားနိုင်သည်။ ဖိုလ်ချမ်းသာကို ဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်သာ-ခံစားနိုင်သည်။ (အာသာမရှိသူ-စိတ်ကူး၌ပင်မထည့်နိုင်။) ဖိုလ်ချမ်းသာခံစားလိုသည်ရှိသော် ဥဒယဗ္ဗယမှစ၍ ဥာဏ်ကိုးပါးအစဉ်ဖြင့် သင်္ခါရတို့ကို ရှု၏။ သင်္ခါရပေက္ခာဥာဏ်အဆုံး၌ ဘဝင်ဖြတ်၍ သင်္ခါရတို့ကို အာရုံပြုလျက် မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ အနုလုံသုံးကြိမ်၊ လေးကြိမ်ဖြစ်၏။ ထိုနောင် နိဗ္ဗာန်ကိုအာရုံပြုလျက် မိမိဖိုလ်စိတ်အကြိမ်များစွာဖြစ်၏။ ဝါ-အတိုင်းမသိသော ဖိုလ်စိတ်များစွာဖြင့် အကြိမ်ကြိမ်နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြု၏။ ဝါ-ကာမဘုံ၌ ခုနစ်ရက်အထိ နိဗ္ဗာန်လက်တွေ့ခံစားပြီးမှ ဘဝင်ကျ၏။ ဤဝီရိယ၌ နောက်ဆုံးအနုလုံတချက်ကို ဂေါတြဘူဟူ၍ ၎င်း၊ ဝေါဒါန်ဟူ၍ ၎င်း အဋ္ဌကထာဒီကာတို့၌ မိန့်ဆိုကြသေး၏။

မဂ်ရလျှင် သမဏအမည် ကျပ်ပြည့်၏။ သမဏမည်ကြောင်း မဂ်သည် သာမညမဂ် မည်၏။ ထိုမဂ်၏အကျိုးသည် သာမညဖိုလ်မည်၏။ ထိုသာမညဖိုလ်ဟူသည် အချင်းခပ်သိမ်း ကိလေသာအပူငြိမ်း၏။ နိဗ္ဗာန်လျှင် အာရုံရှိ၏။ တဏှာဟူသော လောကာမိသကို ထွေး

အန်၏၊ ငြိမ်သက်၏၊ အမြိုတ်ဆေးနှင့်ရောသော ပျားကဲ့သို့ ဩဇာရှိ စင်ကြယ် လွန်စွာသာ ယာဘွယ်ဖြစ်သော ဖိုလ်ချမ်းသာဖြင့် ဆွတ်ဖျန်းအပ်၏။ ထိုဖိုလ်အရသာလွန်ကဲသော ချမ်းသာကို ပညာဘာဝနာပွားသူသာခံစားနိုင်သည်။ ဤသို့ ဖိုလ်အရသာ ခံစားနိုင်ခြင်းသည် ပညာဘာဝနာ၏မျက်မှောက် အာနိသင်တည်း။

နိရောဓသမာပတ်ဝင်စားခြင်းကား—သင်္ခါရသုံးပါး စဉ်တိုင်းချုပ်ခြင်းဖြင့် စိတ်၊ စေတသိက်မဖြစ်ခြင်းသည် နိရောဓသမာပတ်မည်၏။ သမာပတ်ရှစ်ပါးရသော အနာဂါမ်၊ ရဟန္တာတို့သာ ဝင်စားနိုင်ကြသည်။ ပုထုဇဉ်၊ သောတာပန်၊ သကဒါဂါမ်၊ သုက္ခဝိပဿက အနာဂါမ်၊ ရဟန္တာ-မဝင်စားနိုင်။

ဝင်စားနိုင်ကြောင်းကား ငါးပါးရှိ၏။ အားစွမ်းနှစ်ပါး ပြည့်စုံခြင်း၊ သင်္ခါရသုံးပါး ငြိမ်းခြင်း၊ ဥာဏ် ၁၆-ပါးဖြစ်ခြင်း၊ သမာဓိကိုးပါးရခြင်း၊ ဝသီဘော်ငါးပါး လေ့လာခြင်း- ဤငါးပါးသည် အဋ္ဌသမာပတ္တိလာဘီအနာဂါမ်၊ ရဟန္တာအားသာရှိသည်။ တပါးသော သူတို့အား မရှိ၊ ထိုတွင်—

အားစွမ်းနှစ်ပါးကား—သမထဗလ၊ ဝိပဿနာဗလဖြစ်၏။ ဆန့်ကျင်ဘက် နှိုင်းရဏကြောင့် မတုန်လှုပ်သော ဈာန်အားလုံးသည် သမထဗလ၊ နိစ္စသညာစသည်ကြောင့် မတုန်လှုပ်သော အနုပဿနာအားလုံးသည် ဝိပဿနာဗလ မည်၏။

သင်္ခါရသုံးပါး ငြိမ်းခြင်းကား—ဝိတက္က၊ ဝိစာရဟူသော ဝစီသင်္ခါရသည် ဒုတိယ ဈာန်၌ချုပ်၏။ အဿာသ၊ ပဿာသဟူသော ကာယသင်္ခါရသည် စတုတ္ထဈာန်၌ ချုပ်၏။ သညာ၊ ဝေဒနာ-ဟူသော စိတ္တသင်္ခါရသည် နေဝသညာဇောနောင် နိရောဓ၌ချုပ်၏။

ဥာဏ် ၁၆-ပါးကား—အနိစ္စာနုပဿနာ၊ ဒုက္ခာ၊ အနတ္တာ၊ နိဗ္ဗိဒါ၊ ဝိရာဂါ၊ နိရောဓာ၊ ပဋိနိဿဂ္ဂါ၊ ဝိဝဇ္ဇာနုပဿနာ(၈)၊ လောကုတ္တရာရှစ်အားဖြင့် ဥာဏ် ၁၆-ပါး ဖြစ်၏။ (ရဟန္တာအား ၁၆၊ အနာဂါမ်အား ၁၄-ဖြစ်ပြီးပြီ။)

သမာဓိကိုးပါးကား—သမာပတ် ရှစ်ပါး၊ ထိုသမာပတ်တို့၏ ဥပစာရ-အားဖြင့် သမာဓိကိုးပါး ဖြစ်၏။

ဝသီဘော်လေ့လာခြင်းကား—အာဝဇ္ဇန၊ သမာပဇ္ဇန၊ အဓိဋ္ဌာန၊ ဝုဋ္ဌာန၊ ပစ္စဝေက္ခဏာဟူသော ဝသီဘော်ငါးပါးဖြင့် လောကီသမာပတ်တို့၌ နုန့်နှေးခြင်းကင်းအောင် လေ့လာခြင်းတည်း။ ။ လောကုတ္တရာဥာဏ်ဖြစ်ရာ၌ ဝသီဘော်လေ့လာဘွယ်မရှိ၊ ဆန့်ကျင်ဘက်ကို သမုစ္ဆေဒပြုပြီးဖြစ်သောကြောင့် အလိုလိုဝသီဘော်ပြည့်စုံ၏။

နိရောဓသမာပတ်ဝင်စားလိုသောပုဂ္ဂိုလ်သည် ဆွမ်းကိစ္စပြီး၍ လက်၊ ခြေ-ဆေးကြောပြီးလျှင် ဆိတ်ငြိမ်ရာ ကောင်းစွာခင်းထားသောနေရာ၌ တင်ပျဉ်ဖွဲ့ခွေ၊ ကိုယ်ဖြောင့်စွာ နေလျက် ပဋ္ဌမဈာန်ကို ဝင်စား၏။ ထိုဈာန်မှထ၍ ထိုဈာန်၌ရှိသော သင်္ခါရတို့ကို အနုလောမဥာဏ်တိုင်အောင် အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ-ဟု မညံ့လွန်း၊ မထက်လွန်း ဝိပဿနာရှု၏။

သင်္ခါရသိမ်းဆည်းရာ၌ ဝိပဿနာသည် ညံ့,ထက်-နှစ်ပါးလုံး မဂ်ရကြောင်း ဖြစ်၏။ ညံ့လျှင် ဒန္တာ၊ ထက်လျှင် ခိပ္ပါဘိညာမဂ်ရ၏။ ဖလသမာပတ်အရာ၌ ထက်မှသင့်သည်။ နိရောဓအရာ၌ မညံ့မထက်သင့်သည်။

ထိုနောင် ဒုတိယဈာန်ကိုဝင်စား,ထ,ဝိပဿနာရှု၍နည်းဖြင့် အစဉ်အတိုင်း အာကိ° ဈာန်တိုင်အောင် ဝင်စား၍ အာကိ°မှ ထပြီးလျှင် ဝိပဿနာမရှုဘဲ ပုဗ္ဗကိစ္စလေးပါးပြု၏။ ထိုနောင် နေဝသညာဈာန်ကို ငင်စား၏။ နေဝသညာဇောတကြိမ်, နှစ်ကြိမ်မျှ ဖြစ်ပြီးလျှင် စိတ်ချုပ်၏။ စေတသိက်, စိတ္တဇရုပ်လည်း ချုပ်၏။ သင်္ခါရသုံးပါး စဉ်တိုင်းချုပ်၏။ ထိုချုပ်ခြင်းသည် နိရောဓသမာပတ်မည်၏။

ပိုင်းခြားသောကာလလွန်သောအခါ အနာဂါမ်အား အနာဂါမ်ဖိုလ်သည်, ရဟန္တာ အား အရဟတ္တဖိုလ်သည် နိဗ္ဗာန်သို့ညွတ်လျက် တကြိမ်ဖြစ်၍ ဘဝင်ကျ၏။ ဤသို့ ဖိုလ်စိတ် ဖြစ်ခြင်းသည် နိရောဓမှ ထသည်မည်၏။

ပုဗ္ဗကိစ္စလေးပါးပြုရာ၌-ကိုယ်နှင့်မစပ် သီးခြားတည်သော သဝိတ်,သင်္ကန်း, နေရာ ကျောင်း စသော ပရိက္ခရာသည် နာနာဗဒ္ဓမည်၏။ ၎င်းကို မပျက်အောင် ဆောက်တည် ခြင်းသည် နာနာဗဒ္ဓအဝိကောပန မည်၏။ ဤပရိက္ခရာတို့သည် ဤခုနစ်ရက်အတွင်း မီးစသည်ကြောင့် မပျက်စေကုန်သတည်း-ဟု စိတ်ဖြင့် ဆောက်တည်ရသည်။ ဆောက် တည်သောအတိုင်း မပျက်ကုန်၊ ဝတ်ရုံထားသော ကိုယ်နှင့်စပ်သော သင်္ကန်းတို့ကား ကောဗဒ္ဓမည်၏။ ဆောက်တည်ဘွယ်မရှိ၊ သမာပတ်ဖြင့် စောင့်ခြင်းကိစ္စပြီး၏။

သံဃာသည် မိမိ မရောက်မခြင်း သံဃကံမပြုဘဲ မြော်လင့် တောင့်တခြင်းသည် သံဃ ပဋိမာနမည်၏။ ၎င်းကို ဆင်ခြင်ခြင်းသည် ပုဗ္ဗကိစ္စဖြစ်၏။ ငါ-နိရောဓဝင်စားစဉ် သံဃာ သည် ဥာတ္တိကံစသည်ကိုပြုလိုအံ့၊ လာမခေါ်မီ ထိုင်စေသတည်း-ဟု ပုဗ္ဗကိစ္စပြုရသည်။ လာမခေါ်မီ ထိုင်၏။ ဤသို့ မပြုအံ့၊ သံဃာ့စကားဖြင့် သွားခေါ်ချေ-ဟု သံဃာက စေလွှတ်သောအခါ စေလွှတ်အပ်သောသူသည် ကြားလောက်ရာ၌နေ၍ သင့်ကို သံဃာ တောင့်တ၏-ဟု ဆိုအပ်၏။ ချက်ခြင်း ထ၏။ (အချို့ကား-အနည်းငယ်သော ကိစ္စဖြင့် သော်လည်း သံဃာ့အမိန့်မဟုတ်ဘဲ သံဃာ့အမိန့်ဟု လွယ်ကူစွာစကားသုံးကုန်၏။ သံဃာ့ အမိန့် ပျက်ပြယ်ကြောင်းဖြစ်၍ မသုံးသင့်။)

ဘုရားရှင် ခေါ်တော်မူခြင်းသည် သတ္တုပက္ခောသနမည်၏။ ၎င်းကို ဆင်ခြင်ခြင်းသည် ပုဗ္ဗကိစ္စဖြစ်၏။ ငါ-နိရောဓဝင်စားစဉ် ဘုရားရှင်သည် သိက္ခာပုဒ် ပညပ်လိုအံ့၊ တရား ဟောလိုအံ့၊ လာမခေါ်မီ ထိုင်စေသတည်း-ဟု ပုဗ္ဗကိစ္စပြုရသည်။ လာမခေါ်မီ ထိုင်၏။ ဤသို့ မပြုအံ့၊ ငါ၏စကားဖြင့် သွားခေါ်ချေ-ဟု ဘုရားရှင် စေလွှတ်သောအခါ ကြား လောက်ရာ၌ နေ၍ သင့်ကို ဘုရားရှင်ခေါ်၏-ဟု ဆိုအပ်၏။ ချက်ခြင်းထ၏။

အသက်အပိုင်းအခြားသည် အဒ္ဓါနပဒိစ္ဆေဒမည်၏။ ငါ၏အသက် ခုနစ်ရက် တည်အံ့ လော-ဟု ဆင်ခြင်ရသည်။ နိရောဓသမာပတ်သည် မရဏကိုမတားနိုင်၊ နိရောဓ အတွင်း လည်း မရဏမရှိ၊ ထို့ကြောင့် မရဏအတွက် ရက်မစေ့မီ သမာပတ်မှထ၏။

ပကိဏ်းမှတ်ဘွယ်ရှိသေး၏။ နိရောဓသမာပတ်ကို ရဟန္တာသည် ဥာဏ် ၁၆-ပါးဖြင့် အနာဂါမ်သည် ၁၄-ပါးဖြင့် ဝင်စား၏။ သောတာပန်၊ သကဒါဂါမ်တို့ကား သမာဓိဘေး ရန် ကာမရာဂကိုမပယ်သဖြင့် သမထဗလမပြည့်စုံ၍ မဝင်စားနိုင်ကြကုန်။

ဘုံအားဖြင့် ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌သာ ဝင်စားနိုင်သည်။ စတုဝေါ၌ အစဉ်အတိုင်းဝင်စား စရာ အောက်အောက်ဈာန်မရှိသောကြောင့် မဝင်စားနိုင်။ ကာမဘုံ၌ အာဟာရအတွက် အလွန်ဆုံး ခုနစ်ရက်၊ ရူပဘုံ၌ အလိုရှိသလောက်ဝင်စားကုန်၏။

ဝင်စားခြင်းအကြောင်းကား—ခန္ဓာဝန်ကို ဆောင်ရခြင်း၌ သင်္ခါရတို့၏ ဖြစ်ပျက် ခြင်းကြောင့် ငြီးငွေ့၏။ စိတ်ကင်းလျက် ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို ခံစားလို၏။ ဤအကြောင်း နှစ်ပါးကြောင့် ဝင်စားကုန်၏။

ယုဂနန္ဒအစုံမဲ့မှု၍ သမထသက်သက်ဖြင့်အားထုတ်လျှင် နေဝသညာသမာပတ်အထိ၊ ဝိပဿနာသက်သက်ဖြင့်အားထုတ်လျှင် ဖလသမာပတ်အထိရောက်၍တည်၏။ နိရောဓသို့ မရောက်။

ယုဂနန္ဒအစုံမဲ့၍ သမာပတ်ရှစ်ပါးတက်ခြင်းသည် အနုပုဗ္ဗနိရောဓ၏ အလို့ငှါ ဖြစ်၏။ နေဝသညာအလို့ငှါမဟုတ်။ ထို့ကြောင့် နေဝသညာဇောသည် နှစ်ကြိမ်ထက်အလွန်မဖြစ် ဘဲချုပ်၏။

အာကိမ္မထ၍ ပုဗ္ဗကိစ္စလေးပါးမပြုဘဲ နေဝသညာဈာန်ဝင်စားလျှင် နိရောဓကားဖြစ် ၏။ နောက်၌အလိုရှိတိုင်းမဖြစ်။ အာကိမ္မပြန်တည်၍ ပုဗ္ဗကိစ္စပြုအပ်၏။

သေသူအား ကာယ၊ ဝစီ၊ စိတ္တ-ဟူသော သင်္ခါရသုံးပါး ချုပ်၏။ အသက်၊ ဣန္ဒြိယ၊ ကမ္မဇရုပ်လည်းချုပ်၏။ နိရောဓဝင်စားသူအား သင်္ခါရသုံးပါးသာချုပ်သည်။ အသက်၊ ဣန္ဒြိယ၊ ကမ္မဇရုပ်မချုပ်။

နိရောဓသမာပတ်သည် ပရမတ္ထအားဖြင့်မရှိ၊ သင်္ခတ၊ အသင်္ခတမှ လွတ်၏။ လောကီ၊ လောကုတ္တရာမှလွတ်၏။ ဝင်စားသူ၏အစွမ်းဖြင့်ဖြစ်သောကြောင့် နိပ္ပန္နဖြစ်၏။ (ငါ-နိရောဓသမာပတ်ဝင်စား၏-ဟု ဝါကြွားလျှင် လောကီ၊ လောကုတ္တရာမဟုတ်သောကြောင့် ပါရာဇိကမရှိ။) နိဗ္ဗာန်ကား ပရမတ္ထအားဖြင့်ရှိ၏။ အသင်္ခတဖြစ်၏။ လောကုတ္တရာဖြစ်၏။ နိပ္ပန္န မဟုတ်။ အနိပ္ပန္နဖြစ်၏။ (ငါ-နိဗ္ဗာန်ရ၏-ဟု ဝါကြွားလျှင် လောကုတ္တရာ ဖြစ်သောကြောင့် ပါရာဇိကရှိ၏။)

ဤသို့ငြိမ်သက်လှသော ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာန်တည်းဟူသော နိရောဓ သမာပတ်ကို ပညာရှိတို့ သည် မဂ်ဖိုလ်ကိုပွား၍သာ ခံစားကုန်၏။ ဤသို့နိရောဓဝင်စားနိုင်ခြင်းသည် ပညာဘာဝ နာ၏ အာနိသင်တည်း။

ပူဇော်ခံထိုက်ခြင်းကား—မဂ်ပညာတခုခု ရပြီးသောသူသည် လှူဘွယ်ပစ္စည်းကို အဝေးမှရှာယူ၍သော်လည်း လှူထိုက်သော အာဟုနေယျဂုဏ် ရှိ၏။ ဧည့်သည်ကောင်း အသွင် အထူး ပြုပြင်၍ လှူထိုက်သော ပါဟုနေယျဂုဏ်ရှိ၏။ တမလွန်ယုံကြည်၍ လှူအပ် သော မြတ်သောအလှူကိုခံထိုက်သော ဒက္ခိဏေယျဂုဏ် ရှိ၏။ လက်အုပ်ချီမိုး ရှိခိုးအပ်

သော အခွေလိကရဏီယဂုဏ်ရှိ၏။ လယ်မြေကောင်းအလား ကုသိုလ်ကျိုး များစေတတ်သော အနုတ္တရံပုညဓေတ္တံ လောကဿဂုဏ်ရှိ၏။

အထူးအားဖြင့် ပဌမမဂ်ကို ဝိပဿနာ ညံ့, လတ်, ထက်-သုံးစားပွားလျှင် ဣန္ဒြေ ညံ့, လတ်, ထက်-သုံးစားဖြင့် သတ္တက္ခတ္တုပရမ, ကောလံကောလ, ဧကဗ္ဗိဇ-ဟု သုံးစားဖြစ်၏။ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးဟူသော သောတသို့ရောက်သောကြောင့် သုံးစားလုံးသောတာပန်မည်၏။

သတ္တက္ခတ္တုသည် ကာမဘုံ၌ လူနတ်အရောစုနစ်ကြိမ်၊ ကောလံကောလသည် နှစ်ကြိမ်မှ ခြောက်ကြိမ်၊ ဧကဗ္ဗိဇသည် တကြိမ်ပဋိသန္ဓေနေ၍ နိဗ္ဗာန်စံ၏။ ဤသုံးမျိုး ပြားခြင်းကို အထက်မဂ်သုံးပါး၏ ဝိပဿနာကပြုသည်။ လူ့ဘုံသက်သက်, နတ်ဘုံသက်သက် ထပ်၍ ဖြစ်လျှင် ဘဝရာထောင်သော်လည်း တကြိမ်သာမည်၏။ သကဒါဂါမ်, အနာဂါမ် ဖြစ်၍ ရူပဘုံသို့ရောက်လျှင် ဘုံစဉ်စံလျက် ဘဝများစွာလည်း ဖြစ်သေး၏။

ဒုတိယမဂ်ကိုပွားလျှင် လူ့ပြည်သို့တကြိမ်ပြန်လာသော သကဒါဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်၏။ လူ့ပြည်၌မဂ်ရ၍ လူ့ပြည်၌နိဗ္ဗာန်စံသူတယောက်၊ လူ့ပြည်ရ-နတ်ပြည်စံတယောက်၊ နတ်ပြည်ရ-နတ်ပြည်စံတယောက်၊ နတ်ပြည်ရ-လူ့ပြည်စံတယောက်၊ လူ့ပြည်ရ-နတ်ပြည်ဖြစ်-လူ့ပြည်ပြန်စံတယောက်-ဤသို့ငါးယောက်ရှိ၏။ ပဉ္စမပုဂ္ဂိုလ်သည် လူ့ပြည်တကြိမ်ပြန်လာသောကြောင့် မုချသကဒါဂါမ်၊ ကြွင်းလေးယောက်ပရိယာယ်။

တတိယမဂ်ကိုပွားလျှင် ကာမဘုံသို့မလာသော အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်၏။ သုဒ္ဓါဝါသငါးဘုံ တဘုံဘုံ၌ဖြစ်၍သက်တမ်းထက်ဝက်မရောက်မီ ကိလေသာပရိနိဗ္ဗာန်စံလျှင် အန္တရာပရိနိဗ္ဗာယီ၊ သက်တမ်းထက်ဝက်လွန်မှ စံလျှင် ဥပဟစ္စပရိနိဗ္ဗာယီ၊ မပင်ပန်းသော အားထုတ်ခြင်းဖြင့်စံလျှင် အသင်္ခါရပရိနိဗ္ဗာယီ၊ ပင်ပန်းသောအားထုတ်ခြင်းဖြင့်စံလျှင် သသင်္ခါရပရိနိဗ္ဗာယီ၊ အောက်လေးဘုံ၌ဖြစ်၍ အထက်အကနိဋ္ဌဘုံတိုင်အောင် တက်၍ အကနိဋ္ဌ၌ စံလျှင် ဥဒ္ဓံသောတအကနိဋ္ဌဂါမီမည်၏။ ငါးယောက်။

အန္တရာပရိနိဗ္ဗာယီသည် ထိုဘုံ၌ပဋိသန္ဓေဖြစ်၍ မကြာမီ၎င်း, သက်တမ်း ထက်ဝက်မရောက်မီ၎င်း, ထက်ဝက်ရောက်၍၎င်း ကိလေသာပရိနိဗ္ဗာန် စံခြင်းအားဖြင့် သုံးယောက်ပြားသေး၏။

စတုတ္ထမဂ်ကိုပွားလျှင် (သုဒ္ဓါဝါသမုတ္တ) ပညာဝိမုတ္တ, ဥဘတောဘာဝဝိမုတ္တ, တေဝိဇ္ဇ, ဆဋ္ဌဘိည, ပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တ-ဟု ရဟန္တာကြီးဖြစ်၏။

မဂ်ခဏ၌ တဏှာရှုပ်ကိုဖြေရှင်းဆဲ, ဖိုလ်ခဏ၌ဖြေရှင်းပြီးဖြစ်၍ နတ်လူတို့၏ မြတ်သော အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်လေ၏။ ဤသို့ပူဇော်ခံထိုက်ခြင်းသည် ပညာဘာဝနာ၏မျက်မှောက်အာနိသင်တည်း။

ဤသို့လျှင် ပညာဘာဝနာ၏အာနိသင်သည် များပြား၏။ ထို့ကြောင့် မြော်မြင် ဆင်ခြင်တတ်သော အမျိုးကောင်းသားသည် ပညာဘာဝနာပွားများခြင်း၌ မွေ့လျော်ခြင်းကို ပြုရာ၏။

ပညာအရသာအကျယ်ပြီး၏။

နိဂုံး

ဤမျှဖြင့် ညောင်လေးပင်မြို့-တောရကျောင်းတိုက်၌ နာယကကြီးမှူးသော ပဓာနဆရာတော်အဖြစ်ဖြင့်နေထိုင်ခိုက် ပြုပြင်စီရင်သော သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာ-အဖွင့် ဖြစ်သော ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အရသာသည် အတိတ်သာသနာ ၂၄၈၄-ခု။ ။ဂေါဇာသက္ကရာဇ် ၁၃၀၂-ခုနှစ်၊ ပြာသိုလအတွင်း ပြီးဆုံးခြင်းသို့ရောက်လေသတည်း။

အသက်တော် ၃၅-နှစ်တွင် သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ရ၍ နတ်လူတို့၏ အတုမရှိ တဆူထည်းဆရာအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရား၏ ဓမ္မအမွေတော်နှစ်သည် ဝေနေယျပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဟဒယဝတ္ထုတည်းဟူသော ဂန္ဓကုဋိစံကျောင်းတော်၌ ကိန်းအောင်းတင့်တယ် ဇမ္ဗူယံနိုင်ပါစေသတည်း။

နိဂုံးပြီး၏။

ဤတွင် ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အရသာ ပြီး၏။
